

VĮ TELŠIŲ MIŠKŲ URĖDIJA

VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTAS

(AIŠKINAMASIS RAŠTAS)

Pramonės pr. 11a, LT51327 Kaunas
Telefonai: (8-37) 49 02 22, 49 02 11
Faksas: (8-37) 49 02 33
El. paštas: sek@mp.is.lt

Kaunas, 2016

LR APLINKOS MINISTERIJA
VĮ VALSTYBINIS MIŠKOTVARKOS INSTITUTAS

Patvirtinta: Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2017 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. D1-451

VĮ TELŠIŲ MIŠKŲ URĖDIJA

VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTAS

(AIŠKINAMASIS RAŠTAS)

Instituto direktorius …….....
Alfredas Galaunė

Projekto vadovas.....
Vidmantas Dičkalnis

2015–2016 m. miškotvarka

Recenzentas – Gintautas **Činga**, Miškotvarkos ir medienotyros institutas,
ASU Miškų ir ekologijos fakultetas

VĮ TELŠIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS
VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO SANTRAUKA

Vidinės miškotvarkos projektas yra miškų ūkio veiklos planas, rengiamas visoms valstybinių miškų valdytojų ir privačioms miškų valdoms arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esančiai miško žemei ir skiriamas konkrečių tvarkymo priemonių sistemai jose nustatyti. Jis turi užtikrinti nepertraukiamą miško išteklių ir miško žemės daugiatikslį naudojimą, patenkinant socialines, ekonomines, ekologines, kultūrines dabartinės ir ateinančių kartų reikmes.

Vidinės miškotvarkos projektas parengtas VĮ Telšių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomiems valstybinės reikšmės miškams, naudojant 2015 metų valstybinės miškų sklypinės inventorizacijos duomenis. Valstybinė miško išteklių (sklypinė) inventorizacija, kurios tikslas – įvertinti miško valdos išteklius pagal kiekybinius ir kokybinius rodiklius, atlikta valstybės lėšomis visų nuosavybės formų miškuose, vadovaujantis Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija, patvirtinta Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus 2010 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. 11-10-V „Dėl miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“.

Vidinės miškotvarkos projekto turinį valstybinei valdai sudaro: aiškinamasis raštas, taksoraštis (visų inventorizuotų miško sklypų aprašymai), suvestiniai miškų inventorizacijos duomenys, miško ūkinių priemonių projektavimo žiniaraščiai ir kartografinė medžiaga – miškų žemėlapiai (M 1: 10 000), medynų ir kiti tematiniai planai (M 1: 20 000), apžvalginiai žemėlapiai (M 1: 50 000). Taksoraščiai ir kartografinė medžiaga paruošta visų nuosavybės formų miškams, kuriuose atlikta valstybinė miškų inventorizacija. Visa parengta miškotvarkos medžiaga perduota užsakovui – VĮ Telšių miškų urėdijai.

Pagal šį, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro patvirtintą, vidinės miškotvarkos projektą (nuo jo patvirtinimo datos) ateinantį dešimtmetį bus tvarkomi, naudojami, atkuriami ir saugomi VĮ Telšių miškų urėdijos miškai.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos užsakymu, VĮ Telšių miškų urėdijos administruojamoje teritorijoje inventorizuota 92514 ha visų nuosavybės ir valdymo formų miškų, iš jų 35780 ha (38,7 %) patikėjimo teise valdomų valstybinės reikšmės miškų. Valstybinės reikšmės miškų plotai patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. spalio 23 d. nutarimu Nr. 1154 „Dėl valstybinės reikšmės miškų plotų patvirtinimo“.

Inventorizacijos metu nustatytos sklypų ribos, nustatytu tikslumu aprašyti (inventorizuoti) visi taksaciniai sklypai pagal augavietes, funkcinę paskirtį, medynų rodiklius ir duomenų bazių reikalavimus.

Parengti duomenys apie VĮ Telšių miškų urėdijos (valdos) miško išteklius, jų našumą bei produktyvumą, funkcinę, erdvinę, amžiaus ir rūšinę struktūrą, miško įrenginius ir techninį aprūpinimą, saugomas teritorijas, Raudonosios knygos objektų (lizdaviečių, gyvūnų, augalų) radavietes, kertines miško buveines, gamtos ir kultūros vertybes, rekreacinius objektus bei įrenginius, vykdytas ūkines priemones.

Miškų urėdijos teritorijos miškai suskirstyti į aštuonias girininkijas (Telšių, Ubiškės, Žarėnų, Varnių, Kulių, Mostaičių, Plungės, Platelių). Vidutinis girininkijos plotas – 11564 ha, valstybinės reikšmės miškų – 4473 ha. Vidutinis kvartalo plotas – 48,3 ha, valstybinės reikšmės miškų – 40,6 ha, taksacinio sklypo – 1,3 ha. VĮ Telšių miškų urėdijos administruojamos teritorijos miškai (miško žemė) yra išsidėstę Telšių (53,0 %), Plungės (44,8 %), Skuodo (0,7 %) rajonų ir Rietavo (1,5 %) savivaldybių teritorijose. VĮ Telšių miškų urėdijos teritorijos miškingumas – 35,0 %.

Bendras konservacinės apsaugos prioriteto ir kompleksinių saugomų teritorijų miškų plotas (miško žemė), įvertinant teritorijų persidengimą, miškų urėdijoje – 29022 ha, o kartu su miškais, kuriuose apribotas ūkinis režimas – 41304 ha. Valstybinės reikšmės miškuose minėtos saugomos teritorijos užima 14071 ha, arba sudaro apie 42 %, o kartu su miškais, kuriuose apribotas ūkinis režimas – apie 50 % miško žemės ploto.

VĮ Telšių miškų urėdijos teritorijoje išskirti 3 valstybiniai parkai (jų dalys): Žemaitijos nacionalinis, Varnių ir Salantų regioniniai; Plinkšių miško biosferos poligonas (dalis); 12 valstybinių draustinių ar jų dalių (Gandingos, Germanto, Minijos pralaužos ir Plinkšių kraštovaizdžio, Minijos ichtiologinis, Reiskių tyro ir Vainaičių tyro telmologiniai, Buožėnų ir Vilkaičių geomorfologiniai,

Virvytės hidrografinis) ir 4 rajonų savivaldybių (Abokų, Kepurėnų ir Lauko Sodos botaniniai-zoologiniai ir Buišių botaninis) draustiniai. Taip pat Europos ekologinio tinklo Natura 2000 teritorijos: 5-ios paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST) ir 21 buveinių apsaugai svarbi teritorija (BAST). Bendras PAST miškų teritorijų plotas VĮ Telšių miškų urėdijoje siekia 18480 ha, iš jų 10888 ha – valstybinės reikšmės miškuose (miško žemė). Bendras BAST miškų plotas – 21842 ha, iš jų 13418 ha – valstybinės reikšmės miškuose (miško žemė).

Miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose suskaičiuojami 24 gamtos ir 15 kultūros paveldo objektų. Be minėtų saugomų teritorijų, svarbią reikšmę turi sklypai su Raudonosios knygos augalų rūšių radavietėmis (592 skl.), paukščių perimvietėmis (6 skl.), lizdavietėmis (47 vnt.), lizdaviečių apsaugos zonomis, kertinėmis miško buveinėmis (212 skl. – 518 ha), potencialiomis kertinėmis miško buveinėmis (24 skl. – 44 ha), ekologiniu požiūriu vertingais miško sklypais (3274 ha), miško sklypai su pavieniais senmedžiais (301 skl.), miško sklypai, saugomi pagal FSC (Forest Stewardship Council) reikalavimus (1932 ha).

VĮ Telšių miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose yra 18 vnt. (333,4 ha) miško sėklininkystės objektų, įrašytų į Lietuvos miško sėklinės bazės sąvadą.

VĮ Telšių miškų urėdijos valdomų valstybinių miškų rodikliai

Miškai miškų grupėms ir pogrupiams priskirti vadovaujantis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo reikalavimais, Miškų priskyrimo miškų grupėms tvarkos aprašu ir Miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. 1171 „Dėl miškų priskyrimo miškų grupėms tvarkos aprašo ir miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvų patvirtinimo“.

VĮ Telšių miškų urėdijos miškai į miškų grupes ir pogrupius suskirstyti vadovaujantis Telšių, Plungės, Skuodo rajonų ir Rietavo savivaldybių miškų priskyrimo miškų grupėms sąrašais ir schemomis, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 21 d. nutarimu Nr. 1651 „Dėl Alytaus, Klaipėdos, Marijampolės, Šiaulių, Tauragės, Telšių, Utenos ir Vilniaus apskričių miškų priskyrimo miškų grupėms“.

Rezervatiniai (I gr.) miškai (miško žemė) – miškai paliekami natūraliai augti, juose uždrausta bet kokia ūkinė veikla, sudaro 5,4 %. Ekosistemų apsaugos (IIA gr.) miškai, kuriuose ūkininkavimo tikslas – išsaugoti arba atkurti miško ekosistemas ar atskirus jų komponentus sudaro 19,4 %, rekreaciniai (IIB gr.) miškai, kuriuose ūkininkavimo tikslas – formuoti ir išsaugoti rekreacinę miško aplinką – 1,1 % miško žemės ploto. Apsauginiai (III gr.) miškai, kuriuose formuojami produktyvūs medynai, galintys atlikti dirvožemio, oro, vandens, žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas, užima 16,2 %, ūkiniai (IVA gr.) – normalaus kirtimo amžiaus miškai, kuriuose, laikantis aplinkosaugos reikalavimų formuojami produktyvūs medynai, nepertraukiamai tiekiantys medieną – 57,9 % miško žemės. Kiekvienos miškų grupės miškams nustatytas ne tik ūkininkavimo tikslas, bet ir ūkinis režimas. Pagal funkcinę miško paskirtį miškai priskirti atitinkamiems pogrupiams.

Bendras žemės plotas suskirstytas žemės naudmenomis vadovaujantis Žemės įstatymu, o miško žemė suskirstyta į naudmenas pagal Miškų įstatymą. Miško žemė užima 93,1 % (3352 ha) bendro miškų ploto (35843 ha). Medynai (30677 ha) dengia 92,0 % miško žemės. Dirbtinai atkurti ir įveisti medynai bei vykmečio želdiniai sudaro 35,3 % medynų ploto. Neapaugusi mišku miško žemė užima 1141 ha (3,2 % miško žemės ploto), iš jo kirtavietės – 492 ha (1,4 %). Ne miško žemė užima 2491 ha (6,9 % bendro ploto) plotą, iš jos pelkės – 2313 ha (6,5 %), vandenys – 90 ha (0,3 %.), kita žemė (trasos, nenaudojama, pažeista) – 84 ha (0,2 %).

Didesniojoje miškų dalyje – 21589 ha (70,4 %) plote – vyrauja spygliuočių medynai, iš jų 45,4 % sudaro eglynai, 24,9 % – pušynai. Minkštųjų lapuočių medynai užima 8386 ha, arba sudaro 27,3 %, iš jų 17,0 % – beržynai, 6,9 % – juodalksnynai, 1,8 % – baltalksnynai, 1,5 % – drebulynai. Kietųjų lapuočių medynai užima 702 ha (2,3 %), iš jų ąžuolynai – 2,1 %.

Bendras medynų tūris – 6926,1 tūkst. m^3 medienos. Vidutinis (visų) medynų tūris 1 ha – 226 m^3, brandžių – 319 m^3, einamasis prieaugis – 7,29 m^3/ha per metus. Vidutinis medynų skalsumas – 0,74, bonitetas – 1,8, amžius – 54 metai.

III ir IV miškų grupių medynai pagal plotą brandumo grupėmis pasiskirsto taip: jaunuolynai – 38,5 %, pusamžiai – 31,4 %, bręstantys – 10,9 % ir brandūs – 19,2 %.

VĮ Telšių miškų urėdijos miškuose vyrauja normalaus drėgnumo (Š, N hidrotopas – 37,4 %) ir laikinai perteklingo drėgnumo (L hidrotopas – 33,5 %) ir derlingos (c trofotopas – 58,9 %) ir nederlingos (b trofotopas – 23,1 %) – svarbiausios eglynų ir pušynų augavietės. Miškuose dažniausiai aptinkami kiškiakopūstinis (ox – apie 25 %) ir mėlyninis-kiškiakopūstinis (mox – 22 %) miško tipai.

Pagal dirvožemio granuliometrinę sudėtį miškuose vyrauja lengvi mineraliniai dirvožemiai, sudarantys apie 34 % ploto. Rečiau aptinkami mineraliniai dvinariai (lengvi ant sunkių) (per 22 %), sunkūs mineraliniai (apie 20 %) ar organiniai (24 %) dirvožemiai.

Miško ūkinės veiklos 2006–2015 metais analizė

Miško ūkinė veikla (miškininkavimas) apima miško apsaugos, naudojimo, atkūrimo, ugdymo, melioracijos, medžioklėtvarkos ir kitus darbus. Projekte pateikti ir įvertinti medynų rodiklių kiekybiniai (ploto, bendro stiebų ir brandžių medynų tūrio, prieaugio ir kt.) ir kokybiniai (rūšinės sudėties, medynų sveikatingumo, stabilumo ir kt.) pokyčiai dėl projektuotų ir valdytojo iniciatyva įvykdytų miško ūkinių priemonių bei ekonominiai veiklos rezultatai.

Pagal 2005 m. miškotvarkos projektą (valstybinės reikšmės miškams) buvo numatyta kasmet iškirsti po 92,1 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Nustatytais pagrindiniais kirtimais paruošta mediena turėjo sudaryti apie 74 %, ugdomaisiais – per 11 %, sanitariniais – 13 %, specialiaisiais – 2 %. Pagrindiniais kirtimais paruošta spygliuočių mediena turėjo sudaryti daugiau kaip 57 %, minkštųjų lapuočių – apie 43 %, iš jos drebulių ir baltalksnių – apie 6 %. Neplynaisiais (atvejiniais, atrankiniais) pagrindiniais kirtimais projektuota iškirsti apie 10 % viso pagrindiniais kirtimais iškertamo medienos kiekio ir per 21 % pagrindiniais kirtimais kertamų medynų ploto. Pagrindiniais kirtimais iš 1 ha mišku apaugusio ploto projektuota iškirsti po 2,4 m^3, o visų rūšių kirtimais – po 3,3 m^3 likvidinės medienos. Visų rūšių kirtimais projektuota iškirsti apie 59 % einamojo prieaugio (nuo stiebų su žieve medienos).

Per projekto galiojimo laikotarpį (2006–2015 m.) pagrindinių miško kirtimų metinė biržė pagal medienos tūrį iškirsta 90 %, ugdomųjų – per 113 %, sanitarinių – 125 %, specialiųjų – per 222 % projektuotos. Bendra kirtimų apimtis pagal iškirstą likvidinę medieną įvykdyta apie 99 % projektuotos. Pagrindiniais kirtimais iš vieno hektaro medynų iškirsta 2,1 m^3, o visų rūšių kirtimais – 3,2 m^3 likvidinės medienos. Visų rūšių kirtimais iškirsta per 53 % einamojo prieaugio (nuo stiebų su žieve medienos). Atskiriems vykmečio metams miško naudojimo apimtis buvo peržiūrima ir tvirtinama Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymais. Patvirtinta vidutinė metinė apimtis vidutiniškai tik per 1 % mažesnė nei projektuota. Patvirtintos naudojimo apimties buvo laikomasi.

Neplynuosius pagrindinius (atvejinius, atrankinius) kirtimus VĮ Telšių miškų urėdija vykdė plačiau nei projektuota. Pagal kertamų medynų plotą šie kirtimai sudarė 30 %, o pagal iškirstą medieną – apie 19 %. Didėja ir šių kirtimų efektyvumas. Po atvejinių kirtimų paskutiniųjų atvejų per 84 % ploto susiformavo nauji, savaiminės kilmės medynai, vadinasi – kirtimų tikslas pasiektas.

Miškotvarkos numatyta bendra ugdomųjų kirtimų apimtis pagal šiais kirtimais aprėpiamą plotą įvykdyta (jaunuolynų ugdymo, tuomet šviesinimų ir valymų – per 102 %, retinimo – apie 95 %, einamųjų – apie 107 %). Miško ugdomieji kirtimai atliekami laiku ir kokybiškai. Miškotvarkos lauko darbų metu įvertinta 2715 ha (per penkerius paskutiniuosius metus) ugdytų medynų ugdymo kokybė (patenkinamai, nepatenkinamai). Patenkinamai įvertinta per 99 % ugdyto medynų ploto. Nepatenkinamai atlikti ugdomieji kirtimai tesudaro apie 1 %. 2015 m. inventorizuotas mažas (apie 6 %) nedelsiant ugdytinų medynų plotas. Tai iš dalies rodo, kad ugdomieji kirtimai yra atliekami laiku ir yra tinkamo intensyvumo. Po laiku ir kokybiškai atliktų jaunuolynų ugdymo kirtimų (apie 48 %, retinimo – apie 42 % ploto) tikslinės medžių rūšys, įeinančios į medynų rūšinę sudėtį, sudaro 60 proc. (6 koeficientus) ir daugiau, t. y. pagerėjo medynų rūšinė sudėtis.

Želdinant atkurta apie 60 % (projektuota – per 69 %) biržių, miškas savaime atsikūrė daugiau kaip 19 proc. buvusių kirtaviečių. Miško želdinimu atkurtuose plotuose vyrauja želdintos medžių rūšys, sudarančios per 99 % ploto. Iš 470 ha mišku savaime atsikūrusių kirtaviečių, apie 82 % ploto

atžėlė minkštaisiais lapuočiais, daugiausia (per 75 %) juodalksnynais ir beržynais, ir tik apie 7 % – drebulynais ir baltalksnynais. Žėlimą šiomis rūšimis lėmė augavietės (derlingumas, užmirkimas ir pelkėtumas).

Miškotvarkos metu inventorizuota 2421 ha paskutiniojo vykmečio želdinių. Pagal želdinių būklę (kokybę) geri želdiniai sudaro – 86,6 proc., patenkinami – 13,4 %. Mišrūs spygliuočių-lapuočių ar lapuočių-spygliuočių želdiniai sudaro daugiau kaip 32 %.

Svarbesni miškininkavimo rezultatai, miško rodiklių pokyčiai ir išvados:

- dėl bendrosios miškų ūkio politikos ir konkrečios VĮ Telšių miškų urėdijos veiklos, per vykmetį reikšmingai – 1046 ha – per 3 % – padidėjo miško žemės plotas (medynų – 523 ha – apie 2 %), atitinkamai sumažėjo ne miško žemės plotas;
- VĮ Telšių miškų urėdijos teritorijos miškingumas padidėjo nuo 34,5 % (2005 m.) iki 35,0 % (2015 m.);
- stabili VĮ Telšių miškų urėdijos medynų rūšinė sudėtis su pastebima spygliuočių (eglynų) ploto dalies (1,2 %) didėjimo tendencija. Dėl naujų miškų įveisimo, lapuočių kirtaviečių atkūrimo eglėmis ir ąžuolais, ugdomųjų kirtimų įtakos, apie 8 % (975 ha) padidėjo VĮ miškų urėdijos eglynų ir daugiau kaip 14 % (80 ha) ąžuolynų, vienų vertingiausių medynų, plotai. Tačiau dėl tebesitęsiančios uosių džiūties, daugiau kaip 65 % (75 ha) sumažėjo miškų urėdijos valdomas jų plotas. Nuosekliai ir kryptingai miškininkaujant daugiau kaip 13 % sumažėjo baltalksnynų ir per 10 % – drebulynų plotai;
- artima optimaliai III–IV miškų grupių medynų amžiaus klasių struktūra. Dėl intensyvaus naujų miškų įveisimo apie 3 % padidėjo jaunuolynų, o dėl nedidelio pagrindinio naudojimo 1 % – ir brandžių medynų plotai, todėl medynų amžiaus klasių struktūra kiek pablogėjo, lyginant su buvusia 2005 metais;
- vidutinis medynų amžius, labiausiai priklausantis nuo naujų miškų įveisimo apimties ir pagrindinių kirtimų intensyvumo, padidėjo dviem metais (nuo 52 m. iki 54 m.);
- didėja medynų našumas. Dėl didelio medienos prieaugio, sąlygojamo rūšinės sudėties ir tankumo reguliavimo ugdomųjų kirtimų amžiuje, saikingų sanitarinių kirtimų ir objektyvesnės apskaitos, 1 ha nustatytas 36 m^3 didesnis vidutinis stiebų medienos su žieve tūris. Brandžių medynų tūrio didėjimo tempas buvo dar spartesnis. Brandžių medynų tūris 1 ha – vienas svarbesnių miškininkavimo kokybės rodiklių – 2015 m. nustatytas 55 m^3 didesnis nei 2005 m. (padidėjo nuo 264 m^3/ha iki 319 m^3/ha). Bendras medynų tūris per vykmetį padidėjo 1280,8 tūkst. m^3. Tai rodo, kad dabartinė medynų formavimo sistema užtikrina pakankamą medynų tvarumą ir tūrio prieaugio kaupimą brandai;
- kasmet VĮ miškų urėdijos miškų hektare priauga 7,29 m^3 stiebų (su žieve) medienos. Didžiausiu medžių stiebų tūrio prieaugiu urėdijos miškuose pasižymi eglynai (8,12 m^3/ha) ir drebulynai (po 8,08 m^3/ha);
- pagerėjus želdinimo ir želdinių priežiūros darbų kokybei, žymiai pagerėjo vykmečio želdinių būklė: geri želdiniai sudaro apie 87 %, patenkinami – per 13 % (2005 m. geri želdiniai sudarė tik per 46 %, patenkinami – 49 %, blogi ir žuvę – apie 5 %);
- III–IVA grupių miškuose yra susikaupęs 460 ha (2,2 %, arba per 10 % brandžių medynų) perbrendusių medynų plotas, daugiausia beržynų (34 %), drebulynų (22 %) ir juodalksnynų (12 %), kurių tolimesnis laikymas dėl medienos kokybės blogėjimo, medynų tvarumo mažėjimo ir medienos tūrio prieaugio nuostolio yra netikslingas ir nuostolingas;
- gera miškų sanitarinė būklė, vykdytos sanitarinės apsaugos priemonės vertinamos teigiamai. II–IVA grupių miškuose inventorizuoti sausuoliai ir virtėliai sudaro 0,3 % viso žalių medžių tūrio, arba 0,6 m^3 medynų hektarui;
- toliau plėtojama miško sėklinė bazė. Per praėjusį dešimtmetį įveistos R kategorijos (kokybės reikalavimus atitinkančios) paprastosios eglės ir juodalksnio sėklinės plantacijos bei juodalksnio ir įvairių tuopų bandomieji želdiniai;
- VĮ Telšių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomuose miškuose vystoma rekreacinė infrastruktūra – įrengtos 6-ios stovyklavietės, 8-ios poilsiavietės, 8-ios atokvėpio vietos, 3 pažintiniai-rekreaciniai takai, 3 automobilių stovėjimo aikštelės, dvi apžvalgos aikštelės, pažintinis kompleksas ir kiti

objektai. VĮ miškų urėdija aktyviai dalyvauja aplinkosaugos renginiuose, organizuoja miškasodžio talkas, globoja jaunuosius miško bičiulius;
- VĮ Telšių miškų urėdijos miškai sertifikuoti 2003 m., resertifikuoti 2008 ir 2014 m. Gautas FSC sertifikatas garantuoja, kad VĮ miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose miškininkaujama prisilaikant nacionalinių teisės aktų ir tarptautinių reikalavimų, išsaugojant ir gausinant miško išteklius visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais, suderinus ekonomines, ekologines ir socialines miško funkcijas.

Didelis briedžių ir elnių tankumas praėjusio amžiaus VII–IX dešimtmečiais padarė didelę žalą pušų jaunuolynams, eglynams. Tai rodo mažas III–V amžiaus klasių pušynų plotas, sumažėjęs eglynų stabilumas, sumažėjusios neplynųjų kirtimų vykdymo galimybės (dėl pažeisto II eglių ardo). Esama briedžių, tauriųjų elnių ir stirnų gausa sąlyginiais elniais (pagal preliminarų žvėrių skaičių) 2,3 karto viršija apskaičiuotą teritorijos talpą.

Miško ūkinių priemonių projektas ateinančiam dešimtmečiui

Ūkinių priemonių projektavimas vykdytas vadovaujantis Lietuvos Respublikos miškų įstatymu, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu, Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymu, Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodika, Miško kirtimų taisyklėmis, Miško sanitarinės apsaugos taisyklėmis ir kitais teisės aktais.

Projektavimo tikslas yra parengti ir pagrįsti sprendimus dėl ilgalaikių valdos tikslų, kurie turi garantuoti visų miško funkcijų užtikrinimą bei tvarų ir subalansuotą miškų ūkį. Svarbiausi ilgalaikiai tikslai miško valdos mastu yra optimalios miško funkcinės struktūros, miško rūšinės sudėties, miško amžiaus ir erdvinės struktūros palaikymas, visų miško funkcijų užtikrinimas bei tvaraus ir subalansuoto miško ūkio garantavimas. Ūkinė veikla saugomose teritorijose projektuota griežtai laikantis visų šią veiklą reglamentuojančių dokumentų, nedarant neigiamos įtakos saugomiems kompleksams.

Visų rūšių miško kirtimais kasmet projektuojama iškirsti vidutiniškai po 97,7 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Pagrindiniais kirtimais projektuojama iškirsti apie 73 %, ugdomaisiais – 16 %, sanitariniais – 9 %, specialiaisiais – daugiau kaip 2 % likvidinės medienos. Iš 1 ha mišku apaugusio ploto II–IVA grupių miškuose projektuojama iškirsti po 4,35 m^3 stiebų (3,37 m^3 likvidinės) medienos. Stiebų su žieve medienos tūrio prieaugio naudojimas sudarys per 59 %. Kasmet miško kirtimais bus apimama 3,2 % minėtų grupių medynų ploto.

Vykmečiui projektuojama metinė kirtimų apimtis

Kirtimų rūšis	Metinė apimtis							
	Plotas, ha	tūris, tūkst. m^3		likvidinės medienos proc. nuo bendro tūrio	iškertama likvidinė mediena iš 1 ha, m^3	iškertama likvidinė mediena, tūkst. m^3, pagal miškų grupes		
		stiebų	likvi-dinis			II	III	IV
Pagrindiniai kirtimai	267	85,2	71,0	83	266		9,3	61,7
Ugdomieji kirtimai, iš viso	664	26,0	15,5	60	23	2,8	2,5	10,2
- jaunuolynų ugdymas	324	7,4	0,8	11	2	0,1	0,1	0,6
- retinimai	165	7,2	5,2	72	31	0,6	0,8	3,8
- einamieji kirtimai	175	11,4	9,5	83	54	2,1	1,6	5,8
Sanitariniai kirtimai	x	10,9	8,7	80	x	1,7	1,4	5,6
Specialieji kirtimai	x	4,2	2,5	60	x	0,7	0,5	1,3
Iš viso	**931**	**126,3**	**97,7**	**77**	**105**	**5,2**	**13,7**	**78,8**

Ekologiniu požiūriu energetinėms reikmėms kasmet galėtų būti panaudota apie 27,8 tūkst. m^3 medienos su žieve, iš jos daugiau kaip 66 %, – iškirstos miško pagrindiniais ir apie 34 % – ugdomaisiais kirtimais, tačiau ne visas šis kiekis gali būti racionaliai pagamintas ekonominiu požiūriu. Pagrindinę energetinės medienos biomasę sudarytų šakos (apie 40 %) ir malkos (per 26 %).

Projektuojama metinė miško želdinimo apimtis pirmajam penkmečiui sudarys 168,0 ha (56 %), žėlimo – 131,2 ha (per 43 %), mišraus atkūrimo – 1,8 ha (0,4 %). Antrajam vykmečio penkmečiui miško atkūrimo apimtis bus patikslinta suprojektavus biržes 2022–2026 metams. Mišrūs spygliuočių-lapuočių ir atvirkščiai – lapuočių-spygliuočių želdiniai sudarys apie 40 %, iš jų ąžuolų-eglių – 5 %.

Miško naudojimo rodikliai pagal miškų grupes

R o d i k l i a i	Bendri	Miškų grupė		
		II	III	IV
1. Iškertama mediena iš 1 ha mišku apaugusio ploto, m^3:				
- stiebų su žieve	4,35	1,2	3,67	5,59
- likvidinė	3,37	0,97	2,83	3,41
iš jos pagrindiniais kirtimais (stiebų su žieve mediena)	2,94		2,32	4,10
2. Tarpinio naudojimo proc. nuo iškertamos stiebų su žieve medienos	32,5	100,0	36,8	39,0
iš jo ugdomaisiais kirtimais	20,6	54,2	21,8	17,9
3. Einamojo prieaugio naudojimas	59,3	16,5	50,3	76,7
4. Miško naudojimo proc. nuo bendro medynų tūrio	1,9	0,6	1,7	2,5

Miškai pagal gamtinį degumą suskirstyti į 3 degumo klases: 1 (didelio) – 36 %, 2 (vidutinio) – 33 %, 3 (mažo) – 31 %. VĮ Telšių miškų urėdijos tiesiogiai valdomi miškai yra vidutinio gamtinio degumo, vidutinė degumo klasė – 2,2. Priešgaisrinių priemonių planas parengtas visiems VĮ Telšių miškų urėdijos teritorijoje esantiems miškams.

Visa VĮ Telšių miškų urėdijos teritorija suskirstyta į medžioklės plotų vienetus. Medžioklės plotuose, vadovaujantis normatyvais, nustatyta leistina žvėrių gausa, suprojektuotos biotechninės priemonės. VĮ miškų urėdijos miškuose rekomenduojama laikyti 36 briedžius, 743 tauriuosius elnius, 860 stirnų ir 1137 šernus.

Parengtame VĮ Telšių miškų urėdijos gamtosaugos priemonių plane yra apibūdintas ekologinis kraštovaizdžio potencialas, aprašytos saugomos teritorijos ir objektai, miškų urėdijos įsipareigojimu saugomi bei naujai inventorizuoti ekologiniu požiūriu vertingi miško plotai, pateiktos suprojektuotos gamtosaugos ūkinės priemonės miškuose, parodytos Gamtotvarkos planuose numatytos projektuojamos tvarkymo priemonės. Miškų urėdijai parengtas VĮ Telšių miškų urėdijos gamtosauginių priemonių schema M 1: 50 000, girininkijoms – gamtosauginių priemonių planai M 1: 20 000.

VĮ Telšių miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų rekreacinio sutvarkymo projekte pateikta bendra teritorijos apžvalga (rekreacijos ir turizmo teritorinės erdvinės struktūros karkasas, svarbiausios lankytinos vietovės, teritorinių rekreacinių kompleksų charakteristika, kultūros ir gamtos vertybių apžvalga), esamo rekreacinio potencialo analizė ir projektuojama rekreacijos teritorinė sistema (projektuojami objektai, kraštovaizdžio tvarkymo darbai, rekreacinės infrastruktūros aptarnavimas, kapitalinis remontas ir atnaujinimas). Parengta VĮ Telšių miškų urėdijos rekreacinio planavimo schema M 1: 50 000.

Baigiamojoje projekto dalyje pateiktas projektinių sprendinių ekonominis, ekologinis ir socialinis vertinimas.

Vidinės miškotvarkos projektas parengtas vadovaujantis tvaraus ir subalansuoto miško ūkio principais, atsižvelgiant į ekologines, ekonomines, socialines miškų funkcijas bei visuomenės reikmes. Suprojektuotos miškų ūkinės priemonės turėtų užtikrinti tausojantį, daugiatikslį miško naudojimą, palaikantį miško ekosistemų stabilumą, esamų gamtos ir kultūros vertybių bei biologinės įvairovės išsaugojimą ir ekonominę naudą.

Vidmantas Dičkalnis, VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto vadovas

TURINYS

Psl.

ĮVADAS 15
PAGRINDINIAI MIŠKO ŪKIO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI 17
I. ANALITINĖ DALIS 19
1.1. Projektinė situacijos analizė..... 19
1.1.1. Miškų urėdijos istorija 19
1.1.2. Miškų urėdijos miškų tvarkymas 21
1.1.3. Ekonominių ir socialinių poreikių prognozė 24

1.2. Miškų urėdijos veiklos teritorijos charakteristika 26
1.2.1. Fizinė-geografinė charakteristika 26
1.2.2. Miškų urėdijos ekonominė ir socialinė aplinka..... 31
1.2.3. Miškų urėdijos veiklos teritorijos keliai ir geležinkeliai 33
1.2.4. Miškų urėdijos veiklos teritorijos administracinis ir kadastrinis suskirstymas..... 35
1.2.5. Miškų urėdijos veiklos teritorijos miškų pasiskirstymas pagal administracinius vienetus, funkcinę paskirtį ir nuosavybės formas 36
1.2.6. Saugomos teritorijos. Gamtos ir kultūros paveldo teritorijų ypatybės..... 39
1.2.6.1. Saugomos teritorijos ir gamtos paveldo teritorijų ypatybės..... 39
1.2.6.2. Kultūros paveldo teritorijų ypatybės..... 41

1.3. Miškų urėdijos teritorijos charakteristika 42
1.3.1. Miškų urėdijos struktūriniai padaliniai 42
1.3.2. Miškų urėdijos teritorija pagal augavietes ir žemės naudmenas 42
1.3.3. Miškų urėdijos miško žemė pagal funkcinę paskirtį 47
1.3.4. Miškų urėdijos medynų dendrometrinė charakteristika 52
1.3.5. Miškų urėdijos medynų kokybinė būklė 64
1.3.6. Miškų urėdijos teritorijos specifinė charakteristika 67
1.3.6.1. Saugomų teritorijų miškų charakteristika 67
1.3.6.2. Poilsiniai (rekreaciniai) ištekliai 70
1.3.6.3. Medžioklės plotų ir medžiojamosios faunos charakteristika 72

1.4. Miškotvarkos projekto vykdymo analizė 74
1.4.1. Ūkinės veiklos analizės tikslas ir uždaviniai 74
1.4.2. Vykdytos ūkinės priemonės ir jų rezultatai 74
1.4.2.1. Medienos ruoša 74
1.4.2.2. Medynų ugdymas ir priežiūra 80
1.4.2.3. Miško želdinimas 81
1.4.2.4. Miško sėklininkystė 88
1.4.2.5. Miško priešgaisrinė apsauga 90
1.4.2.6. Miško sanitarinė apsauga 92
1.4.2.7. Miško apsauga nuo teisės pažaidų 94
1.4.2.8. Miško sausinimas 96
1.4.2.9. Miško kelių tiesimas, taisymas ir priežiūra 97
1.4.2.10. Žvėrių poveikis miškui 98
1.4.2.11. Miško auginimo ir naudojimo priemonių veiksmingumo analizė..... 101
1.4.3. Ekonominiai miško ūkinės veiklos rezultatai..... 118
1.4.4. Miškotvarkos projekto vykdymo vertinimas 120

II. PROJEKTINĖ DALIS 124
2.1. Projektavimo pagrindas ir užduotis..... 124
2.2. Miškų urėdijos miškų suskirstymas pagal tikslinę funkcinę paskirtį 125
2.3. Medienos ruoša 126
2.3.1. Pagrindiniai (galutiniai) miško kirtimai 126
2.3.1.1. Brandžių medynų kirtimas 126
2.3.2. Medynų ugdymo (retinimo) kirtimai 134

2.3.3. Medynų sanitariniai kirtimai……... 137
2.3.4. Specialieji miško kirtimai 138
2.3.5. Medienos ruošos norma 139
2.3.6. Energetinės medienos su žieve ištekliai……..... 139
2.4. Jaunuolynų ugdymas 142
2.5. Miško atkūrimas ir įveisimas..... 144
2.5.1. Ūkinės priemonės ąžuolynų ploto didinimui……..... 152
2.6. Miško sėklinė bazė……..... 153
2.7. Miško priešgaisrinė apsauga 155
2.8. Miško sanitarinė apsauga 156
2.9. Miško sausinimas 157
2.10. Miško kelių tiesimas, priežiūra ir taisymas 158
2.11. Mažieji naudingųjų išteklių karjerai, jų priežiūra, eksploatavimas ir rekultivavimas.. 159
2.12. Kitos ūkinės priemonės 159
2.13. Medžioklėtvarkos sprendiniai 160
2.14. Biologinės įvairovės apsauga 164
2.15. Socialinės miško funkcijos stiprinimas 166
2.16. Nemedieninis miško naudojimas..... 167
2.17. Projektavimo ypatumai saugomose teritorijose..... 169
2.18. Gamtotvarkos planuose numatytų ūkinių priemonių projektavimas……. 170
2.19. Priemonių, kurių įgyvendinimui numatyta teikti paraiškas Europos Sąjungos paramai gauti, projektavimas……..... 170
2.20. FSC miškų tvarkymo sertifikavimo reikalavimų įgyvendinimas miško ūkinėje veikloje…….. 173

III. BAIGIAMOJI DALIS 174
3.1. Projektinių sprendinių vertinimas 174
3.1.1. Ekonominis vertinimas (planuojamos ūkinės veiklos metinės pajamos ir išlaidos)..... 174
3.1.2. Ekologinis vertinimas 178
3.1.3. Socialinis vertinimas 181
3.2. Miškotvarkos projekto priežiūra ir tikslinimas..... 181
3.2.1. Miškotvarkos projekto priežiūra……. 181
3.2.2. Miškotvarkos projekto tikslinimas…….. 182
Literatūros sąrašas, šaltiniai ir nuorodos……..... 183

LENTELĖS TEKSTE
I. ANALITINĖ DALIS

1.1. Miškų urėdijos ir girininkijų vadovaujančiųjų darbuotojų bei miškotvarkininkų, vykdžiusių darbus, sąrašas 20
1.2. Miškotvarkos parengta taksacinė, kartografinė ir projektinė medžiaga 23
1.3. Medienos ruoša per paskutiniuosius 3 metus urėdijos valstybinės reikšmės miškuose… 33
1.4. Kelių charakteristika 34
1.5. Miškų plotas pagal valdytojų ir naudotojų grupes..... 37
1.6. Miško žemės plotas pagal naudotojų grupes ir savivaldybes……. 38
1.7. Miško žemės plotas pagal naudotojus ir girininkijas 38
1.8. Girininkijų apibūdinimas 42
1.9. Miškų augaviečių charakteristika 43
1.10. Medynų plotas pagal miškų augavietes…….. 45
1.11. Vidutinis brandžių medynų aukštis pagal augavietes……. 45
1.12. Vidutinis brandžių medynų tūris pagal augavietes……. 46
1.13. Miškų plotas pagal žemės naudmenas ir miškų grupes 47
1.14. Miško žemės pasiskirstymas miškų grupėmis ir pogrupiais pagal girininkijas…….. 51
1.15. Medynų plotas pagal vyraujančias medžių rūšis ir miškų grupes 52
1.16. Medynų ploto pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis pagal girininkijas…….. 53
1.17. II, III ir IV miškų grupių medynų plotas pagal brandumo grupes..... 56

1.18. Bendras medienos tūris ir fitomasė 59
1.19. Medynų plotas pagal bonitetų ir skalsumo grupes 60
1.20. 0,2–0,4 skalsumo medynų ploto pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis..... 62
1.21. 0,2–0,4 skalsumo medynų ploto pasiskirstymas pagal miškų grupes ir girininkijas..... 62
1.22. Medynų vidutiniai rodikliai 63
1.23. Miškų būklė 65
1.24. Konservacinės apsaugos prioriteto saugomų teritorijų miškų charakteristika..... 68
1.25. Kompleksinių saugomų teritorijų miškų charakteristika..... 69
1.26. Rekreacinių miškų charakteristika 70
1.27. Medžioklės plotai pagal medynų mišrumą 72
1.28. Kanopinių žvėrių gausos kitimo ir sumedžiojimo dinamika 73
1.29. Miškotvarkos projektuota ir realiai įvykdyta metinė pagrindinių ūkinių priemonių apimtis 75
1.30. Miško kirtimų apimtis 2006–2015 metais..... 76
1.31. Neplynieji pagrindiniai miško kirtimai, atlikti per paskutinįjį vykmetį..... 77
1.32. Plynos dešimtmečio kirtavietės pagal kirtimų ir medžių rūšis..... 78
1.33. Ugdomųjų kirtimų, atliktų per paskutiniuosius 5 metus, vertinimas 80
1.34. Miško atkūrimas ir įveisimas 2006–2015 metais pagal miškų urėdijos ataskaitas..... 81
1.35. Paskutiniojo vykmečio miško želdinių charakteristika 82
1.36. Vykmečio (2006–2015 m.) želdiniai pagal vyraujančias želdintas medžių rūšis ir augavietes..... 83
1.37. Miško atkūrimas per vykmetį plynai iškirstose biržėse 86
1.39. Miško gaisrai urėdijos teritorijoje per paskutiniuosius 5 metus 90
1.40. Miškų sanitarinė būklė ir atliktos miško sanitarinės apsaugos priemonės 94
1.41. Neteisėti miško kirtimai ir pagamintos medienos grobimas per paskutiniuosius 3 metus..... 96
1.42. Griovių charakteristika 97
1.43. Elninių žvėrių pažeistų medžių rūšių plotas urėdijos miškuose, nukandžiojant ūglius... 99
1.43a. Elninių žvėrių pažeistų medžių rūšių plotas valstybinės reikšmės miškuose, nukandžiojant ūglius..... 99
1.44. Elninių žvėrių pažeistų medžių rūšių plotas urėdijos miškuose, nulaupant žievę..... 99
1.44a. Elninių žvėrių pažeistų medžių rūšių plotas valstybinės reikšmės miškuose, nulaupant žievę..... 100
1.45. Elninių žvėrių pažeistų medžių rūšių plotas girininkijų valstybinės reikšmės miškuose, nukandžiojant ūglius..... 100
1.46. Elninių žvėrių pažeistų medžių rūšių plotas girininkijų valstybinės reikšmės miškuose, nulaupant žievę 101
1.47. Bebrų padaryta žala..... 101
1.48. Žemės naudmenų ploto ir medynų vidutinių rodiklių kitimas..... 102
1.49. Projektuotas bendras metinis naudojimas valstybiniuose miškuose 108
1.50. Ugdomųjų kirtimų apimties kitimas valstybiniuose miškuose..... 110
1.51. Žemės naudmenų plotų ir miško rodiklių kitimas..... 111
1.52. I amžiaus klasės jaunuolynų plotas pagal vyraujančias medžių rūšis..... 113
1.53. III ir IV miškų grupių I–IV amžiaus klasių medynų ploto kaita pagal vyraujančias medžių rūšis..... 114
1.54. Brandžių ir perbrendusių medynų ploto kitimas..... 115
1.55. Bendrasis metinis medžių stiebų tūrio prieaugis ir jo naudojimo balansas..... 118
1.56. Ekonominių veiklos rezultatų rodikliai..... 119

II. PROJEKTINĖ DALIS

2.1. III–IV miškų grupių kirstinų (eksploatacinio fondo) medynų charakteristika..... 126
2.2. Pagrindinių miško kirtimų metinė apimtis..... 128
2.3. Apskaičiuota metinė pagrindinių miško kirtimų apimtis pagal girininkijas 130
2.4. Suprojektuotų pagrindinių miško kirtimų biržės palyginimas su apskaičiuota metine kirtimų apimtimi 131

2.5. Ugdomųjų kirtimų rodikliai..... 135
2.6. Metinė ugdomųjų miško kirtimų apimtis 136
2.7. Metinė ugdomųjų miško kirtimų apimtis pagal miškų grupes 137
2.8. Vykmečiui projektuojama metinė kirtimų apimtis 139
2.9. Metiniai energetinės medienos su žieve ištekliai..... 140
2.10. Miško naudojimo rodikliai II–IV grupių miškuose..... 141
2.11. Metinė miško kirtimų apimtis pagal girininkijas 142
2.12. Jaunuolynų ugdymo kirtimų rodikliai 143
2.12a. Metinė jaunuolynų ugdymo apimtis 143
2.13. Miško žėlimo ir želdinimo fondas 144
2.14. Miško atkūrimo ir įveisimo būdai 145
2.15. Miško atkūrimo ir įveisimo darbų apimtis 150
2.16. Miško atkūrimo ir įveisimo darbų apimtis pagal girininkijas 151
2.17. Projektuojama želdinių ir žėlinių priežiūros darbų apimtis 152
2.18. Ūkinių priemonių sistema ąžuolynų atkūrimui ir įveisimui..... 152
2.19. Sodmenų poreikis 154
2.20. Miškų degumo klasės 155
2.21. Priešgaisrinių mineralizuotų juostų atnaujinimas..... 156
2.22. Nenusausintas hidromelioracinis miškų fondas 158
2.23. Projektuojami griovių įrengimo ir remonto darbai pagal girininkijas..... 158
2.24. Miško kelių tiesimas ir rekonstrukcija..... 159
2.25. Naudingųjų iškasenų mažųjų karjerų sąrašas..... 159
2.26. Leistinas briedžių, stirnų ir šernų skaičius urėdijos miškuose..... 160
2.27. Minimalus kasmetinių papildomų pašarų kiekis esant leistinam žvėrių tankiui 162
2.28. Rekomenduojami biotechniniai įrenginiai ir pašariniai laukeliai 163
2.29. Grybų ištekliai urėdijos miškuose..... 168
2.30. Miško trakas..... 168
2.31. Projektuojama metinė miško ūkinių priemonių apimtis saugomų teritorijų miškuose 169

III. BAIGIAMOJI DALIS

3.1. Projektuojamų pagrindinių kirtimų biržių tūrio struktūra pagal medžių rūšis..... 174
3.2. Projektuojamų pagrindinių kirtimų biržių sortimentinė struktūra bei sortimentų vertė..... 175
3.3. Vykmečiui planuojamas metinis kirstinos medienos kiekis pagal medžių rūšis..... 176
3.4. Vykmečiui planuojamas metinis kirstinos medienos pasiskirstymas pagal medžių rūšis ir padaringumą..... 176
3.5. Planuojamos metinės kirstinos medienos piniginis įvertinimas nenukirsto miško kainomis..... 176
3.6. Planuojamos metinės pajamos ir išlaidos 2017–2021 metais..... 177

PRIEDAI

1. Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas (ir administracinius vienetus)..... 185
2. Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas (ir girininkijas)..... 186
3. Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas (ir kadastro vietoves)..... 188
4. Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas (ir miškų grupes bei pogrupius)..... 194
5. Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas (ir funkcines zones)..... 197
6. Plotų pasiskirstymas pagal žemės naudmenas 206
7. Medynų plotai pagal augavietes 208
8. Medynų pasiskirstymas pagal miško tipų serijas 209
10. Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis 211
11. Medynų pasiskirstymas brandumo grupėmis 221
12. Medynų tūriai pagal vyraujančias ir sudėtyje esančias medžių rūšis 225
13. Medynų plotų pasiskirstymas skalsumais..... 227
14. Medynų plotų pasiskirstymas bonitetais 230
15. Medynų vidutiniai rodikliai 232
16. Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases 234

17. Medynų pasiskirstymas pagal kilmę ir mišrumą 253
19. Rekreacinių miško savybių įvertinimas 255
20. Žėlimo įvertinimas plynai iškirstose biržėse 257
21. Miško žėlimas ne miško žemėje..... 258
22. Kirtaviečių plotas pagal metus, atkūrimo būdus ir girininkijas..... 259
23. Selekcinės sėklininkystės objektų charakteristika 260
24. Vyraujančių medžių rūšių ploto kaita praeitame vykmetyje..... 273
25. Medynų ploto kaita pagal amžiaus klases 274
26. Pagrindinių miško kirtimų normos skaičiavimo žiniaraštis 276
27. Suprojektuota pagrindinių kirtimų apimtis pagal metus (III ir IV miškų grupės) 280
28. Suprojektuota pagrindinių kirtimų apimtis pagal metus (II miškų grupė) 282
29. Plynai kirsti suprojektuotų medynų charakteristika 283
30. Neplynai kirsti suprojektuotų medynų charakteristika (II miškų grupė) 284
31. Neplynai kirsti suprojektuotų medynų charakteristika (III ir IV miškų grupės) 285
32. Suprojektuoti ugdomieji kirtimai 286
33. Sanitarinių miško kirtimų apimties apskaičiavimas 287
34. Specialiųjų miško kirtimų apimtis vykmečiui..... 288
35. Projektuojama želdinių ir žėlinių priežiūros darbų apimtis pagal girininkijas ir vyraujančias medžių rūšis 289
36. Kvartalų pernumeravimas..... 290

PROCEDŪRŲ DOKUMENTAI

1. VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto parengimo paslaugų sutartis..... 295
2. Miškotvarkos mokslinės–techninės tarybos posėdžio 2016 m. birželio 23 d. protokolas Nr. 39..... 303
3. Miško išteklių rodiklių ir apskaičiuotos miško naudojimo apimties VĮ Telšių miškų urėdijoje recenzija..... 307
4. Pagrindinių miško kirtimų (2017–2021 m.) projekto svarstymo protokolas Nr. 2016-6..... 308
5. Informacinis pranešimas apie rengiamą vidinės miškotvarkos projektą..... 310
6. VĮ Telšių miškų urėdijos Vidinės miškotvarkos projekto viešo svarstymo protokolas 312
7. VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto viešo svarstymo dalyvių sąrašas... 314
8. VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto aiškinamojo rašto recenzija..... 315
9. Dėl VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto derinimo (KPD prie Kultūros ministerijos Klaipėdos sk. išvada)..... 318
10. Dėl VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto derinimo (KPD prie Kultūros ministerijos Telšių sk. išvada)..... 319
11. Dėl VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto derinimo (Salantų RP direkcijos išvada)..... 320
12. Išvada (Varnių RP direkcijos išvada)..... 321
13. Išvada dėl miškotvarkos projekto (Ventos RP direkcijos išvada)..... 322
14. Dėl VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto derinimo (Žemaitijos NP direkcijos išvada)..... 323
15. Pastabos dėl VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto (Žemaitijos NP)..... 324
16. Dėl VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto derinimo (VMI raštas)..... 327
17. Dėl vidinės miškotvarkos projekto derinimo (Valstybinės miškų tarnybos išvada)..... 328

MIŠKŲ ŽEMĖLAPIAI

1. Valstybinės reikšmės miškų plotų žemėlapiai (M 1: 210 000)..... 36/37
2. VĮ Telšių miškų urėdijos administracinio suskirstymo žemėlapis (M 1: 210 000)..... 42/43
3. Miškų grupių žemėlapis (M 1: 210 000)..... 50/51
4. Vyraujančių medžių rūšių žemėlapis (M 1: 210 000)..... 52/53

PAVEIKSLAI

1. Lietuvos fizinės geografijos žemėlapis (fragmentas)..... 27
2. Miškų urėdijos teritorijos ir šalies miškingumas..... 29
3. Miškininkystės plėtros zonos ir pozoniai..... 30

4. Telšių rajono savivaldybės teritorijos suskirstymas seniūnijomis..... 36
5. Plungės rajono savivaldybės teritorijos suskirstymas seniūnijomis..... 36
6. Miško žemės plotas pagal nuosavybę..... 37
7. Miško augaviečių ploto pasiskirstymas..... 44
8. Miško žemės pasiskirstymas miškų grupėmis..... 50
9. Medynų plotas pagal vyraujančias medžių rūšis..... 52
10. Medynų plotas pagal amžiaus klases 54
11. Medynų plotas ir tūris pagal vyraujančias medžių rūšis..... 57
12. Medynų tūrio dalis pagal vyraujančias ir į sudėtį įeinančias medžių rūšis..... 57
13. Medžių rūšių medienos tūrio dalis nuo medynų tūrio pagal vyraujančias rūšis..... 58
14. Brandžių medynų tūris pagal vyraujančias medžių rūšis..... 59
15. Medynų plotas pagal bonitetų ir skalsumų grupes 61
16. 0,2–0,4 skalsumo medynų ploto pasiskirstymas brandumo grupėmis..... 62
17. Pažeistų medynų plotas pagal pažeidimo priežastis..... 65
18. Medžioklės plotai pagal medynų mišrumą..... 72
19. Įvykdytų miško kirtimų struktūra..... 76
20. Miškotvarkos projektuota ir realiai įvykdyta ugdomųjų kirtimų apimtis..... 79
21, 22. Vykmečio miško želdinių charakteristika 83
23. Miško želdinių plotas girininkijose pagal kokybę..... 84
24. Vykmečio želdiniai pagal želdintas medžių rūšis..... 85
25. Iškirsti, atkurti želdinant ir atkurti žėlimu medynai pagal buvusių medynų vyraujančią medžių rūšį..... 86
26. Iškirstų ir atkurtų medynų plotas pagal vyraujančias medžių rūšis..... 87
27. Miško atkūrimas plynai iškirstose biržėse..... 87
28. Miško gaisrų skaičius ir gaisrų apimtas plotas 2006–2015 m. 91
29. Neteisėti miško kirtimai urėdijos miškuose 2006–2015 m. 95
30. Medynų vidutinio amžiaus kitimas..... 104
31. Medynų ploto kitimas pagal amžiaus klases 104
32. Medynų amžiaus struktūros kitimas pagal brandumo grupes 1991–2015 m. 106
33. Bendro vidutinio tūrio 1 ha kitimas..... 106
34. Brandžių medynų vidutinio tūrio 1 ha kitimas..... 107
35. III–IV miškų grupių brandžių medynų ploto ir vidutinio tūrio 1 ha kitimas..... 107
36. Medynų vidutinio skalsumo kitimas 1991–2015 m. 108
37. Projektuotų ir įvykdytų retinimo ir einamųjų kirtimų metinė apimtis 1984–2015 m. 109
38. Medynų ploto kitimas 2006–2015 metais..... 112
39. I amžiaus klasės jaunuolynų (III–IV miškų grupių) ploto dalies kitimas..... 113
40. Medienos tūrio kitimas pagal vyraujančias medžių rūšis..... 115
41. Medynų I ardo vidutinio skalsumo kitimas priklausomai nuo medynų amžiaus..... 116
42. III–IV gr. medynų stiebų su žieve tūrio prieaugio priklausomybė nuo medynų amžiaus… 117
43. III–IV miškų grupių I ardo medynų tūrio ir tūrio prieaugio priklausomybė nuo medynų amžiaus..... 117
44. Pagrindinių miško kirtimų biržės..... 129
45. Plynaisiais pagrindiniais kirtimais kertamų III–IVA miškų grupių medynų likvidinės medienos tūris 1ha..... 132
46, 47. Pagrindiniai miško kirtimai 133
48. Pagrindinių kirtimų struktūra pagal girininkijas, proc. 134
49. Miško kirtimų struktūra 139
50. Miško atkūrimas ir įveisimas 149
51. Želdinamos medžių rūšys..... 149
52. Elninių žvėrių populiacijos dinamika..... 161
53. Urėdijos bendrojo pelningumo jautrumas medienos kainos pokyčiui..... 177
54. Urėdijos bendrojo pelningumo jautrumas darbo užmokesčio pokyčiui..... 178

ĮVADAS

Miškotvarkos projektas – tai dokumentas, pagal kurį organizuojama miškų ūkio veikla ir atliekami visi miškų atkūrimo, naudojimo ir miško žemių tvarkymo darbai. Vidinės miškotvarkos projektai – tai miškų ūkio veiklos planai, rengiami visoms valstybinių miškų valdytojų ir privačioms miškų valdoms arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esančiai miško žemei, ir skiriami konkrečių tvarkymo priemonių sistemai jose nustatyti[1].

Miškotvarkos projektai rengiami pagal aplinkos ministro patvirtintas Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406 ir jose nustatytus kriterijus. Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja visų nuosavybės formų miškų vidinės miškotvarkos projektų rengimą, derinimą, tvirtinimą, registravimą, keitimą ir pripažinimą netekusių galios[2].

Projektų rengimas finansuojamas valstybės, miškų valdytojų, savininkų ar kitomis lėšomis.

Projektų sprendiniai apima miško ūkinės veiklos bei miško išteklių rodiklių analizę ir ūkinių priemonių projektavimą miško ištekliams naudoti, atkurti, gerinti. Miškotvarkos projektų sprendiniai turi neprieštarauti įstatymais ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais nustatytiems specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų reikalavimams, saugomų teritorijų apsaugą ir tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams ir apsaugos sutartims jų galiojimo laikotarpiu (Taisyklių 7 p. aktuali redakcija nuo 2016-04-30).

Projektas turi užtikrinti nepertraukiamą daugiatikslį miško išteklių ir miško žemių naudojimą, patenkinant socialines, ekonomines, ekologines dabartinės bei ateinančių kartų reikmes. Projektas skiriamas konkrečių tvarkymo priemonių sistemai miškų valdoje nustatyti, atsižvelgiant į bendruosius regiono miškų tvarkymo schemos reikalavimus, užtikrinant tvarų ir suderintą su visuomenės ir savininkų reikmėmis bei miškų politikos reikalavimais valdos išteklių naudojimą.

Projektas parengtas VĮ Telšių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomiems valstybiniams miškams, vadovaujantis 2015 m. spalio 19 d. VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto parengimo paslaugų sutartimi Nr. F2-10-43(2015) su VĮ Telšių miškų urėdija.

Rengiant projektą, vadovautasi Miškų įstatymu, Saugomų teritorijų įstatymu, Medžioklės įstatymu, Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklėmis, Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija, Aplinkos ministro patvirtintais, ūkinę veiklą reglamentuojančiais normatyvais ir kitais galiojančiais teisės aktais.

Valstybinių miškų vidinės miškotvarkos projektą sudaro taksacinė, kartografinė ir projektinė medžiaga. Vidinės miškotvarkos aiškinamasis raštas susideda iš santraukos, turinio, įvado, analitinės, projektinės, baigiamosios dalių ir priedų. Projekto aiškinamajame rašte detalizuoti miško ūkio tikslai ir uždaviniai, miško ūkio plėtros aspektai – socialinių ir ekonominių sąlygų klausimai – saugomos teritorijos, miškų urėdijos valdomų miškų charakteristika ir įvertinimas (analitinė dalis), ankstesniojo miškotvarkos projekto (2005) įgyvendinimo rezultatų analizė ir įvertinimas (analitinė dalis). Ūkinės veiklos analizei panaudota 2005 ir ankstesniųjų metų miškotvarkos projektų medžiaga.

Projektinėje dalyje pateikiami projektavimo tikslai ir uždaviniai, miškų tvarkymo priemonių sistemos sprendiniai – miško kirtimų ir atkūrimo normos, miško sėklinės bazės plėtra, priešgaisrinė ir sanitarinė apsauga, medžioklėtvarkos sprendiniai, nemedieninių miško produktų naudojimo galimybės, biologinės įvairovės išsaugojimo bei gausinimo priemonės, rekreacinės ir socialinės miško funkcijos stiprinimas. Baigiamojoje dalyje pateiktas projektinių sprendinių įvertinimas ekologiniu, ekonominiu-socialiniu požiūriu, projektinių sprendinių tikslinimo, taip pat keitimo ir priežiūros sąlygos. Dauguma analitinės ir projektinės dalies lentelių charakterizuoja valstybinės reikšmės miškus ir kitus urėdijos valdomus plotus, atskirais atvejais apibūdinami ir visų nuosavybės formų miškai. Baigiamosios dalies lentelės apibūdina vien valstybinės reikšmės miškus.

Prieduose pateikta: duomenų bazės lentelės su detalesne informacija, charakterizuojančios inventorizuotus miško išteklius ir projektinius sprendinius; miškotvarkos projekto sprendinių svarstymo, derinimo dokumentacija; įvairi papildoma informacija.

[1] Lietuvos Respublikos miškų įstatymas, 14 straipsnis.
[2] Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklės, 1 punktas.

Patikimą miškų charakteristikos informaciją gali suteikti tik jų inventorizacija, kurios tikslas yra įvertinti miško valdos išteklius taksacinio sklypo lygyje pagal kiekybinius ir kokybinius rodiklius. Vidinės miškotvarkos projektas parengtas panaudojant 2015 m. valstybinės miškų (sklypinės) inventorizacijos duomenis. Parengti duomenys turi tenkinti miškų kadastro duomenų atnaujinimo, efektyvumo įvertinimo ūkinių priemonių sklype, jų projektavimo, miško naudojimo dydžio pagal plotą ir tūrį nustatymo, miško naudojimo racionalumo kontrolės poreikius.

Miškų inventorizacija atlikta remiantis Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2015 m. balandžio 24 d. Sklypinės miškų inventorizacijos lauko ir kameralinių darbų VĮ Telšių miškų urėdijos administruojamoje teritorijoje paslaugų atlikimo sutartimi Nr. 13. Miškų inventorizavimas sklypiniu metodu atliktas valstybės lėšomis visų nuosavybės formų miškuose, naudojant aerofotografavimo medžiagą, vadovaujantis Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija, patvirtinta Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus 2010 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. 11-10-V, Miškotvarkos lauko darbų vykdymo instrukcija, patvirtinta VĮ Valstybinio miškotvarkos instituto direktoriaus.

Bendras inventorizuotas miškų plotas – 92514 ha. Miškų inventorizaciją atliko VĮ Valstybinio miškotvarkos instituto III miškotvarkos skyriaus taksatoriai, o lauko darbų pabaigoje jiems talkino ir kitų skyrių taksatoriai (1.1 lentelė).

2015 metų miškotvarka vykdyta laikantis tų pačių principų kaip ir 2005 m., t. y. buvo siekiama sklypų ribų stabilumo ir taksacinių rodiklių perimamumo, tačiau iš esmės peržiūrėtas miškų suskirstymas nuosavybės formomis, miškų priskyrimas grupėms ir pogrupiams, saugomų teritorijų plotų išskyrimas.

Miškų inventorizacijos metu visi VĮ Telšių miškų urėdijos teritorijos miškai pagal miško valdytojus ir naudotojus suskirstyti į:

- valstybinės reikšmės miškus, patikėjimo teise valdomus miškų urėdijos;
- kitus miškų urėdijos valdomus plotus;
- privačius miškus ir skirtus nuosavybės teisių atkūrimui;
- kitų naudotojų ir valdytojų miškus.

Atlikus miško išteklių rodiklių analizę, jos rezultatai ir apskaičiuota miško naudojimo apimtis svarstyta Miškotvarkos mokslinėje–techninėje taryboje (protokolas knygos gale).

Pagal šį, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro patvirtintą, vidinės miškotvarkos projektą (nuo jo patvirtinimo datos) bus tvarkomi, naudojami, atkuriami ir saugomi VĮ Telšių miškų urėdijos miškai ateinantį dešimtmetį.

Projektą rengė VĮ Valstybino miškotvarkos instituto (VMI) specialistai, Aleksandro Stulginskio universiteto (ASU) Miškotvarkos ir medienotyros instituto darbuotojai:

- pagrindinių kirtimų projektą parengė VMI Projektavimo skyriaus (vedėjas – V. Beržanskis) inž. M. Kurantavičius;

- analitinės dalies 1.3.6.3 ir 1.4.2.10 poskyrius bei projektinės dalies 2.12 poskyrį parengė V. Beržanskis;

- analitinės dalies 1.4.3 ir baigiamosios dalies 3.1.1 poskyrius parengė ASU Miškotvarkos ir medienotyros instituto lektorius G. Činga;

- Gamtosaugos priemonių planą parengė S. Skuja;

- Rekreacinio sutvarkymo projektą parengė VMI Kraštotvarkos skyriaus vedėja V. Naureckaitė;

- planinę–kartografinę medžiagą parengė VMI GIS ir kartografijos skyrius (vedėjas – R. Puslys);

Nuotraukos – iš VĮ Telšių miškų urėdijos archyvo.

PAGRINDINIAI MIŠKO ŪKIO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Miškas yra vienas pagrindinių Lietuvos gamtos turtų, tarnaujantis valstybės ir piliečių gerovei, saugantis kraštovaizdžio stabilumą ir aplinkos kokybę. Jo reikšmė nuolat didėja. Nepriklausomai nuo miškų nuosavybės formos, miškas pirmiausia yra nacionalinis turtas, kuris turi būti išsaugotas ateities kartoms ir tenkinti ekologines, ekonomines bei socialines visuomenės reikmes.

Miškų ūkio plėtros strateginis tikslas – didinti miškų ūkio teikiamą įvairiapusę naudą visuomenei atsižvelgiant į ilgą miško auginimo trukmę ir nuosavybės formų skirtumus bei sąveiką, taip pat užtikrinant darnaus miško ūkio principų įgyvendinimą visuose šalies miškuose[3].

Remiantis Lietuvos Respublikos Miškų įstatymu, Nacionaline miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012-2020 metų programa, regiono vystymo perspektyvinėmis kryptimis, išdėstytomis Telšių ir plungės rajonų savivaldybių teritorijų bendruosiuose ir strateginiuose plėtros planuose, Generalinės miškų urėdijos prioritetais, miškų urėdijai yra nustatomi tokie svarbiausi ūkio tikslai ir uždaviniai:

1) išsaugoti ir gausinti miškus ir jų išteklius, vadovaujantis visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais:
    - didinti teritorijos, kartu ir šalies miškingumą, įveisti miškus nenaudojamose ir žemės ūkiui netinkamose žemėse;
    - plėtoti miškų atkūrimą genetiniu-ekologiniu pagrindu selekciškai vertinga ir kokybiška miško dauginamąja medžiaga; optimizuoti miško dauginamosios medžiagos auginimą, siekiant ilgalaikėje perspektyvoje aprūpinti rinką kokybiškais miško sodmenimis *(spygliuočių medžių rūšių miško dauginamosios medžiagos dalis, išauginama iš miško sėklinėse plantacijose surinktų sėklų – ne mažiau 70 proc., minkštųjų lapuočių – ne mažiau 30 proc.);*
    - didinti ąžuolynų plotus;
    - užtikrinti tinkamą miškų apsaugą nuo ligų, kenkėjų ir gaisrų išplitimo – tobulinti miško sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos sistemas;
2) užtikrinti racionalų, tolygų, nepertraukiamą miško išteklių naudojimą ir didinti medynų produktyvumą:
    - suderinti miško ugdomųjų, sanitarinių ir pagrindinių kirtimų apimtį *(mažiausia miško ugdomųjų kirtimų dalis nuo bendro iškertamos medienos kiekio – 16 proc.(2020 m.))*;
    - mažinti miško auginimo sąnaudas;
    - išlaikyti ir padidinti medynų produktyvumą, pagrindiniais kirtimais gaunamos medienos kokybę;
    - racionaliai naudoti miško išteklius, mažinant plynųjų miško kirtimų apimtis, formuojant ir veisiant ekologiškai stabilius medynus;
    - diferencijuotai naudoti miško išteklius pagal miškų grupes ir pogrupius, orientuojantis į ūkiškai vertingų medynų formavimą III bei IVA grupių miškuose ir teikiant pirmenybę gamtos vertybių išsaugojimui II grupės miškuose;
    - ūkinę veiklą miškuose vykdyti remiantis miškotvarkos projektais ir miškininkystės mokslo reikalavimais;
    - taikyti miško selekcijos priemones miško ugdymo, miškų infrastruktūros gerinimui ir kitų ūkinių priemonių plėtrai, atsižvelgiant į tvaraus ir subalansuoto miško ūkio reikalavimus;
    - padidinti smulkios nelikvidinės medienos ir miško kirtimo atliekų panaudojimo biokurui apimtį;
    - pagerinti miškų ir jų produkcijos apsaugą nuo grobstymų bei vagysčių;

[3] Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programa, 1 psl.

3) didinti miškų ūkio ekonominį efektyvumą ir konkurencingumą:
    - skatinti investicijas į miškus ir miškų ūkį;
    - didinti ūkinės veiklos miškuose efektyvumą – užtikrinti naudojamo ilgalaikio turto pelningumą;
    - tobulinti kompleksinę miškų ūkio veiklą valstybiniuose miškuose, apimančią miškų atkūrimą, priežiūrą, apsaugą, racionalų miško išteklių naudojimą;
    - naudoti ekonomiškai efektyvesnę miško techniką ir technologijas, taikant mažiau sąnaudų reikalaujančias ir ekologiškai priimtinas miškininkavimo sistemas (pvz. savaiminį miškų žėlimą ir kt.);
    - stambinti ir modernizuoti miško daigynus/medelynus, siekiant užtikrinti miško sodmenų kokybę, sumažinti jų išauginimo savikainą, taip pat efektyviau panaudoti modernią techniką bei pažangias miško sodmenų auginimo technologijas;
    - padidinti smulkios žaliavinės medienos ir kirtimo atliekų biokurui surinkimą;
4) išsaugoti ir didinti miško ekosistemų tvarumą, atsižvelgiant į jų ekologinį ir socialinį vaidmenį, klimato kaitos įtaką:
    - didinti miško ekosistemų ekologinį ir kraštovaizdžio stabilumą *(mažiausia pagrind. neplynųjų kirtimų dalis pagal aprėptą plotą – 35 proc. (2020 m.))*;
    - vykdyti rekreacinių miško funkcijų plėtrą, rekreacinės infrastrukūros objektų įrengimą ir tvarkymą miškuose;
    - saugoti kultūros paveldo objektus ir jų paminklinę aplinką.
5) informuoti visuomenę apie urėdijos miškus, jų būklę ir tvarkymą:
    - sistemingai pateikti informaciją apie urėdijos valstybinių miškų būklę ir urėdiją oficialiuose periodiniuose leidiniuose ir kitose žiniasklaidos priemonėse;
6) įgyvendinti Telšių ir Plungės rajonų savivaldybių strateginiuose plėtros planuose numatytus miškų ūkio teritorijų vystymo turizmo plėtrai sprendinius.

Atsižvelgiant į miškų priskyrimą miškų grupėms, nustatyti šie ūkininkavimo tikslai:

I grupės (rezervatiniams) miškams – sudaryti sąlygas miškams natūraliai augti, naudoti juos moksliniams tyrimams ir mokymui;

IIA grupės (ekosistemų apsaugos) miškams – išsaugoti arba atkurti miško ekosistemas ar atskirus jų komponentus;

IIB grupės (rekreaciniams) miškams – formuoti ir išsaugoti rekreacinę miško aplinką;

III grupės (apsauginiams) miškams – formuoti produktyvius medynus, galinčius atlikti dirvožemio, oro, vandens, žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas;

IVA grupės (normalaus kirtimo amžiaus ūkiniams) miškams – laikantis aplinkosaugos reikalavimų, formuoti produktyvius medynus, nepertraukiamai tiekti medieną.

I. ANALITINĖ DALIS
1.1. PROJEKTINĖ SITUACIJOS ANALIZĖ
1.1.1. MIŠKŲ URĖDIJOS ISTORIJA

Telšių miškų urėdija įkurta 1919 m. vasario 25 dieną. Miškų urėdijos istorija aprašyta 2005 metų Vidinės miškotvarkos projekte, o ir ankstesniuose Plungės ir Telšių miškų urėdijų miškotvarkos (dar anksčiau – ir minėtų miškų ūkių organizavimo ir išvystymo) projektuose, todėl plačiau čia nebus aprašoma. Paminimi tik svarbesni pokyčiai, kurie įvyko per paskutinįjį tarpmiškotvarkinį laikotarpį.

Tobulinant darbo organizavimą ir optimizuojant girininkijų plotus, Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos Generalinio miškų urėdo 2008 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. 1B-133 likviduotos Alsėdžių ir Beržoro girininkijos, priskiriant jų 4671 ha valstybinės reikšmės miškų Platelių girininkijai. Vėliau, Generalinio miškų urėdo 2015 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. 1B–1361 likviduotos Stalgėnų bei Šateikių girininkijos, priskiriant jų 4142 ha valstybinės reikšmės miškų Platelių ir Plungės girininkijoms. Taip pat pakeistos Kulių ir Mostaičių girininkijų teritorijų ribos.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 29 d. nutarimu Nr. 1206 „Dėl valstybinės miškų ūkio paskirties žemės sklypų perdavimo patikėjimo teise valstybės įmonėms“, pagal patvirtintus žemės reformos žemėtvarkos projektus, žemės sklypų planuose nustatytas ribas, Telšių miškų urėdijai perduota 220,53 ha Telšių apskrities viršininko patikėjimo teise valdomų valstybinės miškų ūkio paskirties žemės sklypų.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 9 d. nutarimu Nr. 581 „Dėl valstybinės miškų ūkio paskirties žemės sklypų perdavimo patikėjimo teise valstybės įmonėms“, Telšių miškų urėdijai perduota 354,73 ha Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos patikėjimo teise valdomų valstybinės miškų ūkio paskirties žemės sklypų. Bebaigiant rengti vidinės miškotvarkos projektą, LRV 2016 m. sausio 6 d. nutarimu Nr. 7, aukščiau nurodyto nutarimo pavadinimu, Telšių miškų urėdijai perduota dar 1135,71 ha miškų ūkio paskirties žemės sklypų.

2015 m. sklypinės miškų inventorizacijos duomenimis, miškų urėdijos veiklos teritorijoje esančių miškų plotas – 92514 ha (1.5 ir 1.6 lentelės), suskirstytas į 8 girininkijas: Telšių, Ubiškės, Žarėnų, Varnių, Kulių, Mostaičių, Plungės ir Platelių (1.7 lentelė). Bendras vidutinis girininkijos miškų plotas – 11564 ha (šalyje – 5,2 tūkst. ha), valstybinės reikšmės miškų – 4473 ha (šalyje – 3,0 tūkst ha). Atskirų girininkijų miškų plotas nevienodas. Didžiausia pagal valstybinės reikšmės miškų plotą yra Platelių (8044 ha) girininkija, mažiausios – Žarėnų (3291 ha), Plungės (3309 ha) ir Mostaičių (3418 ha) girininkijos. Visi miškų urėdijos teritorijos miškai suskirstyti į 1915 kvartalų (valstybinės reikšmės miškai – į 882), vidutinis kvartalo plotas – 48,3 ha (valstybinės reikšmės miškų – 40,6 ha). Miškotvarkos lauko darbų metu inventorizuotas 80781 sklypas (valstybinės reikšmės miškuose – 27057). Vidutinis valstybinės reikšmės miškų taksacinio sklypo plotas – 1,3 ha.



VĮ Telšių miškų urėdijos administracinis pastatas Miškininkų g. 4, Berkinėnų k., Ryškėnų sen., Telšių r. (nuotr. iš VĮ Telšių miškų urėdijos archyvo)

Nekilnojamojo turto registro 2016-01-01 duomenimis, miškų urėdijos veiklos teritorijoje yra apie 44159 ha privačių miškų, padalintų į 10550 miško valdų. Dėl didelio savininkų skaičiaus (10550), vidutinis miško valdos plotas, kaip ir visoje šalyje (3,1 ha), yra mažas – 4,2 ha.

1.1 lentelė. **Miškų urėdijos ir girininkijų vadovaujančiųjų darbuotojų bei miškotvarkininkų, vykdžiusių darbus, sąrašas**

Eil. Nr.	Girininkija	Dabartinio girininko vardas, pavardė; nuo kurių metų dirba	Ankstesni girininkai, nuo kada iki kada dirbo	Miškų inventorizacijos darbus vykdę miškotvarkos darbuotojai
1	Telšių	Egidijus Kęsminas nuo 2002 m.		Albertas Garliauskas, Albinas Butrimavičius, Edmundas Paliukas, Gintas Bozys, Kazys Mačiulis, Mantas Taurozevičius, Mažvydas Striokas, Rimvydas Lazauskas, Tomas Mikalkevičius
2	Ubiškės	Petras Rudnickis nuo 2003 m.		Mažvydas Striokas, Rimvydas Lazauskas, Tomas Mikalkevičius
3	Žarėnų	Vidas Bagdonas nuo 1991 m.		Albinas Butrimavičius, Antanas Urbonas, Arvydas Radzevičius, Donatas Šarka, Mantas Taurozevičius, Vaidas Labinas
4	Varnių	Svajūnas Rimgaila nuo 2015 m.	Justinas Stonkus 2003–2014	Antanas Urbonas, Arvydas Radzevičius, Darius Paluckas, Donatas Šarka, Mantas Taurozevičius, Vaidas Labinas
5	Kulių	Vytautas Zavadzkis nuo 2001 m.		Domas Armonas, Donatas Šarka, Juozas Kuncevičius, Romanas Papievis, Vaidas Bendinskas, Vaidas Labinas
6	Mostaičių	Petras Budvytis nuo 1998 m.		Domas Armonas, Juozas Kuncevičius, Vaidas Bendinskas
7	Plungės	Algimantas Krajinas nuo 1988 m.		Antanas Urbonas, Arvydas Radzevičius, Domas Armonas, Donatas Šarka, Edmundas Paliukas, Gintas Bozys, Mindaugas Lukenskas, Vaidas Bendinskas
8	Stalgėnų	*Prijungta prie Plungės, Kulių ir Mostaičių girininkijų*	Vygantas Mikutavičius 1995–2015	
9	Alsėdžių	*Prijungta prie Platelių girininkijos*	Povilas Šveistrys 1976–2008	
10	Beržoro	*Prijungta prie Platelių girininkijos*	Edvardas Rumšas 1977–2008	
11	Platelių	Juozas Bernius nuo 2015 m.	Jonas Rimvydas Šečkus 1972–2008 Edvardas Rumšas 2008–2015	Antanas Urbonas, Edmundas Paliukas, Gintas Bozys, Giedrė Dominaitė, Kazys Mačiulis, Regina Bertašienė

Miškų urėdas (iki 1990 m. – direktorius – Bronislovas Banys (nuo 1987-04-01);

Vyriausiasis miškininkas – Arvydas Jokužys (nuo 1987-12-01);

Projekto vadovas – Vidmantas Dičkalnis

1.1.2. MIŠKŲ URĖDIJOS MIŠKŲ TVARKYMAS

Turimais duomenimis, urėdijos miškai pirmą kartą išsamiai sutvarkyti 1927 ir 1936 metais [23, 25]. Nuo 1948–1949 metų miškotvarkos urėdijos teritorijos miškai pradėti tvarkyti sistemingai. 1951–1952 m. pertvarkius rajonų ribas, atliktas miškotvarkos medžiagos patikslinimas [23; 25]. Vėliau urėdijos miškai inventorizuoti 1971, 1982, 1991 [23, 25, 30] ir 2005 metais. Paminėtų miškotvarkų miškų inventorizacijos ypatumai aprašyti tais metais parengtuose miškotvarkos projektuose, o abibendrinti – 2006 metų vidinės miškotvarkos projekte.

2015 m. sklypinė miškų inventorizacija atlikta vadovaujantis Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija, patvirtinta Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus 2010 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. 11-10-V (2014 m. kovo 26 d. redakcija, Nr. 78-14-V), Miškotvarkos lauko darbų vykdymo instrukcija, patvirtinta 2014 m. gegužės 2 d. VĮ Valstybinio miškotvarkos instituto direktoriaus, 2014 m. balandžio 29 d., Sklypinės miškų inventorizacijos lauko ir kameralinių darbų VĮ Telšių miškų urėdijos administruojamoje teritorijoje paslaugų atlikimo sutartimi Nr. 13 su Valstybine miškų tarnyba, techninе paslaugų atlikimo užduotimi (1–3 priedai) bei kitais normatyviniais dokumentais. Planinei-kartografinei medžiagai ir vidinės miškotvarkos projekto aiškinamajam raštui parengti, 2015 m. spalio 9 d. sudaryta VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto parengimo paslaugų sutartis Nr. F2–10–43(2015) su VĮ Telšių miškų urėdija. Tai penktoji miškotvarka, vykdyta remiantis augaviečių (dirvožemio tipologinių grupių) pagrindu.

2015 m. miškotvarka iš esmės peržiūrėjo šiuos klausimus:

- miškų suskirstymą pagal nuosavybės ir valdymo formas;
- miškų priskyrimą grupėms ir pogrupiams;
- saugomų teritorijų plotų išskyrimą, patikslinimą.

Sklypinė miškų inventorizacija atlikta naudojant vizualinį su matavimo elementais metodą (Miškotvarkos vykdymo instrukcijos, toliau – Instrukcijos, 24.2 priedas). Vizualinis medynų inventorizacijos su matavimo elementais metodas pagrįstas visuotine sklypo apžiūra, sklypo ribų patikslinimu vietoje, įvairių medynų rodiklių aprašymu bei jų įvertinimu remiantis instrumentiniais matavimais. Taksatoriaus pasirinktose tipingose sklypo aprašymo vietose, kurių skaičius nustatytas pagal 1 lentelę (Instrukcijos 24.1 priedas), atlikti medžių matavimai. Kiekvienoje pasirinktoje tipingoje vietoje kiekvienam medyno ardui išmatuoti 3 vyraujančios medžių rūšies vidutinio skersmens medžiai ir po 1 kiekvienos sudaromosios medžių rūšies skersmuo (pagal Instrukcijos 10 priedo reikalavimus). Iš kiekvieno medyno ardo trijų vyraujančios medžių rūšies medžių, kuriems buvo išmatuotas skersmuo, parinktas vidutinis pagal aukštį medis ir išmatuotas jo stiebo ilgis (pagal Instrukcijos 10 priedo reikalavimus), nustatytas amžius (pagal Instrukcijos 9 priedo reikalavimus). Jeigu miško sklypo aprašymas atliktas tik vienoje tipingoje medyno aprašymo vietoje, tuo atveju, parinkti 2 vidutiniai pagal aukštį medžiai ir išmatuotas jų stiebų ilgis, taip pat nustatytas amžius. Kitų sudaromųjų medžių rūšių aukščiai ir amžiai nustatyti palyginamuoju būdu – palyginant juos su vyraujančios medžių rūšies išmatuotų medžių matmenimis. Medžių matavimo informacija užfiksuota nustatytos formos kortelėje (Instrukcijos 24A priedas).

Taikant aprašytą inventorizacijos metodą, laikytasi medynų rodiklių nustatymo tikslumo reikalavimų (Instrukcijos 2 priedas).

Miškų inventorizacijos metu nustatytos taksacinių sklypų ribos, nustatytu tikslumu pagal nuosavybės formas (valstybiniuose miškuose – ir pagal naudotojus bei valdytojus), augavietes, funkcinę paskirtį, medynų rodiklius; atsižvelgiant į Miškų valstybės kadastro integruotos informacinės sistemos (MKIIS) reikalavimus, aprašyti (įtaksuoti) visi sklypai.

Miškai pagal naudotojų grupes suskirstyti taip:

- miškų urėdijų, valstybinių parkų ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai (jų ribos ir plotas patvirtinti LRV nutarimu), kurių privatizavimas pagal galiojančius aktus nenumatytas;
- privatūs ir valstybiniai miškai, skirti nuosavybės teisių atkūrimui;
- savivaldybių naudojami valstybinės reikšmės miškai;
- KAM ir VRM valdomi valstybinės reikšmės miškai;
- kitų juridinių asmenų naudojami valstybinės reikšmės miškai;
- Susisiekimo ministerijos naudojami valstybinės reikšmės miškai;
- iš kitų naudotojų valstybinės reikšmės miškų siūlomi išbraukti plotai;
- iš urėdijų valdomų valstybinės reikšmės miškų siūlomi išbraukti plotai;
- kiti miškų urėdijų, nacionalinių parkų ir valstybinių rezervatų valdomi plotai;
- kiti savivaldybių valdomi plotai;
- kiti KAM ir VRM valdomi plotai;
- kiti Susisiekimo ministerijos naudojami plotai;
- miškų urėdijų valdomiems valstybinės reikšmės miškams siūlomi priskirti plotai.

Sklypinė miškų inventorizacija vykdyta taksaciniais sklypais. Privačiuose ir valstybiniuose miškuose, skirtuose nuosavybės teisių atkūrimui, savivaldybių, KAM ir VRM valdomuose bei kitų naudotojų valstybinės reikšmės miškuose ir tuose, kurie siūlomi priskirti valstybinės reikšmės miškams, inventorizuota tik miško žemė.

Privačiuose, nuosavybės teisių atkūrimui skirtuose ir kituose miškuose atlikta vizualinė taksacija. Miško ūkinės priemonės projektuotos pagal miškininkystės reikalavimus, naudojant atitinkamus normatyvus, algoritmus.

Aprašant išskirto taksacinio sklypo rodiklius, išlaikant perimamumą, padaryti šie pakeitimai:

- minimalus I ardo medyno, paliekamo paskutiniam atvejinių pagrindinių miško kirtimų atvejui, skalsumas – 0,2;
- minimalus II ardo skalsumas – 0,1.

Miškų, žemės ūkio, konservacinės pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties arba laisva valstybinė ne miško žemė, kai viename hektare yra ≥ 2000 vnt. ir ≥ 1 m vidutinio aukščio spygliuočių ar kietųjų lapuočių arba ≥ 4000 vnt. ir ≥ 2 m vidutinio aukščio minkštųjų lapuočių rūšių savaime želiančių medžių, kurių vidutinis amžius mažesnis kaip 20 metų, aprašyta kaip žemė, apauganti mišku.

Medžių savaiminukais apaugusi miškų ūkio, žemės ūkio, konservacinės pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties arba laisva valstybinė ne miško žemė inventorizuota mišku, jei vidutinis medžių amžius pasiekęs ar viršijęs 20 metų ir šis žemės plotas atitinka Miškų įstatyme apibrėžtą miško sąvoką.

Visi želdiniai, įveisti miškų ūkio, žemės ūkio, konservacinės pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties arba laisvoje valstybinėje ne miško žemėje inventorizuoti mišku.

Miško žemės sklypai, kai miško žemės plotų transformacija į ne miško žemės plotus įvyko dėl galimai neteisėtos ar nežinomo teisėtumo žmogaus veiklos ir dėl nežinomos priežasties, inventorizuoti miško žeme, verčiama į ne miško žemę.

Miškų grupė sklypui įrašyta vadovaujantis aktualiu Vyriausybės nutarimu dėl miškų priskyrimo miškų grupėms. Tuo atveju, kai sklypui nustatytas miškų pogrupis neatitinka Vyriausybės patvirtintų normatyvų, įrašytas ir siūlomas miškų pogrupis pagal normatyvus.

Įvykdytos ūkinės priemonės vietovėje vertintos ir analizuotos tik valstybinės reikšmės miškuose; želdinių būklė įvertinta visuose miškuose.

Parengti duomenys apie urėdijos miško išteklius, jų našumą bei produktyvumą, funkcinę, erdvinę, amžiaus ir rūšinę struktūras, miško įrenginius, Lietuvos raudonosios knygos objektų radavietes, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ buveinių ir paukščių apsaugai svarbias teritorijas, esančias miško žemėje, kertines miško buveines, paskutiniajame vykmetyje įvykdytas ūkines priemones.

Visi miškotvarkos darbų etapai atlikti panaudojant geografinių informacinių sistemų (GIS) technologijas. Miškotvarkos darbų kartografinį pagrindą sudaro Lietuvos Respublikos

georeferencinis pagrindas GDB10LT. Pastarasis yra sudaromas ir atnaujinamas Lietuvos skaitmeninio ortofotografinio žemėlapio (M 1: 10 000) ORT10LT pagrindu ir apima visą Lietuvos teritoriją. 2014 metais specialiai miškų inventorizacijai atliktas aerofotografavimas, naudojant atitinkamos spektrinės gamos fotojuostą.

Sklypų ribų (kvartalų vidaus situacijos) projektas parengtas panaudojant GIS technologijas prieš pradedant vykdyti lauko darbus. Tai atlikta vykdant monodešifravimą kompiuterio ekrane. Tuo atveju, kai miškų valstybės kadastre įregistruoto taksacinio sklypo riba neatitiko dešifruotos ribos iki 10 m atstumu, palikta miškų valstybės kadastro riba.

Visa ūkinės veiklos normatyvinė bazė, sudaryta remiantis augaviečių pagrindu, yra realus veiksnys maksimaliai išnaudojant potencinį dirvožemio derlingumą.

Vardinis miškų urėdijos ir girininkijų vadovaujančiųjų darbuotojų bei miškotvarkos specialistų sąrašas pateiktas 1.1 lentelėje. Pagaminta kartografinė, taksacinė ir projektinė medžiagos miškotvarkos objektui parodytos 1.2 lentelėje. Visos projektuojamos ūkinės priemonės pažymėtos planšetų albumuose. Taksoraščių komplektuose girininkijomis pateikti visų nuosavybės formų miškų sklypų aprašymai. Miškų urėdijai ir kiekvienai girininkijai paruošiami valstybinės reikšmės miškų vidinės miškotvarkos projektai (aiškinamieji raštai).

Žemiau patalpintos lentelės 1–6 punktuose išvardyta kartografinė medžiaga apima visų nuosavybės formų miškus.

1.2 lentelė. **Miškotvarkos parengta taksacinė, kartografinė ir projektinė medžiaga**

Eil. Nr.	Medžiagos pavadinimas	Egz. sk.,vnt.)	Skirta				
			Girininkijai	Miškų urėdijai	Aplinkos ministerijai	Generalinei miškų urėdijai	Valstybinei miškų tarnybai
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Kartografinė medžiaga:							
1	Baziniai miškų žemėlapiai girininkijomis (M 1: 10 000)	1	1				
2	Medynų planai (vyrauj. medžių rūšimis ir brandumo grupėmis (laminuoti, sulankstomi, M 1: 20 000)) girininkijomis	5	1	1	1	1	1
3	Miškų kvartalų žemėlapiai girininkijomis M 1: 10 000 (komplektas):						
	- dažyti pagal suprojektuotas ūkines priemones valstybinės reikšmės miškams (A4 formato, spec. popieriaus albumas);	3	1	1			1
	- dažyti pagal suprojektuotas ūkines priemones visai veiklos teritorijai (A3 formato albumas);	1	1				
	- dažyti vyraujančiomis medžių rūšimis ir brandumo grupėmis valstyb. reikšmės miškams (A4 formato, spec. popieriaus albumas);	1		1			
	- dažyti vyraujančiomis medžių rūšimis ir brandumo grupėmis visai veiklos teritorijai (A3 formato albumas)						
4	Miškų administracinio suskirstymo žemėlapis M 1: 50 000 (lamin.)	1		1			
5	Miškų administracinio suskirstymo žemėlapis M 1: 50 000 (sulanksto-mas, paklijuotas ant drobės)	1		1			
6	Miškų priešgaisrinių priemonių žemėlapiai:						
	- planas urėdijai M 1: 50 000, paklijuotas ant drobės, sulankstomas	2		2			
	- schema urėdijai M 1: 30 000, rulone, laminuota	2		2			
7	Miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų žemėlapis M 1: 50 000, rulone, laminuotas su kadastriniais numeriais	1		1			
8	Miškų grupių ir pogrupių žemėlapiai:						
	- miškų urėdijos schema M 1: 50 000, rulone, laminuota	1		1			
	- girininkijų teritorijų planai M 1: 25 000, rulone, laminuoti	1	1				
9	Gamtosaugos projektas: - schema urėdijai M 1: 50 000	1		1			
	- gamtosauginiai planai girininkijomis M 1: 20 000	1		1			
10	Rekreacinio sutvarkymo projektas - Rekreacinio planavimo schema	1		1			
	urėdijai, M 1: 50 000						

1.2 lentelės tęsinys

1	2	3	4	5	6	7	8
2. Taksacinė ir projektinė medžiaga:							
1	Taksoraštis girininkijomis visai veiklos teritorijai (komplektas):	2	1	1			
2	Miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto aiškinamasis raštas, plotų apskaitos žiniaraščiai, suvestinių miško išteklių inventorizacijos duomenų lentelės (komplektas)	4		1	1	1	1
3	Girininkijos vidinės miškotvarkos projekto aiškinamasis raštas, ūkinių priemonių projektavimo žiniaraščiai (komplektas)	2	1	1			
4	Gamtosaugos priemonių planas (aiškinamasis raštas)	1		1			
5	Gamtosaugos priemonių planas girininkijomis (aiškinamasis raštas)	1	1				
6	Valstybinės reikšmės miškų urėdijos rekreacinio sutvarkymo projektas (aiškinamasis raštas)	1		1			
7	Privačių ir valstybinių miškų, skirtų nuosavybės teisių atkūrimui, inventorizacijos suvestiniai duomenys. Kitų naudotojų miškų inventorizacijos suvestiniai duomenys	3			1	1	1
3. Duomenų bazės:							
1	Visų nuosavybės formų miškų miško sklypų duomenų posistemės skaitmeniniai kartografiniai ir atributiniai duomenys	1					1

Pastaba: *Pagal poreikius urėdija papildomai gali užsisakyti įvairios paskirties miškotvarkos medžiagos.*

1.1.3. EKONOMINIŲ IR SOCIALINIŲ POREIKIŲ PROGNOZĖ

Miškų reikšmė, kaip teigiama Nacionalinėje miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programoje, nuolat didėja dėl jų teikiamos įvairiapusės naudos visuomenei, šalies ūkiui ir žmogui. Miškas padeda užtikrinti kraštovaizdžio stabilumą ir aplinkos kokybę, išsaugoti biologinę įvairovę. Miško teikiama mediena ir kiti miško produktai tenkina ekologines ir socialines visuomenės reikmes.

Pagrindinė miško produkcija – mediena – yra šalies medžio apdirbimo pramonės žaliava. Lietuvos medienos pramonė yra viena seniausių pramonės šakų Lietuvoje. Pagrindinės jos sudedamosios dalys yra medienos paruošimas, popieriaus ir baldų gamyba.

Lietuvos medienos ir medienos gaminių pramonėje dirba apie 60,1 tūkst. žmonių. Jie dirba miškininkystės, pirminio ir tolimesnio medienos apdirbimo, baldų gamybos sektoriuose. Netiesiogiai darbą gauna dar apie 20 tūkst. žmonių. Tai transporto, metalo apdirbimo, švietimo, mokslo, statybos, energetikos ir kitų paslaugų darbuotojų. Šiuo metu Lietuvoje veikia apie 2 tūkstančius baldų gamybos įmonių, medienos sektorius apima apie 8 proc. Lietuvos metinio BVP, o kasmetinis gamybos ir eksporto augimas sudaro apie 20 proc. [16].

Pastaruoju metu pastebimas įmonių gamybos procesų optimizavimas: mažėja darbuotojų skaičius, tačiau sukuriama daugiau produkcijos vertės. Iki ekonominės krizės Lietuvos medienos pramonė buvo vienas svarbiausių ir didžiausią pridėtinę vertę kuriančių šalies ekonomikos sektorių, suburiantis didžiausią darbo jėgos rinką.

Kaip ir daugelyje pasaulio šalių, Lietuva 2008 m. susidūrė su ekonomine krize, kuri neigiamai veikė visos šalies socialinį ir ekonominį vystymąsi. Vėliau, atsigaunant vidaus bei užsienio rinkoms, šalies ūkis pradėjo augti ir stiprėti. KTU mokslininkų atliktas tyrimas parodė, kad vienas stipriausių Lietuvos stuburo slankstelių – medienos ir baldų pramonė, išsiskirianti kokybe ir bene 3 kartus savo dydžiu lenkianti ES vidurkį. Konkurencingumo rodikliai rodo, kad baldų ir medienos pramonė – pati konkurencingiausia iš visų pramonės šakų. 2011 metais pagal eksporto dalį pasaulinėje rinkoje ji užėmė aukštą 28 poziciją.

Lietuvai, kaip mažos vidaus rinkos valstybei, tarptautinė prekyba turi didelę reikšmę ekonomikos augimui. 2014 metais eksportuotų baldų vertė bendrame medienos eksporte sudarė 55 proc., o jų vertė išaugo 14 proc. Pagrindinė eksporto kryptis išliko Europos Sąjungos šalys. Pardavimai Rusijos rinkoje liko nepakitę. Tolimesnė šio ūkio sektoriaus raida Lietuvoje labai

priklausys nuo jo modernizavimo spartos ir sėkmės, užsitikrinant papildomą žaliavos tiekimą iš užsienio bei optimizuojant vietinių išteklių panaudojimą (Čepinskis, Bendoraitė, 2012).

Antra pagal svarbą produkcija – popierius, kartonas ir jų gaminiai. Jų dalis medienos pramonės eksporte 2014 metais siekė 12 proc. Eksportuotos produkcijos vertė per metus išaugo 3 proc. Pagrindinės rinkos – Lenkija, Ukraina ir Rusija, kur parduota atitinkamai: 22, 18 ir 14 proc. šios produkcijos. Į Baltarusiją išvežta 12 proc. šių gaminių [18].

Pjautinė mediena eksporte sudarė 6 proc. 2014 metais eksportuotos medienos vertė buvo 20 proc. didesnė nei 2013 m. Eksportas į Vokietiją išaugo 9 proc.

Kirtimų apimtis Lietuvoje, kaip ir kitose ES valstybėse, reguliuojama įstatymais. Valstybinės miškotvarkos tarnybos duomenimis, mūsų šalyje kasmet priauga 18,2 mln. m^3 medienos, o iškertama tik 50–60 proc. prieaugio, t. y. 6,4–7,5 milijonai kubinių metrų. Labai panašią dalį savo miškų kerta ir dauguma ES šalių, išskyrus Švediją ir Suomiją (70 proc. ir daugiau metinio tūrio prieaugio). Lietuvos Statistikos departamento duomenimis, apie 25 proc. (1,8 mln. m^3) Lietuvoje užaugintos apvaliosios medienos eksportuojama jos neapdirbus. Kaip pastebėta šalies mokslininkų, siekiant išlaikyti medienos pramonę konkurencingą, reikia galvoti kaip perdirbti šiuo metu eksportuojamą medienos kiekį Lietuvoje, sukuriant daugiau darbo vietų ir didesnę pridėtinę vertę.

Pagrindiniai miškų urėdijoje pagamintos medienos pirkėjai aprašyti 1.2.2 poskyryje. Miško kirtimo apimtis 2013–2015 metais kasmet urėdijoje sudarė vidutiniškai po 92,8 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Vietiniai vartotojai nupirko apie 92 proc., užsienio rinkai teko per 8 proc. parduodamos apvaliosios medienos.

AB DnB banko analitikų prognoze, medienos pramonės gamintojų perspektyvos yra geros: krizės metu buvo išsaugotos eksporto rinkos, kuriose pastaraisiais metais buvo pasiektas įspūdingas pardavimų augimas. Šios šakos eksporto portfelis yra gana gerai diversifikuotas, tad pardavimų svečiose šalyse kilimo galima tikėtis ir ateityje. Sparčiai augant šalies ūkiui ir mažėjant nedarbui, toliau augs ir pardavimai šalies viduje.

Viena pagrindinių grėsmių medienos pramonei yra žaliavos stygius. Kadangi Lietuvos medienos pramonė didžiąja dalimi priklausoma nuo vietinių išteklių, didelę reikšmę turi medienos pasiūla iš vietinių miškų. Pastaraisiais metais žaliavinės medienos eksporto augimo tempai gerokai lenkė baldų ir popieriaus eksporto augimo tempus. 2011–2013 metais daugiau nei ketvirtadalis šalyje nukirstos medienos buvo eksportuota, daugiausia į Azijos valstybes, ypač Kiniją. Kinijos rinka Lietuvos miško savininkams ir naudotojams yra patraukli pirmiausia dėl siūlomų kainų. Iš viso 2013 m. užsienyje parduota medienos už 112 mln. Eur. Intensyvus medienos žaliavų eksportas reiškia, kad mažėja Lietuvos medienos perdirbėjų konkurencingumas, prarandamas plėtros potencialas ir naujos darbo vietos.

Įmonių kredito rizikos specialistų ir statistikų nuomone, 2013 metais medienos pramonė buvo tarp nedaugelio šakų, kurių pelno marža mažėjo, o smulkių ir vidutinių bankrotų padaugėjo. UAB „Creditreform Lietuva“, analizuojančios Lietuvos įmonių kreditingumą, analitikai pažymėjo, kad bėdos užklupo tik įmones, teikiančias produktus statybai ir baldų pramonei, o baldžiai po trumpesnio smuktelėjimo atsitiesia. Ganėtinai gerus rezultatus rodo popieriaus pramonė, pirmiausia – AB „Grigiškės“ [9].

Nuo 2014 m. Lietuvos ekonomikos išorės aplinka – gerokai pablogėjusi. Neatslūgstant Rusijos ir Ukrainos konfliktui, vis prasčiau vertinamos Rusijos ir su ja glaudžiais ekonominiais ryšiais susijusių valstybių ūkio raidos perspektyvos. 2014 metų rugpjūčio mėnesį įvestas apribojimas taikomas maždaug penktadaliui Lietuvos eksporto (įskaitant ir reeksportuojamas prekes), iškeliaujančio į Rusiją. Esant įtemptai geopolitinei aplinkai, lūkesčiai gali dar labiau pablogėti, o tai neigiamai veiktų ūkio plėtrą: skatintų namų ūkius apriboti išlaidas ir daugiau taupyti, o įmones – atidėti investavimą ir naujų darbuotojų samdą.

2015 m. sausio–birželio mėn. Lietuvos užsienio prekyba mediena, popieriumi ir jų gaminiais bei baldais apyvarta sudarė 1 801 mln. Eur. Lyginant su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, ji išaugo 2 proc. Eksportuojamos produkcijos vertė buvo du kartus didesnė nei importuojamos. Teigiamas prekybos saldo siekė 705 mln. Eur.

Medienos, popieriaus ir jų gaminių bei baldų eksportas išaugo 3 proc., iki 1 253 mln. Eur. Kadangi bendras eksportas mažėjo, medienos ir medienos gaminių dalis eksporte per metus padidėjo nuo 10,6 proc. iki 11,4 proc. [28].

Koncernui SBA priklausantis AB „Šilutės baldai“ 2015 m. planuoja apie 12 proc. augimą. Apie 90 proc. visos gaminamos produkcijos gaminama pagal Švedijos koncerno IKEA užsakymus ir iškeliauja į šio tinklo parduotuves 20-yje pasaulio šalių. Įmonės pardavimų pajamos 2013 m. ir 2014 m. buvo stabilios ir siekė apie 31 mln. Eur. SBA baldų grupė, be Šilutės gamyklos, jungia dar 6 baldų fabrikus Lietuvoje, Rusijoje ir Baltarusijoje. Grupės pardavimai 2014 m. siekė 225,9 mln. Eur ir buvo 13,2 proc. didesnė nei 2013 m. [17].

Ateinančiam vykmečiui projektuojama metinė kirtimų apimtis – 97,7 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Vykdant miškų ūkio plėtrą, tikslinga išsaugoti ir plėtoti miškų ekonomines, ekologines bei socialines funkcijas kaimo vietovėse, pagerinti miško valdų infrastruktūrą, didinti miškų produktyvumą, gerinti aplinkos kokybę, didinti kaimo žmonių alternatyvios veiklos galimybes.

Pastaruoju metu vis labiau suvokiama daugiafunkcinė miškų reikšmė. Miškai turtina gamtinį kraštovaizdį, yra daugelio rūšių gyvūnų ir augalų buveinės. Jie taip pat tarnauja žmonių poilsiui ir rekreacijai, kuria sveikesnę aplinką. Miškų ekosistemos sugeria atmosferos anglies dvideginį ir sukaupia anglį biomasėje, kartu mažindamos šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį atmosferoje. Miškų ekosistemose sukaupta biomasė vis plačiau naudojama kaip atsinaujinančios energijos gavybos šaltinis, kadangi, lyginant su tradiciniais energijos šaltiniais ir net kai kuriomis kitomis atsinaujinančiomis energijos rūšimis, turi daug privalumų. Biomasei pagaminti reikia mažiau sąnaudų, ji mažiau priklausoma nuo trumpalaikių oro permainų, regionuose skatina ekonominių struktūrų vystymąsi ir yra alternatyvus pajamų šaltinis ūkininkams.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės iškelti ambicingi tikslai šilumos gamybai naudoti vietinį biokurą. Be to, plėtoti ir elektros gamybą biokurą vartojančiose kogeneracinėse elektrinėse. Planuojama, kad 2020–2025 m. net 75 proc. šilumos centralizuoto šilumos tiekimo sektoriuje bus gaminama iš vietinių išteklių. Atsižvelgiant į visas aplinkybes, prognozuojama, kad vietinio kuro poreikis 2020–2025 metais sieks apie 1,5 mln. tonų naftos ekvivalento. Vertinant biokuro pasiūlą poreikiams patenkinti, buvo įvertinta, kad visų pirma bus naudojamas tas biokuras, kuris ateityje bus pigiausias, o jo pritrūkus – naudojami vis brangesni biokuro ištekliai.

Miškai labai svarbūs ir kaimo bendruomenėms, kadangi prisideda prie kaimo vystymosi, daugybei miško savininkų būdami pajamų šaltiniu.

Prognozuojama, kad, iš dalies dėl demografinių tendencijų, Europoje miškų sektorius susidurs su sunkumais ieškant tinkamos kvalifikacijos darbuotojų. Nors ši problema pastaruoju metu dar nėra aktuali Lietuvai, vis tebesitęsiantis į užsienį dirbti išvykstančiųjų srautas gali turėti įtakos ir mūsų šalies miškų sektoriui.

1.2. MIŠKŲ URĖDIJOS VEIKLOS TERITORIJOS CHARAKTERISTIKA

1.2.1. FIZINĖ-GEOGRAFINĖ CHARAKTERISTIKA

Fizinis-geografinis rajonavimas, dirvožemiai. Lietuva yra vakariniame didžiulės Rytų Europos lygumos pakraštyje, Nemuno vidurupio ir žemumos baseine. Šalies teritorija priklauso senovinio Skandinavijos kontinentinio apledėjimo akumuliacinei sričiai ir yra prie paskutiniojo (Valdajaus) apledėjimo ribos, kur pastebimi didžiausi geomorfologiniai kontrastai, nulėmę ir dabartinių gamtinių landšaftų įvairovę.

Šalies reljefui būdinga meridianinės arba submeridianinės krypties žemumų ir aukštumų kaita. Pajūrio žemumą (jūros neapsemtą Baltijos dūburio dalį) rytuose pakeičia Žemaičių aukštuma, pamažu nusileidžianti į Lietuvos Vidurio žemumą [1]. Nemuno ir Neries santakoje būdama apie 80 m absoliutinio aukščio, ji žemėja tiek šiaurės kryptimi (Rygos įlankos link), tiek ir į vakarus (Kuršių marių kryptimi). Šiaurėje ją pertveria Linkuvos, vakaruose – Vilkyškių moreniniai kalvagūbriai (1pav.).

Pagal fizinį geografinį rajonavimą (Basalykas, 1965), kaip aprašyta 2005 m. miškotvarkos projekte, miškų urėdijos teritorija priskiriama Vakarų Žemaičių plynaukštės, Vidurio Žemaičių

aukštumos ir Rytų Žemaičių plynaukštės rajonams [30]. Fizinis geografinis rajonavimas plačiai aprašytas 2005 m. ir ankstesniuose projektuose, todėl čia plačiau neaprašomas.

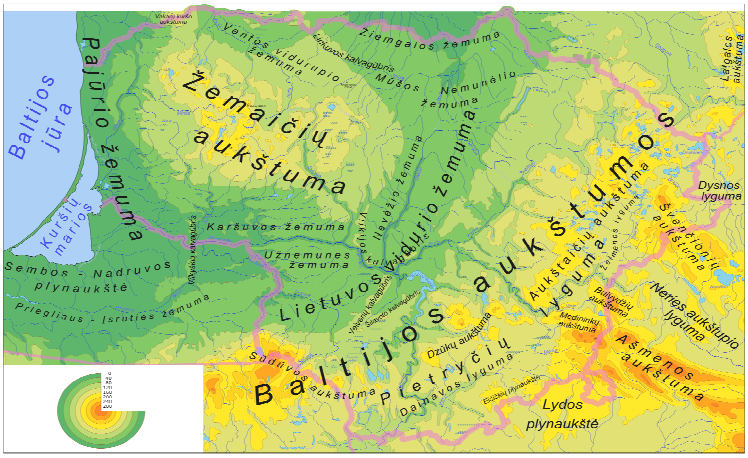

1 pav. Lietuvos fizinės geografijos žemėlapis (fragm.)
Žemėlapis iš internetinės enciklopedijos „Vikipedija“

Žemaičių aukštumos, didžiojoje Telšių rajono teritorijos vakarinėje-centinėje, šiaurinėje ir dalyje rytinės dalies vyrauja rytinės plynaukštės priesmėlių, smėlingų lengvų bei vidutinių priemolių pasotintųjų balkšvažemių dirvožemiai. Čia iškrenta mažiau kritulių nei vakarinėje Žemaičių aukštumos dalyje, todėl dirvožemiai yra mažiau išplauti ir mažiau nujaurėję. Kalvotame daubotame reljefe vyrauja automorfiniai su neryškiais glėjiškumo požymiais balkšvažemiai ir balkšvažemių ir glėjiškų balkšvažemių, o žemiausiose reljefo vietose – šlynžemių ir durpžemių kombinacijos. Vidurinėje rajono dalyje yra paplitę jauražemiai bei smėlžemiai. Dauguma dirvožemių yra rūgščios reakcijos, turintys mažai maisto medžiagų. Dirvožemių našumas yra 33–37 balai. Šiaurės rytinėje Telšių rajono savivaldybės dalyje vyrauja vidutinės ūkinės vertės pagrindiniams žemės ūkio augalams augti tinkami dirvožemiai, kurių našumas yra 33–38 balai [27].

Pietvakarinėje Telšių rajono dalyje vyrauja priesmėliai ir smėlingi priemolių nepasotintieji balkšvažemiai. Dirvožemiai čia susiformavo kalvotame reljefe, esant didesniam nei vidutiniškai Lietuvoje kritulių kiekiui, todėl yra daugiau išplauti, nujaurėję, mažo bazingumo ir agrariniu požiūriu mažai vertingi – įvertinti 27–32 balais [27].

Klimatas. Pasaulio klimato klasifikacijoje didžiosios Lietuvos dalies klimatas apibūdinamas kaip vidutiniškai šaltas, su snieginga žiema. Kritulių iškrenta visais metų laikais, gausiau – šiltuoju laikotarpiu.

Šalies klimatą lemia tiek zoniniai (globalūs), tiek ir azoniniai (vietinės geografinės sąlygos) veiksniai. Lietuvos klimatas yra pereinamojo pobūdžio tarp vidutinių platumų jūrinio ir žemyninio. Lietuvos teritorijoje, nors tai pajūrio kraštas, klimatas nėra tipiškai jūrinis. Tolstant nuo jūros į rytus, didėja klimato kontinentalumas: didėja metinė ir paros amplitudės, darosi šiltesnės žiemos, ilgiau išsilaiko sniego danga, sausėja oras.

Žemaičių klimatinio rajono, kuriam priklauso ir Telšių miškų urėdijos teritorija, svarbiausi veiksniai, lemiantys klimatinius teritorijos skirtumus yra drėgno oro masių kilimas vakariniais aukštumų šlaitais, bei vietovės aukščio poveikis.

Vidutinė metinė oro temperatūra Telšiuose (6,5–7,0 ^{0}C) 1991–2010 m., palyginti su 1961–1990 m., pakilo apie 1 ^{0}C, tai rodo spartų klimato šiltėjimą. Trumpalaikiai svyravimai sinchroniški visoje šalies teritorijoje. Ilgalaikės atšilimo tendencijos ryškiausios pajūryje ir Šiaurės Lietuvoje [10]. Šilčiausias mėnuo – liepa, šalčiausias – sausis–vasaris.

Daugiamečiais (1961–2010 m.) Telšių hidrometeorologijos stoties duomenimis, vidutinis metinis kritulių kiekis priešvėjiniuose Žemaičių aukštumos šlaituose siekia 779 mm, likusioje miškų urėdijos teritorijos dalyje, tolstant nuo jūros, jis mažėja – 750–650 mm. Daugiausia kritulių iškrenta vasaros (240 mm) ir rudens (238 mm) mėnesiais. Rugpjūčio mėnesį kritulių kiekis yra didžiausias – 88 mm. [15].

Nustatyta, jog šiltojo sezono kritulių kiekis mažėja, o šaltojo – visoje Lietuvoje, išskyrus Žemaičių aukštumą, didėja. Didžiausi kritulių kiekio pokyčiai šaltuoju sezonu nustatyti Žemaičių aukštumoje ir Vidurio Lietuvoje (atitinkamai: 10 ir 9 proc.) [5].

Nuolatinė sniego danga Šiaurės Lietuvoje paprastai susidaro gruodžio mėnesio viduryje ir išnyksta antroje kovo pusėje. Maksimalus sniego dangos storis Telšiuose pasiekiamas dažniausiai antrą vasario dekadą.

Vidutinis metų vėjo greitis (10 m aukštyje) Lietuvoje didžiausias pajūryje (4,5–5,5 m/s), mažėja einant į rytus (2,7–3 m/s). Šaltuoju metų laiku dėl aktyvios cikloninės veiklos vėjo greičiai 1–2 m/s didesni negu vasarą. Stipriausi vėjai pučia lapkritį-sausį (pajūryje 5–6 m/s, kitur 3–5 m/s). Vėjas, gūsiuose sustiprėjęs iki 15 m/s, tampa pavojingu meteorologiniu reiškiniu. Analizuojant maksimalius vėjų greičius per 1971–2006 m. laikotarpį reikšmingų ilgalaikių jų kaitos tendencijų nenustatyta, tačiau yra pagrindo manyti, jog šylant klimatui stichinio (28–32 m/s) ir uraganinio (33 m/s ir daugiau) stiprumo vėjų dažnumas gali ir toliau didėti.

Pastaraisiais dešimtmečiais pastebimas klimato šiltėjimas, metų laikų kontrastingumo mažėjimas, vegetacijos periodo ilgėjimas, dienų su sniego danga mažėjimas, sniego dangos nepastovumas.

Vidaus vandenys. Paviršinių vandenų struktūrą formuoja upės, ežerai ir tvenkiniai. Didžioji dalis miškų urėdijos teritorijos upių priklauso Minijos ir Ventos baseinams.

Minijos baseine aprašomoje teritorijoje reikia išskirti ilgesnį kaip 50 km ilgio Babrungą, Ventos baseine – ilgesnes kaip 50 km – Virvyčią ir Varduvą, pagal kurias, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 balandžio 21 d. nutarimu Nr. 855 Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. rugsėjo 26 d. nutarimo Nr. 1171 „Dėl miškų priskyrimo miškų grupėms tvarkos aprašo ir miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvų patvirtinimo“ pakeitimo, išskirtos 200 m pločio apsaugos zonos. Suprantama, palei Miniją, Ventą, Kražantę ir Bartuvą minėtu nutarimu taip pat išskirtos 200 m pločio apsaugos zonos. Trys paskutiniosios tik prasideda (ištakos) miškų urėdijos teritorijoje.

Upės pavadinimas	*Įtekėjimo kryptis ir vyresnioji upė*	*Upės ilgis, km*	*Apsaugos zonos plotis, m*	*Girininkija*
Venta	Baltijos jūra	350,2 (160,8)	200	Varnių
Minija	d. Nemunas	201,8	200	Žarėnų, Plungės, Platelių/Kulių, Platelių
Virvyčia	k. Venta	99,7	200	Varnių, Ubiškės
Varduva	k. Venta	90,3	200	Platelių
Kražantė	d. Dubysa	87,4	200	Varnių
Babrungas	d. Minija	59,4	200	Platelių, Plungės
Bartuva	Baltijos jūra	55,3	200	Platelių

Pastaba: skliausteliuose – ilgis Lietuvoje

VĮ miškų urėdijos teritorija pravingiuoja dar 9 upės, ilgesnės kaip 25 km ir kurių baseino plotas didesnis kaip 50 kvadratinių km, pagal kurias anksčiau (2005 m.) buvo išskirtos vandens apsaugos zonos – tai Šerkšnė–Markija (45,1 km), Sruoja–Lūšinė (44,2 km), Alantas (42,9 km), Salantas (42,1 km), Žvelsa (38,6 km), Patekla–Tausalas (31,7 km), Blendžiava (29,2 km), Trumpė (26,4 km), Mišupė (25,7 km), Sausdravas ir Šatrija (25,5 km). Visos aukščiau paminėtos upės Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. spalio 14 d. nutarimu Nr. 1268 yra priskirtos valstybinės reikšmės vidaus vandens telkiniams. Be jų, miškų urėdijos teritorijoje suskaičiuojama dar aštuoniolika nedidelių (10–25 km ilgio) nevandeningų upių ir upelių, kurių vagos dažniausiai yra ištiesintos.

Telšių miškų urėdijos teritorija yra mažai ežeringa (1–2 proc.), joje tyvuliuoja per 60 ežerų ir ežerėlių iki 1 ha dydžio. Didžiausi miškų urėdijos teritorijos ežerai, priskirti valstybinės reikšmės vidaus vandens telkiniams, prie kurių, aukščiau paminėtu LRV nutarimu išskirtos vandens apsaugos zonos:

- Platelių (1181,5 ha), apsaugos zonos plotis – 500 m;
- Lūkstas (1000,9 ha), apsaugos zonos plotis – 500 m;
- Mastis (272,2 ha), apsaugos zonos plotis – 500 m;
- Tausalas (191,1 ha), apsaugos zonos plotis – 200 m;
- Germantas (164,6 ha), apsaugos zonos plotis – 200 m;
- Stervas (137,1 ha), apsaugos zonos plotis – 200 m;
- Biržulis (114,2 ha), apsaugos zonos plotis – 200 m;
- Ilgis (113,8 ha), apsaugos zonos plotis – 200 m;
- Alsėdžių (90,4 ha), apsaugos zonos plotis – 200 m;
- Salotas (76,3 ha), apsaugos zonos plotis – 200 m;

Prie vandeningesnių teritorijos upių yra įrengti 24 dirbtiniai vandens telkiniai (be žuvininkystės), kurių plotas didesnis kaip 1 ha; didžiausi jų:

- Gandingos HE (up. Babrungas) – 88,0 ha, vandens apsaugos zonos plotis – 200 m;
- Ubiškės (up. Patekla) – 73,0 ha, vandens apsaugos zonos plotis – 200 m

Bendras valstybinės reikšmės vidaus vandens telkiniams priskirtų tvenkinių plotas – 398,5 ha.

Teritorija, miškų išsidėstymas, miškingumas, jo kitimas ir miškininkystės plėtra. VĮ Telšių miškų urėdijos veiklos teritorija yra šiaurės vakarinėje Lietuvos dalyje, Žemaičių aukštumoje. Didžioji teritorijos dalis yra Telšių apskrities Telšių rajono savivaldybėje, kiek mažesnė – Plungės rajono savivaldybėje. Nedidelės teritorijos dalys yra Kretingos apskrities Skuodo rajono ir Telšių apskrities Rietavo savivaldybėse. Šiaurinėje dalyje miškų urėdija ribojasi su Mažeikių, rytinėje – su Kuršėnų, pietrytinėje dalyje – su Tytuvėnų, pietinėje – su Rietavo, vakarinėje ir šiaurės vakarinėje – su Kretingos miškų urėdijomis. Bendras miškų urėdijos teritorijos plotas – 253,98 tūkst. ha. Nuo 2005 m. miškotvarkos, miškų urėdijos teritorijos plotas nesikeitė. Didžiausias teritorijos ilgis iš vakarų į rytus siekia 71 km, didžiausias plotis šiaurės–pietų kryptimi – apie 56 km.

Miškai urėdijos teritorijoje išsidėstę daugmaž vienodai. Kiek mažiau miškingas rytinis teritorijos pakraštys, kur tarp žemės ūkio naudmenų plotų išsibarstę Maldenių, Pušinavos, Tryškių, Guivėnų, Pagirgždūčio ir kt. miškai.

2015 m. miškotvarkos duomenimis, urėdijos teritorijos miškingumas sudaro 35,0 proc. (šalies – 33,4 proc.). Per paskutinįjį dešimtmetį urėdijos teritorijos miškingumas padidėjo 0,5 proc. 2005 m. miškotvarkos duomenimis, jis sudarė 34,5 proc., 1991 m. – 32,8 proc., 1982 m. ir 1971 m. – po 29,2 proc. (2 pav.). Miškingumo padidėjimui per paskutiniuosius dešimt metų įtakos turėjo žemės, skirtos miškui įveisti, apželdinimas ir pelkių bei nenaudojamų žemės ūkiui žemių apaugimas mišku.

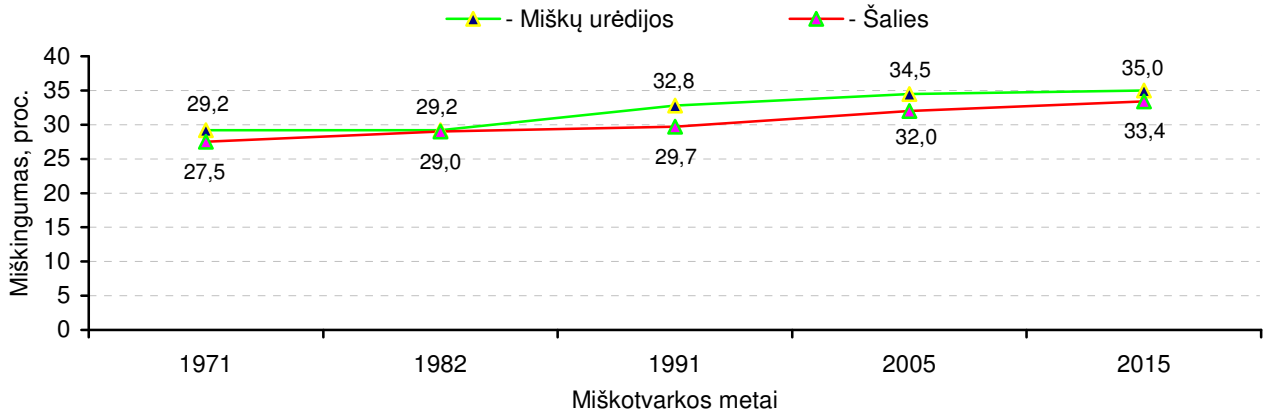

2 pav. Miškų urėdijos teritorijos ir šalies miškingumas, proc.

VĮ Telšių miškų urėdijos girininkijų teritorijų plotas ir miškingumas:

- Telšių – 41,62 tūkst. ha – 32,3 proc.;
- Ubiškės – 34,89 tūkst. ha – 33,6 proc.;
- Žarėnų – 19,24 tūkst. ha – 52,0 proc.;
- Varnių – 50,07 tūkst. ha – 29,5 proc.;

- Kulių – 15,04 tūkst. ha – 38,4 proc.;
- Mostaičių – 7,54 tūkst. – 58,1 proc.;
- Plungės – 31,15 tūkst. ha – 34,7 proc.;
- Platelių – 54,43 tūkst. ha – 33,1 proc.

Dėl skirtingo didžiųjų miškų masyvų išsidėstymo teritorijoje, miškingiausios miškų urėdijoje yra Mostaičių (per 58 proc.) ir Žarėnų (52 proc.) girininkijos, mažiausiai miškingos – Varnių (apie 30 proc.) ir Telšių (per 32 proc.) girininkijos.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane, patvirtintame LR Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154, miškininkystės plėtrą numatyta teritoriškai diferencijuoti atsižvelgiant į: a) gamtinį žemių ir miškų našumą, b) esamą miškingumą ir jo potencialą, c) vyraujančius medynus, formuojančius vietinių medžių paplitimą, d) miškų apsauginę svarbą. Pagal tai, ir papildomai įvertinus perspektyvinio miškų naudojimo intensyvumą ir teritorijos miškingumą, miškų urėdijos veiklos teritorija patenka į Vidurio Žemaitijos vidutinio našumo mišrių eglynų zoną (3 pav.). Čia vyrauja eglynų augavietės, kur valstybinės reikšmės miškai sudaro mažiau 45 proc. ploto. Eglynai pasiekia vidutinį našumą, artimą šalies vidurkiui. Visuose valstybinės reikšmės ir privačiuose III–IV grupių miškuose, išskyrus Žemaitijos nacionalinio parko miškus, kur miško naudojimo intensyvumas yra žemas, gali būti pasiektas vidutinis miško naudojimo intensyvumas (4,7–5,1 m^3/ha likvidinės medienos per metus) [14].

Zonoje vyraujantis kalvotas reljefas nėra palankus žemdirbystei. Miškai zonoje atlieka labai svarbų ekologinio stabilumo išsaugojimo vaidmenį. Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą, teritorijos miškingumą, atsižvelgiant į žemdirbystės galimybes, tikslinga padidinti 12 proc. nederlingas kalvas, šlaitus, lomas tikslinga apželdinti pušimis, eglėmis ir beržais. Apželdinus privačias žemes, privačių miškų plotai zonoje dar padidėtų. Čia labai svarbu gerinti miškininkavimą privačiuose miškuose.

Vidurio Žemaitijos zonoje rezervatų ir specialieji miškai čia sudaro 15 proc. (urėdijos teritor. – 16 proc.), apsauginiai – 13 proc. (25 proc.), ūkiniai – 72 proc. (59 proc.) viso miškų ploto.

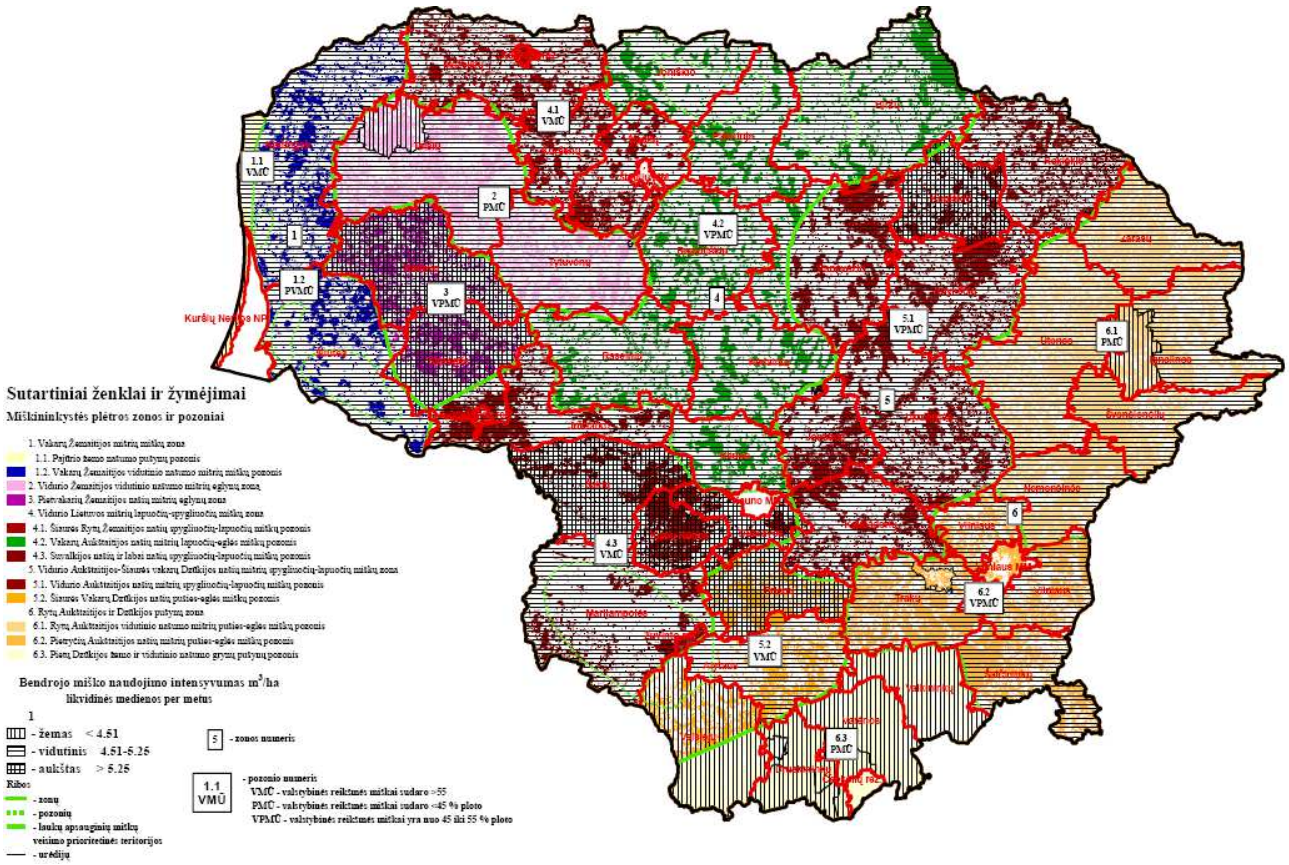

3 pav. Miškininkystės plėtros zonos ir pozoniai
Šaltinis: UAB „Urbanistika“

Nors Lietuvos miškingumas siekia 33,4 procento šalies teritorijos ir yra kiek didesnis nei Europos vidurkis, tačiau, atsižvelgiant į gamtinio karkaso ir kraštovaizdžio reikmes, šalies miškingumas, kaip nurodo Nacionalinė miškų ūkio plėtros 2012–2020 metų programa, turėtų būti ne mažesnis kaip 35 proc. Todėl išlieka poreikis ir toliau plėsti miškų plotus.

Teritorijos raidos kryptyse numatyta, kad tikslinga zonos miškingumą padidinti 12 proc., apželdinant nederlingiausias žemes [14].

Telšių rajono savivaldybės miškingumas yra 31,4 proc. [26], Plungės – 34,5 proc. [24]. Kaip teigiama Telšių rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane, Telšių savivaldybės miškingumą reikėtų padidinti bent 10–15 proc. Didinant bendrą Telšių ir Plungės rajonų savivaldybės miškingumo rodiklį, numatoma nederlingas žemes apželdinti mišku. Miškai įveisiami pagal savivaldybių teritorijų miškų išdėstymo žemėtvarkos schemas, kuriose nurodomi prioritetiniai plotai, kuriuose įveisti mišką leidžiama.

Telšių regiono plėtros plane 2014–2020 metams nurodoma, kad įveisus miškus žemės ūkio paskirties ir kitoje žemėje, miškais apaugus nenaudojamoms žemės ūkio ir kitoms žemės naudmenoms Telšių rajono savivaldybėje miškų plotas plotas padidėtų 5,8 tūkst. ha, Plungės r. sav. – 4,6 tūkst ha, o miškingumas atitinkamai siektų 35,4 ir 38,7 proc.

2006–2015 m. VĮ Telšių miškų urėdijai perduota daugiau kaip 1490 ha žemių, skirtų miškui įveisti.

1.2.2. MIŠKŲ URĖDIJOS EKONOMINĖ IR SOCIALINĖ APLINKA

Telšių rajono savivaldybė, kurios teritorijoje išsidėstę apie 53 proc. Telšių miškų urėdijos miškų, yra Lietuvos šiaurės vakaruose, Žemaičių aukštumoje (1 pav.). Savivaldybės teritorijos plotas – 1439 km^2. Telšių rajono savivaldybės administracinis, Telšių apskrities ir Žemaitijos katalikybės centras – Telšių miestas. Tai sustiprina Telšių miesto administracinę, socialinę-ekonominę įtaką rajono vystymuisi, tačiau kartu ir sudaro pagrindą rajono netolygumams vystytis.

Geografiniu požiūriu Telšių rajono savivaldybė užima pakankamai patogią padėtį – nuo Telšių miesto tik 100 km iki Klaipėdos tarptautinio jūrų uosto. Atstumą iki Vilniaus tarptautinio oro uosto (330 km) iš dalies kompensuoja pagrindinių šalies kelių, geležinkelio arterijų artuma: 60 km iki automagistralės Vilnius–Klaipėda, 140 km iki automagistralės „Via Baltica“. Geležinkeliais tiesiogiai, be persėdimų, galima pasiekti Vilnių, Klaipėdą.

Telšių rajono savivaldybės gyvenamųjų vietovių sistemą sudaro 2 miestai (Telšiai ir Varniai), 11 miestelių ir 415 kaimo gyvenamųjų vietovių. Savivaldybės gyvenamosios vietovės labai smulkios, kaimai iki 10 gyventojų sudaro apie 35 proc., o iki 50 gyventojų – daugiau kaip 40 proc. Socialinės ir infrastruktūros formavimo atžvilgiu tokia situacija nėra palanki [27]. Pastaraisiais metais daugėja kaimų, kuriuose nebelieka gyventojų. Mažesnių gyvenviečių institucinis aprūpinimas yra gana menkas ir sunkiai išsprendžiamas. Oficialiosios statistikos portalo (OSP) duomenimis, 2016 metų pradžioje Telšių rajono savivaldybėje gyveno 42584 gyventojai (56,9 proc. – miesto, 44,1 proc. – kaimo). Dėl didelio neigiamo natūralaus prieaugio ir neigiamo migracijos balanso Telšių rajono savivaldybės gyventojų skaičius (kaip ir šalyje) jau trečias dešimtmetis mažėja. Rajono gyventojų skaičiaus mažėjimas gali tapti rimta problema, užtikrinant stabilią socialinę-ekonominę plėtrą.

Telšių rajono savivaldybėje darbingo amžiaus gyventojų yra 2,4 proc. mažiau, o pensinio – 0,3 proc. daugiau nei vidutiniškai šalyje, tačiau gyventojų iki 15 metų amžiaus bendroje gyventojų struktūroje yra 2,3 proc. daugiau. Darbingo amžiaus gyventojų dalis miestuose yra 3,8 proc. didesnė nei kaime [22]. OSP duomenimis, 2015 metų registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis – 8,0 proc.

Teritoriniu administraciniu požiūriu, rajono savivaldybė suskirstyta į 11 seniūnijų (4 pav.): Degaičių, Gadūnavo, Luokės, Nevarėnų, Ryškėnų, Telšių miesto, Tryškių, Upynos, Varnių, Viešvėnų, Žarėnų.

Valstybės žemės fondo duomenimis, 2016 metų pradžioje žemės ūkio naudmenos Telšių rajono savivaldybėje sudarė 52,4 proc. ploto, iš jo ariamos – 45,9 proc., pievos ir natūralios

ganyklos – 6,3 proc. Miško žemė užėmė 35,4 proc. teritorijos ploto, žemė, užimta vandens telkinių – 3,6 proc., užstatyta teritorija – 2,9 proc., keliai – 1,5 proc., kita žemė – 4,2 proc. Laisvos žemės fondo žemės žemės ūkio naudmenos sudaro per 2,5 tūkst ha, miško žemė – per 0,9 tūkst. ha.

OSP duomenimis, Telšių rajono savivaldybėje veikiantys ūkio subjektai 2016 metų pradžioje sudarė 1830 vnt. Veikiantys ūkio subjektai pagal pajamų grupes (iki 100 000 eurų) sudarė 68,5 proc. Savivaldybės gyventojų užimtumas yra žemesnis nei vidutiniškai šalyje, rajone taip pat yra daugiau neaktyvių gyventojų. Pagal ekonominės veiklos sritis daugiausiai darbuotojų dirba žemės ūkio, medžioklės, miškininkystės ir žuvininkystės (per 20 proc.), švietimo, sveikatos priežiūros (apie 18 proc.), prekybos (per 11 proc.) ir statybos (apie 8 proc.) sektoriuose.

Telšių rajono savivaldybėje sukurta susisiekimo ir inžinerinė infrastruktūra sudaro geras sąlygas pramonės ir verslo plėtrai. Išvystyta statybos, medienos apdirbimo, tekstilės ir maisto perdirbimo pramonė. Pagal apyvartą ir darbuotojų skaičių didžiausi ūkio subjektai yra AB „Žemaitijos pienas“, UAB „Žemaitijos keliai“, UAB „Vėtrūna“ (statybos darbai), UAB „Telšių Šatrija“ (siuvimo pramonė), VĮ Telšių miškų urėdija.

Rajono savivaldybėje vyrauja smulkūs ūkininkų ūkiai (ki 10 ha) – jie sudaro apie 69 proc. visų ūkių, o didesni kaip 50 ha – apie 3 proc. [27]. Maži ūkiai nėra konkurencingi, jiems sunkiau įsigyti reikalingos technikos ar gauti banko kreditą ūkiui modernizuoti, jie labiau pažeidžiami nepalankių gamtinių sąlygų. Ūkiuose vystoma tradicinė žemdirbystė (auginami javai, bulvės ir kt.), o dėl ne itin derlingų žemių – ir gyvulininkystė.

Telšių rajono savivaldybė pasižymi savo pirmykščiu, natūraliu kraštovaizdžiu. Čia gausu architektūros ir istorinių paminklų bei rekreacinių žaliųjų plotų, tačiau jie nėra gausiai lankomi turistų dėl menko poilsio infrastruktūros pritaikymo turizmo reikmėms bei informacijos trūkumo.

Vienam Telšių rajono savivaldybės gyventojui tenka po 1,0 ha miško ir po 206 m^3 medienos (šalyje, atitinkamai: 0,75 ha ir 157 m^3) [13].

Plungės rajono savivaldybė įsikūrusi Lietuvos šiaurės vakaruose, Telšių apskrityje, kuriai priklauso didžioji Žemaitijos etnografinio krašto dalis.

Geografiniu požiūriu, nors Plungės rajono savivaldybė yra automobilių kelių ir geležinkelio sankirtoje, tačiau šalies mastu yra gana toli nuo pagrindinių rinkų – didžiųjų šalies administracinių centrų, iš kurių tik Klaipėda yra arčiau nei 60 km. Atstumas nuo Plungės iki Vilniaus siekia 287 km, iki Kauno – 185 km, iki Šiaulių – 102 km, iki Panevėžio – 180 km, iki Alytaus – 297 km.

Administracinis rajono savivaldybės centras ir vienintelis rajono miestas Plungė. Savivaldybės teritorijo plotas – 1105 km^2. Rajono savivaldybėje, be 1 miesto (Plungės) yra 4 miesteliai (Alsėdžiai, Kuliai, Plateliai ir Žemaičių Kalvarija) ir 206 kaimai [24].

Teritoriniu administraciniu požiūriu, rajono savivaldybė suskirstyta į 11 seniūnijų (5 pav.).

OSP duomenimis, 2016 metų pradžioje Plungės rajono savivaldybėje gyveno 35237 gyventojai. Daugiau kaip 52 proc. savivaldybės gyventojų gyvena mieste (šalyje vidutiniškai – apie 67 proc.) ir apie 48 proc. – kaimo vietovėse. Savivaldybės gyvenamosios vietovės labai smulkios – iki 50 gyventojų sudaro 55 proc. kaimų ir viensėdžių. Dėl neigiamos natūralios gyventojų kaitos ir didelės migracijos į ES šalis senbuves ir didžiuosius šalies miestus seniūnijose daugėja kaimų, kuriuose nebeliko gyventojų.

OSP duomenimis, Plungės rajono savivaldybėje registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis 2015 metais sudarė 8,0 proc.

Valstybės žemės fondo 2016-01-01 duomenimis, žemės ūkio naudmenos rajono savivaldybėje sudarė 51,1 proc. (ariamos – 45,8 proc., pievos ir natūralios ganyklos – 5,3 proc.), miško žemė – 36,4 proc., žemė, užimta vandens telkinių – 3,5 proc., užstatytos teritorijos – 3,2 proc., keliai – 1,5 proc., kita žemė – 4,3 proc.

Prioritetine žemės naudotojų veikla Plungės rajono teritorijoje išlieka žemės ūkis ir miškų ūkis. Vyraujant nederlingiems, rūgštiems dirvožemiams, bendras žemės našumas nėra didelis, siekia tik 30,4–33,7 balo, tačiau žemės ūkis yra daugiau negu vidutiniškai šalyje reikšmingas rajono ekonomikai. Lyginamuosius pranašumumus turinčios žemės ūkio gamybos šakos yra: galvijininkystė, pienininkystė, avininkystė, daržininkystė, uogų auginimas [24].

Kaip ir daugumoje šalies kaimiškųjų seniūnijų, taip ir Plungės rajone su žemės ūkio sektoriumi vienu ar kitu būdų susiję daugiau kaip 90 proc. kaime gyvenčių žmonių. Vidutinis ūkininkų ūkis

rajone yra mažas, siekia 10,2 ha. Maži ūkiai yra didžiausia žemės ūkio sektoriaus problema – sunku įsigyti reikalingos technikos, brangstančių trąšų, gauti banko kreditą, jie labiau priklausomi nuo meteorologinių sąlygų.

Tarp geriau išplėtotų veiklų yra prekybos ir viešojo maitinimo paslaugos, pieno supirkimo, gydytojo ir veterinarinės paslaugos. Ekonominės veiklos požiūriu, Plungės rajono savivaldybėje vyrauja įmonės, užsiimančios prekybos (per 29 proc.), nekilnojamojo turto ir nuomos (15 proc.), kita aptarnavimo veikla (apie 13 proc.), apdirbamąja gamyba (apie 11 proc.), švietimo, sveikatos (apie 10 proc.) ir komunalinių paslaugų teikimo veikla. Statybos veikla užsiima tik apie 7 proc. įmonių, tokią pat dalį sudaro ir įmonės, užsiimančios logistikos ir saugos veikla.

Rajono savivaldybėje dominuoja mažos (iki 4 darbuotojų turinčios) įmonės, kuriose daugiausiai dirba tik savininkas ir jo šeimos nariai. Šioms įmonėms paprastai priklauso amatų ir paslaugų įmonės.

Didžiausios įmonės rajono savivaldybėje yra UAB „Plungės kooperatinė prekyba“, UAB „Vičiūnai ir partneriai“, UAB „Plungės Jonis“, UAB „Plungės šaltis“, AB „Sidona“, UAB „Plungės duona“, UAB „Žemaitijos grūdai“ [24].

Plungės rajono savivaldybėje vyrauja darbui imli pramonė, kuriai reikalingi žemos kvalifikacijos darbuotojai, kuriantys ganėtinai nedidelę pridėtinę vertę. Kai kuriose įmonėse vis dar naudojami morališkai ir fiziškai seni, mažesnio našumo, žemesnio technologinio lygio įrenginiai ir mašinos, todėl darbo našumas yra žemas, o gaminamas produktas – mažai konkurencingas [24].

Nors Plungės rajonas įprastai tebevadinamas pramoniniu, kasmet vis didesnė reikšmė suteikiama turizmo sektoriui. Rajono savivaldybė priskiriama prie labai didelį rekreacinį potencialą turinčių teritorijų ir įeina į Platelių – Telšių – Varnių rekracinį arealą, kurio vystymosi prioritetas – gamtinio ir pažintinio turizmo plėtra.

Vienam Plungės rajono savivaldybės gyventojui tenka po 1,1 ha miško ir 246 m^3 medienos (šalyje atitinkamai: 0,75 ha, 157 m^3 [13].

Miškų urėdijos teritorijoje veikia medienos perdirbimo įmonės: UAB „Kietasis biokuras“, UAB „Robmona“, UAB „Gilinis“, UAB „Milašaičių lentpjūvė“, UAB „Kertmedis“.

Per paskutiniuosius 3 metus urėdijos valstybinės reikšmės miškuose visų rūšių kirtimais kasmet paruošta vidutiniškai po 98,4 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Miškų urėdija kasmet per paskutiniuosius 3 metus pardavė vidutiniškai 5,6 tūkst. m^3 medienos nenukirstu mišku, iš jos 0,9 tūkst. m^3 (apie 13 proc.) padarinės (1.3 lentelė). Visa padarinė mediena sudaro 78 proc. paruošto likvidinės medienos kiekio.

1.3 lentelė. **Medienos ruoša per paskutiniuosius 3 metus urėdijos valstybinės reikšmės miškuose**

Medienos ruošėjai	Paruošta medienos, tūkst. m^3					
	metai			vidutiniškai per metus		
	2013	2014	2015	iš viso	padarinės	malkinės
Miškų urėdija	93,6	95,0	89,8	92,8	78,8	14,0
Kiti miško ruošėjai (nenukirstu mišku)	6,2	5,6	5,1	5,6	0,9	4,7
Iš viso:	**99,8**	**100,6**	**94,9**	**98,4**	**79,7**	**18,7**

Mediena miškų urėdijoje sortimentuojama į: pjautiniuosius rąstus (apie 60 proc.), popierrąsčius (daugiau kaip 21 proc.), malkas kurui (14 proc.), plokščių medieną (apie 5 proc.) ir nedidelę dalį – kitos medienos.

Pagrindiniai apvaliosios medienos pirkėjai: UAB „Litforina“ (apie 17 proc. medienos kiekio), UAB „Renostera“ (daugiau kaip 8 proc.), UAB „Klaipėdos mediena“ (apie 8 proc.), UAB „Kietasis biokuras“ (7 proc.), UAB „Gilinis“ (apie 5 proc.) ir UAB „Babruna“ (4 proc.).

1.2.3. MIŠKŲ URĖDIJOS VEIKLOS TERITORIJOS KELIAI IR GELEŽINKELIAI

Pagal LR Kelių įstatymą, automobiliniai keliai, atsižvelgiant į transporto priemonių eismo pralaidumą, socialinę ir ekonominę jų reikšmę, skirstomi į valstybinės ir vietinės reikšmės kelius. Valstybinės reikšmės keliai, kuriais vyksta intensyvus tarptautinis, tranzitinis ir vietinis transporto

priemonių eismas, skirstomi į: magistralinius, krašto ir rajoninius. Vietinės reikšmės keliai naudojami vietiniam susisiekimui ir yra skirstomi į: viešuosius ir vidaus kelius, prie pastarųjų priskiriami ir urėdijos keliai. Pagal Kelių įstatymą (6 straipsnio 4 dalį) vietinės reikšmės kelių sąrašus tvirtina savivaldybių tarybos.

Telšių rajono savivaldybės susisiekimo sistemą sudaro 431,0 km valstybinės reikšmės ir 1342 km vietinės reikšmės kelių tinklas, Plungės rajono savivaldybėje, atitinkamai: 371,5 km ir 941 km. Telšių rajono automobilių kelių tinklo karkasą formuoja magistralinis kelias A11 (Šiauliai–Palanga), einantis per šiaurinę Telšių rajono teritoriją, ir 4 krašto keliai. Be paminėtų kelių, Telšių rajono valstybinių kelių infrastruktūrą sudaro ir 43 rajoniniai keliai, kurių bendras ilgis siekia 302 km. Bendras kelių tankis Telšių rajono savivaldybėje yra 0,30 km/km^2. Magistraliniai keliai ir visi krašto keliai Telšių rajone, kaip ir Plungės rajone, turi asfaltbetonio dangą. Rajoniniai keliai su asfaltbetonio danga sudaro 57,2 proc., žvyro – 42,8 proc. [26]. Statistikos departamento duomenimis, vietinių kelių ilgis Telšių rajono savivaldybėje siekia 1342 km. Vietiniai keliai su asfaltbetonio danga sudaro 14 proc., žvyro danga – 71 proc., 15 proc. vietinių kelių – grunto dangos. Nors Telšių rajono savivaldybės automobilių kelių tinklas ir yra tankus, tačiau prie kelių pasigendama, kaip ir Plungės rajono savivaldybėje, tolygiai išdėstytų poilsio aikštelių su gerai įrengtais tualetais.

Plungės rajono automobilių kelių tinklo karkasą, kaip ir Telšių rajone, formuoja tas pats magistralinis kelias Šiauliai–Palanga (32,4 km) ir 3 krašto keliai: Mažeikiai–Plungė–Tauragė (164), Plungė–Vėžaičiai (166), Skuodas–Plungė (169) ir 35 rajoniniai keliai [24]. Bendras krašto kelių ilgis siekia apie 77 km, rajoninių – per 262 km. Per 53 proc. Plungės rajono savivaldybės rajoninių kelių yra asfaltbenonio dangos, likusieji – apie 49 proc. – žvyrkeliai.

Bendras valstybinės reikšmės kelių ilgis miškų urėdijos teritorijoje, pridėjus ir kelius, esančius Rietavo savivaldybėje, siekia per 812 km. Telšių ir Plungės rajonų savivaldybėse esančius valstybinius kelius prižiūri VĮ „Telšių regiono keliai“. Bendras miško kelių ilgis miškų urėdijoje siekia apie 1404 km (1.4 lentelė). 100-ui ha miško tenka 1,63 km miško kelių, valstybinės reikšmės miškuose – 2,05 km.

1.4 lentelė. **Kelių charakteristika**

Kelių kategorijos	Ilgis, km	Plotas, ha	Ilgis 100 ha miško, km
1	2	3	4
Telšių girininkija			
Miško keliai visoje miškų urėdijos teritorijoje (miško žemėje)	337,9	129,2	2,51
iš jų: - urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai miško žemėje	138,6	53,3	3,70
Urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai ne miško žemėje	1,0		0,03
Kiti keliai	459,3	620,5	3,42
Iš viso:	**798,2**	**749,7**	**5,96**
Ubiškės girininkija			
Miško keliai visoje miškų urėdijos teritorijoje (miško žemėje)	130,5	47,0	1,12
iš jų: - urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai miško žemėje	64,5	24,4	1,64
Urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai ne miško žemėje	18,5		0,47
Kiti keliai	271,4	383,5	2,32
Iš viso:	**420,4**	**430,5**	**3,91**
Žarėnų girininkija			
Miško keliai visoje miškų urėdijos teritorijoje miško žemėje	149,0	55,1	1,49
iš jų: - urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai miško žemėje	68,9	26,1	2,14
Urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai ne miško žemėje	1,5		0,05
Kiti keliai	122,6	162,7	1,23
Iš viso:	**273,1**	**217,8**	**2,77**
Varnių girininkija			
Miško keliai visoje miškų urėdijos teritorijoje miško žemėje	221,9	76,3	1,43
iš jų: - urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai miško žemėje	108,4	38,4	1,89
Urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai ne miško žemėje	0,4		
Kiti keliai	457,0	558,9	2,94
Iš viso:	**679,3**	**635,2**	**4,37**

1.4 lentelės tęsinys

1	2	3	4
Kulių girininkija			
Miško keliai visoje miškų urėdijos teritorijoje (miško žemėje)	57,9	23,3	0,93
iš jų: - urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai miško žemėje	36,6	15,1	0,93
Urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai ne miško žemėje	4,7		0,12
Kiti keliai	97,6	119,5	1,56
Iš viso:	**160,2**	**142,8**	**2,61**
Mostaičių girininkija			
Miško keliai visoje miškų urėdijos teritorijoje (miško žemėje)	57,4	21,4	1,30
iš jų: - urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai miško žemėje	46,3	17,7	1,38
Urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai ne miško žemėje	5,1		0,15
Kiti keliai	38,4	46,2	0,87
Iš viso:	**100,9**	**67,6**	**2,32**
Plungės girininkija			
Miško keliai visoje miškų urėdijos teritorijoje (miško žemėje)	112,6	42,5	1,04
iš jų: - urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai miško žemėje	55,8	22,5	1,72
Urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai ne miško žemėje	6,4		0,2
Kiti keliai	336,4	425,0	3,12
Iš viso:	**455,4**	**467,5**	**4,18**
Platelių girininkija			
Miško keliai visoje miškų urėdijos teritorijoje (miško žemėje)	291,6	106,8	1,58
iš jų: - urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai miško žemėje	155,3	59,5	1,97
Urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai ne miško žemėje	7,2		0,09
Kiti keliai	513,2	619,2	2,78
Iš viso:	**812,0**	**726,0**	**4,45**
Iš viso miškų urėdijoje:	**3699,5**	**758,6**	**4,17**
Miško keliai visoje miškų urėdijos teritorijoje (miško žemėje)	1358,8	501,6	1,50
iš jų: - urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai miško žemėje	674,4	257,0	1,92
Urėdijos valdomi ir prižiūrimi miško keliai ne miško žemėje	44,8		0,13
Kiti keliai	2295,9	2935,5	2,54

Miškų urėdijos patikėjimo teise valdomuose valstybiniuose miškuose miško žemėje yra per 674 km, ne miško žemėje – apie 45 km miškų urėdijos valdomų ir prižiūrimų miško kelių. Tankiausias kelių tinklas yra Telšių (100-ui ha miško – 3,73 km), rečiausias – Kulių (100-ui ha miško – 1,05 km) ir Kulių (100-ui ha miško – 1,53 km) girininkijose.

Telšių miškų urėdijos teritorija yra tarptautinio IXB geležinkelio transporto koridoriaus trasoje, todėl per ją vyksta pakankamai intensyvus geležinkelio transporto judėjimas. Geležinkelio linijos Minskas–Vilnius–Šiauliai–Klaipėda ilgis miškų urėdijos teritorijoje, einančios teritorijos viduriu iš rytų į vakarus, siekia 69 km. Telšių apskrities geležinkelių tinklo tankumas yra vienas didžiausių Lietuvoje (35 km/1000 km^2, Lietuvoje – 26 km/1000 km^2) [26]. Prekinių traukinių srautas yra tris kartus didesnis nei keleivinių.

1.2.4. MIŠKŲ URĖDIJOS VEIKLOS TERITORIJOS ADMINISTRACINIS IR KADASTRINIS SUSKIRSTYMAS

Didžioji dalis miškų urėdijos veiklos teritorijos miškų yra išsidėstę Telšių apskrities Telšių (52,8 proc.) ir Plungės (45,0 proc.) rajonų savivaldybių, daug mažesnės dalys – Rietavo (1,4 proc.) savivaldybės ir Klaipėdos apskrities Skuodo rajono savivaldybės (0,8 proc.) teritorijose.

Telšių rajono savivaldybėje urėdijos miškai išsidėstę vienuolikos seniūnijų teritorijose: Degaičių, Gadūnavo, Luokės, Nevarėnų, Ryškėnų, Telšių miesto, Tryškių, Upynos, Varnių, Viešvėnų (4 pav.). Plungės rajono savivaldybėje urėdijos miškų yra: Alsėdžių, Babrungo, Kulių, Nausodžio, Paukštakių, Platelių, Plungės miesto, Stalgėnų, Šateikių, Žemaičių Kalvarijos, Žlibinų (5 pav.), Skuodo rajono savivaldybėje – Notėnų ir Rietavo savivaldybėje – Daugėdų seniūnijų teritorijose.



4 pav. Telšių rajono savivaldybės teritorijos suskirstymas į seniūnijas



5 pav. Plungės rajono savivaldybės teritorijos suskirstymas į seniūnijas

Šaltinis: Internetinė enciklopedija „Vikipedija“

Žemėvaldoms ir žemės (miško) sklypams identifikuoti atliktas kadastrinis rajonavimas, suskirstant savivaldybių teritorijas į kadastro vietoves, o šias – į kadastro blokus.

Telšių rajono savivaldybėje miškų urėdijos teritorijos miškai patenka į 36 kadastro vietoves (Baltininkų, Buožėnų, Degaičių, Dirmeikių, Dirvonėnų, Drobūkščių, Dūseikių, Eigirdžių, Gadūnavo, Gintalų, Janapolės, Kaunatavos, Kegų, Kūjainių, Lieplaukės, Luokės, Mitkaičių, Nerimdaičių, Nevardėnų, Nevarėnų, Ožtakių, Pasruojės, Patausalės, Pavandenės, Ryškėnų, Rūdupių, Telšių miesto, Tryškių, Ubiškės, Upynos, Varnių mst., Vembūtų, Viekšnalių, Viešvėnų, Vigantiškių, Žarėnų).

Plungės rajono savivaldybės teritorijoje urėdijos miškų yra septyniolikoje kadastro vietovių (Alksnėnų, Alsėdžių, Didvyčių, Gegrėnų, Gintališkės, Glaudžių, Grumblių, Kantaučių, Karklėnų, Kulių, Platelių, Plungės mst., Stalgėnų, Šateikių, Varkalių, Žemaičių Kalvarijos, Žlibinų).

Skuodo rajono savivaldybėje miškų urėdijos teritorijos miškai išsidėstę Barstyčių ir Vindeikių, Rietavo savivaldybėje – Daugėdų kadastro vietovėse. Miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų suskirstymas į kadastro vietoves parodytas 3 lentelėje (prieduose).

2005 metų miškotvarkos metu girininkijų ribos maksimaliai derintos su kadastro vietovių ar bent kadastro blokų ribomis, kvartalinės – su kadastro blokų ribomis. 2015 metų miškotvarkos darbų metu buvo stengtasi kvartalų numerių nekeisti, išskyrus tuos atvejus, kai keitėsi girininkijų ribos.

2015 m. miškotvarkos metu likvidavus Šateikių girininkiją, didžiąją dalį buvusių jos miškų perdavus Platelių girininkijai, pernumeruoti ir visi pastarosios girininkijos miškų kvartalai. Likvidavus Stalgėnų girininkiją, buvę jos miškai priskirti Kulių, Mostaičių ir Plungės girininkijoms, t. y. pertvarkytos ir minėtų girininkijų ribos, pernumeruota ir dalis kvartalų. Visų šių girininkijų miško kvartalų keitimas parodytas prieduose (36 lentelė).

1.2.5. MIŠKŲ URĖDIJOS VEIKLOS TERITORIJOS MIŠKŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL ADMINISTRACINIUS VIENETUS, FUNKCINĘ PASKIRTĮ IR NUOSAVYBĖS FORMAS

Tebevykstant nusavybės teisių atkūrimo procesui, ir toliau keičiasi šalies miškų nuosavybės struktūra – nuosekliai daugėja privačių miškų, kartu mažėja valstybinių miškų, skirtų nuosavybės teisių atkūrimui. Nuo 2014 m. lapkričio 1 d. už valstybės išperkamą žemę, esančią miestams priskirtose teritorijose, įstatymu numatyta atlyginti lygiaverčiu miško plotu, todėl ir toliau keisis

miškų nuosavybės struktūra. Miškų ploto pasiskirstymas pagal valdytojų ir naudotojų grupes bei nuosavybę pateiktas žemiau patalpintoje lentelėje.

1.5 lentelė. **Miškų plotas pagal valdytojų ir naudotojų grupes**

Naudotojų grupė	Bendras miškų plotas	
	ha	proc.
Miškų urėdijų, valstyb. parkų ir valstyb. rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai	35780	38,7
Privatūs ir valstybiniai miškai, skirti nuosavybės teisių atkūrimui	54669	59,1
Savivaldybių naudojami valstybinės reikšmės miškai	69	0,1
KAM ir VRM valdomi valstybinės reikšmės miškai	14	0,0
Kitų juridinių asmenų naudojami valstybinės reikšmės miškai	58	0,1
Iš kitų naudotojų valstybinės reišmės miškų siūlomi išbraukti plotai	1	0,0
Iš urėdijų valdomų valstybinės reikšmės miškų siūlomi išbraukti plotai	38	0,0
Kiti miškų urėdijų, valstyb. parkų ir valstybinių rezervatų valdomi plotai	63	0,1
Kiti savivaldybių valdomi plotai	36	0,0
Kiti KAM ir VRM valdomi plotai	284	0,3
Kiti Susisiekimo ministerijos naudojami plotai	1	0,0
Urėdijų valdomiems valstybinės reikšmės miškams siūlomi priskirti plotai	1501	1,6
Iš viso:	**92514**	**100,0**

Iš 1.5 lentelės duomenų matyti, kad didžiąją dalį ploto (59,1 proc.) visų urėdijos teritorijoje esančių miškų, sudaro privatūs ir valstybiniai miškai, skirti nuosavybės teisių atkūrimui, (šalyje – 49,6 proc.) [13].

Valstybinės reikšmės miškai sudaro 38,9 proc. Beveik visi jie (38,7 proc.) yra Telšių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomi miškai. Miškų urėdijos valdomiems valstybinės reišmės miškams siūlomi priskirti plotai sudaro 1,6 proc.

Be paminėtų, miškų urėdijos teritorijoje yra ir kitų (savivaldybių, Susisiekimo ministerijos, KAM ir VRM ir kt.) miškų (1.5 lentelė), kurių plotas nėra didelis (0,4 proc.).

VĮ Telšių miškų urėdijos veiklos teritorijoje privatūs miškai sudaro 50,5 proc. (44159 ha – Nekilnojamojo turto reg. duom.) privačių miškų (6 pav.) valstybiniai miškai, skirti nuosavybės teisių atkūrimui (rezervuoti) sudaro 10,0 proc.

Valstybinės reikšmės miškų plotas buvo patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. spalio 23 d. nutarimu Nr.1154 (LR Vyriausybės 2011 m. gegužės 4 d. nutarimo Nr. 496 redakcija), (Žin., 1997, Nr. 97-2451; 2011, Nr. 54-2556).

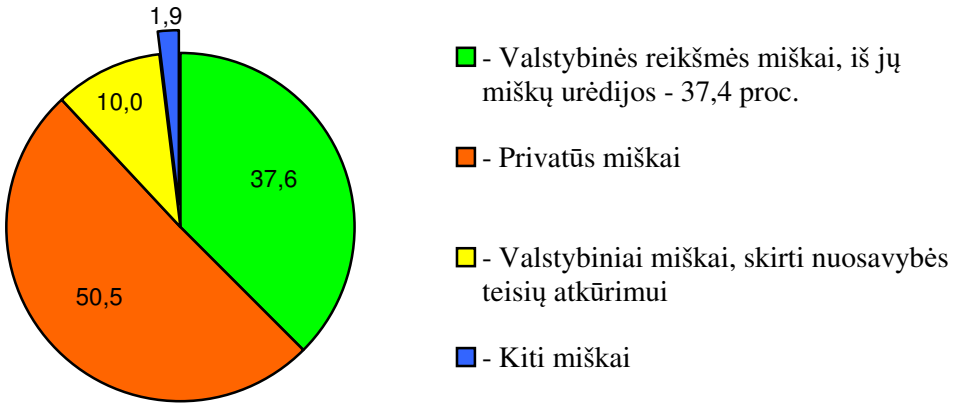

6 pav. Miško žemės plotas pagal nuosavybę

Didžioji dalis miško žemės (53,0 proc.) urėdijos veiklos teritorijoje priklauso Telšių rajono savivaldybei (1.6 lentelė), kiek mažesnė – Plungės (44,8 proc.) ir nedidelės dalys – Rietavo (1,5 proc.) ir Skuodo rajono (0,7 proc.) savivaldybėms.

1.6 lentelė. **Miško žemės plotas pagal naudotojų grupes ir savivaldybes**

Nuosavybės forma	Savivaldybė (plotas, ha)				
	Plungės rajono	Telšių rajono	Rietavo	Skuodo rajono	Iš viso
Miškų urėdijų, valstyb. parkų ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai	17409	15437	212	293	33351
Privatūs ir valstybiniai miškai, skirti nuosavybės teisių atkūrimui	22198	30153	1117	308	53776
Savivaldybių naudojami valstybinės reikšmės miškai	17	50			67
KAM ir VRM valdomi valstybinės reikšmės miškai		14			14
Kitų juridinių asmenų naudojami valstybinės reikšmės miškai	9	28			57
Iš kitų naudotojų valstybinės reišmės miškų siūlomi išbraukti plotai		1			1
Iš urėdijų valdomų valstybinės reikšmės miškų siūlomi išbraukti plotai	18	20			38
Kiti savivaldybių valdomi plotai	9	27			36
Kiti miškų urėdijų, valstyb. parkų ir rezervatų valdomi plotai		1			1
Kiti KAM ir VRM valdomi plotai		271			271
Kiti Susisiekimo ministerijos naudojami plotai	1				1
Urėdijų valdomiems valstybinės reikšmės miškams siūlomi priskirti plotai	197	1146		11	1354
Iš viso:	**39878**	**47148**	**1329**	**612**	**88967**
Proc.	***44,8***	***53,0***	***1,5***	***0,7***	***100,0***
Teritorijos miškingumas (proc.)					35,0

Pagal Nekilnojamojo turto registro 2016-01-01 duomenis, urėdijos veiklos teritorijoje yra daugiausia privačių miškų. Čia privačių miškų savininkai valdo 44159 ha miško žemės, padalintos į 10550 miško valdų. Dėl didelio savininkų skaičiaus (10550), vidutinis miško valdos plotas yra mažas – 4,2 ha, tačiau didesnis nei šalyje – 3,1 ha. Vyrauja mažos (nuo 1,0 iki 3,0 ha) – 36 proc. ir labai mažos (iki 1,0 ha) – per 31 proc. miško valdos.

VĮ Telšių miškų urėdijos girininkijos tiek pagal bendrą plotą, tiek pagal valstybinės reikšmės miškų plotą yra nevienodos (1.7 lentelė).

1. 7 lentelė. **Miško žemės plotas pagal naudotojus ir girininkijas, ha**

Eil. Nr.	Girininkija	Miškų urėdijų, valstybinių parkų ir valstyb. rezervatų valdomi miškai	Privatūs ir valstybiniai miškai, skirti nuosavybės teisių atkūrimui	Savivaldybių naudojami valstybinės reikšmės miškai	KAM ir VRM valdomi valstybinės reikšmės miškai	Kitų juridinių asmenų naudojami valstybinės reikšmės miškai	Iš kitų naudotojų valstybinės reikš-mės miškų siūlomi išbraukti plotai	Iš urėdijų valdomų valstybinės reikš-mės miškų siūlomi išbraukti plotai	Kiti miškų urėdijų, nac.parkų ir valstyb. rezervatų valdomi miškai	Kiti savivaldybių valdomi plotai	Kiti KAM ir VRM valdomi plotai	Kiti Susisiekimo ministerijos valdomi plotai	Urėdijų valdomiems valstyb. reikš-mės miškams siūlomi priskirti plotai	**Iš viso**
1	Telšių	3685	9333	41	14	6	1	8	1	27	271		76	**13463**
2	Ubiškės	3967	7694			1		7					72	**11741**
3	Žarėnų	3233	6566			9		3					202	**10013**
4	Varnių	5005	8962	8		12		2					798	**14787**
5	Kulių	3433	2322					1					19	**5775**
6	Mostaičių	3316	1058					9						**4383**
7	Plungės	3259	7504	17				3		9		1		**10793**
8	Platelių	7453	10336	1		29		5					187	**18012**
Iš viso:		**33351**	**53776**	**67**	**14**	**57**	**1**	**38**	**1**	**36**	**271**	**1**	**1354**	**88967**
Proc.		***37,5***	***60,5***	***0,1***	***0,0***	***0,1***	***0,0***	***0,0***	***0,0***		***0,3***	***0,0***	***1,5***	***100,0***

Urėdijos girininkijų plotai varijuoja nuo 4383 ha (Mostaičių) iki 18012 ha (Platelių). Didžiausios pagal bendrą miško žemės plotą yra minėtoji Platelių (per 18,0 tūkst. ha), Varnių (apie 14,8 tūkst. ha) ir Telšių (apie 13,5 tūkst. ha) girininkijos, mažiausios – Mostaičių (apie 4,4 tūkst. ha) ir Kulių (apie 5,8 tūkst. ha) girininkijos. Valstybinės reikšmės miškų (miško žemė) daugiausia yra Platelių (apie 7,5 tūkst. ha) ir Varnių (per 5,0 tūkst. ha) girininkijose, mažiausia – Žarėnų (per 3,2 tūkst. ha), Plungės ir Mostaičių (po 3,3 tūkst. ha) girininkijose, o jų dalis didžiausia – Mostaičių (78 proc.) ir Kulių (apie 70 proc.) girininkijose.

Privačių ir valstybinių miškų, skirtų nuosavybės teisių atkūrimui, didžiausia dalis yra Plungės (apie 69 proc.) ir Telšių (68 proc.) girininkijose.

1.2.6. SAUGOMOS TERITORIJOS. GAMTOS IR KULTŪROS PAVELDO TERITORIJŲ YPATYBĖS

1.2.6.1. SAUGOMOS TERITORIJOS IR GAMTOS PAVELDO TERITORIJŲ YPATYBĖS

Saugomos teritorijos – tai sausumos ir (ar) vandens plotai nustatytomis aiškiomis ribomis, turintys pripažintą mokslinę, ekologinę, kultūrinę ir kitokią vertę ir kuriems nustatytas specialus apsaugos ir naudojimo režimas.

Saugomos teritorijos steigiamos siekiant išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus bei objektus (vertybes), kraštovaizdžio ir biologinę įvairovę, genetinį fondą, užtikrinti kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, subalansuotą gamtos išteklių naudojimą ir atkūrimą, sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui, moksliniams tyrimams ir aplinkos būklės stebėjimams, propaguoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes)[4] bei tradicinį gyvensenos būdą, etnokultūros papročius.

Europos Sąjungos svarbos ,,Natura 2000“ saugomų teritorijų tinklas mūsų šalyje kuriamas nacionalinės saugomų teritorijų sistemos pagrindu, t. y. naujos steigiamos teritorijos maksimaliai integruojamos į nacionalinę saugomų teritorijų sistemą. Taigi, šalyje turime ne pavienes saugomas teritorijas, o moksliškai pagrįstą saugomų teritorijų sistemą. Kuriant šią sistemą, Lietuva pasirinko integruotą kelią, kuriuo kryptingai einama jau daugiau nei penkis dešimtmečius.

Saugomų teritorijų sistema sukurta ne tik teritoriškai, bet ir teisiškai, instituciškai. Vertybių išsaugojimas neįmanomas be teisinių pagrindų sukūrimo. Veiklą saugomose teritorijose tiesiogiai reglamentuoja Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas (Žin., 1993, Nr. 63-1188; 2001, Nr. 108-3902) ir Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas (Žin., 1995, Nr. 3-37; 2004, Nr. 153-5571), Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. 22-652), saugomų teritorijų nuostatai, saugomų teritorijų individualūs ir (ar) tipiniai reglamentai. Atskiras veiklos sritis saugomose teritorijose reglamentuoja Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas (Žin., 1992, Nr. 5-75; 2005, Nr. 47-1558), Lietuvos Respublikos miškų įstatymas (Žin., Nr. 1994; Nr. 96-1872; 2001, Nr. 35-1161), Lietuvos Respublikos žemės įstatymas (Žin., 1994, Nr. 34-620; 2004, Nr. 28-868), Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617 su vėlesniais pakeitimais), Lietuvos Respublikos statybos (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2001, Nr. 101-3597), Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2005, Nr. 84-3105) ir kiti įstatymai bei šių įstatymų įgyvendinamieji teisės aktai.

Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą pagrindinė institucija, koordinuojanti ir organizuojanti veiklą saugomose teritorijose, teikianti metodinę pagalbą visoms saugomose teritorijose veikiančioms institucijoms, yra Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos.

Saugomos teritorijos Lietuvoje užima 15,6 proc. viso šalies ploto. Šalies saugomų teritorijų sistemai miškų urėdijos veiklos teritorijoje priklauso konservacinės apsaugos prioriteto (draustiniai – 16), kompleksinės (Žemaitijos nac. parkas, Varnių ir Salantų region. parkai bei Plinkšių miško biosferos poligonas), atkuriamosios apsaugos prioriteto (Pušinės miško eglės genetinis medynas –

[4] Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas, II skirsnio 3 straipsnis.

1 vnt.) ir ekologinės apsaugos saugomos teritorijos bei „Natura 2000“ tinklo teritorijos (PAST – 5 vnt., BAST – 21 vnt.).

VĮ Telšių miškų urėdijos teritorijoje įsteigti ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais patvirtinti šie valstybiniai draustiniai:

- Gandingos kraštovaizdžio;
- Germanto kraštovaizdžio;
- Minijos pralaužos kraštovaizdžio;
- Plinkšių kraštovaizdžio;
- Minijos ichtiologinis;
- Reiskių tyro telmologinis;
- Vainaičių tyro telmologinis;
- Buožėnų geomorfologinis;
- Vilkaičių geomorfologinis;
- Virvytės hidrografinis.

Be jų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. 1246 „Dėl valstybinių genetinių draustinių įsteigimo ir jų ribų planų patvirtinimo“, patvirtinti valstybiniai 2 genetiniai draustiniai ir genetinis medynas:

- Milašaičių miško pušies;
- Tilvikų miško juodalksnio;
- Pušinės miško eglės (genet. medynas).

1990 metų Plungės rajono valdybos (du pirmieji) ir 2000 metų Telšių rajono savivaldybės Tarybos sprendimais įsteigti savivaldybių draustiniai, kuriuose valstybinės reikšmės miškų nėra:

- Abokų botaninis-zoologinis;
- Kepurėnų botaninis-zoologinis;
- Buišių botaninis;
- Lauko Sodos botaninis-zoologinis.

Pagal saugomų gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų (vertybių) pobūdį, urėdijos veiklos teritorijoje išskirti draustiniai, išskyrus kraštovaizdžio draustinius (kompleksiniai), yra gamtiniai. Pagal steigimo ir veiklos organizavimo ypatumus – valstybiniai (12) ir savivaldybių (4) draustiniai.

Dideli saugomų teritorijų tinklo pokyčiai vyksta dėl Lietuvos įsipareigojimo Europos Sąjungai (ES). 2004–2005 m. saugomų teritorijų sistema papildyta ES svarbos „Natura 2000“ teritorijomis, steigiamomis įgyvendinant ES Paukščių ir Buveinių direktyvų reikalavimus. Siekiant įgyvendinti ES direktyvų dėl laukinių paukščių apsaugos (79/409/EEC) – ir dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (92/436/EEC) – reikalavimus šalyje plėtojamas „Natura 2000“ teritorijų tinklas. Šios teritorijos yra integruojamos į dabartinę nacionalinę saugomų teritorijų sistemą. VĮ Telšių miškų urėdijos teritorijoje yra išskirtos šios paukščių (PAST) ir buveinių (BAST) apsaugai svarbios teritorijos apsaugai svarbios teritorijos:

PAST – Biržulio–Stevo pelkių kompleksas, Minijos upės slėnis, Plinkšių miškas, Reiskių tyro pelkė, Žemaitijos nacionalinis parkas. Bendras PAST miško žemės plotas urėdijos teritorijos miškuose – 18480 ha, valstybinės reikšmės miškuose – 10888 ha.

BAST – Ankantų pelkė, Gandingos apylinkės, Gelžio ežeras, Germanto ežeras, Kęstaičių kaimo apylinkės, Minijos upė, Minijos upės slėnis ties Dyburiais, Moteraičio pievos, Pagirgždūčio miškas, Paršežerio–Lūksto pelkių kompleksas, Rietavo miškai, Salanto ir Blendžiavos upė, Saloto ežeras, Sausdravo upė, Sydeklio pelkė, Sprūdės pievos, Stalgėnų pievos, Šatrijos pievos, Vainaičių tyras (Stalgo pelkė), Virvytės upė ir jos apylinkės, Žemaitijos nacionalinis parkas. Bendras BAST miško žemės plotas urėdijos teritorijos miškuose – 21842 ha, valstybinės reikšmės miškuose – 13418 ha.

Valstybės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2016 m. gegužės 5 d. įsakymu Nr. V-91 aukščiau paminėtos nacionalinės saugomos teritorijos, neturinčios direkcijų, ir „Natūra 2000“ tinklo teritorijos, nepatenkančios į valstybinius parkus, rezervatus ar biosferos rezervatus, priskirtos:

- Žemaitijos nacionalinio parko direkcijai: Gandingos, Germanto ir Plinkšių valstybiniai kraštovaizdžio draustiniai, Reiskių tyro ir Vainaičių tyro valstybiniai telmologiniai draustiniai, Buožėnų ir Vilkaičių valstybiniai geomorfologiniai draustiniai, Plinkšių miško biosferos poligonas, PAST (Plinkšių miškas, Reiskių tyro pelkė), BAST (Gandingos apylinkės, Gelžio ežeras, Germanto ežeras, Rietavo miškai, Stalgėnų pievos, Vainaičių tyras);
- Salantų regioninio parko direkcijai: Minijos valstybinis ichtiologinis draustinis, PAST (Minijos upės slėnis), BAST (Minijos upė, Sausdravo upė);
- Varnių regioninio parko direkcijai: Minijos pralaužos valstybinis kraštovaizdžio draustinis;
- Ventos regioninio parko direkcijai: Virvytės valstybinis hidrografinis.

Bendras konservacinės apsaugos prioriteto ir kompleksinių saugomų teritorijų miškų plotas (miško žemė), įvertinant teritorijų persidengimą, urėdijoje – 29022 ha (18 lentelė, prieduose), o kartu su miškais, kuriuose apribotas ūkinis režimas – 41304 ha. Valstybinės reikšmės miškuose konservacinės apsaugos prioriteto ir kompleksinių saugomų teritorijų miško žemės plotas, įvertinus šių teritorijų persidengimą, užima 14071 ha, arba sudaro daugiau kaip 42 proc., o kartu su miškais, kuriuose apribotas ūkinis režimas – apie 50 proc.

Be paminėtų saugomų teritorijų, svarbią reikšmę turi sklypai su Raudonosios knygos augalų, kerpių, samanų ir grybų rūšių radvietėmis (639 skl.), paukščių perimvietėmis (11 skl.), lizdavietėmis (47 vnt.), vabzdžių radvietėmis (43 skl.), lizdaviečių apsaugos zonomis, kertinėmis miško buveinėmis (212 skl. – 518 ha), potencialiomis kertinėmis miško buveinėmis (24 skl. – 44 ha), ekologiškai vertingais miško sklypais (3274 ha), miško sklypai su pavieniais senmedžiais (301 skl.), miško sklypai paliekami natūraliai miško sukcesijai (saugomi pagal FSC reikalavimus) – 1932 ha.

VĮ Telšių miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose yra 24 valstybės saugomi gamtos paveldo objektai. Detaliai apie valstybinės reikšmės miškuose esančias saugomas teritorijas, suprojektuotas gamtosaugos ir specialiąsias, miško biologinę įvairovę praturtinančias priemones, kurios padės išsaugoti ir praturtinti biologinę įvairovę, yra išdėstyta Gamtosaugos priemonių plane, kuris yra sudėtinė VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto dalis (atskira knyga, atsakingas vykdytojas – S. Skuja).

1.2.6.2. KULTŪROS PAVELDO TERITORIJŲ YPATYBĖS

Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais, parengtais vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Apsaugos specialieji planai rengiami skelbiamų saugomais kultūros paveldo objektų ir steigiamų saugomomis vietovių teritorijų, apsaugos zonų riboms nustatyti ar pakeisti. Kultūros paveldo vertybių tvarkyba ir naudojimas vykdomi pagal specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus, strateginius planus, tikslines programas ir tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus. Kol objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, apsaugos zonos nėra nustatytos, joms taikomi LR Nekilnojamųjų kultūros paveldo apsaugos įstatymo (2004 m. rugsėjo 28 d. Nr. IX-2452) reikalavimai: kultūros paveldo objektų aplinkoje, kurių teritorija ir apsaugos zona nenustatytos, apriboti ar uždrausti darbus galima iki 500 metru atstumu nuo objekto. Visų archeologijos paveldo objektų tvarkybai yra nustatyta pagrindinė tikslinė konservacinė žemės naudojimo paskirtis. Kultūros paveldo objektams, esantiems regioninių parkų teritorijose, priežiūros, tvarkymo ir naudojimo sąlygas nustato patvirtinti šių parkų apsaugos reglamentai, parkų ribų bei jų zonų ribų ir tvarkymo specialieji planai. Kultūros paveldo objektų, vietovių teritorijose, jų apsaugos zonose veikla vykdoma vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu ir kitais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Atliekant miškų ūkio bei rekreacinės infrastruktūros planavimo bei projektavimo darbus kultūros paveldo objektų teritorijose, būtina juos derinti su Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Telšių ir Klaipėdos teritorinių padalinių specialistais. VĮ Telšių miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose yra 15 kultūros paveldo objektų.

1.3. MIŠKŲ URĖDIJOS TERITORIJOS CHARAKTERISTIKA
1.3.1. MIŠKŲ URĖDIJOS STRUKTŪRINIAI PADALINIAI

VĮ Telšių miškų urėdijos struktūra susideda iš miškų urėdijos administracijos ir miškų urėdijos struktūrinių padalinių: 8 girininkijų, medelyno, Medienos ruošos, prekybos ir techninio padalinio. Miškų urėdijos girininkijų apibūdinimas pateiktas žemiau patalpintoje lentelėje.

1.8 lentelė. **Girininkijų apibūdinimas**

Eil. Nr.	Girininkija	Plotas, ha			Kvartalai		Taksaciniai sklypai	
		bendras	miško žemės	medynų	skaičius, vnt.	vidutinis plotas, ha	skaičius, vnt.	vidutinis plotas, ha
1	Telšių	3852	3686	3387	105	36,7	2727	1,4
2	Ubiškės	4036	3967	3600	98	41,2	3144	1,3
3	Žarėnų	3293	3233	2984	88	37,4	2554	1,3
4	Varnių	5836	5005	4455	130	44,9	3541	1,6
5	Kulių	4020	3433	3169	77	52,2	2353	1,7
6	Mostaičių	3444	3316	3129	69	49,9	2882	1,2
7	Plungės	3313	3259	3111	84	39,4	2976	1,1
8	Platelių	8048	7453	6842	232	34,7	6922	1,2
Iš viso:		**35843**	**33352**	**30677**	**883**	**40,6**	**27099**	**1,3**

Šioje ir dalyje kitų, žemiau pateiktų, lentelių duomenys charakterizuoja tiesiogiai urėdijos valdomus valstybinės reikšmės miškus ir kitus miškų urėdijos valdomus plotus (keliai, girininkijų sodybos ir kt.).

Miško žemė sudaro 93,1 proc. bendro miškų ploto. Medynai dengia 92,0 proc. viso miško žemės ploto. Vidutinis girininkijos (miško žemė) plotas – apie 4,2 tūkst. ha (šalyje – 3,1 tūkst. ha). Pagal miško žemės plotą, didžiausios, kaip jau rašyta, urėdijoje yra Platelių (apie 7,5 tūkst. ha) ir Varnių (per 5,0 tūkst. ha) girininkijos, mažiausios – Žarėnų (per 3,2 tūkst. ha), Plungės (per 3,3 tūkst. ha) ir Mostaičių (per 3,4 tūkst. ha) girininkijos. Vidutinis kvartalo plotas – 40,6 ha, taksacinio sklypo – 1,3 ha. Dėl saugomų teritorijų, „Natura 2000“ teritorijų tinklo, miškų su apribotu režimu ploto, jų priskyrimo skirtingiems miškų pogrupiams, vidutinis taksacinis sklypas dar labiau susmulkėjo (2005 m. – 1,6 ha). Didžiausias vidutinis taksacinio sklypo plotas, dėl vyraujančių pelkinių, užmirkusių augaviečių ir nedidelio saugomų teritorijų ploto yra Kulių girininkijoje (1,7 ha), mažiausias – Plungės (1,1 ha) girininkijoje.

1.3.2. MIŠKŲ URĖDIJOS TERITORIJA PAGAL AUGAVIETES IR ŽEMĖS NAUDMENAS

Miškų augavietės. Kaip rašyta 2005 metų vidinės miškotvarkos projekte, nuo 1966 metų Lietuvos miškai tvarkomi pagal M. Vaičio ir B. Labanausko (1965 m.) paruoštą dirvožeminių–tipologinių (augaviečių) grupių klasifikaciją ir drėgnumą, uolienų litologiją bei stratigrafiją. Įgyvendintas privalomas (detalus arba supaprastintas) dirvožemių kartografavimas ir tyrimas, zonduojant kiekvieno sklypo dirvožemį iki 2 m gylio augavietei ir miško tipui nustatyti. Šiuo metodu 1966–1977 m. sutvarkyti visi Lietuvos miškai. Supaprastinti miško dirvožemių tyrimai pagal M. Vaičio metodiką anksčiau įvykdyti visuose šalies miškuose ir pakartoti vykdant planinę miškotvarką. Dėl lėšų trūkumo šie miško ūkiui reikalingi darbai pastaruoju metu nevykdomi.

Augavietės tipas miško žemės naudmenų sklypuose yra perrašytas iš ankstesnės miškotvarkos metu atlikto miško dirvožemių ir augaviečių kartografavimo duomenų. Miškų inventorizacijos metu jis vietomis patikslintas vizualiniu būdu, atsižvelgiant į sklypo augaliją ir reljefą.

Nustatant augavietę, atsižvelgta į vietovės reljefą, dirvožemį ir augaliją. Reljefą sklype charakterizuoja indeksai: Š – šlaitas, U – išreikštas mikroreljefas ir pan. Papildomai augavietė charakterizuojama aprašant miško tipą (pagal biogeocenotinę miško tipų klasifikaciją). Miško tipas

nustatomas pagal augaviečių tipų ir miško tipų atitikmenų normatyvą (Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijos 6 priedas). Taksoraštyje augavietė charakterizuota trim simboliais: dirvožemio drėgnumo, derlingumo laipsniu bei dirvožemio granuliometrinės sudėties charakteristika. Apibendrinta miško žemės augaviečių charakteristika pateikta žemiau patalpintoje 1.9 lentelėje

1.9 lentelė. **Miškų augaviečių charakteristika**
(skaitiklyje – plotas, ha; vardiklyje – proc. nuo viso augaviečių ploto)

Dirvožemio drėgnumo indeksas	Dirvožemio derlingumo indeksas					Iš viso
	a (labai nederlingi)	b (nederlingi)	c (derlingi)	d (labai derlingi)	f (ypač derlingi)	
II miškų grupė						
Š (šlaitų)		6 *0,1*	66 *0,8*	36 *0,4*		108 *1,3*
N (normalaus drėgnumo)		333 *4,1*	1972 *24,0*	496 *6,1*	12 *0,2*	2813 *34,4*
L (laikinai perteklingo drėgnumo)		180 *2,2*	766 *9,5*	321 *3,9*	4 0,0	1271 *15,6*
U (užmirkę)		24 *0,3*	167 *2,0*	213 *2,6*		404 *4,9*
P^n (pelkiniai durpiniai, nusausinti)	39 *0,5*	354 *4,3*	445 *5,5*	49 *0,6*		887 *10,9*
P (pelkiniai durpiniai, nenusausinti)	669 *8,2*	505 *6,2*	1420 *17,3*	95 *1,2*		2689 *32,9*
Iš viso:	**708** ***8,7***	**1402** ***17,2***	**4836** ***59,1***	**1210** ***14,8***	**16** ***0,2***	**8172** ***100,0***
III+IV miškų grupės						
Š, N (šlaitų, normalaus drėgnumo)	12 *0,0*	2375 *9,6*	5695 *23,0*	1176 *4,8*	7 *0,0*	9265 *37,4*
L (laikinai perteklingo drėgnumo)		2176 *8,8*	6410 *25,9*	1629 *6,6*	58 *0,2*	10273 *41,5*
U (nuolat užmirkę)		120 *0,5*	720 *2,9*	440 *1,8*	1 0,0	1281 *5,2*
P^n (pelkiniai durpiniai, nusausinti)	17 *0,1*	708 *2,9*	975 *3,9*	83 *0,3*		1783 *7,2*
P (pelkiniai durpiniai, nenusausinti)	315 *1,3*	690 *2,8*	1080 *4,3*	81 *0,3*		2166 *8,7*
Iš viso:	**344** ***1,4***	**6069** ***24,6***	**14880** ***60,0***	**3409** ***13,8***	**66** ***0,2***	**24768** ***100,0***
Visi miškai						
Š (šlaitų)		12 *0,0*	104 *0,3*	91 *0,3*		207 *0,6*
N (normalaus drėgnumo)	12 *0,0*	3022 *8,7*	8067 *23,1*	1701 *4,9*	20 *0,1*	12822 *36,8*
L (laikinai perteklingo drėgnumo)		2411 *6,9*	7213 *20,7*	1985 *5,7*	61 *0,2*	11670 *33,5*
U (nuolat užmirkę)		145 *0,4*	902 *2,6*	669 *1,9*	1 0,0	1717 *4,9*
P^n (pelkiniai durpiniai, nusausinti)	117 *0,3*	1132 *3,2*	1474 *4,3*	131 *0,4*		2854 *8,2*
P (pelkiniai durpiniai, nenusausinti)	1268 *3,6*	1350 *3,9*	2756 *7,9*	198 *0,6*		5572 *16,0*
Iš viso:	**1397** ***3,9***	**8072** ***23,1***	**20516** ***58,9***	**4775** ***13,8***	**82** ***0,3***	**34842** ***100,0***

Paaiškinimas: augavietė nustatoma miško žemei (išskyrus technologinės paskirties žemę), taip pat krūmynams, pelkėms ir pažeistai žemei.

Medynų plotų pasiskirstymas pagal augavietes ir medynų pasiskirstymas pagal miško tipų serijas pateiktas 7 ir 8 lentelėse, prieduose.

Dirvožemio ir reljefo ypatumai sudaro sąlygas augaviečių ir medynų išsidėstymui. Miškų urėdijos tiesiogiai valdomuose valstybinės reikšmės miškuose vyrauja laikinai normalaus drėgnumo (N hidrotopas – apie 37 proc.) ir laikinai perteklingo drėgnumo (L hidrotopas – apie 34 proc.), derlingos (c trofotopas – 59 proc.) – svarbiausios eglynų augavietės.

Miškų urėdijos miškuose dažniausiai aptinkamos normalaus drėgnumo derlingos (Nc) – per 23 proc. ir laikinai perteklingo drėgnumo derlingos (Lc) augavietės – apie 21 proc., kuriose auga per 71 proc. miškų urėdijos eglynų. Daug rečiau aptinkamos normalaus drėgnumo derlingos nederlingos (Nb) – apie 9 proc., pelkinės nenusausintos derlingos (Pc) – apie 8 proc., laikinai perteklingo drėgnumo derlingos (Lb) – apie 7 proc. ar laikinai perteklingo drėgnumo labai derlingos (Ld) – apie 6 proc., kaip ir Lc augavietės, pasižyminčios didžiausia dirvožemių įvairove (7 pav.).

Šalies valstybinės reikšmės miškuose dažniausiai aptinkamos N (40,6 proc.) ir L (38,4 proc.) hidrotopų bei c (36,4 proc.) ir b (30,7 proc.) trofotopų augavietės, vadinasi, urėdijos miškai yra kiek šlapesni, tačiau derlingesnių augaviečių.

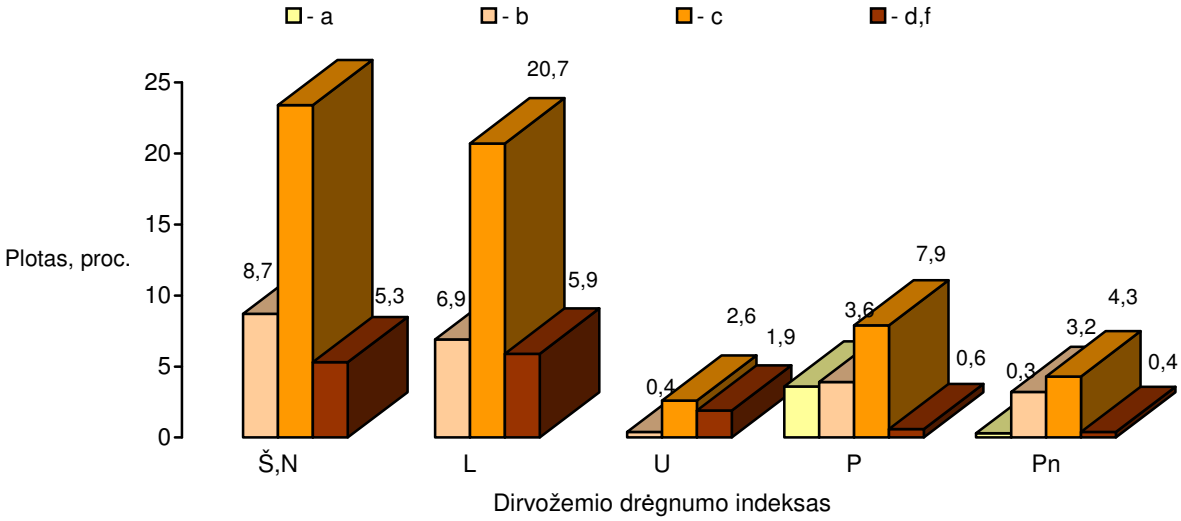

7 pav. Miško augaviečių ploto pasiskirstymas, proc.

Tipiškiausiose pušynų augavietėse (Šb, Nb ir Lb) auga per 45 proc. miškų urėdijos pušynų. Ąžuolynai daugiausiai išplitę Nd (per 53 proc.) ir Nc (apie 29 proc) augavietėse, juodalksnynai – tipiškiausiose savo Pc, Pd (32 proc.), Uc, Ud (21 proc) ir Pcn, Pdn (apie 16 proc.) augavietėse. Beržynai daugiausiai paplitę pelkinėse (per 33 proc.) ir Lc (daugiau kaip 26 proc.) augavietėse (1.10 lentelė ir 7 lentelė prieduose).

Pagal Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatus (Žin., 2008-04-19, Nr. 45-1702 su vėlesniais pakeitimais) netiksliniai medynai III–IV grupių miškuose užima 287 ha plotą, tai tesudaro per 1 proc., šių grupių medynų ploto. Daugiausia netikslinių medynų pagal vyraujančias medžių rūšis yra drebulynų poūkyje (155 ha), augančių Nc, Nd, Pcn ir Pdn naugavietėse. Netiksliniai eglynai, augantys Pb augavietėse (išskyrus III gr. medynus) sudaro apie 60 ha. Netiksliniai beržynai (išskyrus III gr. medynus), augantys Nb augavietėse sudaro apie 45 ha, pušynai, augantys Nd augavietėse – per 27 ha.

1.10 lentelė. **Medynų plotas pagal miškų augavietes**

Augavietė	Plotas, ha	Vyraujanti medžių rūšis (plotas, proc.)								
		P	E	Ą	B	J	D	Bt	Kt.	Iš viso
Na	12									0,0
Šb, Nb	2998	6,9	2,7		0,2					9,8
Šc, Nc	7638	4,4	17,0	0,6	2,6		0,1	0,1	0,1	24,9
Šd, Nd, Nf	1711		2,3	1,2	1,0		0,4	0,3	0,3	5,6
Lb	2382	4,5	2,9		0,4					7,8
Lc	6885	1,3	15,5		4,4	0,2	0,6	0,3		22,4
Ld, Lf	1935		2,2	0,3	1,6	0,9	0,4	0,9	0,1	6,3
Ub	135	0,2	0,2		0,1					0,5
Uc	705		0,4		0,9	0,9				2,3
Ud, Uf	590		0,1		0,2	1,5		0,2		1,9
Pa, Pb	1762	4,7	0,3		0,7					5,7
Pan, Pbn	1155	2,6	0,6		0,6					3,8
Pc, Pd	1483	0,1	0,3		2,2	2,2				4,8
Pcn, Pdn	1286	0,2	0,8		2,1	1,2				4,2
Iš viso:	**30677**	**24,9**	**45,3**	**2,1**	**17,0**	**6,9**	**1,5**	**1,8**	**0,5**	**100,0**

Potencialus augaviečių našumas paprastai išreiškiamas augavietėje augančių medynų vidutinio aukščio ar vidutinio skersmens reikšme brandos amžiuje (1.11 lentelė). Didžiausiu augaviečių našumu pasižymi pušynų (vid. aukštis 27–29 m) ir ąžuolynų (vid. aukštis 26–27 m) augavietės, mažiausiu našumu – juodalksnynų (vid. aukštis 22–24 m). Beržynai didžiausią vid. aukštį (28 m) pasiekia augdami Ld, Lf augavietėse.

Miškų urėdijos eglynai, vyraujantys miškuose medynai, didžiausią skersmenį pasiekia, augdami Nc, Nd, Nf ir Ud, Uf augavietėse.

1.11 lentelė. **Vidutinis brandžių medynų aukštis pagal augavietes**
(III–IV miškų grupės)

Augavietė	Vidutinis aukštis ir vidutinis skersmuo pagal vyraujančias medžių rūšis, m/cm						
	P	E	Ą	B	J	D	Bt
Šb, Nb	27,3/35,8	26,3/31,2		26,5/28,3			
Šc, Nc	28,8/35,2	27,3/32,6	26,1/55,8	27,4/29,9		27,9/31,8	16,0/16,0
Šd, Nd, Nf		26,2/32,8	27,0/50,0	27,5/29,2	22,0/28,0	26,1/29,4	16,7/17,1
Lb	28,1/35,2	26,1/30,3		26,8/28,9		27,4/32,4	
Lc	28,3/36,2	26,9/31,6		27,1/29,4	23,5/27,2	28,1/33,3	18,2/18,1
Ld, Lf		25,9/30,7		27,6/29,6	24,0/27,9	27,8/32,7	17,1/17,8
Ub	24,8/32,0	25,1/30,5					
Uc	24,8/32,3	25,8/31,2		23,7/25,3	23,6/26,7	25,9/30,2	17,6/16,4
Ud, Uf		27,3/33,7		25,1/26,8	24,3/28,0		16,4/16,5
Pa, Pb	17,9/24,6	21,2/24,3		17,2/18,1			
Pan, Pbn	21,3/27,0	23,0/27,5		20,6/22,6			
Pc, Pd	20,4/28,2	23,6/27,0		20,4/22,2	21,6/24,5		16,0/16,0
Pcn, Pdn	25,8/33,0	24,0/28,5		21,7/23,6	23,2/26,5		18,0/18,0
Vid. aukštis, m	**25,5**	**26,6**	**26,4**	**25,9**	**23,1**	**27,6**	**17,2**
Vid. skersmuo, cm	**32,7**	**31,5**	**53,6**	**28,1**	**26,4**	**32,2**	**17,7**

Vidutinis brandžių medynų tūris pagal augavietes parodytas žemiau patalpintoje lentelėje. Miškų urėdijos eglynų, vyraujančių miškuose medynų, didžiausias brandžių medynų vidutinis tūris viename hektare nustatytas Ud, Uf, Lc, ir Lb augavietėse, atitinkamai: 370 m^3, 363 m^3 ir 301 m^3. Didžiausias brandžių pušynų tūris nustatytas Lb (397 m^3/ha) ir Nc (388 m^3/ha) augavietėse. Brandūs urėdijos beržynai didžiausią savo vidutinį tūrį viename ha pasiekia augdami Nc (308 m^3) ir Lb (305 m^3) augavietėse, juodalksnynai – Ud, Uf (327 m^3) augavietėje.

1.12 lentelė. **Vidutinis brandžių medynų tūris pagal augavietes**
(III–IV miškų grupės)

Augavietė	Stiebų su žieve medienos tūris pagal vyraujančias medžių rūšis, m^3/ha						
	P	E	Ą	B	J	D	Bt
Šb, Nb	368	345		274			
Šc, Nc	388	347	284	308		348	165
Šd, Nd, Nf		326	250	279	247	291	175
Lb	397	357		305		385	
Lc	412	363		301	257	379	213
Ld, Lf		318		296	296	343	183
Ub	355	337					
Uc	312	319		231	309	361	184
Ud, Uf		370		279	327		163
Pa, Pb	200	270		119			
Pan, Pbn	294	330		194			
Pc, Pd	217	322		175	296		132
Pcn, Pdn	351	321		219	316		180
Vid. tūris, m^3/ha	**346**	**350**	**272**	**277**	**307**	**350**	**186**

Pagal miško dirvožemių granuliometrinę sudėtį, reikšmingą dirvodaros procesams, dirvožemio hidroterminiam režimui, maisto medžiagų akomuliacijai, augalijai, miško želdinimui ir jo eksploatacijai, vyrauja lengvi (smėlis, žvyras) mineraliniai dirvožemiai, sudarantys apie 34 proc. Mažesnius plotus užima organiniai (per 24 proc.) ir dvinariai mineraliniai dirvožemiai (per 24 proc.).

Miško dirvožemių granuliometrinė sudėtis (plotas, proc.):

Mineraliniai **- 75,8 proc.**

iš jų:

- lengvi (smėlis, žvyras) - 33,8 proc.;
- dvinariai (lengvi ant sunkių – podirvis slūgso 0,5 m ir giliau) - 22,3 proc.;
- sunkūs (priemolis, molis) - 19,7 proc.

Organiniai **- 24,2 proc.**

Pušynai labiausiai išplitę lengvos mechaninės sudėties dirvožemiuose – apie 62 proc., eglynai – lengvuose (apie 39 proc.) ir sunkiuose (29 proc.). Ąžuolynai paplitę sunkiuose (49 proc.) ir dvinariuose (46 proc.) dirvožemiuose. Beržynai dažniausiai išplitę mineraliniuose dvinariuose (29 proc.), drebulynai – mineraliniuose dvinariuose (38 proc.) ir mineraliniuose sunkiuose (per 32 proc.) dirvožemiuose. Apie 48 proc. miškų urėdijos juodalksnynų ir per 33 proc. beržynų paplitę organiniuose dirvožemiuose.

1991 metų miškotvarkos duomenimis, urėdijos miškuose vyrauja velėniniai jauriniai, silpnai nujaurėję (per 23 proc.) ir velėniniai jauriniai, glėjiški (apie 22 proc.) dirvožemiai. Rečiau aptinkami jauriniai, silpnai nujaurėję (apie 16 proc.) ar jauriniai glėjiški (apie 13 proc.) dirvožemiai [23, 25].

Miško tipai – seniausiai šalyje nustatomas miško tipologinis vienetas. Urėdijos miškuose dažniausiai aptinkami: kiškiakopūstinis (ox – apie 25 proc.), mėlyninis-kiškiakopūstinis (mox – per 22 proc.), rečiau – brukninis-mėlyninis (vm – 9 proc.), mėlyninis (m – 8 proc.), žibuoklinis-kiškiakopūstinis (apie 6 proc.), viksvinis (c) ar garšvinis (aeg) – po 4 proc. miško tipas (detaliau 8 lentelėje, prieduose).

Žemės naudmenos. Bendras žemės plotas suskirstytas naudmenomis prisilaikant Žemės kadastro reikalavimų, o miško žemė suskirstyta į naudmenas pagal Miškų įstatymą (Žin, 1994, Nr. 96-1872; 2001, Nr. 108-3902).

Miško žemė sudaro 93,1 proc., o apaugusi mišku žemė (medynai) – 85,6 proc. bendro urėdijos miškų ploto (šalyje, atitinkamai: 95,8 ir 89,9 proc.). Nuo 2005 m. miškotvarkos miško žemės dalis nesikeitė.

Medynai dengia 92,0 proc. miško žemės (vidutiniškai šalyje – 93,5 proc.). Dirbtinai atkurti ir įveisti medynai bei vykmečio miško želdiniai urėdijos miškuose sudaro 35,3 proc. (vidut. šalyje – 34,3 proc.) viso medynų ploto. Ketvirtos grupės miškuose tokių medynų yra net 41 proc.

Neapaugusi mišku miško žemė užima 1141 ha, arba 3,2 proc. (šalies valstyb. reikšmės miškuose – 3,6 proc.), iš jos kirtavietės – 1,4 proc. (2,5 proc.), miško aikštės – 1,2 proc. (0,5 proc.), žuvę medynai – 0,5 proc. (vidut. šalies valstyb. reikšmės miškuose – 0,1 proc.), žemė, skirta miškui įveisti – 0,2 proc. (0,4 proc.).

Ne miško žemei tenka 6,9 proc. (2491 ha) bendro miškų urėdijos tiesiogiai valdomų miškų ploto. Didžiąją ne miško žemės dalį užima pelkės (6,5 proc.) ir vandenys (0,3 proc.).

Detalesnis žemės pasiskirstymas pagal naudmenų grupes ir administracinius vienetus, girininkijas, miškų grupes ir kadastro vietoves parodytas 1–6 lentelėse, patalpintose prieduose.

1.13 lentelė. **Miškų plotas pagal žemės naudmenas ir miškų grupes**

Žemės naudmenų grupė	Miškų grupė (plotas, ha)				Iš viso	
	I	II	III	IV	ha	proc.
Miško žemė						
Apaugusi mišku žemė (medynai), iš viso	1687	6152	4773	18065	30677	85,6
iš jos – miško želdinių žemė (kult. k. medynai)*	335	1288	1798	7405	10826	35,3
Neapaugusi mišku žemė, iš viso	31	203	310	597	1141	3,3
iš jos: - miško kirtavietės		7	64	421	492	1,4
- žuvę medynai	16	78	50	23	167	0,5
- miško aikštės	15	116	171	115	417	1,2
- žemė, skirta miškui įveisti		2	25	34	61	0,2
- kita žemė (mažieji miško karjerai ir kt.)				4	4	0,0
Miško dauginamosios medžiagos išauginimo žemė (miško daigynai, sėklinės plantacijos ir kt.)			24	42	66	0,2
Technologinės paskirties miško žemė	29	146	127	501	803	2,2
Kitos paskirties žemė (miško sandėliai, pašarinės miško aikštelės, laukymės, poilsiavietės ir kt.)	50	302	162	151	665	1,8
Iš viso miško žemės	**1797**	**6803**	**5396**	**19356**	**33352**	**93,0**
Ne miško žemė						
Vandenys	4	36	14	36	90	0,3
Pelkės	135	1513	287	378	2313	6,5
Užstatyta žemė				4	4	0,0
Kita (trasos, nenaudojama, pažeista žemė)		4	22	58	84	0,2
Iš viso ne miško žemės	**139**	**1553**	**323**	**476**	**2491**	**7,0**
Bendras miškų plotas	**1936**	**8356**	**5719**	**19832**	**35843**	**100,0**
Iš jo – nusausintas plotas	129	839	702	4877	6547	18,3

** - miško želdinių žemės plotas, nuo bendro medynų ploto*

1.3.3. MIŠKŲ URĖDIJOS MIŠKO ŽEMĖ PAGAL FUNKCINĘ PASKIRTĮ

Pagal ūkininkavimo tikslus, ūkininkavimo režimą ir pagrindinę funkcinę paskirtį miškai skirstomi į keturias grupes (I gr. – rezervatinius, II gr. – specialios paskirties, III gr. – apsauginius, IV gr. – ūkinius). Nuo 2015-12-09 miškai miškų grupėmis priskiriami aplinkos ministro įsakymu pagal Valstybinės miškų tarnybos parengtus miškų priskyrimo miškų grupėms planus.

VĮ Telšių miškų urėdijos miškai į grupes ir pogrupius suskirstyti vadovaujantis iki 2015-12-09 galiojusiu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr.1171 „Dėl miškų priskyrimo miškų grupėms tvarkos aprašo ir Miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvų patvirtinimo“ (LR Vyriausybės 2010 m. balandžio 21 d. nutarimo Nr. 855 redakcija) patvirtintais normatyvais (Žin., 2001, Nr. 84-2931; 2008, Nr. 68-2588; 2010, Nr. 77-3949). Vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrančių apsaugos juostos išskirtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos

ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 „Dėl paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklių patvirtinimo“ (LR aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymo Nr. D1-98 redakcija), (Žin., 2001, Nr. 95-3372; 2007, Nr. 23-892 su vėlesniais pakeitimais).

Pagal dominuojančias funkcijas miškų grupės skirstomos į pogrupius. Miškų pogrupiu suprantama miško teritorijos dalis, naudojama vienam svarbiausiam tikslui (rezervatiniam, apsauginiam, rekreaciniam, mokslo ir mokymo, paminklosaugos, gamybos ir kt.). Miško masyvas, jo dalis, kvartalas ar sklypas tuo pačiu metu atliekantis kelias funkcijas (pvz. – vandens apsaugos ir rekreacines), priskiriamas tik vienam (pagal svarbiausią funkciją) pogrupiui.

Mažiausias miško pogrupiui priskiriamas plotas yra taksacinis sklypas. Atskiros sklypo dalys su skirtingu ūkiniu režimu į pogrupius neskirstomos. Visas sklypas priskiriamas tam pogrupiui, kuris užima didesnę sklypo dalį. Kai sklypo dalių ūkinis režimas labai skiriasi, formuojami keli atskiri sklypai pagal miško funkciją.

Gamtos ir kultūros paveldo objektai, įskaitant šių objektų teritoriją ir apsaugos zoną, priskiriami pogrupiui, kai šie objektai užima ne mažiau kaip pusę taksacinio sklypo. Kai minėti objektai užima nedidelį plotą ir neišskiriami atskiru sklypu, jie pažymimi tik planinėje medžiagoje sutartiniais ženklais ir aprašomi taksoraštyje, nurodant apsaugos zonos plotį.

Miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškai suskirstyti į šiuos pogrupius:

Rezervatiniai miškai – miškai, esantys valstybinių rezervatų, valstybinių parkų rezervatų, biosferos monitoringo teritorijų rezervatų, rezervatinių apyrubių teritorijose[5].

Draustinių miškai – miškai, esantys telmologiniuose, pedologiniuose, botaniniuose, zoologiniuose, botaniniuose-zoologiniuose, miško genetiniuose draustiniuose, šių rūšių draustiniuose, esančiuose valstybiniuose parkuose ir biosferos monitoringo teritorijose, taip pat kraštovaizdžio ir kitų draustinių dalyse, kuriose saugomos biologinės vertybės[6] (II miškų grupės režimas); miškai, esantys geologiniuose, geomorfologiniuose, hidrografiniuose, kultūriniuose draustiniuose, šių rūšių draustiniuose, esančiuose valstybiniuose parkuoseir biosferos monitoringo teritorijose, taip pat kraštovaizdžio draustinių dalyse, kuriose nėra biologinių vertybių[7] (III miškų grupės režimas). Valstybinių draustinių sąrašai bei jų ribos, patvirtintos LR Vyriausybės 1997 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr.1486 (Žin., 1998, Nr. 1-9 su vėlesniais pakeitimais).

Saugomų gamtinio kraštovaizdžio objektų, buveinių ir gamtos išteklių sklypų miškai – miškai, esantys saugomų gamtinio kraštovaizdžio objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose, saugomų buveinių teritorijose ir saugomuose gamtos išteklių sklypuose[8].

Miško parkai – intensyviai rekreacijai naudojami ne mažesnio kaip 3 ha ploto miškai su atitinkama rekreacine įranga ir infrastruktūra, jeigu juose yra masinių renginių vieta arba stovyklavietė, arba ne mažiau kaip trys iš išvardintų rekreacinės infrastruktūros objektų: poilsiavietės, paplūdimiai, sporto, žaidimų, apžvalgos, automobilių stovėjimo aikštelės, pėsčiųjų, dviračių, slidinėjimo, jodinėjimo takai (trasos) su atitinkama rekreacine įranga (informaciniais stendais, pavėsinėmis, apžvalgos bokšteliais, sanitariniais mazgais, suolais, laužavietėmis, žaidimų ir sporto įranga, dekoratyviniais meniniais akcentais ir panašiai); teritorijų planavimo dokumentuose pažymėtos vandens turizmo trasos; ne mažesnio kaip 3 ha ploto valstybinių parkų miškai, kuriuose yra įrengtas pažintinis takas; ne mažesnio kaip 3 ha ploto rekreaciniai miškai (išskyrus miestų ir kurortų miškus) prie viešąsias paslaugas teikiančių rekreacinių objektų, priskiriami teritorijų planavimo proceso metu atsižvelgiant į esamą rekreacinę įrangą, infrastruktūrą ir lankytojų srautų intensyvumą[9].

Rekreaciniai miško sklypai – rekreaciniam naudojimui suformuoti iki 50 ha ploto miško sklypai su rekreacine įranga (poilsiavietėmis, lauko baldais, maudyklėmis, pavėsinėmis, dekoratyviniais akcentais ir panašiai)[10].

Priešerozinia miškai – miškai, esantys erozijai palankiose vietovėse, tai – daubų ir skardžių šlaitai, statūs ($\geq 15^0$) upių slėnių, ežerų ir kitų vandens telkinių šlaitai (raguvos, nuošliaužų vietos, lengvai pustomi, atviri ar rekultivuojami smėlynai, karstinio regiono intensyvaus karsto zonų IV grupės žemės.

[5-10] Miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvai: 1-3, 5, 6, 10, 11 punktai

Valstybinių parkų apsauginių zonų miškai – miškai, esantys valstybinių parkų viduje nustatytose zonose[11].

Valstybinių rezervatų ir valstybinių parkų apsaugos zonų miškai – miškai, esantys valstybinių rezervatų ir valstybinių parkų apsaugos zonose[12].

Kelių apsauginės ir estetinės reikšmės miškai – miškai, esantys iki 100 metrų nuotoliu nuo magistralinių ir krašto kelių miško sklypai, kuriuose yra: a) ąžuolynų, klevynų, liepynų ar maumedynų, augančių visose augavietėse; b) pušynų, augančių sausose ir drėgnose (Š, N, L) augavietėse ir turinčių estetinę vertę; c) medynų, esančių 50 metrų nuotoliu nuo poilsio ar automobilių stovėjimo aikštelių. Priskyrimas atliekamas sklypų ribomis[13].

Laukų apsauginiai miškai – miškai, atliekantys laukų apsaugines funkcijas. Jiems priskiriami visi pavieniai (iki 1 ha ploto), tarp žemės ūkio naudmenų įsiterpę miškai; pavieniai 1,1–5,0 ha ploto miškai, nuo artimiausio didesnio kaip 5 ha miško nutolę toliau kaip 400 metrų; grupės mažų (iki 5 ha) miškų, kurių bendras plotas neviršija 10 ha, o tarpusavio atstumas – ne mažesnis kaip 100 metrų[14].

Miško sėkliniai medynai – sėkliniai medynai, priskirti selekcinės sėklininkystės objektų miškams ir skirti vertingų medynų genofondo išsaugojimui, miško selekcijos plėtrai[15].

Vandens telkinių apsaugos zonų miškai – miškai, esantys paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų teritorijose prie ilgesnių kaip 50 km upių ir ant tokių upių įrengtų tvenkinių bei prie ežerų ir tvenkinių, kurių plotas didesnis kaip 50 ha. Vandens telkinių apsaugos zonoms pagal Aplinkos ministerijos nustatytus reikalavimus priskiriama[16]:

- miškai prie Nemuno, Neries bei prie ežerų ir tvenkinių, kurių plotas didesnis kaip 200 ha išskiriamos 500 m pločio apsaugos zonos;
- miškai prie ilgesnių kaip 50 km upių, išskyrus Nemuną ir Nerį, ir ant tokių upių įrengtų tvenkinių bei prie ežerų ir tvenkinių, kurių plotas 50–200 ha.
- miškai prie trumpesnių kaip 50 km upių, ežerų ir tvenkinių, kurių plotas mažesnis kaip 50 ha; miestų ir miestelių teritorijose prie visų vandens telkinių nustatomos vandens telkinių apsaugos juostos.

Ūkiniai miškai – tai visi kiti likusieji miškai, nepriskirti I–III miškų grupėms. Jų funkcinė paskirtis – nepertraukiamai tiekti šalies ūkio ir gyventojų reikmėms medieną, laikantis aplinkosaugos reikalavimų ir nenualinant miškų, valyti orą, palaikyti gruntinio vandens lygį ir užtikrinti biologinę įvairovę[17].

Apsaugos zonos išskiriamos ištisais miško kvartalais ar jų dalimis, kurios atribotos keliais, proskynomis ar kitomis aiškiomis ribomis. Zonų ribas derinant prie kvartalinių ar kitų aiškių linijų, apsaugos zonos plotis atskirose atkarpose gali būti didinamas arba mažinamas iki 25 proc.

Reikia pažymėti, kad 1995 m. pradėtas Lietuvos miškų skirstymas į keturias grupes leidžia tinkamai sureguliuoti ūkinį režimą, atsižvelgiant į gamtosaugos reikalavimus racionaliai vykdyti teritorinio planavimo darbus, siekti ekonominių, ekologinių ir socialinių miško funkcijų subalansavimo.

VĮ Telšių miškų urėdijos miškai į miškų grupes ir pogrupius suskirstyti vadovaujantis Telšių, Plungės, Skuodo rajonų ir Rietavo savivaldybių miškų priskyrimo miškų grupėms sąrašais ir schemomis, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 21 d. nutarimu Nr. 1651 (LRV 2010 m. gegužės 26 d. nutarimo Nr. 645 redakcija – Telšių r. sav., LRV 2012 m. birželio 27 d. nutarimo Nr. 780 redakcija – Skuodo r. sav., LRV 2015 m. rugsėjo 10 d. nutarimo Nr. 971 redakcija – Plungės r. sav., LRV 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1811 redakcija – Rietavo sav.) ,,Dėl Alytaus, Klaipėdos, Marijampolės, Šiaulių, Tauragės, Telšių, Utenos ir Vilniaus apskričių miškų priskyrimo miškų grupėms pakeitimo“.

Miško žemės pasiskirstymas miškų grupėmis ir girininkijomis parodytas 1.14 lentelėje ir 8 pav. I grupės (rezervatiniai) miškai (miško žemė) – miškai paliekami natūraliai augti, juose uždrausta bet kokia ūkinė veikla, sudaro 5,4 proc. (šalies valstyb. reikšmės miškuose – 2,4 proc.), **II grupės** (specialios paskirties) miškai, kuriuose ūkininkavimo tikslas – išsaugoti arba atkurti miško ekosistemas (IIA), formuoti ir išsaugoti rekreacinę miško aplinką (IIB), sudaro 20,5 proc.

[11-17] Miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvai: 12, 13, 15-19 punktai.

(šalies v. r. m. – 15,5 proc.) viso miško žemės ploto, iš jų ekosistemos apsaugos miškai – 19,4 proc. (šalies v. r. m. – 10,7 proc.), rekreaciniai – 1,1 proc. (šalies v. r. m. – 4,7 proc.). III grupės (apsauginiai) miškai, kuriuose turi būti formuojami produktyvūs medynai, galintys atlikti dirvožemio, oro, vandens, žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas, užima 16,2 proc. (šalies v. r. m. – 11,0 proc.), IV grupės (normalaus kirtimo amž. ūkiniai), kuriuose formuojami produktyvūs medynai, galintys nepertraukiamai tiekti medieną – 57,9 proc. (šalies v. r. m. – 71,1 proc.). Dėl didelio saugomų teritorijų ploto, miškų urėdijos miškuose rezervatinių, specialiosios paskirties ir apsauginių miškų dalys didesnės, o ūkinių miškų dalis yra gerokai mažesnė nei vidutiniškai šalyje.

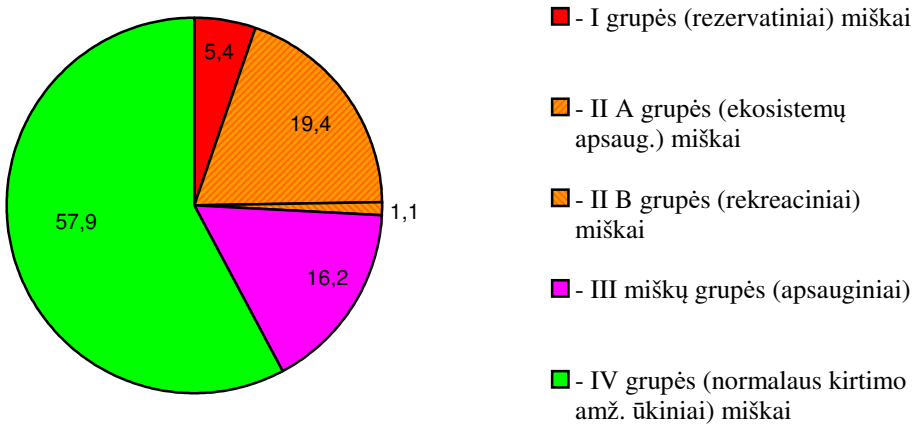

8 pav. Miško žemės pasiskirstymas miškų grupėmis, proc.

Atskirose miškų urėdijos girininkijose miškų pasiskirstymas miškų grupėmis, priklausomai nuo saugomų teritorijų ploto, jų funkcinės paskirties, yra labai nevienodas (1.14 lentelė).

Rezervatinių (I grupės) miškų yra tik Platelių (16,6 proc.) ir Varnių (11,3 proc.) girininkijose, kurių teritorijose yra įsteigti Žemaitijos nacionalinis ir Varnių regioninis parkai. Didžiausia specialiosios paskirties (II grupės) miškų dalis yra Kulių (per 56 proc.) ir jau minėtose Varnių (per 34 proc.) bei Platelių (apie 25 proc.) girininkijose, kuriose gausu draustinių su II miškų grupės ūkiniu režimu. Didžiausia apsauginių (III gr.) miškų dalis yra jau aukščiau minėtose Varnių (per 29 proc.) ir Platelių (apie 29 proc.) girininkijose, kuriose yra daug III miškų grupės valstybinių parkų draustinių. Ūkinių (IV gr.) miškų dalis didžiausia yra Ubiškės ir Mostaičių (apie 92 proc.), kiek mažesnė – Plungės (apie 85 proc.) girininkijose, kurių teritorijose labai mažai saugomų teritorijų. Detalesni duomenys apie miškų pasiskirstymą miškų grupėmis ir pogrupiais pateikti 4 ir 9 lentelėse, prieduose.

Pasikeitus miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvui, 2015 metų miškotvarkos metu vandens telkinių apsaugos zonos nebeišskirtos palei Sruoją–Lūšinę, Šerkšnę–Markiją, Salantą, Alantą, Žvelsą, Pateklą–Tausalą, Šatriją, Mišupę, Mastupį, Sausdravą, Žvizdrę, Gervainį, kurios yra trumpesnės kaip 50 km, o palei Miniją, Virvyčią (Virvytę) ir kitas upes miškų urėdijos upes, ilgesnes kaip 50 km, išskirtos 2,5 karto siauresnės (200 m) vandens telkinių apsaugos zonos.

1.14 lentelė. **Miško žemės pasiskirstymas miškų grupėmis ir pogrupiais pagal girininkijas**
(pagal Miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvus, galiojusius iki 2015-12-09)

Miškų grupės ir pogrupiai	Telšių	Ubiškės	Žarėnų	Varnių	Kulių	Mostaičių	Plungės	Platelių	Iš viso	
									ha	proc.
I grupės miškai (rezervat.)				**564**				**1233**	**1797**	**5,4**
II grupės miškai (specialios paskirties miškai), iš viso	**607**		**453**	**1713**	**1930**	**2**	**243**	**1855**	**6803**	**20,4**
A. Ekosistemų apsauginiai miškai	***592***		***444***	***1682***	***1930***	***2***	***163***	***1631***	***6444***	***19,3***
Saugomų gamtinio kraštovaizdžio objektų, buveinių ir gamtos išteklių skl. miškai				*7*				*422*	*429*	*1,3*
Draustinių (ar jų dalių) miškai	*582*		*441*	*1675*	*1930*		*121*	*1209*	*5958*	*17,8*
Priešeroziniai miškai	*10*		*3*			*2*	*42*		*57*	*0,2*
B. Rekreaciniai miškai	***15***		***9***	***31***			***80***	***224***	***359***	***1,1***
Miško parkai								*202*	*202*	*0,6*
Rekreaciniai miško sklypai	*15*		*9*	*31*			*80*	*22*	*157*	*0,5*
III grupės (apsauginiai) miškai, iš viso	**704**	**337**	**175**	**1471**	**35**	**278**	**249**	**2147**	**5396**	**16,2**
Laukų apsauginiai miškai				*4*					*4*	*0,0*
Kelių apsauginės ir estetinės reikšmės miškai	*38*							*7*	*45*	*0,2*
Draustinių (ar jų dalių) miškai	*56*	*90*	*102*	*394*				*729*	*1371*	*4,1*
Valstybinių parkų apsauginių apsauginiai miškai				*300*				*1288*	*1588*	*4,8*
Valstybinių rezervatų ir valstybinių parkų apsaugos zonų (išorinių) miškai				*748*				*93*	*841*	*2,5*
Vandens telkinių apsauginių zonų miškai	*610*	*247*	*73*	*24*	*35*	*278*	*249*	*31*	*1547*	*4,6*
IV grupės (ūkiniai) miškai	**2375**	**3630**	**2605**	**1257**	**1468**	**3036**	**2767**	**2218**	**19356**	**58,0**
Iš viso	**3686**	**3967**	**3233**	**5005**	**3433**	**3316**	**3259**	**7453**	**33352**	**100,0**

Miškų inventorizacijos metu (2015 m.) nustačius, kad priskirta miškų grupė ir pogrupis neatitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. 1171 „Dėl miškų priskyrimo miškų grupėms tvarkos aprašo ir Miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvų patvirtinimo“ (LR Vyriausybės 2010 m. gegužės 26 d. nutarimo Nr. 645 ir 2012 m. birželio 27 d. nutarimo redakcijos) patvirtintų normatyvų (Žin., 2001, Nr. 84-2931; 2010, Nr. 64-3156 ir 2012, Nr. 78-4044) ir vandens telkinių apsaugos zonoms ir pakrančių apsaugos juostoms išskirti nustatytų parametrų (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 „Dėl paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklių patvirtinimo“ (LR aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymo Nr. D1-98 redakcija) (Žin., 2001, Nr. 95-3372; 2007, Nr. 23-892 su vėlesniais pakeitimais)), įrašyta projektuojama miškų grupė ir pogrupis, atitinkantis galiojusius iki 2015-12-09 normatyvus. Visi miškų grupių ir pogrupių pakeitimai pateikti projektuojamų miškų grupių ir pogrupių schemoje.

1.3.4. MIŠKŲ URĖDIJOS MEDYNŲ DENDROMETRINĖ CHARAKTERISTIKA

Spygliuočių medynai urėdijos miškuose auga 21,6 tūkst. ha plote (1.15 lentelė). Jie sudaro didžiąją miškų dalį (70,4 proc.). Minkštųjų lapuočių medynai paplitę 9,2 tūkst. ha (27,3 proc.) plote, kietieji lapuočiai sudaro 2,3 proc. medynų ploto.

1.15 lentelė. **Medynų plotas pagal vyraujančias medžių rūšis ir miškų grupes**

Medynai	Miškų grupė (plotas, ha)				Iš viso	
	I	II	III	IV	ha	proc.
Spygliuočiai, iš viso	**1241**	**3791**	**3328**	**13229**	**21589**	**70,4**
pušynai	708	1230	1273	4434	7645	24,9
eglynai	533	2552	2043	8780	13908	45,4
maumedynai		9	12	15	36	0,1
Kietieji lapuočiai, iš viso	**52**	**167**	**203**	**280**	**702**	**2,3**
ąžuolynai	51	138	185	256	630	2,1
uosynai	1	9	14	16	40	0,1
kiti medynai		20	4	8	32	0,1
Minkštieji lapuočiai, iš viso	**394**	**2194**	**1242**	**4556**	**8386**	**27,3**
beržynai	260	1285	758	2914	5217	17,0
juodalksnynai	85	660	268	1096	2109	6,9
drebulynai	9	121	52	279	461	1,5
baltalksnynai	38	122	160	235	555	1,8
liepynai ir kt medynai	2	6	4	32	44	0,1
Visi medynai	**1687**	**6152**	**4773**	**18065**	**30677**	**100,0**
Proc.	***5,5***	***20,0***	***15,6***	***58,9***	***100,0***	

Didžiausią plotą urėdijos miškuose užima eglynai (45,4 proc.). Pušynai paplitę 24,9 proc. ploto. Rečiau aptinkami beržynai (17,0 proc.), juodalksnynai (6,9 proc.), rečiausiai – ąžuolynai (2,1 proc.), baltalksnynai (1,8 proc.), drebulynai (1,5 proc.) ir kiti medynai (0,4 proc.). Apie 77 proc. visų miškų urėdijos spygliuočių medynų, per 69 proc. – minkštųjų lapuočių ir apie 69 proc. – kietųjų lapuočių medynų auga III–IV miškų grupės miškuose. I miškų grupėje spygliuočiai užima apie 74 proc., minkštieji lapuočiai – per 23 proc. medynų ploto.

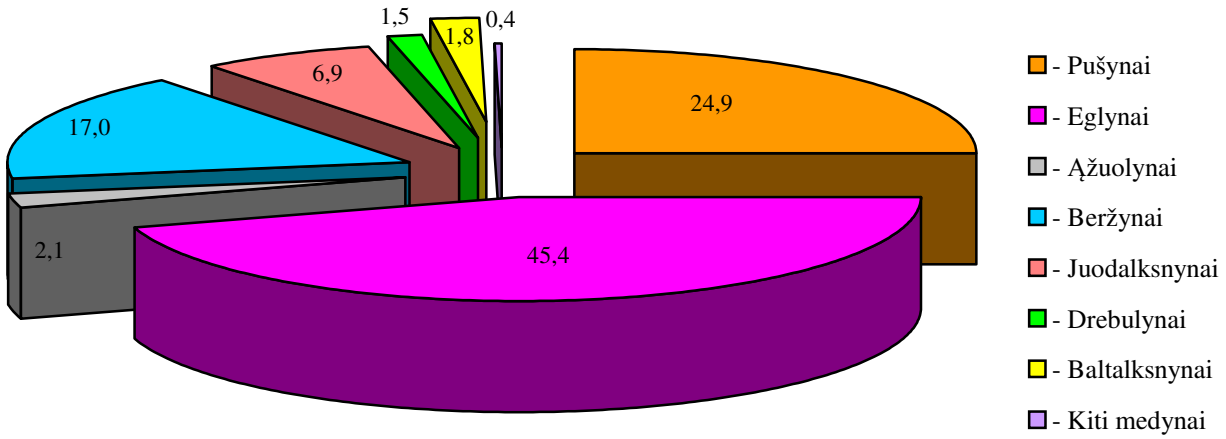

9 pav. Medynų plotas pagal vyraujančias medžių rūšis, proc.

Medynų ploto pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis pagal girininkijas parodytas žemiau patalpintoje 1.16 lentelėje. Didžiausia spygliuočių, vienų vertingiausių medynų, dalis yra Plungės (84 proc.), Telšių (78 proc.), Žarėnų (76 proc.) ir Platelių (73 proc.) girininkijose. Priklausomai nuo augaviečių sąlygų ir kitų veiksnių, didžiausia pušynų dalis yra jau minėtose Telšių

(39 proc.) ir Plungės (34 proc.) girininkijose, eglynų – Mostaičių (61 proc.), Platelių (53 proc.) ir Plungės (50 proc.) girininkijose.

1.16 lentelė. **Medynų ploto pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis pagal girininkijas**

Eil. Nr.	Girininkija	Vyraujanti medžių rūšis (ha/*proc.*)								Iš viso (ha/proc.)
		P	E	Ą	B	J	D	Bt	Kitos rūšys	
1	Telšių	1320 *39*	1336 *39*	55 *2*	476 *14*	140 *4*	23 *1*	32 *1*	5	3387 *100*
2	Ubiškės	871 *24*	1387 *39*	18	889 *25*	120 *3*	173 *5*	119 *3*	23 *1*	3600 *100*
3	Žarėnų	883 *30*	1372 *46*	13	477 *16*	114 *4*	15	93 *3*	17 *1*	2984 *100*
4	Varnių	1417 *30*	1258 *28*	159 *4*	1015 *23*	339 *8*	113 *3*	116 *3*	38 *1*	4455 *100*
5	Kulių	440 *14*	1521 *49*	8	616 *19*	541 *17*	28 *1*	6	9	3169 *100*
6	Mostaičių	277 *9*	1886 *61*	7	492 *16*	440 *14*	10	12	5	3129 *100*
7	Plungės	1063 *34*	1578 *50*	17 *1*	264 *8*	118 *4*	17 *1*	50 *2*	4	3111 *100*
8	Platelių	1374 *20*	3570 *53*	353 *5*	988 *14*	297 *4*	82 *1*	127 *2*	51 *1*	6842 *100*
Iš viso		**7645** ***25***	**13908** ***45***	**630** ***2***	**5217** ***17***	**2109** ***7***	**461** ***2***	**555** ***2***	**152** ***0***	**30677** ***100***

Minkštųjų lapuočių daugiausiai yra šlapesnių augaviečių Varnių (38 proc.), Kulių (37 proc.) ir derlingesnių – Ubiškės (36 proc.) girininkijų miškuose. Beržynų dalis didžiausia yra, jau minėtose, Ubiškės (25 proc.) ir Varnių (23 proc.), juodalksnynų – Kulių (17 proc.) ir Mostaičių (14 proc.), ąžuolynų – Platelių (5 proc.) ir Varnių (4 proc.), drebulynų – Ubiškės (5 proc.), baltalksnynų – Ubiškės (3 proc.) girininkijų miškuose.

Miškų urėdijos tiesiogiai valdomuose IV grupės miškuose yra likę 5 ha brandžių, nusakintų pušynų (Ubiškės g-ja, 56 kv., 36 skl.).



Daugiau kaip 45 proc. medynų žemės miškų urėdijoje dengia eglynai (nuotr. iš urėdijos archyvo)

2015 metais urėdijos miškuose inventorizuota 32,6 tūkst. m^3 pavienių medžių (pušų – 9,3 tūkst. m^3, ąžuolų – 6,2 tūkst. m^3, beržų – 5,9 tūkst. m^3, eglių – 4,2 tūkst., juodalksnių – 3,2 tūkst. m^3, drebulių – 1,0 tūkst. m^3, uosių – 0,9 tūkst. m^3, baltalksnių – 0,8 tūkst. m^3, klevų – 0,5 tūkst. m^3, liepų – 0,4 tūkst. m^3 ir kitų medžių rūšių – 0,3 tūkst. m^3), iš jų apie 27 proc.

(8,8 tūkst. m^3) inventorizuota neapaugusiuose ir ne miško plotuose. Pavienių medžių sąvoka išlikusi tik Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijoje, kituose dokumentuose tai – biologinei įvairovei svarbūs, rinktiniai, priedangos medžiai. Pavieniai medžiai plyno kirtimo biržėse yra viena iš pastaruoju metu masiškai diegiamų gamtosaugos priemonių kertant mišką pagrindiniais kirtimais.

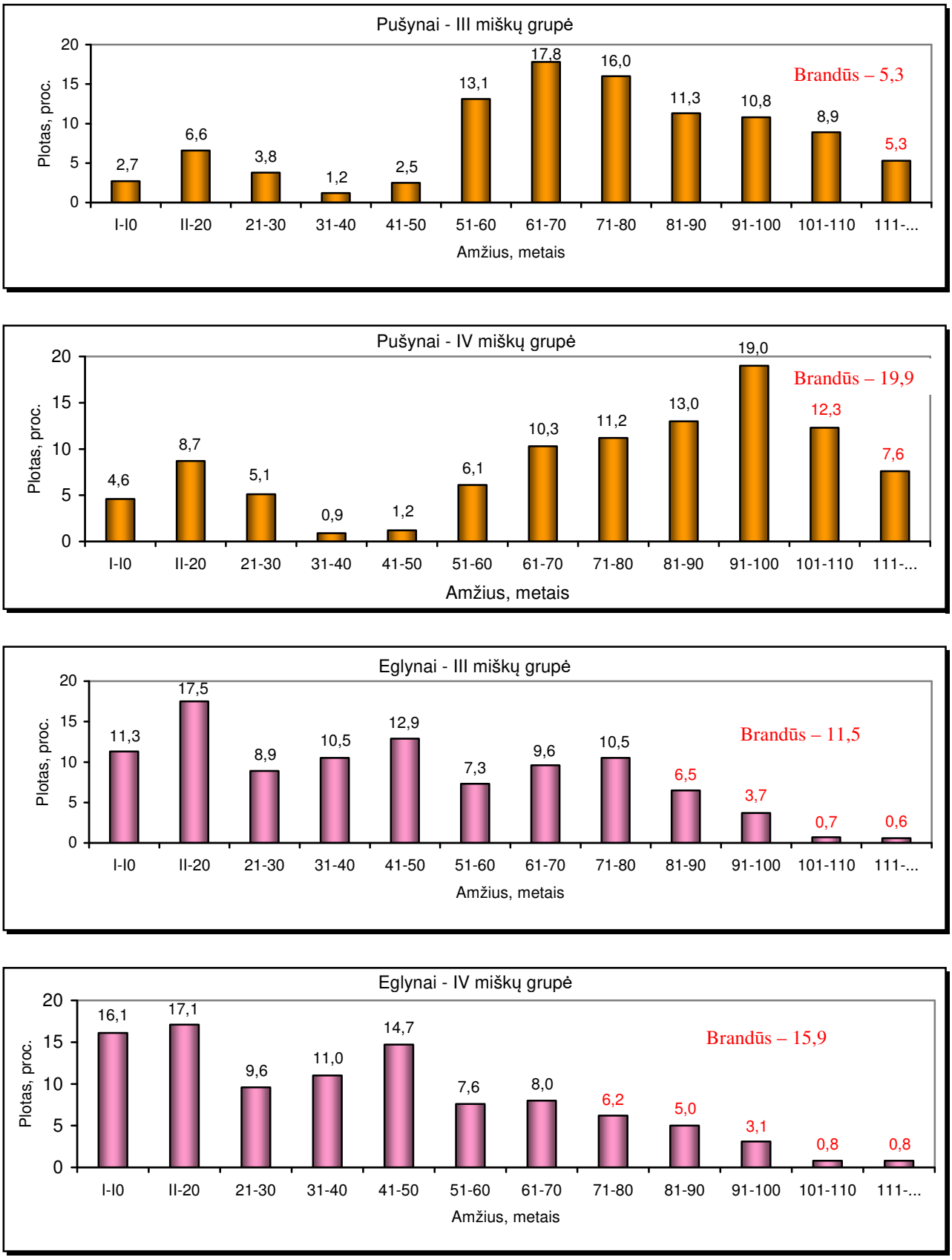

10 pav. Medynų plotas pagal amžiaus klases, proc.

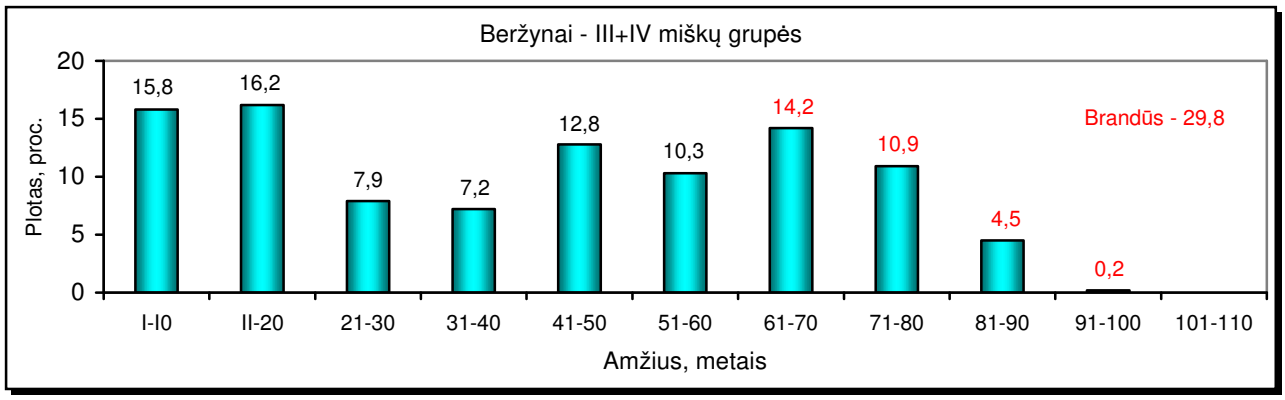

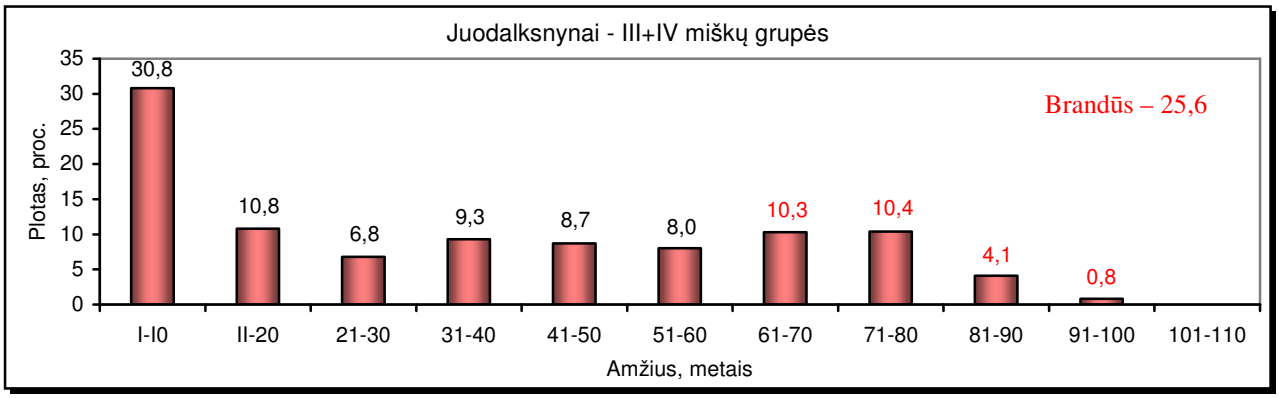

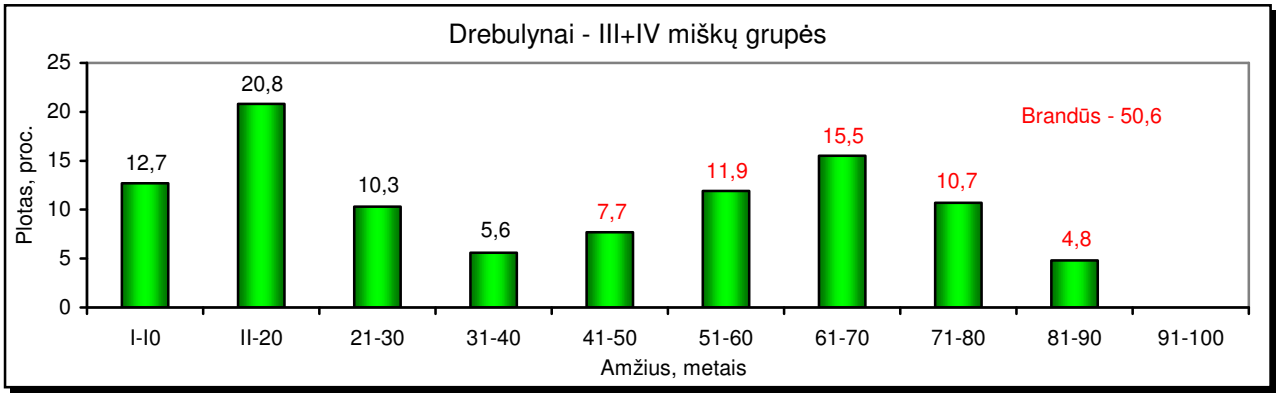

Medynų amžiaus struktūrą, kaip jau rašyta 2005 metų miškotvarkos projekte, geriausiai nusako medynų plotų pasiskirstymas amžiaus klasėmis, kurios yra poūkio informacinis pagrindas. Greta medynų pasiskirstymo amžiaus klasėmis dar egzistuoja medynų skirstymas į brandumo grupes – medynų amžiaus intervalus, sudarytus iš nustatyto gretimų amžiaus klasių skaičiaus ir turinčius savo pavadinimą. Suskirstymas medynų brandumo grupėmis palengvina poūkio amžiaus struktūros apžvalgą, miško išteklių rodiklių analizę, plynų kirtimų normos apskaičiavimą ir kontrolę. Tikslinė amžiaus struktūra yra nustatoma plynų kirtimų ūkio formos miškuose, vadovaujantis Aplinkos ministerijos patvirtintais kirtimo amžiais. Medynų pagrindinių kirtimų amžiai atitinka brandžių medynų grupės amžiaus intervalo pradžią.

Medynai į brandumo grupes suskirstyti pagal Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijos, patvirtintos Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus 2010 m. sausio 14 d. įsakymo Nr. 11-10-V (Žin. 2010, Nr. 45-2182 su vėlesniais pakeitimais), reikalavimus. Medynų brandumo grupės II, III ir IV miškų grupių poūkiuose (1.17 lentelė) sudarytos sujungiant gretimų amžiaus klasių plotus. Medynų brandumo grupės I miškų grupės poūkiuose gali būti sąlyginai sudarytos pagal II miškų grupės normatyvus.

III grupės miškuose vyrauja pusamžiai medynai, sudarantys apie 43 proc. viso ploto, jaunuolynai sudaro per 33 proc., brandūs medynai – apie 14 proc., bręstantys – daugiau kaip 10 proc. Daugiau kaip 66 proc. visų III miškų grupės drebulynų, per 58 proc. baltalksnynų yra brandūs medynai, tačiau brandžių pušynų tėra tik per 5 proc., eglynų – daugiau kaip 11 proc. Didžiausia dalis (per 48 proc.) jaunuolynų yra eglynuose.

1.17 lentelė. **II, III ir IV miškų grupių medynų plotas pagal brandumo grupes**

Medynai	Brandumo grupės (plotas, proc.)				Bendras plotas, proc.
	jaunuolynai	pusamžiai	bręstantys	brandūs	
II miškų grupė					
Pušynai	9,2	89,0	1,0	0,8	100,0
Eglynai	27,6	69,4	1,0	2,0	100,0
Ąžuolynai	10,5	89,5			100,0
Beržynai	8,1	86,8	4,7	0,4	100,0
Juodalksnynai	7,3	88,9	2,0	1,8	100,0
Drebulynai	15,5	70,4	7,5	6,6	100,0
Baltalksnynai	9,3	57,0	20,2	13,5	100,0
Kiti medynai	22,7	76,6	0,7		100,0
Iš viso					**100,0**
III miškų grupė					
Pušynai	14,4	71,4	8,9	5,3	100,0
Eglynai	48,3	29,8	10,5	11,4	100,0
Ąžuolynai	25,2	74,5	0,3		100,0
Beržynai	31,8	31,1	15,5	21,6	100,0
Juodalksnynai	37,5	34,3	7,6	20,6	100,0
Drebulynai	12,1	15,4	6,2	66,3	100,0
Baltalksnynai	4,0	18,7	19,0	58,3	100,0
Kiti medynai	43,0	49,4	7,6		100,0
Iš viso	**33,2**	**42,7**	**10,5**	**13,6**	**100,0**
IV miškų grupė					
Pušynai	19,2	41,8	19,1	19,9	100,0
Eglynai	53,8	22,3	8,0	15,9	100,0
Ąžuolynai	28,5	69,3	0,2	2,0	100,0
Beržynai	32,1	27,1	9,0	31,8	100,0
Juodalksnynai	42,5	22,5	8,1	26,9	100,0
Drebulynai	37,5	9,3	5,4	47,8	100,0
Baltalksnynai	12,1	20,3	30,0	37,6	100,0
Kiti medynai	20,8	63,5	5,5	10,2	100,0
Iš viso	**39,8**	**28,5**	**11,0**	**20,7**	**100,0**
III+IV miškų grupės					
Pušynai	18,1	48,4	16,8	16,7	100,0
Eglynai	52,8	23,7	8,5	15,0	100,0
Ąžuolynai	27,1	71,5	0,2	1,2	100,0
Beržynai	32,0	28,0	10,3	29,7	100,0
Juodalksnynai	41,5	24,8	8,0	25,7	100,0
Drebulynai	33,5	10,3	5,5	50,7	100,0
Baltalksnynai	8,8	19,6	25,6	46,0	100,0
Kiti medynai	28,0	58,9	6,2	6,9	100,0
Iš viso	**38,5**	**31,4**	**10,9**	**19,2**	**100,0**

IV grupės miškuose vyrauja jaunuolynai (apie 40 proc.), pusamžiai medynai sudaro daugiau kaip 28 proc., brandūs medynai – apie 21 proc. ir bręstantys medynai – 11 proc. Šioje miškų grupėje apie 48 proc. drebulynų, apie 38 proc. baltalksnynų ir apie 32 proc. beržynų yra brandūs. Brandūs juodalksnynai sudaro 27 proc., pušynai – 20 proc., eglynai – 16 proc. Didžiausia dalis jaunuolynų, kaip III miškų grupėje, yra eglynuose, kur jie sudaro apie 54 proc. Juodalksnių jaunuolynai sudaro

apie 43 proc., drebulių jaunuolynai – apie 38 proc., beržų – per 32 proc. Remiantis 1.17 lentelės duomenimis, miškų urėdijos III ir IV grupių miškuose dėl neintensyvių pagrindinių kirtimų yra per daug brandžių baltalksnynų (46 proc.), beržynų (30 proc.) ir ypač – drebulynų (apie 51 proc.). Mažai pušų jaunuolynų. Čia jie sudaro tik kiek daugiau kaip 18 proc. Urėdijos III–IV grupių miškuose yra apie 87 ha gamtinę brandą pasiekusių medynų, daugiausia eglynų (37 ha – per 42 proc.), drebulynų (16 ha – apie 19 proc.) ir juodalksnynų (per 13 proc.), kurių tolimesnis laikymas ne tik netikslingas, bet ir nuostolingas.

Medynų plotai ir tūriai pagal amžiaus klases, brandumo grupes pateikti 10 ir 11 lentelėse (prieduose), o medynų tūriai pagal vyraujančias ir į sudėtį įeinančias medžių rūšis – 12 lentelėje, prieduose bei parodyti 11 ir 12 pav.

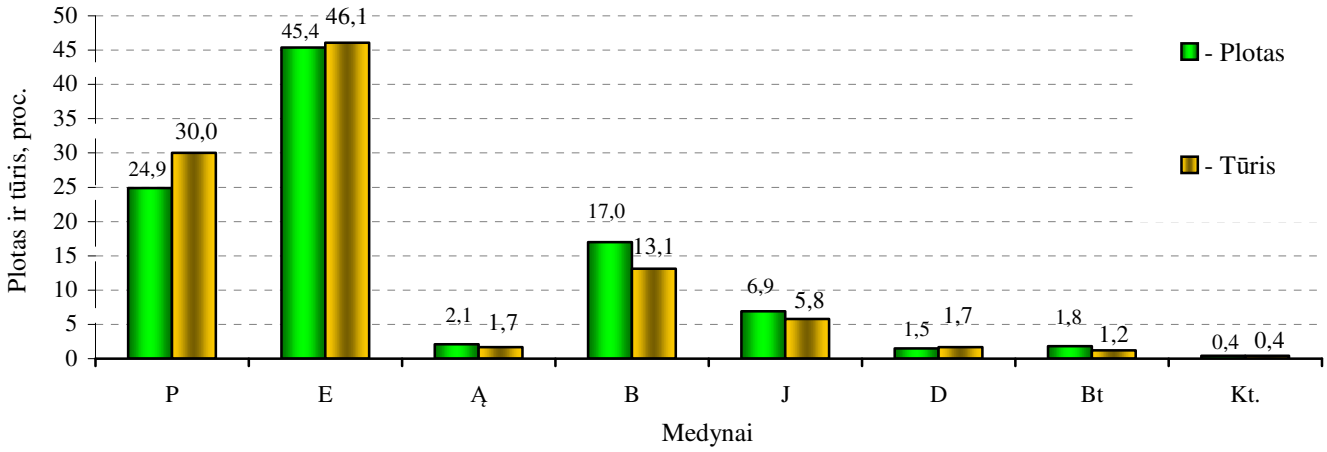

11 pav. Medynų plotas ir tūris pagal vyraujančias medžių rūšis (proc.)

Pušynų tūrio dalis dėl nedidelės jaunuolynų ploto dalies, rūšies savybių, skirtingai nei kituose medynuose, yra gerokai didesnė už ploto dalį (11 pav.).

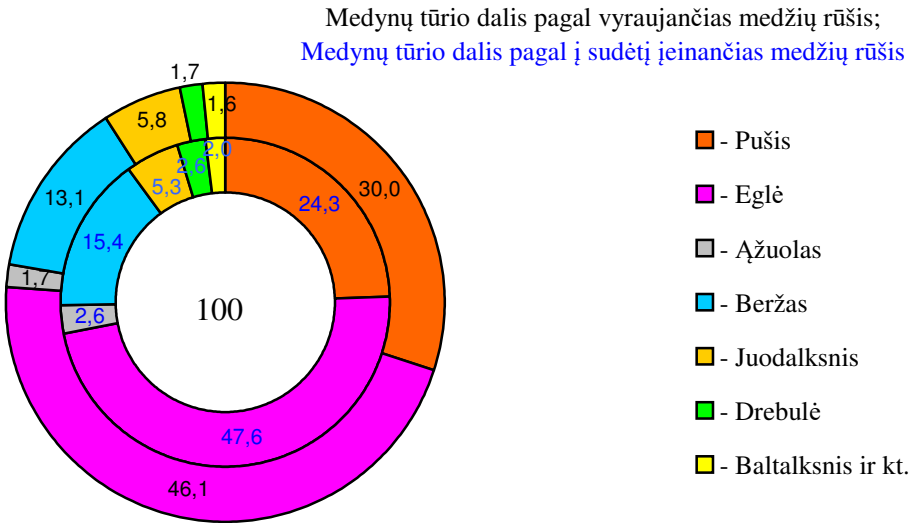

12 pav. Medynų tūrio dalis pagal vyraujančias ir į sudėtį įeinančias medžių rūšis, proc.

Mažiausias medienos tūrio skirtumas pagal vyraujančias bei į medyno rūšinę sudėtį įeinančias (sudedamąsias dalis) medžių rūšis yra eglynuose (103 proc.), juodalksnynuose (92 proc.) ir baltalksnynuose (114 proc.). Daug didesnis šis skirtumas yra pušynuose (81 proc.) ir itin – drebulynuose (155 proc.) bei ąžuolynuose (152 proc.). Kitaip tariant, pušų ir juodalksnių priemaiša kitų vyraujančių medžių rūšių medynuose yra nedidelė ir neatsveria kitų rūšių priemaišos tuose medynuose, kuriuose vyrauja pušynai ir juodalksnynai.

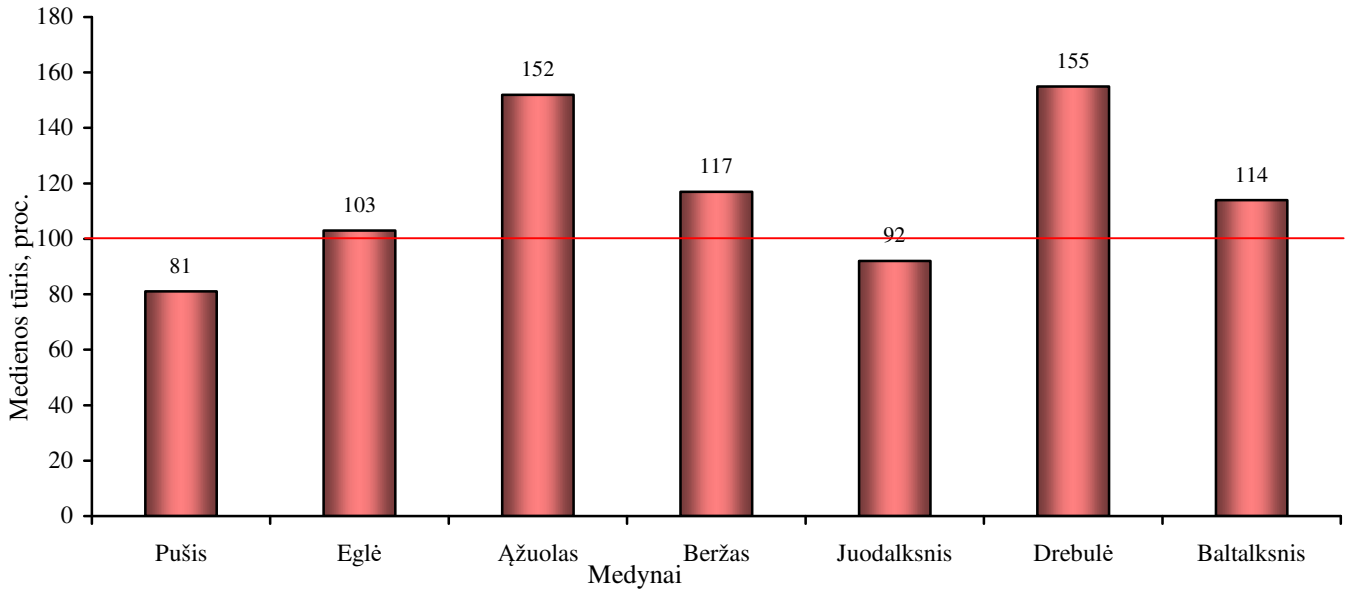

13 pav. Medžių rūšių medienos tūrio dalis nuo medynų tūrio pagal vyraujančias rūšis, proc.

Kitaip yra baltalksnynuose, beržynuose ir ypač – drebulynuose bei ąžuolynuose. Į rūšinę sudėtį įeinančių drebulių tūris kitų vyraujančių medžių rūšių medynuose yra 155 proc., ąžuolų – 152 proc., beržų – 117 proc., baltalksnių – 114 proc. didesnis už šių rūšių medynų tūrį pagal vyraujančias rūšis. Kitaip tariant, drebulės, ąžuolai, beržai, baltalksniai ir eglės dažniau aptinkami pušynuose ir juodalksnynuose nei atvirkščiai – pušys ir juodalksniai: drebulynuose, ąžuolynuose, beržynuose, baltalksnynuose. Gausesnė klevų, liepų, uosių, skroblų , guobų, maumedžių ir ypač ąžuolų priemaiša kitų rūšių medynuose (jiems tinkamose augavietėse) rodo teisingą medynų ugdymo politiką ir praktiką.

Telšių miškų urėdijos medynuose vyraujanti medžių rūšis daugelyje atvejų nėra išskiriama pakankamai aiškiai. Gryniausi urėdijos miškuose yra eglynai, kuriuose vyraujančios rūšies medienos tūris sudaro 77 proc. Kiek mišresni yra miškų urėdijos juodalksnynai, baltalksnynai ir pušynai, kuriuose vyraujančios rūšies medienos tūris sudaro atitinkamai: 74, 72 ir 68 proc. Mišriausi urėdijos miškuose yra ąžuolynai (vyrauj. rūšies tūris sudaro 54 proc.), drebulynai (apie 59 proc.) ir beržynai (apie 61 proc.), 11 lentelė prieduose.

Miškų urėdijos pušynuose dažniausiai aptinkama eglių (27 proc. pagal medienos tūrį), beržų (5 proc.), rečiau – minkštųjų lapuočių. Urėdijos eglynuose, be beržų, sudarančių 10 proc. bendro medienos tūrio, randama pušų (per 7 proc.) ir ąžuolų (3 proc.). Beržynuose daugiausiai aptinkama eglių (apie 23 proc.), drebulių ir juodalksnių (po 5 proc.), mažiau – pušų (3 proc.) ar baltalksnių (per 1 proc.). Urėdijos juodalksnynuose, be beržų (apie 17 proc.), aptinkama eglių (9 proc.), rečiau baltalksnių (per 1 proc.). Mišriausiuose urėdijos medynuose – ąžuolynuose – dažniausiai aptinkama eglių (21 proc.), beržų (10 proc.), rečiau – drebulių (per 5 proc.) ir baltalksnių (per 2 proc.). Drebulynuose dažniausiai aptinkama beržų (apie 17 proc.) ir eglių (apie 16 proc.), rečiau – baltalksnių (apie 3 proc.).

Taigi, miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškai pasižymi didele medžių rūšine įvairove ir medynų mišrumu. Mišrieji medynai (kuriuose I ardo vyraujančios rūšies tūris sudaro 75 proc. ir mažiau medyno tūrio) sudaro daugiau kaip 73 proc., grynieji – apie 27 proc., iš jų įvairiaamžiai – 9 proc. ploto. Pagal mišrumo pobūdį, medynai, į kurių rūšinę sudėtį įeina 3 ir daugiau medžių rūšių, sudaro apie 23 proc. Dviardžiai ir įvairiaamžiai medynai (labiausiai atinkantys biologinės įvairovės modelį) užima apie 42 proc. ploto arba apie 57 proc. visų mišrių medynų ploto (17 lentelė prieduose).

Miškų urėdijos tiesiogiai valdomuose miškuose, be pagrindinių medžių rūšių aptinkama: raudonųjų ąžuolų, uosių, klevų, skroblų, guobų, skirpstų, liepų ir kitų rūšių medžių.

Savaime atžėlusių medynų dalis urėdijos miškuose yra didžiausia – apie 61 proc., dirbtinai atkurti ir įveisti medynai (kultūr. k.) sudaro apie 24 proc., mišrios kilmės – daugiau kaip 15 proc. Dirbtinai atkurti ir įveisti medynai III ir IV grupės miškuose sudaro po 27 proc., II – per 13 proc.

Pagal medynų kilmę, dėl didelio eglių veisimo ir atkūrimo masto, daugiau kaip 56 proc. šios medžių rūšies medynų yra dirbtinai įveisti ir atkurti medynai. Dirbtinai įveisti ir atkurti pušynai sudaro per 28 proc., ąžuolynai – per 23 proc., juodalksnynai – daugiau kaip 15 proc., beržynai – per 5 proc.

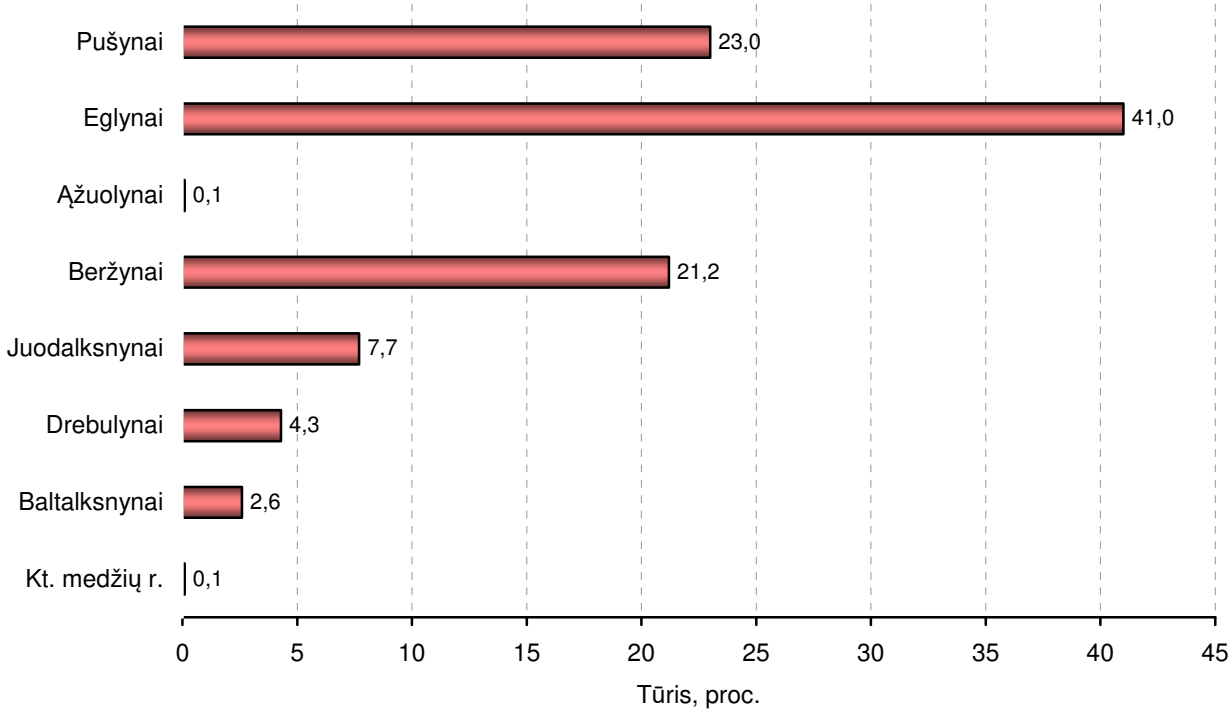

14 pav. Brandžių medynų tūris pagal vyraujančias medžių rūšis, proc.

Vyraujant eglynams, 41 proc. brandžių medynų tūrio sukaupta būtent juose. Apie 36 proc. visos brandžios medienos sukaupta minkštųjų lapuočių medynuose.

Bendras antžeminės dalies medienos tūris sudaro apie 7,0 mln. m^3 (1.18 lentelė). Apie 73 proc. antžeminės dalies medienos tūrio sukaupta III ir IV grupių miškuose.

1.18 lentelė. **Bendras medienos tūris ir fitomasė**

R o d i k l i a i	Medienos (stiebų su žieve) tūris, tūkst. m^3			Medienos fitomasė, tūkst. t		
	I–II gr.	III–IV gr.	Iš viso	I–II gr.	III–IV gr	Iš viso
Antžeminė medžių dalis: - medynų tūris	1886,4	5039,7	6926,1	981,2	2578,4	3559,6
- pavienių medžių tūris	6,5	25,8	32,3	3,8	15,3	19,1
Bendras žalių medžių tūris ir fitomasė	***1892,9***	***5065,5***	***6958,4***	***985,0***	***2593,7***	***3578,7***
Žuvę medžiai (sausuoliai ir virtėliai)	13,5	12,4	25,9	7,5	6,8	14,3
Bendras antžeminės medžių dalies tūris ir fitomasė	**1906,4**	**5077,9**	**6984,3**	**992,5**	**2600,4**	**3592,9**
Kita medienos fitomasė (kelmai ir šaknys)	*285,9*	*761,7*	*1047,6*	*148,8*	*390,1*	*538,9*

Miško augimo sąlygoms ir našumui apibūdinti medynai įvertinami bonitetu. Vidutinis miškų urėdijos medynų bonitetas – 1,8 (14 lentelė prieduose). Miškuose vyrauja vidutinio našumo (2 ir 3 boniteto) medynai, sudarantys per 49 proc. viso medynų ploto (1.19 lentelė). Našūs (1A ir 1 boniteto), geriausiai augantys medynai, sudaro apie 44 proc., žemo našumo (4, 5, 5A ir 5B boniteto) medynų nedaug – per 7 proc. (1.19 lentelė ir 12 pav.). Našiausi urėdijos miškuose yra drebulynai (1A,3 boniteto), beržynai (1,2) ir juodalksnynai (1,3). Mažiau našūs, nevertinant mažą plotą užimančių medynų, yra urėdijos ąžuolynai (1,4 boniteto) ir baltalksnynai (1,5 boniteto).

Žemiausio boniteto (2,4) yra urėdijos pušynai. Didelė dalis jų auga pelkinėse nederlingose augavietėse.

Pagal miškų grupes, našiausi yra IV miškų grupės medynai (vid. bonitetas 1,6), augantys derlingesnėse ir sausesnėse augavietėse.

1.19 lentelė. **Medynų plotas pagal bonitetų ir skalsumo grupes**

Medynai	Bonitetų grupės, proc.					Skalsumų grupės, proc.			
	1A, 1	2	3	4, 5, 5A	5B	0,2-0,4	0,5	0,6-0,7	0,8 ir >
I miškų grupė									
Pušynai	22,3	11,2	5,9	37,4	23,2	11,7	10,6	49,6	28,1
Eglynai	26,1	47,8	21,3	4,8		3,0	4,9	39,8	52,3
Ąžuolynai	84,4	15,6				0,4	73,6	26,0	
Beržynai	40,4	21,4	20,6	17,6		7,8	11,1	53,6	27,5
Juodalksnynai	42,3	38,9	12,0	6,8		2,5	12,4	44,8	38,3
Drebulynai	92,0	8,0					8,2	74,6	12,2
Baltalksnynai	59,1	37,7	3,2			2,4	27,3	50,1	2,2
Visi medynai	**30,4**	**26,5**	**13,1**	**20,3**	**9,7**	**7,2**	**9,1**	**47,6**	**36,1**
II miškų grupė									
Pušynai	29,0	16,1	7,2	41,8	5,9	1,7	7,6	49,5	41,2
Eglynai	28,6	44,0	24,5			1,9	4,7	52,2	41,2
Ąžuolynai	43,8	45,5	10,2	0,5		13,1	14,4	60,5	12,0
Beržynai	47,7	28,8	17,6	5,9		3,8	6,7	43,4	46,1
Juodalksnynai	46,2	42,5	7,9	3,4		12,3	7,3	39,5	40,9
Drebulynai	100,0					1,9	3,8	49,1	45,2
Baltalksnynai	46,9	46,5	6,6			9,7	8,0	49,7	32,6
Visi medynai	**36,9**	**34,2**	**16,5**	**11,2**	**1,2**	**2,9**	**6,0**	**49,3**	**41,8**
III miškų grupė									
Pušynai	50,2	27,8	8,8	14,5	0,7	2,2	4,7	49,1	44,0
Eglynai	28,2	55,2	14,8	1,8		2,0	5,0	39,3	53,7
Ąžuolynai	50,9	46,9	2,2			4,7	9,6	48,0	39,7
Beržynai	54,6	33,2	9,9	2,3		5,6	8,0	44,2	42,2
Juodalksnynai	51,9	37,9	7,7	2,5		5,4	7,1	44,7	42,8
Drebulynai	97,7	0,6	1,7			2,4	5,8	42,4	49,4
Baltalksnynai	39,5	51,7	8,8			3,1	10,6	57,9	28,4
Visi medynai	**41,3**	**42,2**	**11,1**	**5,2**	**0,2**	**28,8**	**5,9**	**43,7**	**47,6**
IV miškų grupė									
Pušynai	46,1	33,8	7,6	10,7	1,8	1,8	4,1	44,8	49,3
Eglynai	31,6	50,8	15,9	1,7		0,9	2,8	36,1	60,2
Ąžuolynai	65,2	33,8	1,0			4,4	9,2	52,9	33,5
Beržynai	79,4	15,2	4,4	1,0		4,3	6,0	49,3	40,4
Juodalksnynai	75,9	20,3	3,5	0,3		3,3	5,2	43,8	47,7
Drebulynai	95,0	5,0				2,0	5,7	47,6	44,7
Baltalksnynai	65,8	30,1	4,1			4,0	6,0	33,5	56,5
Visi medynai	**47,6**	**37,8**	**10,6**	**3,6**	**0,4**	**2,0**	**4,0**	**41,2**	**52,8**
I–IV miškų grupės									
Pušynai	41,5	27,9	7,6	18,8	4,2	2,8	5,4	46,6	45,2
Eglynai	30,4	50,0	17,5	2,1		1,4	3,6	39,6	55,4
Ąžuolynai	57,9	38,7	3,3	0,1		6,0	9,8	54,8	29,4
Beržynai	66,1	21,5	9,2	3,2		4,6	6,7	47,3	41,4
Juodalksnynai	62,2	30,2	5,8	1,8		2,7	5,1	45,3	46,9
Drebulynai	96,6	3,2	0,2			4,1	6,9	49,8	39,2
Baltalksnynai	53,6	40,5	5,9			6,1	8,1	39,2	46,6
Visi medynai	**43,5**	**37,1**	**12,0**	**6,3**	**1,1**	**2,9**	**7,4**	**57,5**	**32,2**

Skalsumas, labiausiai priklausantis nuo medynų savalaikio ugdymo, jo pradžios, parodo medynuose sukaupto tūrio santykį su maksimaliu, toje augavietėje augančių medynų tūriu. Vidutinis miškų urėdijos medynų skalsumas – 0,74. Miškuose vyrauja didelio (0,8 ir didesnio) skalsumo medynai, sudarantys apie 49 proc. viso medynų ploto. Vidutinio (0,6–0,7) skalsumo medynai sudaro daugiau kaip 43 proc., reti (0,2–0,5) – apie 8 proc., iš jų kritinio (0,2–0,4) skalsumo – apie 3 proc. (1.19 lentelė ir 15 pav.). Didžiausio skalsumo, nevertinant maumedynų ir kitų mažą plotą užimančių medynų, yra urėdijos eglynai (vid. skalsumas – 0,76), dominuojantys urėdijos miškuose medynai. Kiek retesni miškų urėdijos juodalksnynai (0,74), pušynai (0,73), beržynai, drebulynai ir baltalksnynai (0,72). Rečiausi, nevertinat mažą plotą užimančių medynų, urėdijos miškuose yra ąžuolynai (0,69), kurių skalsumą lėmė ugdomieji kirtimai. Medynų ploto pasiskirstymas skalsumais pateiktas 13 lentelėje, prieduose.

Miškų urėdijos ąžuolynų, eglynų, juodalksnynų skalsumas, jiems senstant (pradedant VI–VIII amžiaus klase) palaipsniui mažėja (kirtimai ir natūralus retinimasis), pušynų skalsumas ryškiau mažėti pradeda nuo XI–XII amžiaus klasės (16 lentelė prieduose). Drebulynų, beržynų ir baltalksnynų, vienų mišriausių medynų urėdijoje, dėl ugdomųjų, vėliau ir pagrindinių atvejinių kirtimų, pradeda mažėti jau nuo I–II amžiaus klasių.

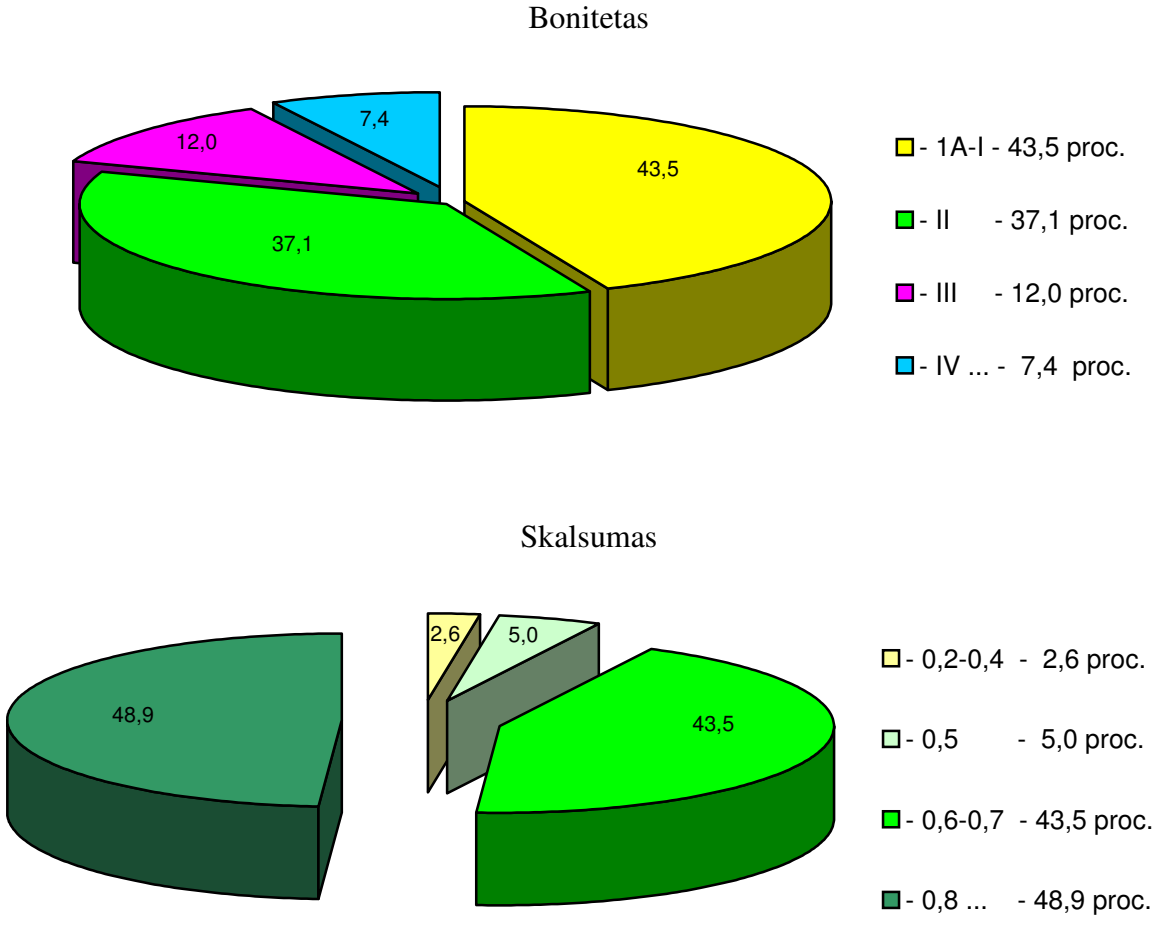

15 pav. Medynų plotas pagal bonitetų ir skalsumų grupes, proc.

Dėl abiotinių veiksnių, vabzdžių, ligų sukėlėjų poveikio ir atvejinių kirtimų, urėdijos miškuose yra 805 ha (2,6 proc.) 0,2–0,4 ha skalsumo medynų. 0,2–0,4 skalsumo miškų urėdijos beržynai sudaro per 29 proc., pušynai – per 26 proc., eglynai (24 proc.) ir likę medynai – apie 21 proc. viso minėto skalsumo medynų ploto. 0,2–0,4 skalsumo medynai ąžuolynuose ir baltalksnynuose dėl ugdomųjų, atvejinių, atrankinių ir sanitarinių kirtimų, sudaro 6 proc., beržynuose – apie 5 proc., – pušynuose ir juodalksnynuose apie 3 proc., poūkio ploto (1.20 lentelė). Apie 29 proc. (230 ha) visų 0,2-0,4 skalsumo medynų yra su žemutiniais ardais (polajiniais želdiniais, II ardu).

1.20 lentelė. **0,2–0,4 skalsumo medynų ploto pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis**

Plotas	Medynai B								Iš viso
	P	E	Ą	B	J	D	Bt	Kt.	
0,2-0,4 skalsumo medynų, ha	211	193	38	235	57	19	34	18	**805**
Procentais	*26,2*	*24,0*	*4,7*	*29,2*	*7,1*	*2,4*	*4,2*	*2,2*	***100,0***
0,2-0,4 sk. medynų plotas nuo rūšies ploto, proc.	2,8	1,4	6,0	4,6	2,7	4,1	6,1	12,8	**2,6**

Pusamžiai 0,2–0,4 skalsumo medynai sudaro apie 49 proc., brandūs – 29 proc., jaunuolynai – daugiau kaip 15 proc., pribręstantys – 7,0 proc., (16 pav.).

Pagal retų medynų atsiradimo priežastį, didžioji dalis 0,2–0,4 skalsumo medynų – medynai po atvejinių, atrankinių ir kitų kirtimų (41 proc.), šaknų ligų (apie 13 proc.), bebrų patvankų, dirvos užmirkimo (6 proc.). Apie 44 proc. 0,2–0,4 skalsumo medynų aptinkama pelkinėse ir užmirkusiose, per 32 proc. – normalaus drėkinimo (N hidrotopas) ir 24 proc. – laikinai perteklingo drėkinimo (L hidrotopas) augavietėse.

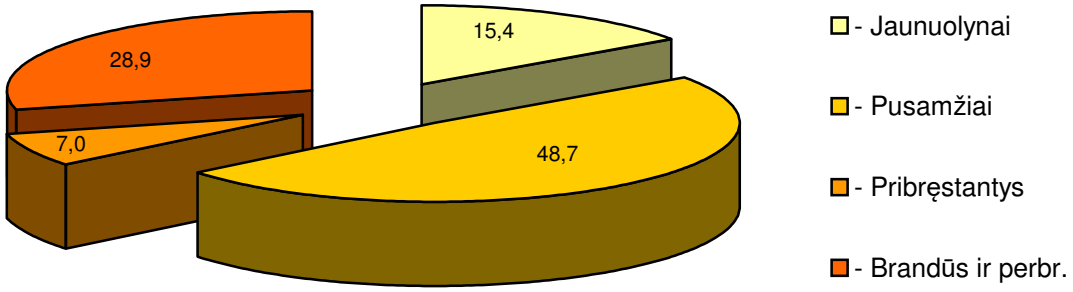

16 pav. 0,2–0,4 skalsumo medynų ploto pasiskirstymas brandumo grupėmis, proc.

Didžioji dalis (iš 805 ha) kritinio (0,2–0,4) skalsumo medynų – per 62 proc. auga III–IV grupių miškuose (1.21 lentelė). Tarp miškų urėdijos girininkijų, daugiausia 0,2–0,4 skalsumo medynų yra Varnių (apie 27 proc. viso šio skalsumo medynų ploto, arba apie 5 proc. girininkijos medynų ploto) ir Platelių (apie 24 proc., arba apie 3 proc. medynų ploto) girininkijose, kuriose dėl valstybinių parkų daugiau kertama pagrindiniais neplynaisiais kirtimais.

1.21 lentelė. **0,2–0,4 skalsumo medynų ploto (ha) pasiskirstymas pagal miškų grupes ir girininkijas**

Eil. Nr.	Girininkija	Miškų grupė, ha				**Iš viso**		Proc. nuo viso medynų ploto
		I	II	III	IV	**ha**	**proc.**	
1	Telšių		16	21	49	**86**	**10,7**	2,5
2	Ubiškės			4	83	**87**	**10,8**	2,4
3	Žarėnų		9	5	66	**80**	**10,0**	2,7
4	Varnių	77	74	41	25	**216**	**26,8**	4,9
5	Kulių		25		17	**42**	**5,2**	1,3
6	Mostaičių		2		32	**34**	**4,2**	1,1
7	Plungės		24		44	**69**	**8,6**	2,2
8	Platelių	45	44	52	50	**191**	**23,7**	2,8
Iš viso		**122**	**194**	**123**	**366**	**805**	**100,0**	**2,6**
Proc.		**15,1**	**24,1**	**15,3**	**45,5**	**100,0**		

Brandūs 0,2–0,4 skalsumo medynai (III–IV miškų grupėse), kirstini atvejiniais kirtimais, bus iškirsti paskutiniu atvejinių pagrindinių kirtimų atveju, I amžiaus klasių jaunuolynuose – suprojektuotos medynų gerinimo (sutankinimo) priemonės per 20 proc. 0,2–0,4 skalsumo jaunuolynų ploto), likusieji – medynai su perspektyviu, tolygiai išsidėsčiusiu reikiamu tikslinių

medžių rūšių pomiškio kiekiu, pakankamu medynui atkurti, polajiniais želdiniais ar antru ardu, laikomi perspektyviais ir paliekami sutankėti. Medynai be perspektyvių žemutinių ardų projektuojami iškirsti dėl būklės.

1.22 lentelė. **Medynų vidutiniai rodikliai**

Medynai	Plotas, ha	Amžius, m.	Bonitetas	Skalsumas	Tūris, m^3/ha		Einamasis prieaugis, m^3/ha
					visų medynų	brandžių medynų	
Pušynai	7645	78	2,4	0,73	272	345	6,73
Eglynai	13908	47	1,8	0,76	229	349	8,12
Ąžuolynai	630	66	1,4	0,69	187	272	5,69
Beržynai	5217	46	1,2	0,72	174	277	6,53
Juodalksnynai	2109	44	1,3	0,74	190	305	6,12
Drebulynai	461	47	1A,3	0,72	254	348	8,08
Baltalksnynai	555	32	1,5	0,72	156	189	7,00
Kiti medynai	152	37	1,4	0,64	201	250	6,25
Visi medynai	**30677**	**54**	**1,8**	**0,74**	**226**	**319**	**7,29**
Šalies*	**978014**	**56**	**1,6**	**0,74**	**229**	**312**	**6,90**

* - *Šaltinis – Valstybinė miškų tarnyba (valstyb. reikšmės miškai, valdomi miškų urėdijų, nacionalinio parkų ir valstybinių rezervatų, 2015-01-01 duomenys).*

Vidutinis miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų medynų amžius siekia 54 metus (1.22 lentelė). Seniausi urėdijos miškuose yra pušynai (vid. amž. – 78 m.) ir ąžuolynai (vid. amž. – 66 m.). Minkštųjų lapuočių poūkyje, nevertinant mažą plotą užimančių tuopynų ir liepynų (15 lentelė prieduose), seniausi yra drebulynai (vid. amž. – 47 m.) ir beržynai (46 m.).

Ekologine ir miškų biologinės įvairovės palaikymo prasme, labai svarbus ne tik vidutinis amžius, bet, visų pirma, senų medynų kiekis miškuose. Urėdijos II–IVA miškuose yra apie 16 proc. brandžių medynų, iš jų pasiekusių gamtinę brandą – 1,3 proc (380 ha). II grupės miškuose gamtinę brandą pasiekę medynai užima 101 ha (1,6 proc. grupės ploto), III – 76 ha (1,6 proc.), IVA – 203 ha (1,1 proc.).

Vidutinis visų miškų urėdijos medynų tūris viename ha siekia 226 m^3, brandžių – 319 m^3 (šalyje, atitinkamai: 229 m^3 ir 312 m^3). Didžiausias medienos tūris 1 ha nustatytas – pušynuose (272 m^3) ir, nevertinant nedidelį plotą užimančių liepynų, – drebulynuose (254 m^3). Dėl santykinai didelio jaunuolynų ploto daug mažesnis jis – eglynuose (229 m^3). Mažiausias vidutinis tūris viename ha dėl rūšies biologinių savybių, nevertinant gluosnynų ir kitų, mažą plotą užimančių medynų, yra urėdijos baltalksnynuose (156 m^3). Didelis pušynų ir drebulynų produktyvumas paaiškinamas santykinai mažu šios medžių rūšies jaunuolynų kiekiu.

Didžiausias brandžių medynų tūris viename hektare nustatytas eglynų (349 m^3), vyraujančių urėdijos miškuose medynų, drebulynų (348 m^3) ir pušynų (345 m^3). Gerokai mažesnis – juodalksnynų (305 m^3) ir beržynų (277 m^3). Mažiausias yra brandžių baltalksnynų vidutinis tūris (189 m^3/ha).

Metinis medienos prieaugis, priklausantis nuo daugelio faktorių, ypač medynų rūšinės sudėties, amžiaus, skalsumo, boniteto, urėdijos miškuose yra 7,29 m^3/ha. Didžiausias jis, nevertinant mažą plotą užimančių maumedynų, yra eglynų (8,12 m^3/ha) ir drebulynų (8,08 m^3/ha), gerokai mažesnis – baltalksnynų (7,00 m^3/ha) ir pušynų (6,73 m^3/ha). Nedidelį urėdijos pušynų tūrio einamąjį prieaugį lemia nedidelis jų bonitetas (apie 29 proc. urėdijos pušynų auga labai nederlingose ir nederlingose pelkinėse ar užmirkusiose augavietėse) ir medynų amžius. Šiuo atveju, eglynų tūrio prieaugio dydžiui reikšmingiausias faktorius yra jų amžius – daugiau kaip trečdalis visų eglynų yra arti to amžiaus, kada pasiekiamas tūrio prieaugio maksimumas.

Iš 1.22 lentelės duomenų matyti, kad miškų urėdijos medynų vidutinių dendrometrinių rodiklių reikšmės yra labai artimos šalies valstybinės reikšmės miškų vidutinėms rodiklių reikšmėms. Urėdijos miškai jaunesni, mažiau našūs, tačiau kiek didesnio brandžių medynų vidutinio tūrio ir metinio einamojo medienos tūrio prieaugio.

Medynų vidutiniai dendrometriniai rodikliai pagal miškų grupes, medynų plotai, tūriai ir dendrometriniai rodikliai pagal amžiaus klases, pateikti 15 ir 16 lentelėse, patalpintose prieduose.

Seniausi miškų urėdijos miškai yra Plungės (vid. amž. – 62 m.) ir Platelių (vid. amž. – 60 m.), kuriose daugiau senesnių pušynų, ąžuolynų), jauniausi – Mostaičių (vid. amž. – 44 m.) ir Ubiškės (47 m.) girininkijose, kuriose yra gausesni eglių jaunuolynai.

Našiausi urėdijoje – jaunesni Ubiškės (vid. bon. – 1,3) girininkijos miškai, kiek mažesnio našumo Mostaičių (1,6) girininkijoje, kurioje dominuoja derlingesnės augavietės ir Telšių (1,6) girininkijos miškai, žemiausio našumo yra Varnių girininkijos miškai (daugiau pelkinių augaviečių).

Didžiausio skalsumo yra Žarėnų (vid. sk. – 0,78) ir Plungės (vid. sk. – 0,77) girininkijų miškai, kuriuose yra daugiau tankesnių grynų eglynų. Rečiausi – Kulių ir Platelių girininkijų miškai (vid. sk. – 0,72), kuriuose daugiau mišresnių miškų (ugdomieji, pagrindiniai neplynieji kirtimai).

Didžiausias medynų (tiek visų/tiek brandžių) tūris 1 hektare nustatytas Plungės (262/366 m^3) ir Kulių (228/328 m^3) girininkijose, kuriose daugiau senesnių, našių, produktyvių spygliuočių medynų. Mažiausias medynų tūris – Varnių girininkijoje (196/287 m^3), kurioje, kaip jau minėta, daugiau pelkinių augaviečių.

1.3.5. MIŠKŲ URĖDIJOS MEDYNŲ KOKYBINĖ BŪKLĖ

Medynų sanitarinė būklė miškų inventorizacijos metu įvertinta kiekviename sklype nustatant:

- vėjavartų, vėjalaužų, džiūstančių medžių, sausuolių, virtėlių kiekį, patvenktą plotą;
- žvėrių pažeidimus, išskiriant pažeidimų pobūdį bei šviežius – praeitos žiemos pažeidimus, jaunuolynų, medžių liemenų ir pirminių kenkėjų, ligų bei dėl kitų priežasčių pažeistų medžių procentą (pagal medžių rūšis ir pažeidimo intensyvumą).

Veikiant įvairiems ekologiniams veiksniams (abiotiniams, biotiniams, antropogeniniams) medžiai silpsta ar yra sunaikinami. 2015 m. miškų inventorizacijos duomenimis, dėl ligų sukėlėjų, žvėrių, vabzdžių, abiotinių ir kitų veiksnių žuvo ir buvo pažeista 3,1 proc. miškų urėdijos medynų. Didžioji dalis visų pažeidimų tenka medžių infekcinėms ligoms (apie 53 proc.) iš jų medžių šaknų ligas sukeliančiam patogeniniam grybui – per 52 proc. (1.23 lentelė)

Gyvūnų padarytai žalai tenka apie 42 proc. visų pažeidimų. Elninių šeimos žvėrių padarytai žalai (ūglių nukandimas, žievės nulaupymas, pomiškio pažeidimas) tenka apie 35 proc. (270 ha) visų pažeidimų. Elniniai žvėrys (išskyrus stirnas) labiausiai žalojo miškus skabydami medelių ūglius, laupydami medžių žievę, žalodami pomiškį, trukdydami miškams atželti ir sudarydami sąlygas grybinėms ligoms plisti.

Žievės nulaupymas urėdijos valstybinės reikšmės miškuose nustatytas 229 ha medynų plote (teritorijos miškuose – 469 ha). Tai sudaro apie 30 proc. visos valstybinės reikšmės miškuose gyvūnų padarytos žalos. Daugiausia nulaupyta eglių (apie 92 proc. pažeisto ploto), mažiau – uosių, ąžuolų (8 proc.) žievė. Apie 94 proc. pažeisto miškų ploto nustatytas stiprus pažeidimas. Reikia pažymėti, kad dauguma pažeidimų yra seni, t. y. medynams pakenkta gerokai anksčiau. 2015 metais urėdijos valstybiniuose miškuose tokie pažeidimai neužfiksuoti. Medynų su nulaupyta žieve aptinkama visų miškų urėdijos girininkijų miškuose, bet daugiausiai Ubiškės (49 proc.) ir Telšių (apie 18 proc.) girininkijose.

Nuskabydami medelių ūglius valstybinės reikšmės miškuose elniniai žvėrys pažeidė 41 ha medynų (apie 13 proc. visos gyvūnų padarytos žalos) jaunuolynų ir pomiškio, iš jų: daugiau kaip 86 proc. – pušynų, apie 10 proc. – eglynų, apie 4 proc. – ąžuolynų (1.43a ir 1.45 lentelės). Didesnėje pažeisto ploto dalyje (per 65 proc.) nustatytas stiprus pažeidimų intensyvumas, t. y. minėtų pušų medeliams viršūniniai ūgliai nuskabyti ne mažiau kaip 2 kartus, ąžuolams ir eglėms – 3 ir daugiau kartų. Vidutiniškai pažeista per 30 proc. ploto. Paskutiniųjų (2015) metų pažeidimai (medeliai su apkandžiotais ūgliais) inventorizuoti tik 0,3 ha plote. Daugiausiai medelių su nukandžiotais ūgliais ir pažeistu pomiškiu nustatyta jau minėtose Ubiškės (apie 43 proc.) ir Telšių (apie 17 proc.) girininkijose. Dėl gruntinio vandens lygio pakilimo, bebrų patvankų žuvo per 166 ha medynų, iš jų 93 ha – rezervatiniuose ir ekosistemų apsaugos miškuose, patvenkta – 53 ha medynų, tai sudaro apie 7 proc. viso pažeistų medynų ploto.

1.23 lentelė. **Miškų būklė**

Rodikliai	Miškų grupė				Iš viso
	I	II	III	IV	
Kirtaviečių plotas, ha		8	64	421	493
proc. nuo visų medynų ploto		0,1	1,3	2,3	1,6
Medynai pagal vyraujančią tikslinę medžių rūšį neatitinkantys augavietės (plotas, proc.)			0,5	1,4	0,9
Medynai, augantys užmirkusiose ir pelkinėse nenusausintose augavietėse, proc.	34,8	24,6	11,6	11,1	15,2
Gamtinę brandą pasiekę medynai (plotas, ha)	15*	101	10	77	203
proc. nuo viso medynų ploto	0,9	1,6	0,2	0,4	0,7
Sausuolių ir virtėlių tūris, tūkst. m^3	6,4	7,1	3,2	9,2	25,9
proc. nuo viso medynų tūrio	1,7	0,5	0,3	0,2	0,4
Žuvę medynai (plotas, ha)	16	77	50	23	166
Pažeisti medynai (plotas, ha)	35	142	113	485	775
Žuvusių ir pažeistų medynų plotas, proc.	51	219	163	508	941
Pažeistų medynų plotas pagal pažeidimo priežastis, ha/*proc.:*					
- vėjavarta		*5/4*	*1/1*	*3/1*	*9/1*
- snieglauža				*1/0*	*1/0*
- dirvos užmirkimas	*1/3*	*6/4*	*2/1*	*6/1*	*15/2*
- mechaniniai pažeidimai				*2/0*	*2/0*
- stelbimas lapuočiais		*3/3*	*1/1*	*6/1*	*10/1*
- žvėrių nulaupyti kamienai	*2/6*	*35/25*	*38/34*	*154/32*	*229/30*
- liemenų kenkėjai	*4/12*	*1/0*	*1/1*		*6/1*
- šaknų ligos	*22/63*	*75/53*	*55/48*	*254/52*	*406/53*
- ūglių nukandimai	*1/1*	*1/0*	*6/6*	*33/7*	*41/5*
- bebrų patvenkti medynai	*5/15*	*13/9*	*9/8*	*26/6*	*53/7*
- kiti pažeidimai		*3/2*			*3/0*
Pažeidimų intensyvumas (plotas, ha/*proc.*):					
- silpnas				*4/1*	*4/1*
- vidutinis	*2/6*	*12/8*	*4/3*	*15/3*	*33/4*
- stiprus arba medžiai žuvę	*33/94*	*130/92*	*109/97*	*466/96*	*738/95*

** - sąlyginis plotas, nustatytas pagal II miškų grupės normatyvus.*

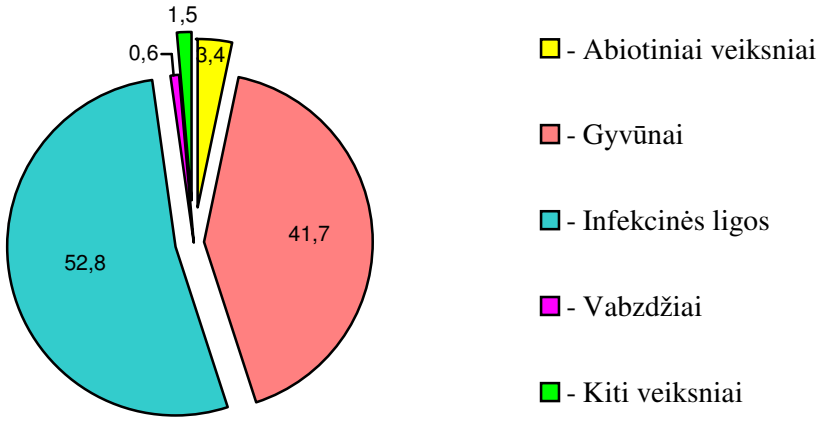

17 pav. Pažeistų medynų plotas pagal pažeidimo priežastis, proc.

Abiotiniams veiksniams tenka per 3 proc., vabzdžiams kenkėjams – apie 1 proc. pažeisto ploto (17 pav.). Apie 2 proc. visų pažeidimų tenka netinkamam miškininkavimui (medelių stelbimas, mechaniniai pažeidimai).

Ne visuomet šiuos paminėtus pažeidimus galima griežtai atskirti ir priskirti tam tikrai priežasčių grupei, nes dažnai, kaip kompleksinė priežastis, veikia daugelis abiejų grupių faktorių.

Pagal medynų pažeidimų intensyvumą, stipriai pažeista per 95 proc., vidutiniškai – daugiau kaip 4 proc. ir silpnai – apie 1 proc. viso pažeistų valstybinės reikšmės medynų ploto.

Valstybinės reikšmės II–IV grupių miškuose gamtinę brandą pasiekę yra 1,6 proc. (188 ha) urėdijos medynų (1.23 lentelė), iš jų: gaugiau kaip 46 proc. – eglynų, apie 13 proc. – drebulynų, po 12 proc. – juodalksnynų ir baltalksnynų, 9 proc. – pušynų ir per 7 proc. – beržynų.

Inventorizacijos metu urėdijos valstybinės reikšmės miškuose (II–IV miškų gr.) rasta 19,5 tūkst. m^3 sausuolių ir virtėlių, iš jų – apie 6,4 tūkst. m^3 – eglynuose, apie 5,7 tūkst. m^3 – pušynuose, apie 2,8 tūkst. m^3 – beržynuose, per 1,0 tūkst. m^3 – juodalksnynuose ir apie 3,6 tūkst. m^3 – kituose medynuose.

Miškų urėdijos miškuose yra likę neiškirstų 5 ha nusakintų pušynų.

Kaip jau rašyta 2005 m. Vidinės miškotvarkos projekte, Lietuvos miškų būklė pagal Europos miškų monitoringo programą vertinama jau nuo 1987 metų. Vienas iš pagrindinių miškų būklės vertinimo rodiklių yra lajų defoliacija. Defoliacijos intensyvumas yra pagrindinis medžių būklės rodiklis. Lajų defoliacija – medžio lapų ar spyglių netekimas, lyginant su turinčiais visą lapiją medžiais. Defoliacijos priežastys – ne tik cheminė aplinkos tarša, bet ir netiesioginis kitų veiksnių – biotinių (ypač grybų, ligų, vabzdžių) ir abiotinių – sukeltų pažeidimų rezultatas. Vidutinė miškų defoliacija parodo miškų sveikatingumą, medienos išteklių atsinaujinimo galimybes.

Lietuvos miškų instituto vykdomo miškų monitoringo duomenimis, vidutinė medžių lajų defoliacija šalies miškuose per paskutinįjį dešimtmetį svyruoja tarp 20,3–22,6 proc., t. y. kinta nedaug. Po 1996 metų miškų būklė ėmė gerėti (stipriai ir vidutiniškai pažeistų medžių dalis sumažėjo daugiau nei sveikų medžių). Tai lėmė eglynų būklės atsistatymas po žievėgraužio tipografo invazijos, palankios oro sąlygos, taip pat nemažai įtakos turėjo ir atmosferos taršos sumažėjimas dėl viso regiono ekonominio nuosmukio, be to, dėl industrinėse Vakarų Europos šalyse sumažintų SO_2 emisijų, kurių apkrova, veikianti Lietuvos miškų ekosistemas per tolimąsias oro masių pernašas, taip pat sumažėjo.

Vidutinės defoliacijos pasiskirstymą atskirais metais šalies miškų masyvuose lemia daugelis veiksnių – meteorologinės sąlygos, oro tarša, miško kenkėjų bei ligų invazijos, stichiniai veiksniai, regiono miškų rūšinė sudėtis, medynų amžius ir kitos priežastys. 2014 m. vidutinė visų medžių rūšių lajų defoliacija siekė 22,2 proc. (2013 m. – 21,6 proc.) Bendras visų medžių rūšių sąlygiškai sveikų (defoliacija iki 10 proc.) medžių skaičius išaugo 0,6 proc. ir siekė 22,2 proc. (2013 m. – 18,5 proc.). Žuvusiųjų (defoliacija 100 proc.) medžių dalis padidėjo nuo 0,7 iki 0,9 proc. [13].

Lapuočių vidutinė defoliacija buvo didesnė nei spygliuočių, atitinkamai 22,8 proc. ir 21,7 proc. Lapuočių, sąlygiškai sveikų medžių skaičius siekė 21,0 proc., o pažeistų – 22,5 proc., spygliuočių – atitinkamai 19,8 proc. ir 21,1 proc. Kaip ir prieš metus didžiausia defoliacija pasižymėjo uosiai – 40,9 proc. (2013 m. – 32,4 proc.) [13]. Apibendrinant galima pasakyti, kad Lietuvos miškų būklė vertinama kaip sąlygiškai stabili ir Europoje užima tarpinę vietą tarp Vidurio ir Rytų Europos valstybių [13].

1.3.6. MIŠKŲ URĖDIJOS TERITORIJOS SPECIFINĖ CHARAKTERISTIKA
1.3.6.1. SAUGOMŲ TERITORIJŲ MIŠKŲ CHARAKTERISTIKA

Miškų urėdijos teritorijoje esančios saugomos teritorijos aprašytos 1.2.5 poskyryje. Bendras konservacinės apsaugos prioriteto ir kompleksinių saugomų teritorijų miško žemės plotas (1.24 ir 1.25 lentelės), įvertinus teritorijų persidengimą, urėdijoje užima 29022 ha, arba kitaip – 32,6 proc. urėdijos veiklos teritorijos miško žemės ploto. Daugiau kaip 91 proc. (26517 ha) šių teritorijų miško žemės yra apaugusi miškais (medynai).

Konservacinės apsaugos prioriteto ir kompleksinės saugomos teritorijos Telšių miškų urėdijos valdomuose valstybinės reikšmės miškuose, įvertinus jų persidengimą, užima 14071 ha miško žemės plotą, tai sudaro 42,2 proc. Medynai dengia apie 91 proc. šių saugomų teritorijų miško žemės ploto.

Kompleksinės saugomos teritorijos sudaro 79,2 proc., konservacinio prioriteto saugomos teritorijos – 20,8 proc. viso miškų urėdijoje saugomų teritorijų ploto.

Saugomų teritorijų miškai (miško žemė), kuriuose numatyti pakankamai griežti apribojimai ūkinei veiklai, su II grupės ūkinių režimu sudaro daugiau kaip 39 proc., III grupės – apie 39 proc., IVA grupės – apie 16 proc. I grupės miškai (rezervatiniai), paliekami natūraliai augti (juose draudžiama bet kokia ūkinė veikla), užima per 6 proc. saugomų teritorijų ploto. Kompleksinėse saugomose teritorijose III grupės miškai užima apie 44 proc., II grupės – apie 30 proc. miško žemės ploto. Konservacinio prioriteto saugomose teritorijose dominuoja (78 proc.) II grupės miškai.

Minėtų saugomų teritorijų miškuose vyrauja savaiminės kilmės medynai (apie 68 proc.). Vien savaiminės kilmės medynų yra tik savivaldybės Lauko Sodos botaniniame–zoologiniame ir abiejuose valstybiniuose genetiniuose draustiniuose. Tiesa, visi šie minėti draustiniai nėra dideli. Saugomų teritorijų miškuose vyrauja pusamžiai medynai, sudarydami apie 62 proc. ploto. Jaunuolynai sudaro daugiau kaip 18 proc., pribręstantys medynai – apie 9 proc., brandūs – per 11 proc. medynų ploto. Gamtinę brandą yra pasiekę 171 ha (0,7 proc.) medynų, daugiausiai jų inventorizuota Žemaitijos nacionaliniame parke (87 ha). Miškuose vyrauja spygliuočių medynai, išplitę per 56 proc. ploto, iš jų – daugiausiai eglynai (34 proc.). Tarp minkštųjų lapuočių, daugiausiai paplitę beržynai (apie 21 proc.). Ąžuolynai sudaro apie 6 proc. medynų ploto. Miškuose aptinkama ir retesnių šalies miškuose klevynų, liepynų, guobynų ir kitų medynų.



Germanto valstybiniame kraštovaizdžio draustinyje
(nuotr. iš miškų urėdijos archyvo)

1.24 lentelė**. Konservacinės apsaugos prioriteto saugomų teritorijų miškų charakteristika**

Rodikliai	Valstybiniai draustiniai													Savivaldybių				Pušinės miško paprastosios eglės genetinis medynas	**Iš viso**	Iš jo pagal:				
	telmologiniai			geneti-niai		kraštovaizdžio				geomorfologiniai				botaniniai-zoologiniai						miškų grupes			miškų nuosavybę	
	Reiskių tyro	Vainaičių tyro	Minijos ichtiologinis	Milašaičių miško pušies	Tilvikų miško juodalksnio	Gandingos	Germanto	Minijos pralaužos	Plinkšių	Buožėnų	Vilkaičių	Virvytės hidrografinis	Iš viso	Abokų	Kepurėnų	Lauko Sodos	Iš viso			II	III	IV*	valstybinės reikšmės	privatūs ir kt.
Bendras miškų plotas, ha	2874	151	576	31	8	165	667	436	178	469	419	247	6221	22	4	39	65	234	**6520**	5196	1147	174	3889	2631
Miško žemės plotas, ha	2281	132	552	31	8	163	653	432	175	461	412	243	5543	22	4	39	65	232	**5840**	4554	1128	153	3273	2567
Medynų plotas, ha	2102	127	531	31	8	160	615	389	171	413	398	207	5152	21	4	39	64	214	**5430**	4247	1032	147	2994	2436
iš jo – kultūrinės kilmės	243	7	44			1	125	80	36	112	63	55	766	1	1		2	76	**844**	592	236	16	577	267
Neapaugusi miško miško Žemė, iš viso, ha	39	1	7			2	11	12	1	33	9	13	128					5	**133**	78	54	1	64	69
iš jos – kirtavietės	3	1	2					3		11	5	2	27					1	**28**	9	18	1	2	26
– miško aikštės	27		5			2	9	8	1	8	1	8	69					3	**72**	54	18		48	24
Kita miško žemė, ha	140	4	14			1	27	31	3	15	5	23	263	1			1	13	**277**	229	42	5	215	62
iš jos – laukymės	82		9				1	25		2		20	139					5	**144**	122	22		130	14
Medynai, ha:																								
- pušynai	310	99	15	30			100	3	77	116	3	11	764	5		25	30	39	**833**	597	131	103	609	224
- eglynai	856	25	126	1		8	279	151	22	178	172	29	1847	4	2		6	152	**2005**	1586	386	33	1305	700
- ąžuolynai	4		50			32	24	19		15		23	167					5	**172**	132	38	2	41	131
- beržynai	499	3	64			22	168	89	25	75	130	40	1115	12	2	13	27	13	**1155**	899	248	8	602	553
- juodalksnynai	345		4		8		27		38	5	19	4	450					3	**453**	427	27		301	152
- drebulynai	23		4			3	13	19		11	23	2	98			1	1	2	**101**	64	37		25	76
- baltalksnynai	54		230			58	2	86	8	12	49	76	575						**575**	431	140	1	87	488
- kiti medynai	11		38			37	2	22	1	1	2	22	136						**136**	111	25		24	112
Ne miško žemė, ha	596	19	24			2	14	3	3	8	7	4	680					2	**682**	642	19	21	618	64
iš jos - pelkių plotas, ha	571	19	1				11	1	2			1	606					2	**608**	587	1	20	603	5
Medynai, pasiekę gamtinę brandą, ha	22	1	3			1	8	22	4		2		63						**63**	61	1	1	44	19
Brandžių medynų tūris, tūkst. m^3	5,5	14,8	2,9			0,3	2,6	5,3	1,2	25,7	22,6	14,7	95,6						**95,6**	15,6	64,2	15,8	32,5	63,1
Vidutin. medynų amžius, m.	67	91	57	100	75	67	71	51	75	61	48	42	64	49	52	55	53	58	**64**	66	52	84	68	
Vidutin. medynų skalsumas	0,70	0,80	0,66	0,67	0,7	0,68	0,68	0,70	0,68	0,70	0,72	0,69	0,69	0,59	0,7	0,69	0,64	0,76	**0,69**	0,69	0,70	0,79	0,70	0,67
Vidutin. medynų bonitetas	2,3	3,8	1,5	1,1	A	1,2	1,5	1,3	1,9	1,7	1,2	1,2	1,9	2,3	,3	4,5	3,6	1,9	**1,8**	1,8	1,4	3,5	2,2	1,3

** - Miškų grupė ir pogrupis nustatyti vadovaujantis aktualiu LR Vyriausybės 2002 m. spalio 21 d. nutarimu Nr. 1651 „Dėl Alytaus, Klaipėdos, Marijampolės, Šiaulių, Telšių, Utenos ir Vilniaus apskričių miškų priskyrimo miškų grupėms“ (LR Vyriausybės 2010 m. gegužės 26 d. nutarimo Nr. 645 ir LR Vyriausybės 2012 m. birželio 27 d. nutarimo Nr. 780 redakcijos).*

1.25 lentelė. **Kompleksinių saugomų teritorijų miškų charakteristika**

Rodikliai	Žemaitijos nacionalinis parkas	Regioniniai parkai		Plinkšių miško biosferos poligonas	Iš viso	Iš jo pagal:					
						miškų grupes				miškų naudotojus	
		Varnių	Salantų			I	II	III	IV	urėdijos valdomi valstyb. reikš-mės	privatūs ir kt.
Bendras miškų plotas, ha	11820	11028	186	1817	**24851**	1951	7900	10545	4455	12228	12623
Miško žemės plotas, ha	11182	10079	185	1790	**23236**	1811	6877	10149	4399	10856	12380
Medynų plotas, ha	10290	9068	163	1618	**21139**	1700	6281	9193	3965	9845	11294
iš jo – kultūrinės kilmės, ha	2973	1714	7	394	**5088**	335	1349	2157	1247	2945	2143
Neapaugusi mišku miško žemė, ha	516	591	5	115	**1227**	32	286	627	282	460	767
iš jos: – kirtavietės	79	163	4	79	**325**		22	131	172	95	230
– žuvę medynai	177	153		6	**336**	16	108	181	31	130	206
– aikštės	248	179	1	29	**457**	15	125	256	61	217	240
Kita miško žemė, ha	376	420	17	57	**870**	79	310	329	152	551	319
iš jos – laukymės	84	233	15	3	**335**	43	152	117	23	257	78
Medynai pagal vyraujančias medžių rūšis, ha:											
- pušynai	2273	2033	12	692	**5010**	709	1197	1703	1401	2951	2059
- eglynai	4604	1963	21	374	**6962**	533	2111	2920	1398	3905	3057
- ąžuolynai	542	691	51		**1284**	51	389	736	108	334	950
- beržynai	1726	2153	33	416	**4327**	268	1372	1990	697	1635	2692
- juodalksnynai	424	750	2	58	**1235**	90	583	440	122	626	609
- drebulynai	165	607	6	9	**787**	9	231	410	138	143	644
- baltalksnynai	427	688	34	68	**1217**	38	294	808	77	197	1020
- kiti medynai	129	183	4	1	**317**	3	104	186	24	54	263
Ne miško žemės plotas, ha	638	949	1	27	**1615**	140	1023	396	56	1357	258
iš jos – pelkės	568	864		20	**1452**	135	971	306	40	1326	126
Medynai, pasiekę gamtinę brandą, ha	87	19	1	1	**108**	15	62	20	11	85	23
Brandžių medynų tūris, tūkst. m^3	349,1	300,4	6,1	62,0	**717,6**	4,3	18,5	453,3	241,5	263,7	453,9
Vidut. medynų amžius, m	61	53	65	61	**57**	70	60	54	55	60	55
Vidut. medynų skalsumas	0,72	0,74	0,69	0,90	**0,73**	0,69	0,74	0,72	0,75	0,73	0,72
Vidut. medynų bonitetas	1,7	1,8	1,2	1,9	**1,7**	2,9	1,7	1,5	1,6	2,1	1,4
Funkcinio prioriteto zonos (miško žemė):											
- konservacinio	6030	5726	113	1789	**13658**	1809	5883	4954	1011	6630	7028
- rekreacinio	399	128			**527**		525	2		273	254
- ekologinės apsaugos	3882	1610	72		**5564**	2	435	4994	133	1963	3601
- gyvenamojo	11	1			**12**			10	2	2	10
- ūkinio	861	2613			**3474**		35	188	3251	1987	1487

Neapaugusi mišku miško žemė saugomose teritorijose užima apie 5 proc. (1360 ha) miško žemės ploto, iš jos aikštės – apie 2 proc. (529 ha). Ne miško žemė šiose teritorijose užima 2297 ha (arba per 7 proc. bendro ploto), iš jos pelkės – 2060 ha (apie 7 proc.). Daugiausiai pelkių yra Reiskių tyro valstybiniame telmologiniame draustinyje, kur jos sudaro apie 21 proc. ploto.

Telšių miškų urėdijos teritorijos valstybiniuose parkuose ir biosferos poligone konservacinio prioriteto zona užima 55,4 proc., ekologinės apsaugos – 26,0 proc., rekreacinio – 2,5 proc., ūkinio – 16,0 proc. ir gyvenamojo – 0,1 proc. ploto.

1.3.6.2. POILSINIAI (REKREACINIAI) IŠTEKLIAI

Pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymą (Žin., 1994, Nr. 96-1872; 2001, Nr. 35-1161) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą „Dėl miškų priskyrimo miškų grupėms tvarkos aprašo ir miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvų patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 84-2931; su vėlesniais pakeitimais iki 2015-12-09), rekreaciniams miškams priskiriami: miško parkai, valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai, kurortų ir miestų miškai, rekreaciniai miško sklypai. Miškų urėdijos rekreacinius išteklius valstybinės reikšmės miškuose sudaro miško parkai ir rekreaciniai miško sklypai.

1.26 lentelė. **Rekreacinių miškų charakteristika**

R o d i k l i a i	Miško parkai	Rekreaciniai miško sklypai	**Iš viso**
Bendras miškų plotas, ha	203	172	375
Miško žemės plotas, ha	202	157	359
iš jo – neapaugusi mišku žemė, ha / *proc.*	3/*1*	2/*1*	5/*1*
Medynų plotas, ha / proc.	192/95	146/*85*	338/*90*
iš jo: - spygliuočiai	107/*52*	164/95	271/*72*
iš jų: - pušynai	44/*22*	52/30	96/*25*
- kietieji lapuočiai	5/*2*	4/*2*	9/*2*
iš jų: - ąžuolynai	5/*2*	4/*2*	9/*2*
- minkštieji lapuočiai	34/*17*	25/*14*	59/*16*
iš jų - beržynai, liepynai	17/*8*	21/*12*	38/*10*
Medynai, pasiekę gamtinę brandą (plotas, ha/proc.)	5	1	6
Užmirkusių (U) ir pelkinių (P) augaviečių plotas (ha/proc.)	14/*7*	9/*5*	23/*6*

Visuose rekreaciniuose miškuose inventorizacija vykdyta tais pačiais principais kaip ir visuose kituose miškuose. Inventorizuoti visi miško žemėje esantys, valstybės saugomi gamtos (24), kultūros paveldo (15) objektai, rekreacinės teritorijos ir rekreaciniai objektai: (6-ios stovyklavietės, 8-ios poilsiavietės, 8-ios atokvėpio vietos, 3 pažintiniai–rekreaciniai takai, dvi apžvalgos aikštelės, 3 automobilių stovėjimo aikštelės, pažintinis kompleksas ir 6 kiti lankytini objektai).

Visi aukščiau įvertinti objektai sutartiniais ženklais pažymėti kartografinėje medžiagoje ir aprašyti taksoraščiuose.

Rekreaciniai miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškai išsidėstę Platelių (224 ha), Plungės (79 ha), Varnių (31 ha), Telšių (15 ha) ir Žarėnų (9 ha) girininkijų teritorijose. Bendras rekreacinių miškų plotas sudaro 375 ha, arba 1,1 proc. viso miškų urėdijos valdomų valstybinių miškų (šalyje – 4,7 proc.).

Bendras rekreacinės paskirties miškų plotas – 375 ha. Medynais apaugę per 94 proc. miško žemės ploto. Savaiminės kilmės medynai sudaro didžiąją dalį – apie 76 proc. viso medynų ploto. Miškuose dominuoja pusamžiai medynai, sudarantys daugiau kaip 76 proc. visų medynų ploto. Spygliuočių medynai sudaro 80 proc. visų rekreacinių miškų ploto, iš jų pušynai, vieni tinkamiausių poilsiavimui medynų – per 28 proc. Lapuočių medynų mažiau, jie sudaro daugiau kaip 17 proc., iš jų beržynų – per 11 proc., juodalksnynų, mažiausiai tinkamų poilsiavimui – apie 3 proc. Apie 2 proc. medynų yra pasiekę gamtinę brandą. Didžioji dalis jų – pušynai.

Rekreaciniuose miškuose sausos (N hidrotopas), tinkamiausios rekreacijai augavietės užima daugiau kaip 73 proc., užmirkusios ir pelkinės nenusausintos, mažiausiai tinkamos rekreacijai – tik apie 6 proc. ploto. Prof. E. Riepšo duomenimis, 1 ha sausų miškų, nutolusių iki 0,5 km nuo vandens telkinių, reikia vertinti vidutiniškai 75, drėgnų – 25 žmogaus apsilankymo dienomis per metus.

Rekreacinių naudmenų vertė – lankomumas priklauso nuo trijų skirtingų veiksnių: lankytojų skaičiaus ir poilsiavimo trukmės; naudmenų tinkamumo vystyti kuo įvairesnę rekreacinę veiklą; atstumo nuo gyvenamosios vietos iki rekreacinių vietovių.

Rekreaciniuose miškuose (naudojantis miškų inventorizacijos duomenimis) įvertintos rekreacinės miško savybės (19 lentelė prieduose). Vyrauja uždaro tipo (0,7 ir didesnio skalsumo) landšaftas (daugiau kaip 80 proc.), mažiau mėgstamas poilsiautojų. Pusiau atviro landšafto tipo (labiausiai tinkamo poilsiavimui) miškai (0,3–0,6 sk.) sudaro apie 18 proc., atviro – apie 2 proc. Landšafto tipas, apibūdinantis erdvinę medynų struktūrą, yra 1,2 vid. klasės.

Rekreaciniu požiūriu, be jau paminėtos erdvinės landšafto struktūros, rekreaciniai miškai vertinti pagal ekosistemų natūralumą, estetiškumą, sanitarinę-higieninę vertę ir reljefą (patogumą poilsiui). Iš estetinių-emocinių veiksnių didžiausias dėmesys skiriamas kraštovaizdžio natūralumui, įvairumui, jo komponentams ir elementams. Ekosistemos natūralumo požiūriu, miškų urėdijos rekreaciniai miškai yra 2,3 (vidutinės) klasės – miškuose vyrauja savaiminiai su želdintomis rūšimis medynai. Medynų estetiškumas (tinkamumas poilsiui) įvertintas 2,1 klase. Estetiškiausi rekreaciniuose urėdijos miškuose yra pušynai, sausi retesni eglynai ir ąžuolynai. Estetiškumą miškų urėdijos rekreaciniuose miškuose menkina užmirkusių ir pelkinių augaviečių baltalksnynai, beržynai ir drebulynai bei tankūs spygliuočių jaunuolynai.

Miškų sanitarinė-higieninė vertė (miškų sveikatingumas) įvertinta vidutine (2,2) klase, reljefas ir poilsinė digresija (miško nuskurdinimas dėl poilsiautojų) yra 1,0 klasės (nenuskurdintas arba pažeistas labai silpnai).

Pastaraisiais metais ypač daug dėmesio skiriama pritaikyti valstybinės reikšmės miškus visaverčiam lankymuisi ir turiningam poilsiui gamtoje. Kuriant rekreacinę infrastruktūrą miškuose, orientuojamasi į labiausiai pamėgtus ir lankomus miško sklypus, siekiama sureguliuoti miško lankytojų srautus, nukreipiant poilsiautojus į priešgaisriniu požiūriu saugius miško sklypus. Pažintinių ir mokomųjų objektų kūrimas leidžia visuomenei pažinti gamtos turtus, kultūros paveldo vertybes. Toliau plėtojamas miškų pritaikymas visuomenės rekreaciniams, pažintiniams poreikiams ir tam miškų urėdija negaili nei lėšų, nei laiko. Atnaujinama jau apnykusi, įrengiama nauja, originali rekreacinė įranga. Ypač aktuali jos priežiūra. 2012–2013 metais privalomiesiems miško tvarkymo darbams – rekreacinių objektų įrengimui ir tvarkymui – skirta vidutiniškai po 45,15 tūkst. Eur (1,35 Eur valstybinės reikšmės miškų hektarui), 2014 metais šiems darbams skirta 46 tūkst. Eur (1,3 Eur/ha), 2015 metais – 45,4 tūkst. Eur.

Veiklą rekreacinėse teritorijose, jų rekreacinių išteklių naudojimą ir apsaugą, šių teritorijų planavimą reglamentuoja Saugomų teritorijų (1993 m. lapkričio 9 d. Nr. I-301), Žemės (1994 m. balandžio 26 Nr. I-446), Miškų (1994 m. lapkričio 22 d. Nr. I-671), Turizmo (1998 m. kovo 19 d. Nr. VIII-667), Teritorijų planavimo (1995 m. gruodžio 12 d. Nr. I-1120) įstatymai, Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos (1992 m. gegužės 12 d. nr. 343) ir kiti teisės aktai. Juridiniai bei fiziniai asmenys, planuojantys bei vykdantys veiklą rekreacinėse teritorijose, naudojantys jose rekreacinius išteklius, taip pat turi vadovautis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. D1-35 patvirtintais Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatais (Žin., 2004, 18-554 su vėlesniais pakitimais).

Dėl didelės poskyrio apimties, atskira knyga yra parengtas VĮ Telšių miškų urėdijos miškų rekreacinio sutvarkymo projektas, kaip sudėtinė VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto dalis (atsakinga vykdytoja – V. Naureckaitė) ir VĮ Telšių miškų urėdijos miškų rekreacinio planavimo schema M 1: 50 000. Projekte pateikta: bendra teritorijos apžvalga (rekreacijos ir turizmo teritorinės erdvinės struktūros karkasas, svarbiausios lankytinos vietovės, teritorinių rekreacinių kompleksų charakteristika, kultūros ir gamtos vertybių apžvalga), esamo rekreacinio potencialo analizė ir projektuojama rekreacijos teritorinė sistema.

Vidinės miškotvarkos projekte numatytos rekreacinių miškų apsaugos ir naudojimo priemonės, taip pat medynų pertvarkymo priemonės rekreacijos reikmėms, numatytos rekreacinės infrastruktūros objektų ir įrenginių vietos, kai tokia veikla neprieštarauja saugomų teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams.

1.3.6.3. MEDŽIOKLĖS PLOTŲ IR MEDŽIOJAMOSIOS FAUNOS CHARAKTERISTIKA

VĮ Telšių miškų urėdijos teritorijoje medžioja medžiotojų būreliai ir klubai. Visa teritorija suskirstyta į medžioklės plotų vienetus, kurių ribas patvirtino Medžioklės plotų vienetams sudaryti bei jų riboms pakeisti sudaryta komisija. Mokesčių už medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimo dydis priklauso nuo medžioklės plotų vienete potencialiai galimų išgauti medžiojamųjų gyvūnų išteklių kiekio ir yra apskaičiuojamas pagal medžioklės plotų dydį ir šių plotų tinkamumą medžiojamiesiems gyvūnams gyventi ir veistis. Miško medžioklės plotų tinkamumą apsprendžia medynų pasiskirstymas pagal mišrumo grupes. Elniniams žvėrims tinkamiausi yra lapuočių ir mišrių lapuočių su spygliuočiais miškai. Blogiausios pašarinės ir apsauginės sąlygos yra grynuose pušynuose su nedidele lapuočių priemaiša. Atsižvelgiant į medynų mišrumą, pagal atskirų kategorijų medynų užimamą plotą nustatomas leistinas elninių žvėrių skaičius.

Miško medžioklės plotų pasiskirstymas girininkijose pagal medynų mišrumo kategorijas pateiktas 1.27 lentelėje ir 18 pav. Iš minėtos lentelės duomenų matyti, kad urėdijos teritorijos miškuose vyrauja lapuočių ir mišrių lapuočių su spygliuočiais medynai. Jie užima apie 39,5 tūkst. ha plotą, arba sudaro daugiau kaip 48 proc. medynų ploto. Mažesnį plotą užima mišrių spygliuočių su nedidele lapuočių priemaiša (apie 33 proc.) ar mišrių spygliuočių su lapuočiais (per 12 proc.) medynai.

1.27 lentelė. **Medžioklės plotai pagal medynų mišrumą**

Eil. Nr.	Girininkija	Medynai (plotas, ha)				
		lapuočiai ir mišrūs lapuočiai su spygliuočiais (1)	mišrūs spygliuočiai su lapuočiais (2)	spygliuočiai su nedidele lapuočių priemaiša (3)	gryni pušynai su nedidele lapuočių priemaiša (4)	iš viso
1	Telšių	5771	1230	4115	1118	12234
2	Ubiškės	6033	1213	2744	785	10775
3	Žarėnų	4018	1295	3280	611	9204
4	Varnių	7930	1134	2897	1341	13302
5	Kulių	2690	870	1633	177	5370
6	Mostaičių	1442	711	1842	119	4114
7	Plungės	4473	1626	3814	329	10242
8	Platelių	7159	2039	6280	1103	16581
Iš viso		**39516**	**10118**	**26605**	**5583**	**81822**

Likusiame plote auga grynų pušynų su nedidele lapuočių priemaiša medynai (apie 7 proc. ploto). Urėdijos miškuose sąlygos elniniams žvėrims gyventi ir veistis yra palankios.

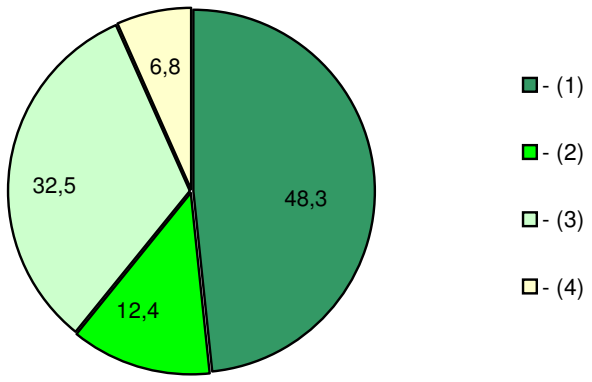

18 pav. Medžioklės plotai pagal medynų mišrumą, proc.

1.28 lentelėje pateikta kanopinių žvėrių gausos kitimo ir sumedžiojimo dinamika. VĮ Telšių miškų urėdijos miškuose, per septynerius paskutiniuosius metus elninių žvėrių populiacija nuolat didėjo. Elninių žvėrių populiacija, 2016 metų apskaitos duomenimis, 2,3 karto viršija leistiną šių žvėrių gausą. Šernų populiacija 2010–2013 metais santykinai nesikeitė, o nuo 2014 metų pastebimas žymus sumažėjimas (nuo 2088 iki 1110 vnt.). Siekiant sustabdyti afrikinio kiaulių maro plitimą, pradėtas šernų populiacijos dydžio reguliavimas – viena iš efektyviausių priemonių. 2016 metų preliminarios apskaitos duomenimis, šernų populiacija neviršijo leistinos gausos. Danielių populiacija šiuo metu kitiems elniniams žvėrims žymios įtakos neturi. Padidėjus populiacijai, gali atsitasti tarprūšinė konkurencija ir padidėti daroma žala urėdijos miškams.

Bendra elninių žvėrių gausa skaičiuojama sąlyginiais elniais pagal santykį:

1 taurusis elnias = 4 stirnos;
1 taurusis elnias = 2 danieliai;
1 briedis = 3 taurieji elniai.

Nuo 2010 metų elninių žvėrių gausa, išreikšta sąlyginiais elniais, padidėjo nuo 1449 iki 3731 vnt. (2016 metais).

1.28 lentelė. **Kanopinių žvėrių gausos kitimo ir sumedžiojimo dinamika**

(G – gausa, T – tankis (1000 ha miško), S – sumedžiojimas, vnt.)

Kanopiniai žvėrys		Metų sezonas							
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	**Vid.**
Sąlyginiai elniai		1449	1940	2001	2417	2913	3265	3731	**2531**
Briedis	G	161	183	209	269	374	414	469	**297**
	T	2,0	2,2	2,6	3,3	4,6	5,1	5,7	**3,6**
	S		1	3	4	17	37	43	**9**
Elnias	G	470	507	530	632	772	939	1081	**704**
	T	5,7	6,2	6,5	7,7	9,4	11,5	13,2	**8,6**
	S	35	30	34	58	63	69	108	**57**
Stirna	G	1985	3527	3333	3850	3880	4127	4691	**3628**
	T	24,3	43,1	40,7	47,1	47,4	50,4	57,3	**44,3**
	S	757	640	533	651	661	748	817	**687**
Danielius	G		4	22	31	97	104	141	**57**
	T		0,1	0,3	0,4	1,2	1,3	1,7	**0,7**
	S						2	2	
Šernas	G	1857	1935	1719	2088	1110	1851	931	**1642**
	T	22,7	23,6	21,0	25,5	13,6	22,6	11,4	**20,1**
	S	1338	1166	1568	2082	2233	2145	2241	**1825**

VĮ Telšių miškų urėdija profesionalios medžioklės plotų neturi [29].

2014–2015 metų medžioklės sezonas medžiotojams buvo sėkmingas ir gausus laimikiais. Gerokai daugiau sumedžiota šernų. Šiam sumedžiojimo padidėjimui įtakos turėjo ir paplitęs afrikinis kiaulių maras. Taip pat daugiau sumedžiota briedžių, elnių ir stirnų.

1.4. MIŠKOTVARKOS PROJEKTO VYKDYMO ANALIZĖ

1.4.1. ŪKINĖS VEIKLOS ANALIZĖS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Miško ūkinė veikla apima miško apsaugos, naudojimo, atkūrimo, ugdymo, melioracijos ir kitus darbus. Jie grindžiami biologijos ir technikos mokslų pasiekimais, kuriuos taikant galima garantuoti miškų tvarkymo kokybę ir produktyvumą.

Miško išteklių ir praeito vykmečio darbų rezultatų analizės tikslas – įvertinti ūkinės veiklos (miškininkavimo) efektyvumą valdoje. Analizės rezultatai naudojami valdos ūkio tikslams koreguoti bei naujojo vykmečio projektiniams sprendiniams pagerinti.

Analizės uždaviniai:

- nustatyti atliktų ūkinių priemonių atitikimą projektinėms bei nuokrypių priežastims išaiškinti pagal priemonių rūšį, apimtį ir kokybę;
- nustatyti miško išteklių pokyčius, jų priežastis bei atitikimą tvaraus miškų ūkio kriterijams bei rodikliams;
- nustatyti ekonominius veiklos rezultatus;
- nustatyti ir įvardinti įvykius bei procesus, turėjusius esminės įtakos ūkininkavimui.

Miško auginimo ir naudojimo priemonių veiksmingumo analizėje pateikti ir įvertinti medynų rodiklių kiekybiniai (bendro stiebų ir brandžių medynų tūrio, prieaugio ir kt.) ir kokybiniai (rūšinės sudėties, medynų stabilumo ir kt.) pokyčiai dėl projektuotų ar valdytojo iniciatyva įvykdytų miško ūkinių priemonių. Sudarytas medžių stiebų prieaugio ir jo naudojimo balansas. Apskaičiuotas miško kirtimais iškirstas (sunaudotas), sunykęs ir nepanaudotas (likę sausuoliai) medienos tūris.

Analizei naudoti urėdijos miško ūkinės veiklos metinių ataskaitų, ūkinių priemonių posistemės, Lietuvos miško sėklinės bazės sąvado, Aplinkos ministerijos leidinių bei taksacinių sklypų aprašymo duomenys, ankstesnių miškotvarkų medžiaga.

Praeito vykmečio miškotvarkos projektas buvo parengtas 2006–2015 metams. Projektuota ir realiai vykdyta ūkinė veikla vertinta:

- 2015 m. miškų inventorizacijos metu (penkerių paskutiniųjų metų) ugdymo darbų kokybė bei vykmečio želdinių būklė ir kokybė;
- analizuojant kirtimų efektyvumą pagal miško rodiklių pokyčius;
- kasmet Generalinės miškų urėdijos audito metu;
- Valstybinės miškų tarnybos kasmet atliekamų 2–3 teminių patikrinimų metu;
- Klaipėdos regiono aplinkos apsaugos departamento (RAAD) Miškų kontrolės skyriaus specialistų;

1.4.2. VYKDYTOS ŪKINĖS PRIEMONĖS IR JŲ REZULTATAI

1.4.2.1. MEDIENOS RUOŠA

Analizuojant ir vertinant praeito vykmečio ūkinę veiklą, panaudoti tik šiuo metu tiesiogiai valdomų miškų (miško žemė – 33342 ha) ūkinės veiklos rodikliai.

1.29 lentelėje miškotvarkos projektuotų darbų apimtis pateikta pagal 2006–2015 metų miškų urėdijai parengtą VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą. Suvestinių miško taksacinių rodiklių analizė urėdijoje, ypač jų pokyčių palyginimas tarp dviejų inventorizacijų, geriausiai atspindi miškų būklės kaitos tendencijas ir leidžia vertinti viso ūkininkavimo rezultatyvumą. Miško žemės, medynų ploto bei jų rodiklių kaita, o kartu miško naudojimas bei įmonės efektyvumas, priklauso nuo miško kirtimo ir atkūrimo būdų, metodų, technologijų, kokybiško jų vykdymo. Todėl toliau kiek išsamiau bus aptarti pagrindiniai, ugdymo bei sanitariniai kirtimai, miško atkūrimas ir įveisimas.

1.29 lentelė. **Miškotvarkos projektuota ir realiai įvykdyta metinė pagrindinių ūkinių priemonių apimtis**

Ūkinė priemonė	2005 m. miškotvarka				Realiai atlikta 2013–2015 m.	
	Projektuota (2006–2015 m.)		įvykdyta (2006–2015 m.)			
	plotas, ha	likvidinis tūris, tūkst. m^3	plotas, ha	likvidinis tūris, tūkst. m^3	plotas, ha	likvidinis tūris, tūkst. m^3
Miško kirtimai						
Pagrindiniai kirtimai, iš viso	**299**	**66,7**	**319**	**60,1**	**306**	**62,9**
iš jų – atvejiniai, atrankiniai	63	6,6	96	11,1	102	14,3
proc.	*21,2*	*9,9*	*30,1*	*18,5*	*33,3*	*23,3*
Iš 1 ha II-IV gr. medynų kirsta (m^3)		2,4		2,1		1,9
Papildomi pagrindiniai kirtimai (pav. medžių kirtimas ir kt.)	**x**	**1,2**				
Ugdomieji kirtimai, iš viso	**513**	**10,4**	**514**	**11,8**	**565**	**11,9**
iš jų:						
- jaunuolynų ugdymo	250	0,4	256	0,3	291	0,3
- retinimai	188	5,7	178	6,8	199	7,9
- einamieji	75	4,3	80	4,7	75	4,4
Sanitariniai kirtimai	**x**	**12,0**	**x**	**15,0**	**x**	**9,4**
Specialieji (kiti) kirtimai	**x**	**1,8**	**x**	**4,0**	**x**	**7,9**
Iš viso	**812**	**92,1**	**833**	**90,8**		**92,1**
Iš 1 ha II-IV gr. medynų kirsta (m^3)		3,3		3,2		3,3
Miško atkūrimas ir įveisimas						
Miško želdinimas	315		66		61	
Mišrus atkūrimas (želd. ir žėlimas)	2		171		166	
Miško žėlimas (netaikant ir taikant žėlimą skatinančias priemones)	137		71		34	
Iš viso	**454**		**308**		**261**	
iš jo – želdinant (proc.)	*69,3*		*21,4*		*23,2*	

Pagal 2006–2015 metų miškotvarkos projektą (valstybinės reikšmės miškų medynų plotas – 29803 ha), kasmet buvo numatyta iškirsti po 92,1 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Nustatyti pagrindiniai kirtimai, kartu su papildomais, turėjo sudaryti apie 74 proc., ugdomieji – per 11 proc., sanitariniai – 13 proc. ir specialieji (kiti) kirtimai – 2 proc. viso iškertamos medienos kiekio (1.29 ir 1.30 lentelės).

Pagrindiniais kirtimais paruošta spygliuočių mediena turėjo sudaryti daugiau kaip 57 proc., minkštųjų lapuočių – apie 43 proc. Pagrindiniais kirtimais II–IV grupių miškuose iš vieno hektaro mišku apaugusio ploto projektuota iškirsti po 2,4 m^3, o visų rūšių kirtimais – po 3,3 m^3 likvidinės medienos. Visų rūšių kirtimais projektuota iškirsti apie 59 proc. einamojo prieaugio (nuo stiebų su žieve medienos).

Atvejiniais, atrankiniais (pagrindiniais neplynaisiais) kirtimais projektuota iškirsti apie 10 proc. viso pagrindiniais kirtimais iškertamo likvidinės medienos kiekio arba apimti per 21 proc. viso pagrindiniais kirtimais kertamo ploto.

Per projekto galiojimo (2006–2015 m.) laikotarpį pagrindinių miško kirtimų metinė biržė pagal medienos tūrį iškirsta 90 proc., per metus vidutiniškai iškertant po 60,1 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Bendra ugdomųjų kirtimų apimtis pagal iškertamą medieną įvykdyta per 113 proc. (retinimų – 119 proc., einamųjų – per 109 proc.), sanitarinių – 125 proc., specialiųjų – per 222 proc. projektuotos. Bendra kirtimų apimtis pagal iškirstą likvidinę medieną įvykdyta apie 99 proc. projektuotos. Pagrindiniais kirtimais iš vieno hektaro medynų iškirsta 2,1 m^3 (projektuota – 2,4 m^3) o visų rūšių kirtimais – 3,2 m^3 (projektuota – 3,3 m^3) likvidinės medienos. Visų rūšių kirtimais iškirsta per 53 proc. (projektuota – 59 proc.) einamojo prieaugio (nuo stiebų su žieve medienos).

Atskiriems vykmečio metams miško naudojimo apimtis buvo peržiūrima ir tvirtinama Aplinkos ministro įsakymais. Patvirtinta vidutinė metinė pagrindinių kirtimų apimtis buvo praktiškai

identiška projektuotai (vidutiškai per 1 proc. mažesnė už projektuotą). Bendros patvirtintos naudojimo apimties buvo laikomasi.

Pagal miškų urėdijos duomenis (1.30 lentelė), per vykmetį pagrindiniais kirtimais paruoštos likvidinės medienos tūris sudaro daugiau kaip 69 proc. (projektuota apie 74 proc.), ugdomaisiais – 13 proc. (projektuota per 11 proc.), sanitariniais – apie 17 proc. (projektuota 13 proc.), 19 pav.

1.30 lentelė. **Miško kirtimų apimtis 2006–2015 metais**
(likvidinė mediena, tūkst. m^3)

Metai	Pagrin-diniai kirtimai	Iš jų – pagal poūkius:					Tarpi-niai kirti-mai	Iš jų:			Iš viso
		spyg-liuočiai	kietieji lapuo-čiai	minkštieji lapuočiai				ugdo-mieji	sanita-riniai	specia-lieji	
				iš viso	iš jų:						
					D	Bt					
2006	64,5	44,1		20,4	2,4	1,7	33,3	11,9	21,4	0,7	98,5
2007	51,0	30,0		21,0	3,1	1,4	40,8	6,6	34,2	1,6	93,4
2008	55,2	30,7		24,5	3,6	1,7	27,4	9,2	18,2	1,1	83,7
2009	63,3	37,8		25,5	2,8	0,9	20,7	8,5	12,2	6,4	90,4
2010	62,3	36,0		26,3	3,0	0,8	25,3	14,5	10,8	2,8	90,4
2011	52,5	31,8		20,7	2,4	0,9	26,8	14,6	12,2	1,4	80,7
2012	63,1	39,6		23,5	2,5	1,1	27,2	14,8	12,4	1,9	92,2
2013	67,9	41,4		26,5	2,0	1,3	23,0	14,1	8,9	2,7	93,6
2014	53,3	31,7		21,6	1,7	1,6	22,6	12,6	10,0	19,1	95,0
2015	67,4	45,1		22,3	2,6	1,6	20,6	11,3	9,3	1,8	89,8
Iš viso:	**600,5**	**368,2**		**232,3**	**26,1**	**13,0**	**267,7**	**118,1**	**149,6**	**39,5**	**907,7**
Vidutin. per metus	**60,1**	**36,8**		**23,2**	**2,6**	**1,3**	**26,8**	**11,8**	**15,0**	**4,0**	**90,8**

Dėl medynų būklės išaugusių sanitarinių kirtimų, miško ugdomiesiems kirtimams tenka tik per 38 proc. viso tarpinio naudojimo. Pagrindiniais miško kirtimais paruošta spygliuočių mediena sudaro per 61 proc. (projektuota 57), minkštųjų lapuočių – per 39 proc. (projektuota 43 proc.).

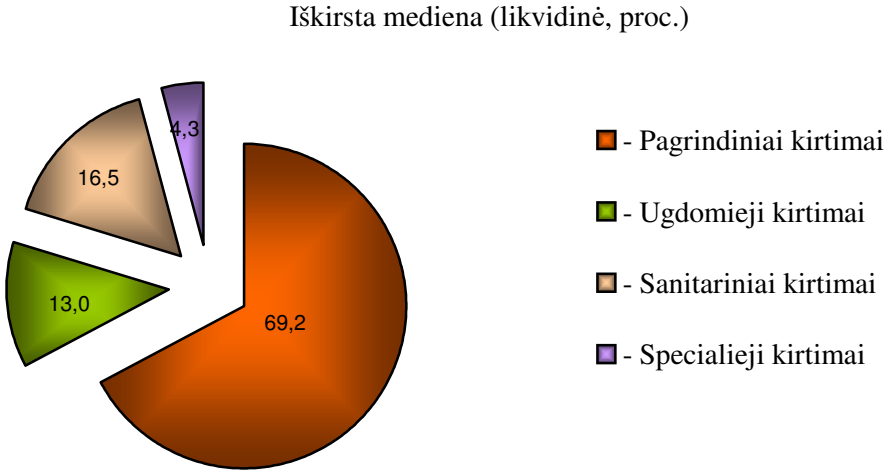

19 pav. Įvykdytų miško kirtimų struktūra

2005 metais miškotvarkos suprojektuoti neplynieji pagrindiniai miško kirtimai, atsižvelgiant į miškų grupę ir pogrupį, augavietės sąlygas, esamo ir būsimo (tikslinio) medyno sudėtį, struktūrą, selekcinę vertę, esamą pomiškį bei atkūrimo būdą, taip pat technines ir ekonomines sąlygas pagal kertamą plotą, kaip jau rašyta, turėjo sudaryti per 21 proc., o pagal iškertamą medieną – apie 10 proc. visų pagrindinių kirtimų. Per vykmetį urėdija šiuos kirtimus vykdė didesne apimtimi. Atvejiniai ir atrankiniai kirtimai pagal kertamą plotą sudarė 30 proc., o pagal iškirstą medieną – apie 19 proc. Per praėjusį vykmetį neplynaisiais pagrindiniais miško kirtimais (miškotvarkos duomenimis) iškirsta 781 ha medynų. Didžiąją šių kirtimų dalį sudarė atvejiniai kirtimai (80 proc.), mažesniąją (20 proc.) – atrankiniai miško kirtimai.

Atvejiniai kirtimai eglynuose sudaro per 41, pušynuose – daugiau kaip 27 proc., beržynuose – per 25 proc., juodalksnynuose – per 3 proc., baltalksnynuose ir kituose medynuose apie 4 proc. viso šiais kirtimais kirsto ploto. Dažniausiai buvo taikomi tipiški, supaprastinti ir grupiniai atvejiniai kirtimai (daugiau kaip 99 proc. visų atvejinių kirtimų), iš jų supaprastinti dviejų atvejų atvejiniai pagrindiniai kirtimai, kuriais atkuriami pušynai – 4 proc. Ilgalaikiais atvejiniais kirtimais kirsta tik apie 0,3 proc. proc. atvejiniais kirtimais apimto ploto. Pirmasis atvejinių kirtimų atvejis (vadinamieji nebaigti atvejiniai kirtimai) atliktas apie 60 proc. atvejinių kirtimų ploto. Pirmuoju atvejinių kirtimų atveju kirstuose medynuose daugiau kaip 8 proc. ploto užima medynai su perspektyviu tikslinių medžių rūšių pomiškiu ir perspektyviu II medynų ardu. Medynuose, kuriuose nėra pakankamai pomiškio, siekiama savaiminio medynų atžėlimo, o medynuose su drebulėmis – ir sumažinti pastarųjų atauginę galią. Medynuose, kuriuose atliktas paskutinysis atvejinių kirtimų atvejis (per 40 proc. viso atvejinių kirtimų ploto), daugiau kaip 93 proc. ploto vyrauja susiformavę, daugiausia savaiminės kilmės (per 84 proc.) nauji medynai, todėl laikytina, kad kirtimų tikslas yra pasiektas.

Atrankiniai atvejiniai kirtimai daugiausiai taikyti eglynuose (per 64 proc.). Beržynuose šie kirtimai sudaro apie 13 proc., pušynuose – apie 11 proc., drebulynuose – apie 5 proc., juodalksnynuose – apie 4 proc., baltalksnynuose ir ąžuolynuose – apie 4 proc.

Iš vieno hektaro medynų, atvejiniais ir atrankiniais kirtimais iškirsta vidutiniškai po 115 m^3 likvidinės medienos.

1.31 lentelė. **Neplynieji pagrindiniai miško kirtimai, atlikti per paskutinįjį vykmetį**

Kirtimo būdai	Buvę medynai	Plotas, ha	Medynai, kuriuose įvykdytas paskutinis atvejis (plotas, ha)					Nebaigti neplynieji kirtimai (plotas, ha)		
			iš viso	susiformavęs medynas		nesusiformavęs medynas		iš viso	iš jų:	
				savaiminės kilmės	kultūrinės kilmės	paliekamas želti	atkurtinas želdinant		su perspektyviu pomiškiu	su perspektyviu II ardu
Tipiški, supaprastinti ir grupiniai atvejiniai	Pušynai	169	70	51	9		10	99	13	
	Eglynai	256	103	84	14	2	3	153	30	1
	Beržynai	157	61	53	7		1	96	7	1
	Juodalksnynai	20	6	6				14		
	Drebulynai	9	2	2				7		
	Baltalksnynai	12	9	8		1		3		
iš jų - supapr. 2 atvejų atv. kirtimai, kuriais atkuriami pušynai	*Pušynai*	*25*	*17*	*11*			*6*	*8*	*1*	
Iš viso:		623	251	204	30	3	14	372	50	2
Ilgalaikiai atvejiniai	Baltalksnynai	2	2	2						
Atrankiniai atvejiniai	Pušynai	17	4	2	2			13		
	Eglynai	100	28	22	6			72	1	
	Ąžuolynai	1	1	1						
	Beržynai	20	9	9				11		
	Juodalksnynai	6	2	2				4		
	Drebulynai	8						8		
	Baltalksnynai	4	3	3				1		
Iš viso:		156	47	39	8			109	1	
Iš viso:		**781**	**300**	**245**	**38**	**3**	**14**	**481**	**51**	**2**
Proc.		**100,0**	**38,4**	**31,4**	**4,8**	**0,4**	**1,8**	**61,6**	**6,5**	**0,3**

Per pusę visų miškų urėdijos pagrindinių atvejinių ir atrankinių (neplynųjų pagrindinių) kirtimų buvo atliekama Platelių (apie 36 proc.) ir Plungės (21 proc.) girininkijų miškuose. Mažiausiai šių kirtimų atlikta Žarėnų (apie 3 proc.) ir Varnių (apie 4 proc.) girininkijų miškuose.

Miškotvarkos duomenimis, per 2006–2015 metus plynaisiais pagrindiniais kirtimais iškirsta 2392 ha medynų (1.32 lentelė). Plynieji pagrindiniai kirtimai sudaro per 96 proc., plynieji sanitariniai (pagrindiniai) – per 2 proc., plynieji sanitariniai (tarpiniai) – apie 2 proc. Plynaisiais kirtimais daugiausiai iškirsta eglynų (daugiau kaip 42 proc. plynųjų kirtimų ploto), gerokai mažiau – beržynų (apie 27 proc.), pušynų (apie 13 proc.) ir juodalksnynų (daugiau kaip 9 proc.).

1.32 lentelė. **Plynosios dešimtmečio kirtavietės pagal kirtimų ir medžių rūšis**

Buvę medynai (pagal vyraujančią medžių rūšį)	Iškirstas plotas pagal kirtimų rūšį, ha				Leista iškirsti pagal kirtimų leidimus, (plotas, ha)
	plynieji pagrindiniai	plynieji sanitariniai	plynieji sanitariniai, nepriskirti pagrindiniams	Iš viso	
P	286	12	4	302	
E	952	31	23	1006	
U		5	10	15	
S	1			1	
B	634	2	3	639	
J	226			226	
D	116			116	
T	2			2	
Bt	85			85	
Iš viso	**2302**	**50**	**40**	**2392**	**3293,5**
Proc.	***96,2***	***2,1***	***1,7***	***100,0***	

Pagrindiniais ir plynaisiais sanitariniais, nepriskirtiems pagrindiniams kirtimams, buvo iškirsta per 27 proc. medynų mažiau nei leista iškirsti pagal kirtimų leidimus.

Ugdomaisiais miško kirtimais, kaip viena svarbiausių miško ūkinių priemonių formuojant medynų rūšių sudėtį, reguliuojant jų struktūrą ir tankį, produktyviems ir atspariems vėjavartoms, vėjalaužoms ir kitiems nepalankiems aplinkos veiksniams medynams išauginti, stiprinant miškų estetines, rekreacines ir kitas funkcijas, sudarant sąlygas saugomoms ekosistemoms išlikti, kasmet projektuota išugdyti vidutiniškai po 513 ha medynų, vidutiniškai iškertant po 10,4 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Miškotvarkos numatyta bendra ugdomųjų kirtimų apimtis pagal plotą įvykdyta (jaunuolynų ugdymo (tuomet šviesinimų ir valymų) – per 102 proc., retinimo – apie 95 proc., einamųjų – apie 107 proc. (20 pav.)). Miško ugdomųjų kirtimų apimtis pagal iškertamą medieną aprašyta po 1.29 lentele.

Miško želdiniai ir žėliniai iki susiformuos jaunuolynas ir prasidės ugdomieji kirtimai, vadovaujantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatais (Žin., 2008, Nr. 45-1702 su vėlesniais pakeitimais), buvo prižiūrimi ir saugomi. Per paskutiniuosius penkerius metus vien stelbiančių medelių ir krūmų pašalinimas buvo atliekamas vidutiniškai po 504 ha kasmet.

Dėl ekonominio šalies ūkio nuosmukio 2009 metais, buvo gerokai sumažėjusi ne tik jaunuolynų ugdymo, bet ir retinimo kirtimų apimtis (20 pav.). Dėl pokyčių medienos rinkoje ir finansinių išteklių naudojimo ekonominės recesijos, Generalinė miškų urėdija numatytė priemones ekonominėms sąlygoms miškų urėdijose stabilizuoti. 2009 metais miškų urėdijoms buvo leista sumažinti II eilės valymo kirtimų apimtį, manant, kad šių darbų atidėjimas vieneriems metams jaunuolynų būklei neigiamos įtakos neturės.

Pažymėtina, kad 2006–2015 metais vienam hektarui plynaisiais pagrindiniais kirtimais iškertamam medynų plotui teko per 1,1 ha (kiek ir projektuota) jaunuolynų ugdymo kirtimų ploto. Šalia jaunuolynų ugdymo, kaip jau rašyta, kasmet 504 ha plote buvo atliekami želdinių ir žėlinių priežiūros darbai, pašalinant stelbiančius krūmus ir medelius bei žolinę augaliją.

Dėl vykmečio pradžioje praūžusio uragano „Kirilo“ (2007 m.), kai urėdijos miškuose buvo pažeista apie 6,0 tūkst. ha medynų, išversta ir išlaužta 30,0 tūkst. m^3 medienos, 2007–2008 metais buvo gerokai sumažėjusi einamųjų kirtimų ir gerokai padidėjusi sanitarinių kirtimų apimtis. Nors einamųjų ir sanitarinių kirtimų tikslai yra skirtingi ir negalima šių kirtimų kompensuoti ar pakeisti vienų kitais, tačiau pablogėjus miškų sanitarinei būklei, po praūžusių uraganų „Ervinas“ (2005 m.) ir „Kirilas“ (2007 m.), 2006–2008 metais, sanitariniais kirtimais buvo kertama gana daug – vidutiniškai po 24,6 tūkst. m^3 likvidinės medienos kasmet, mažiau dėmesio skiriant ugdomiesiems kirtimams (1.30 lentelė).

Antroje vykmečio pusėje, pagerėjus medynų sanitarinei būklei ir padidėjus einamųjų kirtimų amžiaus medynų plotui, didesnis dėmesys urėdijoje buvo skiriamas einamiesiems kirtimams.

Pradėjus gerėti ekonominėms sąlygoms, atsigaunant medienos rinkai ir gerėjant miškų urėdijos finansinei būklei, ugdomiesiems kirtimams vėl skiriamas reikiamas dėmesys. Gerokai padidintos jaunuolynų ugdymo, retinimų ir einamųjų kirtimų apimtys.

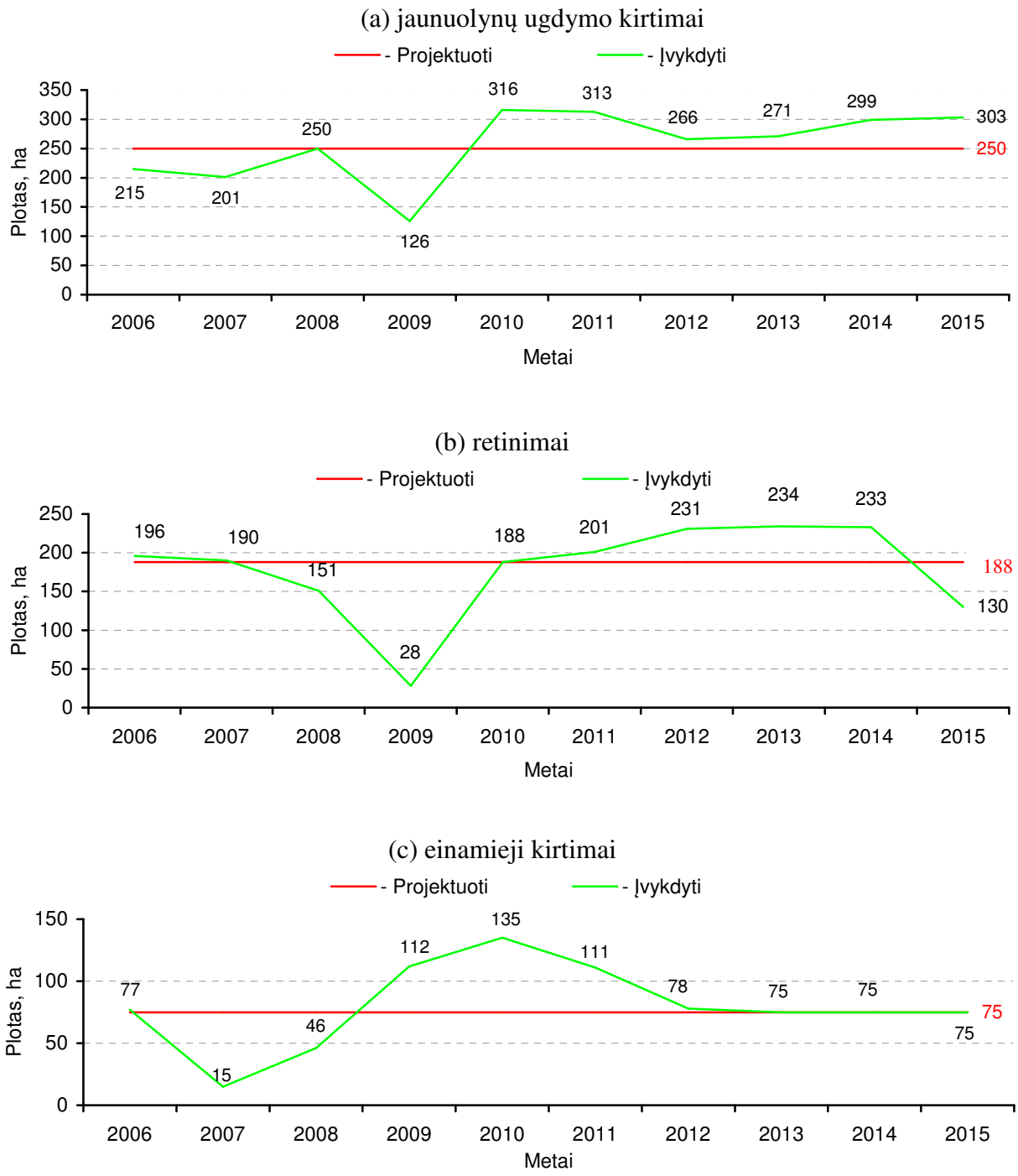

20 pav. Miškotvarkos projektuota ir realiai įvykdyta ugdomųjų kirtimų apimtis
(a – jaunuolynų ugdymo, b – retinimų, c – einamųjų kirtimų)

Ugdomieji kirtimai, ypač jaunuolynų ugdymas, buvo suprojektuoti vykdyti gana intensyviai, vidutiniškai retinimais iškertant – 36 proc., einamaisiais – 55 proc. likvidinės medienos kiekio. Jaunuolynų ugdymo kirtimais 2006–2015 metais iš vieno hektaro vidutiniškai iškirsta apie 13 m^3 (projektuota – 12 m^3/ha) stiebų medienos. Atliktų retinimų intensyvumas (38 m^3/ha likvidinės medienos) yra apie 6 proc. didesnis už projektuotą (36 m^3/ha). Einamaisiais kirtimais buvo kertama 7 proc. didesniu intensyvumu (59 m^3/ha likvidinės medienos) nei projektuota (55 m^3/ha). Dėl per didelio ugdymo intensyvumo nepatenkinamai įvertinta tik 0,5 proc. per 5 paskutiniuosius metus atliktų ugdomųjų kirtimų (1.33 lentelė). Taigi, reikia pripažinti, kad ugdomieji kirtimai (retinimai ir einamieji) buvo suprojektuoti mažoko intensyvumo.

Specialiaisiais (anksčiau – kitais) kirtimais, kurių kategorijai priskirti rekonstrukciniai, kraštovaizdžio formavimo bei biotechniniai kirtimai, planuota kasmet vidutiniškai iškirsti po

1,8 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Specialiųjų kirtimų metinė kirtimų apimtis per analizuojamą laikotarpį, dėl šalies strateginių objektų (330 KV elektros perdavimo oro linijos Klaipėda–Telšiai, magistralinio dujotiekio Klaipėda–Kuršėnai trasos), yra per 2,2 karto didesnė už projektuotą.

Bendra metinė kirtimų apimtis, dėl jau aptartų priežasčių, yra tik apie 2 proc. mažesnė už projektuotą, todėl galima teigti, kad urėdija prisilaikė projektuotų apimčių.

2005 metų miškotvarka buvo numačiusi dirbtinai apželdinti daugiau kaip 69 proc. esamų plynumų ir būsimų vykmečio plyno kirtimo biržių, atkuriant ir įveisiant vidutiniškai po 315 ha miško želdinių kasmet. Metinė miško žėlimo apimtis turėjo sudaryti apie 137 ha (31 proc.). Projekto galiojimo laikotarpiu miškas atkurtas ir įveistas želdinant ar atkurtas mišriu būdu (želdiniai) apie 77 proc. (8 proc. daugiau nei projektuota) viso atkuriamo ir įveisiamo ploto.

1.4.2.2. MEDYNŲ UGDYMAS IR PRIEŽIŪRA

Miškotvarkos lauko darbų metu įvertinta 2715 ha paskutiniųjų penkerių metų ugdomųjų kirtimų kokybė bei pagrįstumas (1.33 lentelė). Jaunuolynų ugdymo kirtimais buvo apimta apie 52 proc., retinimo – apie 33 proc., einamaisiais – per 15 proc. viso ugdyto ploto. Vertinta vizualiai, dviejų balų sistema (patenkinamai, nepatenkinamai).

Pagrindiniai ugdymo kokybės kriterijai grynuose medynuose (ugdomųjų kirtimų normatyvas) yra po ugdomųjų miško kirtimų paliekamas medžių skaičius, atsižvelgiant į vyraujančią medžių rūšį, vidutinį gerai išsivysčiusių medžių aukštį bei miško tipą (spygliuočių medynams) ir medyno skalsumas po ugdomųjų miško kirtimų (į pastarąjį orientuojasi miškotvarka), atsižvelgiant į medžių rūšį, augavietės sąlygas, vidutinį medyno aukštį ir vidutinį medžių stiebų skersmenį. Pagrindiniai ugdymo kriterijai mišriuose medynuose yra medyno rūšinė sudėtis ir skalsumas, iki kurio medyną leidžiama išretinti, jaunuolynuose – tikslinių rūšių medžių stelbimas.

1.33 lentelė. **Ugdomųjų kirtimų, atliktų per paskutiniuosius 5 metus, vertinimas**
(valstybinės reikšmės miškai)

Rodikliai	Mato vnt.	Jaunuolynų ugdymas	Retinimai	Einamieji	**Iš viso**
Plotas, kuriame ugdomųjų kirtimų kokybė įvertinta natūroje	ha	1410	893	412	**2715**
iš jo – ugdymas kartotas	ha	63	19	3	**84**
Ugdomųjų kirtimų įvertinimas:					
- patenkinamai	ha	1398	884	409	**2692**
	proc.	*99,1*	*99,0*	*99,3*	***99,2***
- nepatenkinamai	ha	11	9	3	**23**
	proc.	*0,9*	*1,0*	*0,7*	***0,8***
Nepatenkinamai atlikti kirtimai pagal priežastis:					
- per didelis intensyvumas	*proc.*	*59*	*45*	*100*	***58***
- per mažas intensyvumas	*proc.*	*27*	*22*		***22***
- išugdyta dalis sklypo	*proc.*	*14*	*33*		***20***

Visuose vertintuose sklypuose ugdymas buvo reikalingas. Jaunuolynų ugdymas kartotas per 4 proc., retinimo kirtimai – per 2 proc., einamaisiais – apie 1 proc. viso šiais kirtimais ugdyto ploto. Retinimo ir einamieji kirtimai paprastai vykmetyje nekartojami ir, vargu, ar pagrįsti, tačiau dėl nedidelio ugdymo intensyvumo žalos medynams nepadaryta. Per paskutiniuosius penkerius metus kasmet ugdomaisiais kirtimais iš vieno hektaro medynų buvo iškertama (stiebų tūris) vidutiniškai: jaunuolynų ugdymais – apie 12 m^3, retinimais – daugiau kaip 44 m^3, einamaisiais – apie 60 m^3 medienos. Likvidinės medienos procentas retinimo kirtimuose sudaro – 89 proc., einamuosiuose – apie 99 proc.

Pagal ugdymo kokybę, patenkinamai įvertinta per 99 proc. ugdytų medynų ploto. Nepatenkinamai atlikti ugdomieji kirtimai sudaro tik apie 1 proc. (kaip ir 2005 m.). Pagrindinė priežastis, nulėmusi neigiamą ugdomųjų kirtimų įvertinimą – netinkamas ugdomųjų kirtimų

intensyvumas: per didelis – 58 proc., per mažas – 22 proc. (panašiai kaip ir 2005 m.). Po atliktų jaunuolynų ugdymo kirtimų apie 48 proc., retinimo – apie 42 proc. ploto, tikslinės medžių rūšys, įeinančios į medynų rūšinę sudėtį, sudaro 6 koeficientus ir daugiau, t. y. pagerėjo medynų rūšinė sudėtis. Medynų rūšinė sudėtis, po atliktų jaunuolynų ugdymo kirtimų nepasikeitė apie 2 proc. ugdyto ploto, tačiau ir čia pagrindinės medžių rūšys apsaugotos nuo stelbimo.

Per paskutiniuosius penkerius metus želdinių ir žėlinių priežiūros darbai, apimantys stelbiančių medelių, krūmų ir žolinės augalijos pašalinimą, kaip jau rašyta, kasmet atlikti vidutiniškai 504 ha plote.

Apibendrinant atliktus ugdomuosius kirtimus, reikia pažymėti, kad šie kirtimai apskritai atliekami patenkinamai. Tai patvirtina ir 2015 metais miškotvarkos inventorizuotas mažas (apie 6 proc.) nedelsiant ugdytinų medynų plotas (vien jaunuolynų ugdymas), ugdytų medynų rūšinė sudėtis ir vykmečio želdinių būklė bei kokybė. Tačiau šiems kirtimams būtina skirti dar didesnį dėmesį, nes dėl netinkamai atliktų želdinių ir žėlinių priežiūros darbų, šalinant stelbiančius medelius ir krūmus, pavėluoto jaunuolynų ugdymo, nepakankamo intensyvumo ar kartojimo dažnumo 32 ha II ir IV amžiaus klasių pušų želdinių ir žėlinių, įveistų ar atkurtų plynumose, 2015 metais inventorizuota mišriais minkštųjų lapuočių su pušimis ir mišriais eglių–pušų spygliuočių želdiniais. Dėl aukščiau paminėtų priežasčių ne vyraujančia rūšimi liko ir 83 ha IV amžiaus klasės eglių želdinių. Didžiojoje šio ploto dalyje (apie 59 proc.) suprojektuoti retinimo kirtimai, todėl tikėtina, kad bent dalyje jų, – eglės taps vyraujančia rūšimi.

1.4.2.3. MIŠKO ŽELDINIMAS

2006–2015 metų laikotarpiu, pagal miškų urėdijos ataskaitas, želdinant atkurta ir įveista 2366 ha (apie 77 proc.) miško želdinių, kasmet vidutiniškai po 237 ha. Užtikrinant želdinių prigijimą ir sudarant palankesnes augimo sąlygas, miškas želdomas į paruoštą dirvą. Sodmenys miškų atkūrimui ir įveisimui išauginami miškų urėdijos medelyne.

1.34 lentelė. **Miško atkūrimas ir įveisimas 2006–2015 metais pagal miškų urėdijos ataskaitas**

Metai	Miško atkūrimas, ha						Miško veisimas, ha					Iš viso	Miško želdinių ir žėlinių priežiūra, ha/ha*
			mišrus		miško žėlimas			želdinimas					
	iš viso	Želdinimas (miško želdiniais)	želdiniais	žėliniais	iš viso	iš jo – miško žėlimo skatin.	iš viso	iš viso	iš jo – LRV nutarimais per-duotoje žemėje	mišrus (želdiniais ir žėliniais)	miško žėlimas		
2006	221		136		85		75	75	75			**296**	713/389
2007	238		139		99		73	73	73			**311**	980/534
2008	225		150		75		112	112	112			**337**	741/266
2009	213		177		36		105	105	105			**318**	543/343
2010	307		213		94		18	18	18			**325**	1010/522
2011	270		205		65		78	78	78			**348**	903/602
2012	264		189		75		96	96	96			**360**	760/589
2013	214		164		50		32	32	32			**246**	821/583
2014	256		185		71		36	36	36			**292**	844/610
2015	210		149		61		34	34	34			**244**	800/600
Iš viso	**2418**		**1707**		**711**		**659**	**659**	**659**			**3077**	**8115/5038**
Proc.	***78,6***		***55,5***		***23,1***		***21,4***	***21,4***	***21,4***			***100,0***	

** - apimant tik stelbiančių medelių ir krūmų pašalinimą*

Per analizuojamą laikotarpį miško žėlimu atkurta 711 ha (per 23 proc.) miško žėlinių. Taikant mišrų atkūrimo būdą atkurta 1707 ha (55,5 proc.) medynų miško žemėje.

Želdinių kategorijų apibūdinimas (1.35 lentelė):

- miško želdiniai – žmogaus pasodinti arba sėjant sėklas įveisti miško medžiai;
- miško žėliniai* – miško žėliniams priskirti ir neapaugusiame mišku plote įveisti ar atkurti želdiniai, tačiau dėl atsiradusių lapuočių želdintos medžių rūšys nėra vyraujančios;
- polajiniai želdiniai – įveisti po medyno ardų danga (rekonstrukciniai, antram ardui sudaryti, prieškirtiminiai), taip pat želdiniai, įveisti neapaugusioje miško žemėje, bet laiku neišugdžius, atsidūrę po juos praaugusių savaiminių minkštųjų lapuočių medžių lajomis ir nesudarantys II ardo.

1.35 lentelė. **Paskutiniojo vykmečio miško želdinių charakteristika**
(2006–2015 m.)

R o d i k l i a i	Plotas, ha
Įveista ir atkurta, želdinant želdinių pagal miškų urėdijos ataskaitas, iš viso:	**2366**
iš jų: - nurašyta želdinių	
- išliko želdinių	2366
Inventorizuota želdinių (pagal miškotvarkos duomenis), iš viso	**2421**
iš jų: - žuvo želdinių	
- išliko želdinių	2421
Skirtumas (±):	
- tarp įveistų ir inventorizuotų	55
- tarp išlikusių	55
Išlikę želdiniai pagal kategorijas:	
- miško želdiniai	2399
- miško žėliniai*	12
- polajiniai želdiniai	10
Želdiniai pagal būklę:	
- geri	2096
- patenkinami	325
- blogi	
- žuvę	

Miškų inventorizacijos metu urėdijos valdomuose valstybiniuose miškuose inventorizuota 2421 ha paskutiniojo vykmečio miško želdinių. Ploto skirtumas (55 ha) tarp įveistų ir inventorizuotų želdinių paaiškinamas taip:

- miško žėliniuose, kuriuose taikytas mišrus miško atkūrimo būdas (žėlimas ir želdinimas), želdintos sklypų dalys, atitinkančios taksacinių sklypų išskyrimo normatyvą, inventorizuotos želdiniais;
- nedidelio ploto (0,1–0,2 ha) savaiminės kilmės medynai, įsiterpę į miško želdinius kaip intarpai, įskaičiuoti į miško želdinių plotą;
- plotų matavimo ir skaičiavimo priežastimis.

Visi želdinant atkurti ir įveisti vykmečio miško želdiniai yra išlikę. Miško želdiniai sudaro 99,1 proc., tapę miško žėliniais (vyrauja atžėlusios rūšys) – 0,5 proc., polajiniai – 0,4 proc. viso želdinto ploto (21 pav.).

Pagal želdinių būklę (1.35 lentelė ir 22 pav.), geri želdiniai sudaro 86,6 proc. (2096 ha), patenkinami – 13,4 proc. (325 ha). 2005 metų miškotvarkos duomenimis, urėdijos paskutiniojo vykmečio želdinių būklė buvo blogesnė: geri želdiniai sudarė per 46 proc., patenkinami – 49 proc., blogi ir žuvę – apie 5 proc. viso vykmečio želdinių ploto. Dviejose miškų urėdijos girininkijose (Žarėnų ir Varnių) gerų želdinių dalis sudaro 95 proc. ir daugiau (23 pav.). Prastesni vykmečio želdiniai yra Ubiškės ir Mostaičių girininkijose, kur gerų želdinių dalis sudaro apie 72 proc., o patenkinamų – apie 28 proc. viso įvertintų želdinių ploto.

Didžiausia vykmečio želdinių dalis tarp miškų urėdijos girininkijų yra Ubiškės (per 16 proc. viso urėdijos želdinių ploto), Varnių (daugiau kaip 14 proc.) ir Telšių (apie 14 proc.) girininkijose. Mažiausiai urėdijos mastu želdinta Kulių (apie 9 proc.) ir Žarėnų (apie 10 proc.) girininkijose (23 pav).

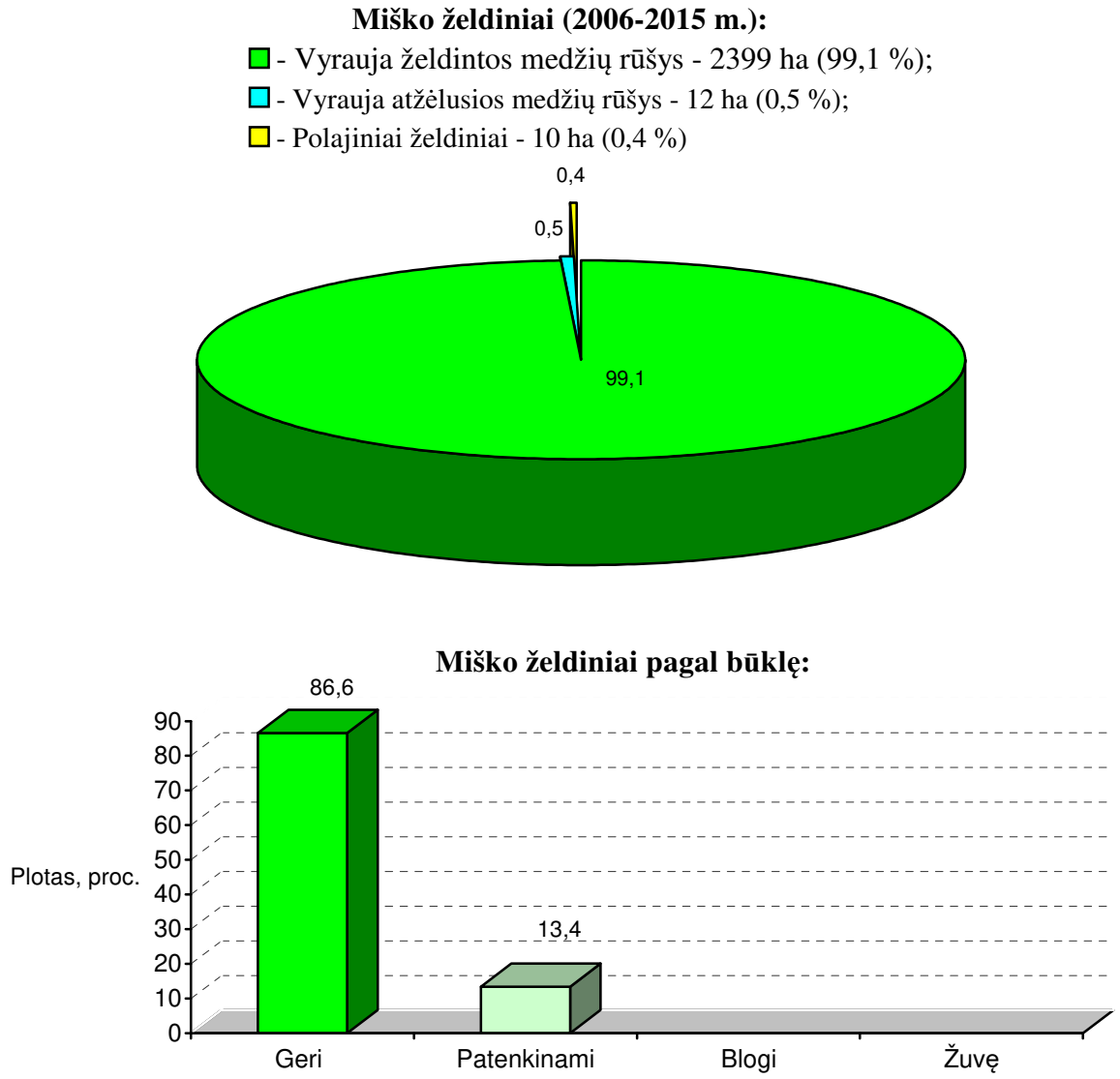

21 ir 22 pav. Vykmečio miško želdinių charakteristika

1.36 lentelė. **Vykmečio (2006–2015 m.) želdiniai pagal vyraujančias želdintas medžių rūšis ir augavietes**

Vyraujanti medžių rūšis	Miško augavietė, ha													**Iš viso**	***Proc.***
	Na	Šb, Nb	Šc, Nc	Nd	Lb	Lc	Ld, Lf	Ub	Uc	Ud	Pbn	Pc, Pd	Pcn, Pdn		
Pušis	4	79	37		55	6		2	1		1			**185**	***7,6***
Eglė		45	574	89	87	694	153	1	6	2	3	1	6	**1661**	***68,6***
Maumedis			6	7		6								**19**	***0,8***
Ąžuolas			35	42		2	17							**96**	***4,0***
Beržas		1	95	43	1	45	5	1	1	3		3		**198**	***8,2***
Juodalksnis			1	1		49	55		46	42	1	7	59	**261**	***10,8***
Kitos			1											**1**	***0,0***
Iš viso	***4***	***125***	***749***	***182***	**143**	**802**	**230**	**4**	**54**	**47**	**5**	**11**	**65**	**2421**	***100,0***
Proc.	***0,2***	***5,2***	***30,9***	***7,5***	***5,9***	***33,1***	***9,5***	***0,2***	***2,2***	***1,9***	***0,2***	***0,5***	***2,7***	***100,0***	

Parinktos želdinti tikslinės rūšys, išskyrus 2 ha juodalksnių želdinių, atkurtų Nc, Nd augavietėse ir 3 ha eglynų, atkurtų Pbn augavietėje, visiškai atitinka augaviečių sąlygas. Gryni ir mišrūs pušų želdiniai užima per 63 proc. Nb augavietės ploto (1.36 lentelė). Lb augavietėje pušų želdiniai užima daugiau kaip 38 proc., eglių – apie 61 proc. augavietės ploto. Eglių želdiniai dominuoja Lc augavietėje (apie 87 proc. ploto), Nc augavietėje – apie 77 proc. ploto. Juodalksnių želdiniai Uc ir Ud augavietėse užima per 87 proc., Pcn, Pdn – apie 91 proc. šių augaviečių ploto. Daugiau kaip 80 proc. ąžuolų želdinių želdinta sausose Nc, Nd augavietėse.

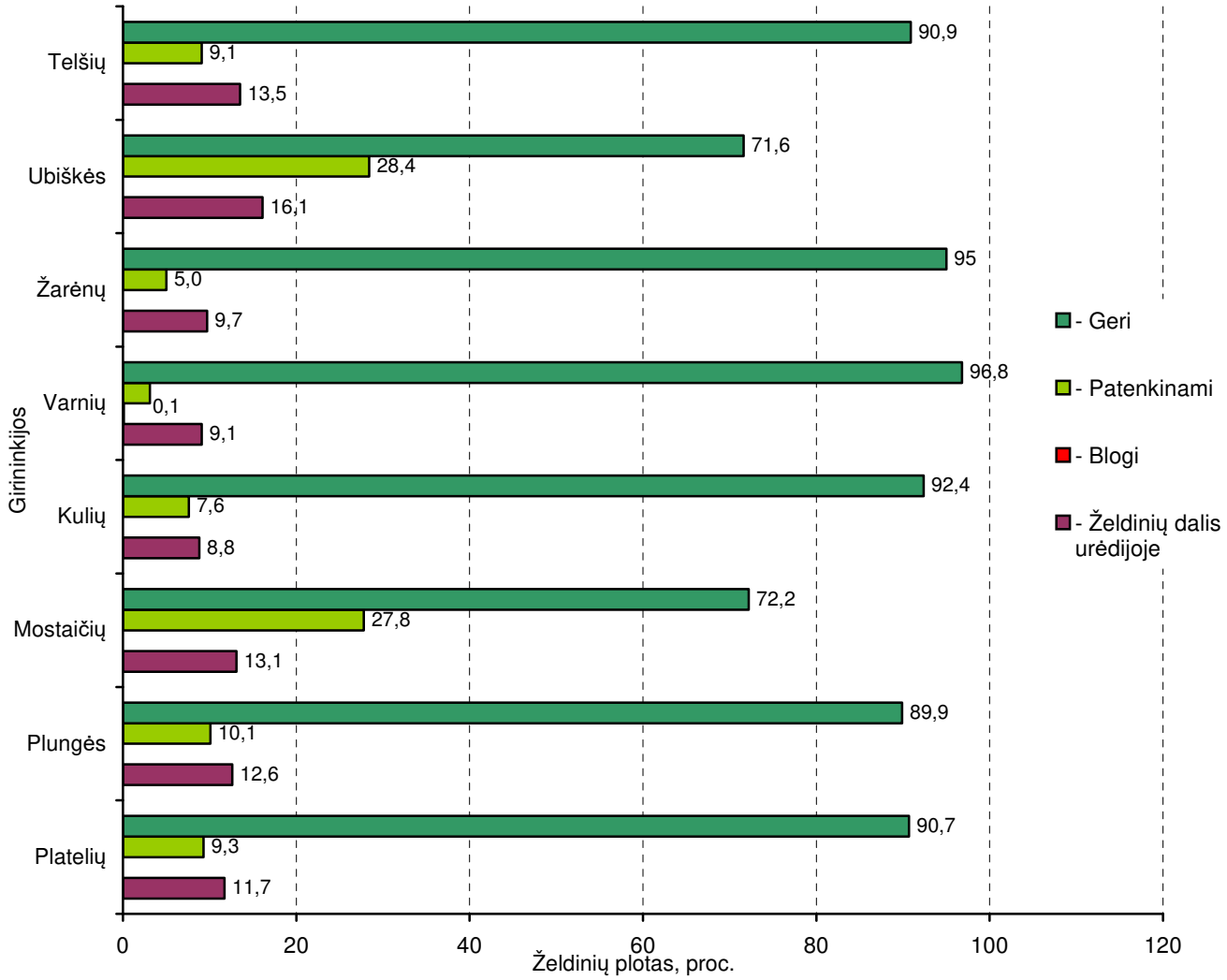

23 pav. Miško želdinių plotas girininkijose pagal kokybę

Per praėjusį vykmetį, atsižvelgiant į Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatuose (Žin., 2008, Nr. 45-1702 su vėlesniais 7 pakeitimais), numatytus aplinkos veiksnius, želdinta per 65 proc. buvusių plynumų (projektuota – apie 67 proc.) ir apie 72 proc. vykmečio biržių (projektuota – daugiau kaip 70 proc.).

Mišrūs vykmečio želdiniai urėdijos miškuose sudaro per 46 proc. (projektuota – per 72 proc.), iš jų – mišrūs spygliuočių–lapuočių ar lapuočių–spygliuočių želdiniai – daugiau kaip 32 proc. (eglių–juodalksnių – 16 proc., eglių–beržų – 5 proc., juodalksnių–eglių – per 4 proc., eglių–ąžuolų – apie 3 proc., ąžuolų–eglių – 2 proc., beržų–eglių ir pušų – beržų – po 1 proc. (24 pav.)). Mišrūs spygliuočių (pušų–eglių ir atvirkščiai – eglių–pušų ar maumedžių–eglių želdiniai užima apie 11 proc. (eglių–pušų – apie 7 proc., pušų–eglių – apie 4 proc.), mišrūs lapuočių – 3 proc. (daugiausiai – juodalksnių–beržų – apie 2 proc.) viso želdinto ploto.

Gryni vykmečio želdiniai sudaro apie 54 proc. Gryni pušų želdiniai užima 87 ha ir sudaro apie 4 proc. (projektuota 1 proc.), eglių – 918 ha, arba apie 38 proc. (projektuota apie 26 proc.), juodalksnių – per 5 proc. (projektuota apie 1 proc.) ąžuolų – apie 1 proc. (neprojektuota).

Nors grynų pušų želdinių želdinta 4 proc. daugiau nei projektuota, tačiau gerokai mažiau želdinta pušų–eglių ar pušų–kitų medžių rūšių želdinių, todėl pušų, kaip vyraujančios rūšies želdiniuose, įveista ir atkurta apie 16 proc. mažiau nei projektuota. O galimybių želdinti pušis ar pušis su eglėmis būta. Per vykmetį eglėmis apželdinta 45 ha Nb augavietės želdaviečių, nors čia eglė ir yra tikslinė rūšis, tačiau tikslingiau būtų želdinti pušis ar pušis su eglėmis.

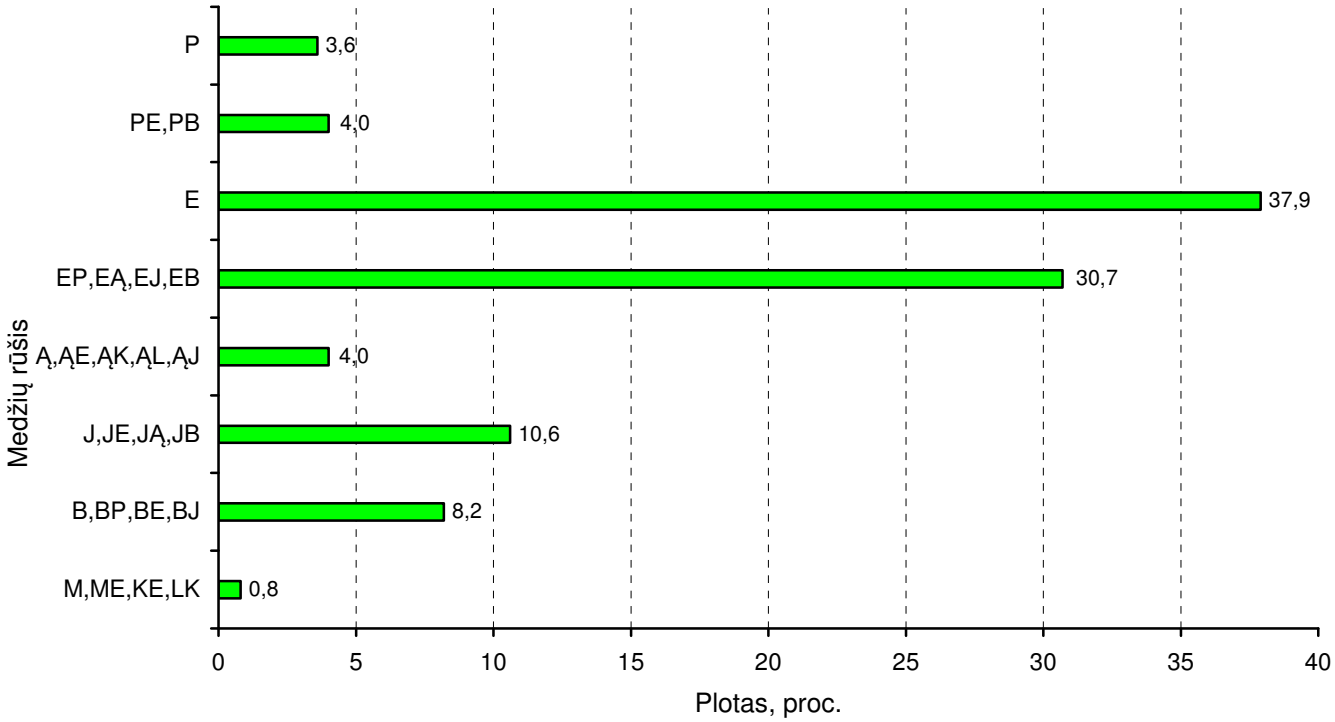

24 pav. Vykmečio želdiniai pagal želdintas medžių rūšis

Apibendrinant miško želdinimo darbus, verta pažymėti, kad šiems darbams miškų urėdijoje skiriamas labai didelis dėmesys. Tai patvirtina didelė gerų želdinių dalis (apie 87 proc.), želdinių rūšinė sudėtis ir skalsumas, plėtojama sėklinė–selekcinė bazė, naudojami stambūs, kokybiški sodmenys miškams veisti ir atkurti. Želdiniai veisiami tik į paruoštą dirvą ir laikantis techninių reikalavimų yra tinkamai prižiūrimi. Savaime miškui želti paliekamuose plotuose dažniausiai naudojamos žėlimą skatinančios priemonės (dirvos mineralizavimas, pomiškio išsaugojimas, sėklų sėjimas ir kt.).

Miško atkūrimą per vykmetį plynai iškirstose biržėse charakterizuoja 1.37 lentelės duomenys ir 25 pav. Per praėjusį vykmetį plynai iškirsta 2392 ha medynų, daugiausia – eglynų (daugiau kaip 42 proc.) ir beržynų (apie 27 proc.), kiek mažiau – pušynų (apie 13 proc.) ir juodalksnynų (per 9 proc.), dar mažiau – drebulynų (apie 5 proc.), baltalksnynų – apie 4 proc. ir kitų medynų – apie 1 proc.

Atkurta daugiau kaip 79 proc. (1900 ha) iškirstų biržių (želdinant – apie 60 proc., žėlimu – daugiau kaip 19 proc). Miškas dar neatkurtas 492 ha kirtaviečių, tai sudaro apie 21 proc. plynaisiais kirtimais iškirsto vykmečio biržių ploto (1.37 lentelė, 25 pav.). Per 52 proc. visų želdinimu atkurtų kirtaviečių sudaro buvusios eglynų kirtavietės, atkurtos beržynų kirtavietės sudaro – apie 23 proc., pušynų – apie 12 proc., drebulynų – daugiau kaip 5 proc., juodalksnynų ir baltalksnynų – po 4 proc.

Miško želdinimu atkurta apie 73 proc. plynai iškirstų eglynų, per 69 proc. – drebulynų, apie 64 proc. – baltalksnynų, 57 proc. – pušynų, apie 51 proc. – beržynų ir dėl specifinių (pelkinių, užmirkusių) augaviečių – tik per 26 proc. – juodalksnynų. Galutinai atkurti iškirsti ąžuolynai, skroblynai, tuopynai ir blindynai.

a) iškirsti; b) atkurti želdinant (62 proc.); c) atkurti žėlimu (11 proc.)

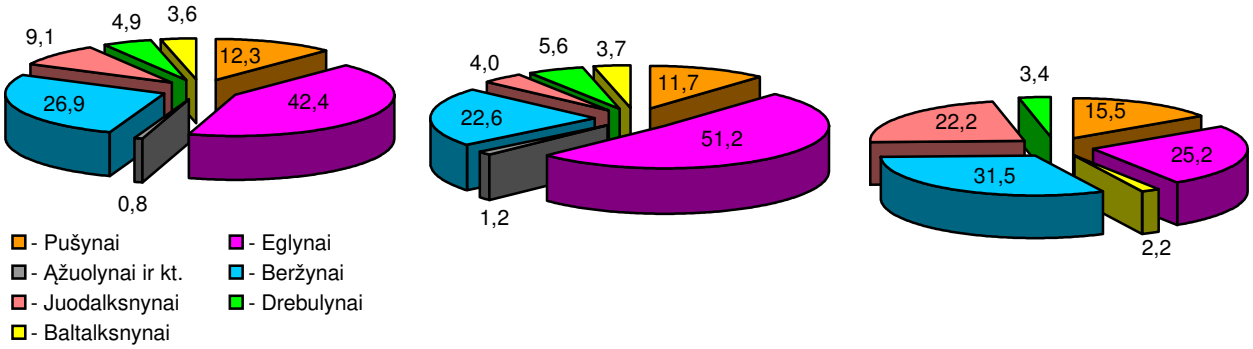

25 pav. Iškirsti (a), atkurti želdinant (b) ir atkurti žėlimu (c) medynai pagal buvusių medynų vyraujančią medžių rūšį, proc.

1.37 lentelė. **Miško atkūrimas per vykmetį plynai iškirstose biržėse**

R o d i k l i a i	Plotas	
	ha	proc.
Plynai iškirstų medynų plotas (pagal miškotvarkos duomenis)	**2392**	**100,0**
Želdintas plotas, iš viso	**1430**	**59,8**
Tikslinių medžių rūšių kiekis, proc.:		
- >50	1425	59,6
- 50–25	2	0,1
- <25	3	0,1
Miško atžėlęs plotas, iš viso	**470**	**19,6**
Tikslinių medžių rūšių kiekis, proc.:		
- >50	448	18,7
- 50–25	14	0,6
- <25	8	0,3
Neatkurtos miško kirtavietės, iš viso	**492**	**20,6**
iš jų: - iki 3 metų	492	20,6
iš jų: - *želdintinos*	*283*	*11,8*
- *paliekamos žėlimui*	*200*	*8,4*
- *mišriai atkuriamos*	*9*	*0,4*
- 3 ir daugiau metų		
- *želdintinos*		
- *paliekamos žėlimui*		

Miško želdinimu atkurtuose plotuose (tikslinių medžių rūšių kiekis didesnis kaip 50 proc.) želdintos vien tikslinės medžių rūšys. Želdiniai menkiau pavyko tik 5 ha plote – vyrauja žėliniai (želdintos tikslinės medžių rūšys sudaro 25–50 proc.). Tokių minkštųjų lapuočių jaunuolynų su želdintomis medžių rūšimis dalyje po intensyvių ugdomųjų kirtimų susiformuos tikslinės sudėties medynai.

Palyginus plynai iškirstų medynų rūšinę sudėtį su jaunuolynų, besiformuojančių po šių kirtimų, rūšine sudėtimi, matyti, kad pušis vyraujančia rūšimi išlieka apie 48 proc. plynai iškirsto pušynų ploto. Dalis pušynų, augusių derlingose Nc, Lc ir net nederlingose Nb augavietėse (daugiau kaip 35 proc. iškirsto ir atkurto ploto), atkurti eglėmis su pušų priemaiša. Per 22 proc. iškirstų Pb, Pbn ir Pcn augaviečių pušynų atsikūrė beržynais ir juodalksniais. Pušynai atkuriami apie 32 proc. mažesniame plote nei jų buvo iškirsta, o jų dalis sumažėjo 4 proc. (26 pav.). Atkuriama eglė vyraujančia rūšimi išlieka per 79 proc. iškirsto ploto, o atkurti eglynais plotai užima 1,4 karto didesnį plotą nei eglynų buvo iškirsta, o jų dalis padidėjo apie 18 proc. Per 63 proc. eglynų

atkuriama buvusių beržynų, daugiau kaip 35 proc. – kaip jau rašyta, buvusių pušynų, per 80 proc. – buvusių drebulynų ir apie 56 proc. – buvusių drebulynų kirtavietėse. Panašiai yra ir juodalksnynuose. Dėl jų specifinių augaviečių, juodalksnis vyraujančia rūšimi išlieka apie 73 proc. iškirsto ploto. Juodalksnynai atkuriami ir atsikuria 1,5 karto didesniame plote nei buvo iškirsta. Jie daugiausiai atsikuria šlapesnėse beržynų (apie 9 proc.), baltalksnynų (8 proc.), eglynų (5 proc.) ir drebulynų (4 proc.) kirtavietėse. Ąžuolynai akuriami 2,4 karto didesniame plote nei jų ir kitų medynų buvo iškirsta, dažniausiai derlingose eglynų, beržynų ir uosynų kirtavietėse.

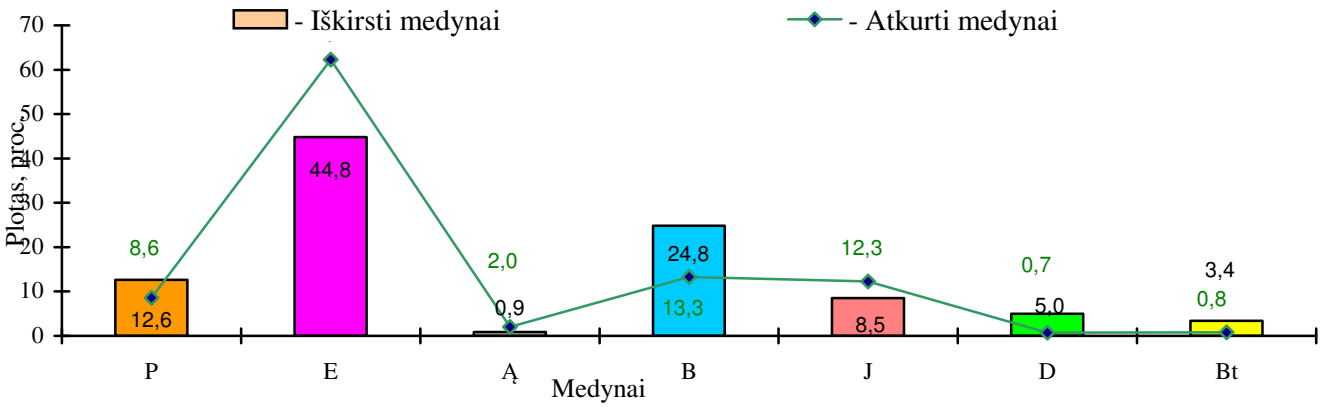

26 pav. Iškirstų ir atkurtų medynų plotas pagal vyraujančias medžių rūšis, proc.

Kitaip yra beržynų, baltalksnynų ir ypač drebulynų poūkiuose. Beržynai vyraujančia rūšimi atkuriami per 45 proc. buvusio ploto, o didžiojoje jo dalyje, kaip jau rašyta, atkuriami eglynai, šlapesnėse augavietėse – atsikuria juodalksnynai. Tinkamai miškininkaujant, buvę drebulynai atsikuria tik apie 15 proc. iškirsto ploto. Iškirsti drebulynai dažniausiai atkuriami eglynais (per 80 proc. iškirsto ploto), beržynais ir juodalksnynais (apie 12 proc. ploto). Panaši rūšinė kaita vyksta ir baltalksnynuose. Visa tai turės ilgalaikį poveikį eglynų, juodalksnynų ir ąžuolynų ploto didėjimui, o drebulynų, baltalksnynų ir beržynų atvirkščiai – mažėjimui.

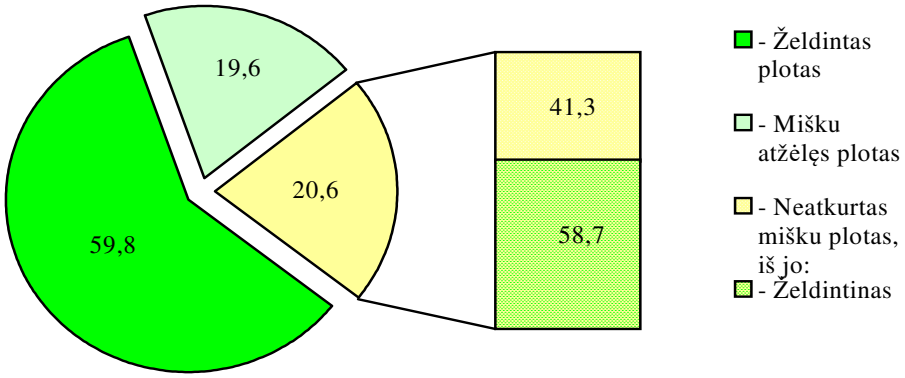

27 pav. Miško atkūrimas plynai iškirstose biržėse, proc.

Analizuojant miško atkūrimo būdus ir technologijas, taikomas miškų urėdijoje, verta pažymėti, kad šalia dirbtinio miško želdinimo kasmet vis plačiau taikomas ir miško žėlimas. Žėlimas ypač sėkmingai vyko iškirstuose juodalksnynuose (per 53 proc. buvusių medynų), kai papurenama dirva, medynas kertamas žiemą, paliekami sėkliniai medžiai. Žėlimą skatinančios priemonės ypač pasiteisina, jeigu jos vykdomos prieš sėklinius metus.

Iš 470 ha miškų atžėlusių kirtaviečių, apie 82 proc. ploto atžėlė minkštaisiais lapuočiais, iš jų per 75 proc. – juodalksnynais ir beržynais, ir tik apie 7 proc. – drebulynais ir baltalksnynais. Žėlimą minkštaisiais lapuočiais lėmė augavietės sąlygos (užmirkę ir pelkėti plotai bei derlingumas).

Atžėlusių juodalksnynų ir beržynų plotas, kai tikslinių medžių rūšių kiekis žėliniuose didesnis nei 50 proc., užima per 92 proc. viso tikslinėmis medžių rūšimis atžėlusio ploto (21 lentelė prieduose).

Daugiau kaip 18 proc. kirtaviečių ploto atžėlė eglėmis ir pušimis. Atžėlusių spygliuočių, kai tikslinių medžių rūšių kiekis žėliniuose didesnis nei 50 proc., užima daugiau kaip 96 proc. viso tikslinėmis medžių rūšimis atžėlusio ploto.

Urėdijos miškuose inventorizuota 492 ha kirtaviečių, iš jų apie 24 proc. senesnių kaip 2 metai. Senesnių kaip 3 metai kirtaviečių urėdijos miškuose nenustatyta. Pagal Miškų įstatymą (Žin., 1994, Nr. 96-1872; 2001, Nr. 35-1161) želdintose kirtavietėse ir degavietėse dirbtiniu būdu miškas atkuriamas ne vėliau kaip per trejus metus po jų atsiradimo. Bendras neatkurtų kirtaviečių plotas yra lygus 1,8 metų plynojo kirtimo plotui, t. y. nėra labai didelis.

Apie 58 proc. visų kirtaviečių yra numatomos želdinti (27 pav.), daugiau kaip 40 proc. – paliekamos želti, likusios – apie 2 proc., bus atkuriamos mišriu atkūrimo būdu (22 lentelė prieduose).

Miškų urėdijos tiesiogiai valdomuose valstybiniuose miškuose pirmą kartą medynais, daugiausiai pušynais (apie 33 proc.), beržynais (apie 29 proc.), juodalksnynais (daugiau kaip 17 proc.), eglynais (per 10 proc.) inventorizuota 338 ha ne miško žemės (nenaudojamų žemės ūkio naudmenų, pelkių, karjerų), iš jos jaunuolynais iki 10 metų – 115 ha (21 lentelė prieduose).

Apibendrinant galima teigti, kad iškirstų medynų atkūrimas miškų urėdijoje vyksta tinkama linkme – 1 urėdijos kirtavietės, išskyrus 9 proc. užmirkusių ir pelkinių, yra laiku atkuriamos, iškirsti pušynai, eglynai, beržynai ir drebulynai atkuriami daugiausia pušimis ir eglėmis. Pagal želdinių būklę, geri želdiniai sudaro apie 87 proc., žuvusių želdinių nėra. Želdiniuose, išskyrus 5 ha eglynų ir juodalksnynų – 1 vien tikslinės medžių rūšys. Mišrūs vykmečio spygliuočių–lapuočių ar atvirkščiai – lapuočių–spygliuočių – želdiniai sudaro apie 32 proc. želdinto ploto.

1.4.2.4. MIŠKO SĖKLININKYSTĖ

Miškas turi būti atkurtas ir įveistas miško sodmenimis, kurių kilmė ir kokybė atitinka Aplinkos ministerijos tvirtinamų Miško dauginamosios medžiagos nuostatų reikalavimus[20]. Miško dauginamosios medžiagos nuostatai (Žin., 2003, Nr. 108-4841; 2012, Nr. 137-7023) reglamentuoja miško sėklinės bazės naudojimą, miško dauginamosios medžiagos auginimą, prekybą, naudojimą miškams atkurti ir įveisti šalyje.

Miškų genetiniai ištekliai yra šalies nacionalinis turtas, garantuojantis biologinių ekosistemų tvarumą, įvairių gyvybės formų visavertę būtį ir tęstinumą. Genetinių išteklių naudojimas miško medžių selekcijai ir sėklininkystė lemia aplinkos ekologinį stabilumą, vertingos medienos, energetinių išteklių ir kitos miško produkcijos didėjimą. Lietuvoje miško selekcija ir sėklininkystė vystoma genetiniu-ekologiniu pagrindu, atrenkant, išbandant, saugant ir naudojant vertingus šalies miškų genetinius išteklius geriausių provenencijų ir genotipų pavidalu, dėl vidurūšinės ir tarprūšinės hibridizacijos gaunant vertingus hibridus bei introdukuojant perspektyvias rūšis ir provenencijas iš kitų šalių. Didelis dėmesys skiriamas selekcionuojamos medžiagos adaptacinėms galimybėms, specifinėms kiekvieno miško gamtinio regiono ekologinėms sąlygoms bei skirtingoms augavietėms.

Sėklinės miško bazės objektai yra genetiniai, sėkliniai ir I selekcinės grupės medynai, sėklinės miško medžių plantacijos, miško medžių klonų rinkiniai, bandomieji miško medžių želdiniai, miško medžių genetiniai draustiniai, rinktiniai, elitiniai medžiai ir kiti vertingi medynai, medžių grupės ar pavieniai medžiai, registruoti Lietuvos miško sėklinės bazės objektų sąvade[21]. Sėklinė miško bazė kuriama ir plėtojama populiacinės ir individualiosios selekcijos pagrindu.

Vertingų genetinių išteklių atrinkimą, apsaugą ir naudojimą, palikuonių išbandymą, sėklų ruošą ir laikymą, sėklų kokybės kontrolę, sėklų bei sodmenų rajonavimą, perkėlimą, eksportą ir importą reglamentuoja Lietuvos Respublikos įstatymai: Miškų (Žin., 1994, Nr. 96-1872; 2001,

[20] Lietuvos Respublikos miškų įstatymas, 15 straipsnio 3 punktas.
[21] Miško dauginamosios medžiagos nuostatai, 6 punktas.

Nr. 35-1161), Saugomų teritorijų (Žin., 1993, Nr. 63-1188; 2001, Nr. 108-3902), Laukinės augalijos (Žin., 1999, Nr. 60-1944; 2003, Nr. 61-2769 su vėlesniais pakeitimais), Saugomų gyvūnų, augalų, grybų rūšių ir bendrijų (Žin., 1997, Nr. 108-2727; 2001, Nr. 110-3987 su vėlesniais pakeitimais) ir Augalų nacionalinių genetinių išteklių (Žin., 2001, Nr. 90-3144), taip pat Miško genetinių draustinių (Žin., 2006, Nr. 91-3584), Lietuvos miško sėklinės bazės sąvado ir jo tvarkymo nuostatų (Žin., 2002, Nr. 89-3813; 2010, Nr. 18-835), Miško atkūrimo ir įveisimo (Žin., 2008, 45-1702 su vėlesniais pakeitimais), jau minėti Miško dauginamosios medžiagos (Žin., 2003, Nr. 108-4841; 2012, Nr. 137-7023) ir Miško sėklinių medynų (Žin., 2003, Nr. 99-4475) nuostatai.

Miško genetiniams ištekliams formuoti VĮ Telšių miškų urėdijoje, Kulių ir Plungės girininkijose atrinkti juodalksnio ir paprastosios pušies (nuo 2014 m. – valstybiniai) genetiniai draustiniai – apibrėžtos teritorijos, skirtos ilgą laiką saugoti genetiškai vertingas miško medžių populiacijas ar jų dalis. Bendras draustinių medynų plotas pagal patvirtintus jų ribų planus – 39,3 ha. Miško genetiniai draustiniai tvarkomi, naudojami ir atkuriami, vadovaujantis Augalų (miško) genetinių draustinių nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. liepos 7 d. įsakymu Nr. D1-374 (Žin., 2004, Nr. 116-4345) nustatyta tvarka. Valstybinių genetinių ir kitų, žemiau paminėtų, sėklinės bazės objektų taksacinė charakteristika pateikta 23 lentelėje, prieduose.

Varnių girininkijoje yra atrinktas paprastosios eglės genetinis medynas. Bendras jo plotas (pagal Lietuvos miško sėklinės bazės sąvadą, toliau – MSB sąvadą) – 245,2 ha.

Miškų urėdijos Ubiškės ir Žarėnų girininkijose įveisti miško medžių palikuonių (atitinkantys kokybės reikalavimus) bandomieji želdiniai – tos pačios rūšies sėklinės ar vegetatyvinės kilmės želdiniai, kurių įveisimo tikslas – nustatyti kintamų selekcinių požymių paveldimas savybes.

Telšių girininkijoje 1998 metais įveista I kategorijos (išbandyta) paprastosios eglės sėklinė plantacija. Be jos, šioje girininkijoje 2008–2010 metais įveistos 4 atitinkančios kokybės reikalavimus (R kategorija) sėklinės miško medžių plantacijos – atrinktų klonų arba šeimų plantacijos, atskirtos arba tvarkomos taip, kad nebūtų apdulkinamos iš kitų šaltinių, ir galinčios dažnai duoti gausų bei lengvai surenkamą sėklų derlių. Platelių girininkijoje yra dar 1968/1977 metais įveista R kategorijos paprastosios eglės sėklinė plantacija. Bendras plantacijų plotas (pagal MSB sąvadą) – 11,9 ha.

Kulių, Ubiškės ir Platelių girininkijose atrinkti juodalksnio *(Alnus glutinosa (L.) Gaerth.)*, karpotojo beržo *(Betula pendula Roth.)* ir paprastosios eglės *(Picea abies (L.) H. Karst.)* miško sėkliniai medynai – produktyvūs ir geros kokybės medynai, skirti sėkloms ruošti. Bendras šių medynų plotas (pagal MSB sąvadą) – 30,8 ha. Miško sėkliniai medynai tvarkomi, naudojami ir atkuriami vadovaujantis Miško sėklinių medynų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. 496 (Žin., 2003, Nr. 99-4475) nustatyta tvarka.

Telšių, Varnių ir Platelių girininkijose yra nustatyti 5 miško medžių sėklų šaltiniai.

Urėdijos miškuose atrinktas 31 (6 karpot. beržai, 8 juodalksniai, 10 mažalapių liepų, 6 papr. uosiai ir viena papr. pušis) rinktinis medis. Tai – selekciniu požiūriu vertingi, produktyvumu ir kokybe žymiai geresni nei augantys tomis pat augavietės sąlygomis, to paties amžiaus, I selekcinės grupės medyno vidutiniai medžiai, naudojami miško selekcijai ir miško dauginamajai medžiagai gauti. Visų aukščiau paminėtų objektų charakteristika pateikta 23 lentelėje, prieduose.

Miško medžių genetiniai ištekliai miškų urėdijoje apima 1,1 proc. medynų ploto.

Projektuojant miško žėlimą bei selekcinių darbų tikslų įgyvendinimą, būtinas selekcinis medynų įvertinimas, nes genetinių išteklių išlaikymui ir selekcijai pirmiausia naudojami geriausi medynai. Šiuo metu medynų selekcinę grupę natūroje nustato tik Valstybinės miškų tarnybos Miško genetinių išteklių skyriaus specialistai.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2014-11-20 raštu „Dėl medynų selekcinių grupių“, vidinės miškotvarkos projekte nurodyta pateikti Valstybinės miškų tarnybos Miško genetinių išteklių skyriaus specialistų atrinktų pirmos selekcinės grupės medynų sąrašus, kuriais būtų galima vadovautis planuojant miško dauginamosios medžiagos ruošą. Valstybinės miškų tarnybos Miško genetinių išteklių skyriui nesudarius tokių sąrašų, jie nepateikti ir vidinės miškotvarkos projekte. Vadovaujantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. D1-970 Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. balandžio 14 d. įsakymo Nr. D1-199 „Dėl miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų“

pakeitimo ir papildymo 12 punktu, jei medyno selekcinė grupė nenustatyta, projektuojant miško atkūrimo būdą, vadovautasi nukirsto medyno ir šalia esančių medynų bonitetais.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. spalio 29 d. įsakymu Nr. 521 (2007 m. lapkričio 30 d. įsakymo Nr. D1-651 redakcija (Žin., 2007, Nr. 128-5240; 2010, Nr. 9-470)) patvirtinti Miško dauginamosios medžiagos nuostatai, kurie reglamentuoja miško dauginamosios medžiagos auginimą, prekybą bei miško sėklinės bazės naudojimą šalyje. Nuostatai privalomi fiziniams ir juridiniams asmenims, įveisiantiems ir atkuriantiems mišką, ruošiantiems, sandėliuojantiems, auginantiems, dauginantiems miško dauginamąją medžiagą ir/ar ja prekiaujantiems.

Fiziniai ir juridiniai asmenys, atkuriantys ir įveisiantys mišką aukščiau paminėtų nuostatų 1 priede nurodytų medžių rūšių miško dauginamąja medžiaga, turi vadovautis 22 priede nurodytais medžių rūšių kilmės rajonais ir laikytis 25.1 – 25.4 punktų reikalavimų.

Telšių miškų urėdijos miškai patenka į: Žemaičių aukštumos (LT/P1 – paprastosios pušies, LT/E1 – paprastosios eglės, LT/Ąp1.1 – paprastojo ąžuolo, LT/L2 – mažalapės liepos); Pajūrio žemumos–Žemaičių aukštumos (LT/U1 – paprastojo uosio, LT/Bk1 – karpotojo beržo, LT/K1 – paprastojo klevo); Pajūrio ir Mūšos–Nemunėlio žemumų–Žemaičių aukštumos (LT/J1 – juodalksnio, LT/D1 – drebulės). Kalninės guobos, europinio maumedžio, paprastojo skroblo, paprastojo skirpsto ir tuopos kilmės rajonas – Lietuvos Respublikos teritorija.

Per 2013–2015 metus miškų urėdija kasmet paruošė vidutiniškai po 562 kg sėklų. Didžiąją to kiekio dalį sudaro ąžuolų (apie 81 proc.) sėklos (gilės). Surinktos spygliuočių sėklos sudaro apie 16 proc. Kitų lapuočių medžių ir krūmų rūšių surinktos sėklos sudaro vidutiniškai apie 4 proc. 2013–2015 m. urėdijos sėklinėse plantacijose medžiai nederėjo, todėl dalis sėklų buvo perkama iš kitų miškų urėdijų sėklinių plantacijų.

1.4.2.5. MIŠKO PRIEŠGAISRINĖ APSAUGA

Viena didžiausių katastrofų, kuri pažeidžia miško ekosistemas bei ištisas buveines, yra nekontroliuojami miško gaisrai. Pagal kilmę jie gali būti priskiriami ir prie biotinių veiksnių.

Klasterinės analizės metodu, pagal nustatytus svarbiausius gaisrus charakterizuojančius ir jiems įtakos turinčius faktorius bei rodiklius (gaisrų skaičių ploto vienete, išdegusį plotą ir nuostolius ploto vienete), kuriuos lemia vidutinė degumo klasė, kelių ilgis ploto vienete, miškingumo procentas, uogienojų plotas ir gyventojų tankis, šalies miškai suskirstyti į tris gaisrų rizikos laipsnius. Telšių miškų urėdijos teritorijos miškai priskirti III (mažiausiam), (vidutinė degumo klasė – 2,2) gaisrų rizikos laipsniui.

Miškų urėdijoje funkcionuojanti bendra valstybinė priešgaisrinių priemonių sistema, apimanti stebėjimo, profilaktines ir priešgaisrinės saugos priemones, veikė patikimai ir užtikrino savalaikį gaisrų pastebėjimą bei operatyvų jų gesinimą. Miškų priešgaisrinė priežiūra – pagrindinė prevencinio darbo, siekiant išvengti gaisrų, dalis.

Per paskutiniuosius 5-erius metus urėdijos teritorijos miškuose kilo 12 miško gaisrų, o bendras ugnies apimtas plotas sudarė 1,78 ha miško (1.39 lentelė).

1.39 lentelė. **Miško gaisrai urėdijos teritorijoje per paskutiniuosius 5 metus**

Metai	Gaisrų skaičius, vnt.		Gaisrų apimtas bendras plotas, ha		Vidutinis vienos gaisravietės plotas, ha		Padaryta nuostolių, tūkst. Eur
	iš viso	iš jų – valstyb. r. miškuose	iš viso	iš jo – valstyb. r. miškuose	iš viso	iš jo – valstyb. r. miškuose	
2011	0		0		0		0
2012	2	1	0,36	0,27	0,18	0,27	0,43
2013	4	2	0,60	0,30	0,15	0,15	0,36
2014	1	1	0,01	0,01	0,01	0,01	0,29
2015	5	5	0,80	0,80	0,16	0,16	0,37
Iš viso	**12**	**9**	**1,78**	**1,38**			1,45
Vid.	**2,4**	**1,8**	**0,36**	**0,28**	**0,15**	**0,15**	0,29

Dar didesnių nuostolių pavyko išvengti dėl operatyvaus visų miškų tarnybų darbo. Kilę miško gaisrai buvo greitai pastebėti ir lokalizuoti, todėl vidutinis vienos miško gaisravietės plotas gana mažas – 0,15 ha – gerokai skiriasi nuo vidutinio šalyje – 0,75 ha [21].

Per 2006-2015 metų laikotarpį urėdijos administruojamoje teritorijoje kilo 59 miško gaisrai, kurių metu ugnis buvo apėmusi 23,7 ha bendrą plotą (28 pav.). Šio laikotarpio vienos gaisravietės vidutinis plotas – 0,40 ha.

Gaisrų skaičiaus dinamika beveik tiesiogiai priklauso nuo sezono meteorologinių sąlygų. Sausringomis 2006 m. (37 gaisrai) ir 2015 m. (5 gaisrai) vasaromis, gaisrų skaičius urėdijos veiklos teritorijoje buvo didžiausias per vykmetį (28 pav.). Sausas 2006 metų pavasaris ir 2–3 savaites vasarą trukusi stichinė sausra, sąlygojusi didelį miškų gaisringumą, padidino paskutinio dešimtmečio gaisrų rekordą – per metus kilo net 37 miško gaisrai, o gaisrų apimtas plotas siekė 19,5 ha. Valstybinės reikšmės miškuose didžiausi miško gaisrai kilo 2015 ir 2012 metais Ubiškės girininkijoje, kurių metu išdegė atitinkamai: 0,50 ir 0,27 ha miško paklotės plotas.

Gaisrai miškų urėdijos miškuose, kaip ir šalyje, kyla nuo vienokios ar kitokios žmogaus veiklos. Visi Telšių miškų urėdijos miškuose kilę gaisrai – neatsargus žmogaus elgesys su ugnimi ir sausos žolės deginimas pavasarį.

Kaip jau rašyta, didelę įtaką gaisrų kilimui turi meteorologinės sąlygos, o jas apibūdina miškų gaisringumo klasė. Šį kompleksinį rodiklį kiekvieną dieną, Generalinės miškų urėdijos užsakymu, skaičiuoja Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba.

Urėdijos miškuose kasmet vidutiniškai atnaujinama (mineralizuojama) po 150 km priešgaisrinių mineralizuotų juostų. Želdinių apsaugai kasmet įrengiama po 1 km naujų mineralizuotų juostų.

Per 2012–2013 metus miško priešgaisrinei apsaugai miškų urėdija kasmet išleido vidutiniškai po 29,3 tūkst. Eur, arba po 0,9 Eur vienam valstybinės reikšmės miško žemės hektarui. Per 2014–2015 metus šioms reikmėms skirta vidutiniškai po 35,01 tūkst. Eur, arba 0,99 Eur vienam valstybinės reikšmės miško žemės hektarui. Šios lėšos skiriamos profilaktinėms–prevencinėms priemonėms (naujų bei esamų priešgaisrinių juostų mineralizavimui, pakelių valymui, bet kokios degios antžeminės medžiagos pašalinimui, ypač sudžiūvusios žolės, sausuolių, sausų šakų, gyventojų informavimo apie miškų degumą), priešgaisrinio inventoriaus atnaujinimui ir kt.

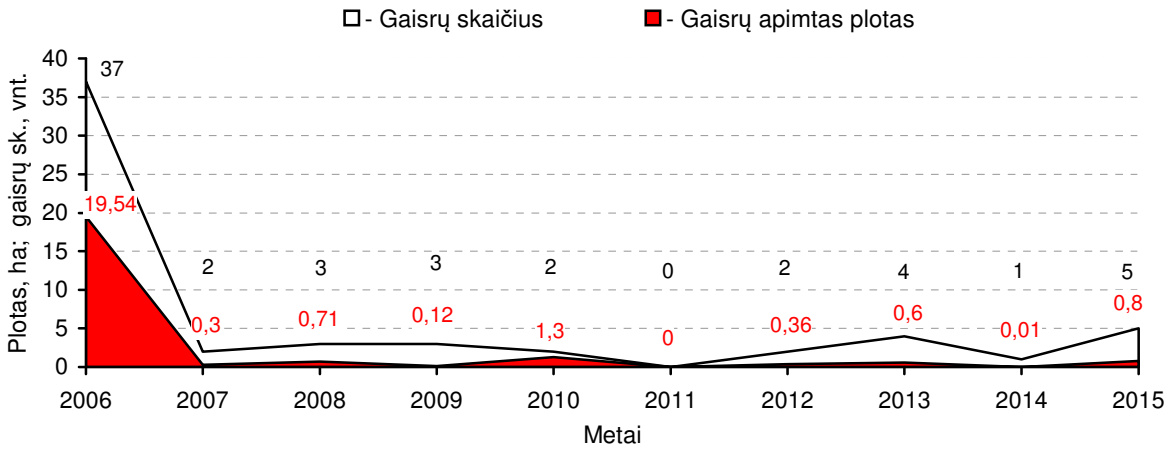

28 pav. Miško gaisrų skaičius ir gaisrų apimtas plotas 2006–2015 m.

Miškų urėdijos, kaip ir visos šalies teritorijos, miškuose nepriklausomai nuo jų nuosavybės formų, taikoma bendra valstybinė priešgaisrinių priemonių sistema, apimanti stebėjimo, profilaktines, priešgaisrinės saugos priemones ir operatyvų gaisrų gesinimą. Vadovaujamasi Lietuvos Respublikos miškų (Žin., 1994, Nr. 96-1872; 2001, Nr. 35-1161), Civilinės saugos įstatymu (Žin., 1998, Nr. 115-3230; 2009, Nr. 159-7207), Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklėmis (Žin., 1995, Nr. 32-751; 2001, Nr. 56-1996 su vėlesniais pakeitimais), Privačių miškų tvarkymo ir

naudojimo nuostatais (Žin., 1997, Nr. 71-1808; 2000, Nr. 32-902 su vėlesniais pakeitimais), kitais teisės aktais, susijusiais su priešgaisrine miškų apsauga, siekiant gerinti priešgaisrinę visų nuosavybės formų miškų apsaugą bei tobulinti esamą priešgaisrinių priemonių sistemą.

Kiekvienais metais, prieš gaisrams kilti palankų laikotarpį miškų urėdija parengia (arba patikslina) operatyvinį priešgaisrinių priemonių ir miško gaisrų gesinimo planą, kuris yra derinamas su Telšių apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos (APGV) Telšių ir Plungės priešgaisrine gelbėjimo tarnyba, Telšių ir Plungės rajonų savivaldybės civilinės ir priešgaisrinės saugos tarnybomis. Operatyviniame gaisrų gesinimo plane nurodomi už miško gaisrų gesinimo organizavimą atsakingi asmenys, jų telefono numeriai, jų saveikos schemos, turimas inventorius, vandens paėmimo telkiniai. Sudaromi budėjimo grafikai, pildomas gaisrų registravimo žurnalas.

Prieš gaisrams kilti palankų laikotarpį miškų urėdijoje suformuojamos pagrindinė (4 žmonių) ir rezervinė (12 žm.) priešgaisrinės komandos, patikrinamos techninės priemonės, vykdomos savalaikės priešgaisrinės profilaktinės ir prevencinės priemonės. Priešgaisrinės komandos aprūpintos priešgaisriniu automobiliu, motosiurbliu, benzininiais pjūklais (3 vnt.), kastuvais, kibirais, kirviais, ugnies užplakikliais.

Informacijos perdavimas ir bendradarbiavimas vyksta tarp Bendrojo pagalbos centro, miškų urėdijos priešgaisrinės komandos, Telšių APGV, miškų urėdijos girininkijos ir administracijos darbuotojų. Informacija dalinamasi su Telšių ir Plungės savivaldybių civilinės saugos specialistais, rajonų aplinkos apsaugos agentūromis, Žemaitijos NP ir Varnių RP direkcijomis.

Didelis dėmesys miškų urėdijoje skiriamas gaisrų prevenciniam darbui. Miškai suskirstyti kvartalinėmis linijomis, įrengiamos naujos ir atnaujinamos mineralizuotos juostos, kuriamos lapuočių medžių rūšių juostos, tvarkomos laužavietės, atnaujinama gaisrų gesinimo įranga, statomi priešgaisriniai stendai. Ypač vertingas darbas atliekamas mokyklose organizuojant įvairius renginius, kurių metu ugdomas tinkamas jaunimo požiūris į mišką, jo apsaugą. Vietinėje spaudoje rašomi straipsniai apie miško gaisrus, kuriuose pateikiama informacija apie juos ir jų daromą žalą bei atsakomybę už pažeidimus miškų priešgaisrinės apsaugos srityje. Miškų urėdijos darbuotojai, rangovai, jaunieji miško bičiuliai mokomi, kaip reikia elgtis miške, nenorint sukelti gaisro. Miškų urėdijos valstybiniai miškų pareigūnai atnaujina žinias „Miško gaisrų gesinimo vadovų“ kursuose.

Miškų urėdijos administruojamoje teritorijoje kilusius didesnius miško gaisrus padėtų gesinti Telšių ir Plungės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, Telšių ir Plungės rajonų ir Rietavo savivaldybių civilinės ir priešgaisrinės saugos tarnybos ir jų ugniagesių komandos. Esant ekstremaliai situacijai, gali būti pasitelktos papildomos pajėgos.

Pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 18 straipsnį, urėdija vykdo miškų apsaugą nuo gaisrų valstybinės reikšmės, privačiuose ir kitų naudotojų miškuose. Miškų urėdija savo lėšomis gaisrus gesina ir privačiuose miškuose, nors vadovaujantis patvirtintais Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatais, miško savininkai privalo atlikti reikiamus priešgaisrinės apsaugos darbus, pranešti apie gaisrus ir juos gesinti savo jėgomis.

1.4.2.6. MIŠKO SANITARINĖ APSAUGA

Sanitarinė miško apsauga yra neatskiriama miškininkystės dalis. Miško sanitarinę apsaugą reglamentuoja Miško sanitarinės apsaugos taisyklės (Žin., 2007, Nr. 42-1596 su vėlesniais pakeitimais).

Esamą sanitarinę miško būklę iš dalies parodo miškotvarkos inventorizuotas sausuolių ir virtėlių tūris. Miškų inventorizacijos metu urėdijos II–IVA miškų grupių valstybinės reikšmės miškuose rastas 19,5 tūkst. m^3 (0,3 proc. viso žalių medžių tūrio, arba 0,6 m^3 medynų hektarui) sausuolių ir virtėlių kiekis. Apskaičiuotas natūralus metinis medžių retinimasis sudaro apie 8,9 tūkst. m^3 stiebų medienos.

Pagrindinė medynų būklės gerinimo priemonė – sanitariniai kirtimai. Miškotvarkos numatyta sanitarinių kirtimų apimtis koreguojama priklausomai nuo medynų būklės pokyčių. Miškotvarkos inventorizuoti sausuoliai ir virtėliai iškertami nedelsiant. Duomenys apie sausuolius ir virtėlius

užfiksuoti duomenų bazėje, tačiau taksoraštyje nespausdinami, nesudaromas ir sanitarinių kirtimų žinialapis, nes duomenys sparčiai kinta.

Medynų sanitarinė būklė gerinama ir ugdymo kirtimais: pirmiausia iškertami medžiai, privalomi iškirsti sanitariniais kirtimais, o po to iškertami ugdymo tikslais numatyti iškirsti medžiai.

2006–2015 metų laikotarpiu atrankiniais sanitariniais kirtimais kasmet buvo apimama vidutiniškai po 3312 ha medynų, iš vieno hektaro vidutiniškai iškertant po 5 m^3 likvidinės medienos. Iš vieno ha mišku apaugusio ploto vidutiniškai iškirsta po 0,5 m^3 likvidinės medienos.

Urėdijos miškus, kaip ir visus šalyje, kasmet pažeidžia ligų sukėlėjai, gyvūnai, vabzdžiai ir abiotiniai veiksniai. Miško kenkėjų, ligų bei kitų veiksnių pažeisti medynai kasmet registruojami nuo 1968 metų, kai buvo įsteigta Miško apsaugos stotis (nuo 2003 metų – Miško sanitarinės apsaugos tarnyba, o nuo 2010 metų – Valstybinė miškų tarnyba). Visų šių veiksnių ir organizmų daroma žala yra nevienoda. Pakenktų medynų plotai surašomi statistinėje formoje (MŪ-10), o komentarai pateikiami miškų sanitarinės būklės apžvalgoje, kurią parengia Miško sanitarinės apsaugos tarnyba (nuo 2010 m. – Valstybinė miškų tarnyba). Duomenys apie urėdijos miškų sanitarinę būklę, atliktas apsaugos priemones per paskutiniuosius trejus metus, pateikti žemiau patalpintoje 1.40 lentelėje.

Kasmet miškų urėdijos rengiamame miškų sanitarinės būklės pagerinimo priemonių plane pagrindinis dėmesys skiriamas biologinėms (kenkėjų, ligų sukėlėjų skaičiaus reguliavimo priemonės, pagrįstos antagonistiniais santykiais tarp gyvų organizmų grupių ar rūšių, be to, biologiniams metodams priklauso naudingų organizmų, natūralių kenkėjų priešų, apsauga ir gausinimas bei sąlygų jiems sudarymas ir gerinimas), cheminėms (cheminės veikliosios medžiagos ir preparatai, skirti miškų apsaugai nuo ligų ir kenkėjų) bei kitoms (sanitariniai kirtimai, išdėstomi vabzdžiagaudžiai medžiai ir kt.) sanitarinėms apsaugos priemonėms. Cheminės miškų apsaugos priemonės taikomos tik išskirtiniais atvejais.

2013 metais miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose naujai medynai buvo užregistruoti bendrame 135 ha plote (1.40 lentelė), iš kurio – 126 ha (per 93 proc.) yra naujai atsiradę židiniai, o 9 ha (apie 7 proc.) – likę iš praėjusių metų. Abiotinių veiksnių naujai pažeisti medynai sudaro per 34 proc., medžių ligų – apie 25 proc., žvėrių – 23 proc., miško kenkėjų – per 18 proc.

Kiekvienų metų pradžioje sudaromas sanitarinių priemonių planas, suderinamas su Valstybine miškų tarnyba. 2013 metais sanitarinės apsaugos priemonės atliktos 1697 ha plote. Atliktos biologinės apsaugos priemonės sudaro apie 45 proc. Cheminės priemonės taikytos 60 ha plote ir sudaro tik apie 4 proc., vėjavartų ir vėjalaužų likvidavimas – daugiau kaip 2 proc., kitos priemonės – per 49 proc. viso sanitarinėmis apsaugos priemonėmis apimto ploto. Atliktomis sanitarinėmis apsaugos priemonėmis sunaikinti ligų ir kenkėjų židiniai 106 ha (apie 79 proc.) plote, dėl gamtinių veiksnių savaime sunyko 25 ha (apie 19 proc.) plote, todėl metų pabaigoje liko mažas – 4 ha (apie 2 proc.) pažeistų medynų plotas.

2014 metais kenkėjai, ligos ir abiotiniai veiksniai naujai pažeidė 37 ha (per 90 proc.) medynų ir su 4 ha (apie 10 proc.), likusiais iš praeitų metų, sudarė 41 ha pažeistų medynų plotą. Žvėrys pažeidė 19 ha medynų (per 51 proc.), iš jų bebrai – apie 49 proc.; medžių ligos – 12 ha (daugiau kaip 32 proc.), miško kenkėjai – 6 ha (per 16 proc.) medynų.

2014 m. sanitarinės apsaugos priemonės atliktos 1414 ha plote. Atliktos biologinės sanitarinės apsaugos priemonės sudarė apie 39 proc., cheminės ir vėjalaužų, vėjavartų likvidavimas – po 1 proc., kitos – 59 proc. viso sanitarinėmis apsaugos priemonėmis apimto ploto. Likvidavus vėjavartas, atlikus kitas sanitarinės apsaugos priemones, židiniai sunaikinti 37 ha (per 90 proc.) plote, dėl gamtinių veiksnių židiniai sunyko 4 ha (apie 10 proc.) plote, todėl 2015 metų pradžiai pažeistų medynų neliko.

2015 m. miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose vabzdžių, medžių ligų ir abiotinių veiksnių naujai atsiradę pažeidimai užregistruoti 46,8 ha plote. Žvėrių pažeisti medynai sudaro per 48 proc. bendro naujai pažeisto ploto, abiotiniams veiksniams tenka apie 30 proc., miško kenkėjams – daugiau kaip 19 proc. viso pažeistų medynų ploto. Infekcinių medžių ligų pažeisti medynai, skirtingai nei ankstesniais metais, užima nedidelį plotą (1,1 ha) – 3 proc.

2015 m. sanitarinių apsaugos priemonių atlikta 1522,4 ha plote, iš jų biologinių – 650 ha (apie 43 proc.), cheminių – 23,7 ha (apie 2 proc.), kitų – 846 ha (apie 56 proc.) medynų plote.

1.40 lentelė. **Miškų sanitarinė būklė ir atliktos miško sanitarinės apsaugos priemonės** (pagal MŪ-10 formą)

Priemonės pavadinimas	Atliktos miško sanitarinės priemonės pagal metus (plotas, ha)		
	2013	2014	2015
Atlikta sanitarinių apsaugos priemonių, iš viso	1697	1414	1522,4
iš jų: - biologinių	756	550	650
- cheminių	60	18	23,7
- vėjavartų, vėjalaužų, snieglaužų likvidavimas	41	12	2,7
- kitų	840	834	846
Nudžiuvo daigynų, želdinių, medynų, iš viso	1,5	3,9	4,1
iš jų: - dėl nepalankių gamtinių sąlygų	1,5	3,0	
1. Miško kenkėjų pažeisti medynai, iš viso	23	6	9,1
iš jų: - liemenų kenkėjų	12	6	8,9
- pušų straubliukų	11		0,2
- eglinis pjūklelis			
- kiti jaunuolynų kenkėjai			
2. Medžių ligos, iš viso	31	12	1,4
iš jų: - šakninė pintainė	15	7	
- drebulinė pintis	7	5	
- kitos	9		1,4
3. Žvėrių pažeidimai, iš viso	29	19	22,5
iš jų: - bebrų	18	18	0,4
- nulaupyta žievė	2	1	15,7
- nukandžioti ūgliai	9		6,4
- pažeistas pomiškis			
4. Abiotinių veiksnių pažeisti medynai, iš viso	43		13,8
iš jų: - vėjavartos, vėjalaužos	17		2,7
Pažeisti medynai, iš viso	135	41	46,8
iš jų – naujai atsiradę židiniai	135	37	46,8
Sunaikinta sanitarinėmis kovos priemonėmis	106	37	13,1
Sunyko dėl gamtinių veiksnių	25	4	33,7
Liko metų pabaigoje	4		

Vėjavartų ir vėjalaužų, skirtingai nei ankstesniais metais, 2015 m. buvo mažiausiai, todėl jų likvidavimas atliktas tik 2,7 ha plote. Atlikus minėtas sanitarinės kovos priemones, židiniai sunaikinti 13,1 ha (28 proc.) plote, taip gamtinių veiksnių židiniai savaime sunyko 33,7 ha (72 proc.) plote, todėl 2016 metų pradžiai pažeistų medynų neliko.

Stengiantis sumažinti ligų bei kenkėjų plitimą privačių miškų valdose, miško savininkai nemokamai konsultuojami miškų urėdijoje ir girininkijose.

1.4.2.7. MIŠKO APSAUGA NUO TEISĖS PAŽAIDŲ

Vienas svarbiausių miško apsaugos uždavinių – saugoti miškus ir jų išteklius nuo neteisėtų veikų: neteisėto miško kirtimo, miško naudojimo tvarkos pažeidimų, miško išteklių grobstymo, miško padegimo ir kt.

Šiuo metu Valstybinėje miškų tarnyboje veikia 8 Miškų kontrolės skyriaus teritoriniai poskyriai. Telšių, Plungės, Skuodo rajonų ir Rietavo savivaldybių teritorijose esančių visų nuosavybės formų miškų būklės, naudojimo ir apsaugos kontrolę nuo 2012 metų vykdo Valstybinės miškų tarnybos Miškų kontrolės skyriaus Klaipėdos teritorinis poskyris.

Neteisėti miško kirtimai, net jei jie ir yra mažesnio ploto nei legalūs, pagal miškotvarkos projektus vykdomi kirtimai, daro žymiai didesnį neigiamą poveikį miškui išteklių tvarumo bei biologinės įvairovės požiūriu. Jų metu dažniausiai kertama plynai, neatsižvelgiama į medyno amžių, struktūrą, augimo galimybes, sunaikinamos saugotinos buveinės, retųjų paukščių lizdai, nesutvarkomos kirtavietės, kyla medžių ligų paplitimo ar gaisrų pavojus.

Per vykmetį miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose buvo nustatyti 132 neteisėtų miško kirtimų atvejai, kurių metu iškirsta 9011 m^3 medienos (29 pav.).

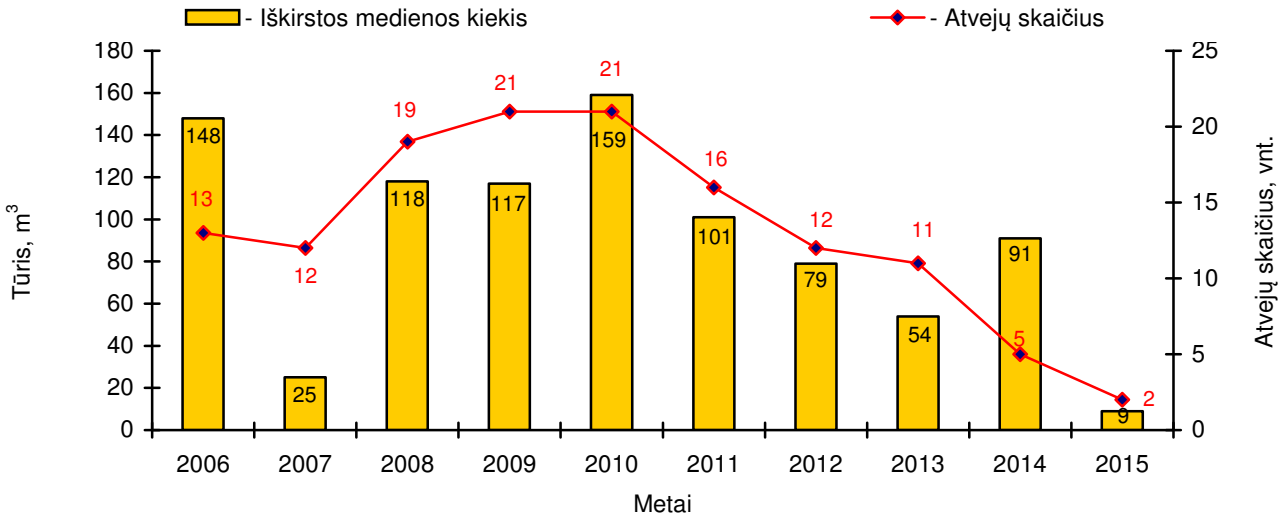

29 pav. Neteisėti miško kirtimai urėdijos miškuose 2006–2015 m.

Neteisėtų kirtimų apimtis miškuose buvo padidėjusi ekonominio nuosmukio metais (2009–2010 m.) – 21 atvejis, o iškirstos medienos kiekis vidutiniškai sudarė 138 m^3. Vėliau, ekonominiai padėčiai gerėjant, šių kirtimų atvejų skaičius ir neteisėtai iškirstos medienos kiekis mažėja.

Siekiant sustabdyti teisės pažeidimus, susijusius su neteisėtais kirtimais, medienos gabenimu, jos apdirbimu bei brakonieriavimu, generalinis miškų urėdas, kartu su Lietuvos policijos generaliniu komisaru, 2003 m. birželio 17 d. pasirašė įsakymą Nr. V-345/1B-114 ir įpareigojo teritorinių policijos įstaigų vadovus bei valstybės įmonių miškų urėdijų urėdus parengti bendrus priemonių planus neteisėto miško kirtimo, gabenimo ir apdirbimo bei brakonieriavimo faktams nustatyti, keistis informacija apie asmenis, kurie skelbiasi spaudoje dėl miško, medienos bei žvėrienos supirkimo ir pardavimo, periodiškai organizuoti patikrinimus medienos apdirbimu užsiimančiose įmonėse.

Vykdant minėtą įsakymą, generalinė miškų urėdija parengė atmintinę policijos pareigūnams apie miško kirtimo, medienos gabenimo bei medžioklės tvarką. Vykdant 2003 metų gruodžio 29 d. generalinio miškų urėdo įsakymą Nr. 1B-250 „Dėl miško pažaidų prevencijos“, miškų urėdijose buvo sudarytos mobilios miško apsaugos grupės, kurios pagal patvirtintus grafikus pradėjo vykdyti reidus pribręstančiuose ir brandžiuose medynuose. Vykdant Aplinkos ministro 2006 m. birželio 12 d. įsakymą Nr. D1-291 „Dėl VĮ miškų urėdijų valstybinių miškų pareigūnų specialiųjų transporto priemonių skiriamųjų ženklų, jų aprašymo ir ženklinimo pavyzdžių patvirtinimo“ įsigytos VĮ miškų urėdijų valstybinių miškų pareigūnų specialios transporto priemonės, kuriomis aprūpintos mobilios miško apsaugos grupės.

Sustiprinus valstybinę miškų kontrolę, dėl priimtų ir įgyvendintų prevencinių priemonių bei bendromis visų tarnybų pastangomis, paskutiniaisiais metais mažėja neteisėtų miško kirtimų atvejų skaičius ir iškirstos medienos grobimo kiekis. Per paskutiniuosius trejus metus urėdijos valstybinės reikšmės miškuose (1.41 lentelė) neteisėtais miško kirtimais (17 atv.) iškirsta 154 m^3 medienos. Padaryta nuostolių ir žalos miškui kasmet vidutiniškai už 3,95 tūkst. Eur. Išieškota nuostolių miškui ir žalos aplinkai – apie 23 proc. nuo padarytų nuostolių ir žalos aplinkai.

Per minėtą laikotarpį administracinėmis baudomis nubausta 13 asmenų (vidutiniškai po 4 kasmet), kuriems skirta 0,30 tūkst. Eur (vidutiniškai kasmet po 0,10 tūkst. Eur) administracinių baudų.

1.41 lentelė. **Neteisėti miško kirtimai ir pagamintos medienos grobimas per paskutiniuosius 3 metus**

Rodikliai	Miško pažaidos pagal metus		
	2013	2014	2015
1. Neteisėti miško kirtimai, atvejų skaičius, vnt.	11	5	2
iš jų – valstybinės reikšmės miškuose, atv. sk. (vnt.)	11	5	2
2. Iškirsta medienos, iš viso, m^3	54	91	9
iš jos – valstybinės reikšmės miškuose, m^3	54	91	9
3. Pagamintos medienos grobimas, atvejų skaičius, vnt.	2	1	1
4. Pagrobta medienos, m^3	41	1	27
5. Padaryta nuostolių miškui ir žalos aplinkai, tūkst. Eur	5,30	4,00	2,56
iš jos – valstybinės reikšmės miškuose, tūkst. Eur	5,30	4,00	2,56
6. Išieškota nuostolių miškui ir žalos aplinkai, tūkst. Eur	3,30	1,54	3,31
iš jos – valstybinės reikšmės miškuose, tūkst. Eur	3,30	1,54	3,31
7. Administracinėmis baudomis nubausta asmenų	7	4	2
8. Skirta administracinių baudų, tūkst. Eur	0,20	0,07	0,03

Siekiant išaiškinti teisės pažeidimus, susijusius su neteisėtu miško kirtimu, medienos grobstymu, neteisėtu gyvūnijos išteklių naudojimu ir kita neteisėta veika, miškų urėdija glaudžiai bendradarbiauja su Telšių ir Plungės rajonų bei Rietavo savivaldybių policijos, Klaipėdos regiono aplinkos apsaugos departamento ir Miškų tarnybos Miškų kontrolės skyriaus Klaipėdos teritorinio poskyrio pareigūnais. Vien per 2015 metus suorganizuoti 57 reidai pažeidimų prevencijai gerinti.

Kasmet vykdoma akcija „Miškas“, kurios pagrindinis tikslas užkardyti teisės pažeidimus, susijusius su neteisėtais miško kirtimu, neteisėtai iškirstos medienos gabenimu ir pagerinti prevencinį darbą bei miško savininkų konsultavimą miško naudojimo, atkūrimo ir apsaugos klaisimais.

Kaip jau rašyta, VĮ Telšių miškų urėdija suskirstyta į 8 girininkijas. Girininkijų pareigūnai vykdo tiesioginę jiems priskirtų miškų apsaugą nuo pažaidų, aktyviai dalyvauja jų tyrimuose, vykdo prevencinį darbą.

1.4.2.8. MIŠKO SAUSINIMAS

Miškų sausinimo darbų mastas urėdijoje atskirais periodais aprašytas 2005 metų vidinės miškotvarkos projekte.

Nuo 2005 metų, nesant didelio poreikio ir dėl lėšų stokos, melioracijos darbai pagal techninius projektus nebevykdomi. Paskutiniame XX a. dešimtmetyje pasigesta griovių natūralizacijos, gerokai sugriežtėjo gamtosauginiai-ekologiniai miškų nusausinimo reikalavimai.

Sausinimo darbai pagal techninius sausinimo projektus miškotvarkos parengtame projekte 2006–2015 metams nebuvo numatyti. Rekomenduota miškus sausinti taikant vietinę melioraciją (gilų vagojimą, seklių griovelių tinklo tankinimą ir kt.).

Nustatant miškų urėdijoms privalomąsias miško atkūrimo, apsaugos ir tvarkymo darbų normas, didelis dėmesys skiriamas miško sausinamojo tinklo remontui ir priežiūrai. Per praėjusio vykmečio penkis paskutiniuosius metus urėdija kasmet taisė ir prižiūrėjo vidutiniškai po 100,2 km griovių, skirdama tam vidutiniškai po 30,24 tūkst. Eur.

Sausinimo tinklas ir nusausintas žemės plotas inventorizuotas natūroje. Sklypo sausinimo įrenginiai yra pažymėti kartografinėje medžiagoje.

Sausintai žemei priskirti pelkinių (P), užmirkusių (U) ir laikinai perteklingo drėkinimo (L) augaviečių sklypai, kurie visi arba ne mažiau kaip 75 proc. savo ploto yra griovių arba drenažo

veikimo zonoje (Pa augavietėje – 25–40 m atstumu nuo griovio, Pb, Pc – 50–70, Lc, Ld – 100, Pc, Pd, Ud – 100–130 m). Sausinti sklypai, kuriuose buvo nustatyti teigiami medynų rodiklių poslinkiai, priskirti pakankamai nusausintiems plotams, kurie 2015 metų miškotvarkos duomenimis, urėdijos II–IV miškų grupės valstybinės reikšmės miškuose sudaro 6551 ha (1.42 lentelė), o visuose urėdijos veiklos teritorijos miškuose – 21,5 tūkst. ha. Valstybinės reikšmės miškuose tai sudaro per 19 proc. ploto. Nepakankamai nusausintas plotas valstybinės reikšmės miškuose užima 454 ha, tai sudaro apie 7 proc. viso nusausinto ploto.

1.42 lentelė. **Griovių charakteristika (II–IV miškų gr.)**

Girininkija	Nusausintas plotas, ha		Griovių ilgis, km	Pasiskirstymas pagal griovių plotį, km		100 ha nusausinto ploto tenka griovių, km
	iš viso	nepakankamai		iki 5 m	iki 10 m	
Telšių	678	28	21,9	4,5	17,4	3,2
Ubiškės	2071		19,2	1,1	18,1	0,9
Žarėnų	292	65	11,6	0,7	10,9	4,0
Varnių	806	233	31,8	12,3	19,5	3,9
Kulių	1000		18,6	1,6	17,0	1,9
Mostaičių	936		13,2	0,4	12,8	1,4
Plungės	272		20,7	0,8	19,9	7,6
Platelių	496	128	65,6	23,0	42,6	13,2
Iš viso:	**6551**	**454**	**202,6**	**44,4**	**158,2**	**3,1**

Iš bendro beveik 203 km griovių ilgio, sausinamieji grioviai (dažniausiai iki 5 m pločio) urėdijos miškuose sudaro apie 22 proc. visų griovių ilgio, likusieji (per 78 proc.) – magistraliniai (nuleidžiamieji, subbaseinai ir rinktuvai). Urėdijos miškuose didesnioji dalis griovių iškasta prieš 45–55 ir daugiau metų. Dalies jų veikimas yra pablogėjęs. Pagrindiniai faktoriai, sukeliantys griovių veikimo pablogėjimą, miškininkystės tikslais nusausintuose plotuose, kaip jau rašyta 2005 m., yra: netolygus durpės sluoksnio suslūgimas, griovių šlaitų suirimas, vagų užnešimas erozijos ir nuosėdų padariniais, vagų dugno apaugimas vešlia augalija (tarp jų ir sumedėjusia), įvairių slenksčių (ir bebrų užtvankų) atsiradimas grioviuose, paviršinio vandens nuleidimo latakų ir kitų hidrotechninių įrenginių susidėvėjimas. Grioviai geriausiai atlieka funkcinę paskirtį ir juos nesunku mechanizuotai valyti, kai jų bermos apaugusios aukštais krūmais arba tik viena jų pusė apaugusi medžiais.

Daugiausia nusausintų miškų yra šlapesnių augaviečių Platelių ir Varnių girininkijose. Miškų urėdijoje 100 ha nusausinto ploto tenka vidutiniškai 3,1 km griovių.

1.4.2.9. MIŠKO KELIŲ TIESIMAS, TAISYMAS IR PRIEŽIŪRA

Vienas iš reikšmingiausių miškų ūkio infrastruktūros elementų yra keliai. Valstybinės reikšmės miškuose urėdija valdo ir prižiūri per 719 km vietinės reikšmės miško kelių dirbtine danga, kurie naudojami ne tik miškų ūkio gamybinei veiklai bei sanitarinei ir priešgaisrinei miško apsaugai, bet ir dalies kaimo gyventojų susisiekimui, o taip pat ir rekreacijos tikslais. Urėdijos kelių charakteristika pateikta 1.2.3 skyriuje ir 1.4 lentelėje.

Didžiausius kelių tiesimo ir rekonstrukcijos darbus urėdija vykdė 8-ame ir 9-ame XX a. dešimtmečiuose, tuomet ir buvo sukurtas pakankamas kelių tinklas, pritaikytas sunkiajai technikai [11]. Šie darbai tebetęsiami.

Per 2006–2015 m. Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšomis urėdijos miškuose buvo nutiesta ir rekonstruota 7,6 kelių, tam panaudota 440 tūkst. Eur:

2008 m. Mostaičių girininkijoje – 2,5 km;

2012 m. Kulių girininkijoje – 2,0 km;

2015 m. Ubiškės girininkijoje – 3,1 km

Vienam kelių kilometrui nutiesti ir rekonstruoti vidutiniškai išleista po 57,89 tūkst. Eur.

Miškų urėdija savo lėšomis kasmet vykdo miško kelių taisymo, priežiūros bei kitus darbus vidutiniškai 1069 km atstumu ir šiems darbams išleidžia po 133,67 tūkst. Eur (1 km – 0,13 tūkst. Eur).

Miško kelių tinklą būtina nuolat prižiūrėti ir gerinti. Keliai taisomi ir prižiūrimi miškų urėdijos jėgomis – Medienos ruošos, prekybos ir techninio padalinio. Kelių taisymui naudojamas žvyras ir smėlis, vežami iš urėdijos mažųjų karjerų.



Keliai – miškų arterijos
(nuotr. iš miškų urėdijos archyvo)

1.4.2.10. ŽVĖRIŲ POVEIKIS MIŠKUI

Vienas iš svarbiausių leistino elninių žvėrių tankio nustatymo kriterijų yra miškų ūkiui padaryta žala. Jos ūkinis bei ekonominis įvertinimas padeda objektyviai spręsti apie šių žvėrių elementarių populiacijų tankio reguliavimo lygį ir medynų apsaugos priemonių taikymo tikslingumą. Skiriami du pagrindiniai medynų pažeidimo tipai:

1) jaunuolynai, pažeisti skabant ūglius ir laužant kamienus;
2) medynai, pažeisti laupant medžių kamienų žievę.

Kasmet pavasarį miškų urėdijoje vertinamas elninių žvėrių poveikis miškui. Atsitiktinės atrankos metodu atrinkti elninių žvėrių potencialiai pažeidžiami miško sklypai ir juose įvertinamas šių žvėrių daromas neigiamas poveikis medynams, miško želdiniams ir žėliniams. Neigiamas poveikis vertinamas tik teritorijose, kuriose medžioklė nėra uždrausta. Miškotvarkos metu elninių žvėrių pažeidimai buvo inventorizuojami visuose miško sklypuose, atskirai išskiriant paskutiniųjų metų pažeidimus.

Iš visų laukinių žvėrių didžiausią poveikį miškui daro elniniai žvėrys ir bebrai. Elniniai žvėrys pažeidžia medžius nukandžiodami ūglius ir nulaupydami žievę. Dėl nuolatinio ūglių nukandžiojimo kai kurios medžių rūšys žūna, želdiniuose ir žėliniuose įvyksta nepageidaujama medžių rūšių kaita, atsiranda metinio medienos prieaugio nuostoliai. Žievės nulaupymo vietose mediena užkrečiama ligomis, atsiranda centrinis medienos puvinys, prastėja medienos kokybė, sumažėja medžių atsparumas vėjams. 1.43 ir 1.43a lentelėse pateiktas urėdijos miško plotas, kuriame elniniai žvėrys pažeidė įvairių rūšių medžius nukandžiodami ūglius, 1.44 ir 1.44a lentelėse – nulaupydami žievę.

Iš 1.43 lentelės duomenų matyti, kad urėdijos miškuose, nevertinant mažą plotą užimančių klevynų, elniniai žvėrys labiausiai nukandžioja pušų ir ažuolų ūglius, pažeisdami apie 4 proc. I–II amžiaus klasių jaunuolynų ploto. Pagal pažeidimo intensyvumą vyrauja stiprus (per 71 proc.), mažiau – vidutinis (25 proc.) pažeidimas. Paskutiniaisiais metais šios rūšies pažeidimų užfiksuota tik 0,3 ha plote.

1.43 lentelė. **Elninių žvėrių pažeistų medžių rūšių plotas urėdijos miškuose, nukandžiojant ūglius** (visi miškai)

Pažeista medžių rūšis	Plotas, ha			Iš jo – pagal pažeidimo intensyvumą			Iš jo - paskutiniųjų metų pažeidimai, ha	Pažeistas pomiškis, ha	Iš jo – stipriai, ha
	I–II amžiaus klasių medynų	pažeistas							
		ha	proc.	silpnas	vidutinis	stiprus			
Pušis	1091	42	3,8	2	9	31	0,3		
Eglė	5481	9	0,2		5	4			
Ąžuolas	237	10	4,2	1	4	5			
Uosis	1							1	1
Klevas	26	2	7,7			2			
Drebulė	1362	13	1,0		1	12			
Iš viso	**8198**	**76**	**0,9**	**3**	**19**	**54**	**0,3**	**1**	
Proc.	***100,0***	***100,0***	***x***	***3,9***	***25,0***	***71,1***	***x***	***100,0***	***100,0***

Valstybinės reikšmės miškuose, nukandžiojant ūglius, pažeista 41 ha medynų – 0,9 proc. viso pažeidžiamų medynų ploto (1.43a lentelė). Labiausiai pažeisti pušų jaunuolynai, jiems tenka per 85 proc. šios rūšies pažeidimų. Čia taip pat dominuoja stiprūs pažeidimai.

1.43a lentelė. **Elninių žvėrių pažeistų medžių rūšių plotas valstybinės reikšmės miškuose, nukandžiojant ūglius**

Pažeista medžių rūšis	Plotas, ha			Iš jo – pagal pažeidimo intensyvumą			Iš jo - paskutiniųjų metų pažeidimai, ha	Pažeistas pomiškis, ha	Iš jo – stipriai, ha
	I–II amžiaus klasių medynų	pažeistas							
		ha	proc.	silpnas	vidutinis	stiprus			
Pušis	757	35	4,6	2	8	25			
Eglė	3866	4	0,1		4				
Ąžuolas	109	2	1,8			2			
Iš viso	**4732**	**41**	**0,9**	**2**	**12**	**27**			
Proc.	***100,0***	***100,0***	***x***	***4,9***	***29,3***	***65,8***			

Aukščiau patalpintose lentelėse parodytas I ir II amžiaus klasių medynų plotas, kuriame šie pažeidimai galimi.

1.44 lentelė. **Elninių žvėrių pažeistų medžių rūšių plotas urėdijos miškuose, nulaupant žievę** (visi miškai)

Pažeista medžių rūšis	Plotas, ha			Iš jo – pagal pažeidimo intensyvumą			Iš jo – paskutiniųjų metų pažeidimai, ha
	III–V amžiaus klasių medynai	pažeistas					
		ha	proc.	silpnas	vidutinis	stiprus	
Pušis	1388	3	0,2		1	2	
Eglė	8068	427	5,3	1	16	410	
Ąžuolas	240	14	5,8		1	13	
Uosis	74	8	10,8			8	
Drebulė	1064	17	1,6			17	
Iš viso	**10834**	**469**	**4,3**	**1**	**18**	**450**	
Proc.	***100,0***	***100***	***x***	***0,2***	***3,8***	***96,0***	***x***

Elniniai žvėrys žievę laupo daugiausia nuo III–V amžiaus klasių medžių. Urėdijos teritorijos miškuose daugiausia yra pažeista eglynų (427 ha), tai sudaro daugiau kaip 5 proc. viso šių amžiaus klasių medynų ploto, arba 91 proc. pažeidimų ploto. Didžiausia dalis nulaupytų medynų – uosynai (apie 11 proc.) ir ąžuolynai (apie 6 proc.). Pagal pažeidimų intensyvumą stiprūs pažeidimai sudaro 96 proc. pažeisto ploto.

1.44a. lentelė. **Elninių žvėrių pažeistų medžių rūšių plotas valstybinės reikšmės miškuose, nulaupant žievę**

Pažeista medžių rūšis	Plotas, ha			Iš jo – pagal pažeidimo intensyvumą			Paskutiniųjų metų pažeidimai, ha
	III–V amžiaus klasių medynai	pažeistas					
		ha	proc.	silpnas	vidutinis	stiprus	
Pušis	612	2				2	
Eglė	4555	210		1	12	197	
Ąžuolas	89	10			1	9	
Uosis	6	4				4	
Drebulė	97	3				3	
Iš viso	**5359**	**229**		**1**	**13**	**215**	
Proc.	***100,0***	***100,0***	***x***	***0,4***	***5,7***	***93,9***	***x***

Valstybinės reikšmės miškuose nulaupant žievę pažeista 229 ha medynų, tai sudaro daugiau kaip 4 proc. viso pažeidžiamų medynų ploto. Pažeistų ąžuolynų, nevertinant mažą plotą užimančių uosynų, plotas sudaro per 11 proc. pažeidžiamo šios medžių rūšies ploto. Pagal pažeidimų intensyvumą, stipriai pažeisti medynai sudaro apie 94 proc.

1.45 ir 1.46 lentelėse pateikti elninių žvėrių pažeidimai pagal girininkijas. Didžiausias žvėrių pažeistas jaunuolynų plotas, nukandžiojant ūglius, nustatytas Ubiškės girininkijoje – 21 ha, iš jų valstybinės reikšmės miškuose – 18 ha, kur didesnis ir žvėrių tankumas (1.45 lentelė). Nukandžiotų ūglių praktiškai nenustatyta Kulių (0,4 ha) girininkijoje.

Paskutiniųjų metų pažeidimai užfiksuoti tik Telšių (0,1 ha) ir Plungės (0,2 ha) girininkijų miškuose.

1.45 lentelė. **Elninių žvėrių pažeistų medžių rūšių plotas girininkijų miškuose, nukandžiojant ūglius**

Girininkija	Pažeistas miškų plotas, ha		Valstybinės reikšmės miškuose pažeistos medžių rūšys, ha					Iš jų – paskutiniųjų metų pažeidimai, ha
	bendras	iš jo – valstybinės reikšmės	P	E	Ą	U	D	
Telšių	20	7	7					0,1
Ubiškės	21	18	15	2	1			
Žarėnų	17	5	5					
Varnių	6	2	1		1			
Kulių								
Mostaičių	4	3	1	2				
Plungės	3	2	2					0,2
Platelių	5	4	4					
Iš viso:	**76**	**41**	**35**	**4**	**2**			**0,3**

Daugiausia medžių su nulaupyta žieve (1.46 lentelė) yra nustatyta Ubiškės (112 ha), Telšių (40 ha) ir Platelių (36 ha) girininkijų miškuose, mažiausiai – Žarėnų (4 ha) ir Plungės (apie 7 ha) girininkijų miškuose. Mostaičių girininkijos miškuose medžių su nulaupyta žieve nustyta tik 0,3 ha.

1.46 lentelė. **Elninių žvėrių pažeistų medžių rūšių plotas girininkijų miškuose, nulaupant žievę**

Girininkija	Pažeistas miškų plotas, ha		Valstybinės reikšmės miškuose pažeistos medžių rūšys, ha					Iš jų – paskutinių-jų metų pažeidimai
	bendras	iš jo – valstybinės reikšmės	P	E	Ą	U	D	
Telšių	62	40		40				
Ubiškės	273	112	1	107		4		
Žarėnų	15	4		2	2			
Varnių	28	19	1	8	8		2	
Kulių	12	11		10			1	
Mostaičių	1							
Plungės	11	7		7				
Platelių	67	36		36				
Iš viso:	**469**	**229**	**2**	**210**	**10**	**4**	**3**	

Didelę žalą miškams daro bebrai, statydami užtvankas ir patvenkdami medynus, rausdami urvus melioracijos griovių pylimuose, kelių sankasose. Mažesnę žalą aplinkai daro bebrai, įsikūrę ežeruose, plačiose pelkėse ar didesnių upių pakrantėse, tačiau kai bebrai apsigyvena miško grioviuose tvenkdami medynus, žalos išvengti neįmanoma. Bebrų daroma žala aplinkai, nereguliuojant jų skaičiaus bebravietėse, gali viršyti elninių žvėrių daromą žalą miškui. Pralaidos bebrų užtvankose, urvų ar trobelių ardymas problemos neišsprendžia, nes bebrai pasitraukia į gretimus plotus ir tęsia įprastą veiklą.

Būtinas nuolatinis bebrų veiklos stebėjimas bebravietėse ir bebrų gausos reguliavimas. Duomenys apie bebrų daromą žalą urėdijos miškuose parodyti 1.47 lentelėje.

Miškų urėdijos II–IV grupių valstybinės reikšmės miškuose bebrai patvenkė 93 ha medynų, dėl gruntinio vandens lygio pakilimo ir bebrų veiklos žuvo 142 ha medynų, daugiausiai Varnių (62 ha) ir Platelių (54 ha) girininkijose. Bebrų patvenkti medynai Varnių girininkijoje sudaro 36 ha, Žarėnų – 33 ha, Platelių – 17 ha, kuriems reikalinga skubi pagalba. 2005 metų miškotvarkos duomenimis, urėdijos miškuose buvo patvenkta apie 310 ha medynų. Neatlikus reikalingų priemonių, didelė dalis jų – papildė žuvusiųjų plotą.

1.47 lentelė. **Bebrų padaryta žala**

Girininkija	Valstybinės reikšmės miškai			Užtvenkta melioracijos griovių, km
	Patvenkta medynų, ha	Žuvę medynai, ha	Medienos nuostoliai dėl užvankų (tūris, m^3)	
Telšių	1	5	30	Nėra duomenų (n. d.)
Ubiškės	1	5		n. d.
Žarėnų	33	5	150	n. d.
Varnių	36	62	360	n. d.
Kulių	5	9		n. d.
Mostaičių		1		n. d.
Plungės		1	10	n. d.
Platelių	17	54	910	n. d.
Iš viso:	**93**	**142**	**1460**	**n. d.**

1.4.2.11. MIŠKO AUGINIMO IR NAUDOJIMO PRIEMONIŲ VEIKSMINGUMO ANALIZĖ

Apžvelgiant miškų urėdijos valstybinių miškų trijų dešimtmečių ploto kitimą (1.48 lentelė), pažymėtina, kad jis, pradėjus žemės restitucijos procesą (1991 m.), yra gana ženklus. Bendras buvusių valstybinių miškų plotas per minėtą laikotarpį nuo beveik 49,4 tūkst. ha (1991 m. miškotvarkos) sumažėjo iki 34,7 tūkst. ha (apie 30 proc.) valstybinės reikšmės miškų (2005 m.)

ploto. Mažiau keitėsi miško žemės ir medynų plotai. Miško žemės plotas nuo 1991 metų miškotvarkos iki 2005 metų sumažėjo apie 20 proc., medynų – apie 25 proc. Žemės naudmenų ploto, medynų rūšinės sudėties struktūros ir medynų taksacinių rodiklių kitimo analizė visoje urėdijos teritorijoje, keičiantis jos riboms ir plotui, nėra objektyvus dalykas. Suprantama, tiksliausi rezultatai gaunami nagrinėjant pokyčius griežtai tame pačiame plote, tačiau šiuo atveju, tokią analizę atlikti bent iš dalies galima tik minėtą laikotarpį padalinus į dvi dalis: laikotarpį iki 2005 m. miškų inventorizacijos ir laikotarpį po jos. Analizuojant stengtasi plačiau naudoti santykinius dydžius.

VĮ Telšių miškų urėdijos miškai pasižymi dideliu medynų mišrumu ir tradiciniais palyginimo metodais analizuojant miškus yra sunku objektyviai įvertinti medynų rūšinės sudėties kitimo kokybę. Čia daug geriau tiktų naudoti Medynų našumo dinamikos vertinimo metodus ir normatyvus (A. Tebėra, G. Kozlovas, K. Butkienė, 2005), kur medynų našumo vertinimui naudojami du integraliniai rodikliai: medyno tūrio ir vertės lygiai. Tai užpildytų duomenų trūkumo spragą miškotvarkos projekte apie vykstančius miškų našumo pokyčius, tačiau iki šiol nėra galimybės atlikti reikalingų skaičiavimų.

1.48 lentelė. **Žemės naudmenų ploto ir medynų vidutinių rodiklių kitimas**

Rodikliai	Miškų inventorizacijos metai			
	1982*	1991*	2005	2015
Bendras miškų plotas, ha	48832	49352	34727	35843
Miško žemės plotas, ha	39505	40272	32306	33352
Miško žemės plotas proc. nuo bendro miškų ploto	80,9	81,6	93,0	93,1
Medynų plotas, ha	36085	39676	29803	30677
Medynų plotas proc. nuo miško žemės ploto, proc.	94,2	98,5	92,3	92,0
Kultūrinės kilmės medynų plotas, proc.	17,8	21,6	29,6	35,3
Neapaugusios miškų miško žemės plotas, proc.	5,6	2,0	4,8	3,2
Iš jo: - kirtavietės, žuvę medynai	1,1	0,8	1,5	1,8
- miško aikštės	0,9	0,9	1,4	1,2
- žemė, skirta miškui įveisti			1,9	0,2
Ne miško žemės plotas, proc.	n. d.	18,4	7,0	6,9
Iš jo: - žemės ūkio naudmenos		6,9		
- pelkės		7,5	6,0	6,5
- vandenys		0,8	0,6	0,1
Medynų plotas pagal vyrauj. medžių rūšis, proc.:				
- Pušynai	34,1	29,7	27,2	24,9
- Eglynai	37,0	44,8	43,3	45,3
- Ąžuolynai	1,1	1,7	1,9	2,1
- Uosynai	0,3	0,5	0,5	0,1
- Beržynai	20,1	16,1	18,3	17,0
- Juodalksnynai	3,8	3,8	5,5	6,9
- Drebulynai	1,0	0,9	1,2	1,5
- Baltalksnynai	2,3	2,2	1,8	1,8
- Kiti medynai	0,3	0,3	0,3	0,4
Amžius, m.	48	50	52	54
Bonitetas	2,2	2,2	2,2	1,8
Skalsumas	0,68	0,69	0,70	0,74
I gr. (miško žemė), proc.	n. d.	2,3	5,0	5,4
II gr. (buv. I, ypatingos paskirties), proc.	n. d.	13,5	19,6	20,5
III gr. (buv.I), proc.	n. d.	21,7	13,1	16,2
IV gr. (buv. II), proc.	n. d.	62,5	62,3	57,9
Medynų tūris 1 ha (visų/brandžių), m^3	170/240	188/247	190/264	226/319
Einamasis prieaugis, m^3/ha	7,50	6,50	6,40	7,29
Prieaugio naudojimo proc. (projektuotas)	27	56	59	59
Girininkijų skaičius, vnt.		17	12	8
Eiguvų skaičius, vnt.	n. d.	65	28	
Vidutinis sklypo plotas, ha	1,8	1,7	1,6	1,3

* - *siekiant suvienodinti žemės naudmenų traktavimą, buvęs nesusivėrusių miško želdinių plotas įtrauktas į medynų plotą;*

n. d. – nėra duomenų.

Palyginimo metodais analizuoti pagrindiniai rodikliai: žemės naudmenų ploto, medynų rūšinės kaitos, medynų amžiaus, skalsumo ir tūrio kitimas. Žemės naudmenų ploto, medynų ploto pagal vyraujančias medžių rūšis ir pagrindinių vidutinių medynų rodiklių kitimas parodytas 1.48 lentelėje.

Ypač reikšmingas yra miško žemių kitimas, nes jis siejasi su bendra miškų ūkio politika ir konkrečia miškų urėdijos veikla. Pradedant 1982 m. miškotvarka, kas vykmetį, iki prasidedant nuosavybės teisių į žemę (ir mišką) atkūrimo procesui, nuolat didėjo miško žemės dalis nuo bendro miškų ploto. 1982 m. miško žemė sudarė 80,9 proc., 1991 m. – 81,6 proc., 2005 ir 2015 m. – 93,0 proc.). Tam įtakos turėjo dalies žemės ūkio naudmenų pervedimas į miško žemių kategoriją (pašariniai laukeliai žvėrims, miško aikštės, laukymės ir kt.).

Pastebimai didėja VĮ Telšių miškų urėdijos teritorijos miškingumas (2 pav.) – nuo 29,2 proc. (1971 m.) iki 35,0 proc. (2015 m.).

Aktyviai ir intensyviai įveisiant naujus želdinius ir želdinimu atkuriant miškus, kas vykmetį sparčiai didėja dirbtinai atkurtų ir įveistų (kultūr. kilmės) medynų plotas nuo 10,4 proc. (1959 m.) iki 35,3 (2015 m.). Didelė dirbtinai atkurtų ir įveistų medynų dalis yra būdinga Pietryčių Lietuvai ir vakariniam šalies pakraščiui. Tai nulėmė daug faktorių; svarbiausias – atsakingas ir kūrybingas požiūris į miškų atkūrimo procesą.

Neprodukuojantis miško žemės plotas – neapaugusi mišku miško žemė (kirtavietės, žuvę medynai, aikštės ir kt.) nuo 1959 metų miškotvarkos [30] iki 2005 metų nuolat mažėjo. Šios kategorijos žemės, 1959 m. miškotvarkos duomenimis, sudarė 8,3 proc. bendro miškų ploto, iš jų miško aikštės – 6,0 proc. Intensyviai įveisiant miško želdinius, miško aikščių plotas nuolat mažėjo. 1991 m. miškotvarkos duomenimis, jos tesudarė 2,0 proc. bendro miškų ploto. Prasidėjus žemės reformai, LR Vyriausybės nutarimais miškų urėdijai perėmus žemę, skirtą miškui įveisti, didėjant pagrindinių kirtimų apimčiai (didėjant brandžių medynų plotui) bei nenaudojamų žemės ūkiui naudmenų dalį inventorizavus aikštėmis, neapaugusios mišku miško žemės plotai padidėjo iki 4,8 proc. (2005 m.), iš jų aikščių – 1,4 proc.

Pasikeitus teisės aktams, nuo 2005 metų miškotvarkos miškų urėdijose neliko žemės ūkio naudmenų ploto, kuris 1991 metų miškotvarkos duomenimis, miškų urėdijoje sudarė apie 7 proc. bendro miškų ploto.

1.48 lentelės duomenys rodo miškų urėdijos medynų rūšinės sudėties kitimą per trečdalio amžiaus laikotarpį, kur pastebimos pušynų dalies mažėjimo, o eglynų, atvirkščiai, išskyrus 2005 metų miškotvarką (žemės nuosavybės restitucija – dalis eglynų buvo įveista buvusiose privačiose žemėse ir grąžinta savininkams), – didėjimo tendencijos. Nuo 1959 metų miškotvarkos nuosekliai didėja ąžuolynų plotas [30]. Tai nulėmė nuoseklus ir kryptingas miškininkavimas. Dėl grybinių ligų daugiau kaip du dešimtmečiai tebesitęsiantis uosių džiūvimas beveik sunaikino pastaruosius. 1991 metų miškotvarkos duomenimis, uosynų ploto dalis sudarė 0,5 proc. 2015 metų miškotvarkos duomenimis, uosynai tesudaro vieną dešimtąją ploto dalį. Beržynų plotas, plečiantis eglynams ir juodalksnynams, taip pat turi ryškią mažėjimo tendenciją. Jų ploto dalis sumažėjo nuo 20,5 proc. (1971 m. miškotvarka) iki 17,0 proc. (2015 m.). Juodalksnynų plotas dėl augaviečių savitumų nuolat plečiasi. Juodalksnynų ploto dalis per aptariamąjį laikotarpį padidėjo beveik du kartus, nuo 3,8 proc. (1982 m.) iki 6,9 proc. (2015 m.).

Pozityvūs miškų rūšinės struktūros pokyčiai, kryptingai ir tinkamai miškininkaujant, vyksta baltalksnynuose. Baltalksnynų ploto dalis (2,9 proc.) nuo 1971 metų miškotvarkos nuosekliai, nors ir ne taip sparčiai kaip norėtusi, mažėja [30]. 2015 metų miškotvarkos duomenimis, baltalksnynų ploto dalis sudaro 1,8 proc. viso medynų ploto. Kiek kitaip yra drebulynuose. Drebulynų ploto dalis nuo 1,0–0,9 proc. (1982–1991 m.) išaugo iki 1,5 proc. (2015 m.).

Bendros medynų rūšinės sudėties struktūros kitimo tendencijos yra teigiamos. Pagausėjo ir retesnių vertingų medžių rūšių: ąžuolų, guobų, klevų, liepų. Visa tai rodo, kad medynų rūšinė struktūra dėl miškininkavimo pagerėjo ne tik ekonominiu, bet ir biologinės įvairovės požiūriais.

Vidutinis visų medynų amžius yra labiausiai apibendrinantis, kartu ir daug ką pasakantis apie miškininkavimo lygį bei miškų produktyvumo galimybes rodiklis. Medynų amžius labiausiai priklauso nuo pagrindinių miško kirtimų, miškų atkūrimo bei įveisimo naujuose plotuose apimties. Esant balansui tarp iškertamų brandžių medynų ir atkuriamų plotų, jis išlieka stabilus. Medynų

vidutinis amžius urėdijos valstybiniuose miškuose didėja nuo 39 (1959 m. miškotvarka) iki 54 metų (2015 m. miškotvarka, 1.48 lentelė). Vertinant atskirų medžių rūšių medynų amžiaus kitimą, matyti, kad nuo analizuojamo laikotarpio pradžios, beveik visų medžių rūšių vidutinis amžius iki tam tikro laikotarpio didėjo (30 pav.). Trijų paskutiniųjų miškotvarkų duomenimis, nuolat ir nuosekliai didėjo tik pušynų vidutinis amžius. Per analizuojamąjį laikotarpį ąžuolynų ir juodalksnynų vidutinis amžius, iki paskutiniosios miškotvarkos, taip pat didėjo, tačiau žymiai padidėjus minėtų medžių rūšių I amžiaus klasės jaunuolynų plotui ir suaktyvėjus pagrindiniams kirtimams, paskutiniąją miškotvarką – sumažėjo 4 – 5 metais. Kiek kitaip keitėsi eglynų vidutinis amžiaus. Staigaus eglynų vidutinio amžiaus sumažėjimo XX ir XXI amžių sandūroje priežastis yra masinis vyresniojo amžiaus medynų sunykimas dėl vėjavartų ir kinivarpų *(Ips tipografus)* invazijos, o vėliau – ir dėl didelės šios rūšies želdinų įveisimo bei atkūrimo kitų medynų kirtavietėse, apimties. Iki 2005 metų miškotvarkos didėjęs beržynų vidutinis amžius, suintensyvėjus pagrindiniams kirtimas paskutiniuosius du dešimtmečius nebekinta ir siekia 46 metus. Jau trečia miškotvarka iš eilės nustato vidutinį drebulynų amžių – didesnį kaip 40 metų. Per paskutinįjį vykmetį jis padidėjo 4 metais. Tai rodo nepakankamą pagrindinių kirtimų apimtį šiuose medynuose, o jų laikymas miške ilgesnį laiką ne tik mažina drebulynų stabilumą, blogina medienos kokybę, bet ir dėl medienos prieaugio netekties yra nuostolingas.

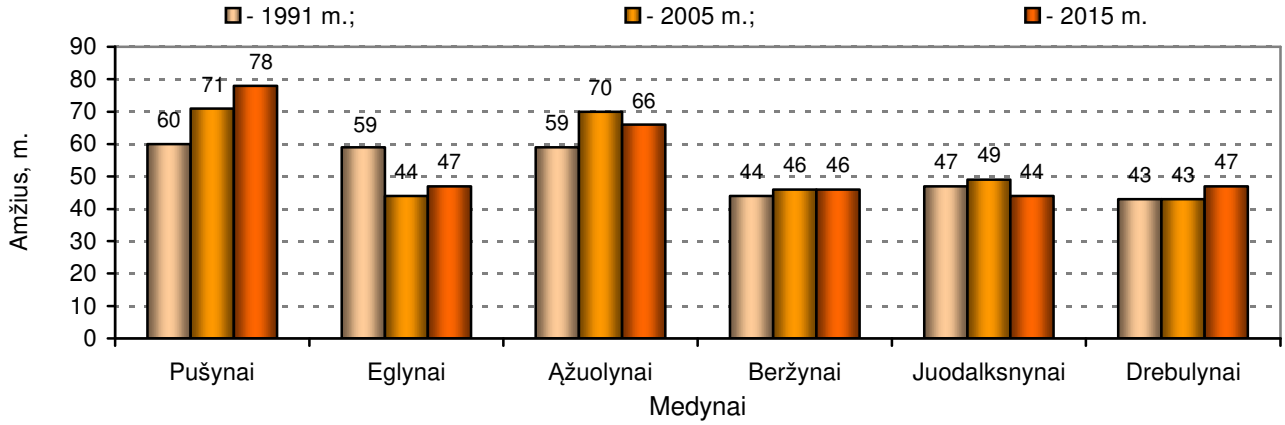

30 pav. Medynų vidutinio amžiaus kitimas

Medynų amžiaus struktūrą geriausiai nusako medynų ploto pasiskirstymas amžiaus klasėmis (31 pav.). Minėtas paveikslas pakankamai išsamiai atspindi urėdijos medynų amžiaus struktūros kitimą; taip pat netiesiogiai atsispindi ir gamtinių-stichinių veiksnių padariniai (pvz., 1993 m. vėjavartų ir po jų sekusios žievėgraužio tipografo invazijos padaryta žala eglynams, palikusi gilų antspaudą kartu ir visos šalies ladšafte ar prieš 25–45 metus briedžių padaryta žala pušų jaunuolynams), o svarbiausia, esama amžiaus klasių struktūra sudaro prielaidą formuoti racionalią ūkio politiką ateičiai.

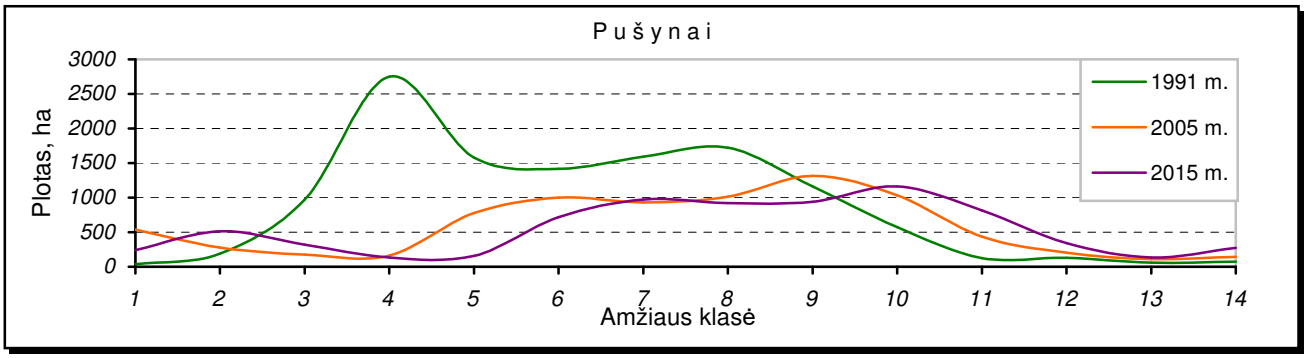

31 pav. Medynų ploto kitimas pagal amžiaus klases

31 paveikslo tęsinys

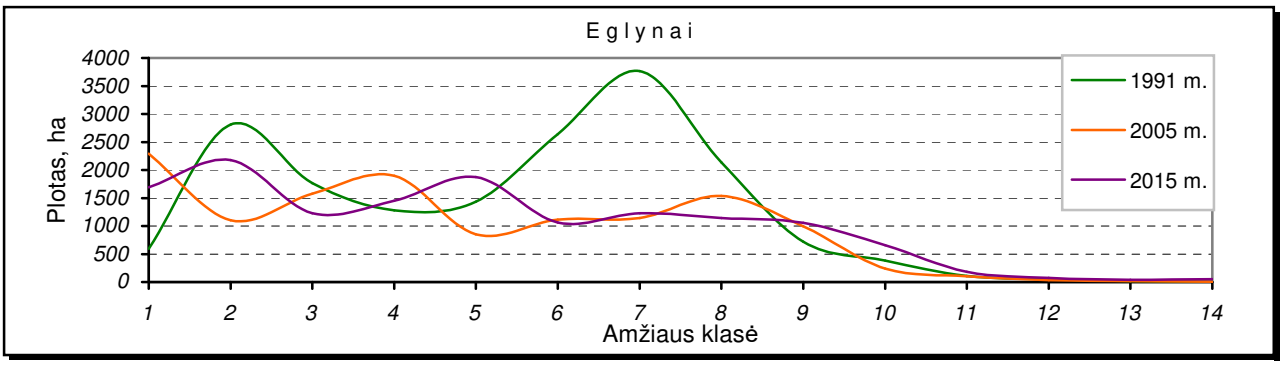

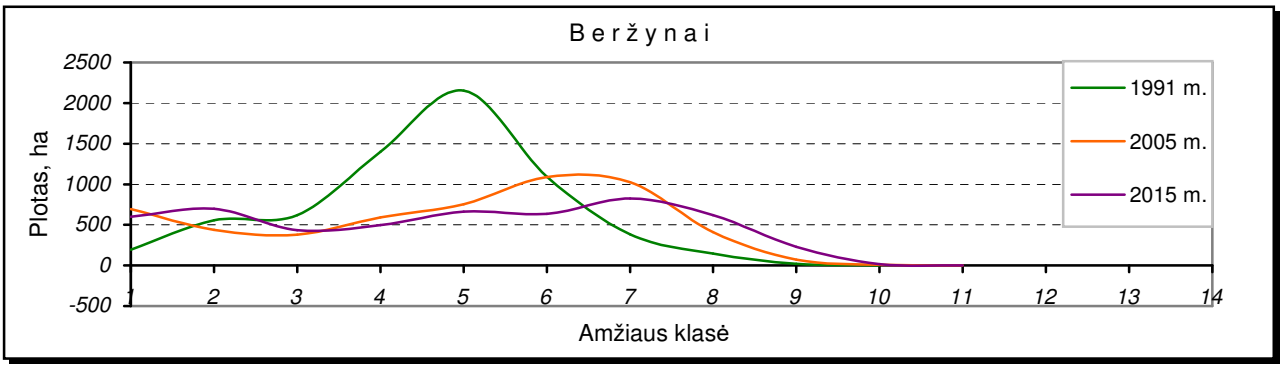

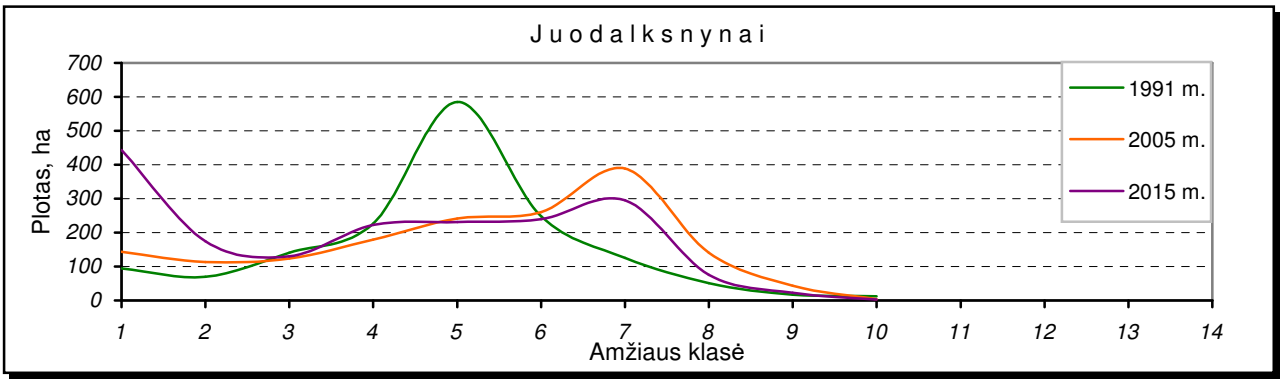

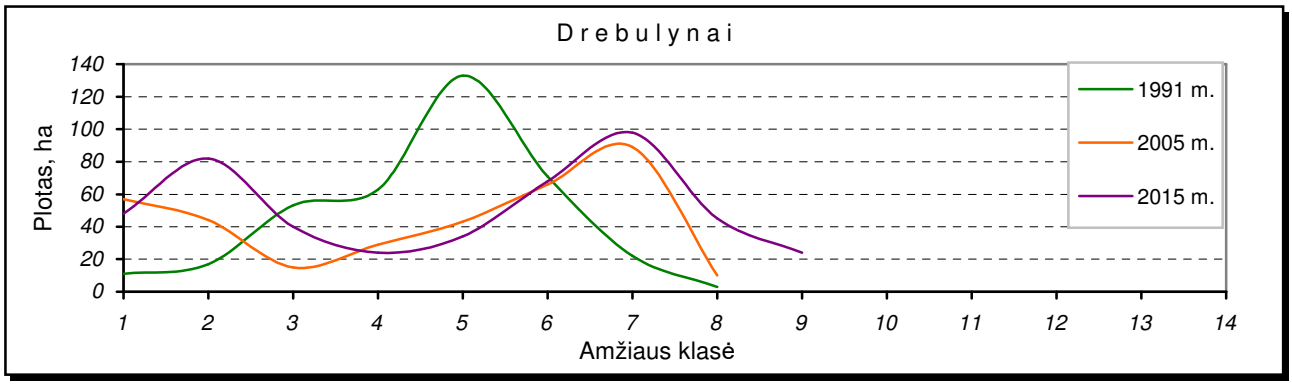

III–IV miškų grupių medynų paskirstymo brandumo grupėmis kitimas, pagal atskirų miškų inventorizacijų duomenis, parodytas 32 pav. Medynų suskirstymas brandumo grupėmis svarbus apskaičiuojant pagrindinių kirtimų normą. Medynai brandumo grupėmis suskirstyti pagal Miškotvarkos darbų vykdymo instrukciją (Žin., 2010, Nr. 45-2182; su vėlesniais pakeitimais).

1991 metų medynų amžiaus klasių struktūrą galima apibūdinti kaip sudarytą iš jaunuolynų ir daug pusamžių medynų. Vėliau medynų amžiaus klasių struktūra optimalėjo ir 2005 m.

miškotvarkos duomenimis, buvo arčiausiai optimalios. Toliau, dėl naujų miškų įveisimo, miško plėtimosi ne miško žemėje, didėja jaunuolynų, o dėl nedidelio pagrindinio naudojimo, – ir brandžių bei perbrendusių medynų plotas. Remiantis 2015 metų miškotvarkos duomenimis, urėdijos miškuose yra per mažai pribręstančių ir pusamžių, o daugoka jaunuolynų, išskyrus pušynus, ir brandžių medynų, ypač drebulynų, baltalksnynų ir beržynų.

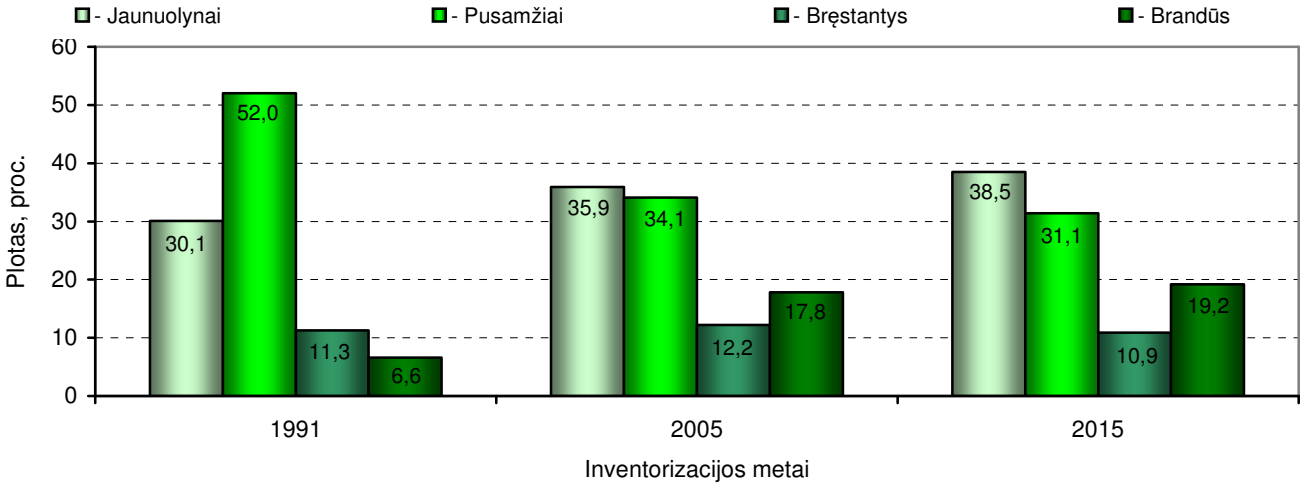

32 pav. Medynų amžiaus struktūros kitimas pagal brandumo grupes 1991–2015 m. (III–IV gr. miškai)

Optimalizuoti miškų amžiaus struktūrą gerų galimybių turi antrasis ir trečiasis šio amžiaus dešimtmetis, bet tam turi būti laikomasi vienodos, kryptingos politikos. Be to, labai skiriasi galimybės tai padaryti pagal atskiras medžių rūšis. Kai kurioms rūšims (pvz., pušiai) optimalizavimo procesas gali užtrukti ir ilgiau. Ekonominiu požiūriu, antrasis–trečiasis XXI amžiaus dešimtmečiai, dėl medienos išteklių struktūros kitimo tendencijų, turėtų būti palankūs urėdijos ūkinei veiklai.

Medienos tūris, rūšinė struktūra ir pasiskirstymas pagal medynų amžių, sudaro pagrindinių rodiklių kompleksą, pagal kurį apsprendžiama ne tik ekonominė, bet ir ekologinė bei socialinė miško vertė. Labiausiai apibendrintas ir mažiausiai priklausantis nuo administracinių–ūkinių objektų ribų kitimo yra vidutinis visos miškuose augančios medienos tūris ploto vienete. Šis rodiklis pagal 4–ių miškotvarkų duomenis pateiktas 1.48 lentelėje. Per minėtą laikotarpį bendras vidutinis visų medynų tūris viename hektare kas vykmetį buvo nustatomas po 2–26 m^3 didesnis.

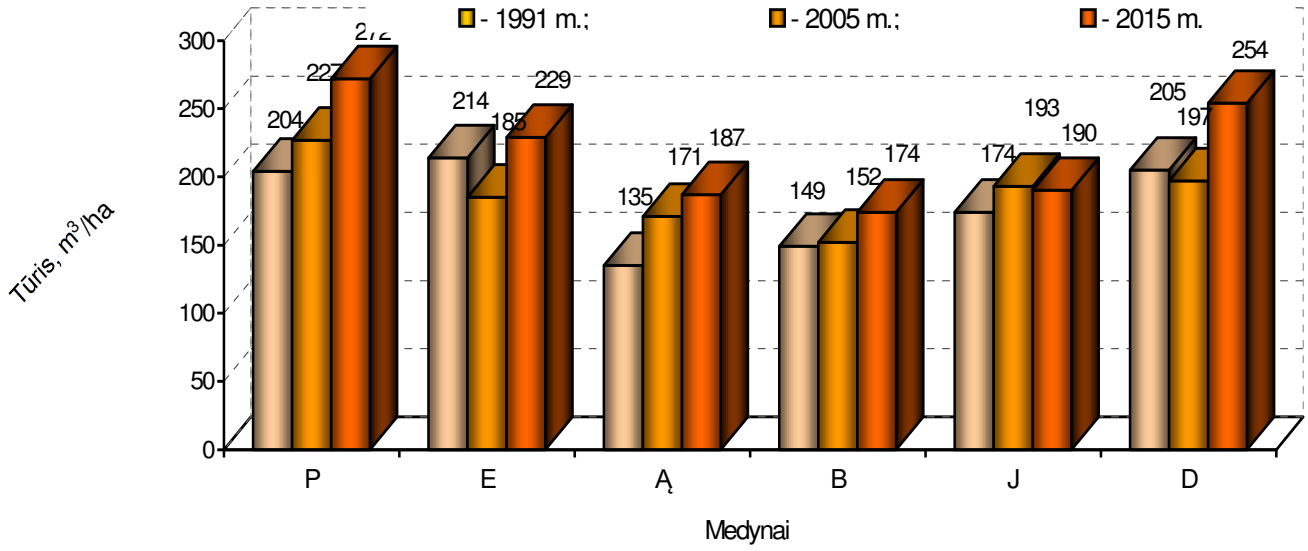

33 pav. Bendro vidutinio tūrio 1 ha kitimas

Labiausiai pastebimas nuoseklus ir beveik tolygus pušynų ir ąžuolynų vidutinio tūrio viename hektare didėjimas (33 pav.). Kiek kitaip kito vidutinis eglynų ir iš dalies drebulynų tūris. Eglynų ir drebulynų vidutinio tūrio sumažėjimą 2005 metais lėmė 1993 metų vėjavartos ir po jų sekusi žievėgraužio tipografo invazija eglynuose ir medynuose su eglėmis bei šios medžių rūšies I amžiaus klasės jaunuolynų atkūrimu plynumose ir kitoje ne miško žemėje. Tokio amžiaus jaunuolynai, kaip žinoma, produkuoja santykinai nedaug medienos. Tai atsiliepė ir vidutiniam medynų tūriui, labiausiai priklausančiam nuo medynų amžiaus struktūros, vidutinio amžiaus bei pagrindinių kirtimų apimties.

Per analizuojamą laikotarpį nustatytas didesnis ne tik bendras, bet ir brandžių medynų vidutinis tūris viename hektare. Brandžių medynų tūris yra vienas iš svarbiausių miškininkavimo kokybės rodiklių ir kirtimo normą lemiančių veiksnių.

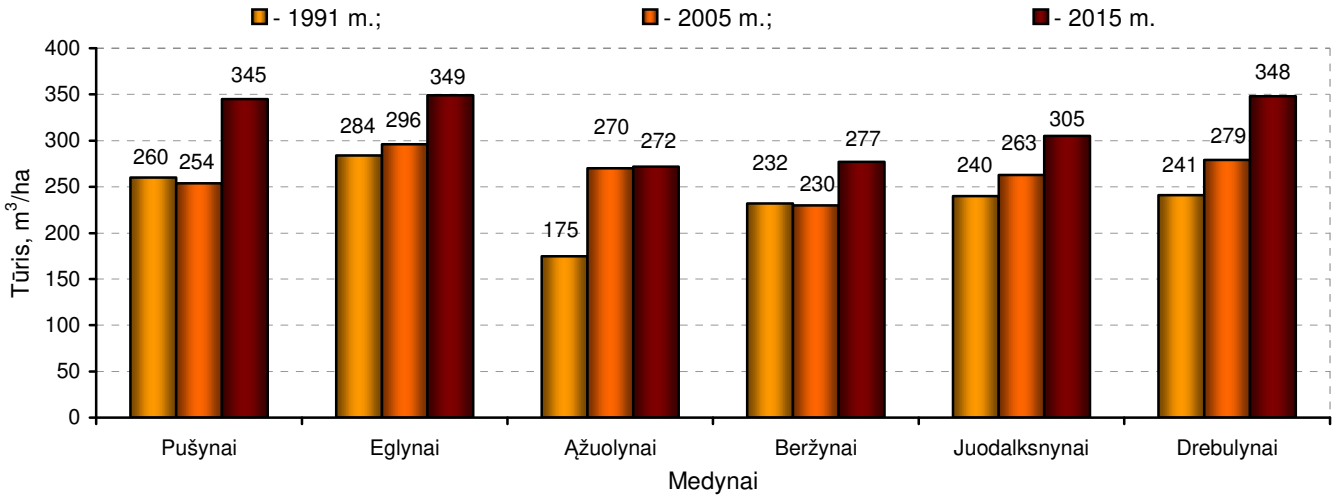

34 pav. Brandžių medynų vidutinio tūrio 1 ha kitimas

Pradedant 1982 m. miškų inventorizacija, brandžių medynų vidutinis tūris viename hektare kas miškotvarka buvo nustatomas, nors ir netolygiai, bet nuolat didesnis (1.48 lentelė). Per paskutinįjį vykmetį jis nustatytas 55 m^3 (nuo 264 iki 319 m^3) didesnis ir yra didžiausias per visą aptariamąjį laikotarpį. Per paskutinįjį vykmetį labiausiai išaugo vidutinis brandžių Pušynų (91 m^3/ha), drebulynų (69 m^3/ha) ir eglynų (53 m^3/ha) tūris. Tai iš dalies rodo saikingus einamuosius ir sanitarinius atrankinius kirtimus pusamžiuose bei pribrėstančiuose medynuose ir laiku bei kokybiškai atliktų ugdomųjų kirtimų įtaką. Šuoliškam brandžių pušynų vidutinio tūrio padidėjimui įtakos turėjo ir retesnių bei pelkinių augaviečių pušynų, produkavusių santykinai mažai medienos, iškirtimas.

Reikia pažymėti, kad brandžių medynų vidutinio tūrio padidėjimas yra tiek prieaugio, sąlygojamo rūšinės sudėties ir tankumo reguliavimo ugdomųjų kirtimų amžiuje, saikingų sanitarinių kirtimų, tiek ir tikslesnės bei objektyvesnės apskaitos rezultatas.

III–IV miškų grupių medynų vidutinis tūris, kaip ir jų plotas, kas miškotvarka nuolat didėja (35 pav.).

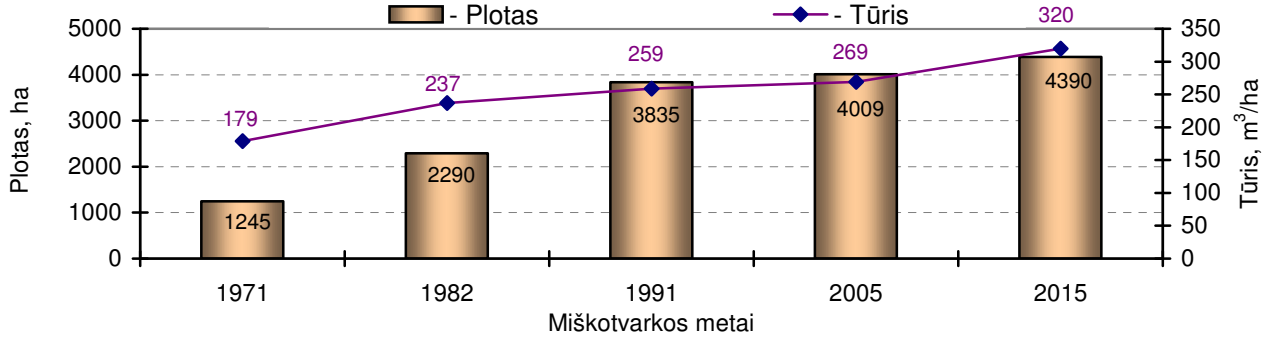

35 pav. III–IV miškų grupių brandžių medynų ploto ir vidutinio tūrio 1 ha kitimas

Skalsumas parodo medynuose sukaupto tūrio santykį su maksimaliu toje augavietėje augančių medynų tūriu. Medynų skalsumo kitimas, iš esmės, atspindi vykdytų ūkinių priemonių, jų pradžios ir augimo rezultatą. Anksti išretinus ir galutinai suformavus medynų rūšinę sudėtį bei tankumą, brandos amžiuje gali susiformuoti tvarus medynas, kurio skalsumas bus arti vieneto. Auginant per tankius medynus, jie tampa neatsparūs nepalankiems gamtiniams faktoriams ir brandos amžių gali pasiekti gerokai išretėję. Mažiausią medynų skalsumą (1.48 lentelė) buvo nustačiusi 1982 metų miškotvarka, kai buvo atlikti pakankamai dideliame plote suprojektuoti gana intensyvūs ugdomieji kirtimai.

Tankėja laiku ir tinkamai išretinti bei galutinai suformuoti miškų urėdijos eglynai – vyraujantys miškuose medynai. Jie patys tankiausi medynai urėdijos miškuose. Didžiausias medynų skalsumo kitimas dėl ugdomųjų bei atvejinių ir atrankinių kirtimų įtakos, nevertinant jau paminėtų eglynų, vyksta pušynuose (36 pav.), mažiausias – drebulynuose.

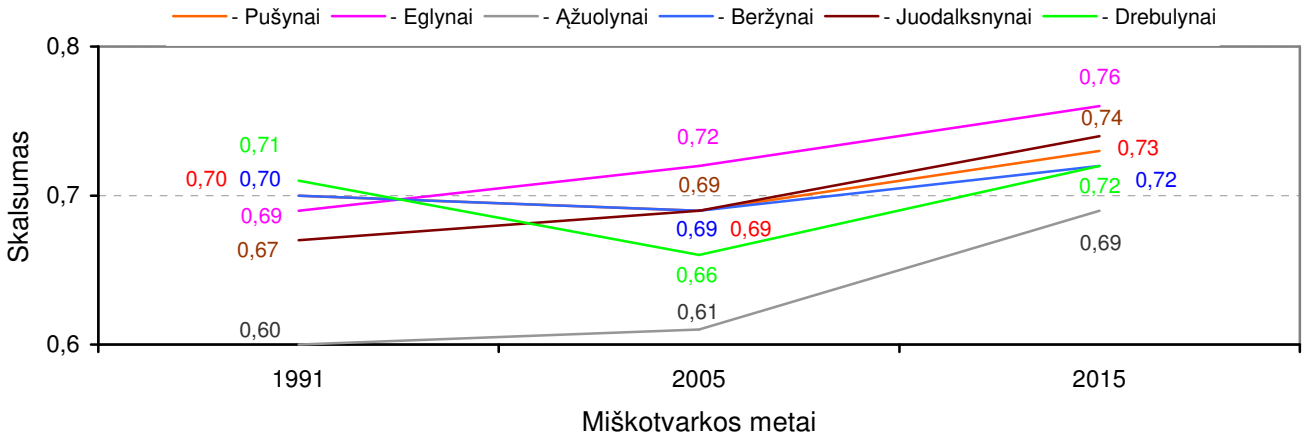

36 pav. Medynų vidutinio skalsumo kitimas 1991–2015 m.

Medynų vidutinis bonitetas dėl nitrifikacijos procesų, klimato kaitos tendencijų, tikslesnių medyno parametrų nustatymo, ar kitų, gerai nežinomų priežasčių, paskutinįjį dešimtmetį šoktelėjo iki 1,8 (1.48 lentelė).

Medžiams augant, formuojasi medienos tūrio prieaugis. Medynų tūrio einamasis prieaugis, priklausantis nuo medynų rūšinės sudėties, kilmės, amžiaus, esamo tūrio, atliktų ūkinių priemonių ir kt., 4–ių miškotvarkų duomenimis, kito nuo 7,5 iki 6,4 m^3/ha (1.48 lentelė).

Didėjant medienos ištekliams miške (medynų tūriui – laikui bėgant sukauptam prieaugiui), medynams senstant, sparčiai didėjant brandžių, ypač minkštųjų lapuočių, medynų kiekiui, didėja ir naudojimo apimtis (1.49 lentelė). Paskutiniaisiais dešimtmečiais didėjant brandžių medynų plotui ir tūriui, reikšmingai didėjo ir projektuojamų pagrindinių kirtimų apimtis. Projektuojama pagrindinių kirtimų dalis bendrame metiniame naudojime iki 2015 m. nuolat augo – nuo 57 proc. (57 proc.) iki 74 proc. (2005 m.).

1.49 lentelė. **Projektuotas bendras metinis naudojimas valstybiniuose miškuose**
(likvid. tūris, tūkst. m^3)

Laikotarpis	Pagrindiniai kirtimai	Tarpiniai kirtimai				**Iš viso**	Ugdomųjų kirtimų dalis nuo tarpinių, proc.	Tarpinių kirtimų dalis nuo bendro naudojimo, proc.	Ugdomųjų kirtimų dalis nuo bendro naudojimo, proc.
		ugdomieji	sanitariniai	specialieji (kiti)	iš viso				
1984–1991	32,3	11,4	12,3	0,7	24,4	**56,7**	47	43	20
1992–2001	46,2	15,0	18,0	0,4	33,4	**79,6**	45	42	19
2006–2015	67,9	10,4	12,0	1,8	24,2	**92,1**	43	26	11
2016–2025	71,0	15,5	8,7	2,5	26,7	**97,7**	58	27	16

Keičiantis medynų amžiaus struktūrai (mąžtant pusamžių, pribręstančių ir didėjant brandžių medynų daliai), projektuojamų ugdomųjų kirtimų dalis bendrame naudojime irgi kito – mažėjo. Esant gerai medynų sanitarinei būklei, padidėjus ugdytinų medynų plotui ir kirtimų intensyvumui, 2016–2025 metams projektuojama ugdomųjų kirtimų dalis nuo tarpinio naudojimo kirtimų peržengė 50 proc. ribą. Ugdomųjų kirtimų dalis nuo bendro naudojimo nuo 11 proc. (2006–2015 m.) padidėjo iki 16 proc. (siekiamybė > 23 proc.).

Analizuojamu laikotarpiu projektuojama retinimo kirtimų apimtis varijavo tarp 4,0–6,6 tūkst. m^3, t. y, kito nedaug (37 pav.), tačiau to negalima pasakyti apie vykdytą retinimo kirtimų apimtį. Ypač išsiskiria 1992–2001 metų vykmetis, šiuo laikotarpiu retinimo kirtimais buvo iškirsta 1,6 karto daugiau medienos nei projektuota, t. y. buvo kertama 1,9 karto intensyviau (nustatytas per mažas intensyvumas, projektuojant neatsižvelgta į medienos prieaugį). Mąžtant retintinų medynų plotui, toliau mažėjo ir projektuojamų retinimo kirtimų apimtis.

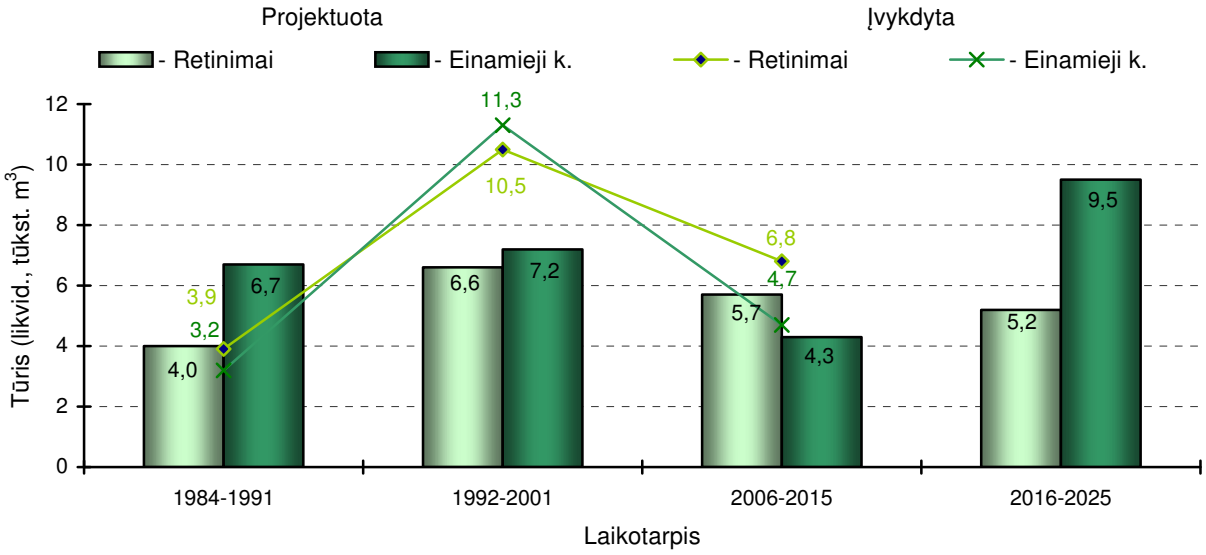

37 pav. Projektuojamų ir įvykdytų retinimo ir einamųjų kirtimų metinė apimtis 1984–2015 m.

Kalbant apie suprojektuotus retinimo kirtimus paskutiniajam vykmečiui, reikia pažymėti, kad šie, kartu ir einamieji kirtimai, 2006–2015 metams galėjo būti suprojektuoti vykdyti dar intensyviau.

Einamųjų kirtimų apimtis reikšmingai sumažėjo XX amžiaus devintajame dešimtmetyje, kuomet kompleksiškais ugdymo kirtimais, atrenkant medžius tūrio ugdymo principu, vadinamaisiais „tūrio ugdymo“ kirtimais buvo išugdyta didžioji dalis einamųjų kirtimų amžiaus medynų. Sukūrus etaloninių medynų formavimo teoriją (Kairiūkštis, Juodvalkis, 1976, 1985), maksimaliai produktyvių medynų modelius ir jų formavimo programas, visi ugdomieji kirtimai jau buvo orientuoti į po kirtimų paliekamų medžių skaičių ir jų galimybes kaupti likvidinį tūrį.

Perėjus prie klasikinių einamųjų kirtimų, liko nedaug medynų, kuriuose tokie kirtimai buvo reikalingi, todėl 1984–1991 m. jų apimtis buvo nedidelė. Vėliau, projektuotų einamųjų kirtimų apimtis, išskyrus 2006–2015 metų periodą, didėjo.

Analizuojant atliktų ugdomųjų miško kirtimų apimties kitimą per 1984–2001 metų laikotarpį, galima teigti, kad bendra kirtimų apimtis pagal aprėpiamą plotą kito nedaug (iki 7 proc.), tačiau iškertamos medienos tūris – 3,2 karto (1.50 lentelė).

Ugdomųjų kirtimų intensyvumas – vienas svarbiausių ugdymo kokybę lemiančių rodiklių – per analizuojamą laikotarpį nuolat didėjo nuo 7,7 m^3/ha (1984–1991 m.) iki 23,0 m^3/ha (2006–2015 m.). Kiek didesnis (24,9 m^3/ha) jis buvo 1992–2001 metų periode. Tai leidžia teigti, kad ugdomųjų kirtimų kokybė pastebimai gerėjo. Bendra miško ugdomųjų kirtimų apimtis pagal aprėpiamą plotą nuo analizuojamo laikotarpio pradžios (1984–1991 m.) iki paskutiniosios miškotvarkos, dėl ugdytinų medynų ploto ir būklės, sumažėjo 1,9 karto.

1.50 lentelė. **Ugdomųjų kirtimų apimties kitimas valstybiniuose miškuose**
(Įvykdyti ugdomieji miško kirtimai)

Laikotarpis	Bendra ugdomųjų kirtimų apimtis			Iš jos:														
				jaunuolynų ugdymas					retinimai					einamieji kirtimai				
	plotas,ha	iškirsta likvid. m-diena, tūkst. m^3	kirtimų intensyvumas, m^3/ha	plotas, ha	iškirsta likvid. m-diena, tūkst. m^3	kirtimų intensyvumas, m^3/ha	ploto dalis nuo bendro ploto, %	medienos dalis nuo bendro kiekio, %	plotas, ha	iškirsta likvid. m-diena, tūkst. m^3	kirtimų intensyvumas, m^3/ha	ploto dalis nuo bendro ploto, %	medienos dalis nuo bendro kiekio, %	plotas, ha	iškirsta likvid. m-diena, tūkst. m^3	kirtimų intensyvumas, m^3/ha	ploto dalis nuo bendro ploto, %	medienos dalis nuo bendro kiekio, %
1984––1991	995	7,7	7,7	678	0,6	0,9	68	8	238	3,9	16,4	24	51	79	3,2	40,5	8	42
1992––2001	933	23,2	24,9	484	1,4	2,9	52	6	259	10,5	40,5	28	45	190	11,3	59,5	20	49
2006––2015	514	11,8	23,0	256	0,3	1,2	50	3	178	6,8	38,2	35	58	80	4,7	58,8	16	40

Daugiausia jaunuolynų ugdyta aštuntajame–devintajame XX amžiaus dešimtmečiuose, kai tuometiniame Lietuvos miškų institute buvo atlikti raiškūs europinio lygio miškų ugdymo tyrimai ir nustatyti medžių atrinkimo kriterijai, paruošti ugdymo kirtimo būdai ir jų atlikimo taisyklės.

Jaunuolynų ugdymo apimtis pagal aprėpiamą plotą per analizuojamą laikotarpį, nulemta jaunuolynų ploto mažėjimo, santykio tarp dirbtinio ir savaiminio miškų atkūrimo kitimo ir ankstyvųjų jaunuolynų ugdymų (šviesinimų) priskyrimo želdinių priežiūrai, sumažėjo apie 2,6 karto.

Retinimo ir einamųjų kirtimų apimtis pagal aprėpiamą plotą ir iškertamos medienos tūrį, išskyrus 1992–1901 metų laikotarpio šuolį, žymiai nesikeitė.

Paskutiniojo vykmečio žemės naudmenų ir vidutinių medynų rodiklių kitimo analizė atlikta remiantis dabartiniu urėdijos patikėjimo teise valdomu valstybinės reikšmės miškų plotu. Tam tikslui panaudoti kiekvieno sklypo (2005 m.) miškų inventorizacijos duomenys (žemės naudmena, medyno kilmė, vyraujanti medžių rūšis ir kt.), kitaip tariant, pokyčiai per vykmetį analizuoti sklypo lygmenyje. Minėti duomenys parodo žemės naudmenų plotų pasikeitimus (1.51 lentelė ir 27 lentelė prieduose) bei medynų rūšinės sudėties kitimą pagal vyraujančias medžių rūšis ir amžiaus klases (28 lentelė prieduose).

Palyginus dviejų paskutiniųjų miško inventorizacijų duomenis sąlyginai tame pačiame plote, matyti, kad per praėjusį vykmetį inventorizuotas 1046 ha (3,2 proc.) didesnis miško žemės plotas ir beveik atitinkamai mažesnis ne miško žemės plotas. Tai ypač reikšmingas pokytis, nes jis siejasi su bendra miškų ūkio politika ir konkrečia miškų ūkio veikla. Miško žemės keitimas kitos paskirties žeme yra griežtai reglamentuotas, vykdomas esant tik neišvengiamam būtinumui.

Aktyviai įveisiant naujus miškus per 22 proc. sumažėjo miško aikščių ir 10 kartų žemės, skirtos miškui įveisti plotai, todėl 2015 metais inventorizuotas per 31 proc. mažesnis nei 2005 m. neapaugusios mišku miško žemės plotas. Vykmečio kirtaviečių plotas išliko beveik identiškas buvusiam, tačiau dėl gruntinio vandens lygio pakilimo, bebrų užtvankų ir kitų veiksnių inventorizuotas apie 6 kartus didesnis žuvusių medynų plotas.

Praplėtus medelyną, įveisus daugiau sėklinių plantacijų, 2015 metais inventorizuotas 2,2 karto didesnis miško dauginamosios medžiagos išauginimo žemės plotas ir 2,5 karto didesnis ir technologinės paskirties (kvartalinės, miško keliai, griovių trasos ir kt.) žemės plotas, priskirtas miško žemei.

Atkuriant miškus miško aikštėse, įveisiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais perduotoje žemėje, skirtoje miškams įveisti, miškams išplitus ne miško žemėje, apie 2 proc. padidėjo medynų plotas. Atkuriant ir įveisiant miškus, apie 23 proc. padidėjo dirbtinai įveistų ir atkurtų (kultūrinės kilmės) medynų plotas, kuris šiuo metu sudaro daugiau kaip 35 proc. viso medynų ploto. Tai rodo aktyvią miškų urėdijos veiklą. Padidėjus miško kelių, priskirtų miško žemei plotui, per 1 proc. sumažėjo medynų dalis nuo miško žemės ploto.

1.51 lentelė. **Žemės naudmenų plotų ir miško rodiklių kitimas**

Žemės naudmenos	2005 m. miškotvarka	2015 m. miškotvarka	Pakitimai ±
Bendras miškų plotas, ha	35843	35843	0,0
Miško žemė, ha	32306	33352	1046
Medynų žemė (medynai, ha)	30154	30677	523
iš jos – dirbtinai įveistų ir atkurtų medynų žemė, ha	8825	10833	2008
Medynų plotas nuo miško žemės ploto, proc.	*93,4*	*92,0*	*–1,4*
Neapaugusi mišku miško žemė, ha	1655	1141	–514
iš jos:			
- kirtavietės, žuvę medynai	512	659	147
- aikštės	536	417	–119
- žemė, skirta miškui įveisti	619	61	–558
Medynų plotas pagal vyraujančias medžių rūšis, ha:			
P	7867	7645	–222
E	12934	13908	974
A	550	630	80
U	115	40	–75
B	5612	5217	–395
J	1825	2109	284
D	514	461	–53
Bt	641	555	–86
Kitos medžių rūšys	96	112	16
Miško dauginamosios medžiagos išauginimo (daigynai, medelynai, sėklinės plantacijos) žemė, ha	30	66	36
Technologinės paskirties žemė, ha	321	803	482
Kitos paskirties (medienos sand., poilsio a., ir kt.) žemė, ha	294	665	371
Ne miško žemė, iš viso, ha	3505	2491	–1014
iš jos: - pelkės	2536	2313	–223
- kita ne miško žemė	969	178	–791
III+IV miškų grupių medynai pagal brandumo grupes (proc.): - jaunuolynai	35,9	38,5	2,6
- pusamžiai	34,1	31,4	–2,7
- bręstantys	12,2	10,9	–1,3
- brandūs ir perbrendę	17,8	19,2	1,4
III+IV miškų gr. brandžių medynų kiekis:			
- plotas, ha	4009	4389,0	380,0
- tūris, tūkst. m^3	1079,1	1406,0	326,9
Bendras medynų tūris, tūkst. m^3	5649,4	6926,1	1276,7

Medynų rūšinės sudėties kaitą dažniausiai lemia medynų vyraujančios medžių rūšies pasikeitimas po pagrindinių, jaunuolynų ugdymo, retinimo kirtimų, apaugus mišku ar įveisus mišką ne miško žemėje ir medyno natūralaus formavimosi eiga (38 pav.). Analizuojant vyraujančių medžių rūšių ploto kitimą (1.51 lentelė ir 24 lentelė, patalpinta prieduose), pastebimas ženklus eglynų, juodalksnynų ir ąžuolynų ploto padidėjimas, o pušynų, uosynų, beržynų, drebulynų ir baltalksnynų atvirkščiai – sumažėjimas.

Kryptingai miškininkaujant, atkuriant minkštųjų lapuočių, ypač beržynų ir drebulynų kirtavietes eglėmis, taip pat jomis atkuriant kitų medžių rūšių kirtavietes, dėl ugdomųjų kirtimų įtakos bei didelės želdinimo apimties miško ir kitoje žemėje, apie 8 proc. (974 ha) padidėjo eglynų plotas. Eglynai užėmė ir 291 ha derlingesnių augaviečių pušynų plotus. Suprantama, vyko ir

atvirkštinis procesas – nederlingose augavietėse augę (iškirsti) eglynai atkurti pušynais (140 ha), o šlapesnės buvusių eglynų kirtavietės atsikūrė beržynais ir juodalksnynais.

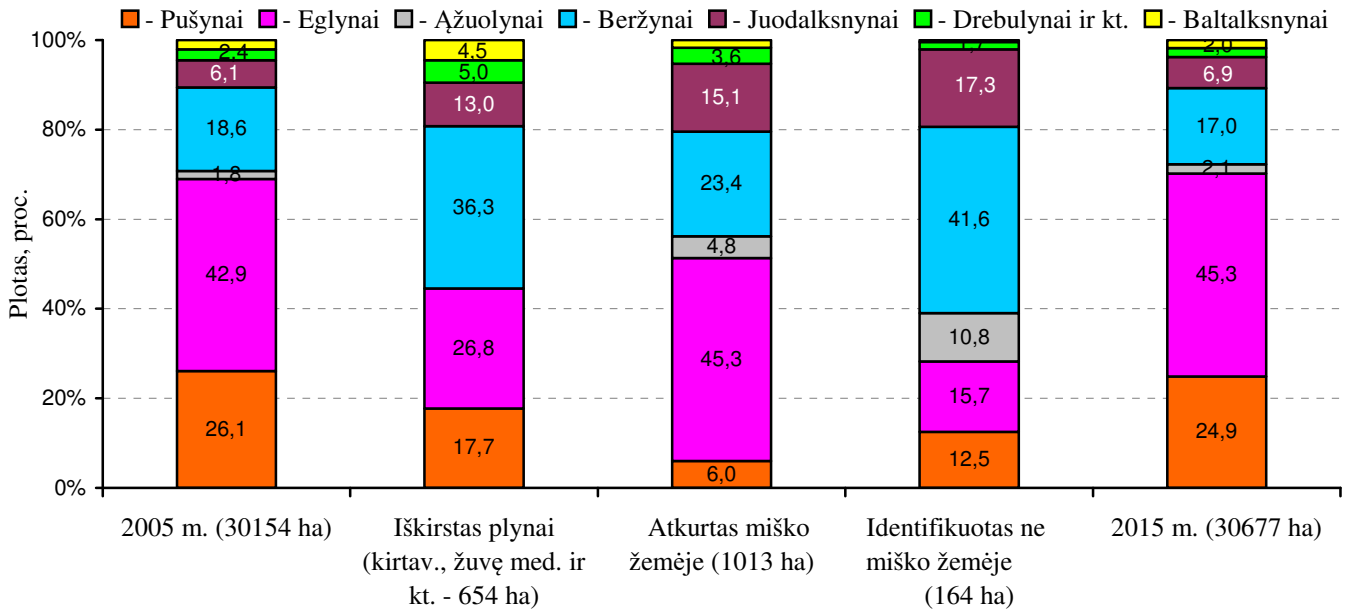

38 pav. Medynų ploto kitimas 2006–2015 metais

Po pagrindinių, sanitarinių atrankinių ir ugdomųjų kirtimų bei atkūrimo, nepakitusia vyravusia rūšimi išliko apie 94 proc. buvusių pušynų ir eglynų, per 92 proc. – juodalksnynų, apie 91 proc. – ąžuolynų, apie 79 proc. – beržynų ir per 78 proc. – baltalksnynų. Mažiausiai stabilūs, kaip ir planuota, buvo uosynai (šaknų ligos) ir drebulynai. Tik apie 34 proc. uosynų ir apie 68 proc. drebulynų išliko nepakeitę vyraujančios medžių rūšies.

Įgyvendinant iki 2012 m. galiojusią Ąžuolynų atkūrimo programą, daugiau kaip 14 proc. (80 ha) padidėjo urėdijos ąžuolynų plotas. Ąžuolynais atkuriamos daugiausiai minkštųjų lapuočių, ypač beržynų kirtavietės. Mišriuose minkštųjų lapuočių medynuose su ąžuolais, ąžuolynai formuojami ir ugdomaisiais kirtimais .

Dėl savo specifinių augaviečių juodalksnynai, kaip jau rašyta, išliko per 92 proc. buvusio ploto. Per vykmetį jų plotas padidėjo apie 16 proc. (284 ha). Apie 173 ha juodalksnynų atsikūrė iškirstose užmirkusiose ir pelkinėse minkštųjų lapuočių, ypač beržynų (142 ha) kirtavietėse. Iškirsti sausesnių augaviečių juodalksnynai atkurti beržais (47 ha) ir eglėmis (25 ha).

Beržynų plotas, plečiant spygliuočių medynus, ypač eglynus, per vykmetį sumažėjo 7 proc. (395 ha). Kaip jau rašyta, beržynai šlapesnių augaviečių kirtavietes užleidžia juodalksnynams (142 ha). Dėl šaknų ligų daugiau kaip 65 proc. (75 ha) sumažėjo uosynų plotas. Jų augavietėse įveisti ar išplito eglynai (33 ha), ąžuolynai (17 ha), juodalksnynai (6 ha) ir kiti minkštieji lapuočiai (12 ha).

Per dešimtmetį apie 3 proc. (222 ha) sumažėjo pušynų plotas. Derlingesnės pušynų, neretai ir nederlingos (Nb – 45 ha), kirtavietės atkurtos mišriais eglynais, šlapesnės ir pelkinės – atsikūrė beržynais. Per 114 ha pušynų kirtaviečių dar neatkurta.

Tinkama linkme vyksta drebulynų ir, ypač, baltalksnynų ploto kitimas. Kryptingai miškininkaujant drebulynų plotas sumažėjo per 10 proc. (53 ha), baltalksnynų – daugiau kaip 13 proc. (86 ha). Po pagrindinių, atvejinių ir ugdomųjų kirtimų apie 74 ha buvusių drebulynų virto eglynais, apie 21 proc. – beržynais ir juodalksnynais. Baltalksnynus dažniausiai pakeičia eglynai (55 ha), juodalksnynai ir beržynai. Kitų medžių rūšių medynuose didesnių ploto pokyčių neįvyko.

2015 metais plynumos sudaro apie 649 ha, atsiradusios po pagrindinių kirtimų ir kitos medynų žūties. Daugiausia plynumomis paversta beržynų – per 36 proc. visų plynumų ploto, kiek mažiau – eglynų (apie 27 proc.) ir pušynų (apie 18 proc.). Atkūrus ir įveisus mišką apie 67 proc. vykmečio pradžioje buvusių plynumų paversta medynais, daugiausia eglynais (per 45 proc.), beržynais (per

23 proc.), mažiau – juodalksnynais (per 15 proc.), pušynais (6 proc.) ir ąžuolynais (apie 5 proc). Nedidelė dalis – 2 proc. plynumų buvo paversta kita žeme.

Miškų rūšinės sudėties analizė rodo, jog siekiant turėti vertingesnius medynus, prie kurių priskiriami spygliuočiai ir kietieji lapuočiai, svarbu medynų rūšinę sudėtį keisti norima linkme ne tik įveisimo ir atkūrimo, bet ir auginimo etapuose. Miškotvarkos duomenys rodo vertingesnių medynų didėjimą (1.51 lentelė, 38 pav.). Per vykmetį 1,2 proc. padidėjo spygliuočių medynų dalis ir tiek pat – 1,2 proc. sumažėjo minkštųjų lapuočių dalis. Nežiūrint didėjančios minkštųjų lapuočių medienos paklausos, paprastesnio šių medynų atkūrimo bei auginimo, tradicinė šalies miškininkystė labiau orientuojasi į spygliuočių miškų auginimą, kietųjų lapuočių atkūrimą ir gausinimą, todėl įvardinti miškų rūšinės sudėties pokyčiai mokomojoje miškų urėdijoje vertinami pozityviai.

Medynų rūšinės sudėties kitimas pagal plotą (proc.) išreiškiamas formule:

- 2005 m. miškotvarka – 43E26P19B6J2Ą2D2Bt
- 2015 m. miškotvarka – 45E25P17B7J2Ą2D2Bt

Medynų ploto kitimas pagal amžiaus klases parodytas 1.52 lentelėje ir 25 lentelėje, prieduose, kur akivaizdus I amžiaus klasės ąžuolynų (10 kartų) ir juodalksnynų (2,6 karto) ploto padidėjimas, o baltalksnynų (2,5 karto) ir drebulynų (1,7 karto) – atvirkščiai – sumažėjimas.

Plačiau pradėjus taikyti atvejinius kirtimus apie 7 proc. sumažėjo I amžiaus klasės jaunuolynų plotas (1.52 lentelė). Didžiausias I amžiaus klasės jaunuolynų ploto pokytis, kaip jau minėta, įvyko ąžuolynuose ir juodalksnynuose. Įveisus daugiau ąžuolų želdinių, I amžiaus klasės jaunuolynų plotas padidėjo net 10 kartų, o jų dalis – apie 3 proc. (39 pav.). Juodalksniams atsikūrus šlapesnėse kitų minkštųjų lapuočių ir eglynų kirtavietėse, išplitus kitoje miško ir ne miško žemėje, beveik apie 3 kartus padidėjo I amžiaus klasės šių medynų plotas, o jų ploto dalis – taip pat apie 3 proc. Tinkamai miškininkaujant apie 60 proc. sumažėjo I amžiaus klasės baltalksnių ir 40 proc. – drebulių jaunuolynų plotai, o jų ploto dalys – apie 1 proc., tačiau neleistinai sumažėjo I amžiaus klasės pušų jaunuolynų (daugiau kaip 51 proc.), o jų dalis – apie 2 proc.

1.52 lentelė. **I amžiaus klasės jaunuolynų plotas pagal vyraujančias medžių rūšis** (III–IV miškų grupės)

Miškotvarkos metai	Plotas, ha	Medžių rūšių plotas, ha								
		P	E	Ą	U	B	J	D,T	Bt	Kt.
2005	3288	486	1818	9	3	646	160	70	87	9
2015	3075	236	1646	90		582	420	42	35	24
Ploto pokytis, proc.	–6,5	–51,4	–9,5	1000	–100	–9,1	265,5	–40	–59,8	266,7

I amžiaus klasės spygliuočių medynų plotas, reikšmingai išplitus juodalksnynams, 2015 m. sumažėjo per 18 proc., o jų ploto dalis – apie 9 proc.

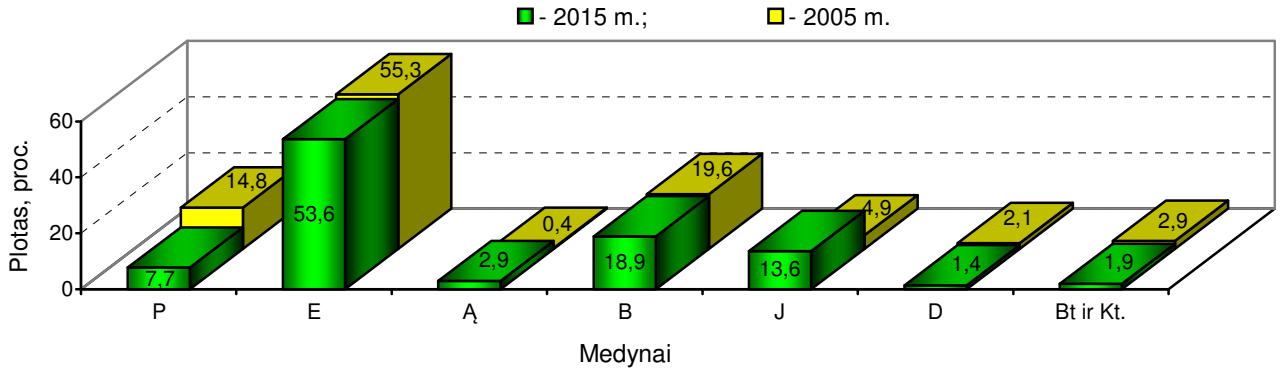

39 pav. I amžiaus klasės jaunuolynų (III–IV miškų gr.) ploto dalies kitimas

Susiformavę I amžiaus klasės vyraujančių tikslinių medžių rūšių jaunuolynai atitinka (per 99 proc.) augavietę (Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų 1 ir 3 priedai), išskyrus apie 14 ha IV miškų grupės eglynų, augančių Pb, Pbn augavietėse, apie 8 ha beržynų, augančių Nb augavietėje,

apie 2 ha juodalksnynų, augančių Nc ir Pbn augavietėse ir per 6 ha drebulynų, augančių Nc ir užmirkusiose bei pelkinėse augavietėse.

Dėl miško atkūrimo, įveisimo, želdinių ir žėlinių priežiūros bei ugdymo darbų, urėdijos jaunuolynų rūšinė sudėtis, išskyrus pušynus, vystosi tinkama linkme.

Nedideli ploto pokyčiai įvyko I–IV amžiaus klasių medynuose (1.53 lentelė). Kiek reikšmingiau pasikeitė tik eglynų, beržynų ir baltalksnynų plotai.

1.53 lentelė. **III ir IV miškų grupių I–IV amžiaus klasių medynų plotų kaita pagal vyraujančias medžių rūšis**

Medynai	Plotas, ha; 2005 m. miškotvarka				Plotas, ha; 2015 m. miškotvarka				Ploto pokytis per vykmetį			
	I amž. klasė	II amž. klasė	III amž. klasė	iš viso	II amž. klasė	III amž. klasė	IV amž. klasė	iš viso	II amž. klasė	III amž. klasė	IV amž. klasė	iš viso
P	486	255	70	811	469	274	55	798	-17	19	-15	-13
E	1819	860	1260	3939	1863	1026	1177	4066	44	166	-83	127
Ą	9	7	12	28	9	8	12	29		1		1
U	3		5	8			3	3	-3		-2	-5
B	646	319	279	1244	595	289	266	1150	-51	-30	-13	-94
J	159	90	121	370	147	93	126	366	-12	3	5	-4
D	70	30	23	123	69	34	19	122	-1	4	-4	-1
Bt	87	117	185	389	78	101	135	314	-9	-16	-50	-75
Kiti	9	4	4	17	9	4	3	16			-1	-1
Iš viso	**3288**	**1682**	**1959**	**6929**	**3239**	**1829**	**1796**	**6864**	**-49**	**147**	**-163**	**-65**

Dėl miško ugdomųjų kirtimų įtakos per dešimtmetį 127 ha (3,2 proc.) padidėjo eglių jaunuolynų plotas, tuo pačiu 94 ha sumažėjo II–IV amžiaus klasių beržynų ir 75 ha – baltalksnynų plotai. Nors bendras eglių jaunuolynų plotas ir padidėjo, tačiau ugdomiesiems kirtimams reikėtų skirti dar daugiau dėmesio, nes 83 ha sumažėjo IV amžiaus klasės eglynų (eglės liko ne vyraujančia rūšimi) plotas. Šiuo atveju, ugdomaisiais kirtimais beržynuose su perspektyviais eglių želdiniais tikslinga formuoti dviardžius medynus. Drebulynus numatyta intensyviai ugdyti, visais atvejais išsaugant kitų medžių rūšių priemaišą, siekiant suformuoti mišrius eglių–minkštųjų lapuočių, minkštųjų lapuočių su eglėmis ar eglių II ardu medynus.

Dėl netinkamai atliktų želdinių ir žėlinių priežiūros darbų bei jaunuolynų ugdymo kirtimų ar nepakankamo jų intensyvumo, medyno rūšinėje sudėtyje ne vyraujančia rūšimi liko 17 ha II amžiaus klasės pušų želdinių, įveistų ar atkurtų plynumose. Didžiojoje tokių jaunuolynų ploto dalyje (apie 57 proc.) suprojektuoti jaunuolynų ugdymo ar retinimo kirtimai, todėl tikėtina, kad dalyje jų, eglės taps vyraujančia rūšimi. II amžiaus klasės pušų jaunuolynų ploto sumažėjimas yra rimtas signalas dar labiau gerinti želdinių ir žėlinių priežiūros, jaunuolynų ugdymo darbus. IV amžiaus klasės pušynų ploto sumažėjimas paaiškinamas spartesniu eglių augimu šioje regiono dalyje. Didžiojoje šių plotų dalyje (82 proc.) pušys liko eglynų sudėtyje.

Laiku ir reikiamu intensyvumu vykdant ugdomuosius miško kirtimus (baltalksnynuose ir atvejinius pagrindinius) nuosekliai mažėja II–IV amžiaus klasių beržynų ir baltalksnynų plotai.

I–IV amžiaus klasių medynų ploto skirtumas (–65 ha, 1.53 lentelė) tarp dviejų paskutiniųjų miškotvarkų atsirado patikslinus taksacinių sklypų ribas, medynų amžių, perskaičiavus plotus ir iškirtus, įrengiant šalies energetines trasas.

Žemiau patalpintoje 1.54 lentelėje pateikti paskutinės amžiaus klasės iki brandžių ir senesnių medynų plotai pagal dviejų paskutiniųjų miško inventorizacijų duomenis.

2005 m. miškotvarkos duomenimis, III–IV miškų grupių brandūs ir senesni medynai užėmė 3845 ha plotą, iš jų perbrendę – apie 7 proc., paskutiniosios amžiaus klasės iki brandos – 2737 ha.

Per praėjusį vykmetį plynaisiais pagrindiniais kirtimais ir neplynųjų kirtimų paskutiniuoju atveju iškirsta 2474 ha medynų. Brandūs (be perbrendusių) iškirsti medynai sudarė per 66 proc., pribręstantys, perėję į brandžius – per 28 proc. ir perbrendę – apie 6 proc. Per vykmetį aukščiau paminėtais kirtimais iškirsta per 54 proc. visų buvusių perbrendusių (daugiausia beržynų – per 71 proc. ir drebulynų – per 69 proc.), apie 46 proc. brandžių ir daugiau kaip 25 proc. brandžiais

tapusių medynų. Apie 46 proc. perbrendusių medynų liko neiškirsti dėl biržių šliejimo apribojimų. Atėmus iškirstus, vykmečio pabaigoje turėjo likti 115 ha (P – 39 ha, E – 27 ha, D – 27 ha, B – 13 ha, J – 8 ha, Ą – 1 ha) buvusių perbrendusių medynų. Likę neiškirsti perbrendę medynai, kartu su naujai inventorizuotais (345 ha), sudaro 460 ha kertamų perbrendusių (be saugomų) medynų plotą, t. y. 2,0 proc. viso III–IV miškų grupių medynų ploto, arba 10,5 proc. brandžių medynų ploto. Perbrendę minkštieji lapuočiai sudaro apie 70 proc. (beržynai – daugiau kaip 34 proc., drebulynai – apie 22 proc., juodalksnynai – per 12 proc., perbrendusių medynų ploto. Tolimesnis šių medynų laikymas dėl mažėjančio medynų stabilumo, tūrio prieaugio nuostolių, prastėjančios medienos kokybės yra netikslingas ir nuostolingas, todėl per 72 proc. jų yra įtraukta į I penkmečio biržę.

1.54 lentelė. **Brandžių ir perbrendusių medynų plotų kitimas**
(III–IV miškų grupių eksploatacinis fondas (plotas, ha)

Medynai	2005 m. miškotvarka				Iškirsta plynai ir pakutiniuoju atveju				2015 m. miškotvarka		
	pribręst.	brandūs	perbrendę	iš viso	pribręst.	brandūs	perbrendę	iš viso	brandūs	perbrendę	iš viso
P	752	554	45	1351	148	173	5	326	768	28	796
E	849	1537	47	2433	245	767	20	1032	1422	112	1534
Ą	11	7	1	19					2		2
U	6	14		20							
B	758	1022	46	1826	203	457	33	693	904	158	1062
J	169	302	20	491	49	153	13	215	249	55	304
D	26	65	89	180	11	39	62	112	63	100	163
Bt	159	92	1	252	40	51	1	92	175	7	182
Kitos	7	1	2	10	1	1	2	4	3		3
Iš viso	**2737**	**3594**	**251**	**6582**	**697**	**1641**	**136**	**2474**	**3586**	**460**	**4046**
Proc.	*41,6*	*54,6*	*3,8*	*100,0*	*28,2*	*66,3*	*5,5*	*100,0*	*88,6*	*11,4*	*100,0*

Padidėjus medynų plotui ir našumui, 1280,8 tūkst. m^3 padidėjo ir sukauptas bendras medienos tūris (1.51 lentelė). Lyginant 2005 ir 2015 metų inventorizacijų duomenis (40 pav.), bręstant medynams, kaupiantis tūrio prieaugiui, pastebimas ryškesnis eglynų (3,7 proc.), tūrio dalies padidėjimas, o pušynų (dėl intensyvesnių pagrindinių kirtimų (2,6 proc.)) ir beržynų (1,6 proc.) – sumažėjimas. Gerokai padidėjus ąžuolynų ir juodalksnynų plotų daliai I amžiaus klasės jaunuolynais, produkuojantiems santykinai nedaug medienos, jų medienos tūrio dalis nesikeitė arba mažai keitėsi.

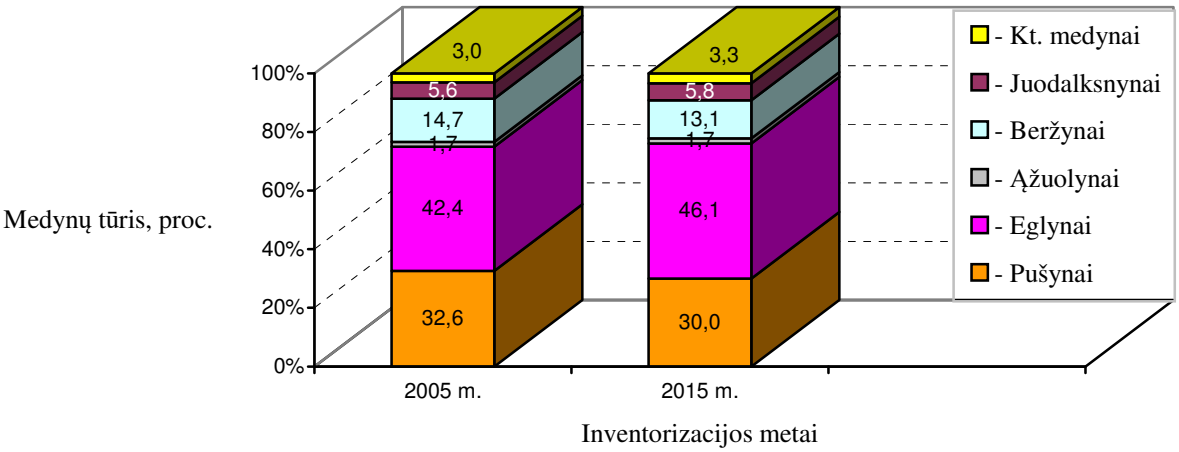

40 pav. Medienos tūrio kitimas pagal vyraujančias medžių rūšis, proc.

Kaip jau rašyta, medynų skalsumas labiausiai priklauso nuo savalaikio ugdymo, jo pradžios ir intensyvumo. Anksti išretinus ir galutinai suformavus medynų rūšinę sudėtį bei tankumą, brandos

amžiuje gali susiformuoti tvarus medynas, kurio skalsumas artimas vienetui. Priešingu atveju, auginant labai tankius jaunuolynus ar pavėluotai išugdžius, jie tampa lengvai pažeidžiami nepalankių gamtinių faktorių ir brandos amžių gali pasiekti gerokai išretėję.

Per paskutinįjį vykmetį miškų urėdijos medynų vidutinis skalsumas, lyginant su 2005 m., padidėjo nuo 0,70 iki 0,74. Po retinimo kirtimų, baigus galutinai formuoti tikslinę medynų rūšinę sudėtį, reguliuoti jų struktūrą, t. y. būdami VI–VII amžiaus klasių, miškų urėdijos pušynai yra tankiausi (vid. sk. – 0,74) (15 lentelė prieduose, 41 pav.). Urėdijos eglynai tankiausi retinimo kirtimų amžuje, baigus jaunuolynų ugdymo kirtimus (vid. skalsumas – 0,77). Tuo metu jie yra ir gryniausi. Toliau, amžiui didėjant, eglynams ir mišrėjant su pušimis ir minkštaisiais lapuočiais, didėjant savaiminiam medžių retinimuisi, skalsumas mažėja. Brandos amžių pušynai pasiekia būdami 0,71, eglynai – 0,70, t. y. vidutinio skalsumo. Kaip jau rašyta, tik anksti išretinus ir einamaisiais kirtimais galutinai suformavus tankumą, brandos amžiuje gali susiformuoti tvarus, didelio skalsumo medynas.

Beržynams ir drebulynams, dėl ugdomųjų kirtimų įtakos mišrėjant (didėjant spygliuočių kiekiui), skalsumas, beveik iki pat brandos išlieka stabilus (vid. sk. – 0,67–0,73). Juodalksnynų vidutinis skalsumas, pradedant II amžiaus klase (rečiau ugdant) iki brandos mažiausiai kinta. Brandos amžių beržynai pasiekia būdami 0,70 skalsumo, juodalksnynai – 0,73 ir drebulynai – 0,69. Rečiausi urėdijos miškuose – ąžuolynai.

Toliau medynams senstant, visų jų skalsumas kiek mažėja, tačiau minkštųjų lapuočių – sparčiau.

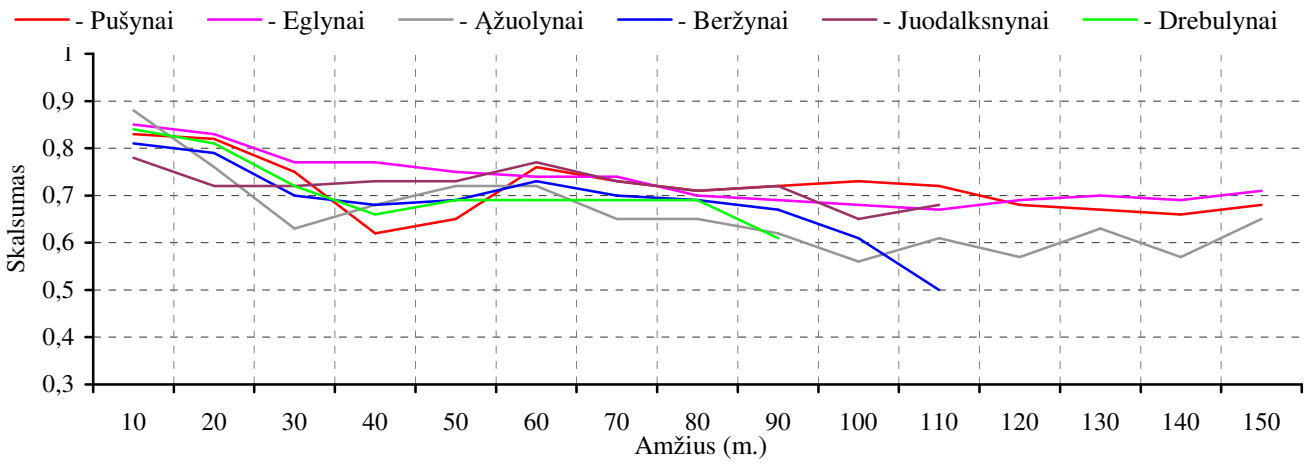

41 pav. Medynų I ardo vidutinio skalsumo kitimas priklausomai nuo medynų amžiaus

Kasmet urėdijos miškuose priauga vidutiniškai po 7,29 m^3/ha medienos. Urėdijoje didžiausiu medžių stiebų tūrio prieaugiu, nevertinant maumedynų ir kitų mažą plotą užimančių medynų (14, 15 lentelės prieduose), pasižymi eglynai (8,12 m^3/ha) ir drebulynai (8,0,8 m^3/ha), kiek mažesniu – baltalksnynai (7,0 m^3/ha), mažiausiu, nevertinat mažą plotą užimančių kitų medynų, – juodalksnynai (6,12 m^3/ha), beržynai (6,53 m^3/ha) ir pušynai (6,73 m^3/ha).

Negalima spręsti apie tūrio einamąjį prieaugį nesiejant jo su amžiumi. Medyno amžiaus įtaka einamajam prieaugiui yra ryški ir akivaizdi. Urėdijos beržynai, juodalksnynai ir drebulynai tūrio prieaugio maksimumą pasiekia būdami 21–30, eglynai 31–40, pušynai ir ąžuolynai – 41–60 metų amžiaus (42 pav.). Beržynų, skirtingai nei kitų medžių rūšių, medienos tūrio prieaugio maksimumas nėra taip ryškiai fiksuotas (6,2–7,5 m^3/ha) ir stebimas 11–50 metų amžiuje. Einamasis prieaugis, pasiekęs maksimumą, vėliau pradeda mažėti. Būtent iki to laiko ir būtina atlikti bei intensyvinti ugdomuosius kirtimus, norint padidinti medienos tūrio sukaupimą brandos amžiuje.

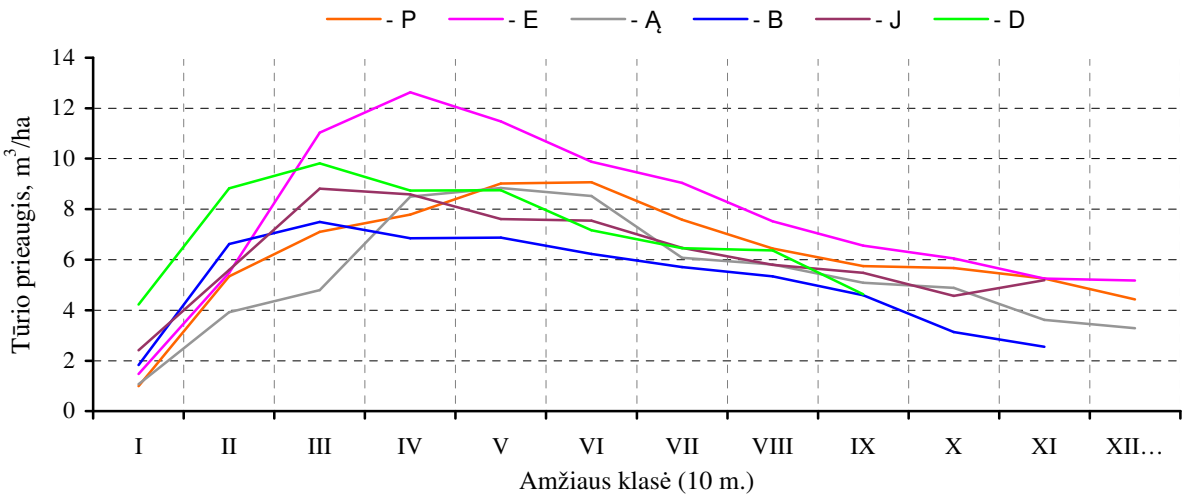

42 pav. III–IV grupių medynų stiebų su žieve tūrio prieaugio priklausomybė nuo medynų amžiaus

Mokslininkų nustatyta, kad nedidinant prieaugio panaudojimo intensyvumo jaunuolynuose ir nemažinant jo panaudojimo vyresnio amžiaus medynuose, mažai tikėtina iš esmės padidinti brandžių medynų tūrį. Medynams pasiekus prieaugio maksimumą bei toliau didėjant medynų amžiui, prieaugio dalis, kaupiama pagrindiniam miško naudojimui, mažėja. Tuo pačiu metu tiek savaiminio medžių retinimosi, tiek ir tarpiniais kirtimais išimama medžių tūrio prieaugio dalis didėja visame amžiaus klasių diapazone.

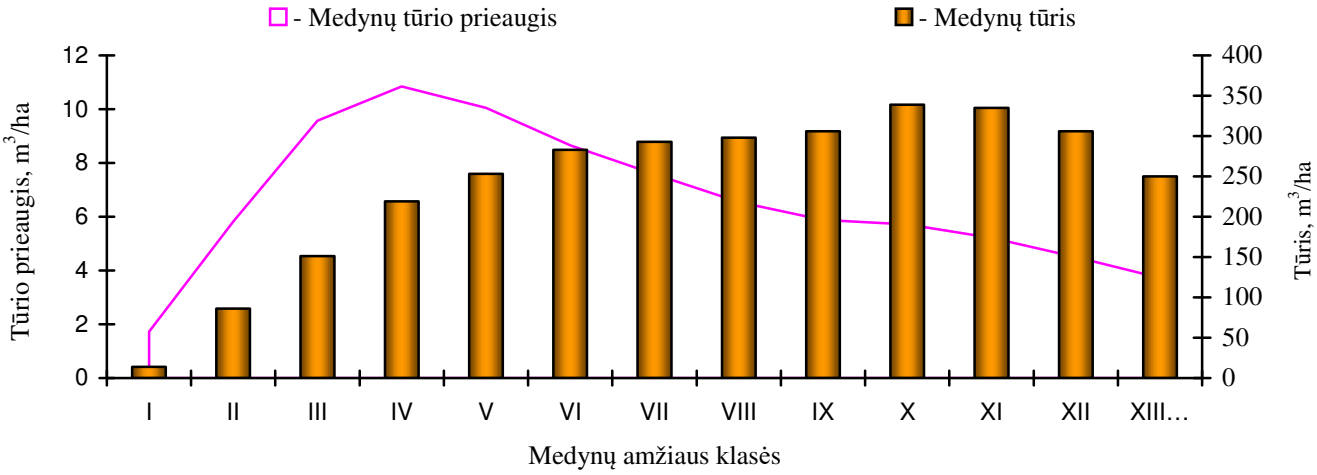

43 pav. III–IV miškų grupių I ardo medynų tūrio ir tūrio prieaugio priklausomybė nuo medynų amžiaus

Medynų tūrio prieaugis – medynų našumą apibūdinantis rodiklis. Pagal medynų tūrio prieaugio sudėtinių dalių santykį galima spręsti apie ūkinių priemonių vykdymą ir efektyvumą, keisti jas, siekiant pagerinti medynų auginimo efektyvumą, pakreipti medynų auginimą norimų pasiekti rezultatų linkme.

Atlikti tūrio prieaugio analizę urėdijos miškuose apsunkino medynų ploto pasikeitimas, nevykdoma iškirstos medienos tūrio apskaita pagal miškų grupes, kai kurioms kirtimų rūšims – stiebų medienos su žieve tūrio nefiksavimas.

Medienos tūrio prieaugio naudojimo apskaitai naudotas 2015 metais miškų inventorizacijos metu nustatytas miškų urėdijos patikėjimo teise valdomų miškų plotas. Likvidinės medienos tūris perskaičiuotas į stiebų medienos su žieve pagal tuo metu galiojusį normatyvą (Miškotvarkos darbų

vykdymo instrukcijos 19 priedas), o nuo 2010 m. – pagal Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijos 18 priedo normatyvą (Žin., 2010, Nr. 45-2182 su vėlesniais pakeitimais).

Kaip yra naudojamas bendrasis metinis stiebų tūrio prieaugis, parodyta žemiau patalpintoje lentelėje. Dėl ankstesnėse miško inventorizacijose neapskaitytos medynų tūrio dalies (nustatytų medynų rodiklių nepakankamas tikslumas), tūrio pokytis sąlyginai suskirstytas į teorinį (be neapskaitytos tūrio dalies) ir praktinį.

Bendrasis einamasis tūrio prieaugis miškų urėdijos miškuose – 7,29 m^3/ha. Projekto galiojimo laikotarpiu (2006–2015 m.) miškų urėdijos tiesiogiai valdomuose miškuose iš vieno hektaro medynų vidutiniškai buvo iškirsta 3,9 m^3 stiebų su žieve medienos, sunaudota 53 proc. bendrojo metinio tūrio prieaugio. Iš bendro 2006–2015 m. iškirsto medienos kiekio, apie 64 proc. iškirsta pagrindiniais (2,48 m^3/ha stiebų su žieve medienos tūrio) ir per 36 proc. tarpiniais (1,43 m^3/ha) miško kirtimais. Pagrindinis miško naudojimas, kurį miškų urėdijoje nulėmė medynų amžiaus klasių struktūra, pagal bendrą iškirstos medienos kiekį per 1,7 karto viršija tarpinį. Dėl palyginti neintensyvių kirtimų, urėdijos medynuose kaupiama 26 proc. tūrio prieaugio. Tai yra ta tūrio prieaugio dalis, kuri yra kaupiama pagrindiniam naudojimui. Savaiminiam medynų išsiretinimui ir medžiams, žuvusiems dėl ligų, miško kenkėjų bei kitų nepalankių faktorių poveikio tenka apie 21 proc. tūrio prieaugio, iš kurio apie 5 proc. – iškertami kaip sausuoliai. Likusi medienos tūrio prieaugio dalis sunyksta miške, sudarydama terpę biologinei įvairovei tarpti.

1.55 lentelė. **Bendrasis metinis medžių stiebų tūrio prieaugis ir jo naudojimo balansas** (II–IV grupių miškuose)

Rodikliai	Teorinis		Praktinis	
	m^3	proc.	m^3	proc.
Bendrasis einamasis tūrio prieaugis, m^3/ha	7,33	100	7,33	100
Tūrio pokytis, m^3/ha	3,60		3,60	49
iš jo:- tūrio dalis sukaupta augant	*1,88*	26		
- tūrio dalis neapskaityta ankstesnėse inventorizacijose	*1,72*			
Iškirstos medienos tūris (m^3) iš 1 ha medynų, iš viso	3,91	53	3,91	53
iš jo: - pagrindiniais kirtimais	*2,48*	*34*	*2,48*	*34*
Žuvusių medžių tūris, su iškirstos medienos dalimi, įskaičiuota į bendrą iškirstos medienos kiekį, m^3/ha	1,55	21	1,55	21
iš jo: - iškirstas	*0,33*	*5*	*0,33*	*5*
- sunykęs	*0,52*	*7*	*0,52*	*7*
- nepanaudotas (likę sausuoliai)	*0,70*	*9*	*0,70*	*9*
Iš viso:	**7,33**	**100**	**9,05**	**123**

Miškų urėdijos miškuose vyksta intensyvus medienos kaupimas. Jo dydį lemia geri miškininkavimo rezultatai bei racionalus miško naudojimas.

Apibendrinant galima pasakyti, kad per paskutinįjį vykmetį urėdijos miškuose įvykęs miško žemės ir svarbiausių medynų rodiklių kitimas, dėl atliktų ūkinių priemonių, neabejotinai vertinamas teigiamai. Panašiai galima vertinti ir pagrindinių medynų rodiklių kaitą per ilgesnį laikotarpį. Medynų vidutinių rodiklių ir medynų ploto kitimas per tris vykmečius rodo akivaizdžius ir neabejotinai teigiamus pokyčius: mažėja ne miško žemės plotas, nuolat didėja vidutinis tūris viename hektare (visų ir brandžių medynų), stabili medynų rūšinė sudėtis.

1.4.3. EKONOMINIAI MIŠKO ŪKINĖS VEIKLOS REZULTATAI

VĮ Telšių miškų urėdijos pajamos 2015 metais siekė 4439,3 tūkst. eurų. Miškų urėdija pagal valstybinės reikšmės miškų plotą yra žymiai didesnė už šalies valstybinių miško įmonių vidurkį, o vidutinis medienos naudojimas kubiniais metrais viename hektare yra kiek mažesnis už vidutinį naudojimą valstybiniame miško sektoriuje. Didžiausią pajamų dalį 2015 m. sudarė pajamos už pagrindinę produkciją – žaliavinę medieną (84,9 proc.). Lyginant su valstybinio miško sektoriaus vidurkiu, šios pajamos, o taip pat pajamos už sėklas, sodmenis ir šalutinę bei antraeilę produkciją miškų urėdijos pajamų struktūroje sudarė santykinai mažesnę dalį. Pajamos, gautos už transporto

paslaugas bei kitos pajamos sudarė santykinai didesnę dalį, nei vidutinės visame valstybiniame miškų sektoriuje.

Miškų urėdijos išlaidos 2015 metais buvo 4251,3 tūkst. eurų. Pagal išlaidų struktūrą, 2015 m. miškų urėdija išsiskyrė santykinai didesne nei kitose miškų urėdijose išlaidų pardavimams bendrųjų administracinių, rekreacinių objektų įrengimo bei transporto paslaugų išlaidų dalimi bei mažesne apvaliosios medienos gamybos, girininkijų personalo, miško atkūrimo bei priešgaisrinei apsaugai išlaidų dalimi. Didžiausią dalį visų išlaidų 2015 metais sudarė apvaliosios medienos gamybos tiesioginės išlaidos – 28,5 proc. (visame valstybiniame miškų sektoriuje – 35,7 proc.), girininkijų personalo (11,0 proc.) bei kitos išlaidos – 26,8 proc.

Per nagrinėjamą trejų metų laikotarpį Telšių miškų urėdijos pelnas bei santykiniai pelningumo rodikliai keitėsi priklausomai nuo kirtimo apimčių bei apvaliosios medienos kainų. 2013 metais gautas 382,8 tūkst. eurų bendrasis pelnas prieš apmokestinimą, 2014 metais – 190,2 tūkst. eurų. 2015 metais bendrasis pelnas siekė 188,1 tūkst. eurų, o pajamų pelningumas – 4,2 proc.

1.56 lentelė. **Ekonominių veiklos rezultatų rodikliai**

Rodiklis	Mato vnt.	Metai			Vidutiniai 2015 m. urėdijų rodikliai
		2013	2014	2015	
1	2	3	4	5	6
1. Pajamos, iš viso:	tūkst. Eur	4757,9	4928,4	4439,3	3757,3
iš jų už:					
- nenukirstą mišką	tūkst. Eur	35,2	31,2	35,5	x
	proc.	0,7	0,6	0,8	0,6
- žaliavinę medieną	tūkst. Eur	3979,8	4097,8	3768,5	x
	proc.	83,6	83,1	84,9	90,8
- sėklas, sodmenis, šalutinę ir antraeilę produkciją	tūkst. Eur	123,6	115,8	96,5	x
	proc.	2,6	2,3	2,2	3,6
- medžioklės ūkį	tūkst. Eur				x
	proc.				
- transporto paslaugas	tūkst. Eur	466,3	129,9	414,3	x
	proc.	9,8	8,7	9,3	3,5
- kitos pajamos	tūkst. Eur	153,0	253,7	124,5	x
	proc.	3,2	5,1	2,8	1,3
2. Išlaidos, iš viso:	tūkst. Eur	4375,1	4738,2	4251,3	3585,2
iš jų pagal darbų rūšis sąlyginiam produkcijos vienetui:					
- apvaliosios medienos tiesioginės gamybos	Eur/m³	13,5	13,0	14,3	14,2
- pardavimams	Eur/m³	2,3	2,5	2,7	1,1
- bendrosios administracinės	Eur/ha*	8,5	7,7	8,1	8,7
- girininkijų personalo išlaikymui	Eur/ha*	23,0	13,3	13,9	17,9
- miško priežiūros personalo išlaikymui	Eur/ha*	2,8	2,5	2,6	3,0
- miško želdinimui ir žėlimo paramai (1 ha apželdinto ploto)	Eur/ha**	1477	1300	1600	1300
- miško sanitarinei apsaugai	Eur/ha*	0,5	0,5	0,4	0,4
- miško priešgaisrinei apsaugai	Eur/ha*	0,9	1,0	1,0	1,9
- rekreacinių objektų įrengimui	Eur/ha*	1,4	1,3	1,3	1,1
- kitos	tūkst. Eur				
3. Pelningumo rodikliai:					
- bendrasis ataskaitinio laikotarpio pelnas (nuostolis)	tūkst. Eur	382,8	190,2	188,1	172,1
- bendrasis pajamų pelningumas (pelnas/pajamos)	proc.	8,0	3,9	4,2	4,6
- pelningumas 1 darbuotojui	tūkst. Eur/vnt.	2,9	1,4	1,4	1,8

1.56 lentelės tęsinys

1	2	3	4	5	6
4. Miško ūkio intensyvumo rodikliai:					
- pajamos 1 ha	Eur	146,6	147,5	131,7	150,9
- darbuotojų skaičius 1000 ha	vnt.	4,1	4,0	4,0	3,8
5. Veiklos efektyvumo rodikliai:					
- vidutinė apvaliosios medienos pardavimo kaina	Eur/m³	45,5	49,8	44,4	38,6
- pajamos 1 dirbančiajam	tūkst. Eur	35,8	36,5	33,1	39,3
- žaliavinės medienos ir nenukirsto miško pajamos 1 Lt nenukirsto miško vertės	Eur	2,09	2,00	1,77	1,80
- miško ūkinės veiklos išlaidos 1 Lt nenukirsto miško vertės	Eur	0,82	0,92	0,79	0,75
6. Socialiniai rodikliai:					
- vidutinis darbuotojų skaičius	vnt.	133	135	134	96
- iš jų darbininkų	vnt.	78	80	79	49
- vidutinis darbo užmokestis	Eur/mėn.	780	776	938	749
- iš jų darbininkų	Eur/mėn.	664	661	661	598

** - 1 hektarui valstybinės reikšmės miškų ploto.*

*** - 1 hektarui apželdinto ploto, įskaitant želdinių atkūrimo ir įveisimo išlaidas.*

Miško ūkio intensyvumo rodikliai pagal pajamas, tenkančias vienam valstybinės reikšmės miškų hektarui, miškų urėdijoje yra kiek mažesni, nei visame valstybinių miškų sektoriuje. Pagal darbuotojų skaičių, tenkantį 1000 ha, Telšių miškų urėdija nežymiai viršija šalies vidutinius rodiklius.

Keičiantis kainoms ir paklausai žaliavinės medienos rinkoje, vidutinė urėdijos parduodamos medienos kaina didėjo nuo 45,5 (2013 m.) iki 49,8 Eur už kubinį metrą (2014 m.). 2015 metais parduodamos medienos kaina sumažėjo iki 45,5 Eur/m^3, tačiau 5,8 eurais viršijo šalies valstybinio sektoriaus vidurkį.

Miškų urėdijos kirtimo fondo potencialo panaudojimą atspindi santykis tarp žaliavinės medienos pajamų ir iškirstos medienos nenukirsto miško vertės. 2015 metais šis rodiklis siekė 1,77 ir buvo artimas vidutiniam sektoriaus rodikliui (1,80).

Miškų urėdijos investicijos į mišką, t. y. miško atkūrimui, priežiūrai ir apsaugai skiriamos lėšos, atspindimos miško ūkinės veiklos išlaidomis, tenkančiomis 1 eurui nenukirsto miško vertės. Šis rodiklis 2015 m. valstybiniame šalies miškų sektoriuje siekė 0,75 euro, o Telšių miškų urėdijoje – 0,79 Eur, t. y. buvo didesnis už Lietuvos urėdijų vidurkį.

Bendras darbuotojų skaičius urėdijoje yra panašus į analogiško dydžio urėdijų darbuotojų skaičių. Per 2013–2015 metus darbuotojų skaičius įmonėje praktiškai nesikeitė. Vidutinis darbo užmokestis 2015 m. buvo net 25,2 proc., o darbininkų – 10,5 proc. didesnis, nei valstybinio miškų sektoriaus vidurkis.

1.4.4. MIŠKOTVARKOS PROJEKTO VYKDYMO VERTINIMAS

VĮ miškų urėdija veikia pagal Lietuvos Respublikos Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymą, vykdo kompleksinę miškų ūkio veiklą valstybiniuose miškuose, Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka vykdo privalomuosius miško atkūrimo, apsaugos ir tvarkymo darbus, parduoda pagamintą apvaliąją medieną bei nenukirstą mišką, vykdo kitą veiklą, numatytą urėdijos įstatuose.

Praeito vykmečio miškotvarkos projektas buvo parengtas 2006–2015 metams. Bendros išvados apie miškininkavimą suformuotos remiantis daugiausia valstybinės reikšmės miškų rodiklių analize, atskirais atvejais apimant ir visus miškus. Įgyvendindama svarbiausius savo tikslus – didinti valstybinių miškų, kaip svarbiausios visų šalies miškų sudedamosios dalies, ekologinę, aplinkosauginę, ekonominę, rekreacinę bei kitas visuomenei svarbias vertes, tvarkant juos tvaraus ir

subalansuoto miškų ūkio principais, racionaliai naudojant miškų išteklius, juos atkuriant ir gausinant miškų urėdija per praėjusį vykmetį pasiekė gerų darbo rezultatų, matomų visose veiklos srityse: atkuriant miškus kirtavietėse, įveisiant naujus miškus, ugdant medynus, užtikrinant miškų apsaugą, plėtojant miško sėklinę bazę, stiprinant socialinę miškų funkciją ir kt.

Apibendrinti miškininkavimo rezultatai, miško rodiklių kokybiniai ir kiekybiniai pokyčiai, išvados:

1. Dėl bendrosios miškų ūkio politikos ir konkrečios miškų urėdijos veiklos per vykmetį reikšmingai – 1046 ha (3,2 proc.) – padidėjo miško žemės plotas. Dėl šios priežasties, atitinkamai sumažėjo ne miško žemės plotas. Įveisiant naujus miškus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais perduotoje žemėje, skirtoje miškui įveisti, atkuriant miškus miško aikštėse bei savaime plintant miškams ne miško žemėje, apie 2 proc. (523 ha) padidėjo medynų plotas (1.51 lentelė). Aktyviai atkuriant ir įveisiant naujus miškus, apie 23 proc. padidėjo dirbtinai įveistų ir atkurtų (kult. kilmės) medynų plotas, kuris šiuo metu sudaro daugiau kaip 35 proc., tačiau taip sumažėjo ir sąlygiškai natūralaus miško dalis. Aktyviai ir plačiai atkuriant bei įveisiant miškus per 22 proc. sumažėjo miško aikščių ir per 10 kartų žemės, skirtos miškui įveisti plotai, todėl per 31 proc. sumažėjo neapaugusios mišku miško žemės plotas.

2. Plečiantis miško žemės plotui, urėdijos teritorijos miškingumas padidėjo nuo 34,5 proc. (2005 m.) iki 35,0 proc. (2015 m.).

3. Stabili medynų rūšinė sudėtis su pastebima spygliuočių (eglynų) ploto dalies didėjimo (1,2 proc.) tendencija. Dėl didelės želdinimo apimties, ugdomųjų ir atvejinių pagrindinių kirtimų įtakos, apie 8 proc. (974 ha) padidėjo urėdijos eglynų ir daugiau kaip 14 proc. (80 ha) ąžuolynų, vienų vertingiausių medynų, plotai. Tinkama likme vyksta drebulynų ir ypač – baltalksnynų plotų kitimas. Kryptingai miškininkaujant daugiau kaip 13 proc. (86 ha) sumažėjo baltalksnynų ir per 10 proc. (53 ha) – drebulynų plotai, tačiau, dėl nedidelio įveisimo ir mažo iškirstų plotų atkūrimo pušimis, apie 3 proc. (222 ha) sumažėjo pušynų plotas.

4. Dėl intensyvaus naujų miškų įveisimo, apie 3 proc. padidėjo jaunuolynų, o dėl nedidelio pagrindinio naudojimo – daugiau kaip 1 proc. ir brandžių medynų plotai, todėl III–IV miškų grupių medynų amžiaus struktūra tolsta nuo beveik optimalios buvusios (2005 m.).

5. Vidutinis medynų amžius, labiausiai priklausantis nuo pagrindinių kirtimų intensyvumo ir miškų įveisimo apimties, urėdijos miškuose padidėjo 2 metais (nuo 52 iki 54 metų). Žymiai (7 metais) padidėjo pušynų vidutinis amžius. Daugiau įveisus ir ąžuolais atkūrus kitų medynų kirtavietes, vidutinis ąžuolynų amžius sumažėjo 4 metais. Dėl gerokai padidėjusio I amžiaus klasės juodalksnynų ploto, vidutinis pastarųjų amžius sumažėjo 5 metais. Drebulynų vidutinio amžiaus padidėjimas 4 metais rodo nepakankamą pagrindinių kirtimų apimtį šiame poūkyje.

6. Didėja medynų našumas. Dėl didelio medienos prieaugio, sąlygojamo rūšinės sudėties ir tankumo reguliavimo ugdomųjų kirtimų amžiuje, saikingų sanitarinių kirtimų bei tikslesnės apskaitos, viename hektare nustatytas 36 m^3 (nuo 190 m^3 iki 226 m^3) didesnis vidutinis stiebų su žieve medienos tūris nei prieš tai buvęs. Brandžių medynų tūris viename ha 2015 m. nustatytas 55 m^3 didesnis (nuo 264 m^3 iki 319 m^3) nei 2005 m. Tai rodo, kad dabartinė medynų formavimo sistema užtikrina pakankamą medynų tvarumą ir tūrio prieaugio kaupimą brandai. Vidutinis medynų skalsumas veikiamas savalaikio ugdymo ir reikiamo intensyvumo padidėjo nuo 0,70 iki 0,74.

7. Pagerėjus želdinimo ir želdinių priežiūros darbų kokybei, pagerėjo vykmečio želdinių būklė: geri želdiniai sudaro apie 87 proc., patenkinami – daugiau kaip 13 proc., (2005 m. geri želdiniai sudarė tik per 46 proc., patenkinami – 49 proc., blogi ir žuvę – apie 5 proc. viso vykmečio želdinių ploto). 2006–2015 m. daugiau nei projektuota (29 proc.) įveista ir atkurta mišrių spygliuočių–lapuočių ir lapuočių–spygliuočių miško želdinių (32 proc.). Mišrūs vykmečio želdiniai sudaro per 46 proc. viso įveisto ir atkurto ploto. Kita vertus, pušų, kaip vyraujančios medžių rūšies želdinių, įveista ir atkurta apie 16 proc. mažiau nei projektuota, tai atsiliepė ir pušynų ploto daliai (nežymiai sumažėjo). Ąžuolynų atkuriama 2,4 karto, eglynų – 1,4 karto didesniame plote nei jų buvo iškirsta. Vis daugiau dėmesio skiriama miško žėliniams.

8. Ugdomieji miško kirtimai apskritai atliekami laiku ir kokybiškai – miškotvarkos nepatenkinamai įvertinta tik apie 1 proc. per 5 paskutiniuosius metus atliktų (2715 ha) ugdomųjų kirtimų. Tai patvirtina ir 2015 m. inventorizuotas mažas (apie 6 proc.) nedelsiant (pagal skubą)

ugdytinų medynų plotas, ugdytų medynų rūšinė sudėtis, struktūra, tankis bei vykmečio želdinių būklė ir kokybė. Įvykdyta ir viršyta jaunuolynų ugdymo ir einamųjų kirtimų apimtis pagal plotą. Kiekvienam pagrindiniais plynaisiais kirtimais iškertamam brandžių medynų hektarui buvo išugdyta 1,2 ha jaunuolynų ir išretinta (kartu su einamaisiais kirtimais) 1,2 ha retinimo ir einamųjų kirtimo amžiaus medynų. Kita vertus, 17 ha II amžiaus klasės eglių želdinių, įveistų ar atkurtų neapaugusiuose mišku plotuose, dėl prastos želdinių priežiūros, pavėluoto jaunuolynų ugdymo, nepakankamo intensyvumo, inventorizuoti mišriais minkštųjų lapuočių ar eglių su pušimis medynais. Dėl laiku neatliktų ugdomųjų kirtimų netinkamo intensyvumo 83 ha sumažėjo IV amžiaus klasės eglynų (eglės liko ne vyraujančia rūšimi) plotas. Tai signalas dar labiau gerinti želdinių ir žėlinių priežiūros, jaunuolynų ugdymo ir retinimo darbus.

9. Didėja atvejinių ir atrankinių pagrindinių kirtimų apimtis bei šių kirtimų efektyvumas. Per vykmetį neplynieji pagrindiniai kirtimai pagal aprėpiamą plotą sudarė 30 procentų (projektuota per 21 proc.), o pagal iškertamos medienos tūrį – apie 19 proc. (prjektuota apie 10 proc.). Medynuose, kuriuose atliktas paskutinysis atvejinių kirtimų atvejis, per 84 proc. ploto susiformavo nauji, savaiminės kilmės medynai, vadinasi – kirtimų tikslas yra pasiektas.

10. Kasmet miškų urėdijos miškų hektare priauga 7,29 m^3 stiebų su žieve medienos. Didžiausiu medžių stiebų tūrio prieaugiu urėdijos miškuose, nevertinant mažą plotą užimančių maumedynų, pasižymi eglynai (8,12 m^3/ha) ir drebulynai (8,08 m^3/ha). Visų rūšių kirtimais buvo iškirsta 3,2 m^3/ha likvidinės medienos, sunaudota – per 53 proc. stiebų medienos tūrio prieaugio. Medynų prieaugio kaupimo, jo naudojimo analizės rezultatai rodo realią galimybę didinti urėdijos miškų produktyvumą, pirmiausia mažinant perbrendusių medynų, ypač minkštųjų lapuočių medžių rūšių, plotus. Siekiant padidinti III–IV miškų grupių medynų produktyvumą, būtina intensyvinti ugdomuosius kirtimus. Per vykmetį bendras medienos tūris miškuose padidėjo 1280,8 tūkst. m^3. Metinis medienos tūrio prieaugis išaugo nuo 190,4 iki 223,8 tūkst. m^3. Bręstant medynams, kaupiantis tūrio prieaugiui, pastebimas ryškesnis eglynų (3,7 proc.) tūrio dalies padidėjimas.

11. III–IV grupių miškuose yra susikaupę apie 460 ha (2,2 proc.) perbrendusių medynų, daugiausiai minkštųjų lapuočių (beržynų – daugiau kaip 34 proc., drebulynų – apie 22 proc., juodalksnynų – per 12 proc., kurių tolimesnis laikymas, dėl medienos kokybės blogėjimo, medynų tvarumo mažėjimo, tūrio prieaugio nuostolių ir kt., yra ne tik netikslingas, bet ir nuostolingas.

12. Gera miškų sanitarinė būklė, vykdytos sanitarinės apsaugos priemonės vertinamos teigiamai. Pažeistų medynų dalis per trejus paskutiniuosius metus vidutiniškai kasmet siekė tik 0,2 proc. viso medynų ploto. Tačiau dėl tebesitęsiančios uosių džiūties, urėdijos miškuose teliko tik 25 proc. 2005 metais inventorizuotų uosynų. II–IV grupių miškuose inventorizuota 19,5 tūkst. m^3 sausuolių ir virtėlių, tai sudaro 0,3 proc. viso žalių medžių tūrio, arba 0,6 m^3 medynų hektarui. Dalis jų – biologinei įvairovei svarbūs medžiai.

13. Miškų urėdijos II–IV grupių miškuose yra didokas (683 ha) 0,2–0,4 skalsumo medynų plotas. Tai sudaro 2,6 proc. minėtų miškų grupių medynų ploto, tačiau didelę šio ploto dalį sudaro medynai po atvejinių kirtimų.

14. Neatkurtų kirtaviečių plotas – lygus 1,8 metų plynojo kirtimo plotui, t. y. nėra labai didelis.

15. Toliau plėtojama miško sėklinė bazė. Per vykmetį įveistos R kategorijos (kokybės reikalavimus atitinkančios) mažalapės liepos (2,0 ha), juodalksnio (2,3 ha), miškinės obels ir miškinės kriaušės sėklinės plantacijos (po 0,25 ha) bei miško medžių palikuonių bandomieji želdiniai.

16. Valstybinės reikšmės miškuose mokomoji miškų urėdija valdo ir prižiūri per 719 km vietinės reikšmės dirbtinės dangos miško kelių. 100-ui ha miško tenka 2,05 km miško kelių.

17. Miškų urėdijos miškuose funkcionuojanti bendra valstybinė priešgaisrinių priemonių sistema, apimanti stebėjimo, profilaktines ir priešgaisrinės saugos priemones, veikė patikimai ir užtikrino savalaikį gaisrų pastebėjimą bei operatyvų jų gesinimą, vidutinis 5 paskutiniųjų metų vienos gaisravietės plotas valstybinės reikšmės miškuose yra nedidelis – 0,15 ha – gerokai mažesnis už vidutinį šalyje.

18. Esama elninių žvėrių gausa sąlyginiais elniais (pagal preliminarų žvėrių skaičių) 2,3 karto viršija apskaičiuotą teritorijos talpą. Nukandžiojant medelių ūglius urėdijos valstybinės

reikšmės miškuose pažeista 41 ha medynų, iš jų apie 66 proc. – stipriai ir per 29 proc. – vidutiniškai. Paskutiniųjų metų pažeidimai užfiksuoti tik 0,3 ha medynų plote. Žievė nulaupyta 229 ha medynų plote, daugiausiai – eglynuose. Stiprūs medžių pažeidimai nulaupant žievę sudaro apie 94 proc. pažeistų medynų ploto. Būtina stabdyti bebrų gausėjimą neperspektyviose bebravietėse juos medžiojant. Urėdijos valstybinės reikšmės miškuose bebrai patvenkė 93 ha medynų, dėl gruntinio vandens lygio pakilimo ir bebrų patvankų II–IV grupių miškuose žuvo 142 ha medynų.

19. Sustiprinus valstybinę miškų kontrolę, įgyvendinus priimtas prevencines priemones, bendromis visų tarnybų pastangomis išlieka stabilus nedidelis neteisėtų miško kirtimų atvejų skaičius ir šiais kirtimais iškirstos medienos kiekis.

20. Didelis dėmesys skiriamas visuomenės bendrųjų, su miškais susijusių, reikmių tenkinimui. Glaudžiai bendradarbiaujama su savivaldybės mokyklų bendruomenėmis, organizuojami privačių miškų savininkų mokymai, talkos ir akcijos, teikiamos paslaugos. Urėdijos valstybinės reikšmės miškuose yra įrengta: 6–ios poilsiavietės, 6–ios stovyklavietės, 8 atokvėpio vietos, 3 pažintiniai–rekreaciniai takai, 3 automobilių stovėjimo aikštelės, dvi apžvalgos aikštelės, pažintinis kompleksas, informacinių stendų ir ženklų.

21. Urėdijos miškai sertifikuoti 2003 m., resertifikuoti – 2008 ir 2014 metais. Gautas naujas FSC (Forest Stewardship Council) sertifikatas, kuris garantuoja, kad urėdijos valstybinės reikšmės miškai tvarkomi pagal griežtus aplinkosauginius, socialinius ir ekonominius standartus, miškininkaujama atsakingai pagal tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principus, prisilaikant nacionalinių teisės aktų ir tarptautinių reikalavimų, derinant socialines, aplinkosaugines ir ekonomines miškų funkcijas, palaikant gerus santykius su gyventojais t. y. vadovaujantis FSC sistemos principais ir kriterijais.

II. PROJEKTINĖ DALIS

2.1. PROJEKTAVIMO PAGRINDAS IR UŽDUOTIS

Miškotvarkos projektavimo pagrindą sudaro miškų inventorizacijos duomenys apie miško sklypus, miškų grupes ir pogrupius, augavietes, praėjusio vykmečio darbų rezultatus, taip pat miškininkystės normatyvai, valstybinės miškų politikos ir bendrosios ūkio plėtros regione reikalavimai, vietos miškininkų patirtis bei pasiūlymai.

Sklypinė miškų inventorizacija atlikta vadovaujantis Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija (Žin., 2010, Nr. 45-2182 su vėlesniais pakeitimais) ir Miškotvarkos lauko darbų vykdymo instrukcija, patvirtinta VĮ Valstybinio miškotvarkos instituto direktoriaus 2014 metų gegužės 2 d.

Ūkinės veiklos projektavimas vykdytas vadovaujantis Miškų įstatymu (Žin., 1994, Nr. 96-1872; 2001, Nr. 35-1161), Saugomų teritorijų įstatymu (Žin., 1993, Nr. 63-1188; 2001, Nr. 108-3902), Medžioklės įstatymu (Žin., 2002, Nr. 65-2634 su vėlesniais pakeitimais), Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu (Žin., 1995, Nr. 3-37, 2004, Nr. 153-5571), aplinkos ministro patvirtintais, ūkinę veiklą reglamentuojančiais normatyvais: Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodika (Žin., 2008, Nr. 79-3135), Miško kirtimų taisyklės (Žin., 2010, Nr. 14-676 su vėlesniais pakeitimais), Miško sanitarinės apsaugos taisyklės (Žin., 2007, Nr. 42-1596), Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklės (Žin., 1995, Nr. 32-751; 2001, Nr. 56-1996 su vėlesniais pakeitimais) ir kt.

Miškotvarkos projektiniai sprendiniai įgalina vykdyti įvairios trukmės miško ūkinės veiklos planavimą: trumpalaikį (iki 5 metų), vidutinės trukmės (10 metų) bei ilgalaikį (20–30 metų). Trumpalaikiam (5 metai) arba operatyviam (1–2 metai) planavimui naudojami ūkinių darbų žinialapiai, darbų eiliškumas, biržių kirtimo metai, nepertraukiama miškų apskaita.

Vidutinės trukmės planavimui naudojami visi miškotvarkos sprendiniai projekto galiojimo laikotarpiu (10 metų) bei numatomi priimti sprendimai (pagrindinių kirtimų norma, biržių išdėstymas antrajam penkmečiui), kiti galimi pakeitimai atlikus valstybinę projekto priežiūrą, vykdant nepertraukiamą miškų apskaitą.

Ilgalaikiam planavimui apskaičiuota pagrindinių kirtimų norma (trims dešimtmečiams), miško rodiklių pokyčių prognozė bei saugomų teritorijų sistemos vystymo ir biologinės įvairovės strategija.

Projektavimo tikslas – parengti ir pagrįsti sprendimus dėl ilgalaikių valdos tikslų, kurie turi laiduoti visų miško funkcijų užtikrinimą bei tvarų ir subalansuotą miškų ūkį. Svarbiausi ilgalaikiai tikslai miško valdos mastu – optimalios miško funkcinės struktūros, miško rūšinės sudėties, miško amžiaus klasių ir erdvinės struktūros palaikymas.

Projektavimo uždaviniai yra nustatyti valdos išteklių naudojimo ir gerinimo apimtis pagal rūšis, laiką, vietą ir projektavimo vienetų lygį apibrėžtu tikslumu.

Projektavimo vienetai – taksacinis sklypas, poūkis ir miško valda.

Suprojektuota miško naudojimo apimtis apsvarstyta – 2016 m. birželio 23 d. Miškotvarkos mokslinės techninės taryboje posėdyje (protokolas Nr. 39 – prieduose).

2.2. MIŠKŲ SUSKIRSTYMAS PAGAL TIKSLINĘ FUNKCINĘ PASKIRTĮ

Miško funkcinė struktūra nustatyta pagal valdoje išskiriamų miško grupių ir pogrupių plotus daugiatiksliam ūkiui organizuoti. Vyraujančios miško funkcijos tampa ilgalaikiais ūkio tikslais ir turi būti plėtojamos, užtikrinant jų tvarų ir visuomenę tenkinantį naudojimą.

Tikslinė miško rūšinė sudėtis nustatyta derinant augaviečių našumą, joms nustatytas tikslines medžių rūšis, valdoje plėtojamas miško funkcijas, medienos rinkos poreikius bei biologinės įvairovės reikalavimus.

Tikslinė amžiaus struktūra nustatyta plynųjų kirtimų ūkio formos miškuose, vadovaujantis Aplinkos ministerijos patvirtintais kirtimo amžiais. Įvertintas poūkių amžiaus klasių realių plotų nuokrypis nuo normalių (optimalių). Tikslinė amžiaus struktūra nenustatyta ir nenustatoma I ir II grupių miškams.

Miško erdvinė struktūra yra formuojama priklausomai nuo atitinkamoje ploto dalyje vyraujančios funkcijos (miškų grupės). Ūkiniuose (IVA miškų grupė) ir apsauginiuose (III miškų grupė) miškų masyvuose siekiama ≥95 proc. jų miškingumo, formuojami našūs, maksimalaus skalsumo medynai.

Ekosistemų apsaugai ir poilsiui skirtuose miškuose (II miškų grupė) erdvės tarp medynų turėtų sudaryti 6–24 proc. atitinkamo miško masyvo ploto. Medynų skalsumas turėtų atitikti optimalų vyraujančiai miško funkcijai lygį (visada <1,0).

Taksacinio sklypo lygmenyje priimti šie sprendiniai: pagrindinių kirtimų, miško atkūrimo būdai ir tikslinės medžių rūšys, ugdomųjų kirtimų rūšis, intensyvumas, iškertamas medienos kiekis, ugdymo eiliškumas, sanitariniai kirtimai, poilsinių sąlygų gerinimas (kraštovaizdžio formavimo kirtimai, landšaftiniai želdiniai), medžioklėtvarkos (pašarinių laukelių įrengimas), biologinės įvairovės išsaugojimo ir gausinimo priemonės, objektų pažymėjimas miškotvarkos medžiagoje, kitos ūkinės veiklos projektavimas ir vykdymas pagal priimtus normatyvus, rekomendacijas ir technologijas.

Poūkio lygmenyje priimti sprendiniai: pagrindinių kirtimų amžiai, amžiaus klasių lentelės, medynų amžiaus klasių ir brandumo grupių plotų nuokrypiai nuo optimalių, pagrindinių ir ugdymo kirtimų norma, medynų vidutiniai taksaciniai rodikliai.

Valdos lygmenyje priimti sprendiniai: visų kirtimų metinė apimtis, kirtimų intensyvumą apibūdinantys rodikliai (valdoje ir pagal miškų grupes), pagrindinių kirtimų išdėstymas teritorijoje, biržių sekų formavimas, miško atkūrimo norma, miško sėklinės bazės plėtra, miškų priešgaisrinė apsauga (degumo klasė nustatoma sklypo ar kvartalo lygmenyje), medžioklėtvarkos sprendiniai, nemedieninių produktų ruoša (galimybė), socialinės miško funkcijos stiprinimas (specialios ūkinės priemonės rekreaciniuose miškuose), biologinės įvairovės apsauga ir gausinimas.

Projektavimas suderina ūkinės veiklos intensyvumą su vyraujančia miško funkcija, todėl projektuojant miško auginimo, naudojimo ir gerinimo priemones, atsižvelgta į valdos teritorijoje esančių saugomų teritorijų ribas ir paskirtį, biologinės įvairovės apsaugos reikalavimus, kertinių miško buveinių inventorizacijos duomenis, sklypų taksacijos metu nustatytas retų bei nykstančių augalų ir gyvūnų radvietes bei buveines, vietinės bendruomenės interesus.

Ilgalaikiai valdos ūkio tikslai garantuoja visų miško funkcijų užtikrinimą bei tvarų ir subalansuotą miškų ūkį.

Urėdijos miškų suskirstymas į miškininkavimo ir miško išteklių naudojimo grupes (miškų grupes ir pogrupius) pateiktas 1.3.3. poskyryje.

2.3. MEDIENOS RUOŠA

2.3.1. PAGRINDINIAI (GALUTINIAI) MIŠKO KIRTIMAI

Pagrindiniams miško kirtimams priskiriamas brandžių medynų kirtimas plynaisiais, atrankiniais ir atvejiniais kirtimais. Atrankiniai ir atvejiniai pagrindiniai miško kirtimai priskiriami neplyniesiems pagrindiniams miško kirtimams. Pagrindiniais, plynaisiais sanitariniais ir specialiaisiais miško kirtimais bręstančiuose ir vyresniuose medynuose iškirsta mediena įtraukiama į pagrindinių miško kirtimų normą, visais kitais miško kirtimais – į tarpinių miško kirtimų apimtis.

2.3.1.1. BRANDŽIŲ MEDYNŲ KIRTIMAS

Miškų urėdijos III–IVA grupių valstybinės reikšmės miškuose yra 4044 ha brandžių ir perbrendusių (eksploatacinio fondo) medynų (2.1 lentelė ir 33 lentelė prieduose). Kirtus mažiau nei projektuota, bendras brandžių kirstinų medynų plotas per vykmetį padidėjo 199 ha (5,2 proc.). Padidėjus medynų plotui, našumui ir produktyvumui, bendras stiebų kirstinos medienos su žieve tūris siekia 1305,3 tūkst. m^3 ir yra 34 proc. didesnis už 2005 m. nustatytą. Padidėjus medynų našumui ir inventorizacijos tikslumui, vidutinis brandžių medynų eksploatacinio fondo tūris 1 ha siekia 323 m^3 stiebų, arba 270 m^3 likvidinės medienos.

2.1 lentelė. **III–IV miškų grupių kirstinų (eksploatacinio fondo) medynų charakteristika**

Medynai	Plotas, ha		Tūris (stiebų su žieve) 1 ha, m^3		Brandžių medynų stiebų tūris, tūkst. m^3	Brandžių medynų amžius, m.	Brandžių medynų ploto dalis, nuo grupės ploto, proc.
	paskutinės amž. kl. iki brandos	brandūs	paskutinės amž. kl. iki brandos	brandūs			
III miškų grupė							
Pušynai	108	50	382	317	15,8	129	3,9
Eglynai	211	209	341	320	66,9	93	10,2
Ąžuolynai	1		260				
Beržynai	117	156	202	246	38,2	74	20,6
Juodalksnynai	19	44	252	278	12,4	75	16,4
Drebulynai	3	34	213	303	10,2	60	65,4
Baltalksnynai	31	93	151	171	16,0	40	57,9
Kiti medynai	3		97				
Iš viso	**493**	**586**	**301**	**272**	**159,5**	**81**	**12,3**
IV miškų grupė							
Pušynai	787	746	349	371	276,5	115	16,8
Eglynai	689	1325	355	353	467,7	89	15,1
Ąžuolynai	1	2	272	260	0,6	131	0,8
Beržynai	258	905	283	281	254,6	74	31,1
Juodalksnynai	87	260	311	313	81,2	76	23,7
Drebulynai	15	129	361	362	46,6	68	46,0
Baltalksnynai	71	88	202	200	17,6	39	37,9
Kiti medynai	4	3	277	269	1,0	95	5,3
Iš viso	**1912**	**3458**	**328**	**331**	**1145,8**	**88**	**19,1**
III+IV	**2405**	**4044**	**322**	**323**	**1305,3**	**87**	**17,7**

Pagrindinių miško kirtimų apimtis priklauso nuo esamos medynų amžiaus struktūros, brandžių medynų kiekio ir būklės, medynų našumo, iš naudojimo išjungtų plotų dydžio ir kt. Drebulynų amžiaus struktūra urėdijos valstybinės reikšmės miškuose yra pati neoptimaliausia – brandūs ir perbrendę eksploatacinio fondo medynai III–IV grupių miškuose sudaro per 50 proc., bręstantys – apie 5 proc. Baltalksnynų ir beržynų amžiaus klasių struktūra taip pat toli nuo optimalios, brandūs eksploatacinio fondo baltalksnynai III–IV grupių miškuose sudaro per 48 proc., beržynai – apie 30 proc., pribręstantys – atitinkamai: 29 ir 9 proc.

Pagrindinių miško kirtimų norma (toliau – kirtimų norma) – tai tam tikram laikotarpiui (šiuo atveju – vykmečiui) nustatyta pagrindinių miško kirtimų apimtis kubiniais metrais. Kirtimų normai apskaičiuoti III ir IVA grupės (apsauginiuose ir ūkiniuose) miškuose taikomi pagrindinių kirtimų amžiai, pagrįsti miškininkystės, ekonominiais bei ekologiniais reikalavimais, o II grupės (ekosistemų apsaugos ir rekreaciniuose) miškuose vykdomiems neplyniesiems pagrindiniams kirtimams – gamtinės brandos amžiai, nustatyti Miško kirtimų taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. D1-79 ((LR aplinkos ministro 2015 m. rugsėjo 30 d. įsakymo redakcija, (Žin., 2010, Nr. 14-676 su vėlesniais pakeitimais).

Kirtimų norma apskaičiuota vadovaujantis Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. D1-362 (Žin., 2008, Nr. 79-3135). Kirtimų norma amžiaus klasių metodu skaičiuota III ir IV grupių miškams, naudojant OPTINA matematinį modelį, o II grupės miškams – pagal gamtinę brandą pasiekusių bei stichinių arba biotinių veiksnių sudarkytų ir blogos sanitarinės būklės nebrandžių medynų kiekį.

Į kirtimų normos skaičiavimą (pagal miškų grupes) neįskaityta 1037 ha medynų (268,6 tūkst. m^3 stiebų su žieve):

II miškų grupė

- ypatingos apsaugos (lizdavietės apsaug. zonų, kertinių miško buveinių, kitų objektų) sklypai (382 ha – 110,1 tūkst. m^3);
- neplynaisiais pagrindiniais kirtimais kertamuose medynuose nekirstinos medienos kiekis (3* ha – 0,2 tūkst. m^3).

III miškų grupė

- ypatingos apsaugos (lizdaviečių apsaugos zonų, kertinių miško buveinių, kitų objektų) sklypai (86 ha – 26,3 tūkst. m^3);
- neplynaisiais pagrindiniais kirtimais kertamuose medynuose nekirstinos medienos kiekis (4* ha – 0,5 tūkst. m^3);
- 5A, 5B bonitetų brandūs pušynai (51 ha – 6,1 tūkst. m^3);
- 5, 5A ir 5B bonitetų brandūs lapuočių medynai (3 ha – 0,1 tūkst. m^3).

IVA miškų grupė

- ypatingos apsaugos (lizdaviečių apsaugos zonų, kertinių miško buveinių, paveldo objektų, kitų objektų) sklypai (341 ha – 104,8 tūkst. m^3);
- neplynaisiais pagrindiniais kirtimais kertamuose medynuose nekirstinos medienos kiekis (32* ha – 3,1 tūkst. m^3);
- 5A, 5B bonitetų brandūs pušynai (167 ha – 17,3 tūkst. m^3);
- 5, 5A ir 5B bonitetų brandūs lapuočių medynai (7 ha – 0,1 tūkst. m^3).

Medynų, neįskaitytų į pagrindinių kirtimų normos skaičiavimą, charakteristika pagal miškų grupes ir vyraujančias medžių rūšis pateikta Pagrindinių miško kirtimų normos skaičiavimo žiniaraštyje, prieduose.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 14 straipsnio 6 dalimi (Žin., 1994, Nr. 96-1872, 2001, Nr., 35-1161), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 10 d. nutarimu Nr. 304 „Dėl metinės pagrindinių miško kirtimų normos valstybiniuose miškuose 2014–2018 m. patvirtinimo“ (Žin., 2013, Nr. 39-1902) ir Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. D1-362 „Dėl Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodikos patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 79-3135), 25 punktu, Lietuvos Respublikos aplinkos ministras 2013 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. D1-570 (Žin., 2013, Nr. 85-4271) patvirtino metinę pagrindinių ir tarpinių miško kirtimų normą valstybės įmonėms miškų urėdijoms 2014–2018 metams. Kasmet VĮ Telšių miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose leista iškirsti 267 ha ekvivalentinį brandžių medynų plotą (70,5 tūkst. m^3 likvidinės medienos). Pagrindinių miško kirtimų apimtis pagal miškų grupes ir poūkius parodyta žemiau patalpintoje 2.2 lentelėje.

Pagal OPTINA matematinį modelį apskaičiuota (dviejų dešimtmečių vidurkis) ploto norma yra lygi 280 ha ir nuo patvirtintos 2014–2018 metams (267 ha) skiriasi tik apie 5 proc. (2.2 lentelė). Vadovaujantis aukščiau paminėta Pagrindinių kirtimų normos nustatymo metodikos 19 punkto

nuostata, kai vidinės miškotvarkos projekto rengimo metu vykmečiui apskaičiuota metinė pagrindinių kirtimų norma miškų urėdijai nesiskiria nuo penkmečiui nustatytos ir galiojančios daugiau nei 10 proc., paliekama galioti tuo metu galiojanti.

Kita vertus, pagal dabartinę amžiaus klasių struktūrą galima prognozuoti, kad brandžių eglynų plotas toliau kiek mažės ir jų kirtimo norma jau šiuo metu gali būti mažinama, o pagal Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodiką drebulės ir baltalksnio poūkiuose brandūs ir perbrendę medynai turi būti nukirsti per ne ilgesnį nei 12 metų laikotarpį, todėl 2014–2018 m. patvirtinta pagrindinių miško kirtimų norma pagal medžių rūšis yra patikslinta.

2.2 lentelė. **Pagrindinių miško kirtimų metinė apimtis**

Medynai	II grupė		III grupė			IVA grupė			Iš viso		Metų skaičius, per kurį iškertami brandūs medynai
				tūris, tūkst. m^3			tūris, tūkst. m^3				
	plotas, ha	likvidinis tūris, tūkst. m^3	plotas, ha	bendras	likvidinis	plotas, ha	bendras	likvidinis	plotas, ha	likvidinis tūris, tūkst. m^3	
Pušynai (patvirtinta)*									47	13,9	17
Pušynai (optinta)*			9	2,9	2,5	68	25,2	21,4	77	23,9	10
Pušynai (koreguota)*			4	1,3	1,1	43	16,0	13,6	47	14,7	17
Eglynai (patvirtinta)*									101	30,8	15
Eglynai (optinta)*			19	6,1	5,2	88	31,1	26,4	107	31,6	15
Eglynai (koreguota)*			14	4,5	3,8	81	28,6	24,3	95	28,1	16
Beržynai (patvirtinta)*									75	16,5	14
Beržynai (optinta)*			12	3,0	2,4	49	13,8	11,0	61	13,4	18
Beržynai (koreguota)*			9	2,2	1,8	63	17,8	14,2	72	16,0	15
Juodalksnynai (patvirtinta)*									24	5,3	13
Juodalksnynai (optinta)*			3	0,8	0,6	13	4,1	3,3	16	3,9	20
Juodalksnynai (koreguota)*			3	0,8	0,6	18	5,6	4,5	21	5,1	15
Drebulynai (patvirtinta)*									7	2,1	23
Drebulynai (optinta)*			1	0,3	0,3	6	2,2	1,8	7	2,1	23
Drebulynai (koreguota)*			3	0,9	0,8	12	4,3	3,6	15	4,4	11
Baltalksnynai (patvirtinta)*									12	1,7	15
Baltalksnynai (optinta)*			5	0,9	0,8	7	1,4	1,2	12	2,0	15
Baltalksnynai (koreguota)*			8	1,4	1,2	9	1,8	1,5	17	2,7	11
Kt. medynai (patvirtinta)*									1	0,2	6
Iš viso (patvirtinta)*									**267**	**70,5**	**15**
Iš viso (optinta)*			**49**	**14,0**	**11,8**	**231**	**77,8**	**65,1**	**280**	**76,9**	**15**
Iš viso (koreguota)*			**41**	**11,1**	**9,3**	**226**	**74,1**	**61,7**	**267**	**71,0**	**15**
Spygliuočiai (patvirtinta)*									148	44,7	**16**
Spygliuočiai (optinta)*			28	9,0	7,7	156	56,3	47,8	184	55,5	**13**
Spygliuočiai (koreguota)*			18	5,8	4,9	124	44,6	37,9	142	42,8	17
Minkšt. lap. (patvirtinta)*									119	25,8	15
Minkšt. lap. (optinta)*			21	5,0	4,1	75	21,5	17,3	96	21,4	18
Minkšt. lap. (koreguota)*			23	5,3	4,4	102	29,5	23,8	125	28,2	14

Pastaba: Medienos tūris parodytas be biologinės įvairovės išsaugojimui paliekamo medienos kiekio biržėje.

** - LR aplinkos ministro patvirtinta pagrindinių kirtimų norma 2014–2018 metams,*

** - pagrindinių miško kirtimų norma, apskaičiuota pagal OPTINA modelį (I ir II dešimtmečio vidurkis;*

** - VMI apskaičiuota (koreguota) pagrindinių kirtimų norma.*

Brandžių pušynų pagrindinių kirtimų norma nekeista. Brandūs pušynai bus iškertami per 17 metų. Brandžių eglynų ploto norma sumažinta 6 ha (nuo 101 ha iki 95 ha), iškertant brandžius

medynus per 16 metų. Beržynų ir juodalksnynų ploto norma sumažinta po 3 ha (beržynų – nuo 75 iki 72 ha, juodalksnynų – nuo 24 iki 21 ha), iškertant brandžius medynus per 15 metų.

Brandžių drebulynų ir baltalksnynų metines kirtimų ploto normos atvirkščiai – padidintos: drebulynų – 8 ha (nuo 7 iki 15 ha), baltalksnynų – 5 ha (nuo 12 iki 17 ha). Brandūs drebulynai ir baltalksnynai būtų iškertami per 11 metų.

Pagrindinių miško kirtimų tūrio norma gaunama, apskaičiuotą ploto normą padauginus iš kirstinų medynų likvidinės medienos tūrio viename ha. Bendra metinė pagrindinių miško kirtimų apimtis, kuri visų pirma priklauso nuo esamos medynų amžiaus struktūros, brandžių medynų kiekio ir būklės, medynų našumo, iš naudojimo išbrauktų plotų dydžio ir kt., vykmečiui (be biologinei įvairovei išsaugoti paliekamų medžių kiekio) sudarys 71,0 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Esant tokiai amžiaus klasių struktūrai, metinė pagrindinių kirtimų ploto norma yra artima (2 proc. mažesnė) tolygaus naudojimo ir 35 proc. mažesnė už brandos kirtimų normą. Nustatyta iškertamos medienos tūrio norma yra per 6 proc. didesnė už praeitos miškotvarkos nustatytą.

Pagrindiniais kirtimais (be I grupės miškų) iš vieno ha mišku apaugusio ploto projektuojama iškirsti po 2,78 m^3 stiebų su žieve medienos arba 1,3 proc. bendro visų medynų medienos kiekio. Kertant po 71,0 tūkst. m^3 likvidinės medienos, arba po 85,2 tūkst. m^3 stiebų su žieve medienos kasmet, einamojo prieaugio naudojimas sudarys per 40 proc.

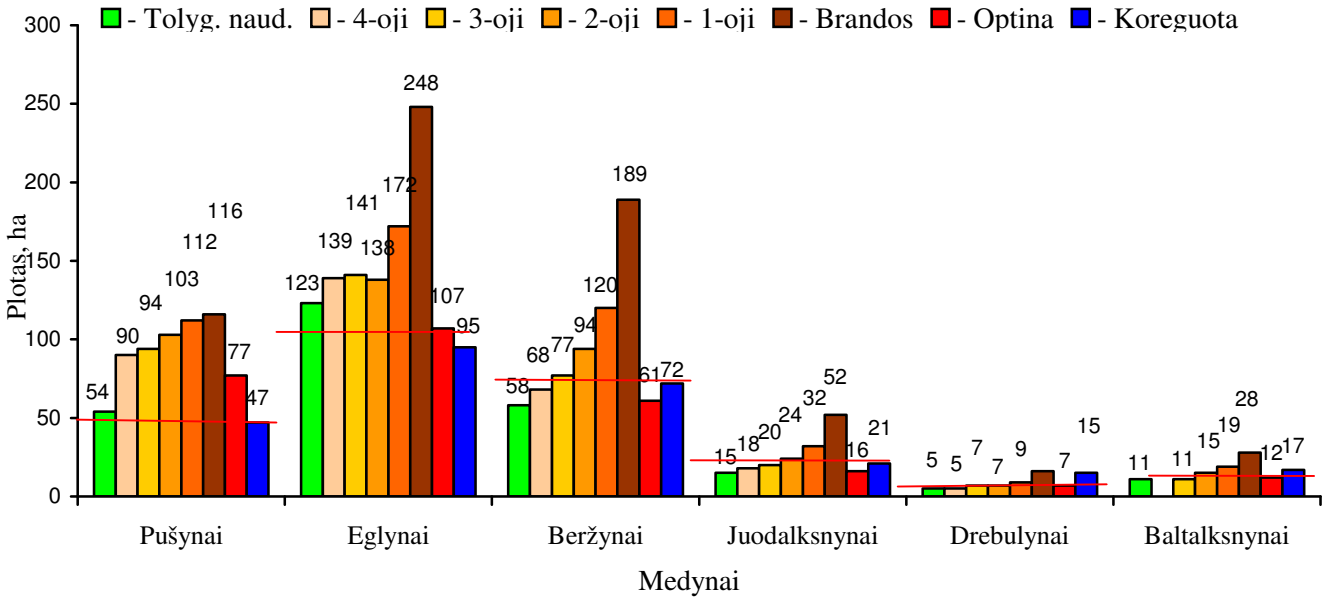

——— *- patvirtinta pagrindinių kirtimų norma 2014–2018 m.*

44 pav. Pagrindinių miško kirtimų biržės, ha

Pagrindinis miško naudojimas III–IV grupių ąžuolynuose dėl santykinai nedidelio brandžių medynų ploto sudarys tik apie 8 proc., eglynuose – apie 38 proc., juodalksnynuose – per 43 proc. stiebų su žieve tūrio prieaugio. Naudojimas beržynuose ir ypač drebulynuose, kur brandžių kirstinų medynų vidutinis amžius yra net 26 metais didesnis už nustatyto kirtimo amžiaus žemutinę ribą, santykinai didelio brandžių medynų ploto, mažėjančio jų stabilumo ir blogėjančios medienos kokybės, bus daugiau kaip 74 proc. didesnis už prieaugį. Iš vieno hektaro mišku apaugusio drebulynų ploto projektuojama iškirsti po 15,3 m^3 medienos. Projektuojami kirtimai drebulynuose yra išties intensyvūs, bet tai vienintelė tinkama išeitis, siekiant išlyginti amžiaus klasių struktūrą, ir vėliau pereiti prie tolygaus naudojimo biržės bei mažinti medienos išauginimo nuostolius.

Esant tokiai amžiaus klasių struktūrai metinė pagrindinių kirtimų ploto norma yra tik apie 15 proc. didesnė už tolygaus naudojimo ir apie 34 proc. mažesnė už brandos kirtimų normą. Nustatyta iškertamos medienos tūrio norma yra apie 18 proc. didesnė už praeitos miškotvarkos nustatytą (44 pav.). Tokios apimties naudojimas atitinka miškų urėdijos turimų išteklių galimybes.

Miškotvarkos mokslinės-techninės tarybos posėdyje, įvykusiame 2016 m. birželio 23 d., svarstant valstybės įmonių: Kretingos, Rietavo ir Telšių miškų urėdijų miško išteklių 2006–2015 metais rodiklių kaitos ir miško naudojimo apimtis 2016–2025 metams, buvo pritarta miškotvarkos pasiūlytai pagrindinių miško kirtimų apimčiai (protokolas ir recenzijos knygos gale).

Nustatyta metinė norma turėtų užtikrinti racionalų medienos panaudojimą kirstinuose medynuose, poūkių amžiaus struktūros lyginimą, miško apsauginių ir socialinių funkcijų bei biologinės įvairovės išsaugojimą, tvarų regiono ekonominių reikmių tenkinimą.

Nustačius kirtimų normą miškų urėdijai, girininkijoms pagrindinių miško kirtimų apimtis išdėstyta proporcingai esamam brandžių medynų tūriui (be biologinei įvairovei išsaugoti paliekamo medžių kiekio, 2.3 lentelė).

Apskaičiuota metinė pagrindinių kirtimų apimtis pagal girininkijas yra nevienoda. Didžiausia metinė pagrindinių kirtimų apimtis, kurią nulėmė didelis III ir IV miškų grupių brandžių medynų kiekis, numatyta Ubiškės (14,5 tūkst. m^3 likvid. medienos), Plungės (13,7 tūkst. m^3 likvid. medienos) ir Platelių (10,2 tūkst. m^3 likvid. medienos) girininkijose, kur šie kirtimai sudaro per 54 proc. visos miškų urėdijai apskaičiuotos apimties.

2.3 lentelė. **Apskaičiuota metinė pagrindinių miško kirtimų apimtis pagal girininkijas (likvidinis tūris, tūkst. m^3)**

Girininkija	P	E	B	J	D	Bt	**Iš viso**	Miškų grupė		
								II	III	IVA
Telšių	1,8	2,5	1,3	0,4	0,3	0,1	**6,4**		1,7	4,7
Ubiškės	2,9	2,1	5,5	0,5	2,3	1,2	**14,5**		1,1	13,4
Žarėnų	1,5	3,7	1,4	0,3	0,3	0,1	**7,3**		0,1	7,2
Varnių	1,3	1,8	1,2	0,3	0,6	0,5	**5,7**		3,0	2,7
Kulių	0,5	2,4	0,8	0,9	0,3		**4,9**		0,1	4,8
Mostaičių	0,8	3,4	1,9	2,0	0,1	0,1	**8,3**		0,3	8,0
Plungės	5,3	6,3	1,4	0,4	0,1	0,2	**13,7**		1,0	12,7
Plateliu	0,6	5,9	2,5	0,3	0,4	0,5	**10,2**		2,0	8,2
Iš viso	**14,7**	**28,1**	**16,0**	**5,1**	**4,4**	**2,7**	**71,0**		**9,3**	**61,7**

Mažiausia metinė pagrindinių kirtimų apimtis, kurią apsprendė medynų amžiaus struktūra ar saugomų teritorijų plotas nustatyta Kulių (4,9 tūkst. m^3 likvid. medienos) ir Varnių (5,7 tūkst. m^3) girininkijose.

Pagrindinių kirtimų normos išdėstymas. Pagrindinių miško kirtimų biržių projektavimo tikslas yra miško valdos teritorijoje išdėstyti biržes pagal valdai nustatytą metinę pagrindinių miško kirtimų normą (su leistinų ribų nukrypimais). Projektas turi užtikrinti nepertraukiamą ir racionalų miško išteklių naudojimą, efektyvų miško atkūrimą.

Biržės teritorijoje išdėstytos vadovaujantis Miško kirtimų taisyklėmis (Žin., 2010, Nr. 14-676 su vėlesniais pakeitimais), pagal kurias parinkti biržių pločiai, šliejimo laikas, maksimaliai leistini plynų kirtimų plotai.

Kirtimų planas (projektas) sudarytas I vykmečio penkmečiui, t. y. 2017–2021 metams ir įsigalioja patvirtinus projektą. Po 5 metų, apibendrinus įvykdytus kirtimus, aktualizavus duomenų bazę, miškotvarka parengs kirtimų projektą 2022–2026 metams. Biržių išdėstymo projektas (biržių išdėstymas pagal kirtimo metus, kirtimo ir atkūrimo būdus) suderintas miškų urėdijoje, dalyvaujant girininkams (protokolas – knygos gale, dokumentuose). Rengiant biržių išdėstymo teritorijoje projektą, atsižvelgta į esamas saugomų ir Raudonosios knygos paukščių lizdavietes, perimvietes, Raudonosios knygos augalų radvietes, kertines miško buveines, paveldo objektus bei vietoves, atitinkančias gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus.

Kirstinų medynų sąrašas sudarytas remiantis atributinės-sklypinės duomenų bazės pagrindu. Į šį sąrašą įtraukti III ir IV miškų grupių kirtimo amžiaus, taip pat stipriai pažeisti, neperspektyvūs medynai. Parenkant biržes konkretiems metams, siekta prisilaikyti medynų kirtimų eiliškumo bei neviršyti leistinų nukrypimų nuo metinės kirtimo normos.

Suprojektuotos biržės pažymėtos miško kvartalų žemėlapiuose (M 1:10 000) ir pagal kirtimo metus pateiktos pagrindinių miško kirtimų žinialapiuose, patalpintuose girininkijų vidinės miškotvarkos projektuose.

2017–2021 metams suprojektuotos atrėžti (toliau – suprojektuotos) pagrindinio naudojimo kirtimo biržės pagal kirtimo metus, miškų grupes, poūkius, taip pat plynai ir neplynai kertamų medynų charakteristika parodytos 27–31 lentelėse, prieduose. Suprojektuota metinė biržė pirmajam penkmečiui – 71,0 tūkst. m^3 likvidinės medienos yra identiška apskaičiuotai pagrindinių miško kirtimų apimčiai (2.4 lentelė).

2.4 lentelė. **Suprojektuotų pagrindinių miško kirtimų biržės palyginimas su apskaičiuota metine kirtimų apimtimi**

Biržė	Rodiklis	P o ū k i s						Iš viso
		spygliuočių		minkštųjų lapuočių				
		P	E	B	J	D	Bt	
II miškų grupė								
Apskaičiuota	plotas, ha							
	likvid. tūris, tūkst. m^3							
Suprojektuota	plotas, ha		1,5			1,4		2,9
	likvid. tūris, tūkst. m^3		0,2			0,1		0,3
Proc. nuo apskaičiuotos	*likvid. tūris, tūkst. m^3*							
III miškų grupė								
Apskaičiuota	plotas, ha	4	14	9	3	3	8	41
	likvid. tūris, tūkst. m^3	1,1	3,8	1,8	0,6	0,8	1,2	9,3
Suprojektuota	plotas, ha	6,4	16,2	14,4	1,4	3,5	11,9	53,8
	likvid. tūris, tūkst. m^3	1,6	3,2	2,2	0,3	0,7	1,1	9,1
Proc. nuo apskaičiuotos	*likvid. tūris, tūkst. m^3*	*145*	*84*	*122*	*50*	*88*	*92*	*98*
IVA miškų grupė								
Apskaičiuota	plotas, ha	43	81	63	18	12	9	226
	likvid. tūris, tūkst. m^3	13,6	24,3	14,2	4,5	3,6	1,5	61,7
Suprojektuota	plotas, ha	48,0	98,8	66,9	19,0	12,4	9,8	254,9
	likvid. tūris, tūkst. m^3	13,1	24,7	13,8	4,8	3,6	1,6	61,6
Proc. nuo apskaičiuotos	*likvid. tūris, tūkst. m^3*	*96*	*102*	*96*	*107*	*100*	*107*	*100*
Visi miškai								
Apskaičiuota	**plotas, ha**	**47**	**95**	**72**	**21**	**15**	**17**	**267**
	likvid. tūris, tūkst. m^3	**14,7**	**28,1**	**16,0**	**5,1**	**4,4**	**2,7**	**71,0**
Suprojektuota	**plotas, ha**	**54,4**	**116,5**	**81,3**	**20,4**	**17,3**	**21,7**	***311,6***
	likvid. tūris, tūkst. m^3	**14,7**	**28,1**	**16,0**	**5,1**	**4,4**	**2,7**	**71,0**
Proc. nuo apskaičiuotos	***likvid. tūris, tūkst. m^3***	***100***	***100***	***100***	***100***	***100***	***100***	***100***

Pastaba: apskaičiuotas ir suprojektuotas iškirsti likvidinės medienos kiekis parodytas be biologinės įvairovės išsaugojimui paliekamo medienos kiekio biržėje.

Kasmet urėdijos valstybinės reikšmės miškuose suprojektuota iškirsti medynų 311,6 ha plote, arba 267 ha, apskaičiuotą pagal plynojo miško kirtimų ploto ekvivalentą.

Medienos tūrio skirtumas tarp apskaičiuotos kirtimų apimties ir suprojektuotos biržės pagal atskirus poūkius taip pat yra identiškas.

Parenkant biržes konkretiems metams, siekta prisilaikyti medynų kirtimo eiliškumo bei neviršyti leistinų nukrypimų nuo metinės pagrindinių kirtimų normos. Suprojektuotos biržės pagal metus nuo apskaičiuotų varijuoja nuo 98,8 proc. iki 100,8 proc., t. y. mažame intervale.

Nežymūs iškertamos medienos tūrio skirtumai tarp apskaičiuotos pagrindinių kirtimų apimties ir suprojektuotos biržės yra ir pagal girininkijas (nuo 99,4 proc. – Kulių iki 100,7 proc. – Žarėnų girininkijose).

Pagrindinio naudojimo kirtimų dalis IV grupės miškuose tarp apskaičiuotos kirtimų normos ir suprojektuotos biržės pagal iškertamos medienos tūrį sudaro 99,8 proc., III grupės miškuose – 98,2 proc. Suprojektuota pagrindinių kirtimų metinė apimtis II grupės miškuose yra nedidelė, siekianti 0,3 tūkst. m^3.

Didžioji dalis (54 proc.) plynai kertamų medynų yra vidutinio skalsumo (0,6–0,7), tankūs (0,8 ir didesnio sk.) medynai sudaro apie 37 proc., reti (0,3–0,5 sk.) – per 9 proc. (29 lentelė prieduose). Per I penkmetį, pagrindiniais plynaisiais ir atvejinių kirtimų paskutiniuoju atveju suprojektuota iškirsti 16 ha (apie 59 proc.) II–IV miškų grupių brandžių 0,3–0,4 skalsumo eksploatacinio fondo medynų.

I penkmetyje projektuojamų kirsti medynų vidutinis tūris 1 ha nedaug skiriasi nuo visų per vykmetį pagrindiniais kirtimais kirstinų brandžių medynų tūrio viename hektare (45 pav.).

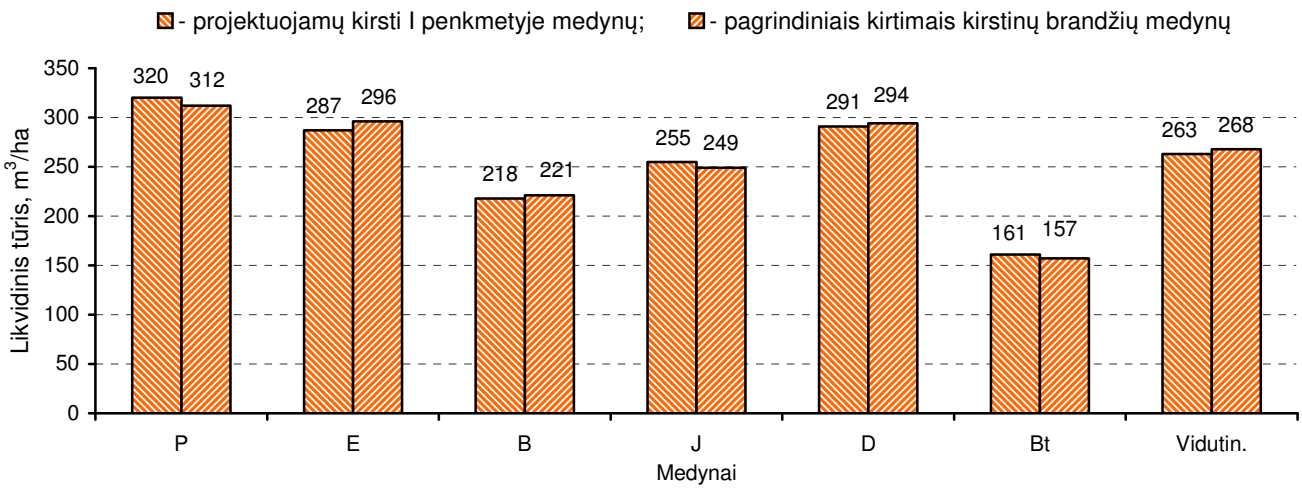

45 pav. Plynaisiais pagrindiniais kirtimais kertamų III–IVA miškų grupių medynų likvidinės medienos tūris 1 ha

Nustatant kirtimo būdą, kuris apsprendė plynųjų ir neplynųjų (atvejinių) pagrindinių kirtimų santykį, atsižvelgta į miškų grupę ir pogrupį, augavietės sąlygas, esamo ir būsimo (tikslinio) medyno sudėtį, struktūrą ir selekcinę vertę, esamą žemutinį ardą bei atkūrimo būdą (46–47 pav. ir 27, 28 lentelės, prieduose). Pagrindiniais plynaisiais kirtimais per I penkmetį planuojama iškirsti apie 1176 ha (75,5 proc. viso pagrindinių kirtimų ploto) medynų, kasmet per 235 ha, iš 1 ha vidutiniškai iškertant po 263 m^3 likvidinės medienos. Tokie kirtimai pagal plotą IV grupės miškuose sudarys 80,5 proc., o pagal iškertamos medienos tūrį – 89,7 proc. Pirmajame penkmetyje IV grupės miškuose plynaisiais kirtimais suprojektuota kasmet vidutiniškai iškirsti daugiau kaip po 205 ha medynų, iš 1 ha medynų vidutiniškai iškertant po 269 m^3 likvidinės medienos.

III grupės miškuose suprojektuoti plynieji pagrindiniai kirtimai pagal plotą sudarys 55,5 proc., o pagal iškertamos medienos tūrį – 72,2 proc. Pirmajame penkmetyje III grupės miškuose plynaisiais pagrindiniais kirtimais suprojektuota kasmet vidutiniškai iškirsti po 30 ha medynų, daugiausia vidutinio (0,6–0,7) skalsumo beržynų ir eglynų. Iš 1 ha plynaisiais pagrindiniais kirtimais projektuojama iškirsti vidutiniškai po 221 m^3 likvidinės medienos.

Pagrindiniais neplynaisiais (atvejiniais, atrankiniais) kirtimais per I penkmetį projektuojama iškirsti 382 ha medynų (24,5 proc. visų pagrindinių kirtimų pagal plotą), kasmet vidutiniškai per 76 ha. Iš vieno hektaro neplynaisiais pagrindiniais kirtimais projektuojama iškirsti po 121 m^3 likvidinės medienos, iš jos – pagal miškų grupes: II – 104 m^3, III – 106 m^3, IV – 128 m^3.

Urėdijos miškuose suprojektuotus neplynuosius kirtimus sudarys atvejiniai (tipiški, supaprastinti, grupiniai, ilgalaikiai) ir atrankiniai kirtimai. Šiais kirtimais valstybinės reikšmės miškuose projektuojama apimti daugiau kaip 24 proc. viso pagrindiniais kirtimais kertamo ploto ir

iškirsti 13,0 proc. viso iškertamos likvidinės medienos tūrio. II grupės miškuose bus kertama vien tik šiais kirtimais. III grupės miškuose neplynieji pagrindiniai kirtimai sudarys 44,7 proc., IV – 19,5 proc. visų pagrindinių kirtimų pagal plotą (46–47 pav.). Suprojektuoti atvejiniai kirtimai sudarys 99,3 proc., atrankiniai – tik 0,7 proc. visų pagrindinių neplynųjų kirtimų ploto. Suprojektuoti supaprastinti atvejiniai kirtimai sudarys per 37 proc.visų atvejinių kirtimų, atvejiniai grupiniai – apie 14 proc., atvejiniai ilgalaikiai – per 3 proc. visų atvejinių kirtimų. Paskutinis atvejinių kirtimų atvejis numatytas apie 43 proc. atvejinių kirtimų ploto. Grupiniai atvejiniai kirtimai daugiausiai numatyti taikyti III–IV grupių miškuose, kuriuose susiformavusios pomiškio grupės, biržėje iškertant iki 0,3 ha ploto medžių grupes ir tokiu būdų siekiant medyno atsikūrimo.

Atvejiniai pagrindiniai kirtimai medynuose su perspektyviais žemutiniais ardais (spygliuočių pomiškiu, II ardu, perspektyviais polajiniais želdiniais) sudarys apie 38 proc. šių kirtimų ploto, medynuose be perspektyvių žemutinių ardų – daugiau kaip 40 proc. IV miškų grupės medynuose, su užstelbtu ar žvėrių pažeistu antruoju ardu, neplyni pagrindiniai kirtimai taikyti ribotai, nes tokiuose medynuose taikytų neplynų kirtimų rezultatai dažnai būna nepatenkinami.

Pagal kirtimų būdą, plynieji miško kirtimai pagal plotą sudarys 75,5 proc., atvejiniai – 24,3 proc., atrankiniai – 0,2 proc. (46–47 pav.) visos pagrindinių kirtimų apimties.

Plačiausiai neplynieji pagrindiniai kirtimai numatyti mišriuose eglynuose, kur jie apims 38 proc. pagrindiniais kirtimais kertamų poūkio medynų. Eglynuose daugiausiai bus taikomi supaprastinti dviejų atvejų atvejiniai pagrindiniai miško kirtimai (per 51 proc.) ir atvejinių kirtimų paskutinis atvejis (apie 28 proc.).

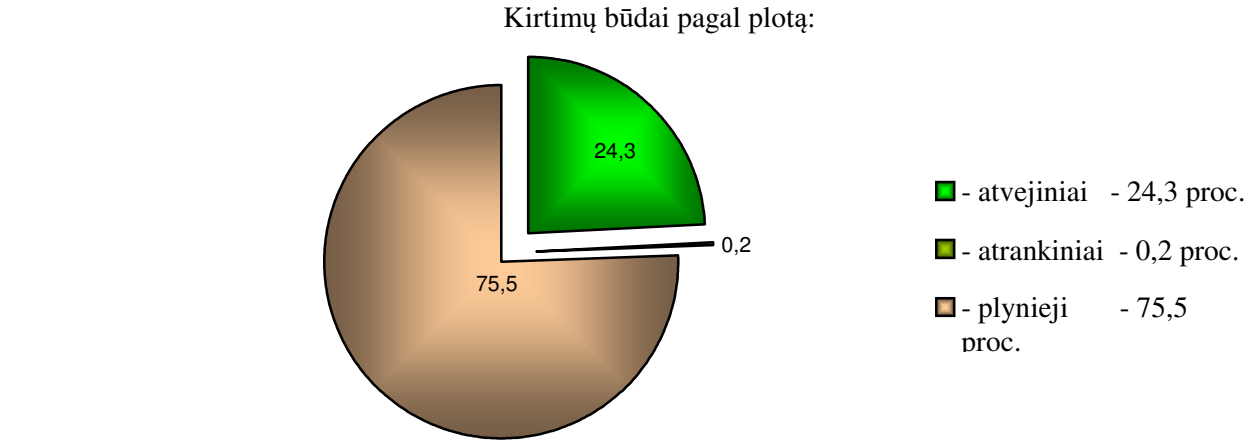

Plynųjų ir neplynųjų kirtimų santykis, proc.
(pagal plotą)

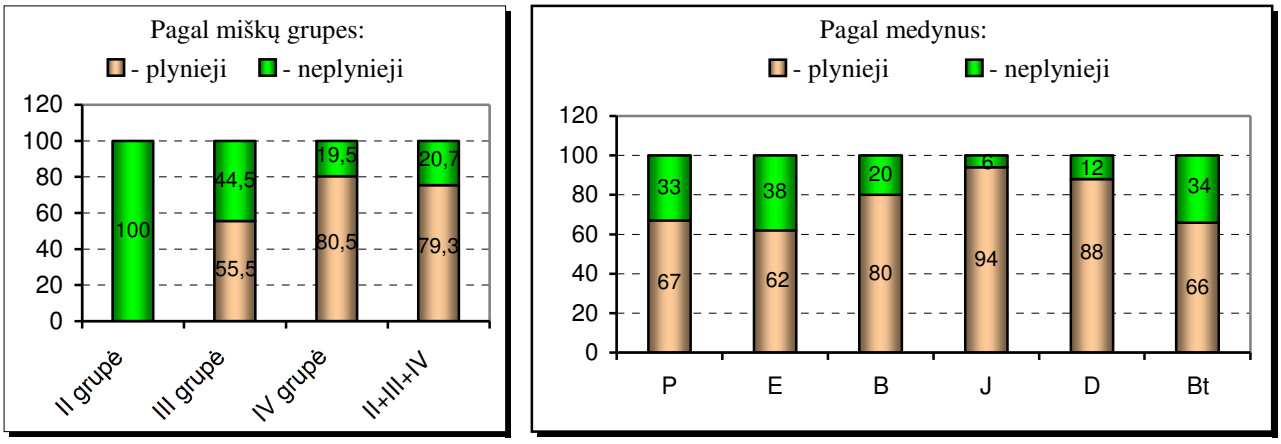

46, 47 pav. Pagrindiniai miško kirtimai, proc.

Neplynieji pagrindiniai kirtimai baltalksnynuose sudarys daugiau kaip 34 proc., pušynuose – 33 proc., beržynuose – apie 20 proc., drebulynuose – per 12 proc. viso šiuose medynuose pagrindiniais kirtimais apimamo ploto. Mažiausiai atvejiniais kirtimais, dėl specifinių augaviečių, bus kertama juodalksnynuose (tik apie per 6 proc. pagrindiniais kirtimais apimamo ploto). Pušynuose, plačiausiai bus taikomas neplynųjų kirtimų paskutinis atvejis (apie 77 proc. ploto), supaprastinti dviejų atvejų atvejiniai kirtimai sudarys per 16 proc.

Atvejinių kirtimų apimtis, kurią, kaip jau rašyta, nulėmė medynų rūšinė sudėtis, perspektyvių žemutinių ardų, medžių rūšių su skirtingu kirtimo amžiumi buvimas, miškų grupės, augavietės sąlygos, saugomos teritorijos ir kt., atskirose urėdijos girininkijose nevienoda. Jeigu šie kirtimai pagal plotą Platelių girininkijoje sudarys apie 50 proc., Plungės – daugiau kaip 34 proc., Kulių – per 23 proc., tai Žarėnų ir Varnių girininkijose – tik po 7 proc., Mostaičių – apie 10 proc., Telšių – per 15 proc. visų pagrindinių kirtimų 48 pav.).

Mažiausios neplynųjų pagrindinių kirtimų apimtys suprojektuotos tose girininkijose, kurių miškų augavietės yra derlingesnės, o jose auga mišresni medynai, nors atrodytų, kad turėtų būti priešingai – didesnis medynų mišrumas galėtų didinti neplynųjų kirtimų taikymo galimybes. Tačiau mišriuose medynuose, kuriuose vyrauja lapuočiai, tik uosis pasižymi pakankamu ūksmingumu, o jo nesant, neplynų kirtimų reikšmė medynų savaiminiam atsikūrimui lieka labai nedidelė. Tokiuose miškuose stengtasi daugiau išnaudoti medynų įvairiaamžiškumą, nevienodą skirtingų medžių rūšių pagrindinių kirtimų amžių ir ypač mišrumą su eglėmis.

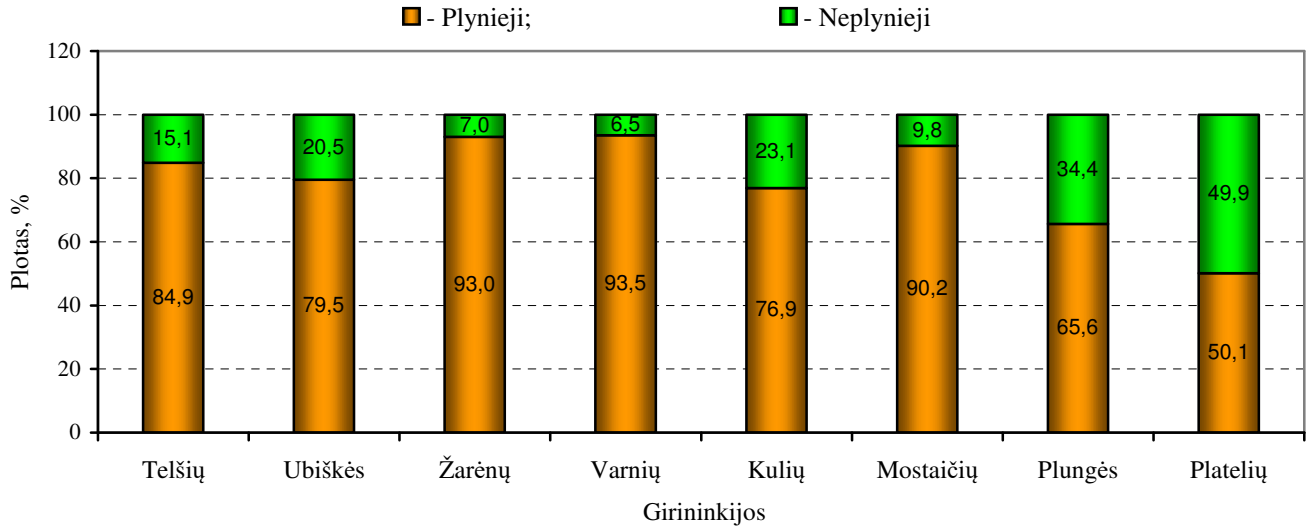

48 pav. Pagrindinių kirtimų struktūra pagal girininkijas, proc.

Į pirmojo penkmečio biržes, kaip jau rašyta, buvo stengtasi įtraukti kuo daugiau III–IV miškų grupių 0,3–0,4 skalsumo (per 80 ha – apie 41 proc.) ir perbrendusių medynų (380 ha – apie 83 proc.), iš jų: visus minkštųjų lapuočių medynus.

Antrajam penkmečiui kirstini liko tik tie 0,3–0,4 skalsumo ir perbrendę medynai, kurie dėl biržių šliejimo negalėjo būti iškirsti pirmajame penkmetyje.

Galimų atrankinių kirtimų nebrandžiuose vienaamžiuose medynuose žinialapiai pateikti girininkijų vidinės miškotvarkos projektų aiškinamuosiuose raštuose.

2.3.2. MEDYNŲ UGDYMO (RETINIMO) KIRTIMAI

Ugdomieji miško kirtimai yra viena iš svarbiausių miško ūkio priemonių ūkiškai vertingiems, produktyviems ir atspariems medynams išauginti. Jų esmė yra ta, kad periodiškai nustatytais laiko tarpais nebrandžiame miške iškertama dalis medžių ar krūmų, kuriuos palikti, ūkiniu ar biologiniu požiūriu, yra netikslinga. Ugdomieji miško kirtimai suprojektuoti vadovaujantis Miško kirtimų taisyklėmis (Žin., 2010, Nr. 14-676 su vėlesniais pakeitimais), atsižvelgiant į vykmečiui priimtą

miško auginimo strategiją. Ugdomųjų miško kirtimų rūšis nustatyta vadovaujantis esamu medyno amžiumi ir ūkiniais tikslais. Nustatyta kirtimų apimtis, miškininkystės požiūriu, yra maksimali. Medynai, kuriuose iškirstina mediena sudaro mažiau nei 10 proc., lyginant su kritinio skalsumo, iki kurio medynas išretinamas medienos tūriu, į ugdytinų medynų sąrašą neįrašyti.

Grynuose medynuose ugdomieji miško kirtimai suprojektuoti atsižvelgiant į vyraujančią medžių rūšį, augavietės sąlygas, vidutinį medyno aukštį, skalsumą, vidutinį medžių stiebų skersmenį. Ugdomieji miško kirtimai grynuose ir dviardžiuose medynuose suprojektuoti vadovaujantis kirtimų taisyklių 6 priedo reikalavimais.

Mišriuose medynuose šie kirtimai suprojektuoti, kai tikslinių medžių rūšių jaunuolynai auga po nepageidaujamų medžių ar krūmų lajomis, arba kai nepageidaujamų rūšių medžiai ar krūmai pradeda stelbti ar čaižyti tikslinių rūšių medžius. Tokiais atvejais jaunuolynų ugdymo kirtimai suprojektuoti bet kokio skalsumo medynuose, retinimai ir einamieji kirtimai – vadovaujantis Miško kirtimo taisyklių 5 priedu.

Visi retinimo amžiaus minkštųjų lapuočių medynai, su likusiais po laja perspektyviais želdiniais, numatyti ugdyti ardų formavimo principu. Projektuojami ugdyti medynai surašyti į ugdomųjų kirtimų žiniaraštį pagal ugdomųjų kirtimų rūšį. Jame nurodyta kiekvieno medyno rūšinė sudėtis, amžius, skalsumas, augavietė, bendras ir iškertamos medienos tūriai, ugdymo eiliškumas, nors pastarasis rodiklis Miškų kirtimų taisyklėse (Žin., 2010, Nr. 14-676 su vėlesniais pakeitimais) ir nenumatytas, bet jis iš dalies parodo esamą ugdytinų medynų būklę.

Miškininkystės požiūriu ugdytini medynai, jų paskirstymas pagal ugdymo eiliškumą, vyraujančias medžių rūšis ir miškų grupes, parodyti 32 lentelėje (prieduose).

2.5 lentelė. **Ugdomųjų kirtimų rodikliai**

Ugdomųjų kirtimų rūšis	Ugdymo amžiaus medynų plotas pagal miškų grupes, ha				Miškininkystės požiūriu ugdytini medynai pagal miškų grupes, ha					Iškertama likvidinė mediena iš 1 ha, m^3	Iškertama dalis nuo viso medynų tūrio*, proc.	Kirtimų intensyvumas* (iškert. likvid. mediena iš 1ha, m^3)
	II	III	IV	iš viso	II	III	IVA	iš viso	dalis nuo ugdymo amžiaus medynų ploto, proc.			
Retinimai	478	500	2125	3103	197	233	1216	1646	53	31	20	25
Einamieji	1619	1535	4564	7718	391	307	1061	1759	23	54	18	43
Iš viso:	**2097**	**2035**	**6689**	**10821**	**588**	**540**	**2277**	**3405**	**38**	**43**	**19**	**35**
Proc.	***19,4***	***18,8***	***61,8***	***100,0***	***17,3***	***15,8***	***66,9***	***100,0***				

** - be valksmose iškertamo medienos kiekio*

Miškų urėdijos valdomuose II–IV grupių miškuose yra daugiau kaip 3,1 tūkst. ha retinimo ir per 7,7 tūkst. ha einamųjų kirtimų amžiaus medynų. (2.5 lentelė). II grupės miškuose yra per 19 proc., III – apie 19 proc., IVA – apie 62 proc. tokių medynų. Miškininkystės požiūriu retinimais ir einamaisiais kirtimais ugdytini medynai sudaro bendrą 3405 ha plotą arba daugiau kaip 31 proc. ugdymo amžiaus medynų ploto. Ugdyti numatyta per 57 proc. retinimo ir daugiau kaip 23 proc. einamųjų kirtimų amžiaus medynų.

Retinimai II grupės miškuose sudarys apie 12 proc., einamieji kirtimai – per 22 proc. ugdomo ploto, III grupės miškuose, atitinkamai: 14 ir 18 proc., IV – 74 ir 60 proc.

Retinimai eglynuose sudarys 65 proc., pušynuose – apie 16 proc., beržynuose – daugiau kaip 14 proc., drebulynuose– apie 3 proc., juodalksnynuose ir kituose medynuose – 2 proc. šiais kirtimais numatyto ugdyti ploto. Einamaisiais kirtimais daugiausia bus kertama taip pat eglynuose (apie 54 proc.), pušynuose – per 20 proc., beržynuose – daugiau kaip 15 proc., ąžuolynuose ir juodalksnynuose – po 5 proc., kituose medynuose – apie 1 proc. viso šiais kirtimais apimamo ploto.

Ugdomųjų miško kirtimų intensyvumas grynuose medynuose nustatytas vadovaujantis medyno taksaciniais rodikliais ir Miško kirtimų taisyklių 4 priedo reikalavimais. Retinimo ir

einamųjų kirtimų mišriuose medynuose intensyvumas nustatytas vadovaujantis ugdytino medyno rodikliais ir Miško kirtimo taisyklių 5 priedo reikalavimais. Ugdomųjų kirtimų intensyvumas (be valksmuose iškertamos medienos tūrio) retinimuose – 25 m^3/ha, einamuosiuose kirtimuose – 43 m^3/ha likvidinės medienos.

Retinimais iš vieno hektaro medyno (kartu su mediena iš valksmų) projektuojama iškirsti po 31 m^3 (per paskutiniuosius 3 m. kirsta po 39 m^3), einamaisiais kirtimais – 54 m^3 (59 m^3) likvidinės medienos. Retinimuose iškertamos medienos dalis (be iš valksmų iškertamos medienos) nuo medyno tūrio sudarys 20 proc., einamuosiuose – 18 proc.

Taksoraščiuose numatytos iškirsti medienos tūris parodytas be iškertamos valksmuose medienos, tačiau, atrėžiant biržę ugdomiesiems miško kirtimams, valksmuose iškertama mediena įskaitoma į bendrą iškertamos medienos kiekį. Pagal ugdymo eiliškumą (skubą): nedelsiant (skubiai) ugdytinų medynų – miško želdinių, stelbiamų minkštųjų lapuočių, mišrių su pagrindinėmis rūšimis, 0,9 ir didesnio skalsumo retinimo amžiaus medynų, pernelyg tankių 1,0 ir didesnio skalsumo spygliuočių retinimo ir einamųjų kirtimų amžiaus medynų nėra. Medynų su silpnai išvystytomis medžių lajomis, retinimais ir einamaisiais kirtimais ugdytinų pirmame penkmetyje (pirma eile) yra daugiau kaip 40 proc. (retinimai) ir per 41 proc. (einamieji), ugdytinų antrame penkmetyje (antra eile), atitinkamai: apie 60 ir apie 59 proc. (32 lentelė prieduose). Tai iš dalies rodo, kad ugdomieji kirtimai, apskritai, atliekami laiku ir yra tinkamo intensyvumo.

Palaikant esamą arba atkuriant miškų biologinę įvairovę, vykdant ugdomuosius kirtimus IIA grupės miškuose, tikslinga formuoti mišrius medynus, nekirsti senų, artėjančių prie gamtinės brandos pavienių ąžuolų, uosių, pušų ir kitų rūšių geros būklės medžių bei nekirsti miškuose retai aptinkamų rūšių medžių ir krūmų (miškinės obels, papr. kriaušės, pavienių klevų, liepų ir kt.), neleisti apaugti sumedėjusia augalija mažoms miško pelkutėms, aikštelėms, pievelėms.

Vykdant visus miško kirtimus biržėse būtina palikti medžius su Miško kirtimų taisyklių 1 priedo lentelėje nurodytų paukščių rūšių lizdais, paprastojo suopio ir kranklio lizdais, medžius, kuriuose yra uoksai, drevės, ir prie jų formuoti biologinei įvairovei svarbių medžių grupes[22].

Ugdomieji miško kirtimai draudžiami (nevykdomi) atsižvelgiant į miško kirtimų laiką, nurodytą 73 ir 74 Miško kirtimų taisyklių punktuose.

Atliekant ugdomuosius kirtimus rekreacinės paskirties miškuose, valksmos neprojektuotos, o mediena ištraukiama keliais ir kitomis natūraliomis proskynomis. Retinimai ir einamieji kirtimai kartojami kas 10 metų.

Metinė ugdomųjų kirtimų apimtis parodyta 2.6 lentelėje. Į iškertamos medienos kiekį (tūrį) įskaičiuota ir valksmose iškertama mediena, apskaičiuota pagal algoritmą.

2.6 lentelė. **Metinė ugdomųjų miško kirtimų apimtis**

Ugdymo kirtimų rūšis	Plotas, ha	Iškertamos medienos tūris, m^3				Iškertama likvidinė mediena iš 1 ha, m^3	Realiai iškirsta likvidinė mediena iš 1 ha per paskutiniuosius 3 m., m^3
		bendras	likvidinis				
			iškertamos medynuose	iškertamos valksmuose	iš viso		
Retinimai	165	7210	4140	1010	5150	31	39
Einamieji kirtimai	175	11360	7530	1980	9510	54	59
Iš viso	**340**	**18570**	**11670**	**2990**	**14660**	**43**	**49**

Retinimais (maksimaliu geriausių medžių tūrio prieaugio skatinimu) kasmet numatyta ugdyti vidutiniškai po 165 ha, einamaisiais kirtimais (geriausių medžių ir viso medyno tūrio prieaugio skatinimu ir kt. tikslais) numatyta apimti vidutiniškai po 175 ha medynų, iškertant iš 1 ha vidutiniškai po 31 m^3 (retinimais) ir 54 m^3 (einamaisiais) likvidinės medienos.

Metinė ugdomųjų miško kirtimų apimtis pagal miškų grupes parodyta 2.7 lentelėje.

[22] Miško kirtimo taisyklės, 1 priedas.

2.7 lentelė. **Metinė ugdomųjų miško kirtimų apimtis pagal miškų grupes**

Miškų grupė	Ugdomųjų kirtimų rūšis				Iš viso	
	retinimai		einamieji			
	plotas, ha	iškertama likvidinė mediena, m^3	plotas, ha	iškertama likvidinė mediena, m^3	plotas, ha	iškertama likvidinė mediena, m^3
II	20	620	39	2120	59	2740
III	23	720	30	1630	53	2350
IVA	122	3810	106	5760	228	9570
Iš viso	**165**	**5150**	**175**	**9510**	**340**	**14660**

Projektuojama retinimų apimtis pagal aprėpiamą plotą, sumažėjus miškininkystės požiūriu ugdytinų medynų plotui, yra per 12 proc. mažesnė už projektuotą 2005 m. ir 17 proc. mažesnė už paskutiniuosius 3 metus vykdytą šių kirtimų vidutinę metinę apimtį. Projektuojama metinė apimtis pagal iškertamą medienos kiekį, sumažėjus projektuojamų kirtimų intensyvumui, yra apie 9 proc. mažesnė už 2005 m. projektuotą ir apie 48 proc. mažesnė už realią 3 paskutiniųjų metų vidutinę metinę šių kirtimų apimtį.

Miško kirtimų taisyklėse (Žin., 2010, Nr. 14-676 su vėlesniais pakeitimais) nustačius einamųjų kirtimų amžiaus medynų ugdymo aukštutinę ribą, iki kurios baigiami kirtimai, per 2,3 karto padidėjo ugdymo amžiaus medynų plotas. Suprojektuota metinė einamųjų kirtimų apimtis pagal iškertamą medieną yra 2,2 karto didesnė už 2005 m. projektuotą ir realiai per trejus paskutiniuosius metus iškertamą vidutinį medienos kiekį.

Kiekvienam pagrindiniais plynaisiais kirtimais iškertamam brandžių medynų hektarui bus išretinta (kartu su einamaisiais kirtimais) 1,7 ha retinimo ir einamųjų kirtimo amžiaus medynų.

Esant dideliam IVA miškų grupės ugdytinų medynų plotui, apie 70 proc. ugdomųjų kirtimų bus atliekama IV grupės miškuose. Ugdomieji kirtimai pagal plotą II grupės miškuose sudarys per 17 proc., III – apie 16 proc. Dėl vienokių ar kitokių priežasčių (šakninė pintis, žvėrių pažeidimai ir kt.) retinimai ir einamieji kirtimai neprojektuoti per 238 ha medynų, daugiausia – Plungės (83 ha) ir Varnių (35 ha) girininkijų miškuose.

2.3.3. MEDYNŲ SANITARINIAI KIRTIMAI

Sanitarinių kirtimų tikslas yra pagerinti medynų sanitarinę būklę, apsaugoti sveikus medžius nuo galimo ligų ir kenkėjų plitimo bei laiku panaudoti tą medieną, kuri, dėl vienokių ar kitokių priežasčių, gali supūti miške.

Sanitarinių kirtimų tvarką reglamentuoja Miško kirtimų (Žin., 2010, Nr. 14-676 su vėlesniais pakeitimais) ir Miško sanitarinės apsaugos taisyklės (Žin., 2007, Nr. 42-1596), Sanitariniais kirtimais turi būti iškertamos žalių eglių vėjavartos, vėjalaužos, snieglaužos ir stipriai pažeisti medžiai iki medžių liemenų pavojingų kenkėjų apsigyvenimo juose, t. y., jei po žieve yra gyvų liemenų kenkėjų (kiaušinėlių, lervų, lėliukių, naujos kartos suaugėlių). Sanitariniais kirtimais taip pat gali būti iškertami kitų medžių rūšių stipriai pažeisti medžiai ir sausuoliai.

Sanitarinių kirtimų norma apskaičiuota pagal normatyvą, nurodytą Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijos (Žin., 2010, Nr. 45-2182 su vėlesniais pakeitimais) 19 priede. II–IV grupių valstybinės reikšmės miškuose sanitariniais kirtimais kirstinos medienos dalis (33 lentelė, prieduose) kasmet sudarys vidutiniškai 8,9 tūkst. m^3 (7,1 tūkst. m^3 likvidinės), iš jos pagal miškų grupes:

- II gr. miškuose – 2,5 tūkst. m^3 (2,0 tūkst. m^3 likvid. medienos);
- III gr. miškuose – 1,2 tūkst. m^3 (1,0 tūkst. m^3 likvid. medienos);
- IV gr. miškuose – 5,2 tūkst. m^3 (4,1 tūkst. m^3 likvid. medienos).

Miškotvarkos lauko darbų metu II–IVA grupių miškuose rasta per 19,5 tūkst. m^3 sausuolių ir virtėlių, iš jų pagal miškų grupes:

- II gr. miškuose – 7,1 tūkst. m^3;
- III gr. miškuose – 3,2 tūkst. m^3;
- IV gr. miškuose – 9,2 tūkst. m^3.

Inventorizacijos metu apie 62 proc. sausuolių ir virtėlių nustatyta spygliuočių medynuose, kiek mažiau (per 38 proc.) – minkštųjų lapuočių medynuose. Apie 1,8 tūkst. m^3 (per 9 proc.) iš bendro sausuolių ir virtėlių kiekio inventorizuota kertinių miško buveinių sklypuose.

Sausuoliai ir virtėliai turi būti iškertami per artimiausius dvejus metus. Atliekant atrankinius sanitarinius miško kirtimus IIA grupei priskirtuose miškuose, būtina vadovautis Miško kirtimų taisyklių 81 punkto reikalavimais. Atliekant sanitarinius miško kirtimus II miškų grupei priskirtuose miškuose ir III grupės miškuose, esančiuose saugomose teritorijose, kurios įsteigtos ir įregistruotos Saugomų teritorijų valstybės kadastre Saugomų teritorijų įstatymo nustatyta tvarka, ir IVA miškų grupės miškuose, esančiuose nacionaliniuose parkuose, būtina vadovautis Miško kirtimo taisyklių 85 punktu. II grupės miškuose šie kirtimai projektuoti minimaliai.

Rekomenduojama metinė sanitarinių kirtimų apimtis sudarytų 8,7 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Sanitariniais kirtimais iš vieno hektaro mišku apaugusio ploto projektuojama iškirsti po 0,4 m^3 stiebų su žieve medienos, tai sudarys 5 proc. einamojo prieaugio. Ši metinė sanitarinių kirtimų apimtis, kai nėra didesnių stichinių nelaimių ir pakankamai intensyviai ugdomi visi ugdomųjų kirtimų reikalaujantys medynai, turėtų palaikyti gerą medynų sanitarinę būklę. Metinė sanitarinių kirtimų apimtis pagal miškų grupes:

- II miškų grupės medynuose projektuojama iškirsti 1,7 tūkst. m^3 likvidinės medienos;
- III miškų grupės medynuose projektuojama iškirsti 1,4 tūkst. m^3 likvidinės medienos;
- IVA miškų grupės medynuose projektuojama iškirsti 5,6 tūkst. m^3 likvidinės medienos.

Sanitarinių kirtimų žinialapiai girininkijų aiškinamuosiuose raštuose nepateikti, nes sausuoliai operatyviai iškertami.

Sanitariniai miško kirtimai saugomose teritorijose vykdomi laikantis tų teritorijų planavimo dokumentų, nuostatų, jų veiklos reglamentų ir kitų veiklą šiose teritorijose reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

Atsiradus naujiems kenkėjų židiniams, sanitarinių kirtimų apimtis turi būti koreguojama.

2.3.4. SPECIALIEJI MIŠKO KIRTIMAI

Specialiesiems miško kirtimams priskiriami kraštovaizdžio formavimo miško kirtimai, medynų ir krūmynų pertvarkymo kirtimai (medynų ar krūmynų pertvarkymas), miško lydimo kirtimai, biologinės įvairovės palaikymo ir kiti miško kirtimai[23]. Miško medžių genetinių išteklių objektuose (genetiniuose draustiniuose, sėkliniuose medynuose, sėklinėse plantacijose, klonų rinkiniuose, bandomuosiuose želdiniuose), atsižvelgiant į jų paskirtį ir panaudojimo tikslus, gali būti vykdomi kiti specialieji šių objektų formavimo kirtimai. Kirtimus, priklausomai nuo esamos medynų būklės, vyraujančios medžių rūšies derėjimo, amžiaus, objekto ploto, amžiaus klasių struktūros, rūšinės sudėties, augavietės tipo, dirvožemio, medyno dendrometrinių, genetinių–selekcinių požymių, projektuoja Valstybinė miškų tarnyba.

Kraštovaizdžio formavimo kirtimais (erdvių, sudėties ir kompleksinio kraštovaizdžio fomavimo) siekiama pagerinti medynų rekreacines savybes ir gamtotvarkos planuose numatytiems tikslams pasiekti. Tokie kirtimai suprojektuoti Rekreacinio sutvarkymo projekte ir Gamtosauginių priemonių plane 421,4 ha plote. Biologinės įvairovės palaikymo kirtimai numatyti 90,3 ha, trako kirtimas – 21,0 ha, medynų pertvarkymas – 7,9 ha plote (34 lentelė, patalpinta prieduose). Daugiausia specialiųjų kirtimų suprojektuota Platelių, Telšių ir Varnių girininkijų miškuose. Plačiau ir išsamiau pateikta Gamtosauginių priemonių plane ir Rekreacinio sutvarkymo projekte (atskiros knygos).

Projektuojama metinė specialiųjų miško kirtimų apimtis – 2,5 tūkst. m^3 likvidinės medienos – yra apie 39 proc. didesnė už 2005 m. projektuotą, bet 1,6 karto mažesnė už realiai įvykdytą.

[23] Miško kirtimo taisyklės, 86 punktas.

2.3.5. MEDIENOS RUOŠOS NORMA

Projektuojama metinė visų kirtimų apimtis pateikta 2.8, o pagal girininkijas – 2.10 lentelėse. Metinis miško naudojimas sudarys 97,7 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Pagrindiniais kirtimais projektuojama iškirsti apie 73 proc., ugdomaisiais – 16 proc., sanitariniais – 9 proc., specialiaisias – daugiau kaip 2 proc. likvidinės medienos (49 pav.).

Projektuojama bendra metinė miško kirtimų apimtis yra per 5 proc. didesnė už projektuotą 2005 m. (92,7 tūkst. m^3 likvid. medienos).

2.8 lentelė. **Vykmečiui projektuojama metinė kirtimų apimtis**

Kirtimų rūšis	Metinė apimtis				Iškertama likvidinė mediena iš 1 ha, m^3
	plotas, ha	tūris, tūkst. m^3		likvidinės medienos proc.	
		bendras	likvidinis		
1. Pagrindiniai kirtimai	267	85,2	71,0	83	266
2. Ugdomieji kirtimai, iš viso	664	26,0	15,5	60	23
iš jų: - jaunuolynų ugdymas	324	7,4	0,8	11	2
- retinimai	165	7,2	5,2	72	31
- einamieji	175	11,4	9,5	83	54
3. Sanitariniai kirtimai	x	10,9	8,7	80	x
4. Specialieji kirtimai	x	4,2	2,5	60	x
Iš viso	**931**	**126,3**	**97,7**	**77**	**105**

Iškertama likvidinė mediena, proc.:

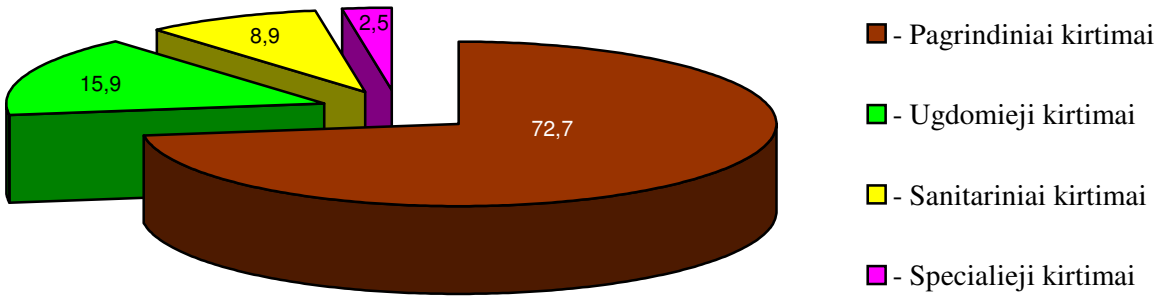

49 pav. Miško kirtimų struktūra

Iš vieno hektaro II–IV grupių mišku apaugusio ploto bus iškertama po 4,35 m^3 stiebų, arba 3,37 m^3 likvidinės medienos, iš jos:

- iškertama pagrindiniais kirtimais – 2,94 m^3 stiebų, arba 2,45 m^3 likvidinės medienos;
- iškertama tarpiniais kirtimais – 1,41 m^3 stiebų, arba 0,92 m^3 likvidinės medienos, iš jos – ugdomaisiais kirtimais, atitinkamai: 0,90 ir 0,53 m^3 (2.10 lentelė).

Bendras stiebų su žieve medienos tūrio (be 1 miškų grupės medynų) einamasis prieaugis viename hektare – 7,33 m^3. Tūrio prieaugio naudojimas sudarys per 59 proc.

2.3.6. ENERGETINĖS MEDIENOS SU ŽIEVE IŠTEKLIAI

Energetinę medieną su žieve sudaro:

- malkos, gaunamos iš stiebų medienos, netinkamos padariniams sortimentams ir plokščių gamybai;
- medžių stiebai su šakomis iki 8 cm skersmens 1,3 m aukštyje;
- sausuolių stiebai iki 22 cm skersmens 1,3 m aukštyje;
- stiebų viršūnės, medžių šakos ir kelmai.

Energetinės medienos ištekliai apskaičiuoti planuojant medynų ugdymo ir pagrindinius kirtimus. Ekologiniu požiūriu, ne visi potencialūs energetinės medienos ištekliai kirtimuose gali būti panaudoti nepažeidžiant miško ekosistemos. Realūs, galimi paimti iš miško šakų ir plonų stiebų kiekiai (2.9 lentelė) nustatyti atsižvelgiant į augavietes. Labai nederlingose (a), užmirkusiose (U) bei pelkinėse (P), taip pat ir šlaitų (Š) augavietėse energetinės medienos ruoša jaunuolynuose neplanuota.

2.9 lentelė. **Metiniai energetinės medienos su žieve ištekliai**

Girinin-kija	Kirtimų rūšis	Energetinės medienos ištekliai kertamame plote pagal kirtimų rūšis ir sortimentus, m^3					
		smulkūs medeliai	malkos	sausuoliai	stiebų viršūnės	šakos	iš viso
1	2	3	4	5	6	7	8
Telšių	Jaunuolynų ugdymas	617					617
	Retinimai-einamieji		94	107	40	145	386
	Pagrindiniai kirtimai		504	135	118	767	1524
	Iš viso:	617	598	242	158	912	2527
	Proc.	*24,4*	*23,7*	*9,6*	*6,2*	*36,1*	*100,0*
Ubiškės	Jaunuolynų ugdymas	1074					1074
	Retinimai-einamieji		102	96	37	166	401
	Pagrindiniai kirtimai		1635	326	269	2033	4263
	Iš viso:	1074	1737	422	306	2199	5738
	Proc.	*18,7*	*30,3*	*7,4*	*5,3*	*38,3*	*100,0*
Žarėnų	Jaunuolynų ugdymas	825					825
	Retinimai-einamieji		157	162	62	275	656
	Pagrindiniai kirtimai		590	162	136	852	1740
	Iš viso:	825	747	324	198	1127	3221
	Proc.	*25,6*	*23,2*	*10,1*	*6,1*	*35,0*	*100,0*
Varnių	Jaunuolynų ugdymas	357					357
	Retinimai-einamieji		165	156	59	220	600
	Pagrindiniai kirtimai		558	124	104	695	1481
	Iš viso:	357	723	280	163	915	2438
	Proc.	*14,6*	*29,7*	*11,5*	*6,7*	*37,5*	*100,0*
Kulių	Jaunuolynų ugdymas	228					228
	Retinimai-einamieji		84	75	31	117	307
	Pagrindiniai kirtimai		410	113	90	665	1278
	Iš viso:	228	494	188	121	782	1813
	Proc.	*12,6*	*27,2*	*10,4*	*6,7*	*43,1*	*100,0*
Mostaičių	Jaunuolynų ugdymas	598					598
	Retinimai-einamieji		147	142	54	228	571
	Pagrindiniai kirtimai		729	196	154	1015	2094
	Iš viso:	598	876	338	208	1243	3263
	Proc.	*18,3*	*26,8*	*10,4*	*6,4*	*38,1*	*100,0*
Plungės	Jaunuolynų ugdymas	560					560
	Retinimai-einamieji		107	108	40	185	440
	Pagrindiniai kirtimai		835	265	246	1727	3073
	Iš viso:	560	942	373	286	1912	4073
	Proc.	*13,7*	*23,1*	*9,2*	*7,0*	*47,0*	*100,0*
Platelių	Jaunuolynų ugdymas	567					567
	Retinimai-einamieji		226	223	83	373	905
	Pagrindiniai kirtimai		977	237	181	1627	3022
	Iš viso:	567	1203	460	264	2000	4494
	Proc.	*12,6*	*26,8*	*10,2*	*5,9*	*44,5*	*100,0*
Iš viso urėdijoje	**Jaunuolynų ugdymas**	**5044**					**5044**
	Retinimai-einamieji		**1082**	**1069**	**406**	**1709**	**4266**
	Pagrindiniai kirtimai		**6238**	**1558**	**1298**	**9381**	**18475**
	Iš viso:	**5044**	**7320**	**2627**	**1704**	**11090**	**27785**
	Proc.	***18,2***	***26,3***	***9,5***	***6,1***	***39,9***	***100,0***

Normalaus drėgnumo (N) ir laikinai perteklingo drėgnumo (L) nuo nederlingų (b) iki ypač derlingų (f) augaviečių jaunuolynuose planuojama paimti visą kirstinų medžių medieną. Retinimo-einamuosiuose kirtimuose, įvertinant energetinės medienos išteklius, į augavietes neatsižvelgta.

Energetinėms reikmėms kasmet galėtų būti panaudota apie 27,8 tūkst. m^3 medienos su žieve, tačiau ekonominiu požiūriu – šis kiekis gali būti gerokai mažesnis. Per 2,3 tūkst. m^3 energetinės medienos dar būtų galima surinkti pagrindiniuose kirtimuose iš eglių kelmų.

2.10 lentelė. **Miško naudojimo rodikliai II–IV grupių miškuose**

Rodikliai	Bendri	Iš jų – pagal:										Tūrio prieaugio naudojimas, proc.
		miškų grupes			medynus							
		II	III	IVA	P	E	Ą	B	J	D	Bt	
1. Iškertama mediena iš 1 ha mišku apaugusio ploto, m^3:												
- stiebų su žieve	4,35	1,20	3,67	5,59	3,73	4,15	1,21	5,30	4,15	12,56	6,96	59,3
- likvidinė	3,37	0,97	2,83	3,41	3,01	3,17	0,86	4,03	3,06	10,36	5,80	x
stiebų su žieve mediena:												
- pagrindiniais kirtimais	2,94		2,32	4,10	2,49	2,47		4,03	3,16	11,46	6,19	40,1
- ugdymo kirtimais	0,90	0,65	0,80	1,00	0,61	1,16	1,21	0,81	0,59	0,44		12,3
- sanitariniais kirtimais	0,37	0,36	0,37	0,38	0,46	0,37		0,30	0,30	0,66	0,77	5,0
- specialiaisiais kirtimais	0,14	0,19	0,27	0,11	0,17	0,15		0,16	0,10			1,9
2. Tarpinis naudojimas, proc. nuo iškertamos stiebų medienos	32,5	100	36,8	39,0	33,2	40,5	100	24,0	23,9	8,8	11,1	x
iš jo – ugdymo kirtimais	20,6	54,2	21,8	17,9	16,4	28,0	100	15,3	14,2	3,5		x
3. Einamojo prieaugio naudojimas, proc.	59,3	16,5	50,3	76,7	53,9	51,4	21,2	80,5	67,9	155,1	97,9	x
4. Miško kirtimais apimtas plotas (pagrindiniais ir ugdymo kirtimais), proc.	3,2	1,4	3,1	3,5	2,0	3,8	1,6	3,5	2,5	5,5	4,1	x
5. Miško naudojimas nuo bendro medynų tūrio, proc.	1,9	0,6	1,7	2,5	1,3	1,8	0,7	3,0	2,2	5,0	4,5	x
6. Plynai iškertamas plotas nuo bendro medynų ploto, proc.	0,8		0,8	0,8	0,7	0,6		1,2	1,0	3,1	4,1	x

Vertinant miško naudojimą, jo intensyvumą, išteklių taupymą ar alinimą prieaugio naudojimo balansu, pabrėžtina, kad jis neabejotinai teigiamas. Iš vieno hektaro mišku apaugusio ploto iškertant po 4,35 m^3 stiebų su žieve medienos, bus sunaudojama 59,3 proc. (šalyje vidut. – 67 proc.) tūrio einamojo prieaugio (2.10 lentelė). Pagrindiniais miško kirtimais bus iškertama per 40 proc. (2,94 m^3/ha), ugdomaisiais – daugiau kaip 12 proc. (0,90 m^3/ha), sanitariniais – 5 proc. (0,37 m^3/ha) ir specialiaisiais kirtimais – apie 2 proc. (0,14 m^3/ha) einamojo prieaugio.

Medienos prieaugis ir jo naudojimas – vienas kitą sąlygojantys veiksniai. Ąžuolynuose, dėl nedidelio brandžių medynų santykinio kiekio, prieaugio naudojimas bus per 21 proc., eglynuose, dėl tos pačios priežasties, – daugiau kaip 51 proc., pušynuose – apie 54 proc., juodalksnynuose – 68 proc., beržynuose – apie 81 proc., baltalksnynuose tūrio prieaugio naudojimas bus arti prieaugio ribos ir sudarys apie 98 proc. Drebulynuose, dėl didelio santykinio brandžių medynų kiekio (medynų amžiaus klasių struktūros) naudojimas bus didesnis už prieaugį, t. y. viršija prieaugį per 55 proc. (2.10 lentelė).

IV miškų grupės miškuose numatoma sunaudoti apie 77 proc., III – daugiau kaip 50 proc., II – apie 17 proc. tūrio prieaugio. Projektuojamas miško naudojimas sudarys apie 2 proc. bendro medynų tūrio.

Miško naudojimo apimtis (kurią apsprendė medynų amžiaus struktūra, brandžių medynų plotas ir tūris, ugdymo amžiaus medynų skalsumas ir mišrumas, medynų rūšinė sudėtis bei sanitarinė būklė, egzistuojančių įvairaus lygio gamtosaugos apribojimų buvimas) ir intensyvumas, atskirose urėdijos girininkijose labai skiriasi (2.11 lentelė).

2.11 lentelė. **Metinė miško kirtimų apimtis pagal girininkijas**
(plotas, ha; tūris – likvidinis, m^3)

Girininkija	Apskaičiuota pagrindinių kirtimų norma (tūris)	Ugdomieji kirtimai						Sanitariniai (tūris)	Specialieji kirtimai (tūris)	**Iš viso (tūris)**	Iškertama iš 1 ha miškų apaugusio ploto (tūris)
		jaunuolynų ugdymas		retinimai		einamieji					
		plotas	tūris	plotas	tūris	plotas	tūris				
Telšių	6400	39	90	20	580	17	880	920	400	**9270**	2,74
Ubiškės	14500	65	180	26	780	10	550	1020	100	**17130**	4,76
Žarėnų	7300	48	180	30	1080	16	970	720	100	**10350**	3,47
Varnių	5700	36	110	18	610	26	1540	1030	600	**9590**	2,15
Kulių	4900	19	30	9	250	19	890	980	100	**7150**	2,25
Mostaičių	8300	39	80	27	720	26	1250	570	100	**11020**	3,52
Plungės	13700	39	80	17	520	16	860	1560	300	**17020**	5,47
Platelių	10200	39	80	18	610	45	2570	1880	800	**16140**	2,36
Iš viso	**71000**	**324**	**830**	**165**	**5150**	**175**	**9510**	**8680**	**2500**	**97670**	**3,37**

Didžiausias miško naudojimas, viršijęs 17 tūkst. m^3 ribą, suprojektuotas Ubiškės (17,1 tūkst. m^3) ir Plungės (17,0 tūkst. m^3) girininkijose (2.11 lentelė). Dar trijose miškų urėdijos girininkijose (Platelių, Mostaičių ir Žarėnų) jis didesnis negu 10 tūkst. m^3. Mažiausia miško kirtimų apimtis, kurią nulėmė aukščiau įvardintos priežastys, numatyta Kulių (apie 7,2 tūkst. m^3) girininkijoje. Likusiose urėdijos girininkijose jis yra didesnis už 9,2 tūkst. m^3 likvidinės medienos.

Iš vieno hektaro mišku apaugusio ploto miškų urėdijos girininkijose kasmet bus iškertama nuo 2,2 m^3 iki 5,5 m^3 likvidinės medienos. Daugiausia bus iškertama Plungės (5,47 m^3/ha) ir Ubiškės (4,76 m^3/ha), mažiausiai – Varnių (2,15 m^3/ha), Kulių (2,25 m^3/ha) ir Platelių (2,36 m^3/ha) girininkijose. Tai lėmė medynų amžiaus struktūra.

Bendras einamasis tūrio prieaugis miškų urėdijos II–IV miškų grupių medynuose yra 7,33 m^3/ha. Dėl nevienodos medynų amžiaus klasių struktūros, medynų našumo, medynų rūšinės sudėties ir kt., prieaugio naudojimas atskirose miškų urėdijos girininkijose taip pat varijuoja, tačiau visose jis yra mažesnis už prieaugį. Didžiausias prieaugio naudojimas, esantis arti prieaugio ribos, numatytas (priežastys paminėtos) Plungės (apie 94 proc.) ir Ubiškės (per 83 proc.) girininkijose, kuriose jis gerokai viršija urėdijos vidutinį. Kitose miškų urėdijos girininkijose, jis gerokai mažesnis už tūrio prieaugį ir kinta nuo 39 proc. (Platelių) iki 62 proc. (Žarėnų).

2.4. JAUNUOLYNŲ UGDYMAS

Visi minkštųjų lapuočių jaunuolynai iki 20 metų, su likusiais po laja perspektyviais želdiniais, numatyti ugdyti intensyviai, iškertant iki 29–30 proc. I ardo medienos. Jeigu ugdytinas medynas į ugdymą įtrauktas taksatoriaus iniciatyva, tuomet iškertamos medienos tūris nustatomas pagal taksatoriaus nurodytą iškirtimo procentą. Nederlingų (b trofotopas) augaviečių jaunuolynuose iki 10 metų amžiaus, tūris yra nenurodytas arba jis nedidelis, visais atvejais iš 1 ha projektuojama iškirsti ne mažiau 5 m^3, derlingesnėse (c, d ir f trofotopų) – 8 m^3 medienos.

Vienas iš pagrindinių jaunuolynų ugdymo tikslų yra medynų rūšinės sudėties formavimas, struktūros ir tankio reguliavimas. Nors Miško kirtimų taisyklėse (Žin., 2010, Nr. 14-676 su vėlesniais pakeitimais) ugdytinų medynų skirstymas pagal ugdymo eiliškumą (skubą) ir nenumatytas, bet miškotvarkos pateiktuose Ugdymo kirtimų žinialapiuose medynai ugdomiesiems kirtimams eilės tvarka suskirstyti priklausomai nuo ugdytinų medynų būklės, t. y. nuo nepageidaujamų medžių ar krūmų, po kurių lajomis auga tikslinių rūšių jaunuolynai, skalsumo ar tikslinių medžių rūšių stelbimo bei čaižymo (mišriuose medynuose, Miško kirtimo taisyklių 5 priedo reikalavimai)ir medynų skalsumo bei kitų rodiklių parametrų (Miško kirtimų taisyklių 6 priedo reikalavimai) grynuose medynuose.

2.12 lentelė. **Jaunuolynų ugdymo kirtimų rodikliai**

Ugdomųjų kirtimų rūšis	Ugdymo amžiaus medynų plotas pagal miškų grupes, ha				Miškininkystės požiūriu ugdytini medynai pagal miškų grupes, ha					Kirtimų intensyvumas	
	II	III	IVA	iš viso	II	III	IVA	iš viso	proc. nuo ugdymo amžiaus medynų ploto	iš 1 ha/m^3 (stiebų su žieve mediena)	proc. nuo viso medynų tūrio
Jaunuolynų ugdymo kirtimai	428	657	3011	4096	220	420	2235	2875	70	23	34
Proc.	***10,4***	***16,1***	***73,5***	***100,0***	***7,7***	***14,6***	***77,3***	***100,0***	***x***	***x***	***x***

Telšių miškų urėdijos miškuose yra apie 4,1 tūkst. ha jaunuolynų ugdymo amžiaus medynų (2.12 lentelė). Miškininkystės požiūriu ugdytini jaunuolynai užima 2875 ha plotą, arba sudaro per 70 proc. ugdymo amžiaus medynų ploto. Pagal ugdymo skubą, nedelsiant jaunuolynų ugdymu ugdytinų medynų urėdijos miškuose yra nedaug – per 12 proc., ugdytinų pirmajame penkmetyje (pirma eile) – daugiau kaip 30 proc., ugdytinų antrajame penkmetyje (antra eile) – per 57 proc. Tai iš dalies rodo, kad jaunuolynų ugdymas atliekamas laiku ir yra tinkamo intensyvumo. Jaunuolynų ugdymas eglynuose sudarys per 66 proc., beržynuose – daugiau kaip 15 proc., pušynuose – apie 10 proc., juodalksnynuose – apie 5 proc., drebulynuose – apie 2 proc., ąžuolynuose ir juodalksnynuose po 1 proc. viso šiais kirtimais numatyto ugdyti ploto. Ugdomųjų kirtimų kartojimas priklauso nuo medynų rūšinės sudėties, amžiaus, miško tipo ir svarbiausia – nuo kirtimo intensyvumo. Jaunesnio amžiaus, derlingesnėse augavietėse, mišriuose ir sudėtiniuose medynuose, kirtimai kartojami dažniau. Jaunuolynų ugdymas derlingesnių augaviečių mišriuose jaunuolynuose pakartotinai projektuotas po 5 metų.

2.12a lentelė. **Metinė jaunuolynų ugdymo apimtis**

Miškų grupė	Esami jaunuolynai			Kartojimas ir būsimi jaunuolynai			Iš viso		
	plotas, ha	iškertama mediena, tūris, m^3		plotas, ha	iškertama mediena, tūris, m^3		plotas, ha	iškertama mediena, tūris, m^3	
		stiebų	likvidinė		stiebų	likvidinė		stiebų	likvidinė
II	22	670	80	4	120	10	26	790	90
III	42	910	100	4	90	10	46	1000	110
IVA	224	4980	560	28	620	70	252	5600	630
Iš viso	**288**	**6560**	**740**	**36**	**830**	**90**	**324**	**7390**	**830**
Proc.	***88,9***	***88,8***	***89,2***	***11,1***	***11,2***	***10,8***	***100,0***	***100,0***	***100,0***

Jaunuolynų ugdymo kirtimams taip pat priskiriamas trako kirtimas ir pomiškio ugdymas. Traką leidžiama kirsti ar ugdyti pomiškį, kaip numato Miško kirtimo taisyklės, ir neugdant medyno pirmojo ar antrojo ardo.

Apskaičiuota jaunuolynų ugdymo metinė apimtis, kartu su jaunuolynų ugdymo kartojimu ir ugdymu būsimuose jaunuolynuose (36 ha metinės apimties), sudaro 324 ha, iškertant vidutiniškai po 7,4 tūkst. m^3 (per 0,8 tūkst. m^3 likvidinės) medienos (2.12a lentelė). Iškertama mediena (stiebų su žieve tūris) iš vieno ha medynų sudarys apie 23 m^3. Projektuojama jaunuolynų ugdymo metinė apimtis, nežiūrint ankstyvojo jaunuolynų ugdymo (dalies buvusių šviesinimų) priskyrimo želdinių ir žėlinių priežiūrai, pagal plotą yra 1,4 karto didesnė už projektuotą 2005 metais. Iškertamam plynaisiais pagrindiniais kirtimais brandžių medynų hektarui teks 1,6 ha jaunuolynų ugdymo kirtimais išugdyto miško plotas (siekiamybė – daugiau 2 ha).

Projektuojama želdinių ir žėlinių priežiūros darbų apimtis pateikta 2.17 lentelėje.

2.5. MIŠKO ATKŪRIMAS IR ĮVEISIMAS

Miškas želia arba yra želdinamas visuose apaugusiuose mišku sklypuose, kuriuose vyksta natūralūs miško kartų kaitos procesai arba juose augančius medynus numatoma kirsti pagrindiniais, plynaisiais sanitariniais ir rekonstrukciniais kirtimais, taip pat neapaugusiose mišku ir ne miško žemėse, numatytose miškams auginti pagal Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytą tvarką.

Inventorizacijos metu, neapaugusiai mišku miško žemei buvo nustatytas miško atkūrimo būdas, parinktos želdintinos medžių rūšys, įvertinti želti paliekami plotai (želiančios medžių rūšys, medelių skaičius viename hektare, tikslinė sudėtis). Miško žėlimo ir želdinimo fondą penkmečiui sudaro neapaugusios mišku miško žemės (esamos plynumos – 956 ha – 44,5 proc.), būsimos penkmečio plynųjų kirtimų biržės (1176 ha – 54,7 proc.), jaunuolynai, skirti sutankinimui (daliniam želdinimui – 8 ha – 0,4 proc.) ir medynų ištisiniam pertvarkymui (8 ha – 0,4 proc.), 2.13 lentelė.

Neapaugusi mišku miško žemė II–IV miškų grupių miškuose apima kirtavietes ir žuvusius medynus – 643 ha (29,9 proc.), miško aikštes – 252 ha (11,7 proc.) bei žemę, skirtą miškui įveisti – 61 ha (2,9 proc.).

Į miško žėlimo ir želdinimo fondą II–IV grupių miškuose neįrašyta neapaugusi mišku miško žemė, kurią užima mažieji miško karjerai (4 ha), neapaugusi mišku miško žemė Žemaitijos nacionaliniame ir Varnių regioniniame parkuose, kurioje miškas neveisiamas, išsaugant atviras kraštovaizdžio erdves, tradicinę mozaikišką kraštovaizdžio struktūrą. Miškas neveisiamas ir bendruosiuose buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatuose numatytuose plotuose bei Telšių ir Plungės rajonų savivaldybių teritorijų miškų išdėstymo žemėtvarkos schemose nurodytuose plotuose (iš viso 181 ha).

2.13 lentelė. **Miško žėlimo ir želdinimo fondas**

Žemės naudmenos	Miškų grupė (plotas, ha)				Proc.
	II	III	IV	Iš viso	
1. Neapaugusios mišku miško žemės, iš viso	155	212	589	956	44,5
iš jų: - miško kirtavietės, žuvę medynai	*85*	*114*	*444*	*643*	*29,9*
- miško aikštės	*68*	*74*	*110*	*252*	*11,7*
- žemė, skirta miškui įveisti	*2*	*24*	*35*	*61*	*2,9*
2. Plynųjų kirtimų būsimos biržės (2017–2021 metų)		149	1027	1176	54,7
3. Medynai, skirti sutankinimui (dalinis želd.)			8	8	0,4
4. Medynų pertvarkymas (ištisinis)			8	8	0,4
Iš viso:	**155**	**361**	**1632**	**2148**	**100,0**
Proc.	***7,2***	***16,8***	***76,0***	***100,0***	

Miško atkūrimas ir įveisimas projektuotas vadovaujantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 balandžio 14 d. įsakymu Nr. D1-199 (Žin., 2008, Nr.45-1702 su vėlesniais pakeitimais). Miško atkūrimo ir įveisimo būdai pagal augavietes ir želdomas medžių rūšis parodyti 2.14 lentelėje. Parenkant miško atkūrimo ir įveisimo būdą, atsižvelgta į miško funkcinę paskirtį, motininio medyno genetinę-selekcinę vertę, edafinius, fitocenotinius (dirvožemio derlingumą, drėgmės režimą, pomiškį, sklypo plotą) ir kitus veiksnius. Miško želdinių sudėtis parinkta atsižvelgiant į augavietės sąlygas ir miško funkcinę paskirtį.

Miškui želti numatyta palikti per 54 proc. (535 ha) neapaugusios mišku miško žemės, kur atkūrimo ir įveisimo būdas, kaip jau rašyta, buvo numatytas miškotvarkos lauko darbų metu ir apie 35 proc. (408 ha) būsimų penkmečio biržių, kur miško atkūrimo būdas nustatytas preliminariai (prieš miško kirtimą). Šiuo atveju atkūrimo būdą būtina patikslinti po kirtimo.

Ekosistemų apsaugos miškuose vyraujančių medžių rūšių augimo tikslingumas priklauso nuo saugomos teritorijos kategorijos ir konkretaus sklypo ekosistemų natūralios sukcesijos. Miško žėlimui palikta apie 88 proc. (140 ha), želdinti numatyta – tik per 9 proc., mišriai įveisti ir atkurti – daugiau kaip 3 proc. neapaugusių mišku plotų (2.14 lentelė).

2.14 lentelė**. Miško atkūrimo ir įveisimo būdai**

Miško augavietės	Bendras plotas, ha	Miško atkūrimo ir įveisimo būdai															
		Miško želdinimas pagal želdomas medžių rūšis (plotas, ha)														Miško žėlimas, ha	Mišrus miško atkūrimas, ha
		P	PE	PB	EP	E	EĄ/ /EK	EJ	EB/ /EL	M/ LĄ	ĄE	J	JE/ BE	JB/BJ	Iš viso		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1. Neapaugusi mišku miško žemė																	
II miškų grupė																	
Šb, Nb	2		1												1	1	
Šc, Nc	10															10	
Šd, Nd	13					6	3/				2				11	2	
Nf, Lf	1										1				1		
Lb	1															1	
Lc	1															1	
Ld	6															6	
Ud, Uf	14															14	
Pa, Pb	4															4	
Pc, Uc, Pd	88															88	
Pan, Pbn	1																1
Pcn, Pdn	14												1/		1	13	
Iš viso	**155**		**1**			**6**	**3/**				**3**		**1/**		**14**	**140**	**1**
Proc.	***100,0***		***0,7***			***3,8***	***1,9/***				***1,9***		***0,7/***		***9,0***	***90,3***	***0,7***
III miškų grupė																	
Šb, Nb	5	3	2												5		
Šc, Nc	26				12	6	6/								24	2	
Šd, Nd	7						1/				6				7		
Lc	37				3	7		23							33	4	
Ld	9					2		3			1				6	3	
Ud, Uf	9											1			1	8	
Pa, Pb	7															7	
Pan, Pbn	7															7	
Pc, Uc, Pd	61												1/	2/	3	58	
Pcn, Pdn	44												3/	1/3	7	36	1
Iš viso	**212**	**3**	**2**		**15**	**15**	**7/**	**26**			**7**	**1**	**4/**	**3/3**	**86**	**125**	**1**
Proc.	***100,0***	***1,4***	***0,9***		***7,1***	***7,1***	***3,3/***	***12,2***			***3,3***	***0,5***	***1,9/***	***1,4/1,4***	***40,5***	***59,0***	***0,5***

2.14 lentelės tęsinys

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
IV miškų grupė																	
Šb, Nb	17	2	13	2											17		
Šc, Nc	103				65	22			6/	2/					95	8	
Šd, Nd	18						5/				4				9	9	
La, Ua, Ub	8		1												1	7	
Lb	25	4	20												24		1
Lc	140		1		22	21		55	10/						109	29	2
Ld	45					1	10/	18							29	16	
Ud, Uf	16											1	1/		2	13	1
Pa, Pb	17			1											1	16	
Pan, Pbn	13	3													3	10	
Pc, Uc, Pd	138							1				6	2/	2/	11	126	1
Pcn, Pdn	49											6	1/	4/	11	36	2
Iš viso:	**589**	**9**	**35**	**3**	**87**	**44**	**15/**	**74**	**16/**	**2/**	**4**	**13**	**4/**	**6/**	**312**	**270**	**7**
Proc.	***100,0***	***1,5***	***5,9***	***0,5***	***14,8***	***7,5***	***2,5/***	***12,6***	***2,7/***	***0,4/***	***0,7***	***2,2***	***0,7/***	***1,0/***	***53,0***	***45,8***	***1,2***
Iš viso II-IV gr.:	**956**	**12**	**38**	**3**	**102**	**65**	**25/**	**100**	**16/**	**2/**	**14**	**14**	**9/**	**9/3**	**412**	**535**	**9**
Proc.	***100,0***	***1,3***	***4,0***	***0,3***	***10,7***	***6,8***	***2,6/***	***10,4***	***1,7/***	***0,2/***	***1,5***	***1,5***	***0,9/***	***0,9/0,3***	***43,1***	***56,0***	***0,9***
2. P e n k m e č i o b i r ž ė s (2 0 1 7 – 2 0 21)																	
III miškų grupė																	
Šb, Nb	13		9		4										13		
Šc, Nc	28		17		5	1			3/		2				28		
Šd, Nd	21						1				20				21		
Lb	7		6												6	1	
Lc	12		6						1/						7	5	
Ld	21								1/		18				19	2	
Ud, Uf	6															6	
Pa, Pb	2															2	
Pan, Pbn	7															7	
Pc, Uc, Pd	18															18	
Pcn,Pdn	14								2/				1/1	2/	6	8	
Iš viso	**149**		**38**		**9**	**1**	**1**		**7/**		**40**		**1/1**	**2/**	**100**	**49**	
Proc.	***100,0***		***25,5***		***6,0***	***0,7***	***0,7***		***4,7/***		***26,8***		***0,7/0,7***	***1,3/***	***67,1***	***32,9***	

2.14 lentelės tęsinys

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
IV miškų grupė																	
Šb, Nb	38		33		3	2									38		
Šc, Nc	151		15		59	50	15/		9/3						151		
Šd, Nd	63					10	48/		2/	/2	1				63		
Nf, Lf	9						4/	1	2/						7	2	
Lb	106		85		17	4									106		
Lc	330		21		68	30	11/2	21	65/	/2			1/		221	109	
Ld	89					7	20/	11	19/4				5/		66	23	
Ua, Ub	5															5	
Ud, Uf	32												1/	2/	3	29	
Pa, Pb	19															19	
Pc, Uc, Pd	103															103	
Pan,Pbn	39															38	
Pcn, Pdn	44				2								3/1	4/3	13	31	
Iš viso	**1027**		**154**		**149**	**103**	**98/2**	**33**	**97/7**	**/4**	**1**		**10/1**	**6/3**	**668**	**359**	
Proc.	***100,0***		***15,0***		***14,5***	***10,0***	***9,5/0,2***	***3,2***	***9,4/0,7***	***/0,4***	***0,1***		***1,0/0,1***	***0,6/0,3***	***65,0***	***35,0***	
Iš viso biržėse:	**1176**		**192**		**158**	**104**	**99/2**	**33**	**104/7**	**/4**	**41**		**11/2**	**8/3**	**768**	**408**	
Proc.	***100,0***		***16,3***		***13,5***	***8,8***	***8,4/ /0,2***	***2,8***	***8,8/ /0,6***	***/0,3***	***3,5***		***0,9/ /0,2***	***0,7/ /0,3***	***65,3***	***34,7***	
Medynų gerinimas (sutankinimas, dalinis želdinimas)																	
IV miškų grupė																	
Nc	1					1									1		
Lc	1					1									1		
Ud, Uf	2											2			2		
Pc, Uc, Pd	2											2			2		
Pcn, Pdn	2											1		/1	2		
Iš viso	**8**					**2**						**5**		**/1**	**8**		
Proc.	***100,0***					***25,0***						***62,5***		***/12,5***	***100,0***		

2.14 lentelės tęsinys

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Medynų pertvarkymas (ištisinis)																	
IV miškų grupė																	
Nd	3										3				3		
Lc	1					1									1		
Ld	4					4									4		
Iš viso	**8**					**5**					**3**				**8**		
Proc.	***100,0***				***100,0***	***62,5***					***37,5***				***100,0***		
Per penkmetį:	**2148**	**12**	**230**	**3**	**260**	**176**	**126/2**	**133**	**120/7**	**2/4**	**58**	**19**	**20/2**	**17/7**	**1196**	**943**	**9**
Proc.	***100,0***	***0,6***	***10,7***	***0,1***	***12,1***	***8,2***	***5,8/ /0,1***	***6,2***	***5,6/ /0,3***	***0,1/ /0,2***	***2,7***	***0,9***	***0,9/ /0,1***	***0,8/ /0,3***	***55,7***	***43,9***	***0,4***

II–IV grupių miškuose žėlimui paliekama 98 proc. (48 ha) Pa, Pb, apie 96 proc. (410 ha) Pc, Uc, Pd, apie 94 proc. (62 ha) Pan, Pbn ir daugiau kaip 92 proc. (12 ha) La, Ua, Ub augaviečių plynumų ir būsimų penkmečio biržių. Miško žėlimui palikta ir didžioji dalis (apie 89 proc.) Ud, Uf ir per 74 proc. (124 ha) Pcn, Pdn augaviečių plynumų ir būsimų vykmečio biržių, laukiant, kad pagal susiformavusias augavietės sąlygas atžels tikslinėmis medžių rūšimis.

Liberalizavus Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatus (Žin., 2008, Nr. 45-1702 su vėlesniais 7 pakeitimais), daugelyje augaviečių įteisintas miško žėlimas minkštaisiais lapuočiais. Apsauginiuose (III gr.) ir normalaus kirtimo amžiaus ūkiniuose (IVA gr.), išskyrus juose esančias saugomas teritorijas, Lc (daugiau kaip 33 proc.) ir Ld (apie 23 proc.) augaviečių būsimos penkmečio kirtavietės paliekamos atželti tomis pačiomis tikslinėmis medžių rūšimis, kaip ir prieš tai augę bei šalia augantys tų pačių medžių rūšių medynai, yra ne žemesnio kaip II boniteto. Nustatytu laiku kirtavietėms neatžėlus mišku, miškas jose turi būti atkuriamas dirbtiniu būdu (želdinant).

Apsauginiuose miškuose želti projektuojama palikti 59 proc. (125 ha) esamos neapaugusios mišku miško žemės ir apie 33 proc. (49 ha) būsimų penkmečio biržių. Normalaus kirtimo amžiaus ūkiniuose miškuose želti numatoma palikti apie 46 proc. (270 ha) esamų plynumų ir 35 proc. (359 ha) būsimų vykmečio biržių (2.14 lentelė). Mišrių miško įveisimo ir atkūrimo būdų apsauginiuose (III gr.) miškuose projektuojama įveisti ir atkurti mišku 0,5 proc. (1 ha), IVA grupės miškuose – daugiau kaip 1 proc. (7 ha) esamų plynumų.

III grupės miškuose miško želdinimui projektuojama skirti daugiau kaip 40 proc. (86 ha) esamos neapaugusios mišku miško žemės ir per 67 proc. (100 ha) būsimų penkmečio biržių, IVA grupės miškuose – 53 proc. (312 ha) esamų plynumų ir 65 proc. (668 ha) būsimų penkmečio biržių. Mišriu miško atkūrimu, suprojektuotu miškotvarkos lauko darbų metu, numatoma atkurti ir įveisti apie 1 proc. esamų plynumų. Medynų gerinimu želdinant, numatyta sutankinti 8 ha esamų retų I–II amžiaus klasių jaunuolynų. Medynų ištisinį pertvarkymą numatyta atlikti 8 ha plote.

Siekiant būsimų medynų atsparumo vėjavartoms ir miško kenkėjams, taip pat veisiant eglių želdinius perteklingo drėkinimo ir drėgnesniuose dirvožemiuose, nustatytas prioritetas mišrių spygliuočių–lapuočių želdinių veisimui. Miško želdinių rūšinė sudėtis parinkta atsižvelgiant į augavietės sąlygas ir miško funkcinę paskirtį. Atkuriant mišką, želdinių ir žėlinių rūšinėje sudėtyje turi būti daugiau kaip 75 proc. medžių rūšių, atitinkančių Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų 1–3 priedų reikalavimus. Atkuriant mišką 73 ha Nb augaviečių spygliuočių medžių rūšimis – turi būti grupėmis veisiami nektaringi lapuočiai medžiai ir krūmai.

Apsauginiuose miškuose vyraujančių medžių rūšių parinkimas priklauso nuo tų miškų funkcijų. Vandens apsauginiuose želdiniuose pirmenybė teikiama medžių rūšims, turinčioms tankią, mišrią šaknų sistemą, ažūrines lajas, laukų apsauginiams želdiniams labiau tinka medžių rūšys su tankiomis lajomis ir t. t.

Miško žėlimui numatyta palikti per 43 proc., miško želdinimu projektuojama atkurti ir įveisti 56 proc., mišriu miško atkūrimo būdu – apie 1 proc. viso žėlimo ir želdinimo fondo ploto (50 pav.).

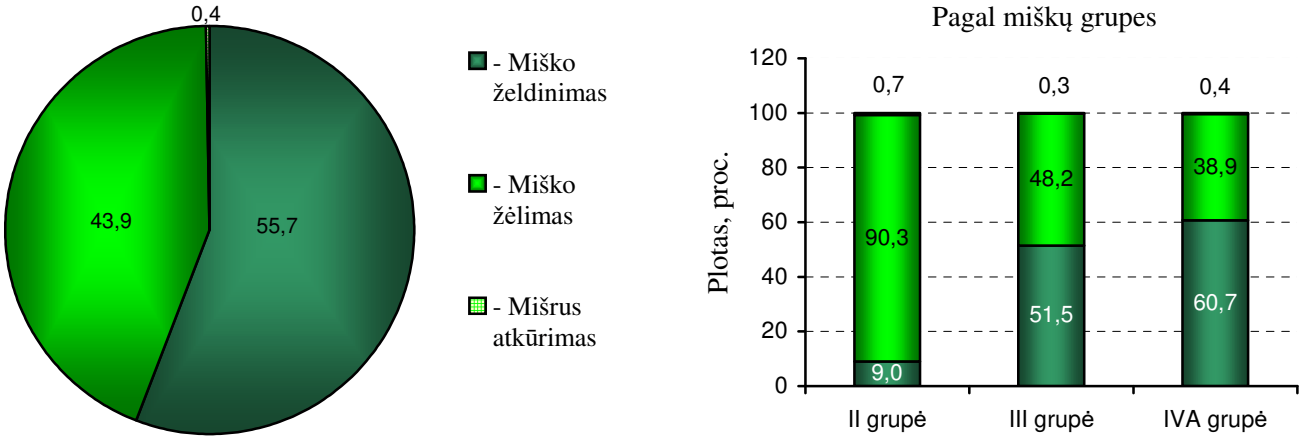

50 pav. Miško atkūrimas ir įveisimas, proc.

Projektuojami mišrūs želdiniai sudarys daugiau kaip 82 proc., iš jų mišrūs spygliuočių – 40 proc., mišrūs lapuočių – per 2 proc., mišrūs spygliuočių–lapuočių ar atvirkščiai – lapuočių–spygliuočių – daugiau kaip 39 proc. viso želdomo ploto. Tinkamai suformuoti mišrūs medynai bus tvaresni ir, ekologiniu požiūriu, pranašesni už grynuosius, ypač eglynų. Gryni eglių želdiniai sudarys apie 15 proc., pušų – per 1 proc.

Priklausomai nuo augaviečių sąlygų ir želdinių tikslinės paskirties, daugiausia numatyta atkurti ir įveisti mišrių eglių–pušų (apie 22 proc.), pušų–eglių (per 19 proc.) želdinių. Mišrūs eglių–juodalksnių želdiniai sudarys per 11 proc., eglių–ąžuolų ir eglių–beržų – po 10 proc., ąžuolų eglių – apie 5 proc., juodalksnių–eglių – apie 2 proc. projektuojamo želdinti ploto (2.14 lentelė ir 51 pav.).

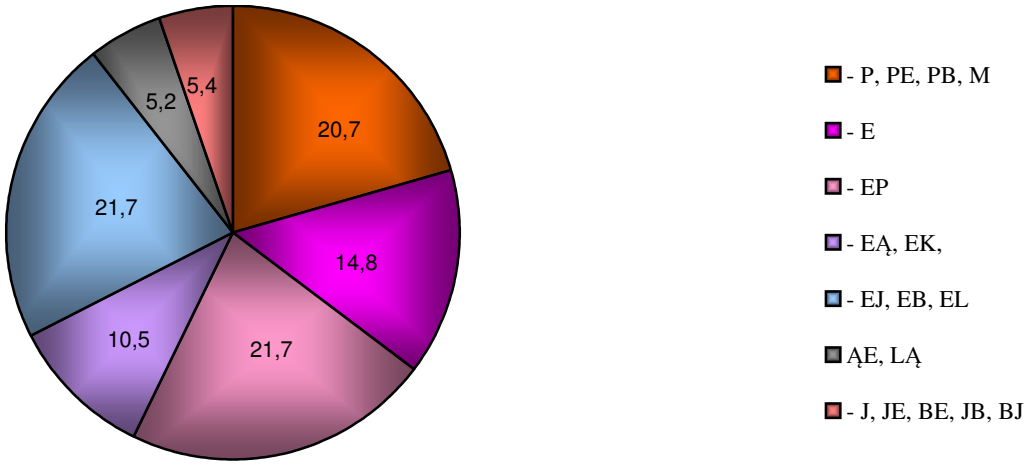

51 pav. Želdinamos medžių rūšys (plotas, proc.)

Gryni spygliuočių (pušų, eglių, maumedžių) želdiniai sudarys apie 16 proc. viso želdomo ploto, tikintis savaiminio lapuočių žėlimo. Suprojektuoti eglių ir mišrūs eglių su kitomis rūšimis želdiniai sudarys apie 69 proc., pušų ir mišrūs pušų su kitomis medžių rūšimis želdiniai – apie 21 proc. viso želdomo ploto.

Metinė miško atkūrimo ir įveisimo apimtis apskaičiuota pirmajam vykmečio penkmečiui, suskirstant atskirus sklypus pagal eiliškumą. Neapaugusioje mišku miško žemėje visais atvejais numatyta atkurti ir įveisti mišką per I penkmetį. Prie pirmaeilių atkurtinų plotų priskirti ir medynų gerinimui (jaunuolynų sutankinimui) skirti plotai bei ištisinis medynų pertvarkymas (2.15 lentelė).

2016 metais miškų urėdija įveisė 56,8 ha naujų ir atkūrė 235,7 ha miškų. Bendras 2016 m. įveistų ir atkurtų miško želdinių ir žėlinių plotas – 292,5 ha. Į I penkmečio miško atkūrimo ir įveisimo darbų apimtį neįskaičiuotas ir 350 ha (1,5 metų atkūrimo apimties) būsimų kirtaviečių plotas, kuriame miško atkūrimas vyks antrajame penkmetyje.

Per penkmetį kasmet numatyta želdinti vidutiniškai po 168 ha želdaviečių, palikti miškui želti – po 131,2 ha želviečių ir mišriai atkurti ar įveisti – po 1,8 ha miško. Bendra metinė vidutinė atkūrimo ir įveisimo apimtis penkmečiui – 301 ha.

Antrajai vykmečio pusei miško atkūrimo apimtis bus patikslinta suprojektavus biržes 2022–2026 metams. Želdinamas plotas turėtų būti artimas pirmojo penkmečio plotui, žemės, skirtos miškui įveisti, taip pat atsiras, todėl miško atkūrimo ir įveisimo apimtis turėtų išlikti vienoda per visą projekto galiojimo laikotarpį.

2.15 lentelė. **Miško atkūrimo ir įveisimo darbų apimtis**

Želvietės, želdavietės ir miško atkūrimo bei įveisimo būdai	Bendras plotas, ha	Metinė apimtis, ha					Likutis 2-ajam penk-mečiui
		2017	2018	2019	2020	2021	
1. Esami neapaugę mišku miško plotai	663*	285	268	110			
iš jų:							
- paliekami miško žėlimui	*370**	*130*	*130*	*110*			
- želdintini	*284**	*150*	*134*				
- skirti mišriam atkūrimui	*9*	*5*	*4*				
2. Penkmečio biržės (2017–2021 m.)	1176		33	191	301	301	350
iš jų: - paliekamos miško žėlimui	*408*			*22*	*132*	*132*	*122*
- želdintinos	*768*		*33*	*169*	*169*	*169*	*228*
3. Medynai, skirti sutankinimui (gerinimui)	8	8					
4. Medynai, skirti ištisiniam pertvarkymui	8	8					
Iš viso:	**1855**	**301**	**301**	**301**	**301**	**301**	**350**
Miško žėlimas	*778*	*130*	*130*	*132*	*132*	*132*	*122*
Miško želdinimas	*1068*	*166*	*167*	*169*	*169*	*169*	*228*
Mišrus atkūrimas	*9*	*5*	*4*				

* – be ploto dalies, kurioje 2016 m. buvo įveistas ir atkurtas miškas

Per pirmąjį penkmetį miško želdinimu numatyta atkurti ir įveisti 840 ha miško (apie 56 proc. viso žėlimo ir želdinimo fondo ploto), žėlimu – 656 ha želviečių (apie 44 proc.), mišriu būdu – 9 ha. Miško atkūrimo ir įveisimo apimtis pagal girininkijas išdėstyta 2.16 lentelėje.

Didžiausia metinė želdinimo apimtis, kurią, suprantama, nulėmė želdintinas plotas, numatyta Ubiškės (36,4 ha) ir Platelių (24,8 ha) girininkijose (ji sudaro daugiau kaip trečdalį visos urėdijos želdinimo apimties), mažiausia – Kulių (10,0 ha) ir Mostaičių (16,8 ha) girininkijose (2.16 lentelė). Didžiausia metinė miško žėlimo apimtis numatyta jau minėtoje Platelių (27,2 ha), Ubiškės (24,6 ha) ir Varnių (24,0 ha) girininkijose, mažiausia – Plungės (6,6 ha) ir Telšių (8,4 ha) girininkijose.

Didžiausia bendra metinė miško atkūrimo ir įveisimo apimtis, kurią lėmė miško žėlimo ir želdinimo fondas, yra jau minėtose – Ubiškės (61,0 ha) ir Platelių (52,0 ha), mažiausia – Kulių (23,4 ha) ir Telšių (25,2 ha) girininkijose.

Penkmečio biržėse miškotvarkos nustatytas atkūrimo būdas yra preliminarus, o po jų (biržių) iškirtimo, rengiant Miško želdinimo ir žėlimo projektus, jis turi būti (esant reikalui) patikslintas. Pirmenybė turi būti teikiama mišriam miško atkūrimo būdui. Dirvos ruošimo būdai, atsižvelgiant į augaviečių tipus, nurodyti Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatuose.

2.16 lentelė. **Miško atkūrimo ir įveisimo darbų apimtis pagal girininkijas**

Girininkija	Miško žėlimo ir želdinimo fondas, ha					Miško želdinimas, ha					Miško žėlimas, ha			Mišrus, ha	Metinė apimtis, ha				Atkūrimo likutis II penkmečiui, ha
	esami neapaugę miško plotai	penkmečio biržės	tankinami jaunuolynai	rekonstrukcija	iš viso	esami neapaugę miško plotai	penkmečio biržės	tankinami jaunuolynai	rekonstrucija	iš viso	esami neapaugę miško plotai	penkmečio biržės	iš viso	esami neapaugę miško plotai	miško želdinimas	miško žėlimas	mišrus atkūrimas	iš viso	
Telšių	45	116			161	25	83			108	19	33	52	1	16,6	8,4	0,2	25,2	35
Ubiškės	134	243			377	84	140			224	50	103	153		36,4	24,6		61,0	72
Žarėnų	88	137	7		232	39	84	7		130	44	54	98	5	21,0	16,4	1,0	38,4	41
Varnių	145	124	1	3	273	47	88	1	3	139	96	35	131	2	22,6	24,0	0,4	47,0	37
Kulių	54	82		5	141	10	49		5	64	43	33	76	1	10,0	13,2	0,2	23,4	24
Mostaičių	34	148			182	34	71			105		77	77		16,8	10,8		27,6	44
Plungės	5	181			186	5	134			139		47	47		19,8	6,6		26,4	54
Platelių	158	145			303	40	119			159	118	26	144		24,8	27,2		52,0	43
Iš viso	**663**	**1176**	**8**	**8**	**1855**	**284**	**768**	**8**	**8**	**1068**	**370**	**408**	**778**	**9**	**168,0**	**131,2**	**1,8**	**301,0**	**350**
Proc.	***35,8***	***63,4***	***0,4***	***0,4***	***100,0***	***26,7***	***71,9***	***0,7***	***0,7***	***100,0***	***47,6***	***52,4***	***100,0***	***100,0***	***55,7***	***43,9***	***0,4***	***100,0***	

Miško želdinių ir žėlinių priežiūra bei apsauga. Miško želdiniai ir žėliniai, kaip numato Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatai (Žin., 2008, Nr. 45-1702 su vėlesniais pakeitimais), iki susiformuos jaunuolynas ir prasidės ugdymo kirtimai (minkštųjų lapuočių – iki šešerių metų, spygliuočių ir kietųjų lapuočių – iki aštuonerių metų), turi būti prižiūrimi ir saugomi. Miško želdinių ir žėlinių priežiūra apima šiuos darbus: medelių sodinimo vietų, šalčio iškilnotų medelių ir jų apnuogintų šaknų užpylimą žemėmis, paviršinio vandens nuleidimą, stelbiančios žolinės augalijos, medelių ir krūmų šalinimą, žuvusių tikslinių medžių rūšių medelių atsodinimą ir kt.

Projektuojama želdinių ir žėlinių priežiūros darbų apimtis parodyta 2.17 lentelėje, o pagal girininkijas ir vyraujančias medžių rūšis – 35 lentelėje (prieduose). Želdinių priežiūros darbai (esamuose jaunuolynuose) numatyti 1239 ha, žėlinių – 139 ha plote. Želdinių ir žėlinių priežiūra bus atliekama ir 1054 ha būsimų penkmečio jaunuolynų plote. Projektuojama metinė želdinių ir žėlinių priežiūra, apimanti vien stelbiančių medelių ir krūmų pašalinimą – **470 ha**.

2.17 lentelė. **Projektuojama želdinių ir žėlinių priežiūros darbų apimtis**

Miškų grupė	Želdiniai, ha	Žėliniai, ha	Iš viso
II	13	1	23
III	230	20	250
IVA	987	118	1105
Iš viso	**1239**	**139**	**1378**

2.5.1. ŪKINĖS PRIEMONĖS ĄŽUOLYNŲ PLOTO DIDINIMUI

Kaip rašyta 2005 m. vidinės miškotvarkos projekte, paprastasis ąžuolas – Lietuvai būdinga ir viena vertingiausių vietinių miško medžių rūšių. Ąžuolynai urėdijos valstybinės reikšmės miškuose užima 631 ha plotą, arba sudaro 2,1 proc. visų medynų ploto. Vadovaujantis ąžuolynų augimo eigos ir lyginamojo produktyvumo analize, nustatyta, kad ąžuolynai geriausiai auga sausgirio (Šd, Nd), baltmiškio (Nf, Lf) ir žaliagirio (Ld) miško tipų augavietėse. 2015 metų miškotvarkos duomenimis, urėdijos miškuose yra 3950 ha tokių augaviečių (12,1 proc. viso miško žemės ploto), nors pačių ąžuolynų, kaip, rašyta yra 631 ha (2,1 proc. visų medynų ploto). Kaip nustatyta, ąžuolynams plisti įtakos turi ir geografinės sąlygos. Tyrimais nustatytas dėsningumas, kad sausesnėse augavietėse – sausgirio (Šd, Nd) ir netgi šilagirio (Nc) – ąžuolynų fitocenotinis atsparumas žymiai didesnis negu drėgnesnėse, nors produktyvumas ir panašus. Ąžuolynai, augantys mėlyngirio (Lc) miško tipo augavietėse yra pastebimai žemesnio našumo ir mažesnio fitocenotinio atsparumo. Urėdijos miškuose tokių ąžuolynų tėra tik 1,5 proc., dažnai dirbtinai įveistų. Naujai veisti ąžuolynų tokioje augavietėje nereikėtų. Anot prof. S. Karazijos, įveisiant ąžuolynus buvusiose žemės ūkio paskirties žemėse reikėtų vadovautis dirvožemių įvertinimu, o ne miško tipologija.

Per praėjusį vykmetį ąžuolynų plotas urėdijos valstybinės reikšmės miškuose padidėjo 80 ha, t. y. 14,5 proc., arba apie 1,8 proc. mažiau, nei buvo prognozuota. 2005 metais Aplinkos ministro patvirtintoje Ąžuolynų atkūrimo programoje (nebeveikia) miškų urėdijoms buvo nustatyta ąžuolynų gausinimo apimtis. Deja, Nacionalinėje miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programoje tokia apimtis nenumatyta.

2.18 lentelė. **Ūkinių priemonių sistema ąžuolynų atkūrimui ir įveisimui**

Medynų charakteristika		Plotas, ha
1. Esamas ąžuolynų plotas, iš viso		630
1.1 Iš jų – jaunuolynai iki 20 metų		109
2. Kitų medžių rūšių medynai su ąžuolų priemaiša, iš viso		3367
2.1. Iš jų – jaunuolynai (iki 20 metų) su ąžuolų priemaiša, iš viso		921
2.2. Iš jų: - ąžuolų sudėtyje 10–20 proc.		845
- ąžuolų sudėtyje 21–40 proc.		76
3. Projektuojami ugdymo kirtimai medynuose su ąžuolų priemaiša, iš viso		1046
3.1. Iš jų – jaunuolynuose iki 20 metų		532
4. Esami neapaugę mišku plotai (Nd, Nf, Ld augavietėse)		127
5. Pagrindinių plynų kirtimų plotas ąžuolynuose per vykmetį		-
6. Ąžuolynų atkūrimas ir įveisimas želdinant (per penkmetį):		
a) ąžuolas vyrauj. medžių rūšis:	- esamuose neapaugusiuose plotuose	14
	- suprojektuotose biržėse	41
	- pertvarkomų medynų plotuose	3
b) ąžuolas nėra vyrauj. medžių rūšis:	- esamuose neapaugusiuose plotuose	25
	- suprojektuotose biržėse	103
6. Prognozuojamas ąžuolynų ploto padidėjimas vykmečio pabaigoje		80–100

Pagrindiniai miško kirtimai 2017–2021 metams ąžuolynuose neprojektuoti. Per penkmetį esamose plynumose projektuojama įveisti 14 ha ąžuolų–eglių (kai ąžuolas yra vyraujanti medžių rūšis) ir 25 ha eglių–ąžuolų (kai ąžuolas nėra vyraujanti medžių rūšis) želdinių. Penkmečio plynojo kirtimo biržes numatoma atkurti ąžuolais 41 ha (kai ąžuolas yra vyraujanti medžių rūšis) ir 103 ha (kai ąžuolas nėra vyraujanti medžių rūšis), tačiau ąžuolynų atkūrimas, priežiūra ir apsauga reikalauja ne vien miškininkystės žinių, bet ir didelių finansinių išteklių, todėl ąžuolynų plotus tikslinga didinti įvertinant finansines galimybes (Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programa, Žin., 2012, Nr. 61-3058).

Atsižvelgiant į miškų urėdijos geografinę padėtį bei ąžuolynams auginti tinkamų augaviečių išplitimą, metinė ąžuolynų atkūrimo apimtis galėtų siekti 5–6 ha (kai ąžuolas yra vyraujanti medžių rūšis ir kai ąžuolas nėra vyraujanti medžių rūšis – 10–12 ha).

Ąžuolų želdinių įveisimas yra ne vienintelė ąžuolynų atkūrimo priemonė. Ąžuolyną galima suformuoti iš mišraus jaunuolyno ir ugdymo kirtimais. Ugdomieji kirtimai medynuose su ąžuolų priemaiša suprojektuoti 1047 ha plote, iš jų jaunuolynuose iki 20 metų – 533 ha. Dalyje miškų urėdijos jaunuolynų (iki 20 m.), į kurių rūšinę sudėtį įeinantys ąžuolai sudaro 21–40 proc. tūrio (76 ha), ugdymo kirtimais bus suformuoti ąžuolynai, bet šis plotas absoliutiniais dydžiais nėra didelis. Jaunuolynų ugdymo kirtimais kasmet numatyta suformuoti vidutiniškai po 2 ha ąžuolynų.

Atsižvelgiant į aukščiau išvardintas ažuolynų atkūrimo galimas apimtis, manoma, kad ąžuolynų (kai ąžuolas yra vyraujanti medžių rūšis) plotas vykmečio pabaigoje turėtų siekti 710–730 ha, t. y. padidėti 12–15 proc.

2.6. MIŠKO SĖKLINĖ BAZĖ

VĮ Telšių miškų urėdijos medelynas susideda iš dviejų teritorinių padalinių: Telšių, įkurto Patausalės kaime (Telšių g – jos 41 kv.), ir Plungės, įkurto 1959 m. Noriškių kaime (Plungės g – jos 6 kv.). Pirmajame auginami miško sodmenys miškams, antrajame – dekoratyviniai augalai sodyboms, gyvenvietėms ir parkams.

Urėdijos duomenimis, bendras Patausalės medelyno plotas – per 60 ha, produkuojantis – 40 ha. Telšių miškų urėdijos miško medelynas yra vienas didžiausių šalyje, turintis gerą techninį aprūpinimą. Kasmet išauginama po 1,5 mln. sodmenų. Pagrindinės rūšys: eglės, pušys, beržai, juodalksniai, ąžuolai, liepos, maumedžiai, klevai. Auginama ir miškinių obelų, kriaušių, šermukšnių, erškėčių, gudobelių, kalninių guobų.



Sodmenys naujiems miškams
(nuotr. iš urėdijos archyvo)

Plungės medelyno plotas – 5,7 ha: 3,5 ha plote sodinukai auginami grunte (atvira šaknų sistema), 1,1 ha konteineriuose (uždara šaknų sistema). Laistomas plotas – 1,5 ha, šiltnamių – 0,08 ha. Medelyne auginama daugiau kaip 300 rūšių ir formų sumedėjusių dekoratyvinių augalų. Plungės medelynas užaugina vieną didžiausių augalų asortimentų šalyje. Čia sukaupta beveik 800 pavadinimų medelių kolekcija.

Vykdant Nacionalinės miškų sektoriaus plėtros 2012–2020 metų tikslus ir uždavinius, 2015 metais Generalinė miškų urėdija įvertino visų šalies urėdijų valstybinių miško medelynų lygį technologiniu, ekonominiu ir socialiniu aspektais. Buvo priimti nustatytiems faktams adekvatūs sprendimai. Generalinei miškų urėdijai pradėjus valstybinių miško medelynų pertvarką, įgyvendinant Valstybinių miško medelynų veiklos optimizavimo programą, šalyje numatyta palikti 4–5 medelynus, kuriuose būtų auginami miško sodmenys su uždara šaknų sistema. Tarp paminėtų miško medelynų, esančių prie gerų kelių, netoli rajonų centrų, turinčių gerą infrastruktūrą, galimybę plėstis ir per metus parduoti ne mažiau kaip 3 milijonus sodmenų pripažintas ir Telšių miškų urėdijos medelynas.

Rengiant sodmenų su uždara šaknų sistema auginimo medelyno plėtros projektą, reikėtų atsižvelgti ir į išauginamo sodmenų kiekio padidinimo galimybes.

Įdiegus sodmenų su uždara šaknų sistema auginimo technologijas, būtų galima išauginti daugiau sodmenų iš pirmos, ypač antros kartos sėklinių plantacijų surinktų sėklų.

Įgyvendinat Nacionalinę miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programą (Žin., 2012, Nr. 61-3058), atkuriant būsimas kirtavietes, įveisiant miškus neapaugusiose mišku žemėse, pertvarkant ir sutankinant medynus želdant, kasmet reikėtų 813,2 tūkst. vnt. sodmenų (2.19 lentelė). Kadangi per 132 ha (metinės apimties) želviečių paliekama miško žėlimui, tai, daliai jų neatžėlus, gali tekti želdinti. Gali prireikti sutankinti ir 85 ha jaunuolynų po dalies atvejinių kirtimų, todėl metinis sodmenų poreikis gali išaugti iki 0,95 mln. vnt.

2.19 lentelė. **Sodmenų poreikis**
(įskaitant želdinių papildymą – 20 proc.)

Medžių rūšis	Metinis želdomas plotas, ha	Sodinimo vietų skaičius 1 ha, įskaitant papildymą, vnt.		Reikalingas sodmenų skaičius, tūkst. vnt.
		sėjinukai	sodinukai	
Pušis	35,8	7200		257,8
Eglė	102,1		4200	428,8
Maumedis	0,3		4200	1,3
Ąžuolas	11,0		4200	46,2
Klevas, liepa	0,8		4200	3,4
Juodalksnis	13,2		4200	55,5
Beržas	4,8		4200	20,2
Iš viso	**168,0**	**x**	**x**	**813,2**

* - *plotas su jaunuolynų sutankinimu ir medynų pertvarkymu.*

Vykdant Nacionalinę miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programą, ES gamtosaugos reikalavimus ateities miško želdiniams, iškyla didelis kokybiškų ir didelės įvairovės miško sodmenų poreikis.

Lietuvos vartotojams ES struktūriniai fondai miškų įveisimui teikia finansinę paramą, dengiančią iki 100 proc. išlaidų. Pagrindinis reikalavimas – auginti kuo daugiau lapuočių medžių rūšių.

Kaip jau rašyta, per paskutiniuosius 2013–2015 metus miškų urėdija kasmet paruošė vidutiniškai po 561,9 kg sėklų. Didžiąją dalį to kiekio sudaro ąžuolų (453,3kg – apie 81 proc.) sėklos. Surinktos spygliuočių sėklos sudaro apie 16 proc., lapuočių medžių (be ąžuolų) ir krūmų – apie 4 proc. viso surinkto kiekio.

2.7. MIŠKO PRIEŠGAISRINĖ APSAUGA

Miškų priešgaisrinę apsaugą reglamentuoja: Lietuvos Respublikos Miškų įstatymo (Žin., 1994, Nr. 96-1872; 2001, Nr. 35-1161) nuostatos, reglamentuojančios miškų priešgaisrinę apsaugą, Lietuvos Respublikos Priešgaisrinės saugos įstatymas (Žin., 2002, Nr. 123-5518; 2008, Nr. 71-2704), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. balandžio 7 d. nutarimas Nr. 500 „Dėl Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 1995, Nr. 32-751; 2001, Nr. 56-1996 su vėlesniais pakeitimais), Generalinio miškų urėdo 2004 m. kovo 26 d. įsakymas Nr. 1B-80 „Dėl Miškų urėdijų ir Kuršių nerijos NP direkcijos priešgaisrinių komandų nuostatų ir jų techninio aprūpinimo normatyvų patvirtinimo“, pakeitimo, Generalinio miškų urėdo 2003 m. kovo 28 d. įsakymas Nr. 1B–65 „Dėl miškų priešgaisrinės apsaugos“ ir kiti teisės aktai, surinkti Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos leidinyje „Miškų priešgaisrinę apsaugą reglamentuojantys teisės aktai“.

Priešgaisrinio tvarkymo projektas rengiamas bendrai visų nuosavybių formų miškams ir susideda iš miškų suskirstymo gamtinio degumo klasėmis (2.20 lentelė), operatyvinio gaisrų gesinimo ir miškų priešgaisrinio tvarkymo planų. Miškai gamtinio degumo klasėmis suskirstyti pagal normatyvą, pateiktą Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklėse. Degumo klasė nustatyta programinėmis priemonėmis, kiekvienam taksaciniam sklypui. Kiekvienam miško kvartalui (arba jo pagal degumą ryškiai išskiriamoms dalims) apskaičiuota vidutinė degumo klasė. Girininkijų aiškinamuosiuose raštuose pateiktas miškų pasiskirstymas degumo klasėmis bei degumo žinialapiai, kuriuose nurodyta kvartalų vidutinė degumo klasė ir išvardinti sklypai, priklausantys vienai ar kitai degumo klasei.

Galima gaisro rūšis ir sezonas:

1 (didelio) gamtinio degumo (pavojingiausio gaisro atžvilgiu) miškuose per visą gaisrams kilti palankų laikotarpį galimi žemutiniai ir viršūniniai gaisrai.

2 (vidutinio) gamtinio degumo miškuose, ilgiau užsitęsus sausringam periodui, galimi žemutiniai, o spygliuočių medynuose – ir viršūniniai gaisrai. Nusausintų augaviečių medynuose – požeminiai (dirvožemio) gaisrai.

3 (mažo) gamtinio degumo miškuose, dėl užsitęsusios sausros, galimi žemutiniai ir požeminiai gaisrai.

2.20 lentelė. **Miškų degumo klasės**

(skaitiklyje – valstybinės reikšmės miškai, vardiklyje – visi miškai)

Degumo klasė	Plotų charakteristika	Plotas, ha	Iš jų – spygliuočių jaunuolynai (iki 40 m.)	Degumo klasių plotas, proc.
1 (didelio degumo miškai)	Spygliuočių jaunuolynai (iki 40 metų) Š, N, L hidrotopų ir visų trofotopų augavietėse. Pušynai ir eglynai Š, N, L hidrotopų ir a, b trofotopų augavietėse, tų pačių augaviečių kirtavietės ir visi medienos sandėliai.	11164 17839	7280 11406	36 22
2 (vidutinio degumo miškai)	Spygliuočių jaunuolynai (iki 40 metų) U ir P hidrotopų ir visų trofotopų augavietėse, tų pačių augaviečių kirtavietės. Pušynai ir eglynai Š, N, L hidrotopų ir c, d, f trofotopų augavietėse. Nusausintų augaviečių medynai. Nusausintos pelkės a ir b trofotopuose.	10247 27306	506 719	33 33
3 (mažo degumo miškai)	Spygliuočių medynai Š, N hidrotopų ir c, d, f trofotopų augavietėse. Lapuočių medynai L hidrotopo ir visų trofotopų augavietėse. Visų rūšių medynai U ir P hidrotopų augavietėse. Nusausintos pelkės c ir d trofotopuose.	9642 37388		31 45
Iš viso		**31053** **82533**	**7786** **12125**	**100** **100**
Vidutinė degumo klasė				**2.0** **2.2**

Miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškai yra vidutinio gamtinio degumo: apie 36 proc. visų miškų ploto yra didelio, 33 proc. – vidutinio ir daugiau kaip 31 proc. – mažo gamtinio degumo. Vidutinė degumo klasė – 2.2.

Degiausi miškų urėdijoje yra Telšių (vid. deg. kl. – 1,7), Žarėnų ir Plungės (vid. deg. kl. – 1,8) girininkijų miškai, kurių gaisringumą didina spygliuočių jaunuolynų plotas, Š, N hidrotopų ir a, b trofotopų augaviečių spygliuočių medynai. Mažiau degūs miškų urėdijoje – Kulių (vid. deg. kl. – 2,2) ir Varnių (vid. deg. kl. – 2,1) girininkijų miškai, kuriuose gausiau lapuočių bei spygliuočių, augančių derlingesnėse ar drėgnose U ir P hidrotopų augavietėse.

Šalyje taikoma vientisa priešgaisrinių priemonių sistema, apimanti miško gaisrų prevencijos (per žiniasklaidos priemones informuoti gyventojus apie miškų degumą, gaisrų kilimo priežastis, priešgaisrinių juostų iš lapuočių sukūrimas prie geležinkelių, gyvenviečių ir kelių, dirvos mineralizavimas, poilsiavietėse įrengiamos priešgaisrinės saugos reikalavimus atitinkančias laužavietės, bet kokios degios antžeminės medžiagos pašalinimas, ypač sausos žolės, sausuolių, sausų šakų) sekimo ir priešgaisrinės saugos priemones.

Gaisrų išplitimo pavojui sumažinti urėdijos miškuose kasmet atnaujinama (mineralizuojama) vidutiniškai po 120–150 km priešgaisrinių juostų, daugiausia apie įveistus miško želdinius ir didelio degumo miškuose. Miškų urėdijos miškuose esamos priešgaisrinės mineralizuotos juostos parodytos Miškų priešgaisrinių priemonių žemėlaje. Naujai įveisiamuose miško plotuose, kaip numatyta norminiuose aktuose, bus įrengiamos 4 m pločio mineralizuotos juostos. Ir toliau bus atliekamos gaisrų prevencijos priemonės: kasmet tikslinamas ir suderinamas su rajono priešgaisrine gelbėjimo tarnyba bei savivaldybe miško gaisrų gesinimo operatyvinis planas, visuomenė informuojama apie gaisrų kilimo priežastis, gaisrų žalą, remontuojama gaisrinė technika, sugriežtinama miškų kontrolė gaisrams kilti palankiu laikotarpiu, organizuojami reidai į minėtus objektus, prie įvažiavimo į miškus iškabinami priešgaisriniai plakatai ir kt.

2.21 lentelė. **Priešgaisrinių mineralizuotų juostų atnaujinimas**

Girininkija	Priešgaisrinių mineralizuotų juostų ilgis, km
Telšių	16,7
Ubiškės	25,0
Žarėnų	15,8
Varnių	37,0
Plungės	12,8
Platelių	41,0
Iš viso	**148,3**

Generalinės miškų urėdijos nustatyta tvarka, urėdijose gaisrams kilti palankiu laikotarpiu suformuojamos 2–3 pagrindinės gaisrų gesinimo komandos, sudaromos iš urėdijos centro, prekybos ir techninio padalinio bei medelyno darbuotojų. Organizuojamas budėjimas miškų urėdijoje, girininkijose.

2015 metais, panaudojant sklypinę GIS duomenų bazę, miškų urėdijai paruoštas Priešgaisrinių priemonių žemėlapis (M 1: 50 000). Plane pažymėtas detalus kvartalinių, kelių, geležinkelių, upių, upelių, griovių, tvenkinių ir ežerų tinklas bei mineralizuotos juostos. Sutartiniais ženklais pažymėtos girininkijų būstinės, kaimai ir gyvenvietės, priešgaisriniai statiniai (inventoriaus laikymo ir vandens paėmimo vietos, transporto stovėjimo aikštelės, medicinos punktai, poilsiavietės, priešgaisrinės tarnybos ugniagesių komandos, priešgaisrinės komandos, kelio metalinės užtvaros. Planas nudažytas sutartinėmis spalvomis pagal miškų degumo klases.

2.8. MIŠKO SANITARINĖ APSAUGA

Miško sanitarinės apsaugos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. D1-204 (Žin., 2007, Nr. 42-1596 su vėlesniais pakeitimais), nustato miško sanitarinės apsaugos nuo kenksmingų biotinių, abiotinių ir antropogeninių veiksnių

pagrindinius reikalavimus, siekiant reguliuoti ligų ir kenkėjų skaičių, vykdyti jų masinio dauginimosi židinių prevenciją ar juos naikinti.

Norint pagerinti sanitarinę būklę miškuose, naudojamos įvairios profilaktinės priemonės. Plynojo kirtimo biržėse paliekamos smulkių šakelių krūvelės parazitiniams vabzdžiams daugintis, sodinamos ornitochorinių ir nektaringų krūmų grupės, išsaugomi uoksiniai medžiai, skruzdėlynai, iškeliami inkilai miško paukščiams.

Preliminari metinė miško sanitarinių apsaugos priemonių apimtis naujam vykmečiui:

1. ***Biologinės apsaugos priemonės*** *(biologinės kenkėjų, ligų sukėlėjų skaičiaus reguliavimo priemonės, pagrįstos antagonistiniais santykiais tarp gyvų organizmų grupių ar rūšių bei naudingų organizmų, kenkėjų, natūralių priešų apsauga ir gausinimas):*
   - pagaminti ir iškabinti inkilus - 300 vnt.;
   - išvalyti ir suremontuoti jau iškabintus inkilus - 150 vnt.;
   - aptverti skruzdėlynus - 150 vnt.;
   - atrinkti ir paženklinti uoksinius medžius - 16 vnt.;
   - išvalyti užšlamštinto miško - 40 ha plote;
   - sodinti ir prižiūrėti nektaringus ir ornitochorinius augalus - 15 ha plote
2. ***Fizinės-mechaninės priemonės****:*
   - išdėstyti dispenserius (gaudyklėles) - 150 vnt.;
   - išdėstyti vabzdžiagaudžius medžius - 100 m^3;
   - aptverti želdinius ir žėlinius vielos tvoromis - 20 ha plote;
   - išardyti bebravietes - 50 ha plote;
   - aptepti medelius repelentais - 500 ha plote;
   - iškasti duobelių p. straubliukų gaudymui - 10 ha plote;
   - aptepti pušų kelmų (apsaugai nuo šakninės pinties) - 20 ha plote.

Projektuojamos miško sanitarinės apsaugos priemonės yra rekomendacinio pobūdžio, nes prognozuoti miškų sanitarinę būklę ateinančiam vykmečiui yra ganėtinai sudėtinga.

Valstybinės miškų tarnybos Miško sanitarinės apsaugos skyriaus prognoze, 2016 metų antrajame pusmetyje eglių pjūklelio pažeidimų neturėtų būti, kitų medžių lajų kenkėjų intensyvaus graužimo taip pat nelaukiama. Gali gausėti šakninės pinties pažeidimų.

Svarbiausias darbas – laiku atlikti sanitarinius kirtimus. Tam reikia kruopščiai iššvalgyti medynus, ieškant kenkėjų apniktų medžių.

2.9. MIŠKO SAUSINIMAS

Pagal miškų inventorizacijos ir augaviečių aprašymo duomenis, nustatytas nenusausintas hidromelioracinis fondas (NHF) miškų urėdijoje sudaro 543 ha (3 proc. IV grupės miškų ploto), iš jo nepakankamai nusausinta 5 ha (2.22 lentelė). Nenusausintą hidromelioracinį fondą sudaro IV grupės miškuose esantys užmirkę ir pelkiniai sklypai (ne mažesni kaip 1 ha), kurių apsaugos negarantuoja rekomendacijos dėl bioįvairovės išsaugojimo vykdant ūkinę veiklą miškuose (LMI, 2000), kuriuose auga ne aukštesnio kaip III boniteto medynai. Jį taip pat sudaro įvairaus boniteto atžalinės kilmės brandūs (daugiau kaip 60 metų) juodalksnynai, kuriuose be nusausinimo negalima užtikrinti tolygaus medynų atsikūrimo iš sėklų. Be to, prie NHF priskiriamos ir L, U bei P hidrotopų kirtavietės bei dėl drėgmės pertekliaus blogai augantys jaunuolynai ar menkaverčiai medynai. Tokie sausintini sklypai užfiksuoti miškotvarkos lauko darbų metu.

Didžiąją nenusausinto hidromelioracinio fondo dalį (per 84 proc.) sudaro U ir P hidrotopo medynai, daugiausiai – juodalksnynai (daugiau kaip 79 proc.). Nenusausintos plynumos sudaro apie 13 proc., pelkės – apie 9 proc., kita žemė – apie 2 proc. daugiau kaip 78 proc. nenusausinto hidromelioracinio fondo ploto užima užmirkusios (U hidrotopas) augavietės. Dėl pablogėjusio griovių veikimo apie 1 proc. nepakankamai nusausinto ploto sudaro laikinai užmirkusių augaviečių medynai.

2.22 lentelė. **Nenusausintas hidromelioracinis miškų fondas**

Augavietės	Bendras NHF, ha	Iš jo – nepakankamai nusausintas	M e d y n a i (plotas, ha)						Plynumos, ha	Pelkės, ha	Kita žemė, ha
			P	E	B	J	Bt, D	Iš viso			
Ub	15		7	5	3			15			
Uc	257	5	1	28	70	92	3	194	58		5
Ud, Uf	154			3	13	125	4	145	7		2
Pa, Pb	25		18		6			24		1	
Pc, Pd	92		1	2	17	33		53	5	31	3
Iš viso	**543**	**5**	**27**	**38**	**109**	**250**	**7**	**431**	**70**	**32**	**10**

Ateinančiam vykmečiui miškų sausinimas pagal techninius projektus nenumatomas. Prioritetiniais melioracijos darbais projektuojamam laikotarpiui išlieka melioracijos ir hidrotechnikos statinių priežiūra ir remontas bei sausinimo sistemų tobulinimas. Rekomenduojama sausinti NHF sklypus taikant vietinę melioraciją – gilus vagojimas, tankesnis seklių griovelių tinklas, talveginiai grioviai.

Nenusausinto hidromelioracinio fondo sklypų žinialapiai pagal girininkijas pateikti girininkijų vidinės miškotvarkos projekto aiškinamuosiuose raštuose.

Vykmečiui projektuojama griovių įrengimo ir remonto darbų apimtis parodyta 2.23 lentelėje. Griovių remontas, nepriklausomai nuo jų būklės, nevykdomas, jei pagal Lietuvos miškų instituto paruoštas Rekomendacijas sausinimo tinklo miškuose įvertinimui ir renatūralizacijai bei Rekomendacijas bioįvairovės išsaugojimui, vykdant ūkinę veiklą miške, grioviai priskiriami prie renatūralizuotinų hidrografinio tinklo elementų.

2.23 lentelė. **Projektuojami griovių įrengimo ir remonto darbai pagal girininkijas**

Girininkija	Griovių įrengimas, km	Griovių remontas, km	Pralaidų įrengimas, vnt.
Telšių		20,52	15
Ubiškės		12,90	25
Žarėnų		7,40	1
Varnių		1,90	
Kulių		0,70	1
Mostaičių			
Plungės		2,15	3
Platelių	0,45	14,13	7
Iš viso	**0,45**	**59,7**	**52**

Sausinamojo tinklo priežiūros apimtis projekto galiojimo laikotarpiu turėtų išlikti tokia pati ar net didėti, t. y. siekti vidutiniškai apie 50–60 km per metus. Ateityje gali didėti kapitalinio ir avarinio melioracijos įrenginių remonto mastai (griovių vagų gilinimas, valymas ir kt.). Jie priklausys nuo turimų lėšų ar galimų investicijų.

2.10. MIŠKO KELIŲ TIESIMAS, PRIEŽIŪRA IR TAISYMAS

Miško priežiūros, sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos, aplinkosaugos, miškų urėdijos gamybinei veiklai organizuoti, vietinių gyventojų susisiekimui ir kitoms reikmėms tenkinti, projektuojama nutiesti **48,03 km** ir rekonstruoti **86,88 km** miško kelių, įrengiant 251 pralaidą ir 14 vnt. apsisukimo aikštelių (2.24 lentelė). Miškų urėdijos miškuose planuojamų kelio darbų schemos (M 1: 10 000) pateiktos girininkijų vidinės miškotvarkos projektuose (aiškinamuosiuse raštuose).

Kelių rekonstrukcijos apimtis priklausys nuo Kelių priežiūros ir plėtros programos skiriamų lėšų ir urėdijos finansinės padėties.

2.24 lentelė. **Miško kelių tiesimas ir rekonstrukcija**

Girininkija	Kelių tiesimas, km	Kelių rekonstrukcija, km	Pralaidų skaičius, vnt.	Apsisukimo aikštelių skaičius, vnt.
Telšių		28,21	6	6
Ubiškės	7,76	7,08	89	8
Žarėnų		10,1	5	
Varnių	7,31	3,06	32	
Kulių	4,80	12,63	32	
Mostaičių	8,66		10	
Plungės	14,70	4,8	67	
Platelių	4,80	21,00	10	
Iš viso	**48,03**	**86,88**	**251**	**14**

Didelį dėmesį ateinantį vykmetį numatoma skirti jau esamų kelių priežiūrai ir taisymui. Kasmet prižiūrėti ir taisyti planuojama vidutiniškai po 850–900 km kelių.

Planuojamų miško kelių tiesimo ir rekonstrukcijos darbų schemos pateiktos girininkijų vidinės miškotvarkos projektų aiškinamuosiuose raštuose.

2.11. MAŽIEJI NAUDINGŲJŲ IŠTEKLIŲ KARJERAI, JŲ PRIEŽIŪRA, EKSPLOATAVIMAS IR REKULTIVAVIMAS

Naudingųjų iškasenų mažųjų karjerų įrengimo, naudojimo ir rekultivavimo tvarką reglamentuoja LR aplinkos ir LR žemės ūkio ministrų 2008 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. D1-140/3D-141 patvirtintas Naudingųjų iškasenų, esančių žemės savininkų ar naudotojų žemės sklypuose, naudojimo savo reikmėms tvarkos aprašas (Žin., 2008, Nr. 34-1236; 2010, Nr. 147-7543).

Telšių miškų urėdijos miškuose yra 9 vnt. naudingųjų iškasenų mažieji karjerai, 3 jų jau baigiami eksploatuoti. Bendras mažųjų karjerų plotas – 4,46 ha (2.25 lentelė).

2.25 lentelė. **Naudingųjų iškasenų mažųjų karjerų sąrašas**

Girininkija	Kv. Nr.	Skl. Nr.	Paso Nr.	Plotas, pagal pasą, ha	Naudingųjų iškasenų pavadinimas	Eksploatacijos pradžia	Eksploatacijos pabaiga	Sklypo plotas, ha
Telšių	7	14	15	0,5	Smėlis–žvyras	2003-11-17	2016-10-20	0,5
	48	25,26	43	0,49	Smėlis–žvyras	2016-04-27		
	55	20	35	0,5	Žvyras	2011-07-18		0,8
	56	3	39	0,5	Smėlis–žvyras	2015-18-23	2016-10-28	0,5
Ubiškės	31	10	28	0,5	Durpė	2010-01-14	2016-10-26	
Žarėnų	12	2	41	0,49	Smėlis–žvyras	2015-07-30		0,7
Varnių	24	30	23	0,49	Žvyras	2007-02-01		
Plungės	33	14	54	0,5	Smėlis–žvyras	2014-06-05		0,8
	54	6 (5,8)		0,49	Smėlis–žvyras	2016-06-14		0,4
Iš viso:				**4,46**				

2.12. KITOS ŪKINĖS PRIEMONĖS

Miškų urėdijos tiesiogiai valdomuose valstybiniuose miškuose kasmet numatoma išvalyti ir atnaujinti po 50 km kvartalinių ir po 30 km ribinių linijų.

Pastaraisiais metais ypač daug dėmesio skiriama pritaikyti valstybinius miškus visaverčiam lankymuisi ir turiningam poilsiui gamtoje. Kuriant rekreacinę infrastruktūrą miškuose, orientuojamasi į labiausiai pamėgtus ir lankomus miško sklypus, siekiant sureguliuoti lankytojų srautus. Dėl rekreacinių priemonių, miškas mažiau šiukšlinamas, daroma mažesnė žala kraštovaizdžiui, mažinamas miško gaisrų kilimo pavojus ir pan.

Rekreacinės sistemos tobulinimui ir išvystymui yra suprojektuoti nauji rekreaciniai objektai, esami numatyti rekonstruoti, juos pertvarkant ar išplečiant. Visa tai išdėstyta atskiroje knygoje – VĮ Telšių miškų urėdijos rekreacinio sutvarkymo projektas, kuri yra sudėtinė VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto dalis, ir VĮ Telšių miškų urėdijos valstybinių miškų rekreacinio planavimo schemoje (M 1: 50 000) (atsakinga vykdytoja – V. Naureckaitė).

Priešvėjinių juostų formavimas. Vienas miškų sertifikavimo laikinojo standarto reikalavimų yra stabilių pamiškių išlaikymas ir jų formavimas. Parama pamiškių formavimui numatyta ir kaimo plėtros programoje pagal priemonę „Pelno nesiekiančios investicijos miškuose“. Ši veikla turėtų didinti miško atsparumą neigiamam vėjo poveikiui ir sudaryti tinkamą gyvenamąją aplinką augalams ir gyvūnams. Teisinių dokumentų, reglamentuojančių šį procesą, nėra, išskyrus Miško kirtimų taisyklių 76 punkto nuorodą. Žemiau pateikiamos Valstybinės miškų tarnybos rekomendacijos:

Medynų atsparumą vėjams galima padidinti formuojant priešvėjines juostas, pradedant jaunuolynais ir baigiant pribręstančiais medynais. Jos daromos iš vakarų, šiaurės–vakarų ir pietvakarių pusės. Juostų plotis rekomenduojamas 50–60 metrų medynų pakraščiais, kurie ribojasi su laukais. Apie 10 m pločio miško juosta, besiribojanti su lauku, išretinama iki 0,4–0,5 skalsumo. Gilyn į mišką kas 10 metrų skalsumas didinamas po 0,1, kol už 50–60 m pasiekiamas 0,8–0,9.

Formuojant juostas iškertamas takas, II ardas, mažiausiai vėjams atsparūs medžiai, o paliekami atspariausi: ąžuolai, skroblai, klevai, liepos, maumedžiai, juodalksniai, pušys, beržai.

Pirmiausia priešvėjines juostas reikėtų formuoti eglynuose, kurių amžius – iki 60 metų, ir mišriuose medynuose, kurių amžius – iki 50 metų.

Kertant pamiškių biržes natūroje įvertinama esama medynų būklė, jų atsparumas vėjams. Rėžiant palaukines biržes paliekamos apsaugos zonos ar palaukių juostos. Paliekamos ar formuojamos juostos pažymimos biržių brėžiniuose. Kertant išsaugomos natūraliai susiformavusios tokios pamiškės. Paliktose juostose nekertamas takas, pomiškis, nevykdomi sanitariniai kirtimai, paliekami biologinės įvairovės medžiai. Palaukių juostos formuojamos ir vykdant ugdomuosius kirtimus, pradedant jaunuolynų ugdymu. Kertant neintensyviai ir paliekant traką, mišrus medynas užtikrins tvarią ir įvairią apsauginę zoną, palaipsniui pereinančią į gretimus medynus. Neišlikus pamiškėms, atkuriant mišką kirtavietėse tokias juostas reikėtų formuoti iš želdomų medžių ir krūmų. Neatkurtose mišku kirtavietėse ruošiant miško želdinimo ir žėlimo projektus girininkijai turi būti suprojektuotos ir būsimos palaukių juostos.

2.13. MEDŽIOKLĖTVARKOS SPRENDINIAI

Leistina briedžių, elnių ir stirnų gausa apskaičiuota atsižvelgiant į medžioklės plotų pasiskirstymą pagal medynų mišrumą (1.27 lentelė) ir vadovaujantis didžiausio leistino elninių žvėrių tankio miškuose orientacinėmis normomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. D1–162.

2.26 lentelė. **Leistinas briedžių, stirnų ir šernų skaičius urėdijos miškuose**

Eil. Nr.	Girininkija	Leistinas žvėrių skaičius, vnt.				
		sąlyginiais elniais	briedžių	elnių	stirnų*	šernų**
1	Telšių	157	5	110	128	167
2	Ubiškės	143	5	99	116	156
3	Žarėnų	119	4	83	96	125
4	Varnių	175	6	122	140	193
5	Kulių	71	2	51	56	77
6	Mostaičių	53	2	36	44	54
7	Plungės	134	5	92	108	141
8	Platelių	214	7	150	172	224
Iš viso		**1066**	**36**	**743**	**860**	**1137**

* - *miško ekotipo stirnų skaičius;*

*** - rekomenduojama šernų gausa, apskaičiuota atsižvelgiant į medynų mišrumą. Lapuočių miškuose rekomenduojama 18 šernų 1000 ha, mišriuose spygliuočių su lapuočiais – 13 šernų 1000 ha, mišriuose spygliuočių medynuose su nedidele lapuočių priemaiša – 10 šernų 1000 ha ir grynuose spygliuočių medynuose – 5 šernai 1000 ha miško.*

Apskaičiuotas leistinas briedžių, elnių ir stirnų bei rekomenduojamas šernų skaičius urėdijos miškuose pateiktas aukščiau patalpintoje 2.26 lentelėje. Iš minėtos lentelės duomenų matyti, kad urėdijos miškuose leistina sąlyginių elnių gausa yra 1066 žvėrys, t. y. leistinas žvėrių skaičius: 36 briedžiai, 743 taurieji elniai ir 860 stirnų.

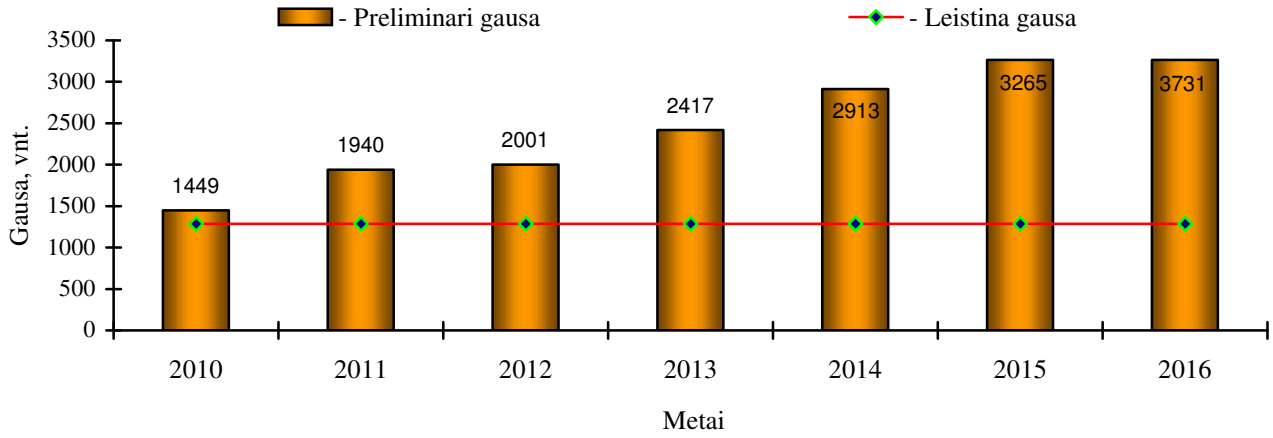

52 pav. Elninių žvėrių populiacijos dinamima

VĮ Telšių miškų urėdijos miškuose vyrauja lapuočių ir mišrių lapuočių su spygliuočiais medynai. Jie sudaro per 48 proc. bendro mišku apaugusio ploto. Miškuose gerokai mažiau spygliuočių nedidele lapuočių priemaiša (33 proc.) ar dar mažiau – mišrių spygliuočių su lapuočių priemaiša (daugiau kaip 12 proc. – 18 pav.) medynų. Atsižvelgiant į elninių žvėrių gyvenamosios teritorijos rajonavimo principus, miškingumą ir miškų masyvų išsidėstymą, tikslinė elninių žvėrių rūšis yra taurusis elnias, antraeilė – stirna, nepageidaujama – briedis. Rajonavimo teritorijose, kuriose pagrindinė elninių žvėrių rūšis yra taurusis elnias, briedžių populiaciją gali sudaryti iki 10 proc. tauriųjų elnių populiacijos gausos (taikant koeficientą: 1 briedis = 3 tauriesiems elniams), miško ekotipo stirnų populiacija gali sudaryti 20 proc. tauriųjų elnių populiacijos gausos (taikant koeficiantą: 1 taurusis elnias = stirnoms). Lauko ekotipo stirnos urėdijos teritorijoje gali sudaryti apie 2276 vienetus, arba 569 vnt. sąlyginių elnių gausos.

2.26 lentelėje pateikta leistina kanopinių žvėrių gausa, kuriai esant miškų ir žemės ūkio sektoriuje bus daroma minimali žala.

2016 metų preliminarios apskaitos duomenimis, VĮ Telšių miškų urėdijos teritorijoje gyveno 469 briedžiai, 1081 taurusis elnias, 4691 stirna, 141 danielius ir 931 šernas. Briedžių, tauriųjų elnių, danielių ir stirnų populiacijos prilygsta 3731 sąlyginiam elniui, todėl esama gausa yra 2,3 karto didesnė už leistiną. Tai lemia nemažą eglynų ir pušynų pažeidimo mastą – nulaupyta žievė 469 ha ir nukandžiota ūglių 76 ha medynų plote. Stirnų populiacijos gausa miškų ūkiui daro minimalią žalą, nebent koncentruotose teritorijose. Šernų populiacijos gausa, preliminarios apskaitos duomenimis, sudarė 678 vnt., – tai nežymiai daugiau už leistiną gausą. Norint sumažinti žvėrių daromą žalą miškų ir žemės ūkio sektoriuje, būtina sureguliuoti kanopinių žvėrių gausą.

Norint nustatyti tikslų elninių žvėrių populiacijų dydį, medžioklės plotų vienetų naudotojai ir urėdijos atstovai privalo atlikti elninių žvėrių apskaitas, kurios turėtų būti vykdomos ne rečiau, kaip kas 2 metus. Iš gautų apskaitos rezultatų būtų galima planuoti ateinančio sezono elninių žvėrių sumedžiojimo intensyvumą. Esant elninių žvėrių populiacijos gausai (esant leistinam žvėrių skaičiui), medžioti galima prieaugio ribose: briedžius – iki 25 proc., tauriuosius elnius – iki 20 proc., stirnas iki 25 proc., šernus iki 80 proc. Atsižvelgiant į preliminarios apskaitos duomenis, kurie nėra

labai patikimi, briedžių ir tauriųjų elnių populiacijas šiuo metu galima medžioti didesniu intensyvumu negu prieaugis.

Tauriųjų elnių rujos vietose nuo rugsėjo 1 d. iki spalio mėn. 15 d. pageidautina riboti miško ruošos darbus.

Perspektyvios ir neperspektyvios bebravietės. Bebras – sėslus gyvūnas. Vystydami veiklą bebrai patvenkia medynus, užtvenkia miško upelius ir griovius. Užtvenkdami kelių pralaidas ir pakelių griovius, gadina kelius. Tačiau bebrų veiklos poveikis yra daugialypis. Bebrų užtvankos sudaro palankias sąlygas paukščių įvairovei ir gausai. Bebrų užtvankų teritorijoje gerokai padidėja bendras organizmų skaičius ir įvairovė. Jų veikla svarbi išsaugant bioįvairovę.

Bebrai mažiau žalos aplinkai daro įsikūrę paežerėse, plačiose pelkėse ar didesnių upių pakrantėse, tačiau kai bebrai apsigyvena miško grioviuose tvenkdami medynus, žalos išvengti neįmanoma. Bebrų daroma žala aplinkai, nereguliuojant jų skaičiaus bebravietėse, gali viršyti elninių žvėrių daromus nuostolius miškui. Pralaidų bebrų užtvankose ar trobelių ardymas problemos nepanaikina, nes bebrai įsikuria gretimuose plotuose, kur tęsia įprastą veiklą.

Bebrai didelę žalą daro medynams maitindamiesi medžių žieve, ,,kirsdami“ medžius, tvenkdami medynus ir gadindami melioracijos įrenginius. Atsižvelgiant į bebrų poveikį aplinkai, bebravietės skirstomos į perspektyvias – toleruotinas (P) ir neperspektyvias – naikintinas (N). Perspektyvios bebravietės gali būti: pelkėse, paežerėse, upėse ir kituose vandens telkiniuose, kuriuose didelės žalos nedaro. Jose kasmet galima sumedžioti iki 20–25 procentų bebrų. Naikintinose bebravietėse – bebrus reikia išgaudyti, bebravietes sunaikinti.

Stirnos, taurieji elniai ir šernai sunkiai išgyvena gilias užsitęsusias žiemas, todėl papildomam šėrimui būtina paruošti minimalias pašarų atsargas: stirnai 42 kg, elniui 210 kg.

2.27 lentelė. **Minimalus kasmetinių papildomų pašarų kiekis esant leistinam žvėrių tankiui**

Eil. Nr.	Girininkija	Pašarai, t		Iš viso, t
		stirnoms	elniams	
1	Telšių	5,4	23,1	28,5
2	Ubiškės	4,9	20,8	25,7
3	Žarėnų	4,0	17,4	21,4
4	Varnių	5,9	25,6	31,5
5	Kulių	2,4	10,7	13,1
6	Mostaičių	1,8	7,6	9,4
7	Plungės	4,5	19,3	23,8
8	Platelių	7,2	31,5	38,7
Iš viso		**36,1**	**156,0**	**192,1**

2.27 lentelėje apskaičiuotas minimalus papildomų pašarų kiekis vienam žiemos mėnesiui, esant leistinai žvėrių gausai.

Žvėrys šeriami grubiaisiais, sultingaisiais ir koncentruotaisiais pašarais. Grubieji pašarai – silosas, šluotelės, šakos. Sultingieji – šakniavaisiai, daržovių ir vaisių perdirbimo atliekos, silosas. Koncentruotieji – įvairūs grūdai, jų atliekos, kombinuotieji pašarai. Grubiųjų ir sultingųjų pašarų santykis turi būti ne mažesnis kaip 1:3. Esant užsitęsusiai žiemai stirnų ir elnių pašarams būtina naudoti miško kirtimo atliekas ir didinti papildomą šėrimą.

Žemiau patalpintoje lentelėje parodyti esami biotechniniai įrenginiai girininkijose. Blogos būklės biotechninius įrenginius reikalinga taisyti arba pašalinti.

Biotechniniai įrenginiai reikalingi siekiant minimizuoti daromą žalą miškų ir žemės ūkiams, pagerinti ir praturtinti mitybinę bazę, vykdyti selekcinę medžioklę ir reguliuoti žvėrių populiacijų gausą. Rekomenduojamų biotechninių įrenginių skaičius skaičiuojamas 1000 ha miško: ėdžios 3 vnt., stacionariniai bokšteliai 5 vnt., žvėrienos apdorojimo aikštelės 1 vnt., laižyklos 6 vnt. Pašarinių laukelių plotas 1000 ha miško turėtų sudaryti apie 1 ha (1.28 lentelė).

Medžioklės plotų naudotojai organizuoja veiklą pagal leidime naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius nurodytas sąlygas. Vykdyti biotechnines priemones, statyti ir eksploatuoti medžioklės

įrenginius, įrengti aptvarus, medžiotojai gali tik susitarę su miškų urėdijų administracija ar privačių žemės valdų savininkais.

2.28 lentelė. **Rekomenduojami biotechniniai įrenginiai ir pašariniai laukeliai**

Girininkija	Biotechniniai įrenginiai, vnt.				
	ėdžios	laižyklos	stacionarūs bokšteliai	žvėrienos apdorojimo aikštelės	pašariniai laukeliai, ha
Telšių	37	73	61	12	12,2
Ubiškės	32	65	54	11	10,8
Žarėnų	28	55	46	9	9,2
Varnių	40	80	67	13	13,3
Kulių	16	32	27	5	5,4
Mostaičių	12	25	21	4	4,1
Plungės	31	61	51	10	10,2
Platelių	50	99	83	17	16,6
Iš viso	**246**	**490**	**410**	**81**	**81,8**

Miško apsauga. VĮ Telšių miškų urėdijos teritorijos miškuose gyvena keturios elninių žvėrių rūšys: briežiai, taurieji elniai, danieliai ir stirnos. Jaunesnio amžiaus želdinius ir žėlinius elniniai žvėrys pažeidžia nukąsdami ūglius, vyresnio amžiaus – nulaupydami žievę. Miškų inventorizacijos duomenimis, elninių žvėrių pažeisti medynai užfiksuoti 545 ha plote. Didesnėse elninių žvėrių koncentracijos vietose želdiniai ir žėliniai yra labiausiai pažeidžiami, todėl būtina juos apsaugoti. Spygliuočių želdinius ir žėlinius iki 1,4 m aukščio reikia aptepti repelentais, aukštesnius, saugant nuo nulaupymo – aptverti vielos tinklu. Kasmet aptverti tvoromis numatyta po 15 ha miško želdinių, aptepti repelentais – po 560–580 ha miško želdinių ir žėlinių.

Miškas – pagrindinė elninių žvėrių gyvenamoji aplinka, kurioje sunkiausiu periodu jie randa prieglobstį ir maistą. Nuo miške esančio natūralaus pašaro išteklių priklauso elninių žvėrių mitybos sąlygos, jų išlikimo žiemos metu galimybė. Tačiau natūralus elninių žvėrių pašaras dažniausiai yra miškininkų ir miško savininkų puoselėjami miško želdiniai, žėliniai ir medynai. Atsižvelgiant į tai, kad elninių žvėrių populiacijos gausa viršija leitiną gausą ir minimilizuojant daromą žalą želdiniams, reikia planuoti miško apsaugos priemones. Išlaikant pusiausvyrą tarp miškui daromos žalos ir elninių žvėrių skaičiaus, reikalinga naudoti prevencines priemones – tai tvoros, medelių apsaugos, repelentai ir kitos apsaugos priemonės. Taikant šias priemones, žvėrių daroma žala miškams sumažinama iki minimumo.

Kasmet atliekant miško želdinių inventorizaciją, fiksuojami ir daromi nuostoliai. Nustačius žvėrių daromos žalos augimą, reikėtų atlikti elninių žvėrių apskaitą Makeino–Jurgensono metodu. Nustačius elninių žvėrių skaičių, reikia reguliuoti jų kaimenes.

2.14. BIOLOGINĖS ĮVAIROVĖS APSAUGA

Biologinė įvairovė yra vienas svarbiausių aplinkos komponentų, skatinančių gamtinių sistemų produktyvumą, funkcinę įvairovę, palaikančių gamtinės aplinkos rezistentiškumą, adaptaciją, atsistatymo gebą. Tai pagrindinė globali gyvybės palaikymo sferos – biosferos – varomoji jėga.

Tarptautiniai susitarimai (Ramsaro konvencija, 1971; Berno konvencija, 1979; Biologinės įvairovės konvencija, 1992; Europos miškų ministrų konferencijų Strasbūre, Helsinkyje ir Lisabonoje rezoliucijos; Rio de Žaneiro Biologinės įvairovės konvencija, 1992 m; Buveinių direktyva, 1992; Bonos konvencija ir kt.), strateginės mūsų šalies nuostatos (Biologinės įvairovės išsaugojimo strategija ir veiksmų planas, 1997) turi įtakos teritorinio planavimo, ūkinės veiklos bei gamtosauginėms priemonėms. Tarptautiniai susitarimai kiekvienai šaliai leidžia naudoti savus, papildomus biologinės įvairovės rodiklius ir indikatorius.

Biologine įvairove vadinama visų gyvybės formų ir darinių visuma. Ji apima genus, rūšis ir ekosistemas bei tarp jų vykstančius ekologinius procesus. Lyginant su kitomis ekosistemomis, miškams būdinga turtingiausia biologinė įvairovė.

Nacionaliniai teisiniai aktai miško valdytojus, savininkus ir naudotojus įpareigoja miškus naudoti tokiais būdais, kurie padėtų mažinti neigiamą poveikį aplinkai bei saugoti biologinę įvairovę.

Biologinės įvairovės išsaugojimas yra vienas iš svarbiausių ekologinės miškininkystės principų. Biologinės įvairovės projektiniai sprendiniai, siekiant ją išsaugoti ir gausinti, priimti valdos ir taksacinio sklypo lygmenyse. Valdos lygmenyje biologinę įvairovę užtikrina:

1. Išskirtos saugomos teritorijos. Jas sudaro nacionaliniai ir regioniniai parkai, valstybiniai draustiniai, saugomi gamtos ir kultūros paveldo objektai, vandens telkinių, laukų apsaugos zonos ir kt.
2. Miškų priskyrimas miškų grupėms ir pogrupiams, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintais normatyvais ir priskyrimo tvarka.
3. Miško ūkinės veiklos projektavimas, vadovaujantis galiojančiais dokumentais: Miško kirtimų taisyklės (Žin., 2010, Nr. 14-676 su vėlesniais pakeitimais), Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatai (Žin., 2008, Nr. 45-1702 su vėlesniais 7 pakeitimais), Miškų sanitarinės apsaugos taisyklės (Žin., 2007, Nr. 42-1596), Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklės (Žin., 1995, Nr. 32-751; 2001, Nr. 56-1996 su vėlesniais pakeitimas), Miško genetinių išteklių išsaugojimo ir selekcijos plėtros programa (Žin., 2003, Nr. 28-1168), Augalų (miško) genetinių draustinių nuostatai (Žin., 2007, Nr. 119-4345), Miško sėklinių medynų nuostatai (Žin., 2003, Nr. 99-4475), Medžioklės įstatymas (Žin., 2002, Nr. 65-2634 su vėlesniais pakeitimais) ir kt.

Pagal išvardintus dokumentus priimti sprendiniai, dėl biologinės įvairovės valdos ir sklypo lygmenyse, konkretizuojami 3.1.2 poskyryje – Projektinių sprendinių ekologinis vertinimas. Biologinės įvairovės išsaugojimas ir gausinimas sklypo lygmenyje:

1. Įvairiaamžių medynų formavimas vykdant neplynus kirtimus, paliekant gamtinę brandą pasiekusius medžius, pavienius medžius ar jų grupes. Pirmiausia paliekamos sengirės (klimaksinės miško bendrijos), medžiai milžinai, vertingi biologinei įvairovei palaikyti medžiai, medžiai su drevėmis, uoksais, antros ir trečios ekologinės grupės (labai vertingi biologiniai įvairovei) medžiai. Vertingi sėkliniai medžiai, nors ir atlikę savo funkciją, nerekomenduojami kirsti.
2. Gausinant miške negyvos medienos kiekį, rekomenduojama palikti dalį sausų stovinčių medžių, stuobrių, virtėlių, uoksinių ir drevėtų medžių, neliestas medžių juostas prie pelkių, šaltinių ir upelių.
3. Vykdant visų rūšių kirtimus, puoselėjami ir išsaugomi reti medžiai – miškinė obelis, paprastoji ir laukinė kriaušės, guobos, vinkšnos, trešnės ir kt. Konkrečios šių medžių vietos (sklypai) nurodytos taksoraščiuose.
4. Biologiniu požiūriu vertingi pelkiniai medynai yra neįtraukti į pagrindinius miško kirtimus (5A ir 5B bonitetų pušynai bei ir 5 ir 5A bonitetų lapuočių medynai).

5. Projektuojant miško atkūrimą, pagal galimybę, pirmenybė teikta natūraliam miško žėlimui (II gr. miškuose – per 90 proc. esamų plynumų, III gr. miškuose – 59 proc. esamų plynumų ir apie 33 proc. būsimų plyno kirtimų biržių, IV grupės miškuose – apie 46 proc. esamų plynumų ir 35 proc. būsimų plyno kirtimo biržių). Želdomos medžių rūšys, mišrinimo schemos, parinktos pagal tikslinių, tvarių medynų formavimo principus. Mišrūs spygliuočių–lapuočių ir lapuočių–spygliuočių želdiniai sudarys daugiau kaip 39 proc., mišrūs spygliuočių – per 41 proc. Lapuočiai (beržai, juodalksniai, drebulės) žels ir savaime, todėl ir grynuose spygliuočių želdiniuose formuosis mišrūs medynai.
6. Kertinės miško buveinės, biologinės įvairovės požiūriu, yra vertingi biotopai. Kertinių miško buveinių saugojimas sietinas su natūralios miško augmenijos palaikymu, retų ir nykstančių rūšių išsaugojimu, mišraus įvairiaamžio ir įvairiaardžio miško propagavimu. Urėdijos miškuose išskirtos ir saugojimui pateikta 212 kertinių miško buveinių ir 24 potencialios kertinės miško buveinės, kurių bendras plotas valstybinės reikšmės miškuose sudaro per 562 ha. Kertinių ir potencialių kertinių miško buveinių sąrašas pateiktas Gamtosaugos priemonių plane (aiškinamajame rašte).
7. Miško faunos gausinimui numatytos šios priemonės: pašariniai laukeliai (106 ha, valstybinės reikšmės miškuose – apie 82 ha), papildomas kasmetinis faunos šėrimas (per 192 t). Saugomų ir Raudonosios knygos paukščių lizdavietės ir perimvietės, Raudonosios knygos augalų, kerpių, samanų ir grybų rūšių radvietės yra pažymėtos kartografinėje medžiagoje, jų žinialapiai pateikti jau minėtame Gamtosaugos priemonių plane, kuriame suformuotas GIS tematinis sluoksnis. Projektuojant pagrindinių miško kirtimų biržes, apie lizdavietes ir perimvietes paliktas nekertamo miško spindulys.
8. Pateiktos rekomendacinės priemonės dėl dalies nedidelių pelkučių, miško aikščių, laukymių išsaugojimo nuo apaugimo medžiais ir krūmais. Saugomose teritorijose, siekiant išsaugoti atvirų pievų ir pelkių buveines bei rūšis, numatoma taikyti specialias gamtotvarkos priemones (sumedėjusios augalijos kirtimas, šienavimas ir kt.) nustatyta tvarka parengtuose ir patvirtintuose gamtotvarkos planuose išskirtose teritorijose.
9. Kultūros paveldo objektų, vietovių teritorijose, jų apsaugos zonose veikla vykdoma vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu (1994) bei kitais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Archeologijos objektų teritorijose (pilkapiai, piliakalniai, senovės gyvenvietės) draudžiami žemės judinimo darbai. Kultūros paveldo objektų vietovių teritorijose, jų apsaugos zonose prieš pradedant vykdyti veiklą reikalinga derinti su Kultūros paveldo departamento prie kultūros ministerijos teritoriniu padaliniu.
10. NATURA 2000 projekto įgyvendinimas, kuriuo siekiama užtikrinti ES paplitusių rūšių bei buveinių apsaugą. Paukščių apsaugai svarbių teritorijų bei vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, aprašymas pateiktas Gamtosaugos priemonių plane.

Savaiminės kilmės medynai urėdijos valstybinės reikšmės miškuose užima apie 61 proc. bendro visų medynų ploto, mišrios kilmės – daugiau kaip 15 proc. Mišrūs medynai sudaro 73 proc. Pagal mišrumo pobūdį medynai, į kurių rūšinę sudėtį įeina 3 ir daugiau medžių rūšių, sudaro apie 23 proc., dviardžiai ir įvairiaamžiai medynai, labiausiai atitinkantys biologinės įvairovės modelį, užima apie 42 proc. ploto, arba 57 proc. viso mišrių medynų ploto. Toks medynų ploto pasiskirstymas pagal mišrumą, biologinės įvairovės požiūriu, vertinamas teigiamai. Suprojektuoti neplynieji pagrindiniai kirtimai pagal plotą užima 24,5 proc. viso pagrindiniais kirtimais kertamo ploto. Po plynųjų kirtimų apie 35 proc. kirtaviečių bus paliekama želti, per 65 proc. – želdoma.

VĮ Telšių miškų urėdijai yra parengtas gamtosaugos priemonių planas (kaip sudėtinė vidinės miškotvarkos projekto dalis, atskira knyga (atsakingas vykdytojas – S. Skuja)), Gamtosaugos žemėlapis M 1: 50 000 bei urėdijos girininkijų Gamtosaugos priemonių planai, žemėlapiai M 1: 20 000.

2.15. SOCIALINĖS MIŠKO FUNKCIJOS STIPRINIMAS

Nacionalinė miškų ūkio politika formuojama ir įgyvendinama pagal keturias kryptis: bendrąją, ekonominę, ekologinę ir socialinę. Miškų ūkio politikos socialinė kryptis: visuomenės bendrųjų, su miškais susijusių, reikmių tenkinimas bei valstybinio ir privataus miškų ūkio plėtra bendrosios kaimo plėtros kontekste.

Demokratiniais pagrindais sutvarkytoje valstybėje ne tik miškų būklė, bet ir visuomenės nuomonė apie ją daro įtaką svarbiems miškų politikos ir verslo sprendimams. Todėl politiką formuojančioms valstybės institucijoms, taip pat ir verslo atstovams, ypač svarbu, ką gyventojai galvoja apie šalies miškus, jų būklę, tvarkymą.

Visuomenę domina miškininkų veikla, stebima jų veikla giriose. Gyventojai nori gauti informaciją ne tik apie tai kas, kodėl ir kaip daroma, bet ir kokią įtaką tai turės jų gyvenimo kokybei. Viena darnaus miško vystymosi sąlygų – visuomenės supratimas ir pritarimas miškininkų veiklai, dėl to ir būtina kurti teigiamą miškininkystės ir miškininkų įvaizdį.

Kaip rodo reprezentatyvios apklausos, kurią 2016 metais atliko bendra Lietuvos ir Didžiosios Britanijos rinkos ir visuomenės nuomonės tyrimų kompanija „Baltijos tyrimai“ duomenys, svarstydami apie miškų teikiamą naudą, visas vertinimui pateiktas miškų funkcijas, šalies gyventojai apibūdina kaip svarbias. Kaip pačią svarbiausią miškų funkciją apklaustieji šalies gyventojai įvardijo vietą poilsiui (90 proc. respondentų). Dėl kuro mišką, kaip svarbų, vertina 87 proc., grybų, uogų ir kitų miško gėrybių rinkimo – 88 proc. respondentų. Gyventojams miškas taip pat svarbus ir kaip statybinių medžiagų šaltinis. Santykinai mažiau reikšmingomis vertinamos kitos dvi funkcijos – miškas sukuria papildomų darbo vietų aplinkiniams gyventojams ir medžioklės plotai [33].

Apie 52 proc. šalies gyventojų mano, kad miškų Lietuvoje yra tiek, kiek reikia, 40 proc. – kad per mažai, 2 proc. atrodė, kad miškų per daug, o kiti neturėjo savo nuomonės. Daugiau miškų norėtų Tauragės, Telšių, Kauno, Šiaulių ir Panevėžio apskričių gyventojai, o kad miškų pakanka, dažniau atsakė Vilniaus ir Alytaus apskričių respondentai.

Apie 59 proc. respondentų mano, kad miškų priežiūra yra gera, 35 proc. – kad bloga. Dauguma manančių, kad miškai Lietuvoje prižiūrimi gerai, sudaro jaunimas iki 30 metų, Alytaus, Panevėžio, Tauragės, Telšių apskričių ir didžiųjų šalies miestų gyventojai, žmonės su aukštuoju išsilavinimu. Beveik pusė (46 proc.) apklaustųjų atsakė, kad miškuose geriau miškininkauja valstybinių miškų valdytojai, apie 29 proc. įsitikinę – kad privačių miškų savininkai. Nuosavo miško turintys asmenys dažniau nurodė, kad miškus geriau prižiūri pastarieji [33].

„Baltijos tyrimai“ apklausos metu pirmą kartą pasidomėta ką visuomenė žino ir kaip vertina jau tradicine tapusią akciją, kurios metu didžiausiose žmonių susibūrimų miestuose vietose visoje šalyje miškininkai dalina eglišakes ir kviečia parsinešti Kalėdas į savo namus. Nustatyta, kad trys iš keturių šalies gyventojų žino ar yra girdėję apie minėtą akciją. Puikus šios akcijos įvertinimas, kad absoliuti dauguma šalies gyventojų pritaria idėjai, skatinančiai keisti vartotojišką požiūrį ir mažinti eglučių kirtimą.

Apklausų rezultatai aiškiai rodo, kad Lietuvoje būtina sukurti efektyvaus visuomenės informavimo ir grįžtamojo ryšio sistemą, daugiau dėmesio skirti viešiesiems ryšiams. Respondentai, kaip pagrindinį šaltinį, kuris, jų nuomone, tiksliausiai informuoja žmones apie miškus, miškų ūkį, nurodo miškų urėdijas. Todėl informacijos sklaidai ir visuomenės atsakui būtų galima geriau išnaudoti jau esamą miškų urėdijų infrastruktūrą.

Lietuvoje kasmet didėja privačių miškų plotas ir jų savininkų skaičius. Pagal Nekilnojamojo turto registro duomenis, 2016 m. sausio 1 d. šalyje įregistruota 268,8 tūkstančiai miško savininkų, o jų valdomų miškų plotas siekia 838,9 tūkst. ha miško [13]. Vidutiniškai vienam savininkui priklausė 3,1 ha miško. Nekilnojamojo turto registro (2016–01–01) duomenimis, urėdijos veiklos teritorijoje yra apie 44,2 tūkst. ha privačių miškų, padalintų į 10,6 tūkst. miško valdų.

Miškininkystės žinių bei miškininkavimo patirties stoka yra viena iš svarbiausių problemų privataus miškų ūkio sektoriuje. Telšių miškų urėdija per 2014 metus konsultavo 103 miško savininkus, organizavo privačių miškų savininkų mokymo kursus, kurių metu dalyvavo 17 miško savininkų, teikė patalpas mokymuisi, parinko demonstracinius plotus (10 vnt.), teikė skelbimus

spaudoje, suteikė paslaugų už 3,4 tūkst. Eur, pardavė 209,5 tūkst. vnt. sodmenų. Miškų urėdija palaiko glaudžius ryšius su Telšių ir Plungės rajonų savivaldybių valstybinėmis įstaigomis, organizacijomis, mokyklomis. Urėdija organizuoja miško sodinimo talkas, inkilų kabinimo šventes.

Siekdami užkirsti kelią teisės pažeidimams, susijusiems su savavališku miško kirtimu, medienos gabenimu, jos apdirbimu bei brakonieriavimu, urėdijos darbuotojai glaudžiai bendradarbiauja su policijos pareigūnais.

Rūpinantis miškų atkūrimu, įveisimu, priežiūra ir apsauga, nepamirštama ir rekreacinė miško funkcija. Poilsiavimo ištekliams gerinti, rekreacinių miškų (II miškų gr.) medynuose turi būti formuojami įvairiaamžiai, grupinio medžių išsidėstymo, netaisyklingų kontūrų, ažūrinėmis lajomis medynai. Miškuose turi būti ir atvirų (neapaugusių mišku) plotų. Urėdijos rekreaciniuose miškuose pagrindinio naudojimo kirtimai neprojektuoti. Išretėję (0,3 skalsumo), bet geros būklės medynai paliekami augti, siekiant palaikyti medynų erdvinės struktūros įvairovę, estetinę vertę.

Retinimai ir einamieji kirtimai planuojami vykdyti nekertant valksmų, o mediena ištraukiama keliais ir kitomis natūraliomis linijomis.

Medynų atsparumas bus didinamas, paliekant augti sveikus, su gerai išsivysčiusia laja medžius, taip pat medžių rūšis, turinčias gilią šaknų sistemą.

Estetinės ir sanitarinės savybės bus gerinamos auginant įdomios išvaizdos medžius ir krūmus, įvairiai mišrinant medžių rūšis, formuojant įvairaus dydžio, amžiaus ir formos biogrupes, besikaitaliojančias su didesnėmis ir mažesnėmis aikštėmis. Tokie kraštovaizdžio (erdvių, sudėties) formavimo kirtimai suprojektuoti 334 ha plote. Intensyvaus rekreacinio ūkininkavimo (miško parkuose) sąlygomis reikėtų taikyti visas minėtų kirtimų rūšis kartu.

Didelis dėmesys bus skiriamas tiek rekreacinių, tiek visų kitų, gausiau žmonių lankomų miškų priežiūrai, įrengiant trumpalaikes poilsio vietas, automobilių parkavimo aikšteles, informacinius stendus ir rodykles, reguliuojant judėjimą, tvarkant pakeles, įrengiant rekreacinius ir specializuotus takus. Kitas, ne mažiau svarbus, darbų baras – jau įrengtų poilsiaviečių priežiūra, apsauga, įrangos atnaujinimas, pakeitimas patvaresne. Detalesnė informacija apie esamus ir projektuojamus rekreacinius objektus pateikta VĮ Telšių miškų urėdijos rekreacinio tvarkymo projekte (atskira knyga).

Miškų urėdija didelį dėmesį skiria socialinių miško funkcijų stiprinimui. Nuo 1996 metų miškų urėdijoje veikia aukštą lygį pasiekęs didžiausias rekreacinis, gamtosaugos ir edukacinis objektas – „Žvėrinčius“, supažindinantis visuomenę su laukinių gyvūnų gyvenimu, miškų apsauga, miške atliekamais darbais. Tęsiant rekreacinės infrastruktūros valstybiniuose miškuose plėtros, tvarkymo ir priežiūros darbus, prižiūrimi ir remontuojami 27 rekreaciniai objektai. 2015 metais pradėtas įgyvendinti „Žvėrinčiaus“ pažintinio tako projektas, įrengiama atrakcionų aikštelė. Rengiamas rekreacinio pėsčiųjų tako tap Germanto ir Ilgio ežerų techninis projektas. Miškų urėdija, vykdydama patvirtintas Privalomųjų miško atkūrimo, apsaugos ir tvarkymo darbų normas, per paskutiniuosius 3 metus aplinkosaugos ir rekreacinių objektų įrengimui ir tvarkymui išleido kasmet vidutiniškai po 45,23 tūkst. Eur (arba vidutiniškai po 1,3 Eur miško žemės ha).

Pažintinių ir mokomųjų objektų kūrimas leidžia visuomenei pažinti gamtos turtus, kultūros paveldo vertybes. Taip auklėjama visuomenė, ugdomas jos kultūringas elgesys gamtoje.

Socialinė miško funkcija valdos lygmenyje stiprinama tobulinant miškų suskirstymą į grupes ir pogrupius, projektuojant ūkinių priemonių sistemą, skatinančią vyraujančių miško funkcijų vystymą, normatyvais pagrįstą darbo vietų skaičių, miško verslų organizavimą pagal numatytą ruošti miško produkciją ir paslaugas.

2.16. NEMEDIENINIS MIŠKO NAUDOJIMAS

Miškai yra ne vien medienos, bet ir nemedieninių produktų (grybų, uogų, vaistinių augalų ir kt.) šaltinis. Nemedieniniai prekiniai produktai šalyje sudaro 5 proc. medienos vertės, o kitose Europos šalyse jų dalis siekia 14–15 proc. [4]. Lieka neįkainotos tokios vertybės, kaip biologinės įvairovės išsaugojimas miškuose, miško estetinės, rekreacinės, gamtosauginės, vandens, dirvų laukų apsaugos funkcijos, miškų panaudojimas mokslui ir mokymui, krašto apsaugai.

Nemedieninių produktų iš miško, reikšmė žmogaus gyvenime kasmet vis didėja. Pastarąjį dešimtmetį gerokai padidėjo grybų ir uogų naudojimas. Kai kuriuose šalies regionuose, ypač pietų ar pietryčių Lietuvoje, už grybus ir uogas gaunamos pajamos beveik prilygsta ar yra net didesnės už pajamas, gaunamas už medieną. Grybų, uogų rinkos plėtrai didelės įtakos turėjo smarkiai padidėjęs šių produktų eksportas į Vokietiją, Švediją, Prancūziją ir kitas Europos šalis. Ekspertų vertinimais, šalyje kasmet surenkama maždaug po 4–6 tūkst. t grybų ir miško uogų, iš kurių apie pusę to kiekio suvartoja vietos gyventojai.

2015 metais miškotvarka uoginių ir vaistinių augalų neinventorizavo. 1982 metais, kartu su medynų inventorizacija, buvo atlikta uoginių ir vaistinių augalų inventorizacija. Iš uoginių augalų daugiausiai buvo aviečių ir mėlynių, iš vaistinių – gailių, viržių, puplaiškių. Šiuo metu realūs ištisinių uoginių augalų masyvai gali būti pasikeitę dėl suintensyvėjusių kirtimų. Pastebimai didėja avietynų, mažėja bruknynų plotai.

Lietuvos miškuose auga apie 300 grybų rūšių, tačiau gyventojai renka ne daugiau 3 rūšių grybus. Apie Telšių miškų urėdijos miškuose surenkamų grybų ir uogų kiekį duomenų nerasta. Grybų ištekliai apytikriai apskaičiuoti pagal miško augaviečių grybingumo normatyvą (Budriūnienė, 1990). Normatyvas sudarytas atsižvelgiant į grybingą medynų amžių, grybingų metų skaičių per kirtimo apyvartą, eksploataciniu laikant 40 proc. biologinio derliaus (2.29 lentelė).

2.29 lentelė. **Grybų ištekliai urėdijos miškuose**
(visi miškai)

Augavietės	Plotas, ha	Metinis eksploatacinis derlius	
		kg/ha	visame plote, t
Na	13	40	0,5
Šb, Nb	4636	36	166,9
Šc, Nc	21010	20	420,2
Lb, Lc	21800	14	305,2
Nd, Ld, Nf, Lf	16742	9	150,7
Ub, Uc, Ud	3216	5	16,1
Iš viso	**67417**	**x**	**1059,6**

Duomenys apie urėdijos valstybinės reikšmės miškuose augantį traką pateikti 2.30 lentelėje

2.30 lentelė. **Miško trakas**

Vyraujančios trako rūšys (kodas duomenų bazėje)	Plotas		Plotas, proc. pagal trako tankumą		
	ha	proc.	retas	vidut. tankumo	tankus
Šaltekšnis (Št)	6923	36	26	8	2
Lazdynas (Lz)	5936	31	12	14	5
Šermukšnis (Šm)	2984	16	12	4	
Karklas (Kr)	2598	14	7	5	2
Ieva (Iv), Kadagys (Kd), Aronija Ar), Šeivamedis (Šv), Sausmedis (Sm) ir kt.	91	3	1	1	1
Iš viso:	**19200**	**100**	**58**	**32**	**10**
Proc. nuo mišku apaugusio ploto	63	x	x	x	x

Miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose dažniausiai aptinkamas šaltekšnis (36 proc. medynų ploto) ir lazdynas (31 proc.), tankiausi jų sąžalynai sudaro 7 proc. ploto.

Kasmet toliau didėja visuomenei teikiamų rekreacinių miško paslaugų vertė. Miškas, kaip nepertraukiamai egzistuojanti ilgaamžė ekosistema, yra ypač vertinamas dėl biologinės įvairovės išsaugojimo, galimybių švelninti planetos klimato pokyčius, išsaugoti dirvožemį ir vandenį. Miško vertė už šias paslaugas – neįkainojama.

2.17. PROJEKTAVIMO YPATUMAI SAUGOMOSE TERITORIJOSE

Veiklą saugomose teritorijose reglamentuoja Saugomų teritorijų, Aplinkos apsaugos, Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos, Miškų, Teritorijų planavimo, Statybos bei kiti įstatymai, saugomų teritorijų nuostatai, saugomų teritorijų planavimo dokumentai ir reglamentai, apsaugos sutartys, Žemės ir miško naudojimo sąlygos – LRV 1995–12–29 nutarimas Nr. 1640. Saugomose teritorijose neleidžiama veikla, galinti pakenkti saugomiems kompleksams bei objektams (vertybėms). Europos Bendrijos svarbos buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų tvarkymo ypatumus nustato Vyriausybės patvirtinti Bendrieji buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatai.

Gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose draudžiama veikla nurodyta jau paminėto, Saugomų teritorijų įstatymo 9 straipsnyje.

Draustinių, biosferos poligonų, Europos Bendrijos svarbos buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų ribos pažymėtos planinėje-kartografinėje medžiagoje. Saugomos teritorijos aprašytos 1.2.6 poskyryje, konservacinio prioriteto saugomų teritorijų miškų charakteristika pateikta 1.3.6 poskyryje. Suprojektuota gamtosaugos ir specialiųjų, miško biologinę įvairovę praturtinančių priemonių visuma pateikta atskiroje knygoje – VĮ Telšių miškų urėdijos gamtosaugos priemonių planas (aiškinamasis raštas – sudėtinė vidinės miškotvarkos projekto dalis) ir VĮ Telšių miškų urėdijos gamtosaugos žemėlapyje M 1: 50 000 bei urėdijos girininkijų gamtosaugos žemėlapiuose M 1: 20 000.

Gamtosaugos priemonių plane visos suprojektuotos priemonės suderintos su miškų urėdija, atsižvelgiant ne tik į gamtosaugos, bet ir į socialinius bei ekonominius visuomenės ir miškų urėdijos interesus šioje teritorijoje. Ūkinė veikla saugomose teritorijose projektuota griežtai laikantis visų šią veiklą reglamentuojančių dokumentų, nedarant neigiamos įtakos saugomiems kompleksams.

Tarpinio naudojimo kirtimai saugomose teritorijose pagal iškertamos medienos tūrį sudarys per 55 proc., iš jų ugdomiej – apie 30 proc.

Ugdomaisiais kirtimais bus siekiama suformuoti atsparius ilgaamžius, vertingų medžių rūšių medynus, atitinkančius jų paskirtį arba siekiama išsaugoti natūralią aplinką ir sudaryti optimalias sąlygas saugomiems objektams išlikti bei gausėti. Ugdomieji miško kirtimai pagal aprėpiamą plotą sudarys daugiau kaip 77 proc., pagrindiniai – apie 23 proc. visų kirtimų. Metinė ugdomųjų kirtimų apimtis saugomose teritorijų miškuose – 191 ha ha. Jaunuolynų ugdymu bus apimta per 37 proc., retinimais – per 26 proc. viso ugdyti numatyto ploto. Ugdomieji kirtimai einamųjų kirtimų amžiaus medynuose sudarys apie 36 proc.

2.31 lentelė. **Projektuojama metinė miško ūkinių priemonių apimtis saugomų teritorijų miškuose**

(valstybinės reikšmės miškai, tūris – likvidinis)

Ūkinės priemonės	Saugomos teritorijos				**Iš viso**	
	konservacinio prioriteto		kompleksinės		**plotas, ha**	**tūris, m³**
	plotas, ha	tūris, m³	plotas, ha	tūris, m³		
Pagrindiniai kirtimai (2017–2021 m.), ha	5	730	51	8660	**56**	**9390**
iš jų – neplynieji	*3*	*210*	*27*	*2910*	***30***	***3120***
Jaunuolynų ugdymas	10	30	61	680	**71**	**710**
Retinimai	8	240	42	1450	**50**	**1690**
Einamieji	14	610	56	3210	**70**	**3820**
Specialieji kirtimai	x	100	x	1600	**x**	**1700**
Sanitariniai kirtimai	x	960	x	2650	**x**	**3610**
Iš viso	**37**	**2670**	**210**	**18250**	**247**	**20920**
Miško naudojimas iš 1 ha mišku apaugusio ploto, m³	x	0,49	x	1,85		**1,19x**
Miško atkūrimas ir įveisimas, iš viso	20		56		**76**	
iš jų: - žėlimas	16		34		50	
- želdinimas	4		18		22	
- mišrus			4		4	

Atliekant ugdymo kirtimus, valksmų kirtimas neprojektuotas ir galimas tik ten, kur nėra kelių ir kitų natūralių linijų, tinkamų medienai ištraukti. II grupės miškuose visų rūšių kirtimus rekomenduojama vykdyti kompleksiškai – vienu metu apimant visą kvartalą ar jų grupę.

Saugomų teritorijų miškuose iš 1 ha medynų ploto projektuojama iškirsti tik apie 1,2 m^3 likvidinės medienos.

Miško atkūrimo ir įveisimo fondą penkmečiui saugomose teritorijose sudaro 313 ha esamų plynumų (kirtavietės, žuvę medynai, aikštės, žemė, skirta miškui įveisti) ir 56 ha penkmečio biržių. Miško žėlimui skiriama apie 66 proc., želdinimui – apie 29 proc., mišriam miško atkūrimui – per 5 proc. miško atkūrimo ir įveisimo fondo.

2.18. GAMTOTVARKOS PLANUOSE NUMATYTŲ ŪKINIŲ PRIEMONIŲ PROJEKTAVIMAS

VĮ Telšių miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose esančioms teritorijoms parengti ir patvirtinti gamtotvarkos planai:

- Platelių ežero;
- Siberijos pelkės;
- Biržulio–Stervo pelkių kompleksas;
- Paršežerio–Lūksto pelkių komplekso.

Minėtuose planuose suprojektuotos priemonės privalomos vykdyti.

Miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose dar trylikai objektų yra parengti gamtotvarkos planai – derinimo stadijoje. Nepatvirtinti, tačiau su miškų urėdija suderinti gamtotvarkos planai:

- Gelžio ežero;
- Minijos upės slėnio nuo Mardosų iki Kartenos;
- Reiskių tyro pelkės;
- Sydeklio pelkės.

Plačiau ir išsamiau – VĮ Telšių miškų urėdijos gamtosauginių priemonių plane.

2.19. PRIEMONIŲ, KURIŲ ĮGYVENDINIMUI NUMATOMA TEIKTI PARAIŠKAS EUROPOS SĄJUNGOS PARAMAI GAUTI, PROJEKTAVIMAS

Europos Komisija 2015-02-13 sprendimu Nr. C(2015)842 patvirtino Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą (paskutinis pakeitimas patvirtintas 2016-02-10 sprendimu Nr. C(2016)925).

Žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriai yra vieni pagrindinių šalies ūkio sričių. Šiuose sektoriuose 2013 metais dirbo 11,4 proc. šalies užimtųjų darbuotojų (vidutiniškai ES žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose – 5 proc.). Lietuvos žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje sukurta pridėtinė vertė 2013 metais – 1198,7 mln. eurų arba 3,8 proc. šalies BPV, t. y. daugiau kaip 2 kartus didesnė nei vidutiniškai ES (195902,9 mln. eurų arba 1,7 proc. viso BPV).

2014–2020 metų viešoji programa (ES + LT lėšos) kaimo plėtrai mažėja 14 proc. lyginant su 2007–2013 metais Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programoje numatytos priemonės, susijusios su miško paskirties žeme:

- žinių perdavimas ir informavimo veikla (14 str.);
- konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos (15 str.);
- investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą (21–26 str.);
- su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos (30 str.);
- miškų aplinkosaugos bei klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas (34 str.);
- bendradarbiavimas (35 str.).

Dalis finansuojamų priemonių numatyta šiame vidinės miškotvarkos projekte.

Priemonė **„Žinių perdavimas ir informavimo veikla“** skirta teikti profesinio mokymo, įgūdžių įgijimo, parodomųjų projektų ir informavimo veiklos paslaugas žemės, maisto ir miškų ūkio veikla užsiimantiems asmenims, kitiems kaimo vietovėse ūkine veikla užsiimantiems subjektams, tokiu būdu keliant jų profesinę kvalifikaciją ir kompetenciją žemės ūkio, maisto, miškininkystės ir kitose kaimo plėtros srityse[24].

Paramos gavėjai: mokslo, studijų ir mokymo institucijos; įstaigos, turinčios teisę vykdyti formalųjį suaugusiųjų mokymą. Parama skirta naudotis: žemės, maisto ir miškų ūkio veikla užsiimantiems asmenims; kaimo vietovėse ūkine veikla užsiimantiems žemės valdytojams, labai mažoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms.

Pagal priemonę **„Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“** teikiamos paslaugos ūkininkams, jauniesiems ūkininkams, kitiems žemės valdytojams, miško savininkams, ir kaimo vietovėse veikiančioms MVĮ[25].

Paramos gavėjai yra konsultacijas ūkininkams, jauniesiems ūkininkams, kitiems žemės valdytojams, miško savininkams ir kaimo vietovėse veikiančioms MVĮ teikiančios konsultavimo įmonės, atrinktos vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka. Naudos gavėjai: ūkininkai, jaunieji ūkininkai, miško valdų savininkai, kaimo vietovėse veikiančios MVĮ.

Priemonė **„Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“** yra skirta miškingumui ir miškų ekonominei vertei didinti, pažeistiems miškams atkurti ir prevencijai, miškų ekosistemų atsparumui ir aplinkosauginei vertei didinti bei atsinaujinantiems energijos šaltiniams panaudoti[26]. Neįskaitant miesto ir I (rezervatinių) miškų grupės miškų, priemonė skirta 98 proc. Lietuvos miškų ir dera su Nacionalinės miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programos tikslais ir uždaviniais – didinti miškų teikiamą įvairiapusę naudą visuomenei atsižvelgiant į ilgą miško auginimo trukmę ir nuosavybės formų skirtumus bei sąveiką, taip pat užtikrinant darnaus miškų ūkio principų įgyvendinimą visuose šalies miškuose. Be to, šia priemone siekiama prisidėti prie Naujoje ES miškų strategijoje nurodytų tikslų: užtikrinti darnų ir tvarų daugiafunkcinio miškų potencialo valdymą, kad tinkamai veiktų būtinosios miškų ekosistemos funkcijos, saugoti miškus ir biologinę įvairovę nuo didelio audrų, gaisrų poveikio, patenkinti augančią paklausą esamiems ir naujiems produktams, atsinaujinančiai energijai reikalingos žaliavos paklausą.

Šia priemone bus skatinama didesnę dalį privačių miškų įtraukti į aktyvią miškų ūkio veiklą, siekiant tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principų įgyvendinimo, tuo pačiu skatinant naudoti darnų miškų valdymą užtikrinančius instrumentus – vidinės miškotvarkos projektus ar juos atitinkančius dokumentus.

Sprendžiant problemas, susijusias su miškų ūkio sektoriaus konkurencingumo didinimu, remiamos investicijos į miškų ūkio modernizavimą ir paslaugų teikimą, mažinančios skurdo riziką kaimo vietovėse, didinančios kaimo gyventojų pajamų lygį, sudarančios palankesnes sąlygas miškų sektoriaus verslo plėtrai, skatinančios kooperaciją ir biomasės panaudojimą energijos gamybai.

Sprendžiant problemas, susijusias su CO_2 kiekio mažinimu, pažeistų miškų atkūrimu bei miškų ekosistemų išsaugojimu ir aplinkosauginės vertės didinimu, teikiama rekreaciniu požiūriu vertingose teritorijose didinant miškų plotus, skatinant gamtosauginių inovacijų diegimą, bei atkuriant gaisrų, stichinių nelaimių bei katastrofinių įvykių pažeistus miškus.

Priemonės įgyvendinimas prisideda prie šių ES kaimo plėtros politikos prioritetų ir tikslinių sričių įgyvendinimo:

1. Didinti ūkių perspektyvumą, skatinti inovacines ūkių technologijas tvarų miškų valdymą.
   A. Miškininkystės ekonominės vertės didinimas ir miškų plotų plėtra. Šiai tikslinei sričiai daugiausia įtakos turi priemonės veiklos sritis, didinanti miškų sektoriaus gyvybingumą ir skatinant tvarų miškų ūkį – „Investicijos į miškininkystės technologijas“. Tuo tikslų remiamas miško kirtimo, apvaliosios medienos ir biokuro ruošos modernizavimas ir paslaugų tiekimas. Pagal šią tikslinę sritį parama teikiama privačių miškų valdytojams, savivaldybėms ir labai mažoms bei mažoms įmonėms.

[24-26] Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa.

2. Atkurti, išsaugoti ir pagerinti nuo žemės ūkio ir miškininkystės priklausančias ekosistemas.

A. Bioįvairovės, įtrauktos į Natura 2000 vietoves, aukštos gamtinės vertės ūkininkavimą ir Europos kraštovaizdžio būklę, atstatymas ir saugojimas. Šiai tikslinei sričiai daugiausiai įtakos turi priemonės veiklos sritys, prisidedančios prie aplinkai palankių ūkininkavimo sistemų, augalijos ir gyvūnijos zonų miškuose kūrimo ir (arba) jų priežiūros gerinimo: „Miškams padarytos žalos prevencija ir atlyginimas“ ir „Investicijos, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė“. Tuo tikslu remiamos investicijos, didinančios miškų ekosistemų atsparumą ir aplinkosauginę vertę bei skatinančios pažeistų miškų ir jų ekosistemų atsparumą ir aplinkosauginę vertę bei skatinančios pažeistų miškų ir jų ekosistemų atkūrimą bei priežiūrą. Pagal šią tikslinę sritį parama teikiama privačių ir valstybinių miškų valdytojams. Tinkamos išlaidos:

- miškų priešgaisrinės apsaugos infrastruktūros kūrimo išlaidos (miško keliai, vandens paėmimo vietos, miško priešgaisrinių juostų įrengimas ir priežiūra);
- miškų gaisrų stebėsenos ir pranešimo apie juos įrangos diegimo ir gerinimo;
- gaisrų ir stichinių nelaimių, įskaitant kenkėjus bei ligas, pažeisto miško ir jo ekonominio potencialo atkūrimo;
- viešojo naudojimo rekreacinės miško infrastruktūros įrengimo ir atnaujinimo;
- pamiškių formavimo;
- miškuose esančių saugomų natūralių buveinių ar saugomų rūšių buveinių atkūrimo arba būdingos miško struktūros palaikymo;
- nevietinių medžių rūšių medynų pertvarkymo (rekonstrukcijos) į vietinių medžių rūšių medynus;

miško dirvožemių apsaugos ir gerinimo ir kt.

Tinkamumo paramą gauti sąlygos yra nurodytos Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programoje.

2. Skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose.

A. Atsinaujinančiųjų energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo palengvinimas bioekonomikos tikslais. Šiai tikslinei sričiai daugiausia įtakos turi priemonės veiklos sritis, skatinti naujų miškų ūkio technologijų ir atsinaujinančių energijos šaltinių panaudojimą – „Investicijos į miškininkystės technologijas“ Tuo tikslu remiamos investicijos į miškininkystės technologijas, skirtas biomasės gamybai ir skatinančias miško priežiūros ir kirtimo atliekų panaudojimą. Parama teikiama privačių miškų valdytojams, savivaldybėms ir labai mažoms ir mažoms įmonėms.

B. Anglies dvideginio absorbavimas ir jo emisijos žemės ūkyje ir miškininkystėje mažinimas. Šiai tikslinei sričiai daugiausiai įtakos turi priemonės veiklos sritys, skatinančios miškų veisimą ir neigiamiems klimato veiksniams atsparų miškų ūkį: „Miško veisimas“, „Miškams padarytos žalos prevencija ir atlyginimas“. Tuo tikslu remiamas miško veisimas, pažeisto miško atkūrimas ir stichinių nelaimių prevencinių priemonių miškuose įdiegimas. Veiklos sričiai „Miško veisimas“ parama teikiama pateikus Miško želdinimo ir žėlimo projektą privačios žemės valdytojams ir savivaldybėms, „Miškams padarytos žalos prevencija ir atlyginimas“ – privačių ir valstybinių miškų valdytojams.

4. Skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrtą kaimo vietovėse.

A. Veiklos įvairinimo, mažų įmonių kūrimo ir plėtros, taip pat darbo vietų kūrimo lengvinimas“. Šiai veiklos sričiai daugiausiai įtakos turi priemonės veiklos sritis, remianti mažas ir labai mažas ne žemės ūkio įmones, investicijas į ne žemės ūkio veiklą kaimo vietovėse, skatinanti gyventojų užimtumą ir nedarbo mažinimą – *„Investicijos į miškininkystės technologijas*“. Tuo tikslu remiamos investicijos, susijusios su miškų ūkio modernizavimu ir paslaugų miškų sektoriuje teikimu. Parama teikiama privačių miškų valdytojams, savivaldybėms ir labai mažoms bei mažoms įmonėms.

Priemonė – **„Miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas“** nauju laikotarpiu neįgyvendinama, tęsiami mokėjimai už ankstesnių programavimo laikotarpiu prisiimtus įsipareigojimus[27]. Priemonė – **„Bendradarbiavimas“**, skirta skatinti bendradarbiavimo, kuriame dalyvauja ne mažiau kaip du subjektai, formas, t. y. miškininkystės sektoriaus ir kitų subjektų bendradarbiavimo metodus. Paramos gavėjai – EIP veiklos grupė – pagal partnerystės sutartį sudaryta grupė, kurios tikslas – tikslingai suburti skirtingų tipų partnerius.

Miškotvarkos suprojektuotos priemonės pateiktos Gamtosauginių priemonių plane, rekreacinio sutvarkymo projekte, rekreacinio planavimo schemoje, taip pat vidinės miškotvarkos projekto aiškinamojo rašto 2.9, 2.10 ir 2.12 poskyriuose. Vidinės miškotvarkos projekto 2.7 poskyryje „Miško priešgaisrinė apsauga“ pateikta pradinė informacija, o esamų ir projektuojamų įrenginių vietos parodytos Priešgaisrinių priemonių žemėlapyje.

2.20. FSC MIŠKŲ TVARKYMO SERTIFIKAVIMO REIKALAVIMŲ ĮGYVENDINIMAS MIŠKO ŪKINĖJE VEIKLOJE

Miškų sertifikavimas – vienas iš būdų pasauliniu mastu išsaugoti miškus ar atkurti sveikas ir vientisas miškų ekosistemas, kartu – tai nepriklausomos trečiosios šalies atliekamas įmonės veiklos įvertinimas pagal atitinkamus standarto reikalavimus. Sertifikavimas – tai priemonė, siūlanti sprendimus, siekiant balanso tarp ekonominių poreikių patenkinimo ir miškų išsaugojimo. Miškų sertifikavimas reiškia miškų saugojimą, skatinant atsakingą miškų naudojimą ir atkūrimą.

VĮ Telšių miškų urėdijos valdomi miškai sertifikuoti 2003 m. Miškų sertifikavimą atliko UAB „Nepcon“, bendradarbiaudama su FSC® akreditaciją turinčią nepelno siekiančia organizacija „Rainforest Alliance“ (JAV). Urėdijos patikėjimo teise valdomiems ir naudojamiems valstybiniams miškams tais pačiais metais suteiktas FSC® Miškų tvarkymo sertifikatas, reiškiantis, kad urėdijos valstybiniai miškai tvarkomi pagal griežtus aplinkosaugos, socialinius ir ekonominius standartus, urėdijos vykdoma veikla atitinka nacionalinius teisės aktus ir tarptautinius reikalavimus bei palaikomi geri santykiai su gyventojais.

Kasmet miškų urėdijoje yra atliekamas miškų tvarkymo auditas, kurio metu tikrinama kaip urėdija laikosi FSC miškų sertifikavimo principų ir kriterijų. 2008 ir 2014 metais buvo atlikti urėdijos miškų resertifikavimo darbai, po kurių teigiamai įvertinus VĮ Telšių miškų urėdijos miškų tvarkymą, buvo pratęstas sertifikato galiojimas. 2014 metais išduotas sertifikatas (RA-FM/COC-000268) galioja iki 2019 m. kovo 26 d., jeigu kasmetinių auditų metu nebus nustatyta grubių FSC principų ir kriterijų pažeidimų.

[27] Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa.

III. BAIGIAMOJI DALIS

3.1.PROJEKTINIŲ SPRENDINIŲ VERTINIMAS

3.1.1. EKONOMINIS VERTINIMAS (PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS METINĖS PAJAMOS IR IŠLAIDOS)

Ekonominis Telšių miškų urėdijos planuojamos ūkinės veiklos vertinimas atliktas remiantis penkeriems metams suprojektuotų pagrindinių kirtimų biržių duomenimis bei dešimtmečiui suprojektuotų kitų kirtimų apimtimis. Pagrindiniais kirtimais kertamam tūriui sudarytas sortimentinės struktūros projektas. Sortimentinė struktūra įvertinta atsižvelgiant į suprojektuotų biržių tūrį ir vidutinį skersmenį pagal sudėtines medžių rūšis, taip pat į 2013–2015 metų rinkos situaciją. Ši struktūra gali keistis, priklausomai nuo situacijos rinkoje, pasikeitusių reikalavimų sortimentams, atskirų biržių ar miško masyvų medienos kokybės ypatumų ir kitų veiksnių. Kadangi situacija medienos rinkoje yra kintanti ir sunkiai prognozuojama, sortimentai įvertinti vidutinėmis paskutinių 3 metų kainomis (2013–2015 m.).

Pajamos ir išlaidos planuojamos atsižvelgiant į projektuojamą darbų apimtį bei realius urėdijos 2015 metų duomenis. Skyriuje pateikiamas numatomas urėdijos ūkinės veiklos pelningumas. Siekiant įvertinti jo priklausomybę nuo rinkos pokyčių, įvertinamas pelningumo jautrumas medienos kainų bei darbo užmokesčio pokyčiams.

Penkeriems metams suprojektuotose biržėse atskirų medžių rūšių medienos tūriai pagal metus išsidėsto tolygiai. Bendras metinis suprojektuotų pagrindinių kirtimų tūris kasmet svyruos tarp 70,1 tūkst. m³ ir 72,6 tūkst. m³ (3.1 lentelė).

Suprojektuotų biržių sortimentinė struktūra bei orientacinės pajamos pateikiamos 3.2 lentelėje.

3.1 lentelė. **Projektuojamų pagrindinių kirtimų biržių tūrio struktūra pagal medžių rūšis**

Medžių rūšis	Mato vnt.	Metai					Vid. per 5 metus
		2017	2018	2019	2020	2021	
Pušis	m³	14686	14849	14554	13461	13258	14162
	%	20,5	20,8	20,5	18,9	18,9	19,9
Eglė	m³	29964	29845	31744	30804	29453	30362
	%	41,9	41,9	44,7	43,3	42,0	42,7
Ąžuolas	m³	1336	1444	594	1114	698	1037
	%	1,9	2,0	0,8	1,6	1,0	1,5
Uosis	m³	181	154	229	201	116	176
	%	0,3	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2
Beržas	m³	13495	14048	12676	14368	13878	13693
	%	18,9	19,7	17,8	20,2	19,8	19,3
Juodalksnis	m³	4735	4115	4381	4240	5115	4517
	%	6,6	5,8	6,2	6,0	7,3	6,4
Drebulė	m³	4327	4030	4443	4329	4622	4350
	%	6,0	5,7	6,3	6,1	6,6	6,1
Baltalksnis	m³	2273	2388	2153	2335	2336	2297
	%	3,2	3,4	3,0	3,3	3,3	3,2
Kitos rūšys	m³	581	346	290	283	645	49
	%	0,8	0,5	0,4	0,4	0,9	0,6
Iš viso:	**m³**	**71578**	**71219**	**71064**	**71135**	**70121**	**71023**

3.2 lentelė. **Projektuojamų pagrindinių kirtimų biržių sortimentinė struktūra bei sortimentų vertė**

Sortimentas		Mato vnt.	Metai					Iš viso per 5 metus
			2017	2018	2019	2020	2021	
Rąstai	E	m³	11087	11043	11745	11397	10898	56170
		tūkst. Eur	726,2	723,3	769,4	746,6	713,8	3679
	P	m³	7930	8018	7859	7269	7159	38236
		tūkst. Eur	491,6	497,1	487,2	450,6	443,8	2370
	Ą	m³	655	708	291	546	342	2541
		tūkst. Eur	97,9	105,8	43,5	81,6	51,1	380
	U	m³	100	85	126	111	64	485
		tūkst. Eur	7,0	5,9	8,8	7,7	4,5	34
	B	m³	4993	5198	4690	5316	5135	25332
		tūkst. Eur	332,9	346,5	312,7	354,4	342,3	1689
	J	m³	1563	1358	1446	1399	1688	7453
		tūkst. Eur	83,3	72,4	77,0	74,6	89,9	397
	D	m³	995	927	1022	996	1063	5003
		tūkst. Eur	44,0	41,0	45,2	44,1	47,0	221
Popiermedžiai	E	m³	6892	6864	7301	7085	6774	34916
		tūkst. Eur	184,6	183,9	195,6	189,8	181,5	935
	P	m³	1909	1930	1892	1750	1724	9205
		tūkst. Eur	51,3	51,9	50,9	47,0	46,3	247
	B	m³	2699	2810	2535	2874	2776	13693
		tūkst. Eur	74,7	77,8	70,2	79,6	76,9	379
	D	m³	519	484	533	519	555	2610
		tūkst. Eur	12,0	11,2	12,4	12,0	12,9	60
Pjaut. smulki	SP	m³	9664	9681	9987	9526	9205	48064
		tūkst. Eur	485,8	486,6	502,0	478,8	462,7	2416
	LP	m³	4670	4504	4125	4471	4655	22424
		tūkst. Eur	188,9	182,2	166,9	180,8	188,3	907
Plokščių mediena	SP	m³	3437	3430	3611	3484	3343	17305
		tūkst. Eur	70,9	70,8	74,5	71,9	69,0	357
	LP	m³	3407	3299	3283	3421	3584	16993
		tūkst. Eur	60,8	65,8	65,5	68,3	71,5	339
Malkos		m³	11059	10881	10617	10971	11157	54686
		tūkst. Eur	253,1	249,0	243,0	251,1	255,3	1252
Iš viso:		**m³**	**71578**	**71219**	**71064**	**71135**	**70121**	**355117**
		tūkst. Eur	**3160**	**3160**	**3112**	**3127**	**3044**	**15604**

Urėdijoje vykmečiui planuojamas metinis pagrindinis naudojimas yra 71,0 tūkst. m³, o bendras metinis naudojimas – 97,7 tūkst. m³ likvidinės medienos. Vidutinis metinis kirstinos medienos kiekis pagal medžių rūšis pateiktas 3.3 lentelėje. Pagal šiuos duomenis pagrindiniai kirtimai sudarytų 72,7 proc., ugdymo – 15,9 proc., sanitariniai – 8,9 proc., specialieji kirtimai – 2,6 proc. viso iškertamos medienos tūrio. Eglės mediena sudarys 41,0 proc., beržo – 21,2 proc., pušies – 19,2 proc., juodalksnio – 7,0 proc., drebulės – 7,1 proc., baltalksnio – 3,8 proc. viso iškertamos medienos tūrio.

3.3 lentelė. **Vykmečiui planuojamas metinis kirstinos medienos kiekis pagal medžių rūšis**

Medžių rūšis	Likvidinė mediena, m³				
	Pagrindiniai kirtimai	Ugdymo kirtimai	Sanitariniai kirtimai	Specialieji kirtimai	Visi kirtimai
Pušis	14200	2300	1750	500	18750
Eglė	30350	4900	3700	1100	40050
Ąžuolas	1050		150		120
Uosis	150				150
Beržas	13700	4900	1650	500	20750
Juodalksnis	4500	300	550	150	5500
Drebulė	4350	1900	550	150	6950
Baltalksnis	2300	1000	300	100	3700
Kitos rūšys	400	200	50		650
Iš viso	**71000**	**15500**	**8700**	**2500**	**97700**

Planuojama, kad padarinė mediena (be plokščių medienos) sudarys apie 84,6 proc., plokščių ir malkinė mediena – 25,1 proc. Detalesnis jos pasiskirstymas pateikiamas 3.4 lentelėje, o vertinimas nenukirsto miško kainomis – 3.5 lentelėje.

3.4 lentelė**. Vykmečiui planuojamas metinis kirstinos medienos pasiskirstymas pagal medžių rūšis ir padaringumą**

Medžių rūšis	Likvidinė mediena, m³				
	Padarinė			Malkinė	Iš viso
	Stambi	Vidutinė	Smulki		
Pušis	9375	5972	1097	2306	18750
Eglė	14018	14589	5778	5665	40050
Ąžuolas	409	439	99	252	1200
Uosis	21	64	34	31	150
Beržas	6225	7791	2396	4339	20750
Juodalksnis	990	1717	1085	1708	5500
Drebulė	1738	1565	870	2778	6950
Kitos rūšys	605	1379	740	1627	4350
Iš viso	**33380**	**33516**	**12098**	**18707**	**97700**

Nenukirsto miško vertė apskaičiuota atsižvelgiant į patvirtintą šios vertės skaičiavimo metodiką. Planuojama, kad metinio kirstinos medienos kiekio vertė nenukirsto miško kainomis vidutiniškai sieks 2410,6 tūkst. Eur (3.5 lentelė).

3.5 lentelė. **Planuojamos metinės kirstinos medienos piniginis įvertinimas nenukirsto miško kainomis**

Medžių rūšis	Nenukirsto miško vertė, tūkst. Eur				
	Padarinė			Malkinė	Iš viso
	Stambi	Vidutinė	Smulki		
Pušis	330,3	154,5	12,4	7,6	504,9
Eglė	653,2	471,5	36,5	11,4	1172,7
Ąžuolas	80,2	72,7	1,2	1,3	155,5
Uosis	2,1	4,7	1,4	0,2	8,3
Beržas	234,3	148,7	22,1	18,7	423,9
Juodalksnis	29,6	38,9	6,0	3,9	78,5
Drebulė	19,9	15,9	5,3	4,1	45,2
Kitos rūšys	5,3	10,3	3,6	2,4	21,6
Iš viso	**1355,0**	**917,3**	**88,6**	**49,7**	**2410,6**

Urėdijos metinės pajamos (3.6 lentelė) suprojektuotos atsižvelgiant į prognozuojamą kirstinos medienos sortimentinę struktūrą bei faktines apvaliosios medienos kainas.

Išlaidos, tiesiogiai priklausančios nuo gaminamos produkcijos apimties, planuojamos atsižvelgiant į 2015 m. sąlyginio produkcijos vieneto savikainą bei suprojektuotas darbų apimtis.

Esant dabartiniam išlaidų lygiui ir palankiai medienos kainų tendencijai, urėdija planuojamu laikotarpiu galėtų dirbti pelningai, bendrasis pelningumas siektų 5,8 proc., o pelnas prieš apmokestinimą – apie 296 tūkst. Eur. Atsižvelgiant į galimus rinkos pokyčius, šis planuojamas ūkinės veiklos rezultatas gali keistis.

Vertinant galimus medienos kainos, kaip esminio pajamų dydį lemiančio veiksnio, pokyčius (53 pav.), matyti, kad sumažėjus medienos kainai apie 7 proc. ir esant dabartiniam išlaidų lygiui, urėdijos veikla taptų nuostolinga.

3.6 lentelė. **Planuojamos metinės pajamos ir išlaidos 2017–2021 metais**

Pavadinimas	Tūkst. Eur	Proc.
Pajamos	**5108,6**	**100,0**
iš jų: - už žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką	4377,5	85,7
- už transporto paslaugas	476,8	9,3
- kitos pajamos	254,3	5,0
Išlaidos	**481,9**	**100,0**
iš jų: - apvalios medienos gamybos tiesioginės	1393,1	28,9
- pardavimų	261,3	5,4
- bendrosios administracinės	293,0	6,1
- girininkijų personalo išlaikymui	503,5	10,5
- miško priežiūros personalo išlaikymui	91,4	1,9
- miško želdinimui ir savaiminiam atsikūrimui	390,7	8,1
- miškų sanitarinei apsaugai	15,1	0,3
- miškų priešgaisrinei apsaugai	34,0	0,7
- rekreacinių objektų įrengimui	45,4	0,9
- transporto paslaugoms	475,5	9,9
- kitos išlaidos	1309,9	27,2
Pelnas	**295,7**	
Bendrasis pelningumas, proc.		**5,8**

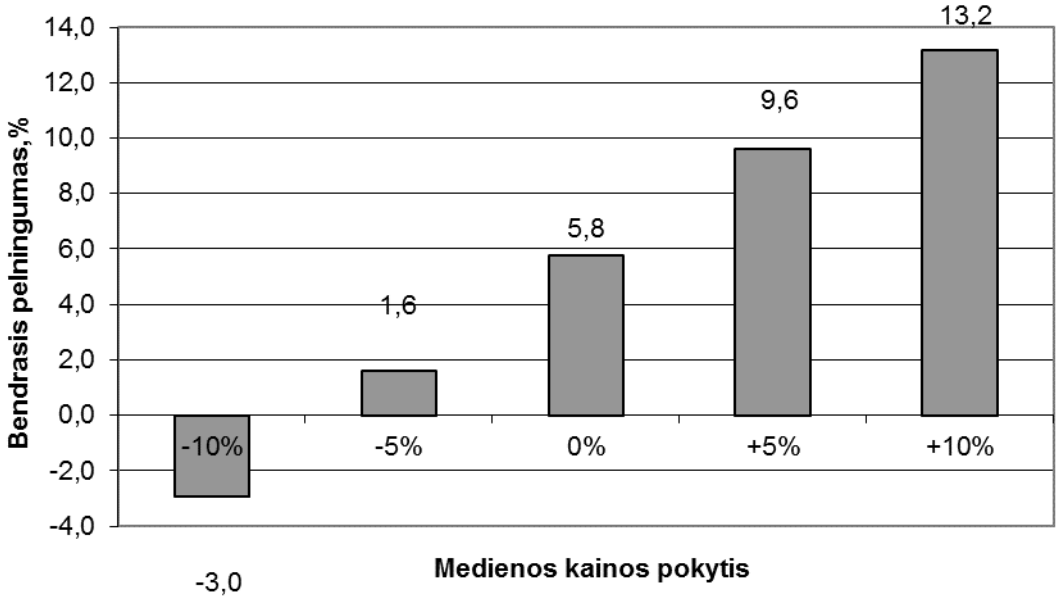

53 pav. Urėdijos bendrojo pelningumo jautrumas medienos kainos pokyčiui

Urėdijos ūkinės veiklos pelningumo jautrumas darbo užmokesčio didėjimui buvo vertinamas, atsižvelgiant į galimus pokyčius darbo rinkoje, įskaitant ir rangos darbų įkainių didėjimą dėl darbo užmokesčio kilimo. Nustatyta, kad, nepasikeitus kitoms sąlygoms, o darbo užmokesčiui padidėjus 5 proc., urėdijos pelningumas sumažėtų iki minimalaus, o padidėjus 10 proc. – taptų neigiamas. (54 pav.).

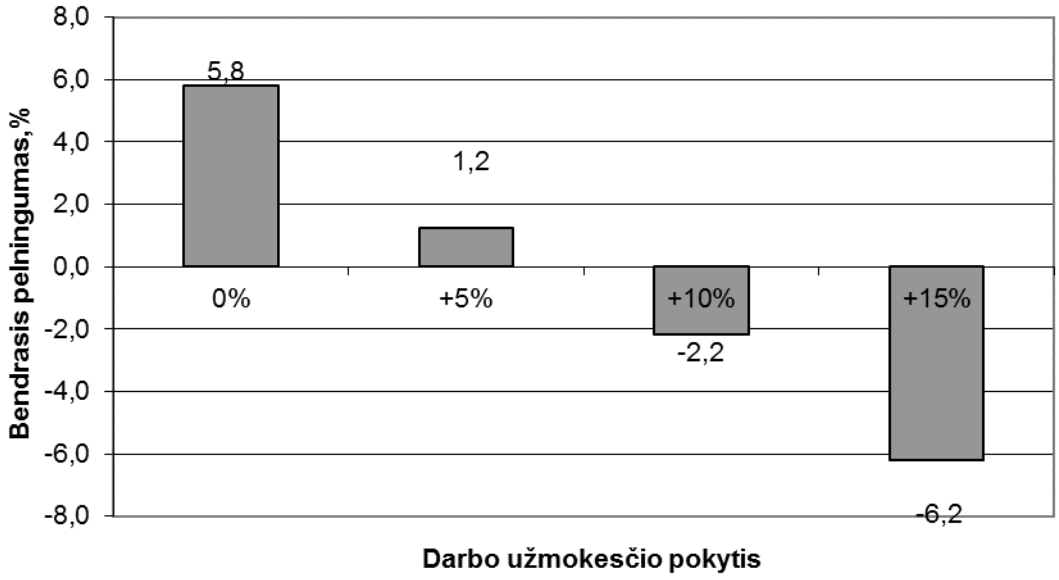

54 pav. Urėdijos bendrojo pelningumo jautrumas darbo užmokesčio pokyčiui

Numatomą pelningumo lygį, didėjant darbo užmokesčiui, galėtų užtikrinti tikėtinas medienos kainų kilimas, tačiau, esant neaiškiai rinkos situacijai, urėdija artimiausiu metu turėtų ieškoti rezervų, siekdama išlaikyti esamą pelningumo lygį.

3.1.2. EKOLOGINIS VERTINIMAS

Miškotvarkos projektas parengtas vadovaujantis tvaraus ir subalansuoto miško ūkio principais, atsižvelgiant į ekologines, ekonomines, socialines miškų funkcijas bei visuomenės reikmes. Ūkinė veikla projektuota atsižvelgiant į tarptautines rezoliucijas ir direktyvas: 1990 m. Strasbūro, 1992 m. Rio de Žaneiro, 1993 m. Helsinkio, 1998 m. Lisabonos. Šios rezoliucijos naujai išryškino miškotvarkos, kaip miškų politikos įgyvendinimo priemonės, vaidmenį. Strasbūro rezoliucijoje pareikšta – *ateities kartos turi teisę naudotis sveika ir neužteršta (kokybiška) aplinka, kuri, kalbant apie miškus, turi būti išreikšta ekologinėmis, ekonominėmis ir socialinėmis sąlygomis, atsispindinčiomis tvariame ir daugiatiksliame miškų ūkyje.*

Helsinkio ministrų konferencija dviem rezoliucijomis (Bendrieji nurodymai tvariam miškų ūkiui ir Bendrieji nurodymai biologinės įvairovės apsaugai Europos miškuose) dar labiau išryškino miškotvarkos vaidmenį ir uždavinius organizuojant tvarų miškų ūkį XXI amžiuje: tvarus miškų ūkis reiškia miškų ir miško žemių priežiūrą bei naudojimą tokiu būdu ir tokiu laipsniu, kurie palaikytų jų biologinę įvairovę, produktyvumą, gebėjimą atsikurti, gyvybingumą ir jų pajėgumą dabar ir ateityje atlikti atitinkamas – ekologines, ekonomines ir socialines funkcijas lokaliniu, nacionaliniu ir globaliniu lygiais, kurie nedarytų žalos kitoms ekosistemoms. Biologinė įvairovė apima įvairovę viduje ir tarp rūšių bei ekosistemų. Rezoliucijose konstatuota, kad biologinės įvairovės išlaikymas visų tipų miškuose yra esminis tvaraus miško ūkio elementas.

Tvaraus miškų ūkio kriterijai ir rodikliai, patvirtinti Lisabonos ministrų konferencijoje (1998 m.), tapo kelrodžiu miškotvarkai, siekiant kontroliuoti tvarų miškų ūkį skatinančias ir biologinę įvairovę saugančias bei turtinančias ūkines priemones.

Siekiant įgyvendinti aukščiau įvardintų konferencijų numatytus tvaraus miško ūkio ir

biologinės įvairovės išsaugojimo tikslus, miškotvarkinis projektavimas remiasi įstatyminėmis nuostatomis (Miškų įstatymu, Saugomų teritorijų įstatymu, Biologinės įvairovės išsaugojimo strategija ir veiksmų planu), atitinkamais poįstatyminiais aktais bei normatyvais.

Svarbiausi rodikliai, rodantys, kad Lietuvoje (ir konkrečioje miškų urėdijoje) miškų ūkis organizuojamas tvaraus ūkio principais, yra:

1. Miškų suskirstymas į grupes ir pogrupius pagal jų funkcinę paskirtį, ūkininkavimo tikslus ir ūkinį režimą užtikrina daugiatikslio ir diferencijuoto miško ūkio organizavimą (Miškų priskyrimo miškų grupėms tvarka ir normatyvai; Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarka).

2. Tolydinį miško naudojimą, medynų amžiaus struktūros gerinimą, miško apsauginių funkcijų išsaugojimą ir brandžios medienos panaudojimą laiku užtikrina pagrindinių kirtimų normos priėmimas pagal Pagrindinių kirtimų normos nustatymo metodiką ir biržių išdėstymas teritorijoje pagal Pagrindinių miško kirtimų taisykles. Išdėstant biržes ir vykdant tikslines priemones, jose svarbios šios ekologinės nuostatos:

- biržių dydžio, jų parametrų ribojimo skirtingų miško grupių miškuose; reikalavimas – visais galimais atvejais biržių ribas tapatinti su augavietės sąlygomis, besiskiriančių sklypų ribomis;
- plynų kirtimų ribojimas III grupės ir jų draudimas II grupės miškuose;
- kirtimo ir atkūrimo būdo parinkimas siekiant maksimaliai išnaudoti žėlimo galimybes;
- kertant biržes, palikti jose tolygiai arba atskiromis biogrupėmis išsidėsčiusius stuobrius, drevėtus ir uoksinius medžius, taip pat pavienius, ypač vyresnio amžiaus nei vidutinis kertamo medyno amžius pušų, ąžuolų, uosių bei kitų kietųjų ir minkštųjų lapuočių medžius;
- palikti vėjavartoms atsparias medžių grupes retų augalų radvietėse, prie šaltinių, upelių bei kitose ekologiniu bei estetiniu požiūriu vertingose vietose;
- pagrindiniai plyni ir neplyni kirtimai nevykdomi aplink retų paukščių rūšių lizdavietes Miško kirtimų taisyklėse nurodytu atstumu;
- nekirsti retai miške pasitaikančių rūšių medžių (miškinė obelis, papr. kriaušė, trešnė);
- didesnėse nei 1 ha plynųjų ir atvejinių pagrindinių kirtimų biržėse palikti ne mažiau kaip 7 gyvų medžių 1 ha (iš kurių ne mažiau kaip 3 būtų senesni arba storesni negu vidutiniai medžiai medyne) ir ne mažiau kaip 3 negyvų medžių 1 ha, didesnio kaip 20 cm skersmens (jeigu tokių medžių nėra, reikia palikti atitinkamą kiekį stuobrių);

3. Ugdymo kirtimai projektuoti pagal Miško kirtimų taisykles (Žin., 2010, Nr. 14-676 su vėlesniais pakeitimais), kurių vienas iš pagrindinių tikslų yra medynų atsparumo vėjavartoms, sniegalaužoms ir kitiems nepalankiems gamtiniams veiksniams didinimas (tai kartu yra ir ekologinis reikalavimas). Be to, projektuojant ir vykdant ugdymo kirtimus, taikyti šias priemones:

- diferencijuoti ugdymo kirtimų intensyvumą vandens ir laukų apsauginiuose, rekreaciniuose miškuose, siekiant padidinti jų specifinių funkcijų atlikimo galimybes;
- išsaugoti esamą biologinę įvairovę ir sudaryti prielaidas ją padidinti;
- visais tikslingais atvejais formuoti mišrius medynus;
- nekirsti senų, artėjančių prie gamtinės brandos pavienių Ą, U, P ir kitų rūšių geros būklės medžių, jeigu 1 ha jų ne daugiau kaip 7 ir jie pasiskirstę tolygiai arba jų yra 1-2 nedidelės grupės;
- nekirsti retai aptinkamų rūšių medžių ir krūmų – miškinės obels, paprastosios kriaušės, pavienių klevų, liepų ir kt.;
- neleisti sumedėjusia augalija apaugti mažoms miško pelkutėms, pievelėms, laukymėms;
- visų mažų upelių ir šaltinių aplinką išlaikyti kiek įmanoma natūralesnę;
- ugdymo kirtimai zonose aplink retųjų paukščių lizdus ir kurtinių tuokvietes turi būti neintensyvūs, medynų skalsumas po šių kirtimų turi būti ne mažesnis kaip 0,6.

4. Projektuojant miško atkūrimą pagal Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatus (Žin., 2008, Nr. 45-1702 su vėlesniais pakeitimais), svarbiausias tikslas yra reglamentuoti tvarių ir produktyvių, daugiatikslės ir specialios paskirties miškų, atitinkančių šalies gyventojų ir ūkio poreikius, atkūrimą bei įveisimą, laikantis subalansuoto miško ūkio plėtros principų.

To siekiama šiais aspektais:

- ekosistemų apsaugos (IIA gr.) ir apsauginiuose (III gr.) miškuose pirmenybė teikiama

žėlimui;

- formuojami mišrūs medynai, tikslinės medžių rūšys parenkamos pagal augavietes, želdinių rūšinė sudėtis ir mišrinimo schemos parenkamos pagal miško želdinių tipus, diferencijuotus pagal miškų paskirtį, pirmenybę teikiant mišriems želdiniams.

5. Pagal Miško sanitarinės apsaugos taisykles (Žin., 2007, Nr. 42-1596; 2010, Nr. 89-4724) numatytos priemonės, gerinančios miško sanitarinę būklę (sanitariniai, ugdymo kirtimai), rekomenduojamos prevencinės biologinės priemonės.

6. Pagal Miško priešgaisrinės apsaugos taisykles (Žin., 1995, Nr. 32-751; 2001, Nr. 56-1996 su vėlesniais pakeitimais) parengtas priešgaisrinio tvarkymo planas, apimantis visų nuosavybių miškus, kaip vientisą priešgaisrinių priemonių sistemą.

7. Parengtas medžioklėtvarkos projektas, kaip sudėtinė miškotvarkos projekto dalis, orientuotas į žvėrių populiacijų ekologinį talpumą, ūkinių ir apsaugos priemonių taikymą pagal Žvėrių sudarkytų miško želdinių ir pakenktų medynų inventorizavimo, atkūrimo ir ūkininkavimo metodinius nurodymus (LMI, 1994) bei žvėrių pakenktų medynų atkūrimą. Medžioklės plotų aprašymai ir medžioklėtvarkos sprendiniai pateikti pagal medžioklės plotų vienetus, sudarytus vadovaujantis Medžioklės įstatymo (Žin., 2002, 65-2634 su vėlesniais pakeitimais) nuostatomis.

8. Pagal Augalų nacionalinių genetinių išteklių įstatymą (Žin., 2001, Nr. 90-3144), Miško genetinių draustinių nuostatus (Žin., 2006, Nr. 91-3584) aprašyti genetiniai draustiniai, sėkliniai medynai, nustatyta medynų selekcinė grupė, pateikti žiniaraščiai, nustatytas sodmenų poreikis pagal suprojektuotą želdinimo normą.

9. Miško ūkinė veikla saugomose teritorijose projektuota atsižvelgiant į Saugomų teritorijų įstatymą (Žin., 1993, Nr. 63-1188; 2001, Nr. 108-3902), jo 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 20, 24, 32 straipsnius, esamus saugomų teritorijų nuostatus, funkcinį zonavimą, apribojimus, numatytus atitinkamuose ūkinės veiklos reglamentavimo dokumentuose (Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos ir kt.). Ūkinių priemonių apimtis, apribojimai pateikti pagal konkrečias saugomas teritorijas. Pateikti patikslinti sklypų su saugomų ir Raudonosios knygos paukščių lizdavietėmis, perimvietėmis, tuokvietėmis sąrašai, žiniaraščiai (bendri ir kiekvienai girininkijai atskiri), pažymint minėtus objektus kartografinėje medžiagoje. Tai įgalina tiesioginius ūkinės veiklos vykdytojus atlikti saugomų gamtos objektų stebėjimą (monitoringą), t. y. fiksuoti dėl natūralių procesų arba ūkinės veiklos vykstančius pakitimus. Kertinės miško buveinės, projektuojant pagrindinius miško kirtimus, neįskaičiuotos į pagrindinį naudojimą (nors buveinių teisinis statusas ir ūkinės veiklos apribojimai dar nenustatyti), apribotos kitos priemonės. Kertinės miško buveinės – tai biologinės įvairovės požiūriu vertingi biotopai, todėl jos organiškai įtrauktos į esamą saugomų teritorijų sistemą, kaip vienas iš jos elementų, pagerinančių struktūrą.

10. Visi miškotvarkiniame projektavime naudoti ūkinės veiklos normatyvai yra paruošti atsižvelgiant į augaviečių tipus. Tai viena iš ekologinės miškotvarkos prielaidų, įgalinanti daugiatikslio miškų ūkio organizavimą, atsižvelgiant į miško ekosistemų ryšį su aplinka.

Miškų urėdijai suteiktas FSC miškų tvarkymo sertifikatas patvirtina, kad dirbama laikantis tvaraus ir subalansuoto miškų naudojimo principų (2.20 skyrius).

11. Kultūros paveldo objektų teritorijose, jų apsaugos zonose veikla vykdoma vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu (Žin., 1995, Nr. 3-37; 2008, Nr. 59-2203) bei kitais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Archeologijos objektų teritorijose (pilkapiai, piliakalniai, senovės gyvenvietės) draudžiami žemės judinimo darbai. Kultūros paveldo objektų teritorijose, jų apsaugos zonose, prieš pradedant vykdyti veiklą, ją reikia derinti su Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos teritoriniu padaliniu.

Urėdijos specialistams gali tekti spręsti ir naujus uždavinius, susijusius su Europos Sąjungos saugomų gamtinių teritorijų tinklo NATURA 2000 projekto įgyvendinimu Lietuvoje. Išskiriant buveinių ir paukščių apsaugai svarbias teritorijas gali būti koreguojamos esamų saugomų teritorijų ribos, nuostatai, taip pat steigiamos ir naujos saugomos teritorijos. Kertinių miško buveinių steigimo procesas ir jų statuso nustatymas taip pat nebaigtas. Todėl projektui galiojant gali tekti atlikti papildomus darbus, tikslinti ar koreguoti miškotvarkos projekto sprendinius. Tam svarbu vykdyti nepertraukiamą miškų apskaitą, nuolat palaikyti aktualizuotas miškotvarkos duomenų bazes.

3.1.3. SOCIALINIS VERTINIMAS

Miškai ne tik teikia medieną ir kitus miško produktus, bet yra ir esminis ekologinis veiksnys. Miškai, sudarydami daugelio gyvūnijos ir augalijos rūšių buveines, stabdydami dirvos eroziją, absorbuodami anglies dvideginį bei grynindami orą, saugodami gruntinius ir paviršinius vandenis, suteikia galimybę poilsiauti. Socialine miško reikšme suprantama nauda tų miško funkcijų, kurias visuomenė naudoja nemokamai. Tai grybai, uogos, vaistiniai augalai, poilsiavimas miškuose, medžioklė, biologinės įvairovės, vandenų ir dirvožemio apsauga.

Atsižvelgiant į bendras europines ir šalies tendencijas, akivaizdu, kad prioritetai visuomenėje sparčiai keičiasi. Šiandien visuomenė iš miškų ir miškų ūkio tikisi visai ko kito negu, sakykime, tikėjosi prieš dvidešimt metų. Panašu, kad vis didesnė visuomenės dalis, bent jau Europoje, kuo toliau, tuo mažiau vertina miškų ūkio, kaip medienos tiekėjo, funkciją. Žinoma, negalima manyti, kad miškai ateityje visai nebus naudojami medienos gamybai, tačiau gali būti, kad stengiantis patenkinti visuomenės lūkesčius ir paklausą rinkoje, miškų ūkis pasikeis.

Ateinančiam vykmečiui yra parengtas VĮ Telšių miškų urėdijos rekreacinio sutvarkymo projektas. Jame pateikta bendra teritorijos apžvalga, esamo rekreacinio potencialo analizė ir išdėstyta projektuojama rekreacijos teritorinė sistema.

Daugiafunkcinė miškų ūkio vertė išliks ekonomikos, aplinkos, socialiniu ir kultūros požiūriais. Miškų ūkis teikia ir ateityje teiks atsinaujinančias ir ekologiškas žaliavas; jis išliks ypač svarbus kaimo vietovių ekonomikos vystymuisi, užimtumui ir gerovei.

2.2. MIŠKOTVARKOS PROJEKTO PRIEŽIŪRA IR TIKSLINIMAS

3.2.1. MIŠKOTVARKOS PROJEKTO PRIEŽIŪRA

Vidinės miškotvarkos projektų kokybę tikrina Valstybinės miškų tarnybos Miškų kontrolės skyriaus ir jo teritorinių poskyrių pareigūnai. Tikrinant, vadovaujamasi Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija, patvirtinta VMT direktoriaus 2010-01-14 įsakymu Nr.11-10-V (Žin., 2010, Nr. 45-2182 su vėlesniais pakeitimais).

Pagal normatyvinių dokumentų nuostatas, privalomos vykdyti vidinės miškotvarkos projekto dalys yra:

- pagrindinių kirtimų norma (nustatyta metinė pagrindinių kirtimų norma negali būti viršijama. Atrėžta 5 metų kirtimo apimtis turi būti artima nustatytai kirtimų struktūrai pagal miškų grupes ir vyraujančias medžių rūšis);
- jaunuolynų ugdymas (jaunuolynų iki 20 metų metinė apimtis pagal plotą);
- retinimai pernelyg tankiuose (0,9 ir didesnio skalsumo) medynuose ir medynuose, kuriuose smarkiai stelbiamos tikslinės medžių rūšys ir ugdyti medynus reikia skubos tvarka;
- miško atkūrimas (želdintinose kirtavietėse dirbtiniu būdu miškas atkuriamas ne vėliau kaip per trejus metus; paliekant žėlimui ne vėliau kaip per 4 metus nuo jų atsiradimo, o per šį laikotarpį neatžėlę sklypai atkuriami želdant; žuvusius želdinius ir žėlinius atkurti ne vėliau kaip per dvejus metus po jų atsiradimo);
- miško sanitarinė būklė – kenkėjų židinių kitimo ir atliktų priemonių apskaita, savalaikiai sanitariniai kirtimai (jais privaloma iškirsti vėjavartas, vėjalaužas, snieglaužas, džiūstančius, liemenų kenkėjų apniktus, apkrėstus grybinėmis ligomis, stipriai pažeistus bei sausuolius medžius, išskyrus atvejus, kai biologinei bei kraštovaizdžio įvairovei išsaugoti biržėse paliekami stuobriai ir uoksiniai medžiai) ir kitos apsaugos priemonės;
- aplinkosaugos reikalavimai – ūkinė veikla atsižvelgiant į nustatytą ūkinį režimą miško grupėse, specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas, saugomų teritorijų nuostatus ir kitus normatyvinius dokumentus.

3.2.2. MIŠKOTVARKOS PROJEKTO TIKSLINIMAS

Miškotvarkos projekto sprendiniai gali būti pakeisti, nesibaigus vidinės miškotvarkos projekto galiojimo laikui arba pratęsus jo galiojimo laikotarpį. Pagal Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių 44 punktą, galiojantys vidinės miškotvarkos projektai gali būti tikslinami tik tada, kai:

- pasikeitė ūkinių priemonių vykdymą ir projektavimą reglamentuojantys teisės aktai;
- nustatyta tvarka pakeistas miškų priskyrimas miškų grupėms;
- dėl stichinės nelaimės paveikto miško būtina tikslinti suprojektuotas ūkines priemones;
- nustatyta tvarka pakeistas miško valdos plotas arba ribų konfigūracija, valda suskaldyta į mažesnes arba sujungta su gretima;
- tikrinant vidinės miškotvarkos projekto parengimo kokybę, buvo nustatyti dideli inventorizacijos netikslumai ir po to atliktas miško inventorizacijos duomenų patikslinimas;
- reikia papildomai suprojektuoti ar patikslinti priemones, kurioms teikiama ES parama;
- reikia patikslinti apsaugos ir tvarkymo reikalavimus kultūros paveldo objektų teritorijose ar apsaugos zonose;
- planuojamas rekreacinių objektų įrengimas miškuose, siekiant juos pritaikyti visuomenės poreikiams;
- pagal Krašto apsaugos ministerijos poreikius reikia papildomai suprojektuoti ar patikslinti priemones karinių poligonų teritorijose;
- reikia papildomai suprojektuoti ar patikslinti apsaugos ir (ar) tvarkymo priemones saugomoms rūšims ar Europos bendrijos svarbos buveinėms.

Jei valdos miškų charakteristika pakito dėl juose vykdytos ūkinės veiklos, vidinės miškotvarkos projekte tikslinti galima tik aplinkosaugines ir miško atkūrimo priemones.

Valstybinių miškų vidinės miškotvarkos projektus miško valdytojų užsakymu tikslina ir teikia derinti rengėjai, vadovaudamiesi šių taisyklių 18–21 punktais. Projektų patikslinimai tvirtinami ir skelbiami šių taisyklių 22 punkte nustatyta tvarka. Projektų tikslinimas registruojamas 23 punkte nustatyta tvarka, prie registravimo numerio prirašant tikslinimą liudijančius indeksus.

Bet koks suderintų ir įregistruotų privačių miškų vidinės miškotvarkos projektų tikslinimas turi būti derinamas, tvirtinamas ir registruojamas 28–34 punktuose nustatyta tvarka, prie registravimo numerio prirašant tikslinimą liudijančius indeksus.

Naujas vidinės miškotvarkos projektas tai pačiai miško valdai rengiamas tik po to, kai pasibaigia projekto galiojimo terminas.

Pagrindinių kirtimų normos keitimas. Pagal pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodiką, patvirtinta LR aplinkos ministro 2008-07-02 įsakymu Nr. D1-362, *patvirtinta kirtimų norma gali būti perskaičiuojama, jeigu įvyko esminiai kiekybiniai ir kokybiniai miško rodiklių pasikeitimai, po naujos miškų inventorizacijos, taip pat stichinių nelaimių atvejais, kai kasmet šalies mastu išdžiūvusių, išverstų, išlaužytų, išdegusių arba kitaip pažeistų medynų tūris sudaro daugiau negu vieną ketvirtąją metinės kirtimo normos dalies. Jei įvyko pasikeitimai ir dėl jų naujai inventorizuoti miškų nereikia (pasikeitė administracinių vienetų ribos, kirtimo amžiai ir pan.), tai kirtimų normos perskaičiavimui naudojama bazinės miškų inventorizacijos medžiaga, aktualizuota einamiesiems metams dėl natūralios augimo eigos ir ūkinės veiklos įtakos (27 punktas).*

Valstybinių miškų valdytojai negali viršyti nustatytos 5 metų kirtimo normospagal medžių rūšis. Atskirų metų ploto kirtimo norma pagal medžių rūšisgali kirsti ne daugiau kaip ±20 proc. Medžių rūšių penkmetinė ploto norma iki 5 ha įskaitytinai gali būti iškirsta per vienerius metus (29 punktas).

Sėkmingam miškotvarkos projekto įgyvendinimui miškų valdytojas ir miškotvarkos projekto rengėjas prisiima tam tikrus įsipareigojimus. Tai aptarta miškotvarkos paslaugų atlikimo sutartyje.

Literatūros sąrašas, šaltiniai ir nuorodos

1. A. Basalykas. Lietuvos TSR fizinė geografija. Vilnius, 1965. T [2], 496 p.
2. A. Juodvalkis. Dar kartą apie šiandienines ugdomųjų kirtimų problemas ir perspektyvas. Girios, 2011. Nr. 9(761), Nr. 10(762).
3. A. Kuliešis, E. Petrauskas. Lietuvos miškų naudojimo XXI amžiuje prognozė. Valstybinis miškotvarkos institutas, Lietuvos žemės ūkio universitetas. Kaunas, 2000. 145 p.
4. A. Kuliešis, S. Mileriūtė, D. Vižlenskas, A. Rutkauskas. Nemedieniniai miško ištekliai ir kitas miško naudojimas. Mokslinės–praktinės konferencijos ,,Miško naudojimas – problemos ir perspektyvos“. Pranešimai. Kaunas, 2004 110 p.
5. Aplinkos būklė 2008; 2012. Tik faktai. Atsakingas redaktorius – G. Liutkevičius. Aplinkos apsaugos ministerija. Vilnius, 2009. 127 p.; 2013. 142 p.
6. B. Gailiušis, J. Jablonskis, M. Kovalenkovienė. Lietuvos upės (hidrografija ir nuotėkis). Lietuvos energetikos institutas. Kaunas, 2001. 792 p.
7. Ilgalaikės (iki 2030 m.) medienos išteklių naudojimo prognozės. LŽŪU, mokslinio–taikomojo darbo ataskaita. Vadovas – prof. R. Deltuvas: LŽŪU, 2005. 22 p.
8. K. Šliužas. Kas renka rastui kelią. Lietuvos žinios, 2014. Nr. 48.
9. Lietuvos ekonomikos perspektyvos. AB DNB Bankas, 2012. 53 p.
10. Lietuvos gamtinė aplinka, būklė, procesai ir raida. Aplinkos apsaugos agentūra. VšĮ Gamtos paveldo fondas. Vilnius, 2013. 199 p.
11. Lietuvos miškotvarka ir jos raida. Autorių kolektyvas. VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas. Kaunas, 2002. 187 p.
12. Lietuvos miškų metraštis XX a. Sudarytojai: dr. V. Verbyla, A. Brukas, prof., habil. dr. L. Kairiūkštis. Vilnius, 2003. 631 p.
13. Lietuvos miškų ūkio statistika 2013, 2014, 2015. Valstybinė miškotvarkos tarnyba, 2013, 2014, 2015. 184, 183, 184 p.
14. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas: Teritorijos raidos kryptys. Gamybos teritorijų raida. UAB ,,Urbanistika“, 2001.
15. Kritulių pasiskirstymo, ekstremalių kritulių rodiklių kaitos tendencijos Lietuvos ir Latvijos pasienio rajone. Prof. dr. Egidijus Rimkus, doc. dr. Edvinas Stonevičius. Vilnius, 2013. 67 p.
16. KTU Mechanikos, inžinerijos ir dizaino fakultetas. Naujienos. Miškų šalis Lietuva: miškų daugėja – medienos sektoriaus profesionalų nuolat trūksta. http://ktu.edu/lt/ mechanikos–ir–dizaino–fakultetas/naujiena/misku–salis–lietuva [žiūrėta 2016-08-26].
17. M. Ancevičienė. Investicijos ir eksperimentai padeda konkuruoti. Verslo žinios, 2015. Nr. 85.
18. Medienos ir medienos gaminių sektoriaus įmonių eksporto plėtros galimybių studija Skandinavijos šalims. Lietuvos verslo konfederacija. EKT, 2014. www.lvk.lt/uploads/File/Asistentas1GS/29 Mediena_Skandinavija.pdf. [žiūrėta 2016-09-17].
19. Miško sanitarinė apsauga. Miškų sanitarinė būklė. Lietuvos valstybinių miškų būklės apžvalgos: 2013, 2014, 2015 m. www.amvmt.lt/ [žiūrėta 2016-09-24].
20. Miškų našumo dinamikos vertinimo metodų ir normatyvų rengimas. 2005 m. tiriamojo darbo ataskaita. Vadovas – dr. A. Tebėra. Girionys, 2005. 18 p.
21. Miškų urėdijų 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2015 m. veiklos rodikliai. Parengė: Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos. Vilnius, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2015. 63, 64, 63, 63, 63, 63, 58 p.
22. Oficialiosios statistikos portalas (OSP). Gyventojai ir soc. statistika. http://www.osp.stat.gov.lt. [žiūrėta 2016-08-11].
23. Plungės miškų urėdijos miškotvarkos projektas. Miškotvarka 1991 m. Lietuvos valstybinis miškotvarkos institutas. 377 p.
24. Plungės rajono savivaldybės 2010–2017 metų strateginis plėtros planas. www.plungė.lt/plunge/m/m_files/w/files/file597.pdf [žiūrėta 2016-08-08].
25. Telšių miškų urėdijos miškotvarkos projektas. Miškotvarka 1991 m. Lietuvos miškotvarkos institutas. 337 p.
26. Telšių rajono savivaldybės strateginis plėtros planas (Telšių rajono savivaldybės 2004–2020 metų strateginio plano atnaujinimas) www.telsiai.lt/SPP/images/Telsiu_SPP_esama%20bukle.pdf. [žiūrėta 2016-0-26].
27. Telšių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas. Esamos būklės analizė. www.telsiai.ltBP?p=p_14. [žiūrėta 2016-08-21].

28. Verslas. Ekonomika, 2015-11-04.Lietuvos užsienio prekyba mediena ir medienos gaminiais 2015 m. I pusmetį (šaltinis: Valstybinė miškų tarnyba, 2015-10-30).
29. VĮ Telšių miškų urėdija. Veiklos sritys. http:www.telsiuuredija.lt/. [žiūrėta 2016-07-15].
30. VĮ Telšių miškų urėdija. Vidinės miškotvarkos projektas. Aiškinamasis raštas. Valstybinis miškotvarkos institutas, 2005–2006 m., 366 p.
31. VĮ Valstybinė miškų tarnyba. Miškų naudojimas ir statistika www.amvmt.lt/. [žiūrėta 2016-09-24].
32. Žemaitijos nacionalinio parko miškų tvarkymo projektas 1992–2001 metams. Lietuvos valstybinis miškotvarkos institutas. Kaunas, 1992. 137 p.
33. Apie miškus ir žmogaus buvimą juose. Biržų krašto naujienos. Selonija.lt. 2016-08-26. www.selonija.lt/2016/08/26/apie_miskus_ir_zmogaus_buvima_juose.lt [žiūrėta 2016-11-2]/

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

PRIEDAI: Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Iš viso																									
35842,8	18541,0	7253,5	492,4	66,3	257,0	33352,0					3,6			341,1	83,6									
30677,4	4882,9	1136,8	61,0	668,5	803,0						0,4	90,0	2313,2			6547,1								
Pasiskirstymas pagal administracinius vienetus																									
Plungės r. sav.																									
18701,8	9978,4	3673,6	199,5	7,9	113,3	17409,0					0,3			233,4	47,2									
16236,6	2584,6	433,7	17,9	321,2	409,6						0,1	46,8	1198,4			2700,5								
Rietavo sav.																									
211,7	204,0	144,9	40,5	18,6					4,1	1,4	3,4	211,5							0,2						8,3
Skuodo r. sav.																									
387,7	211,9	145,2	1,5	65,2	60,5		1,9		4,6	1,2	16,4	293,4							1,0		92,6			0,7	13,4
Telšių r. sav.																									
16541,6	8272,5	3496,1	292,9	58,4	141,1	15438,1					3,3			107,7	35,7									
14024,9	2256,3	642,6	41,2	338,6	373,6						0,3	42,0	1022,2			3824,9								

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Iš viso																									
35842,8	18541,0		7253,5		492,4		66,3		257,0		33352,0							3,6			341,1		83,6	
	30677,4		4882,9		1136,8		61,0		668,5		803,0						0,4		90,0		2313,2			6547,1
Pasiskirstymas pagal girininkijas																									
Telšių girininkija																									
3852,3	3387,1	1775,8	521,0	1090,3	98,4	48,1	1,4	58,4	94,1	53,3	47,6	3685,6					0,1	2,5	8,8		142,9	23,8		12,4	677,8
Ubiškės girininkija																									
4036,2	3599,5	1922,2	887,6	789,7	209,7	131,0	14,8		85,6	24,4	72,6	3967,4					0,1	0,6	9,6		51,3			7,2	2070,4
Žarėnų girininkija																									
3292,9	2984,2	1625,4	600,6	758,2	123,0	77,7	5,3		68,2	26,1	57,3	3232,7						0,2	5,0		46,6	10,6		8,4	292,1
Varnių girininkija																									
5836,0	4455,0	3131,0	352,5	971,5	245,2	58,4	21,9		97,3	38,4	207,9	5005,4					0,1		19,4		802,7	76,5		8,4	805,8
Kulių girininkija																									
4019,9	3169,3	2271,8	452,4	445,1	57,6	15,3			62,6	15,1	143,1	3432,6							15,7		571,6	12,7			999,5
Mostaičių girininkija																									
3444,4	3129,3	1548,7	733,7	846,9	76,6	69,5			65,5	17,7	44,2	3315,6							6,5		92,6	63,3		29,7	935,4

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Plungės girininkija																									
3312,8	3111,4	1922,2	511,8	677,4	27,6	21,2	0,3	5,6	56,6	22,5	58,1	3259,3						6,8		42,0	32,1		4,7	270,6
Platelių girininkija																									
8048,3	6841,6	4343,9	823,3	1674,4	298,7	71,2	17,3	2,3	138,6	59,5	172,2	7453,4					0,1	0,3	18,2		563,5	122,1		12,8	495,5

2016.12.28 07:41

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Iš viso																									
35842,8	18541,0		7253,5		492,4			66,3	257,0		33352,0						3,6			341,1			83,6	
	30677,4		4882,9		1136,8		61,0		668,5		803,0					0,4		90,0		2313,2				6547,1
Pasiskirstymas pagal kadastro vietoves																									
Alksnėnų																									
164,2	151,7	119,3	20,5	11,9	0,4				1,6	0,7	10,1	163,8							0,4					49,8
Alsėdžių																									
506,3	422,1	234,6	89,1	98,4	37,6	8,7	10,9		7,2	2,9	10,2	477,1							1,0		28,2	12,4			39,6
Daugėdų																									
211,7	204,0	144,9	40,5	18,6					4,1	1,4	3,4	211,5							0,2						8,3
Didvyčių																									
284,2	262,6	186,3	25,2	51,1	5,1	4,2			4,3	1,7	4,8	276,8							0,1		7,3				2,7
Gegrėnų																									
1001,2	914,0	531,1	166,8	216,1	23,2	5,7			20,8	10,2	6,4	964,4							2,6		33,2	11,8		1,0	15,9
Gintališkės																									
878,4	818,9	505,2	64,9	248,8	22,6	19,9			13,3	5,8	9,5	864,3							1,2		9,7			3,2	18,3

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Glaudžių																									
41,8	39,6	36,5	0,5	2,6	0,7				0,2	0,1	1,3	41,8													10,8
Grumblių																									
1753,6	1493,4	951,9	165,6	375,9	57,3	16,6	3,5		35,2	14,4	40,0	1625,9							5,5		121,4	43,5		0,8	100,7
Kantaučių																									
326,3	272,0	111,3	30,6	130,1	9,2	4,9	0,8		5,3	2,0	16,1	302,6							0,1		23,6	9,0			11,3
Karklėnų																									
1280,9	1222,2	626,7	307,8	287,7	14,7	12,4			22,5	9,0	13,8	1273,2							1,5		6,0	3,8		0,2	248,9
Kulių																									
5519,0	4455,5	2874,3	721,4	859,8	93,2	48,6			97,8	21,7	167,6	4814,1							18,7		659,6	73,3		26,6	1517,2
Platelių																									
2311,0	1903,7	1317,4	245,4	340,9	64,5	1,8	1,2	2,3	42,9	18,3	54,2	2067,6						0,3	4,3		236,7	51,4		2,1	121,5
Stalgėnų																									
2920,8	2743,9	1679,5	460,0	604,4	46,8	41,6			48,4	20,3	41,6	2880,7							7,1		27,4	22,0		5,6	304,3
Šateikių																									
838,1	767,3	423,8	63,8	279,7	16,8	14,3			10,0	4,9	20,5	814,6					0,1		1,8		16,6	0,4		5,0	141,1
Varkalių																									

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
34,8	28,5	25,3		3,2				5,6	0,5	0,2	0,2	34,8													2,5
Žemaičių Kalvarijos																									
47,5	17,0	17,0			11,3				0,2		0,6	29,1							0,6		17,8	2,6			42,3
Žlibinų																									
793,7	724,2	338,2	223,0	163,0	30,3	20,8	1,5		11,0	1,1	12,7	778,2							1,9		10,9	3,2		2,7	73,6
Barstyčių																									
164,2	98,9	33,6	1,5	63,8	1,3				2,1	0,9	7,2	109,5							0,7		54,0				13,4
Vindeikių																									
223,5	113,0	111,6		1,4	59,2		1,9		2,5	0,3	9,2	183,9							0,3		38,6			0,7	
Buožėnų																									
236,9	216,5	84,5	57,0	75,0	5,5	5,2			7,6	2,1	3,7	233,3							1,2		2,0			0,4	78,0
Dirmeikių																									
624,1	578,4	296,1	178,3	104,0	14,3	11,3			11,5	2,1	15,5	619,7							1,2		0,7			2,5	398,8
Drobūkščių																									
395,9	334,2	266,7	1,7	65,8	4,9		1,5		3,0	1,0	31,6	373,7							0,5		21,7	0,6			185,4
Dūseikių																									
1070,9	974,2	586,3	169,4	218,5	45,9	38,5			20,1	7,4	7,6	1047,8							1,7		21,4				228,7

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Eigirdžių																									
567,8	458,1	263,9	121,4	72,8	37,5	19,8	13,0		18,1	3,5	25,0	538,7					0,1	0,6	3,0		20,9			4,5	539,6
Gadūnavo																									
544,6	439,9	249,8	95,6	94,5	17,9	8,8		2,3	8,7	3,4	4,5	473,3							2,9		68,4	8,6			271,4
Gintalų																									
966,2	844,0	626,9	36,9	180,2	39,1	16,3	6,6		24,6	11,0	19,0	926,7					0,1		1,7		33,6	14,7		4,1	203,4
Janapolės																									
672,9	519,5	355,7	64,9	98,9	27,3	11,2			14,2	6,2	43,1	604,1							1,8		67,0	0,4			118,6
Kaunatavos																									
720,8	656,3	295,5	131,6	229,2	40,9	28,0			13,0	5,7	4,8	715,0							2,5		3,3				140,2
Kegų																									
833,2	776,8	411,0	134,9	230,9	19,5	14,1			18,4	9,3	2,4	817,1							0,6		14,6	3,2		0,9	25,4
Kūjainių																									
1279,3	961,6	888,8	7,8	65,0	60,4				10,1	0,5	55,5	1087,6							2,1		189,6	54,9			207,9
Lieplaukės																									
1616,8	1477,4	784,8	203,8	488,8	31,1	18,3			39,9	23,2	15,2	1563,6							3,6		41,3	3,0		8,3	101,1
Luokės																									

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
579,8	501,5	225,6	90,8	185,1	39,3	11,6	10,3		11,5	5,3	10,1	562,4							0,8		15,9			0,7	60,8
Mitkaičių																									
118,1	92,3	29,5	1,4	61,4	18,2				2,3	0,9	5,3	118,1													80,3
Nerimdaičių																									
817,7	752,1	365,2	258,5	128,4	34,9	32,6	1,8		18,1	4,6	9,0	814,1							1,0		2,6				647,5
Nevardėnų																									
453,4	394,1	270,3	28,3	95,5	16,0	2,0			8,4	2,8	27,0	445,5							0,2		7,7				17,3
Nevarėnų																									
67,6	58,2	7,5	11,7	39,0	0,2				1,1	0,7	0,7	60,2									7,4				3,0
Ožtakių																									
53,1	31,4	31,1	0,3		6,0		1,3		0,6		1,1	39,1							0,3		13,7	3,1			
Pasruojės																									
412,6	383,8	230,0	69,1	84,7	12,3	9,9			10,4	4,7	3,6	410,1							0,1		2,4				45,2
Patausalės																									
266,5	201,5	136,5	27,0	38,0	1,0			51,4	6,7	5,0	5,2	265,8							0,2					0,5	98,0
Pavandenės																									
811,3	295,2	173,3	1,2	120,7	35,5	0,4	2,2		7,4	1,1	17,0	355,1							11,3		444,9				51,3

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Ryškėnų																									
360,9	328,6	137,3	96,2	95,1	13,0	5,5	1,1		8,6	3,4	3,4	353,6					0,1	2,5	0,3		2,3	1,4		2,1	8,7
Rūdupių																									
320,0	264,5	141,0	37,6	85,9	39,0	5,3			8,7	5,0	1,9	314,1									3,9			2,0	11,0
Tryškių																									
11,8	4,5	4,5							0,1		7,2	11,8													
Ubiškės																									
66,8	63,2	52,7	6,2	4,3					2,3	0,6	1,1	66,6												0,2	63,7
Vembūtų																									
323,1	297,3	170,9	67,5	58,9	6,4	5,9			8,4	4,2	3,6	315,7							0,8		5,0	2,8		1,6	4,9
Vigantiškių																									
1005,5	905,7	532,4	92,8	280,5	24,4	14,8	1,2	4,7	28,4	18,5	12,4	975,6							1,2		25,5	11,7		3,2	19,0
Žarėnų																									
1344,0	1214,1	654,7	264,4	295,0	52,1	33,4	2,2		26,4	8,9	37,1	1329,7						0,2	3,0		6,4	3,3		4,7	215,7

2016.12.28 07:43

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė						Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Iš viso																									
35842,8	18541,0		7253,5		492,4			66,3	257,0		33352,0							3,6			341,1		83,6	
	30677,4		4882,9		1136,8			61,0	668,5		803,0						0,4		90,0		2313,2				6547,1
Pasiskirstymas pagal miškų grupes ir pogrupius																									
I grupės miškai																									
1936,2	1687,1	1310,3	126,7	250,1	30,8				27,2	8,7	51,7	1796,8							4,3		135,1	66,3			129,1
Rezervatiniai miškai																									
310,3	283,2	227,0	22,0	34,2	0,1				3,4	1,2	15,1	301,8							1,1		7,4	7,1			0,9
Rezervatiniai miškai																									
1625,9	1403,9	1083,3	104,7	215,9	30,7				23,8	7,5	36,6	1495,0							3,2		127,7	59,2			128,2
II grupės ekosistemų apsaugos miškai																									
7981,0	5814,9	4468,1	587,3	759,5	198,3	5,4	2,1		119,9	48,3	310,8	6443,9							35,3		1501,8	122,4			829,0
Saugomų gamtinio kraštovaizdžio objektų, buveinių, sklypų miškai																									
30,4	21,6	14,4	3,9	3,3	3,3				0,7	0,2		25,6							1,2		3,6	3,6			
Draustinių miškai																									
7215,8	5128,4	4032,4	456,9	639,1	185,7	4,3	2,1		102,3	39,1	302,3	5718,7							33,1		1464,0	104,1			815,4

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Draustinių miškai																									
242,1	222,0	144,4	27,4	50,2	5,0	1,1			6,2	3,5	6,6	239,8							0,1		2,2				
Saugomų gamtinio kraštovaizdžio objektų, buveinių, sklypų miškai																									
435,3	387,3	241,0	92,5	53,8	4,2				9,9	5,3	1,6	403,0							0,3		32,0	14,7			13,1
Priešeroziniai miškai																									
57,4	55,6	35,9	6,6	13,1	0,1				0,8	0,2	0,3	56,8							0,6						0,5
II grupės rekreaciniai miškai																									
374,7	337,7	228,9	49,6	59,2	4,3	1,9			8,0	4,4	8,8	358,8					0,1		0,1		11,6	0,4		4,1	10,2
Miško parkai																									
203,4	192,3	122,7	36,1	33,5	2,9	1,9			4,6	2,1	2,4	202,2							0,1		1,1	0,4			4,8
Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai																									
0,4	0,4	0,4										0,4													
Rekreaciniai miško sklypai																									
170,9	145,0	105,8	13,5	25,7	1,4				3,4	2,3	6,4	156,2					0,1				10,5			4,1	5,4
III grupės miškai																									
5718,6	4773,0	2797,7	692,7	1282,6	310,1	64,4	24,4	23,9	110,0	41,9	179,2	5396,2						0,3	13,5		287,1	27,9		21,5	702,1
Laukų apsauginiai miškai																									

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
4,3	4,3	3,7		0,6								4,3													
Kelių apsauginės ir estetinės reikšmės miškai																									
45,0	43,5	34,7	5,6	3,2	1,1	1,1			0,4	0,3		45,0													
Draustinių miškai																									
1505,2	1163,6	763,0	114,3	286,3	109,0	7,8	3,4		22,1	6,7	76,4	1371,1						0,3	4,8		125,8	8,1		3,2	144,4
Valstybinių parkų apsauginių zonų miškai																									
1689,5	1416,4	808,3	210,9	397,2	83,6	19,3	6,9	2,3	36,1	16,0	49,8	1588,2							2,1		93,1	14,0		6,1	49,3
Valst. rezervatų ir valst. parkų apsaugos zonų miškai																									
874,4	759,5	482,8	78,2	198,5	43,8	20,5	10,5		18,8	7,8	18,9	841,0							1,3		32,1	5,8			156,9
Vandens telkinių apsaugos zonų miškai																									
1600,2	1385,7	705,2	283,7	396,8	72,6	15,7	3,6	21,6	32,6	11,1	34,1	1546,6							5,3		36,1			12,2	351,5
IV grupės miškai																									
19832,3		9736,0		4902,1		420,7		42,4		153,7		19356,3						3,3				124,1		58,0	
	18064,7		3426,6		593,3		34,5		403,4		252,5						0,3		36,8		377,6				4876,7
Ūkiniai miškai																									
19832,3		9736,0		4902,1		420,7		42,4		153,7		19356,3						3,3				124,1		58,0	
	18064,7		3426,6		593,3		34,5		403,4		252,5						0,3		36,8		377,6				4876,7

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Iš viso																									
35842,8	18541,0		7253,5		492,4			66,3	257,0			33352,0						3,6			341,1		83,6	
	30677,4		4882,9		1136,8			61,0	668,5			803,0						0,4		90,0	2313,2				6547,1
Pasiskirstymas pagal funkcines zonas																									
19778,4	9589,8		4841,8		395,2			64,0	144,0			19281,4						3,3			105,5		68,4	
	17894,4		3462,8		619,7			43,0	394,0			309,3						0,3		41,8	383,2				5036,1
Germanto kraštovaizdžio draustinis																									
521,1	478,7	347,1	65,1	66,5	6,6				15,2	10,8	7,9	508,4								1,8	10,9	8,6			19,0
Minijos pralaužos kraštovaizdžio draustinis																									
230,1	195,8	118,6	54,0	23,2	4,5	0,4			3,8	1,8	24,8	228,9									1,2				
Plinkšių kraštovaizdžio draustinis																									
70,8	69,9	53,8	6,3	9,8					0,5	0,2	0,4	70,8													5,0
Buožėnų geomorfologinis draustinis																									
55,5	49,7	28,2	4,2	17,3	2,1	0,9	1,2		2,5	1,6	1,2	55,5													
Virvytės hidrografinis draustinis																									

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
93,0	68,7	27,8	0,9	40,0	3,0				1,1	0,4	17,0	89,8									0,7			2,5	
Reiskių tyro telmologinis draustinis																									
2402,2	1666,0	1400,8	125,3	139,9	36,4				29,3	5,6	90,5	1822,2							9,4		570,6	12,7			282,2
Minijos ichtiologinis draustinis																									
97,4	83,3	66,2	11,7	5,4	1,4				0,2		8,1	93,0							3,3		1,1				0,2
Rukundžių Gamtinis rezervatas																									
381,2	353,4	256,2	35,0	62,2	0,8				6,8	2,2	1,1	362,1							1,6		17,5	10,8			0,9
Plokštinės Gamtinis rezervatas																									
819,9	717,4	508,5	83,3	125,6	17,2				15,6	6,1	16,6	766,8							2,2		50,9	16,9			22,1
Paparčių Telmologinis draustinis																									
26,1	21,2	20,7	0,3	0,2					0,5		1,8	23,5									2,6	2,6			13,4
Ertenio Telmologinis draustinis																									
39,1	13,8	13,8			9,2						0,3	23,3							0,6		15,2				38,2
Užpelkių Telmologinis draustinis																									
49,1	30,8	28,2	0,5	2,1					0,6	0,2	3,9	35,3							0,4		13,4	13,3			28,0
Pakastuvos Telmologinis draustinis																									
39,3	19,9	15,5		4,4	1,5						1,5	22,9							0,2		16,2				5,2

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Siberijos Telmologinis draustinis																									
62,0	26,5	26,5			0,8				0,1		0,3	27,7							0,3		34,0				32,1
Juodupio Botaninis draustinis																									
61,5	44,8	43,8	0,8	0,2					0,7	0,3	0,3	45,8							1,5		14,2	8,8			5,6
Šilinės Hidrografinis draustinis																									
178,6	153,1	90,8	24,9	37,4	6,8	0,8			4,0	1,5	4,0	167,9							1,0		9,7	3,0			10,0
Šarnelės Kraštovaizdžio draustinis																									
4,1	1,7	1,7			2,1						0,3	4,1													4,1
Mikytų Kraštovaizdžio draustinis																									
417,7	222,3	134,3	1,7	86,3	61,6				5,2	1,6	20,4	309,5							1,0		106,5			0,7	4,6
Pučkorių Kraštovaizdžio draustinis																									
16,9	10,8	6,6		4,2	2,5				0,3	0,1	0,1	13,7									3,2				
Jazdauskiškių Kraštovaizdžio draustinis																									
287,1	263,8	150,5	56,0	57,3	7,7	4,3			3,6	1,8	1,0	276,1							0,2		10,8	4,1			4,1
Liepijų Kraštovaizdžio draustinis																									
90,4	85,7	79,7	4,9	1,1	3,0				1,3	0,2		90,0									0,4	0,4			
Paburgės Kraštovaizdžio draustinis																									

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
198,9	138,4	105,4	6,5	26,5	3,9				4,0	1,5	8,5	154,8							1,3		42,8	15,4			29,1
Beržoro Kraštovaizdžio draustinis																									
80,2	74,4	45,5	11,8	17,1	1,1				0,7	0,1		76,2							0,1		3,9	0,6			
Grigaičių Kraštovaizdžio draustinis																									
0,2	0,2	0,2										0,2													0,2
Babrungo Kraštovaizdžio draustinis																									
67,6	59,5	43,4	3,3	12,8					0,6	0,2	3,2	63,3							0,2		4,1				2,7
Platelių Kraštovaizdžio draustinis																									
188,8	146,3	104,5	21,8	20,0	3,0				4,8	3,1	1,8	155,9							0,1		32,8	5,5			16,6
Laumalenkų Kraštovaizdžio draustinis																									
304,6	259,8	206,4	22,2	31,2	1,9				5,2	2,5	5,8	272,7							0,1		31,8	27,0			
Stirbaičių Kraštovaizdžio draustinis																									
60,5	30,7	17,7	2,8	10,2	6,9				0,8	0,2	6,7	45,1							0,3		15,1	1,9			
Ilgio Botaninis-zoologinis draustinis																									
110,8	87,7	73,1	6,3	8,3	0,8				1,4	0,1	0,4	90,3									20,5	0,4			
Gegrėnų Archeologinis draustinis																									
62,9	60,1	35,5	13,8	10,8	0,7				1,3	0,8		62,1									0,8				

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Godelių Etnokultūrinis draustinis																									
13,3	11,3	6,1		5,2	2,0							13,3													
. Rekreacinio funkcinio prioriteto zona																									
234,7	217,8	140,1	39,8	37,9	4,1	1,9			5,2	2,5	5,8	232,9							0,1		1,1	0,4		0,6	6,5
. Ekologinės apsaugos funkc. prioriteto zona																									
1726,1	1516,5	875,0	258,7	382,8	66,2	13,4	3,5	2,3	38,1	17,4	27,7	1650,8							2,8		70,0	4,2		2,5	48,5
. Ūkinio (miškų) funkcinio prioriteto zona																									
602,0	525,1	305,8	72,0	147,3	25,5	15,7			12,6	5,9	22,8	586,0							0,4		14,8	4,1		0,8	25,4
. Gyvenamojo funkcinio prioriteto zona																									
1,9	1,5	0,2	1,3						0,1			1,6						0,3							
Minijos Gamtinis rezervatas																									
101,1	86,9	83,0	1,1	2,8					0,2	0,2	14,0	101,1													
Minijos Kraštovaizdžio draustinis																									
7,1	6,6	6,6			0,4							7,0							0,1						
Parko Apsaugos zona																									
1,7	0,6	0,6							0,1		1,0	1,7													
Stervo Gamtinis rezervatas																									

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
630,3	526,1	462,0	7,3	56,8	12,8				4,5	0,2	19,7	563,1							0,5		66,7	38,6			106,1
Sydeklio Telmologinis draustinis																									
65,8	61,4	58,1		3,3	0,5				1,1	0,2		63,0							0,3		2,5	2,0			
Ankantų Telmologinis draustinis																									
215,3	206,1	132,0	28,1	46,0	0,4				4,7	2,4	1,3	212,5									2,8	1,8			6,2
Biržulio Botaninis-zoologinis draustinis																									
1184,7	501,5	497,0	0,8	3,7	64,6				6,2	0,2	38,5	610,8							11,6		562,3	19,4			154,7
Debesnos Telmologinis draustinis																									
3,5	2,7	1,7	1,0						0,1		0,7	3,5													
Pagirgždūčio Pedologinis draustinis																									
80,4	68,0	34,7	18,2	15,1	6,3	1,2			1,5	0,4	4,4	80,2							0,2						0,5
Virvytės Hidrografinis draustinis																									
3,9	3,1	3,1			0,2				0,1		0,5	3,9													
Minijos ištakų Hidrografinis draustinis																									
102,4	95,3	69,7	11,8	13,8	1,8	1,8			1,9	0,7	1,1	100,1							0,2		2,1				19,7
Bėkšvės Geomorfologinis draustinis																									
154,5	120,2	56,6	0,3	63,3	9,4		2,2		2,0		7,2	138,8							1,4		14,3				

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Lūksto Hidrografinis draustinis																									
0,9	0,3	0,3										0,3									0,6				0,6
Apvaršuvos Geomorfologinis draustinis																									
2,0	2,0	2,0										2,0													
Spingės Geomorfologinis draustinis																									
69,8	64,5	45,1	1,7	17,7	2,4				0,8	0,1	0,1	67,8									2,0				2,8
Biržuvėnų Kraštovaizdžio draustinis																									
77,7	69,5	23,3	26,7	19,5	1,2				1,9	1,2	5,1	77,7													
Šatrijos Kraštovaizdžio draustinis																									
40,6	32,5	20,9	1,2	10,4	6,9	0,4			0,3	0,2	0,1	39,8									0,8				
Žąsūgalos Kraštovaizdžio draustinis																									
198,4	184,7	105,9	46,5	32,3	2,3	1,1			6,7	3,7	3,2	196,9									1,5	0,8			
Pavandenės Kraštovaizdžio draustinis																									
28,9	14,8	14,8			2,9				0,1		0,2	18,0									10,9				
Vembūtų Kraštovaizdžio draustinis																									
40,3	34,7	34,0		0,7	1,4				0,2			36,3							0,1		3,9				13,2
Girgždūtės Kraštovaizdžio draustinis																									

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
176,8	134,1	94,4	0,9	38,8	11,7	1,2			5,3	1,3	21,9	173,0							0,5		3,3				9,5
Sietuvos Kraštovaizdžio draustinis																									
221,4	185,7	179,1		6,6	1,5		1,5		0,8	0,1	16,1	204,1							0,4		16,9	0,6			153,6
Pabiržulio Archeologinis draustinis																									
200,1	134,3	128,8		5,5	8,4				2,4	0,1	30,1	175,2							1,3		23,6	0,4			98,9
. Apsaugos zona																									
351,4	254,4	138,9	46,2	69,3	25,5	6,1	3,4		7,8	4,0	23,0	310,7							0,7		36,4	11,0		3,6	13,9
. Rekreacinė zona																									
53,8	38,9	26,9	5,4	6,6					0,6	0,3	0,7	40,2					0,1				10,5			3,0	
. Ūkinė zona																									
1420,9	1310,7	740,2	132,5	438,0	46,7	30,6	6,2		37,0	18,7	6,6	1401,0							1,2		17,2	1,4		1,5	100,9
Plinkšių miško biosferos poligonas																									
668,7	610,9	356,4	134,2	120,3	22,2	16,3			15,1	6,9	5,7	653,9							0,7		14,1				226,7
Vainaičių tyro telmologinis draustinis																									
147,4	125,0	115,1	2,9	7,0	0,1				1,5	0,2	1,9	128,5									18,9	18,9			
Milašaičių miško pušies valstybinis genetinis draustinis																									
31,3	30,0	28,9	1,1		0,4				0,6	0,4	0,3	31,3													

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Tilvikų miško juodalksnio valstybinis genetinis draustinis																									
8,2	8,1	8,1										8,1						0,1						
Pušinės miško eglės genetinis draustinis																									
179,5	162,8	104,8	17,0	41,0	3,8	1,1			4,9	2,8	6,1	177,6									1,9				

2016.12.28 07:46

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Plotų pasiskirstymas pagal žemės naudmenas

Žemės naudmenų grupė	Žemės naudmena	Plotas, ha
M I Š K O Ž E M Ė S		
Apaugusi mišku miško žemė		
	Savaiminis medynas	19851,6
	Kultūrinės kilmės medynas	10825,8
	Iš viso	30677,4
Neapaugusi mišku miško žemė		
	Kirtavietė	492,4
	Žuvęs medynas	166,5
	Miško aikštė	416,9
	Žemė, skirta miškui įveisti	61,0
	Mažasis miško karjeras	4,0
	Iš viso	1140,8
Miško dauginamosios medžiagos		
	Medelynas	55,0
	Sėklinė plantacija	11,3
	Iš viso	66,3
Technologinės paskirties miško žemė		
	Kvartalinė linija	300,1
	Technologinė proskyna	27,8
	Priešgaisrinė juosta	0,2
	Griovio trasa	62,0
	Elektros trasa	5,8
	Energetikos trasa	10,0
	Takai	0,5
	Elektros linija	5,1
	Miško kelias	257,0
	Miško griovys	134,5
	Iš viso	803,0
Kitos paskirties miško žemė		
	Rekreaciniai želdiniai	0,2
	Medienos sandėlis	17,2
	Miško poilsiavietė	14,4
	Pašarų aikštelė	90,5
	Miško laukymė	505,1

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Plotų pasiskirstymas pagal žemės naudmenas

Žemės naudmenų grupė	Žemės naudmena	Plotas, ha
	Miško pelkė	37,1
	Iš viso	664,5
	Iš viso miško žemės	33352,0
N E M I Š K O Ž E M Ė S		
Keliai		
	Kelias	0,4
Užstatyta teritorija		
	Pastatai	3,6
Vandenys		
	Ežeras	14,9
	Kūdra	1,1
	Tvenkinys	2,6
	Griovys	71,4
	Iš viso	90,0
Sumedėjusia augmenija apaugusi ne		
	Žemė, apauganti mišku	0,4
Kitos žemės (nenaudojama žemė)		
	Trasa (platesnė nei 10 m.)	72,3
	Poilsio aikštė	2,1
	Paplūdimys	0,6
	Kitos žemės	8,2
	Iš viso	83,2
Pelkės		
	Pelkė	2313,2
	Iš viso ne miško žemės	2490,8
	Bendras plotas	35842,8

2016.12.28 07:48

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų plotai (ha) pagal augavietes

P	Ą	B	D	a				b				c				d				f			
E	U	J	Bt																				
Kiti	Kiti	L	Kiti																				
Suma	Suma	Suma	Suma	SP	KL	ML		SP	KL	ML		SP	KL	ML		SP	KL	ML		SP	KL	ML	
Iš viso						B,J,L	D,Bt,Kt			B,J,L	D,Bt,Kt			B,J,L	D,Bt,Kt			B,J,L	D,Bt,Kt			B,J,L	D,Bt,Kt
N				11,6				2083,0		61,5		1346,8	181,5	793,1	44,8	27,6	336,4	289,1	115,0			6,0	
								839,7				5128,1	0,2	1,8	12,4	695,8	6,3	1,6	76,3		12,7		
								1,4			0,4	19,3		1,1	6,8	8,6	12,6	21,1	11,0				
				11,6				2924,1		61,5	0,4	6494,2	181,7	796,0	64,0	732,0	355,3	311,8	202,3		12,7	6,0	
				11,6				2986,0				7535,9				1601,4				18,7			
L								1382,4		113,0	1,6	406,4	9,3	1376,4	170,4		59,1	469,3	109,7		0,6	14,4	5,8
								885,4				4749,8		77,6	83,4	661,8	8,2	276,7	279,7	21,5	8,3	4,4	5,9
												6,9	0,3	3,4	1,0		1,9	5,9	1,9				
								2267,8		113,0	1,6	5163,1	9,6	1457,4	254,8	661,8	69,2	751,9	391,3	21,5	8,9	18,8	11,7
								2382,4				6884,9				1874,2				60,9			
U								64,2		18,7		12,8	0,5	271,1	6,8			52,1	0,8				
								52,6				132,8		267,4	12,9	23,5		465,6	46,1			1,2	
																			1,4				
								116,8		18,7		145,6	0,5	538,5	19,7	23,5		517,7	48,3			1,2	
								135,5				704,3				589,5				1,2			
P				522,9		29,9		877,4		213,0		29,3		658,2				14,5					
								115,8		2,8		90,1		523,8	7,6	1,5		151,7	5,6				
																			0,3				
				522,9		29,9		993,2		215,8		119,4		1182,0	7,6	1,5		166,2	5,9				
				552,8				1209,0				1309,0				173,6							
Pn				115,9		0,4		679,4		180,9		73,6		600,0	2,2			35,5	0,3				
								175,9		2,9		229,0		250,8	5,3	4,2		78,5	6,2				
				115,9		0,4		855,3		183,8		302,6		850,8	7,5	4,2		114,0	6,5				
				116,3				1039,1				1160,9				124,7							

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų pasiskirstymas pagal miško tipų serijas (plotas, ha)

Miško tipų serijos	Medynai									Iš viso	
	P	E	Ą	U	B	J	D	Bt	Kitos medžių rūšys	ha	%
cl	11,6									11,6	0,0
v	106,9	245,2			0,9					353,0	1,2
vm	1.982,9	600,0			60,6				1,8	2.645,3	8,6
ox	1.351,9	5.205,7	187,0	0,2	805,1	2,1	46,0	13,2	27,2	7.638,4	24,9
hox	27,6	712,9	373,2	10,5	296,7	3,8	117,3	88,8	61,3	1.692,1	5,5
m	1.382,4	885,4			113,0		1,6			2.382,4	7,8
mox	406,4	4.749,8	9,3		1.376,4	77,6	170,4	83,4	11,6	6.884,9	22,4
oxn		661,8								661,8	2,2
aeg		21,5	59,7	29,2	475,3	276,7	115,5	285,6	9,7	1.273,2	4,2
cmh					14,4	4,4				18,8	0,1
msp	64,2	52,6			18,7					135,5	0,4
cal	12,8	132,8	0,5		271,1	267,4	6,8	12,9		704,3	2,3
fil		23,5			52,1	465,6	0,8	46,1	1,4	589,5	1,9
ur						1,2				1,2	0,0
lsp	522,9				29,9					552,8	1,8
csp	877,4	115,8			213,0	2,8				1.209,0	3,9
c	29,3	90,1			658,2	523,8		7,6		1.309,0	4,3
cir		1,5			14,5	151,7		5,6	0,3	173,6	0,6
lsps	115,8									115,8	0,4
msps	0,1				0,4					0,5	0,0
csps	575,7	135,4			57,3					768,4	2,5
moxs	103,7	40,5			123,6	2,9				270,7	0,9
cs	13,5	28,1			2,6	1,6				45,8	0,1
fils	57,2	183,0			402,3	133,1		3,1		778,7	2,5

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų pasiskirstymas pagal miško tipų serijas (plotas, ha)

Miško tipų serijos	Medynai									Iš viso	
	P	E	Ą	U	B	J	D	Bt	Kitos medžių rūšys	ha	%
oxns	2,9	17,9			195,1	116,1	2,2	2,2		336,4	1,1
cirs		4,2			35,5		0,3	6,2		46,2	0,2
urs						78,5				78,5	0,3
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Iš viso	7.645,2	13.907,7	629,7	39,9	5.216,7	2.109,3	460,9	554,7	113,3	30.677,4	100,0

2016.12.28 08:56

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis

(skaitiklyje - plotas ha, vardiklyje - tūris m3)

Medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >	
I grupės (gamtinių rezervatų) miškai																
Pušis	|	|	7,4|	56,1|	56,3|	132,3|	68,6|	113,7|	88,6|	49,6|	43,6|	28,6|	21,1|	14,1|	28,4|	708,4
	|	|	801|	2.648|	4.367|	32.070|	15.463|	22.009|	11.928|	11.862|	12.448|	7.302|	4.376|	2.412|	5.996|	133.682
Eglė	0,9|	13,6|	39,9|	74,1|	53,5|	36,1|	60,4|	57,2|	64,6|	89,2|	29,3|	7,6|	4,2|	2,3|	|	532,9
	8|	796|	6.308|	19.996|	15.814|	11.857|	22.162|	19.290|	21.868|	32.668|	11.057|	2.499|	1.476|	712|	|	166.511
Ąžuolas	|	|	|	|	|	|	3,7|	21,6|	9,0|	1,2|	6,9|	8,8|	|	|	|	51,2
	|	|	|	|	|	|	828|	5.581|	2.304|	360|	2.148|	2.096|	|	|	|	13.317
Uosis	|	|	|	|	|	|	0,6|	|	|	|	|	|	|	|	|	0,6
	|	|	|	|	|	|	78|	|	|	|	|	|	|	|	|	78
Klevas	|	|	|	|	|	|	|	|	|	0,3|	|	|	|	|	|	0,3
	|	|	|	|	|	|	|	|	|	39|	|	|	|	|	|	39
Beržas	0,5|	15,9|	31,0|	37,6|	38,0|	52,2|	43,9|	29,3|	6,8|	4,1|	|	|	|	|	|	259,3
	5|	1.155|	2.678|	3.685|	4.617|	9.406|	10.935|	6.511|	1.773|	891|	|	|	|	|	|	41.656
Baltalksnis	|	|	4,4|	20,2|	12,1|	1,0|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	37,7
	|	|	594|	3.364|	2.091|	190|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	6.239
Juodalksnis	0,4|	2,6|	6,7|	11,2|	11,9|	10,5|	21,1|	13,7|	4,8|	2,8|	|	|	|	|	|	85,7
	2|	123|	749|	1.942|	2.549|	2.756|	5.622|	4.125|	981|	801|	|	|	|	|	|	19.650
Drebulė	|	|	|	|	1,2|	1,7|	5,8|	|	|	|	|	|	|	|	|	8,7
	|	|	|	|	312|	476|	1.705|	|	|	|	|	|	|	|	|	2.493
Liepa	0,8|	|	|	|	|	|	|	1,5|	|	|	|	|	|	|	|	2,3
	56|	|	|	|	|	|	|	720|	|	|	|	|	|	|	|	776

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis

(skaitiklyje - plotas ha, vardiklyje - tūris m3)

Medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >	
Iš viso I grupės (gamtinių rezervatų) miškai																
	2,6|	32,1|	89,4|	199,2|	173,0|	233,8|	204,1|	237,0|	173,8|	147,2|	79,8|	45,0|	25,3|	16,4|	28,4|	1.687,1
	71|	2.074|	11.130|	31.635|	29.750|	56.755|	56.793|	58.236|	38.854|	46.621|	25.653|	11.897|	5.852|	3.124|	5.996|	384.441
%	0,2|	1,9|	5,3|	11,8|	10,3|	13,9|	12,1|	13,9|	10,3|	8,7|	4,7|	2,7|	1,5|	1,0|	1,7|	100,0
	|	0,5|	2,9|	8,2|	7,7|	14,8|	14,8|	15,2|	10,1|	12,1|	6,7|	3,1|	1,5|	0,8|	1,6|	100,0
II grupės (specialios paskirties) miškai: A - ekosistemų apsaugos miškai																
Pušis	4,4|	43,1|	30,6|	23,5|	16,5|	123,1|	197,8|	104,3|	123,9|	127,6|	112,0|	74,5|	38,5|	48,1|	65,9|	1.133,8
	58|	4.471|	2.237|	3.430|	4.199|	36.520|	43.030|	24.297|	26.508|	34.167|	32.866|	18.670|	9.696|	11.410|	16.007|	267.566
Eglė	42,6|	284,4|	144,3|	193,8|	240,7|	203,7|	254,7|	289,8|	388,2|	203,3|	63,2|	19,9|	22,3|	19,7|	6,7|	2.377,3
	1.034|	29.161|	27.126|	49.176|	68.902|	65.962|	88.064|	97.360|	130.243|	64.494|	21.256|	6.369|	7.188|	6.384|	2.004|	664.723
Maumedis	|	6,7|	0,4|	|	1,8|	|	0,4|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	9,3
	|	1.541|	24|	|	612|	|	104|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	2.281
Ąžuolas	2,3|	7,3|	1,3|	0,9|	2,8|	14,4|	19,3|	19,7|	11,3|	18,2|	2,6|	8,9|	3,3|	3,2|	14,7|	130,2
	25|	230|	111|	81|	529|	2.840|	4.891|	4.740|	2.336|	2.774|	578|	1.956|	616|	636|	3.882|	26.225
Uosis	|	|	|	|	|	|	2,9|	0,3|	5,0|	|	1,0|	|	|	|	|	9,2
	|	|	|	|	|	|	584|	30|	811|	|	150|	|	|	|	|	1.575
Klevas	|	2,4|	|	0,2|	1,7|	0,6|	1,6|	1,0|	|	|	|	|	|	|	|	|	7,5
	|	93|	|	24|	313|	90|	267|	110|	|	|	|	|	|	|	|	|	897
Skroblas	|	|	|	|	|	0,6|	5,3|	3,2|	|	|	|	|	|	|	|	|	9,1
	|	|	|	|	|	108|	1.007|	688|	|	|	|	|	|	|	|	|	1.803

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis

(skaitiklyje - plotas ha, vardiklyje - tūris m3)

Medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >	
Guoba	|	|	|	|	|	|	0,3|	2,2|	|	|	|	|	|	|	2,5
	|	|	|	|	|	|	60|	489|	|	|	|	|	|	|	549
Skirpstas	|	|	0,2|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	0,2
	|	|	16|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	16
Beržas	16,6|	74,0|	109,4|	191,1|	151,1|	201,8|	251,1|	188,1|	60,0|	4,9|	|	|	|	|	|	1.248,1
	432|	5.856|	9.835|	23.709|	26.783|	40.809|	59.902|	51.034|	15.206|	818|	|	|	|	|	|	234.384
Baltalksnis	11,4|	15,7|	14,8|	33,4|	24,6|	16,1|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	116,0
	294|	1.754|	2.065|	5.997|	4.944|	3.618|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	18.672
Juodalksnis	24,0|	24,4|	30,5|	83,2|	97,8|	113,2|	132,1|	120,5|	13,4|	10,5|	1,0|	|	|	|	|	650,6
	668|	1.581|	4.061|	14.030|	21.610|	30.332|	36.658|	35.096|	3.523|	2.792|	280|	|	|	|	|	150.631
Drebulė	5,5|	11,0|	3,7|	4,8|	6,7|	26,9|	39,7|	9,1|	8,0|	|	|	|	|	|	|	115,4
	213|	1.182|	587|	884|	2.199|	9.082|	14.755|	2.971|	2.436|	|	|	|	|	|	|	34.309
Liepa	|	|	|	|	1,0|	3,0|	0,8|	0,3|	|	|	|	|	|	|	|	5,1
	|	|	|	|	205|	831|	232|	87|	|	|	|	|	|	|	|	1.355
Blindė	|	0,4|	|	0,2|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	0,6
	|	14|	|	42|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	56
Iš viso II grupės (specialios paskirties) miškai: A - ekosistemų apsaugos miškai																
	106,8|	469,4|	335,2|	531,1|	544,7|	703,4|	906,0|	738,5|	609,8|	364,5|	179,8|	103,3|	64,1|	71,0|	87,3|	5.814,9
	2.724|	45.883|	46.062|	97.373|	130.296|	190.192|	249.554|	216.902|	181.063|	105.045|	55.130|	26.995|	17.500|	18.430|	21.893|	1.405.042
%	1,8|	8,1|	5,8|	9,1|	9,4|	12,1|	15,5|	12,7|	10,5|	6,3|	3,1|	1,8|	1,1|	1,2|	1,5|	100,0
	0,2|	3,3|	3,3|	6,9|	9,3|	13,5|	17,8|	15,4|	12,9|	7,5|	3,9|	1,9|	1,2|	1,3|	1,6|	100,0

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis

(skaitiklyje - plotas ha, vardiklyje - tūris m3)

Medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >	
II grupės (specialios paskirties) miškai: B - rekreaciniai miškai																
Pušis	|	3,9|	5,8|	1,0|	0,9|	25,5|	20,5|	3,7|	6,2|	4,0|	2,1|	1,8|	1,8|	8,9|	9,5|	95,6
	|	312|	739|	120|	227|	8.635|	7.724|	1.057|	2.133|	1.464|	819|	729|	409|	3.051|	3.791|	31.210
Eglė	1,4|	13,3|	16,8|	8,1|	22,5|	8,4|	15,5|	35,2|	29,8|	14,5|	2,6|	4,8|	1,2|	0,7|	|	174,8
	34|	1.387|	2.595|	1.677|	6.764|	2.803|	5.472|	12.823|	11.292|	5.470|	994|	1.128|	432|	245|	|	53.116
Ąžuolas	|	0,3|	2,5|	|	4,1|	|	|	|	|	0,7|	|	|	0,7|	|	|	8,3
	|	18|	289|	|	749|	|	|	|	|	165|	|	|	147|	|	|	1.368
Uosis	|	|	|	0,2|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	0,2
	|	|	|	20|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	20
Beržas	|	13,5|	6,1|	2,1|	2,4|	2,8|	8,6|	1,7|	|	|	|	|	|	|	|	37,2
	|	1.680|	415|	336|	368|	653|	2.386|	580|	|	|	|	|	|	|	|	6.418
Baltalksnis	|	4,1|	1,3|	|	|	0,3|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	5,7
	|	569|	176|	|	|	43|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	788
Juodalksnis	|	|	|	0,7|	1,4|	5,6|	1,6|	0,3|	|	|	|	|	|	|	|	9,6
	|	|	|	69|	359|	1.618|	473|	122|	|	|	|	|	|	|	|	2.641
Drebulė	|	2,2|	1,5|	|	0,4|	|	1,5|	|	|	|	|	|	|	|	|	5,6
	|	430|	219|	|	124|	|	465|	|	|	|	|	|	|	|	|	1.238
Liepa	|	|	|	|	|	|	|	|	0,3|	|	|	|	|	|	|	0,3
	|	|	|	|	|	|	|	|	72|	|	|	|	|	|	|	72
Blindė	|	0,4|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	0,4
	|	48|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	48
Iš viso II grupės (specialios paskirties) miškai: B - rekreaciniai miškai																

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis

(skaitiklyje - plotas ha, vardiklyje - tūris m3)

Medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >	
	1,4|	37,7|	34,0|	12,1|	31,7|	42,6|	47,7|	40,9|	36,3|	19,2|	4,7|	6,6|	3,7|	9,6|	9,5|	337,7
	34|	4.444|	4.433|	2.222|	8.591|	13.752|	16.520|	14.582|	13.497|	7.099|	1.813|	1.857|	988|	3.296|	3.791|	96.919
%	0,4|	11,2|	10,1|	3,6|	9,4|	12,6|	14,1|	12,1|	10,7|	5,7|	1,4|	2,0|	1,1|	2,8|	2,8|	100,0
	|	4,6|	4,6|	2,3|	8,9|	14,2|	17,1|	15,0|	13,9|	7,3|	1,9|	1,9|	1,0|	3,4|	3,9|	100,0
III grupės (apsauginiai) miškai																
Pušis	34,0|	84,5|	48,6|	15,9|	31,6|	166,7|	226,8|	203,1|	143,9|	137,1|	114,0|	36,1|	13,6|	9,6|	8,3|	1.273,8
	505|	5.379|	4.586|	2.743|	7.928|	52.276|	65.122|	62.263|	44.496|	48.586|	43.536|	11.510|	3.511|	3.097|	1.901|	357.439
Eglė	231,4|	358,2|	181,8|	214,5|	263,6|	148,9|	195,4|	215,0|	132,1|	76,6|	13,4|	9,3|	|	|	2,3|	2.042,5
	2.959|	31.074|	30.847|	52.675|	73.244|	47.781|	66.048|	73.387|	41.786|	25.197|	4.539|	3.402|	|	|	706|	453.645
Maumedis	11,6|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	11,6
	454|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	454
Ąžuolas	32,8|	2,9|	6,0|	4,9|	18,5|	28,7|	31,9|	20,7|	16,6|	9,7|	4,3|	2,9|	4,1|	0,5|	|	184,5
	229|	94|	323|	904|	4.607|	7.253|	6.629|	4.256|	2.907|	2.218|	1.006|	556|	1.195|	130|	|	32.307
Uosis	|	|	|	2,3|	1,5|	3,0|	3,6|	3,8|	|	|	|	|	|	|	|	14,2
	|	|	|	276|	160|	312|	602|	608|	|	|	|	|	|	|	|	1.958
Klevas	0,8|	|	|	|	|	0,2|	|	1,2|	|	|	|	|	|	|	|	2,2
	5|	|	|	|	|	26|	|	216|	|	|	|	|	|	|	|	247
Guoba	|	|	|	|	|	1,9|	|	0,1|	|	|	|	|	|	|	|	2,0
	|	|	|	|	|	304|	|	22|	|	|	|	|	|	|	|	326
Beržas	136,3|	105,0|	64,0|	77,6|	93,8|	117,5|	77,2|	58,4|	24,8|	3,4|	|	|	|	|	|	758,0
	1.730|	7.410|	7.773|	11.250|	14.311|	23.717|	18.688|	15.856|	5.013|	758|	|	|	|	|	|	106.506

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis

(skaitiklyje - plotas ha, vardiklyje - tūris m3)

Medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >	
Baltalksnis	6,4	30,0	30,6	67,3	23,0	3,2										160,5
	379	3.475	4.615	11.445	3.934	615										24.463
Juodalksnis	73,0	27,5	12,1	39,6	40,1	20,3	26,3	20,9	7,2	0,6						267,6
	1.437	1.468	1.714	7.516	9.088	5.108	7.310	5.934	2.125	156						41.856
Drebulė	2,0	4,3	8,0	3,2	7,3	15,4	9,3	2,4								51,9
	54	518	1.470	681	2.009	4.471	3.291	701								13.195
Liepa				0,8	0,5											1,3
				176	120											296
Blindė		0,3	2,6													2,9
		24	253													277
Iš viso III grupės (apsauginiai) miškai																
	528,3	612,7	353,7	426,1	479,9	505,8	570,5	525,6	324,6	227,4	131,7	48,3	17,7	10,1	10,6	4.773,0
	7.752	49.442	51.581	87.666	115.401	141.863	167.690	163.243	96.327	76.915	49.081	15.468	4.706	3.227	2.607	1.032.969
%	11,1	12,7	7,4	8,9	10,1	10,6	12,0	11,0	6,8	4,8	2,8	1,0	0,4	0,2	0,2	100,0
	0,8	4,8	5,0	8,5	11,2	13,7	16,1	15,8	9,3	7,4	4,8	1,5	0,5	0,3	0,3	100,0
IV grupės (ūkiniai) miškai																
Pušis	201,9	384,7	225,4	38,9	52,6	269,6	458,5	497,9	576,1	844,7	545,3	201,4	58,3	30,3	48,0	4.433,6
	1.683	27.263	24.184	5.380	12.742	90.638	149.351	162.809	191.763	316.964	205.220	68.637	15.107	8.155	11.449	1.291.345
Eglė	1.413,9	1.503,4	843,7	961,8	1.293,7	663,6	700,1	546,6	440,8	272,6	73,3	32,5	13,8	8,2	12,2	8.780,2
	18.257	136.326	143.563	236.799	367.760	207.284	245.663	186.899	157.852	101.420	25.463	12.285	4.669	2.840	4.531	1.851.611
Maumedis	9,5	2,9			1,7	1,2										15,3

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis

(skaitiklyje - plotas ha, vardiklyje - tūris m3)

Medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >	
	581	479			595	516										2.171
Ąžuolas	56,8	6,7	2,1	6,6	38,8	17,0	33,1	38,4	23,4	16,2	10,8	0,5	4,8	0,3		255,5
	443	284	149	944	7.419	3.517	7.980	9.759	6.070	4.427	2.386	60	1.287	98		44.823
Ąžuolas	0,6															0,6
	27															27
Uosis			0,5	0,3	1,5		2,7	8,0				2,7				15,7
			25	21	159		365	1.557				459				2.586
Klevas	0,5				1,7	1,0										3,2
	3				166	131										300
Skroblas					2,7		0,7									3,4
					432		154									586
Guoba						1,0										1,0
						190										190
Beržas	445,1	489,8	224,0	188,8	377,9	260,6	442,4	340,7	139,2	4,7	0,9					2.914,1
	6.534	41.419	29.186	30.955	85.237	62.840	118.678	100.909	41.921	928	131					518.738
Baltalksnis	28,5	47,6	70,4	67,6	17,6	3,1										234,8
	1.156	5.550	11.573	13.227	4.007	587										36.100
Juodalksnis	346,4	119,2	80,2	86,6	79,4	89,1	114,4	120,4	49,4	8,6	2,1					1.095,8
	6.079	9.199	13.966	18.671	19.323	26.346	33.678	37.669	17.055	2.547	668					185.201
Drebulė	40,2	64,5	25,4	15,3	18,4	24,1	42,1	33,2	16,1							279,3
	1.574	7.844	4.675	3.370	5.437	8.183	14.971	14.027	5.766							65.847
Tuopa						0,6										0,6
						123										123

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis

(skaitiklyje - plotas ha, vardiklyje - tūris m3)

Medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >	
Liepa	0,6		0,7	2,7	14,4	3,6	2,9									24,9
	3		79	813	3.526	1.143	957									6.521
Blindė	0,4	5,7														6,1
	18	441														459
Gluosnis			0,3		0,3											0,6
			39		27											66
Iš viso IV grupės (ūkiniai) miškai																
	2.544,4	2.624,5	1.472,7	1.368,6	1.900,7	1.334,5	1.796,9	1.585,2	1.245,0	1.146,8	632,4	237,1	76,9	38,8	60,2	18.064,7
	36.358	228.805	227.439	310.180	506.830	401.498	571.797	513.629	420.427	426.286	233.868	81.441	21.063	11.093	15.980	4.006.694
%	14,1	14,6	8,2	7,6	10,5	7,4	9,9	8,8	6,9	6,3	3,5	1,3	0,4	0,2	0,3	100,0
	0,9	5,7	5,7	7,7	12,6	10,0	14,5	12,8	10,5	10,6	5,8	2,0	0,5	0,3	0,4	100,0
IŠ VISO MEDYNŲ																
Pušis	240,3	516,2	317,8	135,4	157,9	717,2	972,2	922,7	938,7	1.163,0	817,0	342,4	133,3	111,0	160,1	7.645,2
	2.246	37.425	32.547	14.321	29.463	220.139	280.690	272.435	276.828	413.043	294.889	106.848	33.099	28.125	39.144	2.081.242
Eglė	1.690,2	2.172,9	1.226,5	1.452,3	1.874,0	1.060,7	1.226,1	1.143,8	1.055,5	656,2	181,8	74,1	41,5	30,9	21,2	13.907,7
	22.292	198.744	210.439	360.323	532.484	335.687	427.409	389.759	363.041	229.249	63.309	25.683	13.765	10.181	7.241	3.189.606
Maumedis	21,1	9,6	0,4		3,5	1,2	0,4									36,2
	1.035	2.020	24		1.207	516	104									4.906
Ąžuolas	91,9	17,2	11,9	12,4	64,2	60,1	88,0	100,4	60,3	46,0	24,6	21,1	12,9	4,0	14,7	629,7
	697	626	872	1.929	13.304	13.610	20.328	24.336	13.617	9.944	6.118	4.668	3.245	864	3.882	118.040

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis

(skaitiklyje - plotas ha, vardiklyje - tūris m3)

Medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >	
Ąžuolas	0,6															0,6
	27															27
Uosis			0,5	2,8	3,0	3,0	9,8	12,1	5,0		1,0	2,7				39,9
			25	317	319	312	1.629	2.195	811		150	459				6.217
Klevas	1,3	2,4		0,2	3,4	1,8	1,6	2,2		0,3						13,2
	8	93		24	479	247	267	326		39						1.483
Skroblas					2,7	0,6	6,0	3,2								12,5
					432	108	1.161	688								2.389
Guoba						2,9	0,3	2,3								5,5
						494	60	511								1.065
Skirpstas			0,2													0,2
			16													16
Beržas	598,5	698,2	434,5	497,2	663,2	634,9	823,2	618,2	230,8	17,1	0,9					5.216,7
	8.701	57.520	49.887	69.935	131.316	137.425	210.589	174.890	63.913	3.395	131					907.702
Baltalksnis	46,3	97,4	121,5	188,5	77,3	23,7										554,7
	1.829	11.348	19.023	34.033	14.976	5.053										86.262
Juodalksnis	443,8	173,7	129,5	221,3	230,6	238,7	295,5	275,8	74,8	22,5	3,1					2.109,3
	8.186	12.371	20.490	42.228	52.929	66.160	83.741	82.946	23.684	6.296	948					399.979
Drebulė	47,7	82,0	38,6	23,3	34,0	68,1	98,4	44,7	24,1							460,9
	1.841	9.974	6.951	4.935	10.081	22.212	35.187	17.699	8.202							117.082
Tuopa						0,6										0,6
						123										123
Liepa	1,4		0,7	3,5	15,9	6,6	3,7	1,8	0,3							33,9

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis

(skaitiklyje - plotas ha, vardiklyje - tūris m3)

Medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >	
	59		79	989	3.851	1.974	1.189	807	72							9.020
Blindė	0,4	6,8	2,6	0,2												10,0
	18	527	253	42												840
Gluosnis			0,3		0,3											0,6
			39		27											66
IŠ VISO																
	3.183,5	3.776,4	2.285,0	2.537,1	3.130,0	2.820,1	3.525,2	3.127,2	2.389,5	1.905,1	1.028,4	440,3	187,7	145,9	196,0	30.677,4
	46.939	330.648	340.645	529.076	790.868	804.060	1.062.354	966.592	750.168	661.966	365.545	137.658	50.109	39.170	50.267	6.926.065
%	10,4	12,3	7,4	8,3	10,2	9,2	11,5	10,2	7,8	6,2	3,4	1,4	0,6	0,5	0,6	100,0
	0,7	4,8	4,9	7,6	11,4	11,6	15,3	14,0	10,8	9,6	5,3	2,0	0,7	0,6	0,7	100,0

2016.12.28 09:41

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų pasiskirstymas brandumo grupėmis

Medynai	Medynų plotas, ha						Medynų bendras tūris, m^3					
	iš viso	iš jų pagal brandumo grupes					iš viso	iš jų pagal brandumo grupes				
		jaunuolynai	pusamžiai	pribręst.	brandūs	iš jų gam.br.		jaunuolynai	pusamžiai	pribręst.	brandūs	iš jų gam.br.
I grupės miškai												
Pušynai	708,4	63,5	642,2	1,8	0,9	0,9	133.682	3.449	129.568	386	279	279
Eglynai	532,9	128,5	390,3	7,6	6,5	6,5	166.511	27.108	134.716	2.499	2.188	2.188
Ąžuolynai	51,2		51,2				13.317		13.317			
Uosynai	0,6		0,6				78		78			
Beržynai	259,3	16,4	232,0	6,8	4,1	4,1	41.656	1.160	37.832	1.773	891	891
Juodalksnynai	85,7	3,0	75,1	4,8	2,8	2,8	19.650	125	17.743	981	801	801
Drebulynai	8,7		8,7				2.493		2.493			
Baltalksnynai	37,7		24,6	12,1	1,0	1,0	6.239		3.958	2.091	190	190
Kiti medynai	2,6	0,8	1,8				815	56	759			
Iš viso	1687,1	212,2	1426,5	33,1	15,3	15,3	384.441	31.898	340.464	7.730	4.349	4.349
II grupės ekosistemų apsaugos miškai												
Pušynai	1133,8	101,6	1013,8	12,5	5,9	5,9	267.566	10.196	252.406	3.848	1.116	1.116
Eglynai	2377,3	665,1	1643,6	19,9	48,7	48,7	664.723	106.497	536.281	6.369	15.576	15.576
Ąžuolynai	130,2	11,8	118,4				26.225	447	25.778			
Uosynai	9,2		9,2				1.575		1.575			
Beržynai	1248,1	90,6	1092,6	60,0	4,9	4,9	234.384	6.288	212.072	15.206	818	818
Juodalksnynai	650,6	48,4	577,3	13,4	11,5	11,5	150.631	2.249	141.787	3.523	3.072	3.072
Drebulynai	115,4	16,5	81,8	9,1	8,0	8,0	34.309	1.395	27.507	2.971	2.436	2.436
Baltalksnynai	116,0	11,4	63,9	24,6	16,1	16,1	18.672	294	9.816	4.944	3.618	3.618
Kiti medynai	34,3	9,9	24,4				6.957	1.698	5.259			
Iš viso		955,3		139,5		95,1		129.064		36.861		26.636

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų pasiskirstymas brandumo grupėmis

Medynai	Medynų plotas, ha						Medynų bendras tūris, m^3					
	iš viso	iš jų pagal brandumo grupes					iš viso	iš jų pagal brandumo grupes				
		jaunuolynai	pusamžiai	pribręst.	brandūs	iš jų gam.br.		jaunuolynai	pusamžiai	pribręst.	brandūs	iš jų gam.br.
	5814,9		4625,0		95,1		1.405.042		1.212.481		26.636	
					II grupės rekreaciniai miškai							
Pušynai	95,6	10,7	81,1		3,8	3,8	31.210	1.171	28.470		1.569	1.569
Eglynai	174,8	39,6	128,5	4,8	1,9	1,9	53.116	5.693	45.618	1.128	677	677
Ąžuolynai	8,3	2,8	5,5				1.368	307	1.061			
Uosynai	0,2	0,2					20	20				
Beržynai	37,2	13,5	23,7				6.418	1.680	4.738			
Juodalksnynai	9,6		9,6				2.641		2.641			
Drebulynai	5,6	2,2	3,4				1.238	430	808			
Baltalksnynai	5,7		5,4		0,3	0,3	788		745		43	43
Kiti medynai	0,7		0,4	0,3			120		48	72		
Iš viso	337,7	69,0	257,6	5,1	6,0	6,0	96.919	9.301	84.129	1.200	2.289	2.289
					III grupės miškai							
Pušynai	1273,8	183,0	909,2	114,0	67,6	0,6	357.439	13.213	280.671	43.536	20.019	120
Eglynai	2042,5	985,9	607,9	215,0	233,7	2,3	453.645	117.555	187.073	73.387	75.630	706
Ąžuolynai	184,5	46,6	137,4	0,5			32.307	1.550	30.627	130		
Uosynai	14,2	2,3	11,9				1.958	276	1.682			
Beržynai	758,0	241,3	235,4	117,5	163,8	3,4	106.506	9.140	33.334	23.717	40.315	758
Juodalksnynai	267,6	100,5	91,8	20,3	55,0	0,6	41.856	2.905	18.318	5.108	15.525	156
Drebulynai	51,9	6,3	8,0	3,2	34,4		13.195	572	1.470	681	10.472	
Baltalksnynai	160,5	6,4	30,0	30,6	93,5	3,2	24.463	379	3.475	4.615	15.994	615
Kiti medynai	20,0	12,4	5,0	2,6			1.600	459	888	253		

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų pasiskirstymas brandumo grupėmis

Medynai	Medynų plotas, ha						Medynų bendras tūris, m^3					
	iš viso	iš jų pagal brandumo grupes					iš viso	iš jų pagal brandumo grupes				
		jaunuo-lynai	pus-amžiai	pri-bręst.	brandūs	iš jų gam.br.		jaunuo-lynai	pus-amžiai	pri-bręst.	brandūs	iš jų gam.br.
Iš viso	1584,7	503,7	10,1	146.049	151.427	2.355						
	4773,0	2036,6	648,0	1.032.969	557.538	177.955						
IV grupės miškai												
Pušynai	850,9	844,7	6,6	58.510	316.964	1.498						
	4433,6	1854,7	883,3	1.291.345	607.303	308.568						
Eglynai	4722,8	700,1	34,2	534.945	245.663	12.040						
	8780,2	1957,3	1400,0	1.851.611	575.044	495.959						
Ąžuolynai	256,1	72,8	177,7	0,5	5,1		44.850	1.847	41.558	60	1.385	
Uosynai	15,7	0,8	12,2		2,7		2.586	46	2.081		459	
Beržynai	2914,1	934,9	790,7	260,6	927,9	5,6	518.738	47.953	145.378	62.840	262.567	1.059
Juodalksnynai	1095,8	465,6	246,2	89,1	294,9	10,7	185.201	15.278	51.960	26.346	91.617	3.215
Drebulynai	279,3	104,7	25,4	15,3	133,9	16,1	65.847	9.418	4.675	3.370	48.384	5.766
Baltalksnynai	234,8	28,5	47,6	70,4	88,3	3,1	36.100	1.156	5.550	11.573	17.821	587
Kiti medynai	55,1	13,9	32,8	3,9	4,5		10.416	1.084	6.889	1.182	1.261	
Iš viso	7194,9	1984,6	76,3	670.237	667.998	24.165						
	18064,7	5144,6	3740,6	4.006.694	1.440.438	1.228.021						
IŠ VISO MEDYNŲ												
Pušynai	1209,7	973,0	17,8	86.539	364.734	4.582						
	7645,2	4501,0	961,5	2.081.242	1.298.418	331.551						
Eglynai	6541,9	947,4	93,6	791.798	329.046	31.187						
	13907,7	4727,6	1690,8	3.189.606	1.478.732	590.030						
Ąžuolynai	630,3	134,0	490,2	1,0	5,1		118.067	4.151	112.341	190	1.385	

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų pasiskirstymas brandumo grupėmis

Medynai	Medynų plotas, ha						Medynų bendras tūris, m^3					
	iš viso	iš jų pagal brandumo grupes					iš viso	iš jų pagal brandumo grupes				
		jaunuolynai	pusamžiai	pribręst.	brandūs	iš jų gam.br.		jaunuolynai	pusamžiai	pribręst.	brandūs	iš jų gam.br.
Uosynai	39,9	3,3	33,9		2,7		6.217	342	5.416		459	
Beržynai	5216,7	1296,7	2374,4	444,9	1100,7	18,0	907.702	66.221	433.354	103.536	304.591	3.526
Juodalksnynai	2109,3	617,5	1000,0	127,6	364,2	25,6	399.979	20.557	232.449	35.958	111.015	7.244
Drebulynai	460,9	129,7	127,3	27,6	176,3	24,1	117.082	11.815	36.953	7.022	61.292	8.202
Baltalksnynai	554,7	46,3	171,5	137,7	199,2	23,7	86.262	1.829	23.544	23.223	37.666	5.053
Kiti medynai	112,7	37,0	64,4	6,8	4,5		19.908	3.297	13.843	1.507	1.261	
Iš viso	10016,1		2666,0		202,8		986.549		865.216			59.794
	30677,4		13490,3		4505,0		6.926.065		3.635.050		1.439.250	

2016.12.28 09:43

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų tūriai pagal vyraujančias ir sudėtyje esančias medžių rūšis, m3

Medžių rūšis	Tūris pagal vyraujančias rūšis	Iš to kiekio pagal vyraujančias ir sudėtyje esančias medžių rūšis								
		P	E	Ą	U	B	J	D	Bt	Kitos medžių rūšys
Pušis	2.081.242	1.423.249	550.898	2.631		97.422	2.424	3.628	248	742
%	100,0	68,4	26,5	0,1		4,7	0,1	0,2		
Eglė	3.189.606	230.576	2.457.004	93.706	1.867	309.196	30.657	47.719	10.808	8.073
%	100,0	7,2	77,0	2,9	0,1	9,7	1,0	1,5	0,3	0,3
Maumedžiai	4.906	82	400	36		379	20			3.989
%	100,0	1,7	8,2	0,7		7,7	0,4			81,3
Ąžuolas	118.040	858	25.112	63.843	1.873	11.702	389	6.385	2.705	5.173
%	100,0	0,7	21,3	54,1	1,6	9,9	0,3	5,4	2,3	4,4
Ąžuolas raudon.	27									27
%	100,0									100,0
Uosis	6.217		500	553	2.888	427	296	699	516	338
%	100,0		8,0	8,9	46,5	6,9	4,8	11,2	8,3	5,4
Klevas	1.483	3	169	132	104	125	78	64	77	731
%	100,0	0,2	11,4	8,9	7,0	8,4	5,3	4,3	5,2	49,3
Skroblas	2.389	2	336	67		356	175	143	4	1.306
%	100,0	0,1	14,1	2,8		14,9	7,3	6,0	0,2	54,6
Guoba	1.065		24	196	39	19		38	194	555
%	100,0		2,3	18,4	3,7	1,8		3,6	18,2	52,0
Skirpstas	16							3	5	8
%	100,0							18,8	31,2	50,0
Beržas	907.702	24.940	205.525	12.305	2.173	550.598	45.403	48.381	11.783	6.594
%	100,0	2,7	22,6	1,4	0,2	60,8	5,0	5,3	1,3	0,7
Baltalksnis	86.262	130	2.956	1.979	536	8.741	2.534	2.414	64.163	2.809
%	100,0	0,2	3,4	2,3	0,6	10,1	2,9	2,8	74,4	3,3
Juodalksnis	399.979	2.500	36.413	120	996	66.051	286.323	2.220	4.877	479
%	100,0	0,6	9,1		0,2	16,5	71,7	0,6	1,2	0,1
Drebulė	117.082	588	18.254	2.844	818	19.601	1.219	68.995	2.937	1.826
%	100,0	0,5	15,6	2,4	0,7	16,7	1,0	59,0	2,5	1,6
Tuopa	123	19	25	9		21				49
%	100,0	15,4	20,3	7,3		17,1				39,9
Liepa	9.020		617	911	361	848	82	561	79	5.561
%	100,0		6,8	10,1	4,0	9,4	0,9	6,2	0,9	61,7
Blindė	840		31			91		34	61	623
%	100,0		3,7			10,8		4,0	7,3	74,2
Gluosnis	66				3				8	55
%	100,0				4,5				12,1	83,4

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų tūriai pagal vyraujančias ir sudėtyje esančias medžių rūšis, m3

Medžių rūšis	Tūris pagal vyraujančias rūšis	Iš to kiekio pagal vyraujančias ir sudėtyje esančias medžių rūšis								
		P	E	Ą	U	B	J	D	Bt	Kitos medžių rūšys
Iš viso	6.926.065	1.682.947	3.298.264	179.332	11.658	1.065.577	369.600	181.284	98.465	38.938
%	100,0	24,3	47,6	2,6	0,2	15,4	5,3	2,6	1,4	0,6

Poūkiai	Tūris, m3			
	pagal vyr. medžių rūšis	%	pagal sudėtines medžių rūšis	%
Spygliuočių	5.275.754	76,1	4.985.817	72,0
Kietųjų lapuočių	129.237	1,9	203.424	2,9
Minkštųjų lapuočių	1.521.074	22,0	1.736.824	25,1

2016.12.28 09:48

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų plotų pasiskirstymas skalsumais (ha)

Vyraujanti medžių rūšis	Skalsumai									Iš viso	Vidutinis skalsumas
	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0 ir >		
Pušis	1,6	89,5	119,7	410,0	892,8	2.677,4	2.425,4	795,4	233,4	7.645,2	0,73
Iš jų su 2 ardu:											
P		0,9				1,7				2,6	
E		18,3	38,2	139,0	418,0	1.691,0	1.322,4	283,0	29,7	3.939,6	
Ą							1,1			1,1	
K						4,1	6,4	1,0		11,5	
B		0,7	1,8		0,5	1,5	2,2			6,7	
L							2,0			2,0	
Eglė		49,7	142,8	497,1	1.570,4	3.934,6	4.738,3	1.873,0	1.101,8	13.907,7	0,76
Iš jų su 2 ardu:											
E		8,4	32,2	77,3	206,6	376,0	141,6	17,1	1,7	860,9	
Ą			2,9							2,9	
U					0,5					0,5	
K		0,9				0,6	3,2			4,7	
Sb					3,1					3,1	
B		0,4								0,4	
Bt			2,3	2,7	1,9	1,4	0,8	0,4		9,5	
J				0,8						0,8	
D			2,2	11,9	2,3	1,7	0,8			18,9	
Maumedis		0,4		0,4	4,9	2,2	10,5	3,0	14,8	36,2	0,81
Ąžuolas		12,1	25,8	61,5	149,4	196,0	88,5	75,5	20,9	629,7	0,69
Iš jų su 2 ardu:											
E		3,7	4,0	21,4	43,9	34,8	11,0	13,6		132,4	
K					0,5		0,2			0,7	
D		0,4								0,4	
L					1,0					1,0	
Ąžuolas raudonasis									0,6	0,6	1,00
Uosis		0,9	11,5	13,5	9,7	4,3				39,9	0,51
Iš jų su 2 ardu:											
E			6,6		2,0					8,6	
K				0,6						0,6	
G			2,7							2,7	
Klevas		1,5	1,9	2,5	2,6	1,8	1,7	1,2		13,2	0,58
Iš jų su 2 ardu:											
E				0,5			0,9			1,4	
K				0,3						0,3	
Skroblas			0,2		2,7	4,5	3,5	1,6		12,5	0,73

Medynų plotų pasiskirstymas skalsumais (ha)

Vyraujanti medžių rūšis	Skalsumai									Iš viso	Vidutinis skalsumas
	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0 ir >		
Guoba					3,2	2,3				5,5	0,64
Iš jų su 2 ardu:											
Bt					1,9					1,9	
Skirpstas						0,2				0,2	0,70
Beržas	1,9	76,5	156,9	351,6	901,8	1.567,4	1.306,0	526,4	328,2	5.216,7	0,72
Iš jų su 2 ardu:											
P						0,5				0,5	
E	1,9	20,2	60,9	135,0	432,2	804,5	548,8	84,0	23,3	2.110,8	
Ą			1,9	0,5	0,4	1,0				3,8	
K			1,3			4,3				5,6	
Sb				0,8	0,5	3,4				4,7	
G						7,0				7,0	
Bt			1,1							1,1	
D			0,5		0,7	0,3				1,5	
L							1,4	2,0		3,4	
Baltalksnis		11,8	22,1	44,7	90,0	127,4	168,6	58,3	31,8	554,7	0,72
Iš jų su 2 ardu:											
E		1,2	1,6	0,3	3,5	6,2	12,8	3,8	0,4	29,8	
Bt			1,0		0,5					1,5	
Juodalksnis		23,5	33,8	107,7	314,2	641,4	590,4	261,0	137,3	2.109,3	0,74
Iš jų su 2 ardu:											
E		0,3	4,1	18,7	54,5	171,2	148,6	51,5	7,1	456,0	
Sb				1,0						1,0	
Bt		0,7								0,7	
Drebulė		2,0	17,0	31,8	81,5	147,8	106,9	35,2	38,7	460,9	0,72
Iš jų su 2 ardu:											
E		1,0	4,2	9,6	43,6	77,9	36,6	4,3		177,2	
D			1,6		0,5					2,1	
L							0,4	5,6		6,0	
Tuopa					0,6					0,6	0,60
Iš jų su 2 ardu:											
E					0,1					0,1	
Liepa				0,3	4,0	14,9	13,2	0,7	0,8	33,9	0,74
Iš jų su 2 ardu:											
L							1,9			1,9	
Blindė		0,4	1,0	1,1	5,5	1,6	0,4			10,0	0,58
Gluosnis			0,3		0,3					0,6	0,50

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų plotų pasiskirstymas skalsumais (ha)

Vyraujanti medžių rūšis	Skalsumai									Iš viso	Vidutinis skalsumas
	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0 ir >		
Iš viso	3,5	268,3	533,0	1.522,2	4.033,6	9.323,8	9.453,4	3.631,3	1.908,3	30.677,4	0,74
Iš jų su 2 ardu:											
P		0,9				2,2				3,1	
E	1,9	53,1	151,8	401,8	1.204,4	3.161,6	2.222,7	457,3	62,2	7.716,8	
Ą			4,8	0,5	0,4	1,0	1,1			7,8	
U					0,5					0,5	
K		0,9	1,3	0,9	0,5	9,0	9,8	1,0		23,4	
Sb				1,8	3,6	3,4				8,8	
G			2,7			7,0				9,7	
B		1,1	1,8		0,5	1,5	2,2			7,1	
Bt		0,7	4,4	2,7	4,3	1,4	0,8	0,4		14,7	
J				0,8						0,8	
D		0,4	4,3	11,9	3,5	2,0	0,8			22,9	
L					1,0		5,7	7,6		14,3	

2016.12.28 09:53

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų plotų pasiskirstymas bonitetais

(skaitiklyje - plotas, ha; vardiklyje - % nuo viso ploto)

Vyraujanti medžių rūšis	Bonitetai								Iš viso	Vidutinis bonitetas
	1A	1	2	3	4	5	5A	5B		
Pušis	334,5	2.839,5	2.129,9	581,0	532,8	495,5	408,5	323,5	7.645,2	2,4
	4,4	37,1	27,9	7,6	7,0	6,5	5,3	4,2	100,0	
Eglė	1.002,5	3.221,3	6.958,7	2.438,9	262,4	23,9			13.907,7	1,8
	7,2	23,2	50,0	17,5	1,9	0,2			100,0	
Maumedis	31,6	4,2	0,4						36,2	1A,1
	87,3	11,6	1,1						100,0	
Ąžuolas	33,5	331,0	243,8	20,7	0,7				629,7	1,4
	5,3	52,6	38,7	3,3	0,1				100,0	
Ąžuolas raudonasis	0,6								0,6	1A,0
	100,0								100,0	
Uosis	3,0	21,3	14,0	1,6					39,9	1,4
	7,5	53,4	35,1	4,0					100,0	
Klevas		9,0	4,2						13,2	1,3
		68,2	31,8						100,0	
Skroblas		0,6	11,7	0,2					12,5	2,0
		4,8	93,6	1,6					100,0	
Guoba		1,0	4,5						5,5	1,8
		18,2	81,8						100,0	
Skirpstas		0,2							0,2	1,0
		100,0							100,0	
Beržas	1.819,6	1.626,5	1.120,7	481,9	121,4	38,5	8,1		5.216,7	1,2
	34,9	31,2	21,5	9,2	2,3	0,7	0,2		100,0	
Baltalksnis	29,9	267,4	224,4	33,0					554,7	1,5
	5,4	48,2	40,5	5,9					100,0	
Juodalksnis	316,4	995,7	637,5	121,8	32,8	5,1			2.109,3	1,3
	15,0	47,2	30,2	5,8	1,6	0,2			100,0	

Medynų plotų pasiskirstymas bonitetais

(skaitiklyje - plotas, ha; vardiklyje - % nuo viso ploto)

Vyraujanti medžių rūšis	Bonitetai								Iš viso	Vidutinis bonitetas
	1A	1	2	3	4	5	5A	5B		
Drebulė	327,6	117,4	15,0	0,9					460,9	1A,3
	71,0	25,5	3,3	0,2					100,0	
Tuopa		0,5	0,1						0,6	1,2
		83,3	16,7						100,0	
Liepa	4,7	15,2	14,0						33,9	1,3
	13,9	44,8	41,3						100,0	
Blindė		1,3	7,3	1,4					10,0	2,0
		13,0	73,0	14,0					100,0	
Gluosnis		0,3	0,3						0,6	1,5
		50,0	50,0						100,0	
Iš viso	3.903,9	9.452,4	11.386,5	3.681,4	950,1	563,0	416,6	323,5	30.677,4	1,8
	12,7	30,8	37,1	12,0	3,1	1,8	1,4	1,1	100,0	

2016.12.28 09:54

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų vidutiniai rodikliai 15 lentelė

Vyraujančios medžių rūšys	Plotas		Amžius	Boni-tetas	Skal-sumas	Tūris 1 ha/m3		Einamasis prieaugis m3/ha
	ha	%				visų medynų	bran-džių	
Visi miškai								
Pušis	7645,2	24,9	78	2,4	0,73	272	345	6,72
Eglė	13907,7	45,3	47	1,8	0,76	229	349	8,12
Maumedis	36,2	0,1	17	1A,1	0,81	136		8,94
Ąžuolas	629,7	2,1	66	1,4	0,69	187	272	5,69
Ąžuolas raudonasis	0,6	0	8	1A,0	1	45		5
Uosis	39,9	0,1	74	1,4	0,51	156	170	4,6
Klevas	13,2	0	49	1,3	0,58	112		4,73
Skroblas	12,5	0	66	2,0	0,73	191	220	5,7
Guoba	5,5	0	67	1,8	0,64	194		5,78
Skirpstas	0,2	0	25	1,0	0,7	80		6
Beržas	5216,7	17	46	1,2	0,72	174	277	6,53
Juodalksnis	2109,3	6,9	44	1,3	0,74	190	305	6,12
Drebulė	460,9	1,5	47	1A,3	0,72	254	348	8,08
Baltalksnis	554,7	1,8	32	1,5	0,72	156	189	7
Liepa	33,9	0,1	51	1,3	0,74	266	330	7,55
Tuopa	0,6	0	57	1,2	0,6	205	205	6,67
Blindė	10	0	20	2,0	0,58	84		5,82
Gluosnis	0,6	0	38	1,5	0,5	110	90	4,67
Iš viso	30677,4	100	54	1,8	0,74	226	319	7,29
1-miškų grupė								
Pušis	708,4	42	80	4,2	0,66	189	310	4,85
Eglė	532,9	31,6	69	2,0	0,75	312	337	9,11
Ąžuolas	51,2	3	92	1,2	0,7	260		5,54
Uosis	0,6	0	70	2,0	0,5	130		3,67
Klevas	0,3	0	100	2,0	0,5	130		2
Beržas	259,3	15,4	53	2,0	0,66	161	217	5,58
Juodalksnis	85,7	5,1	58	1,8	0,72	229	286	6,53
Drebulė	8,7	0,5	63	1A,3	0,68	287		6,89
Baltalksnis	37,7	2,2	41	1,4	0,64	165	190	5,45
Liepa	2,3	0,1	56	1A,3	0,94	337		7,13
Iš viso	1687,1	100	70	2,9	0,69	228	284	6,44
2-miškų grupė								
Pušis	1229,4	20	87	3,2	0,73	243	277	6,2
Eglė	2552,1	41,5	63	2,0	0,73	281	321	8,47
Maumedis	9,3	0,2	27	1A,1	0,71	245		13,77
Ąžuolas	138,5	2,3	84	1,7	0,61	199		5,37
Uosis	9,4	0,2	84	1,5	0,56	170		3,85
Klevas	7,5	0,1	48	1,1	0,57	120		5,43
Skroblas	9,1	0,1	71	2,0	0,74	198		5,43
Guoba	2,5	0	78	2,0	0,69	220		5,56

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų vidutiniai rodikliai 15 lentelė

Vyraujančios medžių rūšys	Plotas		Amžius	Boni-tetas	Skal-sumas	Tūris 1 ha/m3		Einamasis prieaugis m3/ha
	ha	%				visų medynų	bran-džių	
Skirpstas	0,2	0	25	1,0	0,7	80		6
Beržas	1285,3	20,9	54	1,5	0,74	187	167	6,47
Juodalksnis	660,2	10,7	56	1,7	0,75	232	267	6,74
Drebulė	121	2	56	1A,4	0,69	294	304	8,2
Baltalksnis	121,7	2	35	1,6	0,69	160	223	6,42
Liepa	5,4	0,1	59	1,4	0,68	264		6,89
Blindė	1	0	20	1,0	0,58	104		6,6
Iš viso	6152,6	100	65	2,0	0,73	244	286	7,29
			3-miškų grupė					
Pušis	1273,8	26,7	73	2,0	0,73	281	296	7,27
Eglė	2042,5	42,8	45	1,8	0,75	222	324	8,13
Maumedis	11,6	0,2	8	1A,0	0,82	39		4,84
Ąžuolas	184,5	3,9	58	1,4	0,71	175		5,92
Uosis	14,2	0,3	62	1,5	0,56	138		4,65
Klevas	2,2	0	50	1,4	0,69	112		3,82
Guoba	2	0	56	2,0	0,6	163		6,15
Beržas	758	15,9	40	1,4	0,72	141	246	5,58
Juodalksnis	267,6	5,6	37	1,5	0,74	156	282	5,62
Drebulė	51,9	1,1	48	1A,2	0,68	254	304	8,19
Baltalksnis	160,5	3,4	32	1,7	0,72	152	171	6,9
Liepa	1,3	0	44	1,0	0,7	228		8,31
Blindė	2,9	0,1	26	2,5	0,6	96		5,59
Iš viso	4773	100	51	1,7	0,74	216	275	7,2
			4-miškų grupė					
Pušis	4433,6	24,5	76	2,0	0,74	291	349	7,02
Eglė	8780,2	48,6	41	1,8	0,78	211	354	7,96
Maumedis	15,3	0,1	18	1A,2	0,86	142		9,12
Ąžuolas	255,5	1,4	57	1,3	0,7	175	272	5,72
Ąžuolas raudonasis	0,6	0	8	1A,0	1	45		5
Uosis	15,7	0,1	78	1,1	0,44	165	170	5,03
Klevas	3,2	0	45	1,7	0,56	94		3,97
Skroblas	3,4	0	52	1,9	0,69	172	220	6,41
Guoba	1	0	60	1,0	0,6	190		5,6
Beržas	2914,1	16,1	43	1A,9	0,72	178	283	6,88
Juodalksnis	1095,8	6,1	37	1,1	0,73	169	311	5,84
Drebulė	279,3	1,5	42	1A,3	0,75	236	361	8,05
Baltalksnis	234,8	1,3	28	1,3	0,74	154	202	7,62
Liepa	24,9	0,1	49	1,4	0,74	262	330	7,69
Tuopa	0,6	0	57	1,2	0,6	205	205	6,67
Blindė	6,1	0	17	2,0	0,57	75		5,8
Gluosnis	0,6	0	38	1,5	0,5	110	90	4,67
Iš viso	18064,7	100	50	1,6	0,75	222	328	7,39

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Medžio rūšis: Pušis																
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	240,3	516,2	317,8	135,4	157,9	717,2	972,2	922,7	938,7	1163	817	342,4	133,3	111	160,1	7645,2
Tūris, m3	2246	37425	32547	14321	29463	220139	272435		276828	413043	294889	106848	33099	28125	39144	2081242
Sklypų skaičius	192	394	194	78	106	497	664	660	566	676	475	209	95	79	126	5011
iš jų su 2 ardu		2		3	13	183	375	408	357	481	345	131	58	50	68	2474
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	1,3	1,3	1,6	1,7	1,5	1,4	1,5	1,4	1,7	1,7	1,7	1,6	1,4	1,4	1,3	1,5
Bonitetas	2,0	1,4	1,7	3,7	2,8	1,4	2,2	2,5	3,0	2,2	2,3	3,0	4,2	4,2	4,7	2,4
Medyno tūris 1ha, m3	9	73	102	106	187	307	289	295	295	355	361	312	248	253	244	272
I ardas																
Rūšinė sudėtis	7P2E1B		8P1E1B		8P1E1B		7P2E1B		7P2E1B		8P2E		7P2E1B		7P2E1B	
		7P2E1B		8P1E1B		8P1E1B		7P2E1B		8P2E		8P2E		7P2E1B		7P2E1B
Tūris 1ha, m3	9	72	102	105	184	292	267	269	268	321	324	279	225	221	225	250
Aukštis, m	1,4	7,1	10,1	10,6	16,2	22,6	21,7	22,3	22,2	25,2	25,9	24,4	21,3	21,2	20,9	20,6
Skersmuo, cm	1,4	8,5	11,5	12,9	18,6	25	24,6	26,5	27,2	31	32,5	31,9	29,8	30,4	31	24,9
Amžius	6	17	25	38	49	59	67	77	88	97	107	119	129	140	161	78
Skalsumas	0,83	0,82	0,75	0,62	0,65	0,76	0,73	0,71	0,72	0,73	0,72	0,68	0,67	0,66	0,68	0,73
Ein.prieaugis	1,01	5,58	6,93	5,38	6,85	8,61	7,09	6,02	5,28	5,49	5,09	4,2	3,42	8,4		5,77
II ardas																
Rūšinė sudėtis					10E		10E		10E		10E		10E		10E	
		10E		10E		10E		10E		10E		10E		10E		10E
Tūris 1ha, m3		10		21	31	36	39	41	43	47	49	51	37	47	38	44
Aukštis, m		5		6,4	11,8	12,5	13	13,8	14,3	15,9	16,2	15,7	13,8	13,2	12,2	14,5
Skersmuo, cm		6		5,2	11,8	12,5	13,3	14,2	14,7	16,3	16,6	16,3	14,4	13,5	12,4	14,9

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Amžius		19		35	40	42	47	52	57	63	63	64	67	65	64	57
Skalsumas		0,2		0,21	0,15	0,17	0,17	0,17	0,17	0,16	0,17	0,18	0,15	0,2	0,18	0,17
Ein.prieaugis		0,96		1,16	1,78	1,98	1,95	1,89	1,84	1,77	1,85	1,97	1,36	3,36		1,85
Medžio rūšis: Eglė																
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	1690,2	2172,9	1226,5	1452,3	1874	1060,7	1226,1	1143,8	1055,5	656,2	181,8	74,1	41,5	30,9	21,2	13907,7
Tūris, m3	22292	198744	210439	360323	532484	335687	389759		363041	229249	63309	25683	13765	10181	7241	3189606
Sklypų skaičius	1413	1675	1063	1251	1325	895	968	902	775	514	153	66	39	29	18	11086
iš jų su 2 ardu			6	20	52	90	94	115	112	69	30	12	5	9	3	617
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	1,2	1,3	1,2	1,2	1,4	1,2	1,3	1,3	1,4	1,3	1,2	1,1	1,1	1,1	1,2	1,3
Bonitetas	1,6	1,4	1,6	1,7	1,9	2,2	2,1	2,2	2,3	2,2	2,4	2,7	2,5	2,9	3,0	1,8
Medyno tūris 1ha, m3	13	91	172	248	284	316	349	341	344	349	348	347	332	329	342	229
I ardas																
Rūšinė sudėtis	8E1B1J		9E1B		9E1B		8E1P1B		8E1P1B		8E1P1B		8E1P1Ą		7E3P	
		8E1P1B		9E1B		9E1B		8E1P1B		7E2P1B		7E2P1B		8E2P		8E1P1B
Tūris 1ha, m3	13	91	172	248	283	312	345	336	339	344	337	335	329	321	329	227
Aukštis, m	1,6	6,6	11,7	16,6	19,4	21,8	24,3	25,6	26,7	27,5	28,1	27,1	27,7	25,6	25,6	16,5
Skersmuo, cm	1,6	7,1	12,4	17,1	20,3	23,3	26,3	29,3	31,7	33,7	36	35,3	37,5	32,8	33	18,3
Amžius	6	16	27	38	47	58	68	77	88	97	108	119	130	140	158	47
Skalsumas	0,85	0,83	0,77	0,77	0,75	0,74	0,74	0,7	0,69	0,68	0,67	0,69	0,7	0,69	0,71	0,76
Ein.prieaugis	1,5	5,67	11,12	12,75	11,52	10	9,06	7,49	6,54	5,98	5,38	5,06	4,98	8,43		8,02
II ardas																
Rūšinė sudėtis			10E		8E1D1Bt		10E		10E		10E		10E		10E	
				9E1Bt		10E		10E		10E		10E		10E		10E
Tūris 1ha, m3			15	17	28	31	34	36	34	35	41	42	20	35	58	33

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Aukštis, m			7,9	8,9	11,9	12,5	14,2	14,5	14,5	17	15,2	14,7	11,4	15,3	15,9	14
Skersmuo, cm			7,7	8,8	11,6	12,5	14,1	14,7	14,5	17	15	14,9	11,3	15	14,6	14
Amžius			30	31	38	42	49	54	61	66	55	60	34	65	71	52
Skalsumas			0,11	0,14	0,15	0,14	0,14	0,14	0,13	0,12	0,15	0,16	0,1	0,13	0,22	0,14
Ein.prieaugis			1,03	1,15	1,71	1,74	1,66	1,67	1,36	1,32	1,87	1,66	1,37	2,91		1,58
Medžio rūšis: Maumedis																
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	21,1	9,6	0,4		3,5	1,2	0,4									36,2
Tūris, m3	1035	2020	24		1207	516	104									4906
Sklypų skaičius	17	3	1		2	2	1									26
iš jų su 2 ardu																
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	1,2	3,2	0,4		1,8	0,6	0,4									1,4
Bonitetas	1A,1	1A,0	2,0		1A,0	1,0	1,0									1A,1
Medyno tūris 1ha, m3	49	210	60		345	430	260									136
I ardas																
Rūšinė sudėtis	10Kt		8Kt2B		9Kt1E		5Kt3Ą2E									
		8Kt1B1E				5Kt2E2P1B										8Kt1B1E
Tūris 1ha, m3	49	210	60		345	430	260									136
Aukštis, m	5	14,8	11		27	25,8	26									10,7
Skersmuo, cm	6,8	16,7	18		31,1	28	32									12,9
Amžius	7	19	30		50	60	65									17
Skalsumas	0,87	0,79	0,3		0,6	0,77	0,5									0,81
Ein.prieaugis	5,85	15,16	3,25		11,03	10,33	6,25									8,94
Medžio rūšis: Ąžuolas																
Suminiai rodikliai																

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Plotas, ha	91,9	17,2	11,9	12,4	64,2	60,1	88	100,4	60,3	46	24,6	21,1	12,9	4	14,7	629,7
Tūris, m3	697	626	872	1929	13304	13610	24336		13617	9944	6118	4668	3245	864	3882	118040
Sklypų skaičius	65	22	20	14	55	54	77	70	38	27	16	13	11	6	4	492
iš jų su 2 ardu			1	4	13	16	23	24	5	6	4	2	2	1		101
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	1,4	0,8	0,6	0,9	1,2	1,1	1,1	1,4	1,6	1,7	1,5	1,6	1,2	0,7	3,7	1,3
Bonitetas	1,5	1,8	1,5	1A,8	1A,8	1,2	1,2	1,3	1,4	1,7	1,7	1,9	2,0	2,6	2,5	1,4
Medyno tūris 1ha, m3	8	36	73	156	207	226	231	242	226	216	249	221	252	216	264	187
I ardas																
Rūšinė sudėtis	7Ą2E1Kt	6Ą2E1B1Kt		6Ą3E1B		6Ą2E1B1D		5Ą1E1B1D1		6Ą1E1B1D1K		7Ą2E1B		5Ą3E1B1J		
		7Ą2E1B		7Ą2E1B		5Ą3E1B1D		6Ą1E1B1D1Kt		7Ą1E1B1D		5Ą1E1U1B1		7Ą1E1B1Kt		7Ą2E1B
Tūris 1ha, m3	8	36	72	143	199	215	213	232	223	206	238	218	243	214	264	179
Aukštis, m	1,7	5,3	11	16,2	19,5	20,7	22,2	23,6	24,2	24,7	25,5	26,1	25,9	25,6	26,1	19,1
Skersmuo, cm	1,6	6,4	12,9	18,9	23,9	25,7	28,8	32,9	37,2	41,6	44,9	46,3	50	49,6	53,2	27,7
Amžius	5	15	27	39	49	58	68	79	89	99	110	120	130	140	150	66
Skalsumas	0,88	0,76	0,63	0,68	0,72	0,72	0,65	0,65	0,62	0,56	0,61	0,57	0,63	0,57	0,65	0,69
Ein.prieaugis	1,11	3,49	5,5	8,22	8,74	8,02	6,25	5,71	5,06	4,08	4,26	3,73	3,94	19		5,24
II ardas																
Rūšinė sudėtis			10E		10E		10E		10E		10E	6E2D1B1Kt				
				9E1Ą		10E		10E		10E		10E		10E		10E
Tūris 1ha, m3			30	30	29	38	50	33	37	40	33	14	86	33		38
Aukštis, m			9	6,5	10,4	10,5	12,9	13,5	11,6	13,8	14,5	9,1	16,2	17		12,2
Skersmuo, cm			8	7	11,1	10,6	13	13,4	11,9	14,4	15,1	12,1	15,5	16		12,4
Amžius			30	23	38	39	43	44	41	41	48	45	53	53		41
Skalsumas			0,2	0,34	0,18	0,21	0,22	0,15	0,18	0,16	0,13	0,1	0,33	0,1		0,19
Ein.prieaugis			2,29	2,44	1,86	2,07	2,75	1,81	2,13	2,16	1,69	0,77	3,54	1,33		2,12

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Medžio rūšis: Ąžuolas raudonasis																
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	0,6															0,6
Tūris, m3	27															27
Sklypų skaičius	1															1
iš jų su 2 ardu																
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	0,6															0,6
Bonitetas	1A,0															1A,0
Medyno tūris 1ha, m3	45															45
I ardas																
Rūšinė sudėtis	10Kt															
																10Kt
Tūris 1ha, m3	45															45
Aukštis, m	6															6
Skersmuo, cm	6															6
Amžius	8															8
Skalsumas	1															1
Ein.prieaugis	5															5
Medžio rūšis: Uosis																
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha			0,5	2,8	3	3	9,8	12,1	5		1	2,7				39,9
Tūris, m3			25	317	319	312	2195		811		150	459				6217
Sklypų skaičius			1	3	4	3	10	6	3		1	1				32
iš jų su 2 ardu					1		1	4				1				7
Vidutiniai rodikliai																

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų														
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Vid. skl.plotas, ha			0,5	0,9	0,8	1	1	2	1,7		1	2,7				1,2
Bonitetas			2,0	1,9	1,0	2,3	1,3	1A,8	1,5		2,0	2,0				1,4
Medyno tūris 1ha, m3			50	113	106	104	166	181	162		150	170				156
I ardas																
Rūšinė sudėtis		3U2B2D2Bt1E		5U2Bt1B1Ą1Kt		4U2B1Ą1D1Bt		6U2D1Ą1Kt		8U1Ą1D						
			3U3Bt1B1J1Ą1		5U2Bt1B1J1Ą		6U2D1J1Ą					6U2D1E1Bt				4U1Ą1B1J
Tūris 1ha, m3			50	113	97	104	166	153	162		150	140				144
Aukštis, m			10	15,9	19,6	18,1	23,1	25,8	24,5		24	27				23,1
Skersmuo, cm			12	17,6	21,7	23,5	27,7	31,2	32,6		32	48				29,2
Amžius			24	39	46	59	69	79	89		110	120				74
Skalsumas			0,6	0,66	0,45	0,51	0,58	0,46	0,52		0,5	0,4				0,51
Ein.prieaugis			5	6,14	4,43	3,83	4,59	3,74	3,42		2,5	2,52				4,04
II ardas																
Rūšinė sudėtis					7E3Bt		10Kt									
								9E1U				5Kt3E2U				7E2Kt1U
Tūris 1ha, m3					45		10	42				30				38
Aukštis, m					14		9	15,4				12				14,3
Skersmuo, cm					14		8	15,3				12				14,1
Amžius					45		20	50				35				45
Skalsumas					0,2		0,1	0,15				0,2				0,16
Ein.prieaugis					2,5		0,83	1,9				1,85				1,87
						Medžio rūšis: Klevas										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	1,3	2,4		0,2	3,4	1,8	1,6	2,2		0,3						13,2
Tūris, m3	8	93		24	479	247	326			39						1483
Sklypų skaičius	3	3		1	4	4	3	2		1						21

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
iš jų su 2 ardu					1	1	1									3
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	0,4	0,8		0,2	0,8	0,4	0,5	1,1		0,3						0,6
Bonitetas	2,0	1,0		1,0	1,3	1,4	1,0	1,5		2,0						1,3
Medyno tūris 1ha, m3	6	39		120	141	137	167	148		130						112
I ardas																
Rūšinė sudėtis	10Kt			6Kt1Ą1J1Bt1E		6Kt2U1D1Ą										
	6Kt2Ą1D1B			10Kt		7Kt1B1Bt1Ą		3Kt2B2E1Ą1J1		8Kt1B1U						6Kt1Ą1B1
Tūris 1ha, m3	6	39		120	137	135	161	148		130						110
Aukštis, m	1,4	9,3		16	17,7	19,9	22,5	22,6		22						16,4
Skersmuo, cm	1,8	10,6		16	19,8	26,7	28,8	32,9		60						21,4
Amžius	6	20		40	49	59	68	78		100						49
Skalsumas	0,88	0,46		0,7	0,65	0,53	0,56	0,51		0,5						0,58
Ein.prieaugis	0,85	3,54		7,5	6,71	4,33	5,12	4,59		2						4,59
II ardas																
Rūšinė sudėtis					10E		10E									
						10Kt										8E2Kt
Tūris 1ha, m3					16	13	20									16
Aukštis, m					9	15	11									10,6
Skersmuo, cm					8	14	10									9,6
Amžius					44	30	36									39
Skalsumas					0,1	0,1	0,1									0,1
Ein.prieaugis					0,78	1,33	1,4									1,06
						Medžio rūšis: Skroblas										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha					2,7	0,6	6	3,2								12,5

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Tūris, m3					432	108	688									2389
Sklypų skaičius					5	1	3	2								11
iš jų su 2 ardu																
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha					0,5	0,6	2	1,6								1,1
Bonitetas					1,9	2,0	2,0	2,0								2,0
Medyno tūris 1ha, m3					160	180	194	215								191
I ardas																
Rūšinė sudėtis					6Kt2B1J1E	5Kt2E1J1D1B										
						8Kt1B1E		6Kt2B1D1E								5Kt2B1J1D
Tūris 1ha, m3					160	180	194	215								191
Aukštis, m					18,6	18	19	20,5								19,2
Skersmuo, cm					20,1	16	19,5	26								21,1
Amžius					48	60	68	78								66
Skalsumas					0,67	0,8	0,74	0,75								0,73
Ein.prieaugis					6,26	6,5	5,73	5								5,7
						Medžio rūšis: Guoba										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha						2,9	0,3	2,3								5,5
Tūris, m3						494	511									1065
Sklypų skaičius						2	1	3								6
iš jų su 2 ardu						1										1
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha						1,4	0,3	0,8								0,9
Bonitetas						1,7	2,0	2,0								1,8
Medyno tūris 1ha, m3						170	200	222								194

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
I ardas																
Rūšinė sudėtis							8Kt2Ą									
						5Kt3Bt1Ą1D		6Kt2Ą1Bt1U								6Kt2Bt2Ą
Tūris 1ha, m3						157	200	222								187
Aukštis, m						20,4	22	23								21,6
Skersmuo, cm						26,7	24	29,6								27,7
Amžius						57	70	79								67
Skalsumas						0,6	0,6	0,7								0,64
Ein.prieaugis						4,93	5	5,61								5,22
II ardas																
Rūšinė sudėtis																
						8Bt2Kt										8Bt2Kt
Tūris 1ha, m3						20										20
Aukštis, m						9										9
Skersmuo, cm						8										8
Amžius						15										15
Skalsumas						0,2										0,2
Ein.prieaugis						1,63										1,63
						Medžio rūšis: Skirpstas										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha			0,2													0,2
Tūris, m3			16													16
Sklypų skaičius			1													1
iš jų su 2 ardu																
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha			0,2													0,2

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Bonitetas			1,0													1,0
Medyno tūris 1ha, m3			80													80
I ardas																
Rūšinė sudėtis			5Kt3Bt2D													
																5Kt3Bt2D
Tūris 1ha, m3			80													80
Aukštis, m			11													11
Skersmuo, cm			10													10
Amžius			25													25
Skalsumas			0,7													0,7
Ein.prieaugis			6													6
						Medžio rūšis: Beržas										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	598,5	698,2	434,5	497,2	663,2	634,9	823,2	618,2	230,8	17,1	0,9					5216,7
Tūris, m3	8701	57520	49887	69935	131316	137425	174890		63913	3395	131					907702
Sklypų skaičius	522	644	476	465	548	512	649	476	175	19	1					4487
iš jų su 2 ardu		42	71	108	260	248	441	372	145	17	1					1705
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	1,1	1,1	0,9	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	0,9	0,9					1,2
Bonitetas	1,3	1,1	1,8	2,0	1,3	1,3	1A,7	1A,5	1A,5	2,0	2,0					1,2
Medyno tūris 1ha, m3	15	82	115	141	198	216	256	283	277	199	146					174
I ardas																
Rūšinė sudėtis	8B1E1J		8B1E1J		8B1E1J		7B1E1J1D		5B2E1P1J1D		4B3E3P					
		8B1E1J		8B1E1J		8B1E1J		7B2E1D		7B1E1P1J						8B1E1J
Tūris 1ha, m3	15	80	109	133	174	198	223	243	235	162	121					155
Aukštis, m	3,2	10,8	14,3	16,7	20,6	21,8	24,6	26,2	26,3	21,1	20					18,1

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų														
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Skersmuo, cm	3,1	9,4	13	15,8	20	22,4	26	28,6	29,6	25,3	18					18,4
Amžius	6	17	28	38	48	58	67	77	87	97	110					46
Skalsumas	0,81	0,79	0,7	0,68	0,69	0,73	0,7	0,69	0,67	0,61	0,5					0,72
Ein.prieaugis	1,87	6,57	6,74	6,25	6,69	6,1	5,71	5,23	4,59	3,01	2,56					5,58
II ardas																
Rūšinė sudėtis			10E		10E		10E		10E		10E					
		9E1P		10E		10E		10E		10E						10E
Tūris 1ha, m3		31	32	39	47	43	49	49	52	42	24					46
Aukštis, m		6,4	7,9	10,4	11,8	12,7	13,6	14,4	15,2	12,1	14					12,9
Skersmuo, cm		7,2	8,4	10,7	12	13,1	13,7	14,6	15,2	12,5	14					13,1
Amžius		20	28	37	42	46	50	54	61	65	100					48
Skalsumas		0,34	0,27	0,22	0,22	0,19	0,2	0,19	0,19	0,2	0,1					0,21
Ein.prieaugis		2,5	2,4	2,4	2,63	2,23	2,39	2,14	2,01	1,7	0,67					2,31
						Medžio rūšis: Juodalksnis										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	443,8	173,7	129,5	221,3	230,6	238,7	295,5	275,8	74,8	22,5	3,1					2109,3
Tūris, m3	8186	12371	20490	42228	52929	66160	82946		23684	6296	948					399979
Sklypų skaičius	434	208	156	231	226	199	275	235	79	23	4					2070
iš jų su 2 ardu		2	17	40	55	57	98	109	41	12	2					433
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	1	0,8	0,8	1	1	1,2	1,1	1,2	0,9	1	0,8					1
Bonitetas	1,3	1,3	1,3	1,5	1,5	1,4	1,4	1,1	1,1	1,4	1,1					1,3
Medyno tūris 1ha, m3	18	71	158	191	230	277	283	301	317	280	306					190
I ardas																
Rūšinė sudėtis	8J1B1E		7J2B1E		8J2B		7J2B1E		7J2B1E		6J3E1B					
		7J2B1E		8J2B		8J2B		8J1B1E		6J2E1B1P						7J2B1E

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Tūris 1ha, m3	18	71	156	188	224	272	275	290	298	262	287					185
Aukštis, m	3,7	9,3	14,7	16,6	19	20,7	21,8	23	23,4	22,8	24,7					15,8
Skersmuo, cm	3,5	8,9	13,9	16,7	19,6	22	24,4	26,6	28,1	29	34,5					17
Amžius	6	16	28	38	48	57	68	77	87	98	108					44
Skalsumas	0,78	0,72	0,72	0,73	0,73	0,77	0,73	0,71	0,72	0,65	0,68					0,74
Ein.prieaugis	2,46	5,37	8,24	8,01	7,62	7,55	6,41	5,74	5,21	4,3	5,1					5,88
II ardas																
Rūšinė sudėtis			10E		10E		10E		10E		10E					
		10E		10E		10E		10E		10E						10E
Tūris 1ha, m3		14	19	19	22	21	24	24	32	30	34					24
Aukštis, m		5,6	7,8	8,3	10	10,2	11,3	12,4	13,1	11,6	12,4					11,1
Skersmuo, cm		6	8,3	8,5	9,9	10,5	11,5	12,7	12,9	12,3	12,8					11,3
Amžius		18	30	39	44	48	55	60	69	67	55					54
Skalsumas		0,22	0,16	0,15	0,13	0,13	0,13	0,11	0,13	0,15	0,16					0,13
Ein.prieaugis		1,1	1,34	1,14	1,19	1,12	1,12	1,03	1,14	1,14	1,53					1,12
	Medžio rūšis: Drebulė															
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	47,7	82	38,6	23,3	34	68,1	98,4	44,7	24,1							460,9
Tūris, m3	1841	9974	6951	4935	10081	22212	17699		8202							117082
Sklypų skaičius	41	73	51	35	47	59	76	50	20							452
iš jų su 2 ardu		4	3	9	17	29	46	39	14							161
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	1,2	1,1	0,8	0,7	0,7	1,2	1,3	0,9	1,2							1
Bonitetas	1A,6	1A,2	1A,2	1A,3	1A,1	1A,2	1A,4	1A,3	1A,8							1A,3
Medyno tūris 1ha, m3	39	122	180	212	296	326	358	396	340							254
I ardas																

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Rūšinė sudėtis	7D2B1E		8D1B1Bt		7D2B1E		7D2B1E		7D2B1E							
		6D2B1E1Bt		6D2B1Ą1Bt		6D2B1E1Ą		7D2B1E								7D2B1E
Tūris 1ha, m3	39	120	177	205	278	304	329	358	311							237
Aukštis, m	5,7	13,2	18,2	21,2	24,8	26,4	27,6	29,1	29,2							21,5
Skersmuo, cm	5	11,9	16,5	22,4	26,7	30,4	31,7	34,7	37							23,7
Amžius	8	18	28	38	48	59	68	77	86							47
Skalsumas	0,84	0,81	0,72	0,66	0,69	0,69	0,69	0,69	0,61							0,72
Ein.prieaugis	4,2	8,83	9,77	8,4	8,64	7,45	6,69	6,13	4,65							7,25
II ardas																
Rūšinė sudėtis			10E		10E		9E1Kt		9E1Kt							
		9E1P		9E1D		10E		10E								10E
Tūris 1ha, m3		18	22	29	54	41	42	48	39							42
Aukštis, m		5,4	7,4	10,1	13,2	11,9	13	14,9	14,8							12,9
Skersmuo, cm		6	8	10,3	13,3	12	13,2	15,2	15,3							13,1
Amžius		22	33	36	42	44	48	57	57							48
Skalsumas		0,33	0,2	0,19	0,24	0,2	0,19	0,18	0,15							0,19
Ein.prieaugis		1,71	1,44	1,75	3,22	2,18	2,09	1,95	1,62							2,07
						Medžio rūšis: Baltalksnis										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	46,3	97,4	121,5	188,5	77,3	23,7										554,7
Tūris, m3	1829	11348	19023	34033	14976	5053										86262
Sklypų skaičius	52	134	178	204	85	19										672
iš jų su 2 ardu		2	11	13	15	2										43
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	0,9	0,7	0,7	0,9	0,9	1,2										0,8
Bonitetas	1,7	1,6	1,4	1,5	1,3	1A,9										1,5

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Medyno tūris 1ha, m3	40	117	157	181	194	213										156
I ardas																
Rūšinė sudėtis	6Bt1B1J1		9Bt1B		8Bt1B1Kt											
		9Bt1B		9Bt1B		9Bt1B										9Bt1B
Tūris 1ha, m3	40	116	155	179	191	210										154
Aukštis, m	6,3	11,4	15,2	16,7	18	19,1										14,9
Skersmuo, cm	5,1	10	14,4	16,9	19,3	19,8										14,6
Amžius	8	18	28	37	47	56										32
Skalsumas	0,66	0,76	0,72	0,72	0,68	0,72										0,72
Ein.prieaugis	4,1	8,22	8,21	6,82	5,61	5,59										6,92
II ardas																
Rūšinė sudėtis			10E		9E1Bt											
		10E		10E		10E										10E
Tūris 1ha, m3		17	21	30	21	49										26
Aukštis, m		5,7	7,9	8	9,6	13,6										8,7
Skersmuo, cm		6	8,3	8,4	10	13,6										9
Amžius		17	31	35	36	56										35
Skalsumas		0,26	0,18	0,27	0,15	0,2										0,21
Ein.prieaugis		1,71	1,41	1,45	1,3	2										1,43
	Medžio rūšis: Liepa															
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	1,4		0,7	3,5	15,9	6,6	3,7	1,8	0,3							33,9
Tūris, m3	59		79	989	3851	1974	807		72							9020
Sklypų skaičius	2		2	3	10	7	4	2	1							31
iš jų su 2 ardu				1												1
Vidutiniai rodikliai																

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Vid. skl.plotas, ha	0,7		0,4	1,2	1,6	0,9	0,9	0,9	0,3							1,1
Bonitetas	1,4		2,0	1,0	1,7	1A,8	1A,9	1A,3	1A,0							1,3
Medyno tūris 1ha, m3	42		113	283	242	299	321	448	240							266
I ardas																
Rūšinė sudėtis	7Kt1B1D1		7Kt1B1Bt1Ą		6Kt1Ą1U1B1E			8Kt1Ą1E		10Kt						
				5Kt2D1J1Ą1B		5Kt2B1E1D1Ą			6Kt2D2Ą							7Kt1Ą1B1
Tūris 1ha, m3	42		113	275	242	299	321	448	240							265
Aukštis, m	4,6		13,6	19	19	22,9	23,9	27	26							20,1
Skersmuo, cm	4,3		14	20,5	20,2	25,4	28,3	33,7	40							22,2
Amžius	9		29	40	47	57	69	80	90							51
Skalsumas	1,03		0,66	0,73	0,75	0,69	0,69	0,78	0,5							0,74
Ein.prieaugis	4,36		6,57	8,26	8,15	7,06	6,76	6,72	3,67							7,49
II ardas																
Rūšinė sudėtis																
				10Kt												10Kt
Tūris 1ha, m3				15												15
Aukštis, m				12												12
Skersmuo, cm				10												10
Amžius				30												30
Skalsumas				0,1												0,1
Ein.prieaugis				1												1
						Medžio rūšis: Tuopa										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha						0,6										0,6
Tūris, m3						123										123
Sklypų skaičius						2										2

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
iš jų su 2 ardu						1										1
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha						0,3										0,3
Bonitetas						1,2										1,2
Medyno tūris 1ha, m3						205										205
I ardas																
Rūšinė sudėtis																
						3Kt2E2B2P1Ą										3Kt2E2B2
Tūris 1ha, m3						195										195
Aukštis, m						22,8										22,8
Skersmuo, cm						26										26
Amžius						57										57
Skalsumas						0,6										0,6
Ein.prieaugis						6										6
II ardas																
Rūšinė sudėtis																
						10E										10E
Tūris 1ha, m3						60										60
Aukštis, m						9										9
Skersmuo, cm						10										10
Amžius						30										30
Skalsumas						0,4										0,4
Ein.prieaugis						4										4
						Medžio rūšis: Blindė										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	0,4	6,8	2,6	0,2												10

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Tūris, m3	18	527	253	42												840
Sklypų skaičius	2	8	3	1												14
iš jų su 2 ardu																
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	0,2	0,8	0,9	0,2												0,7
Bonitetas	2,0	1,9	2,4	1,0												2,0
Medyno tūris 1ha, m3	45	78	97	210												84
I ardas																
Rūšinė sudėtis	7Kt2B1D		5Kt3B1Bt1E													
		7Kt1D1Bt1B		9Kt1E												8Kt1Bt1B
Tūris 1ha, m3	45	78	97	210												84
Aukštis, m	7	11,1	11,8	19												11,3
Skersmuo, cm	7	12	12,4	20												12,1
Amžius	10	17	27	40												20
Skalsumas	0,7	0,56	0,6	0,7												0,58
Ein.prieaugis	4,25	5,94	5,62	7,5												5,82
						Medžio rūšis: Gluosnis										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha			0,3		0,3											0,6
Tūris, m3			39		27											66
Sklypų skaičius			1		1											2
iš jų su 2 ardu																
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha			0,3		0,3											0,3
Bonitetas			1,0		2,0											1,5
Medyno tūris 1ha, m3			130		90											110

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
I ardas																
Rūšinė sudėtis			8Kt2Bt		9Kt1U											9Kt1Bt
Tūris 1ha, m3			130		90											110
Aukštis, m			16		16											16
Skersmuo, cm			18		24											21
Amžius			30		47											38
Skalsumas			0,6		0,4											0,5
Ein.prieaugis			6,67		2,67											4,67
								Medžio rūšis: Iš viso								
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	3183,5	3776,4	2285	2537,1	3130	2820,1	3525,2	3127,2	2389,5	1905,1	1028,4	440,3	187,7	145,9	196	30677,4
Tūris, m3	46939	330648	340645	529076	790868	804060	966592		750168	661966	365545	137658	50109	39170	50267	6926065
Sklypų skaičius	2744	3164	2147	2286	2418	2256	2731	2408	1657	1260	650	289	145	114	148	24417
iš jų su 2 ardu		52	109	198	427	628	1079	1071	674	585	382	146	65	60	71	5547
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	1,2	1,2	1,1	1,1	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4	1,5	1,6	1,5	1,3	1,3	1,3	1,3
Bonitetas	1,5	1,3	1,6	1,8	1,7	1,6	1,7	1,8	2,3	2,2	2,3	2,9	3,7	3,9	4,3	1,8
Medyno tūris 1ha, m3	15	88	149	209	253	285	301	309	314	347	355	313	267	268	256	226
I ardas																
Rūšinė sudėtis	6E2B1P1J		4E3B1P1J1Bt		6E2B1P1J		4E3P2B1J		5P4E1B		7P3E		5P3E1Ą1B		7P2E1B	
		6E2B1P1J		5E2B1P1J1Bt		5E2P2B1J		4E3P2B1J		5P4E1B		7P3E		6P3E1B		5E2P2B1J
Tūris 1ha, m3	15	87	148	206	246	274	284	289	296	324	324	285	249	242	239	215
Aukštis, m	2,4	7,8	12,4	16,4	19,5	22	23,5	24,5	24,7	25,9	26,3	24,9	23	22,2	21,8	17,9
Skersmuo, cm	2,3	8	12,7	16,6	20,2	23,6	25,8	28,3	29,8	32,1	33,4	33,2	32,9	31,4	32,9	20,1
Amžius	6	16	27	38	48	58	68	77	88	97	107	119	130	140	160	54

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Skalsumas	0,83	0,81	0,75	0,73	0,73	0,74	0,72	0,7	0,7	0,71	0,71	0,67	0,67	0,66	0,68	0,74
Ein.prieaugis	1,77	5,96	9,32	10,15	9,7	8,4	7,35	6,36	5,75	5,59	5,12	4,32	3,8	8,7		6,8
II ardas																
Rūšinė sudėtis			10E		10E		10E		10E		10E		10E		10E	
		9E1P		10E		10E		10E		10E		10E		10E		10E
Tūris 1ha, m3		28	29	31	40	36	42	42	43	45	48	49	37	46	39	42
Aukštis, m		6,2	7,9	9,5	11,6	12,3	13,2	14	14,5	15,8	16,1	15,4	13,7	13,4	12,4	13,7
Skersmuo, cm		7	8,3	9,7	11,7	12,5	13,4	14,3	14,7	16,2	16,4	16	14,3	13,7	12,5	14
Amžius		20	29	36	41	44	49	54	59	63	62	63	65	65	65	53
Skalsumas		0,33	0,24	0,2	0,19	0,17	0,18	0,17	0,16	0,16	0,17	0,18	0,15	0,19	0,18	0,17
Ein.prieaugis		2,29	2,11	1,9	2,27	1,97	2,06	1,88	1,76	1,72	1,85	1,92	1,39	3,32		1,91

252

2016.12.28 10:22

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų pasiskirstymas pagal kilmę ir mišrumą

Vyraujanti medžių rūšis	Plotas, ha	Pagal kilmę			Pagal mišrumą			Mišrūs pagal mišrumo pobūdį			
					gryni			medyno sudėtyje medžių rūšių			
		savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	iš jų įvairiaamžiai	mišrūs	2	3 - 5	> 5	dviardžiai ir įvairiaamžiai medynai
Pušis	7.645,2	5.433,6	535,9	1.675,7	1.629,4	345,6	6.015,8	788,9	728,6		4.498,3
%	100,0	71,1	7,0	21,9	21,3	4,5	78,7	10,3	9,5		58,9
Eglė	13.907,7	5.700,2	3.357,7	4.849,8	4.805,7	2.116,0	9.102,0	1.744,1	2.682,9	5,6	4.669,4
%	100,0	41,0	24,1	34,9	34,6	15,2	65,4	12,5	19,3		33,6
Ąžuolas	629,7	437,6	68,4	123,7	51,2	8,7	578,5	90,7	243,9	6,3	237,6
%	100,0	69,5	10,9	19,6	8,1	1,4	91,9	14,4	38,8	1,0	37,7
Uosis	39,9	38,5	1,4		0,2		39,7	0,9	18,0	3,4	17,4
%	100,0	96,5	3,5		0,5		99,5	2,3	45,1	8,5	43,6
Beržas	5.216,7	4.356,1	582,2	278,4	906,9	170,8	4.309,8	702,3	1.162,1	10,0	2.435,4
%	100,0	83,5	11,2	5,3	17,4	3,3	82,6	13,5	22,3	0,2	46,6
Juodalksnis	2.109,3	1.669,7	144,8	294,8	532,1	82,4	1.577,2	448,7	484,7	0,3	643,5
%	100,0	79,1	6,9	14,0	25,2	3,9	74,8	21,3	23,0		30,5
Drebulė	460,9	432,9	28,0		25,4	0,5	435,5	41,7	172,7	8,2	212,9
%	100,0	93,9	6,1		5,5	0,1	94,5	9,0	37,5	1,8	46,2
Baltalksnis	554,7	522,0	32,7		166,3	30,2	388,4	63,1	233,8	5,0	86,5
%	100,0	94,1	5,9		30,0	5,4	70,0	11,4	42,1	0,9	15,6
Kitos m. rūšys	113,3	67,1	15,1	31,1	31,1	0,3	82,2	6,4	57,1	5,7	13,0
%	100,0	59,3	13,3	27,4	27,4	0,3	72,6	5,6	50,5	5,0	11,5

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų pasiskirstymas pagal kilmę ir mišrumą

Vyraujanti medžių rūšis	Plotas, ha	Pagal kilmę			Pagal mišrumą			Mišrūs pagal mišrumo pobūdį			
					gryni			medyno sudėtyje medžių rūšių			
		savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	iš jų įvairiaamžiai	mišrūs	2	3 - 5	> 5	dviardžiai ir įvairiaamžiai medynai
IŠ VISO	30.677,4	18.657,7	4.766,2	7.253,5	8.148,3	2.754,5	22.529,1	3.886,8	5.783,8	44,5	12.814,0
%	100,0	60,9	15,5	23,6	26,6	9,0	73,4	12,7	18,9	0,1	41,7

2016.12.28 10:26

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai) mk1>=201 mk1<=205

Rekreacinių miško savybių įvertinimas

	Landšafto tipas				Ekosistemos natūralumas				Estetiškumas (tinkamumas poilsiui)				Sanitarinė-higieninė vertė				Reljefas			
																	Digresija			
	1 uždaras (<=0,7sk.)	2 pusiau atviras (0,3-06)	3 atviras (jaun. iki 3m aukščio)	vid. klasė	1 vyrauja želd. rūšys	2 savaim. su želd. rūšimis	3 savai-miniai	vid. klasė	1	2	3	vid. klasė	1	2	3	vid. klasė	1	2	3	vid. klasė
Medynai																				
Pušynai	90,7	4,9		1,1	36,9	45,5	13,2	1,8	12,2	75,3	8,1	2,0	7,7	82,1	5,8	2,0	91,8	3,8		1,0
Eglynai	132,1	41,3	1,4	1,3	30,0	24,5	120,3	2,5	16,8	134,2	23,8	2,0		135,2	39,6	2,2	164,5	10,3		1,1
Ąžuolynai	4,7	3,6		1,4	1,4	0,7	6,2	2,6		6,7	1,6	2,2	1,9	6,4		1,8	7,6	0,7		1,1
Uosynai		0,2		2,0			0,2	3,0		0,2		2,0			0,2	3,0	0,2			1,0
Beržynai	30,7	6,5		1,2		19,2	18,0	2,5		9,1	28,1	2,8		23,7	13,5	2,4	36,3	0,9		1,0
Juodalksnynai	8,7	0,9		1,1		2,9	6,7	2,7		8,8	0,8	2,1		9,6		2,0	9,6			1,0
Drebulynai	5,0	0,6		1,1		0,4	5,2	2,9		3,4	2,2	2,4		3,4	2,2	2,4	4,7	0,9		1,2
Baltalksnynai	3,2	2,5		1,4			5,7	3,0			5,7	3,0		5,7		2,0	5,7			1,0
Kiti medynai	0,4	0,3		1,4			0,7	3,0		0,7		2,0	0,3	0,4		1,6	0,7			1,0
IŠ VISO MEDYNŲ	275,5	60,8	1,4	1,2	68,3	93,2	176,2	2,3	29,0	238,4	70,3	2,1	9,9	266,5	61,3	2,2	321,1	16,6		1,0
Neapaugusios mišku miško																				
žemės			4,3														4,3			1,0
Ne miško žemės naudojamos																				
rekreacijai (pliažai, kopos)			0,6														0,6			1,0
IŠ VISO	275,5	60,8	6,3		68,3	93,2	176,2		29,0	238,4	70,3		9,9	266,5	61,3		326,0	16,6		

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai) mk1>=201 mk1<=205

Rekreacinių miško savybių įvertinimas

	Landšafto tipas				Ekosistemos natūralumas				Estetiškumas (tinkamumas poilsiui)				Sanitarinė-higieninė vertė				Reljefas			
																	Digresija			
	1 uždaras (<=0,7sk.)	2 pusiau atviras (0,3-06)	3 atviras (jaun. iki 3m aukščio)	vid. klasė	1 vyrauja želd. rūšys	2 savaim. su želd. rūšimis	3 savai-miniai	vid. klasė	1	2	3	vid. klasė	1	2	3	vid. klasė	1	2	3	vid. klasė
100 %	80,5	17,7	1,8		20,2	27,6	52,2		8,6	70,6	20,8		2,9	78,9	18,2		95,2	4,8		

2016.12.28 13:16

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Žėlimo įvertinimas plynai iškirstose biržėse

Atžėlusios vyr. medžių rūšys	Plotas, ha / %	Tikslinių meedžių rūšių kiekis žėliniuose			
		mažiau 25%	25 - 50%	51 - 85%	86 - 100%
Pušis	14,5			4,1	10,4
	100,0			28,3	71,7
Eglė	70,4	1,6	2,1	6,6	60,1
	100,0	2,3	3,0	9,4	85,4
Beržas	227,2	2,4	1,1	30,0	193,7
	100,0	1,1	0,5	13,2	85,3
Baltalksnis	16,9	2,6	9,5	4,8	
	100,0	15,4	56,2	28,4	
Juodalksnis	127,1	0,9	0,4	7,4	118,4
	100,0	0,7	0,3	5,8	93,2
Drebulė	13,9	0,9	1,0	0,2	11,8
	100,0	6,5	7,2	1,4	84,9
----------	----------	----------	----------	----------	----------
Iš viso	470,0	8,4	14,1	53,1	394,4
	100,0	1,8	3,0	11,3	83,9

2016.12.28 13:22

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Miško žėlimas ne miško žemėje

Vyraujanti medžių rūšis	Pirmą kartą inventor. medynų plotas,ha	Iš jų atžėlė ne miško žemėje per vykmetį	Iš jų iki 10 metų amžiaus	Atžėlę ne miško žemėje				
				pagal skalsumą		pagal buvusias naudmenas		
				0,3 - 0,5	>=0,6	žemės ūkio naudmenos	pelkės, durpynai	karjerai ir kitos žemės
Pušis	110,6	109,9	7,4	31,8	78,1	4,1	100,8	5,0
Eglė	34,5	31,6	27,7	0,6	31,0	27,4	4,2	
Maumedis	2,2	2,2	2,2		2,2	2,2		
Ąžuolas	16,9	16,1	16,1	0,9	15,2	16,1		
Klevas	0,9	0,7	0,7		0,7	0,7		
Beržas	97,2	85,0	31,5	23,8	61,2	34,9	50,1	
Baltalksnis	14,2	11,3	0,3	3,0	8,3	4,4	6,9	
Juodalksnis	58,9	57,4	28,0	16,4	41,0	16,8	40,6	
Drebulė	1,1	1,1		0,3	0,8	0,8	0,3	
Liepa	0,8	0,8	0,8		0,8	0,8		
Blindė	0,3	0,3			0,3	0,3		
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------
Iš viso	337,6	316,4	114,7	76,8	239,6	108,5	202,9	5,0

2016.12.28 13:25

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Kirtaviečių plotas pagal metus, atkūrimo būdus ir girininkijas, ha

Kirtimo metai Girininkijos	Kirtaviečių plotas, ha	Pagal atkūrimo būdus					
		želdintinos	su žėlimą skatinančiomis priemonėmis		paliktos želti		
					iš viso	iš jų	
			mišrus želd.	mišrus žėl.		U ir P hidrotopų	maži sklypai (iki 0,4 ha) kitų hidrotopų
2013	116,7	11,4	1,1		104,2	60,7	1,0
2014	156,4	107,0	0,7	0,5	48,2	39,2	0,7
2015	219,3	165,0	3,9	3,0	47,4	42,1	0,2
Iš viso	492,4	283,4	5,7	3,5	199,8	142,0	1,9
Telšių	48,1	40,1	0,5	2,4	5,1	4,3	
Ubiškės	131,0	72,0			59,0	27,4	0,9
Žarėnų	77,7	42,3	2,6	1,1	31,7	31,1	
Varnių	58,4	32,5	1,6		24,3	22,0	
Kulių	15,3	7,0	1,0		7,3	7,3	
Mostaičių	69,5	50,9			18,6	17,4	0,2
Plungės	21,2	17,3			3,9	3,6	0,3
Platelių	71,2	21,3			49,9	28,9	0,5
Iš viso	492,4	283,4	5,7	3,5	199,8	142,0	1,9

2016.12.28 13:26

23 lentelė

SELEKCINĖS SĖKLININKYSTĖS OBJEKTŲ CHARAKTERISTIKA

Objektas, kodas miško sėklinės bazės sąvade, rinktinių medžių Nr.	Girininkija	Kv. Nr.	Skl. Nr.	Plotas, ha; medžių sk., vnt.	Taksacinė medynų charakteristika							
					rūšinė sudėtis; inventor. metai	amžius, m.	aukštis (m)	skersmuo, cm	skalsumas	bonitetas	tūris 1 ha, m^3	augavietė
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Miško medžių genetiniai draustiniai (A kategorijos):												
Tilvikų miško juodalksnio valstybinis	Kulių	63	4	**8,3** (8,1)	10J+B	75	25	28	0,7	1A	320	Pdn
Milašaičių miško pušies valstybinis	Plungės	25	3	5,9	1a. 9P1E 2a. 10E	120 80	30 21	36 24	0,3 0,1	1	170 40	Nbl
			4	0,4	Miško aikštė							Ncl
			5	2,5	1a.8P2E+B 2a. 10E	95 40	30 20	36 20	0,7 0,2	1	390	Ncl
			12	0,8	7P3E+ED	95	29	34	0,6	1	310	Ncl
			13	4,4	1a.8P2E+B 2a. 10E	105 75	31 21	38 22	0,8 0,2	1	430 75	Ncl
			14	4,2	1a.7P3E+B 2a. 10E	105 70	30 20	38 320	0,8 0,3	1	430 110	Ncl
			15	0,5	6P4E	100	29	34	0,3	1	140	Lcl
			16	2,6	4P3E1E2B	95	29	36	0,8	1	400	Lcl
			20	1,1	4P2P4E+Ą	15	4	4	0,8	2	25	Ncl
			21	2,0	1a.8P2E+B 2a. 10E	100 70	30 18	38 18	0,7 0,3	1	370 100	Ncl
			25	0,2	1a. 9P1E 2a. 10E	120 80	30 21	36 24	0,7 0,2	1	390 75	Nbl
			26	0,4	7P3E	5	1		0,4	2	5	Nbl
			27	0,1	6E4P	15	4	4	0,8	3	20	Lcl
			29	0,4	1a.8P2E+B 2a. 10E	100 70	30 18	34 18	0,7 0,2	1	390 65	Lcl
			30	0,7	1a.6P3E1B 2a. 10E	100 70	29 19	36 20	0,8 0,1	1	430 25	Ncl
			31	0,6	7E3P	85	27	30	0,8	2	400	Lcl
			32	4,2	1a.7P3E+B 2a. 10E	105 70	29 18	34 18	0,8 0,2	1	410 65	Lbl
			33	0,2	7J3B	75	25	26	0,7	1A	320	Ucl
		Iš viso:		**31,0**(31,2**)**								
Iš viso miško medžių valstybinių genetinių draustinių:				**39,3**(39,3)								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Genetiniai medynai:												
Pušinės miško eglės genetinis medynas	Varnių	30	8	0,9	6E1P2D1Ą	80	30	34	0,6	1	330	Ncl
			9	0,6	5P3E2D+B	24	10	10	0,6	2	80	Ncl
			12	0,7	8E1P1D+Ą	55	25	24	0,7	1	340	Ncl
			13	0,4	8P1E1D+Ą	24	9	8	0,7	2	80	Nbl
			20	2,3	7E2P1B+Ą	15	7	6	1,0	1	110	Ncl
			21	0,8	1a.8P2E+Ą	95	27	34	0,5	2	240	Nbl
					2a. 10E	30	7	8	0,2		20	
			22	3,9	1a.10P+EB	95	20	28	0,5	4	150	Pb
					2a. 10E	30	7	8	0,2		20	
			23	4,4	8E2P+EĄ	95	28	34	0,8	2	420	Ncl
			24	1,6	7E2P1B+Ą	90	29	32	1,0	2	540	Ncl
			29	0,2	10E+PĄBJ	85	28	36	0,4	2	210	Ncl
			30	0,2	8J2Bt+PĄ	70	23	24	0,5	1	190	Pc
			31	0,6	10E+E	35	17	16	0,7	2	60	Ncl
			32	1,8	8E2P+ĄE	18	7	8	0,6	2	230	Ncl
			34	1,7	7E2P1B+Ą	22	8	10	0,7	2	90	Ncl
			35	0,6	6E1P2B1Ą	18	7	8	0,7	2	80	Ncl
			36	0,6	7E2P1B+D	95	28	34	0,8	2	420	Ncl
			40	2,2	6E1P2Ą1B	85	26	38	0,6	2	280	Ncl
			41	0,3	6E4J+BD	40	17	16	0,6	2	200	Pc
			42	0,2	10E+ĄBBt	40	18	16	0,7	2	250	Ncl
			43	2,3	5E3P1Ą1B	18	10	10	0,8	1	140	Ncl
			44	1,0	5P4E1B+P	95	27	34	0,6	2	300	Ncl
			45	0,4	7E3P1B+Ą	19	7	8	0,7	2	80	Ncl
			46	0,4	6B2E2P+Ą	15	13	12	0,7	1A	80	Ncl
			47	1,7	6E2P1Ą1B	17	7	6	0,6	1	70	Ncl
		Iš viso:		29,8								
		31	20	0,8	10E+PĄB	85	27	30	0,4	2	200	Ncl
			21	1,2	10E+PB	100	27	30	0,8	2	400	Lbl
			22	1,3	8E2P+ĄB	85	25	28	0,7	3	330	Nbl
			23	1,7	8E2P+ĄB	22	9	8	0,7	1	100	Ncl
			24	2,2	8E2P+ĄE	19	6	6	0,7	3	60	Ncl
			25	2,7	9E1P+ĄB	18	8	8	0,8	2	100	Ncl
			26	0,6	8E1Ą1B	95	28	40	0,5	2	260	Ncl
			27	3,0	10E+PĄB	100	30	32	0,8	2	450	Ncl
			28	2,2	8E2P+EB	105	26	34	0,8	3	390	Ncl
			29	1,7	10E+P	5	1		1,0	1	5	Ncl

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		31	30	1,5	7E1P1Ą1B	19	7	8	0,6	2	70	Ncl
			31	0,7	8E2B+PĄ	70	26	30	0,8	2	390	Ncl
			32	1,0	8E1Ą1B	80	25	26	0,7	2	330	Ncl
			33	0,5	8E1P1Ą+B	19	6	6	0,8	3	70	Ncl
			34	1,4	5E2P2B1Ą	95	31	38	0,7	1	410	Ncl
			35	7,7	7E1P1Ą1B	90	30	34	0,9	1	500	Ncl
			36	0,2	8E2P+E	10	4	4	0,8	1	25	Ncl
			37	1,5	9E1P+ĄB	95	31	38	0,8	1	460	Lcl
			38	0,2	7E3P+BE	60	25	24	1,1	1	540	Ncl
			39	0,2	Miško laukymė							
		Iš viso:		32,3								
		34	4	1,6	8E2E+ĄB	65	22	22	0,6	3	260	Nbl
			5	0,8	7E2E1P+Ą	70	25	24	0,8	2	390	Nbl
			6	1,7	1a.8P2E+B 2a. 10E	65 40	22 12	22 10	0,7 0,1	2	250 20	Nbl
			7	1,4	7E2P1B+Ą	55	19	20	0,6	3	210	Nbl
			8	0,6	10E+P	75	23	24	0,6	3	260	Nbl
			9	0,5	9E1P+ĄB	15	7	6	0,8	1	90	Ncl
			10	1,1	7E1P2E+B	65	19	20	0,8	3	300	Nbl
			17	1,2	8E2E+ĄBJ	60	22	22	0,6	2	260	Pb
			18	0,4	8E2J+PB	70	21	24	0,7	3	270	Pb
			19	1,8	4J3B2E1P 2a. 10E	80 50	24 14	26 14	0,7 0,1	1	280 25	Pc
			20	0,8	4E3E3Ą+B	65	23	24	0,7	2	320	Ncl
			21	0,6	5E3Ą2B+P	90	29	38	0,6	2	310	Ncl
			22	0,6	1a.7P3E+B 2a. 10E	110 60	20 11	22 12	0,5 0,2	4	140 40	Pb
			23	0,7	1a.5B3E2Ą 2a. 10E	80 60	28 16	30 16	0,6 0,1	1A	220 30	Ncl
			24	1,1	9E1E+B	70	24	24	0,7	2	310	Nbl
			25	0,3	6B3D1E+Ą	70	27	28	0,7	1A	250	Ncl
			26	0,8	1a. 8P2E 2a. 10E	65 50	25 13	26 14	0,8 0,1	1	350 25	Nbl

23 lentelės tęsinys

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		34	27	0,2	8E2E+Ą	65	23	28	0,8	2	350	Nbl
			28	0,6	6E1P2Ą1B	18	7	8	0,7	2	70	Ncl
			29	0,1	10E+PĄB	16	4	6	0,7	3	25	Ncl
			30	1,3	9E1B+PĄD	70	25	28	0,7	2	330	Nbl
			31	0,4	1a.8P2B+E	65	21	22	0,6	2	190	Pb
					2a. 10E	35	8	8	0,2		25	
			32	0,7	5P4E1B+Ą	75	25	28	0,5	2	210	Nbl
					2a. 10E	50	12	12	0,1		20	
			33	0,8	1a.5P4E1B	65	25	28	0,7	1	300	Nbl
					2a. 10E	40	13	14	0,3		70	
			34	1,6	10E+PB	50	19	20	0,8	2	280	Nbl
			35	1,5	5B1Ą3E1P	75	26	32	0,5	1A	180	Ncl
			36	5,1	7E1P1Ą1B	90	29	38	0,8	2	430	Ncl
			37	0,8	Miško aikštė							Pc
			38	0,2	1a.6B2E2Ą	60	26	28	0,6	1A	200	Ncl
					2a. 10E	35	11	10	0,1		20	
			39	0,2	7E1Ą2B	60	22	26	0,6	2	250	Ncl
			40	0,4	7E3E+PBJ	45	17	16	1,0	3	350	Nbl
			41	0,4	7J2E1P+B	80	25	28	0,6	1A	280	Pc
					2a. 10E	70	15	16	0,1		25	
			42	2,1	7P2E1B+Ą	75	26	38	0,5	1	220	Nbl
					2a. 10E	40	13	14	0,3		70	
			43	1,0	10E+ĄB	90	30	34	0,8	1	450	Nbl
			44	0,5	Pelkė							Pc
			45	0,5	1a.6E4P+BJ	100	25	26	0,6	3	280	Pb
					2a.10E	70	15	16	0,1		20	
			46	0,2	9E1J+P	60	22	24	0,7	2	290	Lbp
			47	0,8	8J2B+E	2	1		0,3	1	5	Pc
			48	0,3	7E2E1P+B	55	20	22	0,7	3	280	Nbl
			49	1,0	8B1E1P+Ą	75	29	34	0,6	1A	250	Ncl
					2a. 10E	60	15	16	0,1		25	
			50	0,6	10E+PĄB	18	6	8	0,8	3	60	Nbl
			51	0,3	10E+MP	50	22	22	0,9	1	380	Nbl
			52	1,1	8E2E+PB	50	18	18	0,8	3	280	Lbl
			53	0,3	1a. 6P4E	100	21	22	0,6	4	190	Pb

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			54	0,3	6E2P2B+D	95	27	38	0,6	2	300	Nbl
			55	0,4	7E3P+EB	75	25	24	0,7	2	330	Ncl
			56	0,5	5E1E3Ą1B	55	21	24	0,6	2	240	Ncl
			57	0,6	9E1P+Ą	75	27	28	0,8	2	400	Ncp
			58	0,6	8B2E+ĄP 2a. 10E	60 40	27 16	28 16	0,6 0,2	1A	210 60	Ncl
			59	1,2	5B1J2P2E 2a. 10E	85 50	24 12	24 12	0,6 0,2	1	190 40	Pb
			60	0,5	Pelkė							Pc
			61	0,2	1a. 7P3E 2a. 10E	75 75	27 20	28 20	0,8 0,1	1	390 40	Ncl
			62	0,8	5E2P2Ą1B	55	19	20	0,7	3	270	Nbl
			63	1,0	6E2E2B+Ą	75	26	26	0,8	2	390	Ncl
			64	0,3	9E1B+P	70	27	26	1,0	1	500	Ncl
			65	0,5	6Ą3B1E+P	60	22	24	0,7	1	240	Ncl
			66	1,2	6E1P2Ą1B	50	19	20	0,8	2	290	Ncl
			67	0,4	5P1E2Ą1B1D	35	15	16	0,7	2	170	Lcl
			68	0,3	Medienos sandėlys							Nbl
			69	0,8	6P4E	60	26	28	0,8	1A	360	Nbl
			70	1,3	6P1E3Ą+B 2a. 10E+Ą	60 45	24 12	30 14	0,7 0,1	1	280 20	Ncl
			71	1,1	10E+PĄB	40	19	20	0,7	1	250	Pbn
			72	2,5	6E2P2Ą+B	40	17	16	0,7	2	220	Ncl
			73	0,4	9E1P+ĄB	40	17	16	0,7	2	230	Nbl
			74	0,6	6E3M1P	50	19	20	0,9	2	330	Nbl
			75	0,6	8P2P+E	20	2	2	0,7	5	15	Pa
			76	2,1	8P2E+B	130	18	26	0,6	5	160	Pb
			77	0,6	7E3P	60	26	26	1,0	1	510	Ncl
			78	1,4	9E1Ą+B	30	15	18	0,8	1	210	Ncl
			79	0,7	7E1P1Ą1B	19	5	6	0,6	3	45	Ncl
			80	1,2	10E+PĄB	50	22	22	0,8	1	340	Ncl
		Iš viso:		61,1								

23 lentelės tęsinys

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		35	1	1,1	Kirtavietė							Ncl
			2	0,6	9E1P+E	95	29	34	0,7	2	380	Ncl
			3	0,8	9E1B+PE	85	26	28	0,7	2	340	Ncl
			4	1,0	9E1P+B	70	26	26	0,6	2	290	Ncl
			5	0,6	1a.7P2E1B 2a. 10E	70 50	27 16	30 16	0,7 0,1	1	340 30	Ncl
			6	0,6	7P3E+B	55	23	26	0,5	1	190	Ncl
			7	1,4	1a.8P2E+B 2a. 10E	55 40	23 12	26 14	0,7 0,1	1	270 20	Ncl
			8	1,0	7E3P+B	65	27	28	0,7	1	360	Ncl
			9	1,2	9E1B+ĄP	70	26	42	0,5	2	240	Ncl
			10	0,9	8E1P1P	65	26	26	0,8	1	410	Nbl
			11	1,2	Pašarų aikštelė							Ncl
			12	0,3	10E+Ą	40	13	14	0,7	3	160	Ncl
			13	0,5	8E2P+B	60	27	26	0,7	1	370	Ncl
			14	1,0	7E3P+EB	55	23	28	0,7	2	300	Ncl
			15	1,2	9E1B+ĄP	60	24	26	0,9	2	420	Ncl
			16	0,1	10Ą+E	60	24	28	0,7	1A	250	Ncl
			17	0,2	9E1B+ĄB	40	19	22	0,7	1	250	Ncl
			18	0,7	Pelkė							Pc
			19	0,6	1a.9P1E+E 2a. 10E	55 40	25 15	30 16	0,8 0,1	1A	340 25	Ncl
			20	0,3	8E2B+PĄ	75	26	28	0,8	2	390	Lbl
			21	0,7	Žuvęs medynas							Ucl
			22	0,9	Miško aikštė							Ucl
			23	0,3	Žuvęs medynas							Ucl
			24	0,3	7B2E1P	15	12	12	0,6	1A	60	Pb
			25	1,3	8P2E	8	1,5	2	0,6	1	5	Ncl
			26	2,9	6E3P1B+Ą	20	8	10	0,6	2	80	Ncl
			27	0,7	10E+PĄB	85	28	32	0,7	2	370	Ncl
			28	0,3	5Ą4E1B+P	95	26	38	0,4	1	160	Ncl

23 lentelės tęsinys

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		35	29	0,3	7E2Ą1B+P	95	27	34	0,8	2	400	Ncl
			30	0,4	9E1P+ĄB	17	7	8	0,7	1	70	Ncl
			31	3,3	5E1P4Ą	95	26	32	0,3	3	150	Ncl
			32	0,7	5Ą2E2E1B	105	25	40	0,7	2	280	Ncl
			33	0,8	6E2P2Ą+B	65	25	26	0,7	2	340	Ncl
			34	0,5	10E+PĄB	18	6	6	0,6	3	50	Ncl
			35	0,2	4Ą3E3B+Ą	95	26	38	0,6	1	250	Ncl
			36	0,2	7E1P1Ą1B	18	7	8	0,8	2	90	Ncl
			37	1,9	8E2Ą+PB	95	27	32	0,7	2	350	Ncl
			38	0,4	8P1E1Ą+M	100	27	36	0,6	2	240	Ncl
			39	0,2	Pelkė							Pc
			40	0,4	8Ą1P1E+B	70	25	28	0,7	1	270	Ncl
			41	1,1	6P2E2Ą+B	115	28	40	0,7	2	350	Ncl
			42	0,9	6E2E1P1Ą	95	28	34	0,8	2	400	Nbl
			43	0,5	9P1E+Ą	120	27	36	0,7	2	290	Nbl
			44	0,2	5E3P2Ą+E	75	26	26	0,7	2	330	Ncl
			45	0,6	10B+D	50	18	18	0,4	2	80	Pc
			46	1,2	6Ą1P2E1B	70	25	28	0,7	1	280	Ncl
			47	0,7	6E3Ą1D+B	95	27	32	0,7	2	350	Ncl
			48	0,4	10B+DPE	30	16	14	0,4	2	60	Pbn
			49	0,3	8B2E+DP	35	18	16	0,6	1	120	Pcn
			50	0,6	8E1E1Ą+P	16	7	8	0,8	1	90	Ncl
			51	1,4	8P2E+ĄB	120	29	38	0,6	2	320	Ncl
			52	0,4	10B	25	11	10	0,3	2	30	Pb
			53	2,4	8E2Ą+M	45	19	22	0,8	2	280	Ncl
			54	1,2	6E3P1Ą+B	95	27	34	0,8	2	400	Ncl
			55	1,8	8E1P1Ą+B	95	27	34	0,7	2	350	Ncl
			56	0,3	8E2Ą+PB	14	6	6	0,8	1	60	Ncl
			57	0,3	4B3Ą3E	5	4	4	0,9	1A	5	Ncl
			58	0,4	10E+ĄB	5	0,5		0,4	2	5	Ncl
			59	0,5	6P3E1Ą+B	95	27	36	0,7	2	340	Ncl

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		35	60	0,4	1a.8P2E+B 2a. 10E	95 70	26 16	32 16	0,7 0,1	2	320 30	Pbn
			61	3,9	7E1P1Ą1B	18	8	10	0,8	2	100	Ncl
			62	0,4	5E1P1Ą3B	18	8	10	0,8	2	120	Ncl
			63	0,5	4Ą3E1P2B	90	26	32	0,7	1	310	Ncl
			64	1,4	9E1P+ĄP	17	9	10	0,7	1A	100	Ncl
		Iš viso:		53,8								
		36	1	0,6	6E2E1P1Ą	85	25	26	0,3	3	150	Ncl
			2	0,7	5Ą4E1B+P 2a. 10E	70 25	21 5	24 6	0,6 0,2	2	210 10	Ndp
			3	0,5	9E1D+Ą	85	26	30	0,8	2	390	Ncl
			4	0,7	6Ą3E1D+B 2a. 10E	110 60	26 15	40 14	0,6 0,1	2	250 30	Ndp
			5	0,9	4D2B2E2P 2a. 10E	70 30	27 7	30 8	0,7 0,2	1	330 20	Ncl
			6	2,0	10E+Ą	85	26	26	0,3	2	150	Ncl
			7	2,3	4E1E2P3Ą	8	1		0,9	3	5	Ncl
			8	0,6	5E2P2Ą1B	95	28	34	0,6	2	300	Ncl
			9	0,6	8E1Ą1B+P	95	28	32	0,6	2	310	Ncl
			10	1,1	4E2P1Ą2B 1D	21	9	10	1,0	1	180	Ncl
			11	0,3	1a.10B+ĄE 2a. 10E	70 55	28 17	28 16	0,6 0,3	1A	230 90	Ncl
			12	1,8	4E3P1Ą2B	19	7	8	0,8	2	90	Ncl
			13	0,9	Miško laukymė							Ncl
			14	0,8	Miško laukymė							Ncl
			15	1,8	9E1Ą+P	17	5	6	0,8	2	40	Ncl
			16	5,1	4E1E2P2Ą1B	18	8	8	0,8	2	110	Ncl
			17	0,2	Miško laukymė							Ncl
			18	0,6	8E2Ą+B	100	27	34	0,7	2	350	Ncl
			19	0,8	5E3E2B+Ą	60	22	20	0,8	2	370	Ncl

23 lentelės tęsinys

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		36	20	1,9	5B4E1D+Ą 2a. 10E	85 50	26 14	28 12	0,8 0,3	1A	280 70	Ncl
			21	4,7	1a.5P5E+Ą 2a.9E1Ą	95 65	28 17	28 14	0,8 0,1	1	400 35	Ncl
			22	0,4	8E1P1B	60	17	16	0,6	4	200	Pc
			23	0,3	4E1E1P3Ą1B	20	8	8	0,9	2	120	Ncl
			24	0,4	3B3D2Ą2E 2a. 10E	20 30	14 5	12 6	0,8 0,2	1	100 10	Ncl
			25	0,9	1a. 9P1E 2a. 7E3Ą	120 45	28 14	40 14	0,3 0,2	2	150 55	Ncl
			26	0,8	4D2Ą2E2P 4E3Ą2B1B	70 35	25 12	30 10	0,4 0,2	1	170 40	Ncl
			27	1,1	6E2Ą2B+P	90	26	30	0,7	3	340	Ncl
			28	0,3	Pelkė							Pc
			29	1,4	1a.6P3E1B 2a.10E	85 70	24 15	24 14	0,7 0,2	2	280 60	Pbn
			30	1,7	1a.10P+ED 2a.10E	110 65	28 17	38 16	0,7 0,2	2	350 60	Ncl
			31	0,9	5E2P3Ą+D	20	8	8	0,8	2	90	Ncl
			32	0,5	Miško laukymė							Ncl
			33	1,2	M. aikštė							Pc
			34	1,4	10B	20	14	8	1,0	1	160	Pcn
			35	0,3	4E3P1Ą2B	20	8	8	1,0	2	130	Ncl
			36	0,3	1a.7P3E+Ą 2a.10E	90 55	27 14	38 12	0,7 0,2	2	320 50	Ncl
			37	0,5	6E2P2Ą	100	28	38	0,6	2	310	Ncl
			38	0,5	10E+Ą	20	3	4	0,6	4	10	Ncl
			39	0,5	8E2B	35	14	12	0,5	2	130	Lcl
			40	0,5	1a. 9P1E 2a. 10E	110 70	28 20	34 18	0,8 0,2	2	410 70	Ncl
			41	0,2	1a.7P3E+B 2a.10E	75 45	24 13	28 12	0,7 0,1	2	280 25	Ncl
			42	0,4	6E3J1B+Ą	60	21	22	0,5	3	200	Ncl
			43	0,1	7B3E+P	80	27	30	0,7	1A	250	Lcl

23 lentelės tęsinys

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		36	44	0,6	5E2E1P2B 2a. 10E	80 50	24 13	26 12	0,6 0,1	3	280 20	Ncl
			45	1,1	Miško laukymė							Lcl
			46	0,3	6B4E	10	5	4	0,7	2	10	Pbn
			47	0,4	8P2E+D	80	22	22	0,6	3	210	Pbn
			48	1,1	1a.5P4E1Ą 2a.10E	100 70	27 15	38 16	0,8 0,1	2	380 25	Ncl
			49	1,9	4E3P2Ą1B	18	7	8	0,9	2	110	Ncl
			50	0,6	6E2P2Ą	55	23	20	0,9	2	420	Ncl
		Iš viso:		50,5								
Iš viso genetinių medynų:				**227,5**								
Miško sėkliniai medynai:												
Karpotasis beržas *(Betula pendula Roth.)* – 39BSM040	Ubiškės	27	8	2,1	1a.7B2D1E 2a. 10E	80 65	30 17	32 18	0,8 0,2	1A	340 60	Ldp
			9	1,1	1a.5D4B1J 2a. 10E	80 65	30 16	36 16	0,8 0,3	1A	450 90	
			13	2,9	1a.8B2D+E 2a. 10E+ĄL	80 65	30 16	30 16	0,8 0,3	1A	340 90	Ldp
		Iš viso:		5,8(6,1)								
Juodalksnis *(Alnus glutinosa (L.) Gaertn.))* – 39JSM011	Kulių	26	29	3,5	10J+V	80	24	30	0,6	1	260	Pdn
			30	0,6	9J1B+JBl	15	10	10	0,7	1	80	Uds
		Iš viso:		4,2(4,1)								
Juodalksnis *(Alnus glutinosa (L.) Gaertn.))* – 39JSM047	Kulių	28	8	1,1	10J+B	70	22	28	0,7	1	270	Uds
			9	1,2	1a.7J2B1E 2a.10E	70 60	22 12	26 12	0,4 0,2	1	160 40	Lds
			10	1,6	8J2B+E	70	22	24	0,6	1	230	Uds
			19	1,4	10J+B	55	22	22	0,7	1	270	Uds
		Iš viso:		5,3(5,3)								
Juodalksnis *(Alnus glutinosa (L.) Gaertn.))* – 39JSM045	Kulių	62	17	2,8	9J1B	80	25	28	0,6	1A	280	Lds
			18	1,7	1a. 6J2J2B 2a. 10E	85 60	25 15	30 16	0,8 0,1	1A	370 20	Lds
		Iš viso:		3,5(4,5)								
Juodalksnis *(Alnus glutinosa (L.) Gaertn.))* – 39JSM046	Kulių	63	13	3,6	10J+B	75	26	28	0,7	1	300	Lds
			28	3,9	10J+B	75	24	28	0,6	1	260	Lds
		Iš viso:		7,5(7,5)								
Iš viso juodalksnio sėklinių medynų:				**26,3(27,5)**								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Paprastoji eglė *(Picea abies L., H. Karst.)* – 39ESP023, (A – atrinkta)	Platelių	51	28	0,4	9E1P+ĄE	90	29	32	0,8	2	430	Ncl
			29	3,9	9E1P+ĄE	90	29	32	0,8	2	430	Ncl
		Iš viso:		4,5(4,3)								
Iš viso miško sėklinių medynų:				**36,6(37,9)**								
Sėklinės miško medžių plantacijos:												
Paprastoji eglė *(Picea abies L., H. Karst.)* – 39ESP028, I – išbandyta	Telšių	68	15	4,2(4,1)								Ncl
Juodalksnis *(Alnus glutinosa (L.) Gaertn.))* – 39JSP017, R – kategorija		19	10	2,3(2,3)								Lcp
Mažalapė liepa *(Tillia cordata Nill.)* – 39LSP015, R – kategorija		41	17	2,0(2,0)								Ncl
Miškinė kriaušė *(Pyrus pyraster (L.) Burgsd.)* – 39KšSP003, R – kategorija		68	6	0,25(0,4)								Ncl
Miškinės obelis *(Malus sylvestris L.) Mill.)* – 39OSP003, R – kategorija		68	8	0,25(0,6)								Ncl
Paprastoji eglė *(Picea abies L., H. Karst.)* – 39ESP015, R – kategorija	Platelių	201	9	2,87(2,3)								Ncs
Iš viso sėklinių miško medžių plantacijų:				**11,87(11,7)**								
Miško medžių palikuonių bandomieji želdiniai (kategorija – R – atitinkantys (kokybės) reikalavimus:												
39UBZ003	Ubiškės	15	7	3,0(3,0)	6Ą3U1E+B	4	3	2	0,8	1	15	Ndp
39PBZ002		46	18	0,8(1,0)	10P+E	10	5	12	0,9	1A	45	Nbl
	Iš viso:			3,8(4,0)								
39EBZ007	Žarėnų	17	18	2,3(2,1)	10E	40	19	18	1,3	1	490	Ncp
Iš viso miško medžių palikuonių bandomieji želdiniai:				**6,1(6,1)**								
Miško medžių sėklų šaltiniai (kategorija – N – nustatyta):												
Mažalapė liepa *(Tilia cordata mill.)* – *39LSS024*, (LT/L2)	Telšių, (Degaičiai, Degaičių se., Telšių r. sav.)			20 vnt.								
Mažalapė liepa *(Tilia cordata mill.)* – *39LSS025*, (LT/L2)	Varnių (Oztakiai, Dumbrių g., Varnių sen., Telšių r. sav.)			40 vnt.								
Paprastasis klevas *(Acer platanoides L.)* – *39KSS014*, (LT/K1)	Platelių (Miško sėklinės bazės sąvade 4007(9), 4011(8), 4019(18), 4020(20))			150 vnt.								
Paprastasis klevas *(Acer platanoides L.)* – *39KSS015*, (LT/K1)	Platelių (Šateikiai, Bažnyčios g., Šateikių sen., Plungės r. sav.)	Dvaro parkas		30 vnt.								

23 lentelės tęsinys

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Paprastasis klevas *(Acer platanoides L.) – 39KSS016,* (LT/K1)	Telšių (Ožtakiai, Dumbrių g. Varnių sen., Telšių r. sav.)			20 vnt.								
Iš viso miško medžių sėklų šaltinių:				**260 vnt.**								
Rinktiniai medžiai:												
Karpotasis beržas *(Betula pendula Roth.):* 39BPL148; *koord.: x – 358406,01; y – 6184333,59*	Mostaičių	16	29	1 vnt.	2000 m.	66	26	28				Lcl
39BPL149, 39BPL150; *koord.: x – 356148; y – 6204542;*	Platelių	2423*	6/11	1 vnt.	1998 m.	66	32	37				Ldp
x – 370175; y – 6210244;		186	20	1 vnt.			30	36				Ncl
39BPL151; *koord.: x – 368032; y – 6187978*	Plungės	134*	18*	1 vnt.	2000 m.	66	28	32				Lcp
39BPL153, 39BPL222; *koord.: x – 404406; y – 6215928;*	Ubiškės	14	10	1 vnt.	2000 m.	61	33	34				Lcp
koord.:x – 403923; y – 6216150;			4	1 vnt.		60	30	44				Ldp
Iš viso:				6 vnt.								
Juodalksnis *(Alnus glutinosa (L.) Gaertn.)):* 39JPL094–39JPL098; *koord.: x – 352404,4; y – 6190440,9;*	Kulių	26	29	5 vnt.	2000 m.	60	26	37				Pdn
x – 352313,4; y – 6190361,2;						74	28	37				
x – 352279,2; y – 6190356,9;						60	26	28				
x – 352309,7; y – 6190442,3;						70	28	36				
x – 352361,6; y – 6190438,1;						65	26	32				
39JPL190; *koord.: x – 385091; y – 6206409;*	Telšių	81	7	1 vnt.	2000 m.	60	28	43				Pc
39JPL191; *koord.: x – 385079; y – 6206393;*			18	1 vnt.		60	28	33				
39JPL192; *koord.: x – 385089; y – 6206337;*				1 vnt.		60	27	36				
Iš viso:				8 vnt.								
Mažalapė liepa *(Tilia cordata mill.):*	Platelių	122	13		2008 m.	60						Lcs
39LPL315, *koord.: x – 355183; y – 6212482;*				1 vnt.			26	42				
39LPL316, *koord.: x – 355177; y – 6212459;*				1 vnt.			25	36				
39LPL317, *koord.: x – 355180; y – 6212456;*				1 vnt.			26	38				
39LPL318, *koord.: x – 355171; y – 6212459;*				1 vnt.			27	40				
39LPL319, *koord.: x – 355169; y – 6212449;*				1 vnt.			27	40				
39LPL320, *koord.: x – 355162; y – 6212444;*				1 vnt.			27	42				
39LPL321, *koord.: x – 355153; y – 6212436;*				1 vnt.			28	42				
39LPL322, *koord.: x – 355147; y – 6212429;*				1 vnt.			27	40				
39LPL323, *koord.: x – 355147; y – 6212438;*				1 vnt.			26	40				
39LPL324, *koord.: x – 355140; y – 6212472;*				1 vnt.			28	46				
Iš viso:				10 cnt.								

23 lentelės tęsinys

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Paprastoji pušis *(Pinus sylvestris L.)* – 39PPL294, *koord.: x - 388805; y - 6192775;*	Žarėnų	52	21	1 vnt.	2000 m.	95	27	37				Lcp
Paprastasis uosis *(Fraxinus excelsior L.):* 39UPL029, *koord.: x - 403996; y - 6216295;*	Ubiškės	14	4	1 vnt.	2000 m.	83	27	56				Ldp
39UPL030, *koord.: x - 403974; y - 6216268;*				1 vnt.		66	28	52				
39UPL031, *koord.: x - 403965; y - 6216162;*				1 vnt.		144	31	67				
39UPL032, *koord.: x - 403992; y - 6216125;*				1 vnt.		62	29	48				
39UPL033, *koord.: x - 403957; y - 6216192;*				1 vnt.		126	25	60				
39UPL034, *koord.: x - 403940; y - 6216107;*				1 vnt.		123	25	51				
Iš viso:				6 vnt.								
Iš viso rinktinių medžių:				**31 vnt.**								

Pastaba: plotas skliausteliuose – taksacinio sklypo plotas be linijinių objektų;
** - kvartalas ir sklypas nustatyti pagal rinktinių medžių koordinates.*

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Vyraujančių medžių rūšių plotų kaita praeitame vykmetyje

Praeita miškotvarka		Pagal dabartinę miškotvarką												
Medynai	Plotas, ha	P	E	B	D	J	Bt	Ą	U	Kitos medžių rūšys	Iš viso medynų	Plynu-mos	Pelkės	Kita žemė
P	7.867,3	7.366,3	291,2	87,8	0,9	5,3	0,2				7.751,7	114,0		1,6
E	12.933,4	139,7	12.204,5	303,3	15,6	58,9	7,2	21,4		5,7	12.756,3	175,6	0,2	1,3
B	5.612,0	57,2	671,8	4.418,6	56,4	142,0	7,6	20,3		1,4	5.375,3	235,2		1,5
D	513,6	0,8	104,5	26,0	347,8	3,9	5,5	1,0	0,5	1,0	491,0	22,6		
J	1.825,1		25,2	47,2	3,5	1.683,1	2,2			0,8	1.762,0	63,1		
Bt	641,2		54,9	19,9	8,1	24,7	501,7	2,1	0,6		612,0	29,2		
Ą	550,4		34,0	1,9	6,3		7,9	499,4			549,5	0,9		
U	115,3		32,9	3,5	2,7	6,2	3,8	16,5	38,8	2,2	106,6	8,7		
Kitos medžių rūšys	95,8		3,9	3,5	0,7	2,8		2,8		82,1	95,8			
Iš viso medynų	30.154,1	7.564,0	13.422,9	4.911,7	442,0	1.926,9	536,1	563,5	39,9	93,2	29.500,2	649,3	0,2	4,4
Plynumos	1.492,0	60,7	459,2	237,2	18,9	153,2	17,9	48,8		17,1	1.013,0	453,0		26,0
Pelkės	2.347,0	10,3	0,3	6,5		14,4	0,3			0,2	32,0	2,2	2.310,6	2,2
Kita žemė	1.849,7	10,2	25,3	61,3		14,8	0,4	17,4		2,8	132,2	32,3	2,4	1.682,8
Iš viso	35.842,8	7.645,2	13.907,7	5.216,7	460,9	2.109,3	554,7	629,7	39,9	113,3	30.677,4	1.136,8	2.313,2	1.715,4

2016.12.29 14:10

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų plotų kaita pagal amžiaus klases

(skaitiklyje -pagal praeitą miškotvarką, vardiklyje - pagal dabartinę miškotvarką)

Vyraujanti medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso	%
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >		
Pušis	533,3	274,2	174,7	162,0	792,2	998,5	949,7	1.019,5	1.300,7	1.016,4	437,0	186,7	111,3	44,8	97,1	8.098,1	27,0
	240,3	516,2	317,8	135,4	157,9	717,2	972,2	922,7	938,7	1.163,0	817,0	342,4	133,3	111,0	160,1	7.645,2	25,0
%	6,6	3,4	2,2	2,0	9,8	12,3	11,7	12,6	16,0	12,5	5,4	2,3	1,4	0,6	1,2	100,0	
	3,1	6,8	4,2	1,8	2,1	9,4	12,7	12,1	12,3	15,0	10,7	4,5	1,7	1,5	2,1	100,0	
Eglė	2.228,3	1.093,7	1.573,6	1.887,3	840,9	1.121,2	1.162,3	1.539,3	980,3	249,8	102,9	33,9	18,4	2,6	1,4	12.835,9	42,8
	1.690,2	2.172,9	1.226,5	1.452,3	1.874,0	1.060,7	1.226,1	1.143,8	1.055,5	656,2	181,8	74,1	41,5	30,9	21,2	13.907,7	45,5
%	17,4	8,5	12,3	14,7	6,6	8,7	9,1	12,0	7,6	1,9	0,8	0,3	0,1			100,0	
	12,2	15,7	8,8	10,4	13,5	7,6	8,8	8,2	7,6	4,7	1,3	0,5	0,3	0,2	0,2	100,0	
Ąžuolas	16,2	5,7	8,3	58,9	54,1	90,7	78,5	74,2	70,1	37,4	11,9	28,6	9,6	7,2		551,4	1,8
	91,9	17,2	11,9	12,4	64,2	60,1	88,0	100,4	60,3	46,0	24,6	21,1	12,9	4,0	14,7	629,7	2,1
%	2,9	1,1	1,5	10,7	9,8	16,4	14,2	13,4	12,7	6,7	2,2	5,3	1,8	1,3		100,0	
	14,6	2,7	1,9	1,9	10,2	9,5	14,0	16,0	9,5	7,3	4,0	3,3	2,1	0,6	2,4	100,0	
Uosis	3,0	1,8	12,7	28,3	47,9	33,2	33,6	6,8			3,4					170,7	0,6
			0,5	2,8	3,0	3,0	9,8	12,1	5,0		1,0	2,7				39,9	0,1
%	1,8	1,2	7,6	16,4	27,9	19,3	19,9	4,1			1,8					100,0	
				7,5	7,5	7,5	25,0	30,0	12,5		2,5	7,5				100,0	
Beržas	679,8	437,2	470,2	643,2	776,9	1.104,6	1.034,2	404,9	71,2	9,6	0,6					5.632,4	18,8
	598,5	698,2	434,5	497,2	663,2	634,9	823,2	618,2	230,8	17,1	0,9					5.216,7	17,1
%	12,1	7,8	8,3	11,4	13,8	19,5	18,4	7,2	1,3	0,2						100,0	
	11,5	13,4	8,3	9,5	12,7	12,2	15,8	11,9	4,4	0,3						100,0	
Juodalksnis	139,6	114,0	130,2	181,5	256,4	272,3	368,0	143,9	43,0	3,7			4,1			1.656,7	5,5

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Medynų plotų kaita pagal amžiaus klases

(skaitiklyje -pagal praeitą miškotvarką, vardiklyje - pagal dabartinę miškotvarką)

Vyraujanti medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso	%
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >		
	443,8	173,7	129,5	221,3	230,6	238,7	295,5	275,8	74,8	22,5	3,1					2.109,3	6,9
%	8,4	6,9	7,8	11,0	15,4	16,4	22,4	8,7	2,6	0,2			0,2			100,0	
	21,1	8,2	6,2	10,5	10,9	11,3	14,0	13,1	3,6	1,0	0,1					100,0	
Drebulė	51,5	39,8	22,0	39,5	45,9	71,2	102,8	11,7						2,2		386,6	1,3
	47,7	82,0	38,6	23,3	34,0	68,1	98,4	44,7	24,1							460,9	1,5
%	13,4	10,3	5,7	10,3	11,9	18,3	26,5	3,1						0,5		100,0	
	10,4	17,8	8,5	5,0	7,4	14,8	21,1	9,8	5,2							100,0	
Baltalksnis	59,8	156,8	263,5	122,0	49,8	0,7										652,6	2,2
	46,3	97,4	121,5	188,5	77,3	23,7										554,7	1,8
%	9,2	24,0	40,3	18,7	7,6	0,2										100,0	
	8,3	17,5	22,0	34,0	13,9	4,3										100,0	

2016.12.29 14:14

Pagrindinių miško kirtimų normos skaičiavimo žiniaraštis

Vyraujantis medžių rūšis	Medynų plotas, ha				Brandžių medynų tūris tūk. ktm	Vidutinis brandžių medynų tūris ktm/ha	Kirtimo amžius	Metinė kirtimo norma							Metskaič. per kurį bus išker tam. br.m tūris	Išker-tama prie-augio (poky-čio) dalis %
								Apskaičiuota					Nustatyta			
									Pagal modelį OPTINA							
									Dešimtmetis							
									I		II	III				
	iš viso	paskutinė amžiaus k.iki brand	brandžių ir perbrendusių					tolygaus naudojimo	ha	ktm	ha	ha	Birže pagal medynų būklę, ha	plotas	tūris ,ktm	
			iš viso	iš jų kertamų neplynai											bendras	likvidinis
2-miškų grupė																
P	1108,1		3,5	3,5	0,6	160	171							0,2	32	26
E	2411,1		19,2	19,2	5,9	307	121							1	307	252
M	9,3						171									
Ą	110,2						201									
U	9,4						171									
K	7,5						171									
Sb	9,1						91									
G	0,8						171									
S	0,2						171									
B	1249,7						91									
J	616,7		2,5	2,5	0,5	216	91							0,2	43	34
D	112,1		5,6	5,6	1,7	300	81							0,4	120	97
Bt	120,6		15,3	15,3	3,4	220	51							1	220	180
L	5,1						91									
Bl	1						51									
Iš viso																
	5770,9		46,1	46,1	12,1	261								2,8	722	589
3-miškų grupė																
P		108,2				317		10		1807		11,6		5,7		1482
	1197,7		49,7		15,8		111		5,7		12,1				1807	
E		211,1		23,8		320		22,4		5728		19,8		17,9		4697
	2011,9		208,9		66,9		81		17,9		19,1				5728	
M								0,1								
	11,6						111									
Ą		0,5						1,2				0,3				
	181,6						141									
U								0,1								
	14,2						111									
K																
	2,2						111									
G																
	1,9						111									
B		117,5		28,1		246		10,6		3198		8,8		13		2462
	742		155,6		38,2		61		13		10,4				3198	
J		19,4				278		3,6		778		3,4		2,8		607
	254		44,6		12,4		61		2,8		3,2				778	
D		3,2		1		303		1		545		0,7		1,8		441
	51,1		33,6		10,2		41		1,8		1,1				545	
Bt		30,6		7,6		171		4		1060		3		6,2		869
	160,2		93,2		16		31		6,2		3,8				1060	
L																
	1,3						71									
Bl		2,6						0,1				0,1				
	2,9						31				0,1					

Pagrindinių miško kirtimų normos skaičiavimo žiniaraštis

Vyraujantis medžių rūšis	Medynų plotas, ha: iš viso	Medynų plotas, ha: paskutinė amžiaus k.iki brand	Medynų plotas, ha: brandžių ir perbrendusių: iš viso	Medynų plotas, ha: brandžių ir perbrendusių: iš jų kertamų neplynai	Brandžių medynų tūris tūk. ktm	Vidutinis brandžių medynų tūris ktm/ha	Kirtimo amžius	Metinė kirtimo norma: Apskaičiuota: tolygaus naudojimo	Apskaičiuota: Pagal modelį OPTINA: Dešimtmetis: I: ha	Apskaičiuota: Pagal modelį OPTINA: Dešimtmetis: I: ktm	Apskaičiuota: Pagal modelį OPTINA: Dešimtmetis: II: ha	Apskaičiuota: Pagal modelį OPTINA: Dešimtmetis: III: ha	Apskaičiuota: Birže pagal medynų būklę, ha	Nustatyta: plotas	Nustatyta: tūris ,ktm: bendras	Nustatyta: tūris ,ktm: likvidinis	Met skaič. per kurį būs išker tam. br.m tūris	Išker-tama prie-augio (poky-čio) dalis %
Iš viso	493,1		60,5		272		53,1		13116		47,7		47,4		10558			
	4632,6		585,6		159,5				47,4		49,8				13116			
								4-miškų grupė										
P	787,2		2,3		371		37,7		28456		49,2		76,7		23334			
	4148,6		745,8		276,5		101		76,7		57,6				28456		10	
E	689,3		245,5		353		108,1		29334		97,6		83,1		24054			
	8648,1		1325		467,7		71		83,1		89,9				29334		16	
M							0,1											
	15,3						101											
Ą	0,5				260		1,9		26		0,9		0,1		21			
	247,3		2,2		0,6		121		0,1		0,2				26		22	
Ąr																		
	0,6						121											
U							0,1											
	12,4						101											
K																		
	3,2						101											
Sb					220						0,1							
	2,8		0,7		0,2		61				0,1							
G																		
	1						101											
B	257,7		181,2		281		41,1		15483		30,9		55,1		11922			
	2877,5		905,3		254,6		61		55,1		41,9				15483		16	
J	87,3				313		15		4257		11		13,6		3320			
	1052,8		259,7		81,2		61		13,6		10,9				4257		19	
D	15,3		11,4		362		5,5		2606		5,2		7,2		2111			
	274		128,6		46,6		41		7,2		4,8				2606		18	
Bt	70,4		8,1		200		5,9		1580		4,9		7,9		1296			
	234,8		88,3		17,6		31		7,9		5,6				1580		11	
L	3,6				330		0,3		99		0,5		0,3		77			
	24,2		2,2		0,7		61		0,3		0,7				99		7	
T			0,1		195													
	0,6		0,6		0,1		41											
Bl							0,2				0,3							
	6,1						31											
Gl	0,3				90													
	0,6		0,3				31											
Iš viso	1911,6		448,6		331		215,9		81841		200,6		244		66135			
	17549,9		3458,7		1145,8				244		211,7				81841			

Medynai, neįskaitomi į pagrindinių kirtimų normos skaičiavimą

Rodikliai	Medynas	Plotas,ha	Tūris,m3
	2-miškų grupė		
	E	1,6*	160
	B	1,1*	66

Pagrindinių miško kirtimų normos skaičiavimo žiniaraštis

Vyrauj.medžių rūšis	Medynų plotas, ha				Brandžių medynų tūris tūk. ktm	Vidutinis brandžių medynų tūris ktm/ha	Kirtimo amžius	Metinė kirtimo norma							Met skaič. per kurį bus išker tam. br.m tūris	Išker-tama prie-augio (poky-čio) dalis %
								Apskaičiuota					Nustatyta			
								tolygaus naudojimo	Pagal modelį OPTINA			Birže pagal medynų būklę, ha	plotas	tūris ,ktm		
									Dešimtmetis					bendras	likvidinis	
	iš viso	paskutinė amžiaus k.iki brand	brandžių ir perbrendusių						I		II	III				
			iš viso	iš jų kertamų neplynai					ha	ktm	ha	ha				
Ypatingos apsaugos sklypai:														381,7	110096	
Ypatingos apsaugos sklypai**								G						1,7	374	
								Bt						1,1	297	
								L						0,3	87	
								D						8,9	3194	
								B						35,6	6681	
								E						141	48447	
								Ą						28,3	6523	
								J						43,5	12042	
								P						121,3	32451	
Iš viso nekirstino tūrio														381,7	110322	
								3-miškų grupė								
5A, 5B bonitetų brandūs pušynai								P						51	6052	
5, 5A ir 5B bonitetų brandūs lapuočių medynai														3,1	68	
								B						3,1	68	
Neplynai kertamuose medynuose nekirstinas tūris														4,3*	470	
								Bt						0,2*	6	
								E						0,4*	28	
								B						3,7*	436	
Ypatingos apsaugos sklypai:														86,3	26306	
Ypatingos apsaugos sklypai**								G						0,1	22	
								J						13,6	3851	
								Ą						2,9	514	
								Bt						0,3	40	
								D						0,8	280	
								P						25,1	8729	
								B						12,9	2016	
								E						30,6	10854	
Iš viso nekirstino tūrio														140,4	32896	
								4-miškų grupė								
5A, 5B bonitetų brandūs pušynai								P						167,1	17334	
5, 5A ir 5B bonitetų brandūs lapuočių medynai														6,4	177	
								B						6,4	177	
Neplynai kertamuose medynuose nekirstinas tūris														32*	3087	
								D						1,7*	140	
								E						2,3*	210	
								P						2,5*	278	
								Bt						3,8*	185	
								T						0,1*	6	
								B						21,6*	2268	
Ypatingos apsaugos sklypai:														341,3	104744	
Ypatingos apsaugos sklypai**								L						0,7	231	
								Sb						0,6	108	
								D						5,3	1628	
								U						3,3	555	

Pagrindinių miško kirtimų normos skaičiavimo žiniaraštis

Vyraujantys medžių rūšis	Medynų plotas, ha				Brandžių medynų tūris tūk. ktm	Vidutinis brandžių medynų tūris ktm/ha	Kirtimo amžius	Metinė kirtimo norma						Metinis skaič. per kurį bus išker tam. br.m tūris	Išker-tama prie-augio (poky-čio) dalis %
								Apskaičiuota					Nustatyta		
								tolygaus naudojimo	Pagal modelį OPTINA Dešimtmetis			Birže pagal medynų būklę, ha	plotas	tūris ,ktm	
									I		II	III		bendras	likvidinis
	iš viso	pakutinė amžiaus k.iki brand	brandžių ir perbrendusių						ha	ktm	ha	ha			
			iš viso	iš jų kertamų neplynai											
								J					43	11865	
								Ą					8,2	1495	
								B					30,2	7301	
								E					132,1	40226	
								P					117,9	41335	
Iš viso nekirstino tūrio													514,8	125342	
								Iš viso							
5A, 5B bonitetų brandūs pušynai													218,1	23386	
5, 5A ir 5B bonitetų brandūs lapuočių medynai													9,5	245	
													9,5	245	
Neplynai kertamuose medynuose nekirstinas tūris													36,3*	3557	
													36,3*	3557	
Ypatingos apsaugos sklypai:													427,6	131050	
Ypatingos apsaugos sklypai**													427,6	131050	
Iš viso nekirstino tūrio													655,2	158238	

**etaloninis medynas, tyrimo barelis, paveldo objektas, lizdavietės apsaugos zona, kertinė miško buveinė, kiti objektai

2016.12.29 14:19

Suprojektuotos pagrindinių kirtimų apimtys pagal metus (III ir IV miškų grupės)

(skaitiklyje - plotas, ha, vardiklyje - kertamas likvidinis tūris, m³)

Telšių miškų urėdija **Valstybinės reikšmės miškai**

Vyraujanti medžių rūšis	Kirtimo metai					Iš viso	iš to kiekio	
	2017	2018	2019	2020	2021		plynai	neplynai
III miškų grupė								
Pušis	2,0 / 196	7,3 / 1508	8,8 / 2035	8,5 / 2732	5,2 / 1615	31,8 / 8086	16,2 / 5750	15,6 / 2336
Eglė	13,1 / 2715	18,0 / 4178	16,5 / 2964	16,0 / 3139	17,3 / 2943	80,9 / 15939	36,7 / 9798	44,2 / 6141
Beržas	21,1 / 3666	13,1 / 2277	16,3 / 1843	7,4 / 978	14,2 / 2298	72,1 / 11062	50,2 / 8983	21,9 / 2079
Juodalksnis	0,8 / 182	1,1 / 248	- / -	5,2 / 1149	- / -	7,1 / 1579	6,5 / 1508	0,6 / 71
Drebulė	4,7 / 780	3,0 / 511	3,4 / 1011	1,1 / 188	5,1 / 1092	17,3 / 3582	14,5 / 3271	2,8 / 311
Baltalksnis	8,8 / 1291	25,5 / 2200	10,7 / 1093	10,2 / 554	4,5 / 252	59,7 / 5390	25,2 / 3636	34,5 / 1754
Iš viso:	50,5 / 8830	68,0 / 10922	55,7 / 8946	48,4 / 8740	46,3 / 8200	268,9 / 45638	149,3 / 32946	119,6 / 12692
IV miškų grupė								
Pušis	50,8 / 14447	54,0 / 13433	46,6 / 12714	45,1 / 12587	43,4 / 12130	239,9 / 65311	168,1 / 53290	71,8 / 12021
Eglė	106,2 / 25659	90,1 / 23500	99,8 / 25548	100,0 / 24108	97,7 / 25087	493,8 / 123902	383,7 / 110909	110,1 / 12993
Beržas	58,3 / 11551	63,5 / 13854	73,0 / 13989	75,3 / 15367	60,6 / 12914	330,7 / 67675	274,9 / 61760	55,8 / 5915
Juodalksnis	20,8 / 5215	19,4 / 4678	17,2 / 4879	17,0 / 3905	20,5 / 5087	94,9 / 23764	91,2 / 23407	3,7 / 357
Drebulė	13,0 / 3147	14,1 / 3963	11,8 / 3458	13,3 / 4088	9,8 / 3443	62,0 / 18099	57,4 / 17643	4,6 / 456
Baltalksnis	8,0 / 1455	2,7 / 469	10,9 / 1549	13,4 / 2130	13,9 / 2483	48,9 / 8086	46,8 / 7961	2,1 / 125
Liepa	2,2 / 622	- / -	- / -	- / -	1,9 / 493	4,1 / 1115	4,1 / 1115	- / -
Iš viso:	259,3 / 62096	243,8 / 59897	259,3 / 62137	264,1 / 62185	247,8 / 61637	1274,3 / 307952	1026,2 / 276085	248,1 / 31867
Iš viso miškų urėdijoje								
Pušis	52,8 / 14643	61,3 / 14941	55,4 / 14749	53,6 / 15319	48,6 / 13745	271,7 / 73397	184,3 / 59040	87,4 / 14357
Eglė	119,3 / 28374	108,1 / 27678	116,3 / 28512	116,0 / 27247	115,0 / 28030	574,7 / 139841	420,4 / 120707	154,3 / 19134
Iš viso spygliuočių:	172,1 / 43017	169,4 / 42619	171,7 / 43261	169,6 / 42566	163,6 / 41775	846,4 / 213238	604,7 / 179747	241,7 / 33491
Beržas	79,4 / 15217	76,6 / 16131	89,3 / 15832	82,7 / 16345	74,8 / 15212	402,8 / 78737	325,1 / 70743	77,7 / 7994

Vyraujanti medžių rūšis	Kirtimo metai					Iš viso	iš to kiekio	
	2017	2018	2019	2020	2021		plynai	neplynai
Juodalksnis	21,6 5397	20,5 4926	17,2 4879	22,2 5054	20,5 5087	102,0 25343	97,7 24915	4,3 428
Drebulė	17,7 3927	17,1 4474	15,2 4469	14,4 4276	14,9 4535	79,3 21681	71,9 20914	7,4 767
Baltalksnis	16,8 2746	28,2 2669	21,6 2642	23,6 2684	18,4 2735	108,6 13476	72,0 11597	36,6 1879
Liepa	2,2 622	- -	- -	- -	1,9 493	4,1 1115	4,1 1115	- -
Iš viso minkšt.lapuočių:	137,7 27909	142,4 28200	143,3 27822	142,9 28359	130,5 28062	696,8 140352	570,8 129284	126,0 11068
Iš viso:	309,8 70926	311,8 70819	315,0 71083	312,5 70925	294,1 69837	1543,2 353590	1175,5 309031	367,7 44559
Iš to kiekio pagal girininkijas								
Telšių girininkija	28,6 6258	25,7 6021	31,3 6291	23,0 6341	26,2 6911	134,8 31822	116,0 29687	18,8 2135
Ūbiškės girininkija	59,1 14254	68,2 14404	65,7 15015	59,0 14345	53,9 14790	305,9 72808	243,2 63773	62,7 9035
Žarėnų girininkija	34,1 7762	32,2 7654	29,5 7598	29,0 7163	23,1 6558	147,9 36735	137,5 35386	10,4 1349
Varnių girininkija	27,3 5919	27,2 6020	25,5 5112	30,7 6389	18,9 4696	129,6 28136	123,4 27481	6,2 655
Kulių girininkija	18,7 4980	23,5 4995	18,4 4779	21,9 4607	20,0 4663	102,5 24024	81,4 21862	21,1 2162
Mostaičių girininkija	30,8 8254	33,8 8470	31,1 8249	32,8 7604	35,5 8800	164,0 41377	148,0 39464	16,0 1913
Plungės girininkija	65,6 13373	45,3 13580	48,3 13768	59,0 14483	56,5 13034	274,7 68238	181,0 56014	93,7 12224
Platelių girininkija	45,6 10126	55,9 9675	65,2 10271	57,1 9993	60,0 10385	283,8 50450	145,0 35364	138,8 15086
Iš viso:	309,8 70926	311,8 70819	315,0 71083	312,5 70925	294,1 69837	1543,2 353590	1175,5 309031	367,7 44559

Suprojektuotos pagrindinių kirtimų apimtys pagal metus (II miškų grupė)

(skaitiklyje - plotas, ha, vardiklyje - kertamas likvidinis tūris, m³)

Telšių miškų urėdija **Valstybinės reikšmės miškai**

Vyraujanti medžių rūšis	Kirtimo metai					Iš viso	iš to kiekio	
	2017	2018	2019	2020	2021		plynai	neplynai
II miškų grupė								
Pušis	2,2 / 242	- / -	- / -	- / -	- / -	2,2 / 242	- / -	2,2 / 242
Eglė	- / -	2,6 / 398	- / -	1,3 / 171	1,4 / 112	5,3 / 681	- / -	5,3 / 681
Beržas	1,8 / 90	- / -	- / -	- / -	- / -	1,8 / 90	- / -	1,8 / 90
Juodalksnis	- / -	- / -	- / -	- / -	2,1 / 168	2,1 / 168	- / -	2,1 / 168
Drebulė	2,4 / 311	- / -	- / -	- / -	- / -	2,4 / 311	- / -	2,4 / 311
Baltalksnis	- / -	- / -	- / -	0,8 / 28	- / -	0,8 / 28	- / -	0,8 / 28
Iš viso:	6,4 / 643	2,6 / 398	- / -	2,1 / 199	3,5 / 280	14,6 / 1520	- / -	14,6 / 1520
Iš to kiekio pagal girininkijas								
Telšių girininkija	1,8 / 90	- / -	- / -	- / -	- / -	1,8 / 90	- / -	1,8 / 90
Varnių girininkija	2,4 / 311	- / -	- / -	- / -	- / -	2,4 / 311	- / -	2,4 / 311
Kulių girininkija	- / -	- / -	- / -	1,3 / 171	2,1 / 168	3,4 / 339	- / -	3,4 / 339
Plungės girininkija	- / -	- / -	- / -	- / -	1,4 / 112	1,4 / 112	- / -	1,4 / 112
Platelių girininkija	2,2 / 242	2,6 / 398	- / -	0,8 / 28	- / -	5,6 / 668	- / -	5,6 / 668

Plynai kirsti suprojektuotų medynų charakteristika

Telšių miškų urėdija **Valstybinės reikšmės miškai**

Vyraujanti medžių rūšis	Vidutinis amžius	Bendras plotas, ha	Ploto pasiskirstymas skalsumais				Vidutinis skalsumas	Iškertamas likvidinis tūris, m³/ha
			0,3-0,4	0,5	0,6-0,7	0,8		
III miškų grupė								
P	113	16,2			2,7	13,5	0,80	355
E	87	36,7	0,9	4,9	21,9	9,0	0,66	267
B	75	50,2	2,3	5,0	31,0	11,9	0,67	179
J	74	6,5			6,0	0,5	0,72	232
D	61	14,5	0,9	3,0	8,5	2,1	0,66	226
Bt	41	25,2	2,3	1,6	12,1	9,2	0,70	144
Iš viso:	**75**	**149,3**	**6,4**	**14,5**	**82,2**	**46,2**	**0,69**	**221**
IV miškų grupė								
P	112	168,1	1,3	6,3	81,3	79,2	0,74	317
E	90	383,7	10,1	24,2	214,1	135,3	0,70	289
B	77	274,9	15,4	11,4	163,9	84,2	0,69	225
J	80	91,2	2,3	5,5	43,0	40,4	0,74	257
D	71	57,4	2,5	5,4	30,7	18,8	0,68	307
Bt	39	46,8	1,8	0,7	14,8	29,5	0,75	170
L	66	4,1			4,1		0,70	272
Iš viso:	**86**	**1026,2**	**33,4**	**53,5**	**551,9**	**387,4**	**0,71**	**269**
Iš viso III ir IV miškų grupėse								
P	113	184,3	1,3	6,3	84,0	92,7	0,75	320
E	90	420,4	11,0	29,1	236,0	144,3	0,70	287
B	77	325,1	17,7	16,4	194,9	96,1	0,69	218
J	79	97,7	2,3	5,5	49,0	40,9	0,74	255
D	69	71,9	3,4	8,4	39,2	20,9	0,68	291
Bt	40	72,0	4,1	2,3	26,9	38,7	0,73	161
L	66	4,1			4,1		0,70	272
Iš viso:	**85**	**1175,5**	**39,8**	**68,0**	**634,1**	**433,6**	**0,71**	**263**

30 lentelė

Neplynai kirsti suprojektuotų medynų charakteristika (II miškų grupė)

Telšių miškų urėdija **Valstybinės reikšmės miškai**

Vyraujanti medžių rūšis	Atrankiniais kirtimais kertamas plotas, ha	Atvejiniais kirtimais kertamas plotas, ha								Iškertamas likvidinis tūris iš 1 ha	Žemutinių ardų charakteristika, ha					
		paskutiniu atveju		dviem atvejais	trim atvejais	grupiniais	ilgalaikiais	supaprastintais dviejų atvejų	iš viso		Perspekt. pomiškis		Perspekt. polajiniai želdiniai	Perspekt. antrasis ardas	Be persp.žemut.ardų	
		iš viso	t.t. 0,3-0,4 skalsumo								spygliuočių	kietųjų lapuočių			iš viso	t.t.skatinant žėlimą
P		1,0	1,0			1,2			2,2	110					1,2	
E		3,2	3,2	1,4		0,7			5,3	128				1,6	2,1	
B						1,8			1,8	50					1,8	
J						2,1			2,1	80					2,1	
D				2,4					2,4	130					2,4	
Bt						0,8			0,8	35					0,8	
Iš viso:		**4,2**	**4,2**	**3,8**		**6,6**			**14,6**	**104**				**1,6**	**10,4**	

31 lentelė

Neplynai kirsti suprojektuotų medynų charakteristika (III ir IV miškų grupės)

Telšių miškų urėdija **Valstybinės reikšmės miškai**

Vyraujanti medžių rūšis	Atrankiniais kirtimais kertamas plotas, ha	Atvejiniais kirtimais kertamas plotas, ha								Iškertamas likvidinis tūris iš 1 ha	Žemutinių ardų charakteristika, ha					
		paskutiniu atveju		dviem atvejais	trim atvejais	grupiniais	ilgalaikiais	supaprastintais dviejų atvejų	iš viso		Perspekt. pomiškis		Perspekt. polajiniai želdiniai	Perspekt. antrasis ardas	Be persp.žemut.ardų	
		iš viso	t.t. 0,3-0,4 skalsumo								spygliuočių	kietųjų lapuočių			iš viso	t.t.skatinant žėlimą
III miškų grupė																
P		11,1	6,4	2,8	0,5	0,6		0,6	15,6	150	4,1			1,8	3,7	0,6
E	0,6	17,8	6,5	22,4	1,8	1,6			43,6	139	9,9		1,0	0,9	20,8	
B	0,8	8,7	5,4	9,5		2,9			21,1	95	8,9			0,9	10,0	
J		0,6							0,6	118						
D		1,1		0,9		0,8			2,8	111					1,7	
Bt	1,2	0,5	0,5	16,0		13,7	3,1		33,3	51				0,2	33,8	
Iš viso:	**2,6**	**39,8**	**18,8**	**51,6**	**2,3**	**19,6**	**3,1**	**0,6**	**117,0**	**106**	**22,9**		**1,0**	**3,8**	**70,0**	**0,6**
IV miškų grupė																
P		56,1	24,1	10,8	1,9	3,0			71,8	167	31,5			2,4	6,9	
E		24,9	15,5	56,7	7,8	14,0	6,7		110,1	118	48,1			1,4	45,7	
B		32,5	14,5	14,9		7,2	1,2		55,8	106	16,0			9,4	15,1	
J		1,4	0,9	0,6		1,7			3,7	96	1,5				1,7	
D		1,1	1,1	1,6	0,7	0,2	1,0		4,6	99	2,0			0,4	2,2	
Bt		1,2	1,2	0,4			0,5		2,1	60				1,2	0,9	
Iš viso:		**117,2**	**57,3**	**85,0**	**10,4**	**26,1**	**9,4**		**248,1**	**128**	**99,1**			**14,8**	**72,5**	
Iš viso III ir IV miškų grupėse																
P		67,2	30,5	13,6	2,4	3,6		0,6	87,4	164	35,6			4,2	10,6	0,6
E	0,6	42,7	22,0	79,1	9,6	15,6	6,7		153,7	124	58,0		1,0	2,3	66,5	
B	0,8	41,2	19,9	24,4		10,1	1,2		76,9	103	24,9			10,3	25,1	
J		2,0	0,9	0,6		1,7			4,3	100	1,5				1,7	
D		2,2	1,1	2,5	0,7	1,0	1,0		7,4	104	2,0			0,4	3,9	
Bt	1,2	1,7	1,7	16,4		13,7	3,6		35,4	51				1,4	34,7	
Iš viso:	**2,6**	**157,0**	**76,1**	**136,6**	**12,7**	**45,7**	**12,5**	**0,6**	**365,1**	**121**	**122,0**		**1,0**	**18,6**	**142,5**	**0,6**

32 lentelė

SUPROJEKTUOTI UGDOMIEJI MIŠKO KIRTIMAI

Rodikliai	Jaunuolynų ugdymas	Retinimai	Einamieji	Iš viso
1. Ugdymo amžiaus medynų plotas, ha	4094,7	3101,6	7713,7	14910,0
2. Suprojektuotas ugdyti plotas, ha	2873,8	1644,4	1758,2	6276,4
3. % nuo ugdymo amžiaus medynų ploto	70	53	23	42
4. Suprojektuota iškirsti mediena, tūkst. m^3	65.406	57.623	90.138	213.167
5. % nuo bendro sklypo medienos tūrio	34	20	18	22
6. Kirstina mediena valksmuose, tūkst. m^3		14.048	23.633	37.681
7. Kirstina visa mediena (tūris, tūkst. m^3)	65.406	71.671	113.771	250.848
8. Kirstina likvidinė mediena, tūkst. m^3	7.359	51.244	95.197	153.800
9. Kirstina mediena iš 1 ha, m^3	23	31	54	34
Ugdytini plotai pagal eiliškumą, ha:				
Nedelsiant (skubus)	358,1			358,1
1 eilės	872,2	664,9	727,1	2264,2
2 eilės	1643,5	979,5	1031,1	3654,1
Pagal vyraujančias medžių rūšis, ha:				
Pušis	283,8	256,3	355,9	896
Eglė	1903,5	1067,1	941,0	3911,6
Maumedis	8,4		0,2	8,6
Ąžuolas	21,8	5,8	89,3	116,9
Klevas		0,7	1,7	2,4
Skirpstas		0,2		0,2
Beržas	441,9	236,9	269,8	948,6
Juodalksnis	140,4	37,1	93,5	271,0
Drebulė	45,8	40,3		86,1
Baltalksnis	27,6			27,6
Liepa	0,6		6,8	7,4
Pagal miškų grupes, ha:				
II grupė	221,2	196,5	391,4	809,1
III grupė	419,6	233,5	306,9	960,0
IVA grupė	2233,0	1214,4	1059,9	4507,3

Pastaba:

Kirstinos medienos tūris iš 1 ha jaunuolynų ugdyme apskaičiuotas nuo bendro tūrio, retinimuose ir einamuosiuose – nuo likvidinio.

Telšių miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai
mk1>=200

Sanitarinių kirtimų apimties apskaičiavimas
(pagal metinius iš medynų iškrentančios tūrio dalies procentus)

Amžiaus klasė	Eglynai		Pušynai, maumedynai ir kietieji lapuočiai		Lapuočiai						Visas iškrentantis tūris
					B, J, L, Sb		D, T		Bt, Bl, Gl		
	tūrio %	tūris, m³	tūrio %	tūris, m³	tūrio %	tūris, m³	tūrio %	tūris, m³	tūrio %	tūris, m³	
III									0,3	55	55
IV							0,3	15	0,3	91	106
V							0,3	29	0,3	39	68
VI					0,2	387	0,3	66	0,3	15	468
VII	0,3	1.208			0,2	553	0,2	65	0,2		1.826
VIII	0,3	1.093			0,2	495	0,2	35	0,2		1.623
IX	0,3	988			0,2	170	0,2	16	0,2		1.174
X ir daugiau	0,3	883	0,3	2.676	0,2	18	0,2		0,2		3.577
Iš viso		4.172		2.676		1.623		226		200	8.897

Į apskaičiavimą įjungiami II-IV miškų grupių medynai pradedant III amžiaus klase, išskyrus sklypus, kuriuose projektuoti ugdymo ar pagrindiniai kirtimai. Visų amžiaus klasių tūrių suma parodo metinę sanitarinių kirtimų normą esant normalios būklės medynams.

Taksacijos metu rasta sausuolių ir virtėlių 19.525m3. Priimant metinę sanitarinių kirtimų apimtį į tai atsižvelgiama, rastą sausuolių tūrį iškertant per artimiausius 2 metus.

2016.11.15 08:40

Specialiųjų miško kirtimų apimtis vykmečiui
(stiebų su žieve mediena)

Girininkija	Kraštovaizdžio formavimo kirtimai		Biologinės įvairovės palaikymo kitimai		Rekonstrukciniai kirtimai		Trako kirtimas	Iš viso	
	plotas, ha	maksimaliai galima iškirsti mediena, m^3	plotas, ha	tūris, m^3	plotas, ha	tūris, m^3	plotas, ha	plotas, ha	maksimaliai galima iškirsti mediena, m^3
Telšių	100,5	2640						100,5	2640
Ubiškės	5,7	170						5,7	170
Žarėnų	1,9	50					3,7	5,6	50
Varnių	32,5	1420			2,6	230	15,0	50,1	1650
Kulių	1,5	40			4,9	210	0,8	7,2	250
Mostaičių	1,7	120						1,7	120
Plungės	1,1	40						1,1	40
Platelių	157,3	5490	90,3		0,4		1,5	249,5	5490
Iš viso	302,2	9970	90,3		7,9	440	21,0	421,4	10410

Telšių miškų urėdija (Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai+Urėdijos valdomi nevalstybinės reikšmės plotai)

Projektuojamos želdinių ir žėlinių priežiūros darbų apimtys (ha) pagal girininkijas ir vyraujančias medžių rūšis

Girininkijos	Želdiniai					Iš viso	Žėliniai								Iš viso	IŠ VISO
	P	E	Ą	J	Kitos m.r.		P	E	Ą	B	J	D	Bt	Kitos m.r.		
Telšių girininkija	10,5	123,6	6,8	20,7	10,9	172,5	3,5	2,7		3,1	5,9				15,2	**187,7**
Ubiškės girininkija	29,2	122,5	11,4	21,4	13,7	198,2	1,9	0,8		11,0	2,3	8,8			24,8	**223,0**
Žarėnų girininkija	23,5	70,9		10,5	8,7	113,6	0,2			3,7	1,4		1,9		7,2	**120,8**
Varnių girininkija	11,1	74,1	23,1	11,6	59,6	179,5	5,9	0,9		3,3	2,9				13,0	**192,5**
Kulių girininkija	1,0	106,5	0,9	15,8		124,2	0,6			3,6	10,3				14,5	**138,7**
Mostaičių girininkija	2,3	167,4		17,0		186,7				5,2	14,0				19,2	**205,9**
Plungės girininkija	14,2	98,7		17,5	0,9	131,3	5,9	7,9		5,7	3,5				23,0	**154,3**
Platelių girininkija	3,9	103,0	11,2	5,8	8,9	132,8		0,3		18,0	1,8	1,7			21,8	**154,6**
IŠ VISO	95,7	866,7	53,4	120,3	102,7	1238,8	18,0	12,6		53,6	42,1	10,5	1,9		138,7	**1377,5**

2016.12.29 15:41

Kvartalų pernumeravimas

VĮ Telšių miškų urėdija (39)

Buvusi girininkija	Buvę Kv. (sklypai)	Nauji Kv. (skl.)	Buvusi girininkija	Buvę Kv. (sklypai)	Nauji Kv. (skl.)
Kulių girininkija (5)					
Stalgėnų (8)	12	112	Šateikių (9)	38	138
	13	113		39	139
	14	114		40	140
	15	115		433	633
	16	116		434	634
	19	119		435	635
	20	120		436	636
(Stalgėnų) → → Kulių (5)	803	640		437	637
	804 (27-46)	641		438	638
	844(1-12)	642		439	639
	806	643			
	808	644			
	809	645			
	846	646			
	812	647			
	813	648			
Mostaičių girininkija (6)					
Stalgėnų (8)	17	117		46	146
	18	118		47	147
	21	121		48	148
	22	122		49	149
	23	123		50	150
	24	124		51	151
	25	125		52	152
	26	126		53	153
	35	135		54	154
	36	136		847	717
	37	137		814	718
	38	138		845	719
	39	139		816 (19-27, 36, 39-59)	720
	40	140			
	41	141		819 (2-6)	721 (2-6)
	42	142		818	722
	43	143		821	723
	44	144		822 (1-4, 16-31)	724
	45	145		823	725
Plungės girininkija (7)					
Stalgėnų (8)	1	101		11	111
	2	102		27	127
	3	103		28	128
	4	104		29	129
	5	105		30	130
	6	106		31	131
	7	107		32	132
	8	108		33	133
	9	109		34	134
	10	110			

Buvusi girininkija	Buvę Kv. (sklypai)	Nauji Kv. (skl.)	Buvusi girininkija	Buvę Kv. (sklypai)	Nauji Kv. (skl.)
Stalgėnų (8)	801	Nekeisti		**816** (1-18, 28-35, 37, 38, 60-64)	Nekeisti
	802			**817**	
	804(1-26, 47-62)			**819**(1, 7-37)	
	805			**820**	
	807			**822** (5-15, 32-101)	
	810		Kulių (5)	844 (13-27)	
	811		Platelių (12)	2259	573
	815				
Platelių (12)					
Platelių (12)	104	14		2014	50
	2001	15		33	51
	2201 (1)	**15** (39)		35	52
	2201 (2)	**15** (40)		36	53
	2002	16		37	54
	14	17		38	55
	15	18		39	56
	2003	19		131	57
	16	20		40	58
	17	21		41	59
	18	22		42	60
	19	23		**126** (51)	60(22)
	20	24		2016	61
	21	25		2017	62
	22	26		2015	63
	23	27		2247 (37-39,44, 51,52,56,68-78)	64
	24	28			
	25	29		34	65
	2004	30		43	66
	2005	31		3001	67
	107 (20,24-27,30, 31, 33-36, 38, 40, 41, 43)	32		3002	68
				52	69
				44	70
	26	33		45	71
	27	34		46	72
	28	35		47	73
	29	36		48	74
	113	37		49	75
	30	38		61	76
	2006	39		3011	77
	2007	40		3012	78
	2008	41		3013	79
	2009	42		56	83
	31	43		57	84
	2010	44		58	85
	2011	45		50	86
	238 (58,62-66, 69-78)	46		51	87
				128 (27,30-32,50, 51,54-56)	88
	2012	47			
	2013	48		59	89
	2243 (105-112)	49		60	90

36 lentelės tęsinys

Buvusi girininkija	Buvę Kv. (sklypai)	Nauji Kv. (skl.)	Buvusi girininkija	Buvę Kv. (sklypai)	Nauji Kv. (skl.)
Platelių (12)	2020	91	Platelių (12)	3006	143
	2021	92		3024	144
	2022	93		3025	145
	2018	94		3026	146
	2019	95		3010	147
	3014	96		3040	148
	3015	97		3027	149
	3016	98		3028	150
	3017	99		3029	151
	3018	100		3030	152
	3019	101		3031	153
	3020	102		3032	154
	3021	103		3033	155
	2023	104		3034	156
	2024	105		3035	157
	2025	106		3036	158
	2026	107		2029	159
	2027	108		2030	160
	2028	109		2031	161
	2253 (8-15)	110		2032	162
Šateikių (9)	403(7-9,50-55)	111		2033	163
	1	112		2034	164
	2	113		2035	165
	3	114		2036	166
	4	115		3307	167
	5	116		3022	168
	6	117		3023	169
	7	118		3038	170
	8	119		3039	171
	9	120		3308	172
	10	121		3037	173
	11	122		3309	174
	12	123		3310	175
	13	124		3319	176
	14	125		3054	177
	15	126		3041	178
	16	127		3055	179
	17	128		3042	180
	18	129		3322(1)	180(40)
	19	130		3322(87)	180(41)
	20	131		3043	181
	21	132		3044	182
	22	133		3045	183
	23	134		3046	184
	31	135		3047	185
	32	136		3048	186
Platelių (12)	3003	137		3049	187
	3007	138		2037	188
	3008	139		2038	189
	3009	140		2039	190
	3004	141		2040	191
	3005	142		2041	192

36 lentelės tęsinys

Buvusi girininkija	Buvę Kv. (sklypai)	Nauji Kv. (skl.)	Buvusi girininkija	Buvę Kv. (sklypai)	Nauji Kv. (skl.)
Platelių (12)	2042	193	Platelių (12)	3066	243
	2043	194		3067	244
	2044	195		3070	245
	2045	196		3071	246
	2046	197	Šateikių (9)	33	247
	3311	198		34	248
	3312	199	Platelių (12)	3072	249
	3050	200	Šateikių (9)	37	250
	3051	201	Platelių (12)	101	2101
	3052	202		102	2102
	3053	203		103	2103
	3313	204		105	2105
	3060	205		106	2106
	3061	206		107 (1-19,21-23,28, 29,32,37,39,42,44)	2107
	3062	207			
	3063	208		108	2108
	3056	209		109	2109
	3064	210		110	2110
	3057	211		112	2112
	3058	212		114	2114
	3059	213		115	2115
	3346	214		116	2116
	2047	215		117	2117
	2048	216		118	2118
	2049	217		119	2119
	2050	218		120	2120
	2051	219		121	2121
	2052	220		122	2122
	2054	221		123	2123
	2055	222		124	2124
	2056	223		125	2125
	2053	224		126(be 51)	2126
	2263 (1-9, 23-26,98-100)	225		127	2127
				128 (1-26,28,29, 33-49,52,53)	2128
	2057	226			
	2058	227		129	2129
	2059	228		3301	2301
Šateikių (9)	24	229		3302	2302
	25	230		3303	2303
	26	231		3304	2304
	27	232		3306	2306
	28	233		3314	2314
	29	234		3315	2315
	30	235		3316	2316
	35	236		3317	2317
	36	237		3318	2318
Platelių (12)	3068	238		3320	2320
	3069	239		3321	2321
	3327 (27,28,30, 34-37,44,46,81-96)	240		3322 (2-85)	2322
				3323	2323
	3325, 3322 (86)	241, 241(86)		3345	2324
	3065	242		3326	2326

36 lentelės tęsinys

Buvusi girininkija	Buvę Kv. (sklypai)	Nauji Kv. (skl.)	Buvusi girininkija	Buvę Kv. (sklypai)	Nauji Kv. (skl.)
Platelių (12)	3327(1-26,29,31-33,38-43,45,47-80)	2327	Šateikių (9)	407	2407
	3328	2328		408	2408
	3347	2329		409	2409
	3330	2330		410	2410
	3331	2331		411	2411
	3332	2332		412	2412
	3333	2333		413	2413
	3334	2334		414	2414
	3335	2335		415	2415
	3336	2336		416	2416
	3337	2337		417	2417
	3338	2338		418	2418
	3339	2339		419	2419
	3340	2340		420	2420
	3341	2341		421	2421
	3342	2342		422	2422
	3343	2343		423	2423
	3344	2344		424	2424
	3348	2348		425	2425
Šateikių (9)	401	2401		426	2426
	402	2402		427	2427
	403 (1-6,10-48)	2403		428	2428
	404	2404		430	2430
	405	2405		431	2431
	406	2406		432	2432
				440	2433

VĮ TELŠIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO PARENGIMO PASLAUGŲ SUTARTIS

2015 m. spalio 19 d. Nr. F2-10-43(2015)
Kaunas

VĮ Telšių miškų urėdija, atstovaujama miškų urėdo Bronislavo Banio, veikiančio pagal įmonės įstatus, toliau vadinamas „Užsakovas“, iš vienos pusės, ir

Valstybės įmonė Valstybinis miškotvarkos institutas, atstovaujama direktoriaus Alfredo Galaunės, veikiančio pagal įmonės įstatus, toliau vadinama „Tiekėju“, iš kitos pusės, sudarė šią sutartį:

1. SUTARTIES DALYKAS

1.1. VĮ Telšių miškų urėdija patikėjimo teise valdomų ir naudojamų miškų vidinės miškotvarkos projekto parengimas pagal Paslaugų specifikaciją (1 priedas) (toliau – Paslaugos). Vidinės miškotvarkos projekto rengimo eigoje iškilus papildomų paslaugų ar miškotvarkos medžiagos poreikiui, paslaugos teikiamos pagal atskirus susitarimus Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

2. ŠALIŲ ĮSIPAREIGOJIMAI IR TEISĖS

2.1. Tiekėjas įsipareigoja:

2.1.1. teikti tinkamas ir kokybiškas Paslaugas Užsakovui pagal Sutartį ir Užsakovo pateiktus užsakymus už Paslaugų kainą, savo rizika bei sąskaita kaip įmanoma rūpestingai bei efektyviai, įskaitant, bet neapsiribojant, Paslaugų teikimą pagal geriausius visuotinai pripažįstamus profesinius, techninius standartus ir praktiką, panaudodamas visus reikiamus įgūdžius, žinias;

2.1.2. nedelsiant raštu informuoti Užsakovą apie bet kurias aplinkybes, kurios trukdo ar gali sutrukdyti Tiekėjui užbaigti Paslaugų teikimą nustatytais terminais;

2.1.3. po Paslaugų suteikimo nedelsiant perleisti nuosavybės teisę į Paslaugų teikimo rezultatą, jeigu toks sukuriamas;

2.1.4. užtikrinti iš Užsakovo Sutarties vykdymo metu gautos ir su Sutarties vykdymu susijusios informacijos konfidencialumą bei apsaugą;

2.1.5. per 5 (penkias) darbo dienas nuo Užsakovo raštu pateikto prašymo gavimo dienos pateikti išsamią Paslaugų teikimo ataskaitą, nurodant, kokios Paslaugos buvo suteiktos, išskiriant konkrečias Paslaugų kainos sudėtines dalis bei pateikiant papildomą su Paslaugų teikimu susijusią informaciją apie patirtas išlaidas ir t.t;

2.1.6. nenaudoti Užsakovo Paslaugų ženklų ar pavadinimo jokioje reklamoje, leidiniuose ar kitur be išankstinio raštiško Užsakovo sutikimo;

2.1.7. užtikrinti, kad Sutarties sudarymo momentu ir visą jos galiojimo laikotarpį Tiekėjo darbuotojai turėtų reikiamą kvalifikaciją ir patirtį, reikalingas norint teikti Paslaugas;

2.1.8. Užsakovui raštu paprašius grąžinti visus iš Užsakovo gautus, Sutarčiai vykdyti reikalingus dokumentus;

2.1.9. tinkamai vykdyti kitus įsipareigojimus, numatytus Sutartyje ir galiojančiuose Lietuvos Respublikos teises aktuose.

2.2. Tiekėjas turi teisę:

2.2.1. gauti Paslaugų kainą su sąlyga, kad jis tinkamai vykdo šią Sutartį;

2.2.2. Tiekėjas turi ir kitas šios Sutarties ir Lietuvos Respublikoje galiojančių teisės aktų numatytas teises.

2.3. Užsakovas įsipareigoja:

2.3.1. Tiekėjui sudaryti visas sąlygas, suteikti informaciją ar dokumentus, būtinus Paslaugoms teikti;

2.3.2. mokėti Sutarties kainą už tinkamai suteiktas Paslaugas pagal šios Sutarties sąlygas;

2.4. Užsakovas turi visas šios Sutarties bei Lietuvos Respublikoje galiojančių teisės aktų numatytas teises.

3. ATSISKAITYMO TVARKA IR SĄLYGOS

3.1. Paslaugos, numatytos šios sutarties 1 punkte, turi būti atliktos kokybiškai ir laiku. Užsakovas už paslaugų, nurodytų šios sutarties 1 punkte, kokybišką ir savalaikį atlikimą sumoka Tiekėjui iš viso 227310,00 (du šimtai dvidešimt septyni tūkstančiai trys šimtai dešimt Eur) Eur įskaitant PVM.

PVM (21%) iš šios sumos sudaro 39450,50 Eur (trisdešimt devyni tūkstančiai keturi šimtai penkiasdešimt Eur 50 ct).

3.2. Tiekėjas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sutarties pasirašymo dienos įsipareigoja pateikti paslaugų atlikimo sutarties įvykdymo užtikrinimui Lietuvos Respublikoje ar užsienyje registruoto banko garantiją arba draudimo bendrovės laidavimo raštą. Sutarties įvykdymo užtikrinimo dydis - 3 procentai sutarties sumos, o tai sudaro 6819,30 Eur (šeši tūkstančiai aštuoni šimtai devyniolika Eur 30 ct).

3.3. Atsiskaitymas vykdomas etapais pagal šalių pasirašytus paslaugų atlikimo perdavimo-priėmimo aktus:

3.3.1. Pirmasis darbų atsiskaitymo etapas – po sutarties įsigaliojimo iki 2015 m. gruodžio 31 d. Planuojama atlikti iki 30% darbų apimties (atliktų ūkinių priemonių įvertinimas ir naujų (tarpinių kirtimų ir neapaugusių miško žemės plotų atkūrimo mišku) projektavimas), pateikiant darbų perdavimo-priėmimo aktą ir PVM sąskaitą-faktūrą -68193,00 Eur sumai.

3.3.2. Antrasis darbų atsiskaitymo etapas – iki 2016 m. kovo 31 d. Planuojama atlikti iki 20% darbų apimties (urėdijos patikėjimo teise valdomų valstybinės reikšmės miškų ribų patikslinimo projektas, duomenų apie įvykdytas ūkines priemones analizė, vertinimas ir apibendrinimas), pateikiant darbų perdavimo-priėmimo aktą ir PVM sąskaitą-faktūrą – 45462,00 Eur sumai.

3.3.3. Trečiasis darbų atsiskaitymo etapas – iki 2016 m. birželio 30 d. Planuojama atlikti iki 15% darbų apimties (miško išteklių rodiklių analizė ir miško naudojimo apimčių apskaičiavimas, preliminaraus bazinio miškų žemėlapio ir taksoraščio PDF formatu parengimas), pateikiant darbų perdavimo-priėmimo aktą ir PVM sąskaitą-faktūrą – 34097,00 Eur sumai.

3.3.4. Ketvirtas darbų atsiskaitymo etapas – iki 2016 m. rugsėjo 30 d. Planuojama atlikti iki 15% darbų apimties (preliminaraus pagrindinių miško kirtimų projekto parengimas), pateikiant darbų perdavimo-priėmimo aktą ir PVM sąskaitą-faktūrą – 34097,00 Eur sumai.

3.3.5. Galutinis atsiskaitymas – iki 2016 m. gruodžio 15 d. Planuojama atlikti iki 20% darbų apimties (vidinės miškotvarkos projekto užbaigimas, pateikimas viešam svarstymui ir pateikimas Aplinkos ministerijai tvirtinti), pateikiant darbų perdavimo-priėmimo aktą ir PVM sąskaitą-faktūrą – 45461,00 Eur sumai.

3.4. Užsakovas atsiskaito po kiekvieno darbų etapo ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo paslaugų perdavimo-priėmimo akto ir PVM sąskaitos faktūros pateikimo dienos.

3.5. Tiekėjas pateikia Užsakovui šioje sutartyje nurodytiems atsiskaitymams vykdyti būtinus dokumentus (PVM sąskaitas faktūras) tokiais terminais, kad Užsakovas galėtų laiku įvykdyti šioje sutartyje nurodytus mokėjimus Tiekėjui.

3.6. Abi sutarties šalys savarankiškai atsako už Lietuvos Respublikos įstatymais nustatytų mokesčių, susijusių su šioje sutartyje nustatytų įsipareigojimų vykdymu, savalaikį ir teisingą sumokėjimą į valstybės biudžetą.

3.7. Šalys susitaria, kad kiekviena šalis iš pagal šią sutartį privalomų mokėti sumų pirmiausiai skaičiuos ir mokės netesybas (delspinigius), o po to atliks visus kitus mokėjimus, numatytus sutartyje.

3.8. Užsakovas įsipareigoja priimti tinkamai atliktas paslaugas Sutartyje nustatytais terminais ir tvarka, laiku sumokėti. Užsakovas apmoka Tiekėjui tik už faktiškai atliktas tinkamas ir kokybiškas paslaugas.

4. SUTARTIES GALIOJIMO LAIKAS

4.1. Ši sutartis įsigalioja tik Tiekėjui pateikus šios sutarties 3.2 punkte reikalaujamą sutarties įvykdymo užtikrinimą ir galioja iki galutinio paslaugų atlikimo ir šalių tarpusavio atsiskaitymo dienos arba iki sutartis bus nutraukta.

4.2. Paslaugų atlikimo terminas yra 2016 m. gruodžio 15 d. Sutartis gali būti pratęsta esant objektyvioms pateisinamoms aplinkybėms. Šios aplinkybės negali priklausyti nuo Tiekėjo delsimo arba neveiklumo.

5. NENUGALIMA JĖGA (FORCE MAJEURE)

5.1. Atsiradus nenugalimai jėgai arba esant kitoms aplinkybėms, kurios nepriklauso nuo šalių valios, pagal Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso 6.212 ir 6.253 punktus abi šalys privalo nedelsdamos, bet ne vėliau kaip per 5 kalendorines dienas apie tai viena kitą informuoti raštu. Jei šalys viena kitos neinformuos, bus laikoma, kad tokių aplinkybių nebuvo. Esant tokioms aplinkybėms, šios sutarties vykdymo terminas pratęsiamas tiek, kiek tęsiasi šios aplinkybės. Tai patvirtinama šalių susitarimo protokolu.

6. SUTARTIES ŠALIŲ ATSAKOMYBĖ

6.1. Tiekėjui dėl savo kaltės vėluojant atlikti paslaugas šioje sutartyje nustatytais terminais, jis moka Užsakovui delspinigius 0,02 (dvi šimtąsias) procento nuo visos sutarties sumos už kiekvieną uždelstą dieną.

6.2. Užsakovui dėl savo kaltės neatsiskaičius per 30 dienų nuo paslaugų priėmimo-perdavimo akto sudarymo dienos, jis moka Tiekėjui delspinigius - 0,02 (dvi šimtąsias) procento nuo visos sutarties sumos už kiekvieną uždelstą dieną.

7. SUTARTIES NUTRAUKIMAS

7.1. Sutartis gali būti nutraukiama raštišku Šalių susitarimu.

7.2. Tiekėjas turi teisę vienašališkai nutraukti sutartį tik dėl svarbių priežasčių. Tokiu atveju Tiekėjas privalo visiškai atlyginti Užsakovo patirtus nuostolius. Apie tokį Sutarties nutraukimą Tiekėjas raštu praneša Užsakovui prieš 60 (šešiasdešimt) dienų.

7.3. Užsakovas bet kada turi teisę vienašališkai nutraukti Sutartį, apie tokį Sutarties nutraukimą pranešdamas Tiekėjui prieš 30 (trisdešimt) dienų.

7.4. Užsakovas po Sutarties nutraukimo turi kiek galima greičiau patvirtinti atliktų Paslaugų vertę. Taip pat parengiama ataskaita apie Sutarties nutraukimo dieną esančią Tiekėjo skolą Užsakovui ir Užsakovo skolą Tiekėjui.

7.5. Jei Sutartis nutraukiama Užsakovo iniciatyva dėl Tiekėjo kaltės, Užsakovo patirti nuostoliai ar išlaidos išieškomi išskaičiuojant juos iš Tiekėjui mokėtinų sumų arba pagal Tiekėjo pateiktą užtikrinimą.

7.6. Sutartį nutraukus dėl Tiekėjo kaltės, be jam priklausančio atlyginimo už atliktas Paslaugas, Tiekėjas neturi teisės į kokių nors patirtų nuostolių ar žalos kompensaciją.

8. KITOS SĄLYGOS

8.1. Pirkimo sutarties sąlygos pirkimo sutarties galiojimo laikotarpiu negali būti keičiamos.

8.2. Sutarties kaina dėl pasikeitusių mokesčių neperskaičiuojama.

8.3. Bet kokie nesutarimai ar ginčai, kylantys tarp Šalių dėl Sutarties, sprendžiami abipusiu susitarimu. Šalims nepavykus susitarti, bet kokie ginčai, nesutarimai ar reikalavimai, kylantys iš Sutarties ar susiję su ja, jos pažeidimu, nutraukimu ar galiojimu, neišspręsti Šalių susitarimu, sprendžiami kompetentingame Lietuvos Respublikos teisme.

8.4. Ši sutartis sudaryta dviem egzemplioriais, po vieną kiekvienai iš sutarties šalių. Sutarties 1 priedas yra neatsiejama šios sutarties dalis.

9. SUTARTIES ŠALIŲ REKVIZITAI IR PARAŠAI

UŽSAKOVAS
VĮ Telšių miškų urėdija
Miškų urėdas Bronislavas Banys
Įmonės kodas 180715277
PVM kodas LT807152716
Miškininkų g. 4, Berkinėnų k.,
87151 Telšių r.
A/s Nr. LT53 4010 0428 0003 0237
AB DNB bankas
Banko kodas 40100

Tel. (8-444) 70544

Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos
Valstybės įmonė
TELŠIŲ MIŠKŲ URĖDIJA

TIEKĖJAS
VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas
direktorius Alfredas Galaunė
Įmonės kodas 132340880

Pramonės pr. 11A, 51327 Kaunas
A/s Nr. LT52 4010 0425 0000 0525
AB DNB bankas
Banko kodas 40100
A/s LT077044060007609622

Bankas AB SEB bankas
Banko kodas 70440
Tel. (8-37) 49 02 20; Faks. (8-37) 49 02 33

LIETUVOS RESPUBLIKA
VALSTYBĖS ĮMONĖ
VALSTYBINIS MIŠKOTVARKOS INSTITUTAS
APLINKOS MINISTERIJA

Priedas Nr.1

VĮ TELŠIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS VIDINES MIŠKOTVARKOS PROJEKTO PARENGIMO PASLAUGŲ SPECIFIKACIJA

Vidinės miškotvarkos objektas - **VĮ Telšių miškų urėdijos** turto patikėjimo teise valdomi ir naudojami miškai. Valstybinės reikšmės miškų plotas 37,0 tūkst. ha.

Vidinės miškotvarkos projektų sprendiniai apima miško ūkinės veiklos ir miško išteklių rodiklių analizę, taip pat ūkinių priemonių, miško ištekliams naudoti, atkurti, juos gausinti, saugoti, projektavimą.

Vidinės miškotvarkos tikslai:

1. Bendrieji - miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas, vadovaujantis visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais, visuomenės dalyvavimas svarbiausių miškų ūkio klausimų sprendime, visuomenės informavimas apie miškų urėdijos miškus, jų būklę ir tvarkymą;
2. Ekonominiai - racionalus, tolygus ir nepertraukiamas miško išteklių naudojimas bei miškų produktyvumo didinimas ir auginamos medienos kokybės gerinimas, miškų ūkio efektyvumo didinimas;
3. Ekologiniai - miško ekosistemų tvarumo užtikrinimas, biologinės įvairovės išsaugojimas bei miškų sveikatingumo gerinimas;
4. Socialiniai - visuomenės bendrųjų su miškais susijusių reikmių tenkinimas, miškų naudojimo rekreacinėms reikmėms intensyvinimas.

Vidinės miškotvarkos uždaviniai:

1. Bendrieji - parengti ir pagrįsti sprendimus dėl ilgalaikių valdos tikslų, kurie turi laiduoti visų miško funkcijų užtikrinimą bei tvarų ir subalansuotą miškų ūkį. Svarbiausi ilgalaikiai tikslai miško valdos mastu - optimalios miško ūkinės struktūros, miško rūšinės sudėties, miško amžiaus struktūros ir erdvinės struktūros palaikymas.
2. Ekonominiai - pajamų ir išlaidų planavimas, atsižvelgiant į projektuojamų darbų apimtis bei faktinius miškų urėdijos duomenis.
3. Ekologiniai - miškų suskirstymas į grupes ir pogrupius pagal jų funkcinę paskirtį, ūkininkavimo tikslus ir ūkinį režimą, miško kirtimų projektavimas pagal kirtimų normos nustatymo metodikoje ir kitimų taisyklėse numatytas nuostatas, atkūrimo būdo parinkimas atsižvelgiant į miškų paskirtį, augavietes, ūkinių priemonių projektavimo pagrindimas normatyvais, parengtais pagal augavietes, įvertinant ekosistemų ryšį su aplinka, ūkinių priemonių projektavimas, atsižvelgiant į esamų ekologinių teritorijų nuostatus, ūkinės veiklos reglamentavimo dokumentus, miškų tvarumo ir biologinės įvairovės įvertinimas pagal Europos kriterijų sistemą.
4. Socialiniai - gamtosauginių priemonių plano ir valstybinės reikšmės miškų rekreacinio sutvarkymo projekto parengimas.

Minėtiems tikslams pasiekti ir uždaviniams atlikti rengiamas miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektas.

Vidinės miškotvarkos projektas rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Miškų įstatymu, Miškų tvarkymo schemų ir vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklėmis, Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija, Miško kirtimo taisyklėmis, Miško sanitarinės apsaugos taisyklėmis, Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatais, Miškų priskyrimo miškų grupėms ir kitais galiojančiais dokumentais ir teisės aktais. Visa informacija pateikiama lietuvių kalba.

Vidinės miškotvarkos projektų techninės užduotys atskiroms miškų urėdijoms parengiamos vadovaujantis galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais, taisyklėmis ir normatyvais.

Vidinės miškotvarkos projekto sudedamosios dalys turi atitikti Miškų tvarkymo schemų ir vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių keliamiems reikalavimams, o taip pat neprieštarauti įstatymais ar Lietuvos Vyriausybės nutarimais nustatytiems specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų reikalavimams.

Duomenys, reikalingi miško išteklių rodiklių bei ūkinės veiklos analizei atlikti, pateikiami miškų urėdijų sutartyse numatytomis sąlygomis ir terminais.

Miškų inventorizacijos duomenis, reikalingus vidinės miškotvarkos projekto rengimui, pateiks Valstybinė miškų tarnyba.

Vidinės miškotvarkos projekto sudėtis

I. Analitinė dalis.

1.1. Projektinės situacijos analizė:
1.1.1. Miškų urėdijos istorija;
1.1.2. Miškų urėdijos tvarkymo apžvalga;
1.1.3. Ekonominių ir socialinių poreikių prognozė;
1.2. Objekto veiklos teritorijos charakteristika:
1.2.1. Fizinė - geografinė charakteristika;
1.2.2. Ekonominė ir socialinė aplinka;
1.2.3. Miškų urėdijos veiklos teritorijoje esantys keliai ir geležinkeliai;
1.2.4. Miškų urėdijos veiklos teritorijos administracinis ir kadastrinis suskirstymas;
1.2.5. Miškų urėdijos miškų pasiskirstymas pagal administracinius vienetus, funkcinę paskirtį ir nuosavybės formas;
1.2.6. Miškų urėdijos teritorijoje esančios saugomos teritorijos;
1.3. Objekto teritorijos charakteristika:
1.3.1. Miškų urėdijos struktūriniai padaliniai;
1.3.2. Miškų urėdijos teritorija pagal augavietes ir žemės naudmenas;
1.3.3. Miškų urėdijos miško žemė pagal tikslinę funkcinę paskirtį;
1.3.4. Miškų urėdijos medynų kiekybinė dendrometrinė charakteristika;
1.3.5. Miškų urėdijos medynų kokybinė būklė;
1.3.6. Miškų urėdijos teritorijos specifinė charakteristika:

1.3.6.1. Saugomų teritorijų miškų charakteristika;
1.3.6.2. Poilsiniai (rekreaciniai) ištekliai;
1.3.6.3. Medžioklės plotų ir medžiojamosios faunos charakteristika;
1.4. Anksčiau galiojusio miškotvarkos projekto įvykdymo analizė:

1.4.1. Ūkinės veiklos analizės tikslas ir uždaviniai;
1.4.2. Vykdytos ūkinės priemonės ir jų rezultatai:

1.4.2.1. Medienos ruoša;
1.4.2.2. Medynų ugdymas ir priežiūra;
1.4.2.3. Miško želdinimas ir savaiminis žėlimas;
1.4.2.4. Miško sėklininkystė;
1.4.2.5. Miško priešgaisrinė apsauga;
1.4.2.6. Miško sanitarinė apsauga;
1.4.2.7. Miško apsauga nuo teisės pažaidų;
1.4.2.8. Miško sausinimas;
1.4.2.9. Miško kelių tiesimas, taisymas ir priežiūra;
1.4.2.10. Žvėrių poveikis miškų būklei;
1.4.2.11. Miško auginimo ir naudojimo priemonių veiksmingumo analizė;

1.4.3. Miškų urėdijos finansiniai veiklos rezultatai.
1.4.4. Miškotvarkos projekto vykdymo vertinimai.

II. Projektinė dalis.
2.1. Projektavimo pagrindas ir užduotis.
2.2. Miškų urėdijos miškų suskirstymas pagal tikslinę funkcinę paskirtį.
2.3. Medienos ruoša:
2.3.1. Pagrindiniai miško kirtimai:
2.3.1.1. Plynieji pagrindiniai miško kirtimai;
2.3.1.2. Atvejiniai pagrindiniai miško kirtimai;
2.3.1.3. Atrankiniai pagrindiniai miško kirtimai;

2.3.2. Ugdomieji miško (retinimo, einamieji) kirtimai;
2.3.3. Sanitariniai miško kirtimai;
2.3.4. Kiti kirtimai;

2.3.5. Projektuojama medienos ruošos norma, nustatant bendras leistinas miško kirtimų apimtis (pagrindinių ir tarpinų miško kirtimų metinę tūrio normą ktm);

2.3.6. Projektuojama miško kirtimo atliekų apimtis skiriamų biokuro gamybai, technologinėms reikmėms ir bioįvairovei;

2.4. Jaunuolynų ugdymas:

2.4.1. Želdinių ir žėlinių priežiūros (akcentuojant nepageidaujamos augalijos pašalinimą) darbai ir apimtys;

2.4.2. Želdinių ir žėlinių apsaugos (nuo žvėrių, ligų ir kenkėjų) darbai ir apimtys;

2.5. Miško atkūrimas ir įveisimas:

2.5.1. Miškų atkūrimo želdiniams ir žėliniams apimtys;

2.5.2. Miško sodmenų auginimas (poreikis, asortimentas, auginimo apimtys);

2.5.3. Priemonės ąžuolynų atkūrimo programos įgyvendinimui;

2.6. Miško sėklininkystė (miško sėklinės bazės objektų priežiūros ir apsaugos priemonės ir darbų apimtys.

2.7. Miškų urėdijos priešgaisrinė apsauga:

2.7.1. Miškų pasiskirstymas pagal gaisrų riziką;

2.7.2. Naujų priešgaisrinių juostų įrengimas ir senų priešgaisrinių juostų atnaujinimas, darbų apimtys;

2.8. Miško sanitarinė apsauga.

2.9. Miško sausinamasis tinklas (remonto, priežiūros darbai ir jų apimtys).

2.10. Miško kelių tinklas valstybinės reikšmės miškuose, jų tiesimo, rekonstravimo, remonto priežiūros darbai ir apimtys.

2.11. Naudingųjų išteklių mažieji karjerai, jų priežiūra , eksploatavimas ir rekultivavimas;

2.12. Kitų ūkinių priemonių poreikis ir projektavimas

2.13. Medžioklėtvarkos sprendimai:

2.13.1. Miško apsauga;

2.13.2. Laukinės gyvūnijos gausinimo ir apsaugos priemonės. Medžioklėtvarka.

2.13.3. Profesionalios medžioklės plotai;

2.14. Biologinės įvairovės apsauga.

2.15. Socialinės miškų funkcijos stiprinimas.

2.16. Nemedieniniai produktai ir paslaugos miškų urėdijoje.

2.17. Projektavimo ypatumai valstybiniuose parkuose ir draustiniuose.

2.18. Gamtotvarkos planuose numatytų priemonių projektavimas.

2.19. Priemonių, kurių įgyvendinimui numatoma teikti paraiškas Europos Sąjungos paramai gauti, projektavimas.

2.20. FSC miškų tvarkymo sertifikavimo reikalavimų įgyvendinimas miško ūkinėje veikloje.

III. Baigiamoji dalis.

3.1. Projektinių sprendinių vertinimas:

3.1.1. Ekonominis vertinimas (planuojamos ūkinės veiklos metinės pajamos ir išlaidos);

3.1.2. Ekologinis vertinimas;

3.1.3. Socialinis vertinimas;

3.2. Miškotvarkos projekto priežiūra ir tikslinimas.

3.3. Miškotvarkos projekto santrauka.

Kartografinės medžiagos sudėtis

Eil. Nr.	Paslaugos pavadinimas	Mato vnt.	Mastelis	Egz. skaičius

				(bazinis)
1	Baziniai miškų žemėlapiai girininkijomis	egz.	1:10000	1
2	Medynų planai girininkijomis	egz.	1:20000	2
3	Miško kvartalų žemėlapiai dažyti pagal vyraujančias medžių rūšis ir brandumo grupėmis visai teritorijai: A4 formato albumas	egz.	1:10000	1
4	Miško kvartalų žemėlapiai dažyti pagal suprojektuotas ūkines priemones visai teritorijai: A3 formato albumas A4 formato albumas	egz. egz.	1:10000 1:10000	1 1
5	Miškų grupių ir pogrupių žemėlapiai: Urėdijos schema rulone laminuotas Girininkijų teritorijų planai rulone	egz. egz.	1:50000 1:25000	1 1
6	Miškų administracinio suskirstymo žemėlapis: Rulone laminuotas	egz.	1:50000	1
7	Miškų priešgaisrinių priemonių žemėlapis su priešgaisrinėmis juostomis, vandens paėmimo vietomis ir kt.: Schema urėdijai rulone laminuotas Planai urėdijai paklijuoti ant drobės sulankstomi	egz. egz.	1:30000 1:50000	2 2
8	Urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų žemėlapis: Laminuotas rulone su kadastriniais numeriais	egz.	1:50000	1
9	Rekreacinio sutvarkymo projektas (projekto aiškinamasis raštas): Rekreacinio planavimo schema urėdijai	Komplektas	1:50000	1
10	Gamtosaugos projektas (aiškinamasis raštas): Schema urėdijai Gamtosauginiai planai girininkijomis	Komplektas	 1:50000 1:20000	1 1 1

Kita projekto medžiaga

1	Miškų urėdijos vidinės miškotvarkos aiškinamasis raštas, suvestinių miško išteklių inventorizacijos duomenų lentelės	Komplektas	4
		Komplektas	1 skaitmeniniu būdu (pdf formatu)
2	Girininkijų aiškinamieji raštai	Komplektas	2
		Komplektas	1 skaitmeniniu būdu (pdf formatu)
3	Taksoraščiai girininkijoms, pirmo penkmečio pagrindinių kirtimų biržių projektavimas, biržių išdėstymo žinialapiai, ūkinių priemonių žinialapiai	Komplektas	2
		Komplektas	1 skaitmeniniu būdu (pdf formatu)

4	Pagrindinių, ugdymo ir k.y. kirtimų ūkinių priemonių skaitmeniniai sluoksniai (shp formatu) su atributiniais duomenimis pagal girininkijas	Komplektas	1

Vidinės miškotvarkos projekto rengimo eigoje iškilus papildomų paslaugų ar miškotvarkos medžiagos poreikiui, paslaugos teikiamos pagal supaprastintų neskelbiamų derybų nuostatas.

VĮ Kretingos miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą parengti iki 2016 m. gruodžio 15 dienos

UŽSAKOVAS
VĮ Telšių miškų urėdija
Miškų urėdas Bronislavas Banys
Įmonės kodas 180715277
PVM kodas 807152716
Miškininkų g. 4, Berkinėnų k.,
87151 Telšių r.
A/s Nr. LT53 4010 0428 0003 0237
AB DNB bankas
Banko kodas 40100

Tel. (8-444) 70544

TIEKĖJAS
VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas
direktorius Alfredas Galaunė
Įmonės kodas 132340880

Pramonės pr. 11A, 51327 Kaunas
A/s Nr. LT52 4010 0425 0000 0525
AB DNB bankas
Banko kodas 40100
A/s LT077044060007609622

Bankas AB SEB bankas
Banko kodas 70440
Tel. (8-37) 49 02 20; Faks. (8-37) 49 02 33

MIŠKOTVARKOS MOKSLINĖS-TECHNINĖS TARYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2016 m. birželio 23 d. Nr. 39
Kaunas

Posėdžio pirmininkas: dr. Rimantas Prūsaitis
Posėdžio sekretorius: dr. Albertas Kasperavičius
Dalyvauja: 8 tarybos nariai (dr. R. Prūsaitis, A. Balčius, A. Galaunė, dr. A. Kasperavičius, prof. A. Kuliešis, prof. G. Mozgeris, K. Šakūnas, D. Vižlenskas), 27 kviesti asmenys.

Darbotvarkė:

1. Dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos tobulinimo žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriuje.
   Pranešėjas: G. Kulbokas (Valstybinė miškų tarnyba).
2. Dėl Miškotvarkos mokslinės-techninės tarybos darbo reglamento.
   Pranešėjas: A. Kasperavičius (Valstybinė miškų tarnyba).
3. Dėl miško naudojimo apimčių, susijusių su Krašto apsaugos ministerijos karinių poligonų plėtra: 1) Dėl valstybės įmonių Nemenčinės ir Švenčionėlių miškų urėdijų papildomų miško naudojimo apimčių, formuojant Pabradės karinio poligono plėtros teritoriją pagal infrastruktūros plėtros projektą, 2016 metams. 2) Dėl Krašto apsaugos ministerijos kadastrinio sklypo Nr. 661300070004 miško išteklių rodiklių pokyčių ir miško naudojimo apimčių 2016-2025 metais.
   Pranešėjas: A. Gustainis (VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas).
   Recenzentas: G. Kulbokas (Valstybinė miškų tarnyba).
4. Dėl valstybės įmonių Jurbarko, Raseinių, Šilutės ir Tauragės miškų urėdijų valstybinės reikšmės miškų brandžių medynų inventorizacijos atrankos metodu ir jos kontrolės rezultatų.
   Pranešėjas: G. Kulbokas (Valstybinė miškų tarnyba).
5. Dėl valstybės įmonių Kretingos, Rietavo ir Telšių miškų urėdijų miško išteklių 2006-2015 metais rodiklių kaitos ir miško naudojimo apimčių 2016-2025 metais.
   Pranešėjai: 1) L. Deltuva (Valstybinė miškų tarnyba) / dėl valstybės įmonių Kretingos, Rietavo ir Telšių miškų urėdijų sklypinės miškų inventorizacijos kontrolės rezultatų 2) N. Pivoriūnas, D. Džiaugys, A. Galaunė (visi VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas) / dėl valstybės įmonių Kretingos, Rietavo ir Telšių miškų urėdijų miško išteklių 2006-2015 metais rodiklių kaitos ir apskaičiuotų miško naudojimo apimčių 2016-2025 metais.
   Recenzentai: Kretingos m.u. – dr. V. Mikšys (Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro filialo miškų institutas), Rietavo m.u. – D. Vižlenskas (Valstybinė miškų tarnyba), Telšių m.u. – A. Balčius (Valstybinė miškų tarnyba) / dėl valstybės įmonių Kretingos, Rietavo ir Telšių miškų urėdijų miško išteklių 2006-2015 metais rodiklių kaitos ir apskaičiuotų miško naudojimo apimčių 2016-2025 metais.
6. Dėl Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro filialo miškų instituto mokslinio darbo „Grynų pušies ir eglės jaunuolynų augimo įvairiu tankumu įtakos medynų našumui ir tvarumui nustatymas“ ataskaitoje pateiktų išvadų.
   Pranešėjas: A. Kuliešis (Valstybinė miškų tarnyba).
   Recenzentas: R. Beniušis (Valstybinė miškų tarnyba).

1. SVARSTYTA. Dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos tobulinimo žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriuje.

NUTARTA:
1.2 Siūlyti Žemės ūkio ministerijai ir Aplinkos ministerijai inicijuoti nacionalinių normatyvų žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriuje parengimą.

2. SVARSTYTA. Dėl Miškotvarkos mokslinės-techninės tarybos darbo reglamento.

NUTARTA:

2.1 Miškotvarkos mokslinės-techninės tarybos darbo reglamento 11 p. išdėstyti taip: Medžiaga svarstomu klausimu pateikiama Tarybos sekretoriui ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki posėdžio. Nutarimo projektai svarstomais Taryboje klausimais rengiami asmenų, ruošiančių klausimo pristatymą, atsižvelgiant į recenzento pastabas, ir pateikiami Tarybos nariams ne vėliau kaip prieš 3 darbo dienas iki Tarybos posėdžio.

2.2 Miškotvarkos mokslinės-techninės tarybos nariams teikti pasiūlymus dėl Tarybos darbo reglamento tikslinimo, Tarybos sekretoriui pagal gautus pasiūlymus parengti Tarybos darbo reglamento pakeitimą bei pateikti svarstyti kitam Tarybos posėdžiui.

3. SVARSTYTA. Dėl miško naudojimo apimčių, susijusių su Krašto apsaugos ministerijos karinių poligonų plėtra: 1) Dėl valstybės įmonių Nemenčinės ir Švenčionėlių miškų urėdijų papildomų miško naudojimo apimčių, formuojant Pabradės karinio poligono plėtros teritoriją pagal infrastruktūros plėtros projektą, 2016 metams, 2) Dėl Krašto apsaugos ministerijos kadastrinio sklypo Nr. 661300070004 miško išteklių rodiklių pokyčių ir miško naudojimo apimčių 2016-2025 metais.

NUTARTA:

3.1 VĮ Valstybiniam miškotvarkos institutui tikslinti valstybės įmonių Nemenčinės ir Švenčionėlių miškų urėdijų miško naudojimo apimčių nustatymą pagrindžiančius dokumentus (pateikti objektų išdėstymo schemas, jų plėtrą pagrindžiančius dokumentus, pagrįsti karinių poligonų vietose numatomus atlikti miško kirtimus sutinkamai su miško ūkinę veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais, kt.).

3.2 Generalinei miškų urėdijai prie Aplinkos ministerijos kartu su Aplinkos ministerija ir Krašto apsaugos ministerija įvertinti pasiūlymą vykdyti karinių poligonų plėtrą valstybės įmonių Nemenčinės ir Švenčionėlių miškų urėdijų teritorijose miško žemę paverčiant kitomis naudmenomis pagal Miškų įstatymo 11 straipsnio reikalavimus.

3.3 Pritarti Krašto apsaugos ministerijos kadastrinio sklypo Nr. 661300070004 miško naudojimo metinėms apimtims 2016-2025 metų laikotarpiui (lent.):

Rodikliai	Kadastrinio sklypo Nr. 661300070004	
	plotas, ha	tūris, likvid. m^3
Pagrindiniai miško kirtimai	1,0	316
Sanitariniai kirtimai	-	8
Iš viso	-	324

4. SVARSTYTA. Dėl valstybės įmonių Jurbarko, Raseinių, Šilutės ir Tauragės miškų urėdijų valstybinės reikšmės miškų brandžių medynų inventorizacijos atrankos metodu ir jos kontrolės rezultatų.

NUTARTA:

4.1 Pritarti valstybės įmonių Jurbarko, Raseinių, Šilutės, Tauragės miškų urėdijų valstybinės reikšmės miškų brandžių medynų inventorizacijos atrankos metodu ir jos kontrolės rezultatams (lent.):

Brandžių medynų rodikliai	Jurbarko m.u.	Raseinių m.u.	Šilutės m.u.	Tauragės m.u.
Vidutinis tūris, m^3/ha	394±7	335±6	386±7	397±7
SMI* tūrio nukrypimas nuo BMI* nustatyto tūrio,%	-10	-5	-12	-8
Inventorizacijos kontrolės rezultatai				
Tūrio sisteminė paklaida	-1,1	-1,1	0,6	-0,3

* SMI – Sklypinė miškų inventorizacija, BMI – brandžių medynų inventorizacija atrankos metodu.

5. **SVARSTYTA. Dėl valstybės įmonių Kretingos, Rietavo ir Telšių miškų urėdijų miško išteklių 2006-2015 metais rodiklių kaitos ir miško naudojimo apimčių 2016-2025 metais.**

NUTARTA:

5.1 Konstatuoti priimtiną Kretingos, Rietavo ir Telšių miškų urėdijų sklypinės miškų inventorizacijos darbų kokybę.

5.2 Išanalizavus valstybės įmonių Kretingos, Rietavo ir Telšių miškų urėdijų miško išteklių kaitos 2006-2015 m. laikotarpyje rezultatus, konstatuoti (lent.):

Rodiklis	Kretingos m.u.	Rietavo m.u.	Telšių m.u.	Siektina reikšmė*
I-III amžiaus klasės jaunuolynų pokyčiai 2006-2015 m., ha				
pušynų	+36	+24	-14	≥0
eglynų	+42	-130	+124	
ąžuolynų	-7	+15	+1	
Ugdomaisiais kirtimais iškirsto tūrio dalis, %				
faktinė 2006-2015 m.	14	16	13	2015 m. ≥14%
projektuojama 2016-2025 m.	19	17	16	2020 m. ≥16%
Pagrindiniais plynais kirtimais planuota 2006-2015 m. iškirsti likvido, m^3/ha	255	240	255	
faktiškai iškirsta, m^3/ha	243	218	214	
%	95	91	84	100
Perbrendusių medynų ploto dalis brandžiuose medynuose, %				
2005 m.	11	8	7	2011 m. ≤22%
2015 m.	13	10	12	2015 m. ≤20%
Brandžių medynų tūris (2015 m.) ir jo pokytis 2006-2015 m. vidutiniškai per metus, m^3/ha	338	311	320	
	+4,4	+3,3	+5,6	≥4m^3/ha
Brandžių medynų tūris, priimtas 2014-2018, m^3/ha	353	339	327	
Ąžuolynų plotų kaita 2006-2015 m. *iš viso, ha*	+79	+60	+79	
% nuo visų medynų ploto	+0,25	+0,28	+0,26	≥0,04%
Kitų medynų plotų kaita 2006-2015 m., ha pušynų	-90	+9	-230	
eglynų	+965	+501	+963	
beržynų	-500	-224	-402	
drebulynų	-220	-111	-52	
juodalksnynų	+262	+176	+284	

* siektina reikšmė ugdomaisiais kirtimais iškirstai tūrio daliai, perbrendusių medynų ploto daliai brandžiuose medynuose ir ąžuolynų plotų kaitai nustatyta atsižvelgiant į Nacionalinėje miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012-2020 metų programoje nurodytas atitinkamų kriterijų vertinimo reikšmes 2015 m. ir 2020 m.

5.3 Konstatuoti ūkininkavimo 2006-2015 m. bei 2015 m inventorizacijos rezultatai rodo, jog:

- padidėjo ąžuolynų plotai, dideli minkštųjų lapuočių plotai, pasikeitus rūšinei sudėčiai dėl tikslingo medynų ugdymo, tapo eglynais, tuo pačiu atkreiptinas dėmesys į pušynų plotų mažėjimą Telšių ir Kretingos miškų urėdijose;
- didėja ugdomųjų kirtimų metu gaunamos medienos kiekis, mažėjant sanitariniais kirtimais iškertamos medienos daliai;
- dėl nepakankamo jaunuolynų ugdymo valstybės įmonėje Rietavo miškų urėdijoje sumažėjo I-III amžiaus klasės 130 ha eglės, o Telšių miškų urėdijoje 14 ha pušies medynų;
- mažėja pribrėstančių medynų plotai (nuo 86 ha Rietavo iki 848 ha Kretingos miškų urėdijoje), brandžių medynų plotai keičiasi minimaliai (Kretingos m.u. 206 ha sumažėjo. Rietavo ir Telšių miškų urėdijose padidėjo atitinkamai 82 ir 220 ha);
- padidėjo brandžių medynų tūriai, pagrindinai dėl tikslesnės brandžių medynų inventorizacijos. Sklypinės inventorizacijos metu nustatyti brandžių medynų tūriai yra 2-8 proc. mažesni už priimtus 2014-2018 m pagrindinio naudojimo skaičiavimuose. Šiuo metu

vykdoma brandžių medynų inventorizacija atrankos metodu. Ją užbaigus bus patikslinti brandžių medynų tūriai, dėl ko šiuo metu nėra tikslinga keisti Aplinkos ministro miškų urėdijoms patvirtintas pagrindinio kirtimo likvidinės medienos tūrio apimtis;

- plynuose pagrindinio naudojimo kirtimuose Telšių miškų urėdijoje gauta 16 proc., Rietavo miškų urėdijoje – 9 proc. mažesnis likvidinės medienos tūris 1 ha nei planuotas 2005 metų miškotvarkos; analizuojant plynus pagrindinio naudojimo kirtimus, nėra įvardintos priežastys lėmusios skirtumus tarp planuoto ir faktiškai gauto likvidinės medienos tūrio;
- nepakankamai intensyviai kertami perbrendę medynai (kertamas perbrendusių medynų plotas yra 2.3 – 5.1 karto mažesnis nei ką tik perėjusių iš pribrėstančių į brandžius medynus plotas), dėl ko perbrendusių medynų plotai per 10 metų padidėjo 2-5 proc. punktais.

5.4 Siūlyti VĮ Valstybiniam miškotvarkos institutui Kretingos, Rietavo ir Telšių miškų urėdijų II miškų grupės medynuose plačiau taikyti pagrindinius atrankinius miško kirtimus atsižvelgiant į naujus Miško kirtimų taisyklių pakeitimus (patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. D1-690).

5.5 Pritarti valstybės įmonių Kretingos, Rietavo, Telšių miškų urėdijų pagrindinio ir tarpinio miško naudojimo metinėms apimtims 2016-2025 metų laikotarpiui (lent.):

Rodikliai	Kretingos m.u.		Rietavo m.u.		Telšių m.u.	
	plotas, ha	tūris, likvid. tūkst. m^3	plotas, ha	tūris, likvid. tūkst. m^3	plotas, ha	tūris, likvid. tūkst. m^3
Pagrindiniai miško kirtimai	332*	95,1	235*	64,1	267*	70,5
Ugdymo kirtimai	-	24,6	-	15,5	-	15,5
jaunuolynų ugdymas	*316*	*0,4*	*350*	*0,4*	*324*	*0,8*
retinimo kirtimai	*126*	*3,9*	*192*	*5,9*	*165*	*5,2*
einamieji kirtimai	*356*	*20,3*	*158*	*9,2*	*175*	*9,5*
Sanitariniai kirtimai	-	11,1	-	8,8	-	8,7
Kiti kirtimai	-	2,0	-	1,0	-	2,5
Iš viso	-	**132,8**	-	**89,4**	-	**97,2**

* ekvivalentinis plotas;

( ) skliausteliuose pateikta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. D1-570 „Dėl metinės pagrindinių ir tarpinių miško kirtimų normos valstybės įmonėms miškų urėdijoms 2014–2018 metams patvirtinimo“ patvirtinta metinė pagrindinio miško kirtimų norma, kuria siūloma vadovautis iki 2018 metų.

6. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro filialo miškų instituto mokslinio darbo „Grynų pušies ir eglės jaunuolynų augimo įvairiu tankumu įtakos medynų našumui ir tvarumui nustatymas“ ataskaitoje pateiktų išvadų.

NUTARTA:

6.1 Pritarti išvadoms pateiktoms Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro filialo miškų instituto mokslinio darbo „Grynų pušies ir eglės jaunuolynų augimo įvairiu tankumu įtakos medynų našumui ir tvarumui nustatymas“ ataskaitoje.

Posėdžio pirmininkas dr. R. Prūsaitis

Posėdžio sekretorius dr. A. Kasperavičius

Projektinio darbo

„MIŠKO IŠTEKLIŲ RODIKLIAI IR APSKAIČIUOTA MIŠKO NAUDOJIMO APIMTIS 2016 – 2025 METAMS“,

parengto VĮ Telšių miškų urėdijai

RECENZIJA

Telšių miškų urėdijos miško išteklių rodiklių analizė pagrįsta 2015 m. urėdijos miškų inventorizavimo duomenimis bei 2005 m. vidinės miškotvarkos projekto duomenimis, o apskaičiuotų miško naudojimo apimčių projektas parengtas, remiantis Miškotvarkos darbų vykdymo instukcija, Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodika, Miško kirtimų taisyklėmis bei kitais galiojančiais teisiniais aktais.

Parengtą dokumentą sudaro dvi minėtos dalys, todėl logiškiau būtų tekstą pateikti atskiruose dviejuose skyriuose.

Pirmoje dalyje pateikiama urėdijos miškų charakteristika, analizuojama urėdijos medynų plotų dinamika pagal vyraujančias medžių rūšis, miškų grupes bei amžiaus klases, pateikiami duomenys apie brandžius ir perbrendusius medynus III – IV miškų grupėse. Kokybiškai atlikta miško naudojimo ir atkūrimo darbų per vykmetį analizė.

Pateikiami medynų tūrio pokyčiai per vykmetį - įspūdingi, vidutinis visų medynų tūris padidėjo 36 m^3/ha, o brandžių medynų – 56 m^3/ha. Autorius nurodo dvi priežastis – medynų kokybės gerinimą bei objektyvesnę apskaitą. Recenzento nuomone, gali būti ir kita priežastis – teisinis (miškotvarkinis) ribojimas pelno siekiančiai įmonei racionaliau panaudoti medynų išteklius.

Siūlomos Telšių miškų urėdijos miško naudojimo apimtys atitinka miškotvarkinį projektavimą reglamentuojančius teisinius aktus, tačiau Aplinkos ministro patvirtinta metinė kirtimo norma (267 ha) leidžia projekto autoriui dinti brandžių drebulynų ir baltalksnynų kirtimą tik sumažinus brandžių eglynų kirtimą, kurių palikimas greičiausiai duotų didesnį nuostolį, nei perbrendusių baltalksnynų ar drebulynų neiškirtimas. Siūlyčiau nemažinti eglynų kirtimo normos, pagal galimybes persvarstant urėdijos metinę kirtimo normą pagal plotą.

Projektas parengtas kokybiškai, siūlau jį laikyti pagrindu, rengiant urėdijos miškotvarkos projektą, pagal galimybes atsižvelgiant į pateiktus siūlymus.

2016 06 22

Gintautas Činga
Miškotvarkos katedra
Aleksandro Stulginskio universitetas

Pasitarimo, įvykusio VĮ Telšių m. u. 2016 m. rugsėjo 15 d.,

PROTOKOLAS

Nr. 2016-6

DALYVAVO:

iš VĮ Valstybinio miškotvarkos instituto:

projektavimo skyriaus vyr. specialistai R. Vainius, A. Bagdonavičius, M. Kurantavičius.

iš VĮ Telšių miškų urėdijos:

1. Kulių g-ja: .....
2. Mostaičių g-ja: .....
3. Platelių g-ja: .....
4. Plungės g-ja: .....
5. Telšių g-ja: .....
6. Ubiškės g-ja: .....
7. Varnių g-ja: .....
8. Žarėnų g-ja: .....

SVARSTYTA:

Preliminarus VĮ Telšių miškų urėdijos pagrindinių miško kirtimų projektas valstybinės reikšmės miškams 2017-2021 metams.

NUTARTA:

Pagrindinio naudojimo kirtimams parinktos biržės atitinka Miškų įstatymo, pagrindinių miško kirtimų taisyklių, miškų apsaugos ir naudojimo saugomose teritorijose taisyklių, specialiųjų žemės ir miškų naudojimo sąlygų bei kitų miškų naudojimą reglamentuojančių normatyvinių aktų reikalavimus. Atlikus aptartus pataisymus, parinkti konkrečias biržes projektiniam laikotarpiui.

Pakrančių apsaugos juostas planšetuose išreikšti negalima dėl mastelio, todėl į jas atsižvelgti būtina rėžiant biržes natūroje.

1. Projektavimo sk. vyr. specialistas Mindaugas Kurantavičius .....

2. Projektavimo sk. vyr. specialistas Robertas Vainius .....

3. Projektavimo sk. vyr. specialistas Arvydas Bagdonavičius .....

vyr. inžinierius H. Jakuszyt .....

Domantijos NP direktorius L. Lydis .....

.....

.....

.....

.....

NUOMONĖ

Metų sengalis su lapkričio dargana diktuoja niūrų, pilką ir tamsų laiką.

Kokios pasitelktos priemonės Jums padeda jį įveikti?



Daina GRUDZINSKIENĖ, Klaipėdos rajono Endriejavo seniūnijos Rudgalvių kaimo gyventoja:

– Mano nuotaikos niekada negadina prastas oras nei rudenį, nei žiemą. Tinkamai apsirengusi einu dirbti tiek lyjant, tiek pustant. Juk nuolatinio rūpesčio reikalauja mano augintiniai – įvairių veislių paukščiai, su kuriais visada gera. O jeigu turėčiau 100 povų, būčiau laimingiausias žmogus pasaulyje.



DanutėŠATKUVIENĖ, Plungės rajono Šateikių kultūros centro direktorė:

– Man kiekvienas metų laikas savaip gražus. O dėl nuotaikos, tai pasakysiu taip: viskas priklauso nuo paties žmogaus. Jei jis nusiteiks, kad viskas negerai, taip ir bus. Ir nesvarbu, koks metų laikas. Aš kiekvieną rytą džiaugiuosi, kad atsikėliau, ir vakare – kad diena praėjo gerai. Nežinau, gal mano toks būdas, kad per gyvenimą einu ieškodama naujovių, idėjų. Jei turi svajonių, vilčių, norų, jokia slogi nuotaika nekamuos.

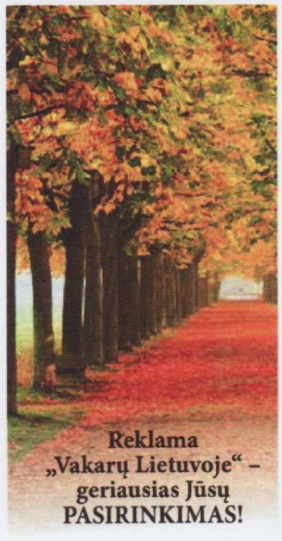

Reklama
„Vakarų Lietuvoje“ – geriausias Jūsų PASIRINKIMAS!



Eglė EREMINĖ, Skuodo rajono savivaldybės administracijos vyr. specialistė (kalbos tvarkymui), Ylakių folkloro kolektyvo „Alda“ vadovė:

– Dar besimokydama vidurinėje mokykloje radau ir „įbridau“ į neišsemiamą lobyną – susidomėjau etnine kultūra. Todėl visais gyvenimo atvejais pasikliaunu taja išmintimi. Pirma – negalime pamiršti, kad gyvename ritmiškame pasaulyje, kuriame viskas dėsningai juda. Mes kiekvienas esame šio judėjimo dalis. Esame gamtos dalis. O liaudies papročiai ir atgręžia žmogų į gamtą – tai yra sveikatos pagrindas. Antra – vienas svarbiausių vaistų nuo liūdesio ir blogų minčių yra daina. Dainuoju visur – kartu su vyru ir sūnumi. Man pasisekė!..



Zofija VALATKIENĖ, mažeikiškė:

– Kol kas nuotaikos nėra prastos ir rudeninė dargana jokios įtakos joms neturi. Šis ruduo kitoks, nes gana anksti pasirodė žiema, iškritęs sniegas suteikė savotiško šviesumo. Dabar prasidėjęs lietus, tikėkimės, ilgai netruks, todėl ir rudeninės blogos nuotaikos žmonės išvengs.



Vilma Baltmiškienė, Kretinga:

– Šio meto niūrumo aš visai nejaučiu, bet manau, kad geriausias vaistas prieš darganas ir tamsą – daug darbo. Neseniai atsikraustėme į Kretingą, viskas nauja, gal ir dėl to rudens oras neveikia manęs neigiamai. Kaip bebūtų, visiems patarčiau daugiau šypsotis ir į save traukti geras mintis.



Bronė KELPŠIENĖ, Regioninės Telšių ligoninės vyriausioji slaugytoja:

– Kiekvienas žmogus yra skirtingas, tad ir į gyvenimą žiūri kitaip. Man niūrią nuotaiką ir blogas mintis ryte išsklaido šaltas dušas, vakare – karšta vonia, gera muzika, šaltinio vanduo, kavos puodelis, bendravimas su man brangiais žmonėmis. Taip pat energijos suteikia grynas oras, buvimas gamtoje, ėjimas į darbą ir iš darbo pėsčiomis bet kokiu oru. Gyvenimas – tai dovana, ir nesvarbu, koks jis mums bebūtų šiandien – žvelkime į viską su šypsena.

Vakarų Lietuva
TIRAŽAS – 28 110

INFORMACINIS PRANEŠIMAS APIE RENGIAMĄ VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTĄ

Baigiamas rengti VĮ Telšių miškų urėdijos valdomų valstybinių miškų vidinės miškotvarkos projektas.

Projekto organizatorius VĮ Telšių miškų urėdija, Miškininkų g. 4, Berkinėnų k., Ryškėnų sen., Telšių r., LT-87151, tel. (8 444) 70544, el. p. info@telsiuuredija.lt

Projekto rengėjas VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas, Pramonės pr. 11A, LT-51327 Kaunas, tel. (8 37) 49 02 33, el. p. sek@mp.is.lt.

Su rengiamo projekto sprendiniais galima susipažinti VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas, Pramonės pr. 11A, Kaunas, tel. (8 37) 49 02 544, el. p. vidmantas.d@lvmi.lt nuo 2016 m. lapkričio 15 d., o nuo gruodžio 2 d. ir VĮ Telšių miškų urėdijoje, Miškininkų g. 4, Berkinėnų k., Ryškėnų sen., Telšių r.

Viešas svarstymas. Projekto pristatymas viešam susirinkimui vyks 2016 m. gruodžio 16 d. 10 val. Miškininkų g. 4, Berkinėnų k., Ryškėnų sen., Telšių r.

Jo metu bus pristatomos miškų ūkinės priemonės ateinančiam dešimtmečiui – rekreacinis miškų tvarkymas, gamtosauginės, ūkinės priemonės, ugdomųjų, sanitarinių ir kraštovaizdžio formavimo kirtimų, želdinimo ir žėlimo apimtys.

Pastabas ir pasiūlymus galima teikti organizatoriui ir/ar projekto rengėjui iki viešo svarstymo ir jo metu.

(B)

Lietuvos kailinių žvėrelių ir triušių augintojų draugija **lapkričio 26–27 d. (šeštadienį – nuo 14 val. ir sekmadienį – 11–16 val.)** Plungės technologijų ir verslo mokyklos **Rietavo filiale** (L. Ivinskio 5, Rietavas) rengia **LIETUVOS VEISLINIŲ TRIUŠIŲ RUDENS PARODĄ, 2016.**

Parodos metu bus pristatyta apie 100 eksponatų. Lankytojai galės pamatyti ir nusipirkti 12 veislių Lietuvoje auginamų triušių. Vyks **seminaras „Triušininkystės aktualijos: praktiniai aspektai“.**

Parodoje dalyvaus ir eksponuojamųjų veislinių triušių eksterjerą vertins tarptautinės kategorijos ekspertas Josef Blokeš (Čekija).

Parodos organizatorių telefonas 8 611 55785. (TŽ)

Kuršių nerijoje iš sužėlusios augmenijos vaduojamos kopos



Netrukus Naglių rezervate Kuršių Nerijoje prasidės gamtotvarkos darbai.

Viena iš aktualiausių Kuršių nerijos problemų – tai nevaldomai plintanti sumedėjusi augalija, savaime užaugę medžiai, krūmokšniai, kurie užgožia smėlynus, gražias atviras miškų laukymes ir unikalų kraštovaizdį. Per pusę amžiaus nerijoje išaugo net per 1,4 tūkst. ha savaiminių miškų.

Agnė TILVIKIENĖ
„Banga“

Pradėti gamtotvarkos darbai

Šiuo metu imtasi vaduoti šį nuostabiai gražų gamtos kampelį nuo menkavertės augmenijos. Pagal šešių partnerių pasirašytą sutartį dėl projekto „Biologinei įvairovei ypač vertingų atvirų buveinių atkūrimas ir išsaugojimas NATURA 2000 teritorijose“ VĮ Kretingos miškų urėdija jau pradėjo pagal projektą numatytus gamtotvarkos darbus. Šie darbai bus vykdomi etapais, o pirmasis etapas turi būti baigtas iki kitų metų kovo 15 d. Tai medžių ir krūmų šalinimas Kuršių nerijos nacionaliniame parke, laikantis Kuršių nerijos nacionalinio parko vidinio miškotvarkos projekto sprendinių ir Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos darbų derinimo eigos, nustatytos Lietuvos Respublikos teisės aktuose. Pagal projektą numatytas Birštvyno rago palvės atkūrimas 107 ha plote ir Naglių gamtinio rezervato apvalymas nuo sumedėjusios augmenijos 48 ha plote.

Atsivers seniai užmiršti vaizdai

Birštvyno ir Pervalkos rago miško plotuose šiuo metu vyksta gamtotvarkos projekto pirmasis paruošiamasis etapas – krūmų, pomiškio, trako, sausuolių bei virtėlių išvalymas visoje numatytoje teritorijoje, išskyrus numatytas ramybės oazes. Kituose etapuose numatytose vietose bus kertami medynai, formuojamos plynumos kirtavietėse ir kt. Kuršių nerijos nacionalinio parko direkcija darbams atlikti specialiai padarė kelią nuo Pervalkos iki pat marių, kuris vėliau pasitarnaus kaip priešgaisrinis keliukas, teigė Linas Žarnauskas, Kretingos miškų urėdijos urėdo pavaduotojas Kuršių nerijai.

Gamtotvarkos darbai pradedami ir Naglių gamtiniame rezervate, jo miškų ir smėlynų zonose. Pasak L. Žarnausko, šių darbų tikslas – nuo apaugimo sumedėjusia augalija išsaugoti esamas kopas, smiltpieves bei miško laukymes, šalinant čia plintančius medžių bei krūmų savaiminukus bei ataugas. Tokiu būdu bus padidintos rezervato atviros erdvės, smarkiai užžėlusios per 50–60 metų. Planuojama iškirsti ir nemažai kalnapušių medynų, atlikti medžių retinimo ir kitus darbus. Rezervato „švarinimo“ darbai pagal gamtotvarkos projektą vyksta Smiltynės–Nidos kelio 28-ajame kilometre, eismas nėra ribojamas.

„Kai bus išvalytas miškas, nuo Nidos kelio atsivers seniai nematyti gražūs kopų vaizdai. Atlikus pagal projektą numatytus darbus, pagerės ir šios vietovės priešgaisrinis saugumas. Rezervate dirbame labai atsargiai – kad miško technika nepažeistų miško paklotės, nusitiesime specialų surenkamą plastikinį kelią“, – sakė L. Žarnauskas.

„Tikimės, kad visuomenė supras, jog būtina nerijoje pagal projektą numatytose vietovėse iškirsti menkaverčius krūmus, savaime užaugusius medynus, gaisro pavojų keliančias kalnines pušis. Visi šie darbai skirti vienam gražiam tikslui – išsaugoti unikalią gamtą, kuria visais metų laikais galėtų gėrėtis nerijoje apsilankantys žmonės“, – pabrėžė Kretingos miškų urėdijos urėdas Arūnas Samoška.

Kretingos miškų urėdija Kuršių nerijos nacionaliniame parke esančius valstybinius miškus tvarko, saugo ir prižiūri nuo 2015 m. balandžio 1 d.

Iškilus klausimų dėl gamtotvarkos darbų minėtose Kuršių nerijos vietovėse, prašome kreiptis į Kretingos miškų urėdiją tel. (8 445) 51173. (B)

2017-02-01, 09:10
Atspausdinta iš:
http://www.telsiuuredija.lt/index.php?id=2950

Naujienos

INFORMACINIS PRANEŠIMAS APIE RENGIAMĄ VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTĄ

Baigiamas rengti VĮ Telšių miškų urėdijos valdomų valstybinių miškų vidinės miškotvarkos projektas.

Projekto organizatorius VĮ Telšių miškų urėdija, Miškininkų g. 4, Berkinėnų k., Ryškėnų sen., Telšių r., LT-87151, tel. (8-444) 70544, el. p. info@telsiuuredija.lt

Projekto rengėjas VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas, Pramonės per. 11A, LT-51327 Kaunas, tel. (8-37) 49 02 33, el. p. sek@mp.is.lt

Su rengiamo projekto sprendiniais galima susipažinti VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas, Pramonės per. 11A, Kaunas, tel. (8-37) 49 02 544el. p. vidmantas.d@lvmi.lt nuo 2016 m. lapkričio 15 d., o nuo gruodžio 2 d. ir VĮ Telšių miškų urėdijoje, Miškininkų g. 4, Berkinėnų k., Ryškėnų sen., Telšių r.

Viešas svarstymas. Projekto pristatymas viešam susirinkimui įvyks 2016 m. gruodžio 16 d. 10 val. Miškininkų g. 4, Berkinėnų k., Ryškėnų sen., Telšių r.

Jo metu bus pristatomos miškų ūkinės priemonės ateinančiam dešimtmečiui - rekreacinis miškų tvarkymas, gamtosauginės, ūkinės priemonės, ugdomųjų, sanitarinių ir kraštovaizdžio formavimo kirtimų, želdinimo ir žėlimo apimtys.

Pastabas ir pasiūlymus galima teikti organizatoriui ir/ar projekto rengėjui iki viešo svarstymo ir jo metu.

2016 11 15

VĮ Telšių miškų urėdija Berkinėnų k.,Ryškėnų sen., LT-87151 Telšių r.; Telefonas: (8 ~ 444) 70544; Faksas (8 ~ 444) 70502; El.paštas info@telsiuuredija.lt
© 2012 VĮ Telšių miškų urėdija. Visos teisės saugomos.

VALSTYBĖS ĮMONĖS TELŠIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS

VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO VIEŠOJO SVARSTYMO PROTOKOLAS

2016-12-16 Nr. V9 - 2
Telšiai

Pasitarimas įvyko - 2016-12-16 (10^{00} val.)
Pasitarimo pirmininkas – Arvydas Jokužys
Pasitarimo sekretorė - Angelė Rudnickienė

DALYVAVO: 24 asmenys (dalyvių sąrašas pridedamas, 1 lapas).
DARBOTVARKĖ:

1. Valstybės įmonės Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto pristatymas;
   1.1. VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto pristatymas, pranešėjas – projekto vadovas Vidmantas Dičkalnis;
   1.2. VĮ Telšių miškų urėdijos gamtosauginių priemonių projekto plano pristatymas, pranešėjas – Saulius Skuja;
   1.3 VĮ Telšių miškų urėdijos rekreacinio miškų sutvarkymo projekto pristatymas, pranešėja – Viliūnė Naureckaitė.
2. Diskusijos.

1. SVARSTYTA. VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektas.

Projekto vadovas V. Dičkalnis pristatė VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą, parengtą naudojant 2015 metų valstybinės sklypinės miškų inventorizacijos duomenis. Pranešėjas pateikė duomenis apie miškų urėdijos miško išteklius, jų našumą bei produktyvumą, funkcinę paskirtį, kokybinę būklę, medynų pasiskirstymą brandumo grupėmis, medynų rūšinę ir amžiaus struktūrą. Kalbėdamas apie ankstesniojo (2006–2015 m.) miškotvarkos projekto įvykdymo analizę, miško auginimo ir naudojimo priemonių veiksmingumą, pateikė ir įvertino medynų rodiklių kiekybinius ir kokybinius pokyčius, pažymėjo daugeliu atvejų gerėjančius miškininkavimo rodiklius, pateikė išvadas apie miškų urėdijos praėjusio vykmečio ūkinę veiklą. Glaustai supažindino su projektiniais sprendiniais ir apimtimis ateinančiam dešimtmečiui.

2. SVARSTYTA. VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto gamtosaugos dalis – Gamtosauginių priemonių planas.

Pranešėjas S. Skuja supažindino su urėdijos miškuose išskirtomis saugomomis, Natura 2000 teritorijomis, Raudonosios knygos augalų radvietėmis, paukščių perimvietėmis, lizdavietėmis, kertinėmis miško buveinėmis, ekologiškai vertingais miško sklypais, kuriuose nevykdoma ūkinė veikla. Pristatydamas suprojektuotas gamtosaugos ir specialiąsias, miško biologinę įvairovę praturtinančias priemones, pranešėjas pabrėžė, kad jos suprojektuotos atsižvelgiant ne tik į gamtosaugos, bet ir į socialinius bei ekonominius visuomenės ir miškų urėdijos interesus šioje teritorijoje. Ūkinė veikla saugomose teritorijose projektuota griežtai laikantis visų, šią veiklą reglamentuojančių dokumentų, nedarant neigiamos įtakos saugomiems kompleksams.

3. SVARSTYTA. VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos rekreacinio miškų sutvarkymo projekto dalis.

Pranešėja V. Naureckaitė supažindino dalyvius su miškų urėdijos rekreaciniais ištekliais, pažintiniu požiūriu lankytinais gamtos ir kultūros paveldo objektais, miškų rekreacinio potencialo analize, socialinės funkcijos stiprinimu – rekreacinės infrastruktūros elementais, rekreacinių išteklių panaudojimu, poilsio organizavimo sprendiniais.

4. DISKUSIJOS.

4.1. Kalbėjo Vidinės miškotvarkos projekto recenzentas Gintautas Činga. G. Činga parengtą projektą vertino teigiamai. Projektas parengtas vadovaujantis normatyviniais dokumentais. Recenzentas atkreipė dėmesį, kad norėtųsi platesnio ir išsamesnio projektinių sprendinių vertinimo, taip pat kelia abejones apskaičiuoti energetinės medienos ištekliai, ir galimas panaudoti jos kiekis.

4.2. Kalbėjo Miškų departamento miškotvarkos ir miško išteklių skyriaus vedėjas Viktoras Karašauskis. V. Karašauskis pritarė naujai parengtam Miškotvarkos projektui. Supažindino su VĮ Valstybinės Miškotvarkos instituto 2016 metais parengtais Miškotvarkos projektais Lietuvoje.

4.3. Kalbėjo VĮ Valstybinės Miškotvarkos instituto direktorius Alfredas Galaunė. A. Galaunė apžvelgė iškilusias problemas ir jų sprendimo būdus rengiant Vidinės miškotvarkos projektą.

4.4. VĮ Telšių miškų urėdijos vyriausiais miškininkas Arvydas Jokužys. Vyr. miškininkas atkreipė dėmesį į kai kuriuos padarytus netikslumus vidinės Miškotvarkos projekte: nesutampa urėdijos plotas pagal nekilnojamojo turto registro duomenis ir nurodytas projekte. Kelia abejones numatytos nusausinamo tinklo ir miško kelių priežiūros darbų apimtys. Nesutampa selekcinės sėklininkystės objektų plotai nurodyti projekte su Lietuvos Respublikos Vyriausybės Nutarimais patvirtintais plotais.

NUTARTA. Pritarti VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto sprendiniams.

Posėdžio pirmininkas Arvydas Jokužys

Posėdžio sekretorius Angelė Rudnickienė

VĮ TELŠIŲ MIŠKU URĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO VIEŠOJO SVARSTYMO DALYVIŲ REGISTRACIJA

Telšiai, 2016m. gruodžio 16 d.

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Atstovaujama įmonė	Parašas
1.	Saulius Norvaišas	Varnių RPD	
2.	Egidijus Upninkas	Telšių M.A. Telšių g/k.	
3.	Petras Rudnickis	Telšių m-ių. Ubiškės g-ja	
4.	Rimantas Kleinauskas	Platelių g-ja	
5.	Juozas Barnius	Platelių g-ja	
6.	Justinas Norvilas	Telšių rajo administracija	
7.	Stanislovas Vyšniauskas	Žemaitijos NP direkcija	
8.	Šarūnas Beičius	Valstybinės miškotvarkos institutas	
9.	Vidas Bogdanas	Telšių m. savivaldybė	
10.	Algimantas Grajauskas	Telšių miškų urėdijos	
11.	Grajauskas Rimgaudas	Varnių g-ja	
12.	Darius Ciminskas	Telšių miškų urėdija	
13.	Alvydas Vengalis	Kulių g-jos girininko pavad.	
14.	Gintaras Vaguckis	Mosėdžio g-jos g-lo pavaduotojas	
15.	Bronislavas Banys	Telšių miškų urėdija	
16.	Arvydas Jakimavičius	Telšių miškų urėdija	
17.	Vilūnė Vasaitytė	Miškotvarkos instituto	
18.	Saulius Sluga	Miškotvarkos institutas	S.S.
19.	Alfredas Galaunė	VĮ Valstybinės miškotvarkos institutas	
20.	Mantas Lynikas	VĮ Valstybinės miškotvarkos inst.	
21.	VIKTORAS KARAŠAUSKIS	ANM MD	
22.	GINTAUTAS ČINGA	Aleksandro Stulginskio universitetas	
23.	Vidmantas Stichalius	Valstybinis miškotvarkos institutas	
24.	Lina Serafinė	VĮ Telšių miškų urėdijos	

Registraciją atliko

Personalo inspektorė

Angelė Rudnickienė

VĮ TELŠIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO

RECENZIJA

Recenzavimui pateiktas VĮ Telšių miškų urėdijos Vidinės miškotvarkos projekto aiškinamasis raštas, Gamtosauginių priemonių planas bei Rekreacinio sutvarkymo projektas.

Aiškinamąjį raštą sudaro 3 pagrindinės dalys – analitinė, projektinė ir baigiamoji, apimančios 184 psl., 145 psl. priedų bei procedūrinių dokumentų. Pagrindiniame tekste pateikta 93 lentelės, 54 paveikslai bei 4 žemėlapiai.

Gamtosauginių priemonių planas apima 55 psl. pagrindinio teksto bei 152 psl. priedų. Pagrindiniame tekste pateikta 16 lentelių ir 1 paveikslas. Rekreacinio sutvarkymo projekto pagrindinį tekstą sudaro 110 psl., 14 lentelių ir 10 paveikslų. Prieduose pateikiama kraštovaizdžio formavimo kirtimų ir kultūros paveldo objektų kartografinė medžiaga (44 psl.).

Pateikti projektiniai darbai tvarkingi, įforminti pakankamai kokybiškai. Tekstas nuoseklus ir logiškas. Pagrindiniame tekste bei prieduose pateikiamos lentelės ir paveikslai informatyvūs. Projektų struktūra, turinys ir apimtis atitinka Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijos reikalavimus.

Vidinės miškotvarkos projekto aiškinamasis raštas.

Projekto aiškinamajame rašte pateikti pagrindiniai miško ūkio tikslai ir uždaviniai pagrįsti Lietuvos Respublikos Miškų įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta Nacionaline miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012 – 2020 metų programa bei Generalinės miškų urėdijos veiklos prioritetais. Be bendrųjų miško ūkio tikslų bei miškotvarkinio projektavimo uždavinių, galėjo būti suformuluoti konkretesni urėdijos veiklos uždaviniai, atspindintys įmonės ypatumus bei skirtumus nuo kitų šalies urėdijų.

Analitinėje dalyje, poskyryje „1.1.3. Ekonominių ir socialinių poreikių prognozė“ autorius teigia, kad tinkamos kvalifikacijos darbuotojų stygius dar nėra aktualus Lietuvai. Tai ginčytinas teiginys, nes ši problema, bent jau medienos ruošoje, Lietuvoje jau seniai yra aktuali.

Pagal urėdijos medynų dendrometrinių rodiklių analizę, urėdijos miškuose susikaupę nemaži brandžių ir perbrendusių drebulynų, beržynų ir juodalksnynų plotai. Tai paaiškinama ne praėjusio vykmečio miškotvarkos projekto ar urėdijos ūkinės veiklos trūkumais, o tuo, kad pagrindinių kirtimų projektavimą ir ankstesniame, ir parengtame projekte reglamentavo gana griežti apribojimai. Todėl yra sveikintinos projekto autoriaus pastangos pagal galimybes pirmiausiai

projektuoti kirtimus perbrendusiuose minkštųjų lapuočių medynuose, didžiąją jų dalį įtraukiant į I penkmečio biržę.

Pateikiant medynų ploto pagal amžiaus klases dinamiką (31 pav.), detaliau galėjo būti aptartas pušynų atvejis. Ar tikrai 1991 m. buvęs virš 2500 ha 4 amžiaus klasės pušynų plotas vėliau sumažėjo vien tik dėl briedžių padarytos žalos? Tikėtina, kad būtent šios amžiaus klasės pušynai, įveisti pokario metais, buvo grąžinti privatiems savininkams.

Pagrindinių kirtimų projektas logiškas, paremtas galiojančiais norminiais aktais. Pirmam vykmečio penkmečiui parengtas pagrindinių kirtimų planas apima 2017 – 2021 metų laikotarpį, po kurio numatytas naujo penkerių metų pagrindinių kirtimų plano rengimas (2022 – 2026 m.).

Ugdomųjų kirtimų apimtys bei jų intensyvumas suprojektuoti pagal norminiais aktais pagrįstą tvarką. Išplėtus einamųjų kirtimų amžiaus intervalą, ženkliai padidėjo einamųjų kirtimų apimtys, lyginant su praėjusiu vykmečiu.

Vertinant energetinės medienos išteklius, buvo įskaičiuoti visi ekologiniu požiūriu galimi paimti šios medienos kiekiai, t. y. 27,8 tūkst. m^3 per metus. Tačiau būtina pažymėti, kad ne visas šis kiekis gali būti racionaliai pagamintas ekonominiu požiūriu – tai priklauso ir nuo ištraukimo atstumo, ir nuo kirtimo būdo, ir nuo energetinės medienos kiekio kertamame plote. Planuodama energetinės medienos gamybą, urėdija turėtų į tai atsižvelgti.

Miško atkūrimo ir įveisimo priemonės suprojektuotos, atsižvelgiant į Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimus. Pažymėtina, kad didelis iššūkis miškų urėdijai bus įgyvendinti santykinai dideles ąžuolynų atkūrimo apimtis.

Gamtosauginių priemonių planas.

3 – 4 plano skyriuose pateikiama išsami esamų saugomų teritorijų ir objektų charakteristika, o 5 skyriuje – informacija apie naujai inventorizuotus ekologiškai vertingus miško sklypus. 6 skyriuje pateikiamas miško žemėse taikomų ūkinių režimų apibūdinimas ir palyginimas, tačiau jame pateiktas urėdijos miškų pasiskirstymas pagal miškų grupes neatitinka pagrindinio projekto aiškinamojo rašto 1.3.3 skyriuje pateikiamų skaičių. 7 skyriaus aprašytos ir pasiūlytos gamtosauginės priemonės logiškos, suskirstytos į 10 grupių pagal jų tikslus. Plano prieduose pateikiami detalūs inventorizuotų gamtosauginiu požiūriu svarbių objektų žiniaraščiai, suteikiantys miško valdytojui galimybę jais naudotis, planuojant ir vykdant juose ūkines priemones.

Rekreacinio sutvarkymo projektas.

Projekte pateikiama informacija apie pažintinę bei rekreacinę reikšmę turinčius objektus miškų urėdijos teritorijoje, analizuojamas miškų rekreacinis potencialas bei siūlomos socialinės

miško funkcijos stiprinimo priemonės. Pagal savo turinį, 3.1 poskyris labiau tiktų prie 2 darbo skyriaus. Didžiąją 4 skyriaus bei priedų dalį sudaro detali informacija apie kraštovaizdžio formavimo kirtimus, neabejotinai padėsianti projekto vykdytojams efektyviai organizuoti šios ūkinės priemonės įgyvendinimą.

Miškų urėdijos, kaip pelno siekiančios įmonės, privalo užtikrinti savo ekonominį gyvybingumą. Pagal Generalinio miškų urėdo 2011 m. rugpjūčio 3 d. įsakymą Nr.1B-309 „Dėl sąnaudų ūkinei ir ekologinei bei socialinei veikloms priskyrimo ir apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“, gamtosauginės ir rekreacinio miškų tvarkymo sąnaudos apskaitomos ir vertinamos atskirai nuo ūkinių sąnaudų. Todėl būtų logiška Gamtosauginių priemonių plane bei Rekreacinio sutvarkymo projekte bent apytikriai numatyti, kiek urėdija patirs išlaidų (arba negaus pajamų), įgyvendindama projektinius siūlymus.

Visi projekte pateikti sprendimai atitinka galiojančių miškotvarkinį projektavimą reglamentuojančių teisės aktų bei normatyvų reikalavimus. Didėjant ekologinių bei socialinių miško funkcijų svarbai, reikiamas dėmesys projekte skiriamas minėtoms urėdijos miškų funkcijoms ir jų užtikrinimui, ypač gamtosauginei projekto daliai. Siūlau parengtą VĮ Telšių miškų urėdijos Vidinės miškotvarkos projektą tvirtinti.

2016 12 15

Gintautas Činga
Miškotvarkos ir medienotyros institutas
Aleksandro Stulginskio universitetas

GAUTA
2017 m. 03 mėn. 07 d.
Nr. G-301

p. Dičkalnis
vadovaud.
2017.03.08

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS KLAIPĖDOS SKYRIUS

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2017-03-01 Nr. (12.44-KP)22E-316
VĮ Valstybinis miškotvarkos institutui Į 2017-02-21 Nr. S-163

DĖL VĮ TELŠIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO DERINIMO

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos (toliau KPD) Klaipėdos skyrius, vadovaudamasis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 5 str. 10 d., išnagrinėjo pateiktą prašymą dėl VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto derinimo ir jį **derina.**

Atsakymas gali būti skundžiamas KPD, adresu Šnipiškių g. 3, Vilnius, arba administraciniam teismui LR Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir terminais.

Vyriausiasis valstybinis inspektorius
papildomai atliekantis vedėjo funkcijas Laisvūnas Kavaliauskas

Jurgita Ektė, tel. 8 46 310826, jurgita.ekte@heritage.lt

GAUTA
2017 m. 02 mėn. 24 d.
Nr. 9-269

**KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS
PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS
TELŠIŲ SKYRIUS**

p. Dičiulienė
p. Naurecka
vadovaujantis
2017.02.27

Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerija 2017-02-24 Nr. (12.53-Te)2Te-
VĮ Valstybinis miškotvaros institutas Į 2017-02-20 Nr. S-151

DĖL VĮ TELŠIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO DERINIMO

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Telšių teritorinis skyrius peržiūrėjęs VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą, jį derina.

Vedėjas Antanas Eičas

ORIGINALAS PAŠTU SIUNČIAMAS NEBUS

Biudžetinė įstaiga, Šnipiškių g. 3, LT-09309 Vilnius
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188692688
Skyriaus duomenys: Gėlių g. 1, LT-87111 Telšiai, tel. (8 444) 5 14 67, el. p. telsiai@heritage.lt

SALANTŲ REGIONINIO PARKO DIREKCIJA

Valstybės biudžetinė įstaiga, Laivių g. 9, LT- 97314 Salantai, Kretingos rajonas, tel. (8 445) 58761,
faks. (8 445) 58761, el. p. direkcija@salanturp.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 193372191

LR AM VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas

2017-01-25 Nr. V1-13
Į 2017-01-19 Nr. S-62

DĖL VĮ TELŠIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO DERINIMO

Salantų regioninio parko direkcija, išnagrinėjusi raštą ir pateiktą VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą bei papildomus dokumentus, jį derina be pastabų.

Direktorius Modestas Šečkus

Originalas paštu nebus siunčiamas.

Dovilė Staponkienė, 8 445 58761, el. p. dovile.staponkiene@salanturp.lt

GAUTA
20..... m.....mėn.....d.
Nr.....

VARNIŲ REGIONINIO PARKO DIREKCIJA
Biudžetinė įstaiga, Dumbrių g. 3, Ožtakių k., Varnių sen., LT-88324 Telšių r., tel./faks. (8 444) 47415,
el. p. info@varniuparkas.lt, duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 193374057

VĮ Valstybiniam miškotvarkos institutui 2017-01-30 Nr. V3-1.8. - 21
Į 2017-01-19 Nr. S-62

p. V. Dichavičiui
radovėnai
2017.02.13

IŠVADA

Planuojamos veiklos pavadinimas: VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektas.

Planuojamos veiklos vieta: VĮ Telšių miškų urėdijos teritorija.

Planuojamos veiklos aprašymas: Miškų ūkio veiklos planas, rengiamas visoms valstybinių miškų valdytojų ir privačioms miškų valdoms arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklypuose esančiai miško žemei, skirtas konkrečių tvarkymo priemonių sistemai jose nustatyti. Atliktas vykdytos miško ūkinės veiklos įvertinimas (pagrindinių neplynų kirtimų, ugdymo kirtimų, miško želdinių) ir suprojektuotos ūkinės priemonės kitam vykmečiui.

Išvada: Nors Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių inventorizacijos duomenys nėra tinkamai reglamentuoti, taip pat nereglamentuota veikla šiose vietose, prašome, esant galimybei, Varnių regioniniame parke kartografuotose pievų ir pelkių buveinėse neplanuoti miškų atkūrimo, o miškų buveinėse neplanuoti miškų kirtimų. Kartografuotos Europos bendrijos svarbos natūralios buveinės publikuojamos tinklapyje https://www.geoportal.lt/.

Aiškinamajame rašte nurodytas jau negaliojantis Varnių regioninio parko tvarkymo planas. 2016 metų lapkričio 11 d. LR Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-759 „Dėl Varnių regioninio parko tvarkymo plano patvirtinimo“ buvo patvirtintas naujas Varnių regioninio parko tvarkymo planas.

Aiškinamajame rašte taip pat nenurodyta, kad 2015 m. birželio 23 d. LR Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-492 „Dėl Biržulio – Stervo pelkių komplekso gamtotvarkos plano patvirtinimo“ buvo patvirtintas paukščių apsaugai svarbios teritorijos „Biržulio – Stervo pelkių kompleksas“ gamtotvarkos planas.

Direktorė Irena Zimblienė

Originalas paštu siunčiamas nebus

vyr. specialistas Laurynas Novikas, tel.: 8 444 47415

ORIGINALAS
NEBUS SIUNČIAMAS

VENTOS REGIONINIO PARKO DIREKCIJA

Valstybės biudžetinė įstaga, Ventos g. 30A, LT-85330, Venta, Akmenės r. sav.,
tel. (8-425) 55 220, faks. (8-425) 55 232, el. p. info@ventosparkas.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 193370226

VĮ valstybiniam miškotvarkos institutui prie Aplinkos ministerijos

2017-02-06 Nr. V3-7.7-41

Į 2017-01-19 Nr. S-62

IŠVADA DĖL MIŠKOTVARKOS PROJEKTO

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406 patvirtintomis „Miškų tvarkymo schemų ir vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklėmis“ (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. balandžio 29 d. įsakymo Nr. 2016-Nr. 10713 redakcija), neprieštaraujame parengtam VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektui.

Miškotvarkos projekte numatyti miško naudojimo darbai bei priemonės suprojektuoti vadovaujantis darbų valstybinių parkų apsauginių zonų (vidinių) miškuose reikalavimais ir neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-04-29 nutarimu Nr. 490 patvirtintiems Ventos regioninio parko nuostatams (Žin., 2011, Nr. 137-6492), Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014-11-12 įsakymu Nr. D1-905 patvirtintam Ventos regioninio parko apsaugos reglamentui ir 2009-06-12 įsakymu Nr. D1-330 patvirtintam Ventos regioninio parko tvarkymo planui (Žin., 2009, Nr. 74-3030).

Direktorius Andrius Almanis

N.Gudmonas, 868321311, el. p. nerijus.gudmonas@ventosparkas.lt

ŽEMAITIJOS NACIONALINIO PARKO DIREKCIJA

Biudžetinė įstaiga, Didžioji g. 10, LT-90420, Plateliai, Plungės r., tel./ faks. (8 448) 49 337,
el. p. znp@zemaitijosnp.lt, internetinio puslapio adresas: http://www.zemaitijosnp.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191440964, PVM kodas LT914409610.

VĮ Valstybiniam miškotvarkos institutui 2017-02-02 Nr (3)-S-50-(1.18)

Į 2017-01-19 Nr. S-62

DĖL VĮ TELŠIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO DERINIMO

VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą siūlome nederinti, nes projekte nenumatytos Europos Bendrijos svarbos miško ir kitų buveinių apsaugos ir tvarkymo priemonės pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarimu Nr. 276 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. gegužės 25 d. nutarimo Nr. 614 redakcija) patvirtintų Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų reikalavimus bei pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 22 d. nutarimu Nr. 1148 patvirtintus Žemaitijos nacionalinio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) aiškinamojo rašto pagrindinius sprendinius. Gamtos tyrimų centro Botanikos instituto duomenys apie inventorizuotas Europos Bendrijos svarbos natūralias buveines pateikiami https://www.geoportal.lt/map/#.

Be to projekte pastebėta eilė klaidų ir netikslumų. Pastabas dėl jų pateikiame priede.

PRIDEDAMA. Pastabos dėl VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto, 3 lapai.

Direktorius Ramūnas Lydis

S. Vyšniauskas, (8-448) 49337, el. paštas: stanislovas.vysniauskas@zemaitijosnp.lt

PASTABOS DĖL VĮ TELŠIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO

Dėl gamtosauginių priemonių plano (toliau – GPP):

1.1 GPP pateikta neišsami informacija apie saugomų augalų, gyvūnų ir grybų rūšių radavietes.

a) GPP 3 priede „Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų, kerpių ir grybų rūšių radaviečių žiniaraštis" ir žemėlapyje pateikti ne visi SRIS-e publikuojami duomenys. Pateikiame pavyzdį: į SRIS-ą 2015-11-09 įvesta plačiosios platužės radavietė perkelta į GPP 3 priedą (79 kv. 14 skl.) ir žemėlapį, o į SRIS-ą 2015-05-10 įvesta kita šios kerpės radavietė (stebėjimo anketos Nr. SRA-0036854, Platelių g-jos 81 kv., 16 skl.) į GPP neperkelta.

b) Reiskių telmologiniame draustinyje, Reiskių aukštapelkės pakraštyje, nuo 2008 m. žinomas jūrinio erelio lizdas. Žemėlapyje šis lizdas ir jo apsaugos zona nepažymėti. Kauno T. Ivanausko zoologijos muziejaus Paukščių skyriaus darbuotojų teigimu, duomenys apie šį lizdą buvo perduoti VĮ Valstybiniam miškotvarkos institutui (S.Skujai). Jei duomenys pasimetė, reikia, kad gamtosauginių priemonių planą papildytumėte sekančia informacija: Jūrinio erelio lizdas, p. pušyje. LKS-94: 345993; 6191327.

c) GPP 3 priede nurodoma, kad Platelių g-jos 13 kv, 33-36 ir 18 kv. 40-43 skl. yra kurtinio tuokvietės (žemėlapyje šios tuokvietės nelokalizuotos). Šie duomenys kelia abejonių. Prašome nurodyti šios informacijos šaltinį. 3 priede, Platelių g-jos 35 kv. 11 skl. nurodoma auganti širdinė dviguonė. SRIS-e informacijos apie šią radavietę nėra. GPP žemėlapyje minėtame kvartale radavietė nepažymėta. Neaišku, kur įsivėlusi klaida. Prašome iš esmės peržiūrėti ir sutikrinti 8 lentelėje, 3 priede ir žemėlapyje pateiktą informaciją apie saugomas augalų, gyvūnų, grybų rūšis, nes ji neturėtų skirtis.

d) GPP (žemėlapyje ir 3 priede) bei Plungės g-jos kvartalų žemėlapyje, Stalgėnų miške nurodytas esantis tik 1 juodojo gandro lizdas (105 kv., 14 skl.). 2014 m., įgyvendinant Stalgėnų miško juodojo gandro apsaugos 2012-2014 m. veiksmų planą, šiame miške, tame pat kvartale, buvo įkelti 2 dirbtiniai lizdai juodajam gandrui (vietos suderintos su VĮ Telšių miškų urėdija). Antrojo dirbtinio lizdo, skirto juodajam gandrui, lokalizacija: beržas, LKS-94 X361898; Y6191457.

e) GPP (žemėlapyje ir 3 priede) bei Mostaičių g-jos kvartalų žemėlapyje, Užluknio miške nurodytas esantis tik 1 juodojo gandro lizdas (Mostaičių g-jos, 152 kv., 11 skl.). 2014 m., įgyvendinant Stalgo miško juodojo gandro apsaugos 2012-2014 m. veiksmų planą, šiame miške, tame pat kvartale ir sklype, buvo įkelti 2 dirbtiniai lizdai juodajam gandrui (vietos suderintos VĮ Telšių miškų urėdija). Antrojo dirbtinio lizdo, skirto juodajam gandrui, lokalizacija: p. pušis, LKS-94 X363826; Y6186119.

1.2 Dėl gamtos paveldo objektų:

a) Į Pilelio šaltinio teritoriją patenka ir mažoji Pilelio šaltinio versmė, esanti 84 kv. 16 skl. Todėl 7 lentelėje, prie Pilelio šaltinio reikia įtraukti minėtą miško sklypą.

1.3 Dėl 5.1.2 „Natūralios miško pelkės, paliktinos savaiminei raidai":

a) Nekorektiška visas ekologiškai vertingas pelkes priskirti grupei „Paliktinos natūraliai raidai“, žinant, kad dalyje pelkių jau vykdomi ar planuojami gamtotvarkiniai darbai, siekiant jas apsaugoti nuo užaugimo. O natūralią savaiminę pelkės raidą suprantame kaip jos virtimą pelkiniu mišku. Siūlome pelkes arba priskirti prie duomenų grupės „Saugotinos nuo apaugimo“, arba, nepriskiriant nei vienai iš minėtų grupių, įvardyti kaip „Ekologiškai vertingos pelkės“. (Čia komentuotos GPP žemėlapio sutartinių ženklų reikšmės). Siūlome GPP aiškinamajame rašte pakoreguoti ir 5.1.2 skyrelio pavadinimą, atsisakant formuluotės „...paliktinos savaiminei raidai“, nes, kaip ten pat paminėta, pelkėse, esant būtinybei, gali būti vykdomi sumedėjusios augmenijos šalinimo darbai.

b) Užpelkių telmologiniame draustinyje esantis Užpelkių durpynas turi būti pažymėtas kaip ekologiškai vertinga teritorija – pelkė (7120 Degradavusios aukštapelkės) ir įtraukta į 6 priedą (Platelių g-jos, 35 kv., 2 skl.; 33 kv., 2 skl. ir 20 skl.; 28 kv. 46 skl.).

1.4 Dėl skyrelio „7.2. Rekomenduojamos retųjų augalų apsaugos priemonės“:

a) Pateiktos rekomendacijos neišsamios, nekonkrečios. Atkreiptinas dėmesys, kad Miškotvarkos projekto aiškinamajame rašte (179 psl.) nurodoma, kad išdėstant biržes ir vykdant tikslines priemones reikia palikti vėjavartoms atsparias medžių grupes retų augalų radvietėse. Siūlome sugrupuoti augalų rūšis pagal jų apsaugai taikytinas priemones (kirtimo laikas, radavietės apsaugos zona kur kirtimai nevykdomi ir pan.) ir papildyti šia informacija GPP. Analogiškai turėtų būti pateiktos rekomendacijos ir saugomų grybų, gyvūnų radavietėms, kurių apsauga susijusi su miškų ūkine veikla.

1.5 Dėl invazinių rūšių. GPP šis klausimas nenagrinėtas.

1.6 Dėl specialiųjų kirtimų Platelių girininkijoje pagal Platelių ežero gamtotvarkos planą. Vadovaujantis Miško kirtimų taisyklių nuostatomis, IIB grupės miškuose reikia numatyti kraštovaizdio formavimo kirtimus, o IIA grupės miškuose – biologinės įvairovės palaikymo kirtimus.

1.7 Siūlome GPP papildyti Plinkšių miško biosferos poligono vapsvaėdžio veisimosi vietų ir jų apsaugos zonų žiniaraščiu. („Vainuto miškų biosferos poligono paukščių veisimosi vietų žiniaraštis“ yra parengtas VĮ Rietavo MU miškotvarkos projekto GPP).

Kitos pastabos:

1. Dėl pašarų aikštelių miško kvartalų žemėlapiuose esančiuose taksoraščiuose. Kurioziškai atrodo pašarų aikštelės (apie 10 vnt.), pažymėtos Plokštinės gamtiniame **rezervate** ir pašarų aikštelės europinės svarbos pelkinėse bei kitose buveinėse.

2. Aiškinamojo rašto 41 psl. yra klaida, nurodant draustinių tipą: „... Buožėnų ir Vilkaičių valstybiniai **telmologiniai** draustiniai...“. Turėtų būti įvardyti kaip Buožėnų ir Vilkaičių **geomorfologiniai** draustiniai.

Dėl rekreacinio sutvarkymo projekto Platelių girininkijos teritorijoje (toliau – RSP):

1. Dėl sutartinių ženklų. Reikėtų peržiūrėti sustartinius ženklus, nes kai kurie yra labai panašūs ir gali klaidinti. Pvz.: senkapis, kapinynas ir regykla.

2. Projektuojami ir esami rekreaciniai objektai:

2.1. Neaišku, kodėl rekreacinio planavimo schemoje (toliau – RPS) Paplatelės pažintiniame take (72 kv.) šalia apžvalgos bokšto yra pažymėta regykla. Turi būti tik apžvalgos bokštas.

2.2. RSP 25 psl. minima Plokštinės apžvalgos aikštelė (71 kv.), nors objekto tokiu pavadinimu nėra. Yra Paplatelės apžvalgos aikštelė. Aprašymas taip pat neatitinka realios situacijos, nes ten nėra nė vieno minimo įrenginio, tik informacinis stendas. Aprašymas tiktų Stovyklavietei „Plokštinė" (RSP 24 psl., 82 kv.).

2.3. RPS (93 kv.) nepažymėtas Knygnešių šaltinis, kuris minimas RSP 19 psl., kaip hidrogeologinis gamtos paveldo objektas.

2.4. RPS prie Barstytalių pelkės (1 kv.) nepažymėtas apžvalgos bokštas (bokštas minimas RSP 25 psl.);

2.5. RPS Mačiūkių k., 23 kvartale neteisingai pažymėta apžvalgos aikštelė (RSP 25 psl. – Mikytų apžvalgos aikštelė). Mikytų alkalnis ir Mikytų pažintinis takas su regykla yra 9 kvartale. 23 kvartale nėra ir nenumatomas įrengti joks rekreacinis objektas.

2.6. PSP 31 psl. 6 lentelėje apžvalgos aikštelės ir regyklos turinio bei kokybės reikalavimai yra tokie pat, tačiau neaišku kodėl RPS šie objektai žymimi dviem skirtingais ženklais.

2.7. Dėl dviračių takų. RPS neteisingai pažymėti dviračių takai. ŽNP teritorijoje yra tik vienas – aplink Platelių ežerą.

2.8. RPS nėra sutartinių ženklų, žyminčių dviračių ir autoturizmo trasas, todėl RPS nepažymėtos ŽNP planavimo shemoje esančios autoturizmo, dviračių turizmo trasos.

2.9. Dėl rekreacinės infrastruktūros ojektų, esančių už urėdijos valdomų sklypų ribų. Siekiant geriau suvokti rekreacinę aplinką, siūlome RPS žymėti rekreacinės infrastruktūros ojektus, ypač turistines trasas, ir už urėdijos valdomų sklypų ribų (urėdijos teritorijos ribose).

2.10. RSP 34 psl. neteisingai nurodytas pažintinio tako pavadinimas. Vietoje „Luokės pažintinis takas" turi būti „Luokos pažintinis takas" (pagal ežero pavadinimą).

3. Dėl kraštovaizdio formavimo kirtimų. Neaišku kokiais kriterijais vadovaujantis kraštovaizdio formavimo kirtimai projektuojami sklypuose, nesiribojančiuose su pažintiniais takais, kai tuo pačiu kirtimai projektuojami tik dalyje prie takų esančių sklypų (žiūr. RSP 1 priede, 134, 139 ir kituose puslapiuose). IIA grupės miškuose prie rekreacinių objektų kraštovaizdio formavimo kirtimai turėtų būti projektuojami ne didesniu kaip medžio aukštis (ne daugiau 30 m.) atstumu nuo rekreacinio objekto.

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA
VĮ VALSTYBINIS MIŠKOTVARKOS INSTITUTAS

Valstybės įmonė, Pramonės pr. 11a, LT-51327 Kaunas, tel. (8 37) 490 222, faks. (8 37) 490 233, el. p. info@lvmi.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 132340880, PVM mokėtojo kodas LT323408811

Valstybinei miškų tarnybai

2017-03-15 Nr. S-242

Į _____ Nr. _____

DĖL VĮ TELŠIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO DERINIMO

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. balandžio 28 d. įsakymo Nr. D1-289 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymo Nr. D1-406 „Dėl miškų tvarkymo schemų ir vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo pakeitimo“ Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių III skyriaus 20 punktu, teikiame VĮ Telšių vidinės miškotvarkos projektą derinimo išvadai gauti.

Vadovaujantis minėtų taisyklių 21 punktu, buvo kreiptasi į kultūros paveldo institucijas, atsakingas už šio paveldo apsaugą bei valstybinių parkų direkcijas, atsakingas už saugomų teritorijų tvarkymą dėl projekto derinimo išvadų. Šių institucijų specialistų nurodyti netikslumai projekte yra ištaisyti. Gauti derinimo raštai pateikti vidinės miškotvarkos projekto dalyje „Procedūrų dokumentai“.

Pažymime, kad Žemaitijos nacionalinio parko direkcija (toliau – ŽNPD), atsakydama VMI dėl derinimo išvados, rašte Nr. (3)-S-50-(1.18) nurodė, kad „miškotvarkos projektų nederina dėl tos esminės priežasties, kad „nenumatytos Europos Bendrijos (EB) svarbos miško ir kitų buveinių apsaugos ir tvarkymo priemonės“. Informuojame, kad tiek pagal ŽNPD akcentuojamus Žemaitijos nacionalinio parko planavimo schemos aiškinamojo rašto sprendinius, tiek pagal Varnių regioninio parko pastabas to atlikti negalime, nes juose šių buveinių ribos nėra lokalizuotos, o Gamtos tyrimų centro Botanikos instituto duomenyse apie inventorizuotas EB svarbos natūralias buveines nepateikta šių buveinių optimaliai būklei palaikyti reikalingų priemonių nomenklatūra. Be to, atkreipiame dėmesį, kad europinės svarbos buveinės, kurios pateikiamos internetinėje svetainėje www.geoportal.lt yra rekomendacinio pobūdžio, todėl šios ribos neturi juridinio pagrindo ir nėra pažymėtos kartografinėje medžiagoje.

Kiti ŽNPD ir Varnių regioninio parko nurodyti netikslumai yra ištaisyti.

PRIDEDAMA: VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektas, 1 egz.

Direktorius Alfredas Galaunė

Vidmantas Dičkalnis, 8-37), 490 246, vidmantas.d@lvmi.lt

Viliūnė Naureckaitė, (8-37), 490 235, viliune@lvmi.lt

100 Atkurtai Lietuvai

GAUTA
2017 m. 03 mėn. 31 d.
Nr. 9-398

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA
VALSTYBINĖ MIŠKŲ TARNYBA

VĮ Valstybiniam miškotvarkos institutui
Pramonės pr., 11 A
Kaunas 51327

2017-03-31 Nr. R2-558
Į 2017-03-15 Nr. S-242

P. Dičkalaitė
vadovaudis
2017.03.31

DĖL VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO DERINIMO

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. gruodžio 17 d. įsakymo Nr. D1-945 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymo Nr. D1-406 „Dėl miškų tvarkymo schemų ir vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo" Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių III skyriaus 21 punktu, deriname Jūsų parengtą VĮ Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą 2017-2026 metams.

Vidinės miškotvarkos projekto keitimą galima teikti Aplinkos ministerijai tvirtinti.

Direktorius Paulius Zolubas

Atkurtai Lietuvai 100

Tadeuš Ablačinskij, (8-5) 2333165, tadeus.ablacinskij@amvmt.lt

Biudžetinė įstaiga, Pramonės pr. 11a, LT-51327 Kaunas.
tel. (8-37) 490 220, faks. (8-37) 490 251, el. paštas: vmt@amvmt.lt, http://www.amvmt.lt, kodas 302471705

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL VALSTYBĖS ĮMONIŲ KRETINGOS, RIETAVO IR TELŠIŲ MIŠKŲ URĖDIJŲ VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTŲ PATVIRTINIMO

2017 m. gegužės 26 d. Nr. D1-451
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 14 straipsnio 3 dalimi ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406 „Dėl Miškų tvarkymo schemų ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“, 22 punktu:

1. T v i r t i n u pridedamus:

1.1. valstybės įmonės Kretingos miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą;

1.2. valstybės įmonės Rietavo miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą;

1.3. valstybės įmonės Telšių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą.

2. N u s t a t a u , kad:

2.1. šis įsakymas be priedų skelbiamas Teisės aktų registre;

2.2. valstybės įmonių Kretingos, Rietavo ir Telšių miškų urėdijų vidinės miškotvarkos projektų originalai saugomi Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos ir miškų departamento Miškotvarkos ir miško išteklių skyriuje A. Juozapavičiaus g. 9, Vilniuje.

Aplinkos ministras Kęstutis Navickas

